

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

MEMÒRIES DE LA SECCIÓ HISTÒRICO-ARQUEOLÒGICA, XLV

RAMON PLANES I ALBETS

LA DESCRIPCIÓ DELS ARXIUS MUNICIPALS CATALANS FINS A LA FI DEL SEGLE XIX: L'ARXIU DE LA CIUTAT DE SOLSONA

PREMI JAUME SARRI 1992

BARCELONA

1993

**LA DESCRIPCIÓ DELS ARXIUS MUNICIPALS
CATALANS FINS A LA FI DEL SEGLE XIX:
L'ARXIU DE LA CIUTAT DE SOLSONA**

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

MEMÒRIES DE LA SECCIÓ HISTÒRICO-ARQUEOLÒGICA, XLV

RAMON PLANES I ALBETS

LA DESCRIPCIÓ DELS ARXIUS MUNICIPALS CATALANS FINS A LA FI DEL SEGLE XIX: L'ARXIU DE LA CIUTAT DE SOLSONA

PREMI JAUME SARRI 1992

BARCELONA
1993

INSTITUT CATALÀ DE BIBLIOGRAFIA. DADES CIP:

Planes i Albets, Ramon

La Descripció dels arxius municipals catalans fins a la fi del segle XIX:
l'Arxiu de la Ciutat de Solsona

Premi Jaume Sarri 1992. – Textos en català i castellà. – Bibliografia

ISBN: 84-7283-240-6

I. Arxiu de la Ciutat de Solsona II. Institut d'Estudis Catalans

III. Títol IV. Col·lecció 1. Arxiu de la Ciutat de Solsona

2. Arxius – Catalunya – Història

930.255.8 Arxiu de la Ciutat de Solsona

© Ramon Planes i Albets

© 1993, Institut d'Estudis Catalans, per a la present edició

Editat per l'Institut d'Estudis Catalans

Carme, 47. 08001 Barcelona

Primera edició: novembre de 1993

Tiratge: 600 exemplars

Compost i imprès per Editorial AUSA - GRAMA-88

Apartat 101. 08280 Sabadell

ISBN: 84-7283-240-6

Dipòsit Legal: B-38.565-93

A proposta d'una ponència formada pels membres de l'Institut, senyora Eulàlia Duran i Grau i senyor Antoni Pladevall i Font, ambdós de la Secció Històrico-Arqueològica, i el senyor Josep Massot i Muntaner de l'abadia de Montserrat, l'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS, acordà per unanimitat de concedir el Premi Jaume Sarri 1992 al senyor Ramon Planes i Albets, pel seu estudi *La descripció dels arxius municipals catalans fins a la fi del segle XIX: l'Arxiu de la Ciutat de Solsona*.

En la reunió del dia 10 de febrer de 1993, la Secció Històrico-Arqueològica prengué l'acord de publicar aquesta obra, l'edició de la qual ha estat revisada pel senyor Antoni Pladevall, membre de la dita Secció.

This One

4X4T-F54-NXZ7

PRÒLEG

Aquest llibre pot sorprendre el lector perquè té una doble finalitat. D'una banda, ens ofereix un estudi i una reflexió sobre les descripcions històriques (fins al segle XIX) dels arxius municipals catalans prenent les de l'Arxiu de la Ciutat de Solsona com a base, i ens proporciona, així, una història interna, viva i dinàmica d'aquests organismes, inserint-se en l'àmbit de la història de les institucions, camp aquest encara poc treballat pel que fa als arxius. De l'altra banda, pretén proporcionar elements de coneixement necessaris i previs per a l'establiment d'un catàleg de fons municipal, en concret el de l'Arxiu de la Ciutat de Solsona, en un context en què s'està duent a terme l'inventari sistemàtic dels arxius municipals catalans, en bona part arran d'un programa impulsat per la Generalitat de Catalunya.

L'Arxiu de la Ciutat de Solsona té la característica que pot ser pres com un bon exemple d'arxiu municipal per la complexitat de la seva problemàtica particular. No té encara un catàleg actualitzat però disposa de diversos catàlegs històrics des del segle XV fins al segle XIX. El seu fons ha passat per una sèrie de vicissituds, també extrapolables a altres arxius: trasllats locals (d'armaris, d'edificis locals) i trasllat del seu fons històric fora de Solsona, durant la guerra del 1936-1939, ja que fou un dels arxius que passà a formar part de l'Arxiu General de Catalunya, sota la custòdia del Servei de Protecció dels Arxius Històrics de Catalunya, dependent de la Generalitat. Cada trasllat ha comportat pèrdues, dispersions i alteracions d'ordre.

Davant una situació específica com aquesta, com cal procedir per catalogar un arxiu municipal? Fins a quin punt cal prescindir de les descripcions històriques que segueixen criteris divergents, o bé cal tenir-les en compte, per a implantar les actuals normatives arxivístiques respectuoses al màxim amb l'origen orgànic que l'ha anat generant, des de la seva primordial funció administrativa fins a la funció més recent de laboratori de recerca històrica? Aquest llibre pretén donar-hi una resposta.

L'autor, el solsoní Ramon Planes i Albets, disposa de la formació necessària per a respondre amb encert aquesta qüestió. Formació d'historiador, d'una banda (llicenciat en història moderna el 1983, investigador becari adscrit al Departament d'Història Moderna de la Universitat de Barcelona fins el 1987), i formació i experiència d'arxiver (des del 1987, tècnic del Servei d'Arxius del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya). Les seves publicacions avalen aquesta doble formació: publicació de catàlegs arxivístics, en especial el dels protocols dels arxius de Solsona (1985), i nombrosos estudis històrics ben contextualitzats, especialment dels segles XVI al XIX, basats en documentació solsonina.

Pel que fa als criteris que han de presidir la catalogació de l'Arxiu de la Ciutat de Solsona, l'autor proposa un equilibri entre la tradició arxivística local, que no pot ser marginada, i les noves tendències arxivístiques. Criteris prou amplis i ben raonats que poden servir de base no solament per a la catalogació d'aquest arxiu, sinó també per a altres arxius municipals.

Seguint els dos vessants en què es mou el llibre, podem considerar que aquest està articulat en dues parts. La primera és un estudi molt aclaridor sobre el concepte modern de l'arxivística, amb la bibliografia més recent sobre la mateixa i una exposició raonada de la història municipal al Principat i a Solsona en particular, en especial del seu fons arxivístic: localitzacions, trasllats, catàlegs històrics des del segle XV fins al segle XIX, obra del secretari de l'Ajuntament Domènec Valls i Bajona del 1879-1891, estat actual. La segona part, consisteix en l'edició de 19 peces justificatives que il·lustren la història de l'Arxiu, i que van des de documents importants que afecten el fons municipal fins a catàlegs històrics esmentats. Són peces bàsiques per al coneixement no només del fons municipal de Solsona, sinó també de l'evolució del concepte de l'arxivística al llarg dels segles, extensiu, és clar, a un àmbit més general.

L'Institut d'Estudis Catalans ha reconegut l'interès i la utilitat d'aquest llibre, precisament per haver sabut proporcionar un abast general a la problemàtica de l'Arxiu de la Ciutat de Solsona, i per això li ha atorgat el Premi Jaume Sarri 1992 i n'ha emprès la present publicació. Per la meua banda, em plau sumar-me a aquest reconeixement en nom del meu pare, Agustí Duran i Sanpere, que tingué cura de l'Arxiu de la Ciutat de Solsona durant la guerra del 1936-1939 com a cap del Servei de Protecció d'Arxius de la Generalitat de Catalunya, i del meu propi, que he heretat d'ell l'amor als arxius –he nascut i he viscut durant anys en un d'ells–, i sobretot el fet de viure'ls per dintre, gairebé diria que apassionadament. Crec no equivocar-me si dic que aquesta característica és compartida també per l'autor, Ramon Planes i Albets.

Eulàlia Duran
Membre de l'IEC

1. INTRODUCCIÓ: «MÈTODE HISTÒRIC» I HISTÒRIA DELS ARXIUS

La classificació correcta d'un arxiu, d'un fons documental, que ens arribi –a la vista d'un primer cop d'ull– desordenat, en cap cas no ha de comportar l'inici d'una tasca oberta a la lliure i capriciosa activitat de qui vol posar ordre al garbuix de documents en qüestió. D'antuvi, abans de desfer el «desordre», caldrà estudiar-lo minuciosament, i també s'haurà d'obtenir el màxim d'informació sobre la institució que generà aquell complex documental. Una actuació precipitada damunt el fons pot abocar-nos a trencar els principis de procedència i de respecte a l'ordre originari, que han d'estar a la base de qualsevol actuació arxivística. Recordem¹ que s'entén per *principi de procedència* aquell «principi fonamental segons el qual els fons d'una mateixa procedència no han de ser barrejats amb els que en tenen una altra», el qual inclou d'alguna manera el *principi de respecte a l'ordre originari*, segons el qual «els fons d'una

1. Peter WALNE (ed.): *Dictionary of Archival Terminology / Dictionnaire de terminologie archivistique*, Munic, Nova York, Londres, París, 1988, p. 121 i 134.

mateixa procedència han de conservar la classificació establerta per l'organisme que els originà». La tasca de l'arxiver consistirà especialment a retrobar l'ordre originari, preexistent, el qual s'anà configurant des del mateix moment que la institució en qüestió, dotada d'una determinada organització interna, desplega les seves competències i activitats, tot generant, d'una manera espontània i paral·lela, el seu arxiu. És per això que sovint s'insisteix que l'arxiver no ordena un fons documental, el que ha de fer és reordenar-lo², si cal.

Muller, Feith i Fruin anomenaren *classificació sistemàtica* la que partia de l'ordre originari del fons, el qual, al seu torn, s'«ha de correspondre naturalment, en les seves línies generals, amb l'antiga organització de l'administració de la qual prové»³. Avui es parla, particularment entre els autors italians, de *mètode històric*⁴ per a identificar el mateix principi arxivístic. El qualificatiu d'*històric* no s'ha d'entendre com a «útil per a la història», «útil per a la investigació històrica», sinó en el sentit que és necessari de reconstruir l'ordre originari, històric, dels fons. Insistent en aquesta denominació, Lodolini remarca que l'arxiver ha d'investigar, a través dels mateixos documents que vulgui classificar, la història interna de la institució que els ha produït, a fi de procedir a la reconstrucció de l'ordre originari⁵. A partir d'aquí ha de ser ben entenedor que la correcta classificació d'un arxiu necessàriament passa pel coneixement previ de la seva trajectòria històrica (orígens i desplegament històric de la institució que l'ha generat, ordre originari dels documents, possibles reordenacions de què ha estat objecte, antics instruments de descripció, etc.). D'aquesta manera, el coneixement de la història d'un arxiu esdevé una necessitat essencial-

2. Paola CARUCCI: *Le fonti archivistiche: ordinamento e conservazione*, Roma, 1989, p. 131 i s.

3. S. MULLER, J. A. FEITH, R. FRUIN: *Manuel pour le classement et la description des archives*, La Haia, 1910, p. 35-36.

4. Una bona síntesi a Elio LODOLINI: *Archivistica. Principi e problemi*, Milà, 1990, p. 133-185. També Paola CARUCCI: *Op. cit.*, p. 131-133.

5. Elio LODOLINI: *Op. cit.*, p. 141 i 167.

ment d'ordre pràctic, és un requisit imprescindible a l'hora d'afrontar la tasca de la seva classificació⁶.

Conèixer la trajectòria històrica d'un arxiu i de la institució que l'ha generat també és convenient per tal de mantenir, bandejar o recuperar una antiga classificació del fons documental a la qual podria haver estat sotmès en algun moment. Efectivament, no és gens infreqüent que la documentació generada per una institució activa durant segles (un municipi, un monestir, una parròquia, etc.) en un moment determinat de la seva història hagi estat classificada, tot i que no pas, al més sovint, respectant l'ordre originari, sinó mitjançant criteris avui inacceptables (temàtico-alfabètics i cronològics, correntment). Comprovada l'existència d'una classificació antiga d'aquestes característiques, que s'ha mantingut o bé és reconstruïble, convé d'actuar prudentment. D'entrada, en una decisió ràpida, pot semblar que el més escaient és de desfer l'antiga classificació (que sol comprendre una part del fons, la que existia quan fou realitzada) i reordenar el conjunt bo i intentant de refer l'ordre originari (o aplicant un quadre de classificació preestablert per al model d'institució en qüestió). Davant de situacions d'aquesta mena no es poden donar solucions generalment aplicables. Cada fons té unes característiques que el particularitzen; ara bé, sí que és clar que, abans de desfer o recuperar l'antiga classificació, caldrà estudiar-ne l'origen, el grau de sistematització i l'exhaustivitat, l'ús i la presència que té en la bibliografia que s'ha valgut del fons, etc. I, sigui quina sigui l'opció finalment seguida, convindrà de justificar-la. La classificació i la descripció d'un arxiu hauria d'anar sempre precedida per un estudi exhaustiu dels diversos tractaments arxivístics que pugui haver tingut el fons al llarg del temps, des de la mateixa configuració de l'ordre originari. Classificar un arxiu i confeccionar-ne el seu primer instrument de descripció, negligint del tot actuacions anteriors en la mateixa línia, encara

6. Letterio BRIGUGLIO: «La storia degli archivi e il suo oggetto. Progetto di un 'Archivio Generale' a Venezia nel 1801», *Rassegna degli Archivi di Stato*, XXIII, Roma, 1963, p. 321-334, esp. 321-323.

que només sigui per haver deixat d'explicitar-ne la seva insuficiència, correspon a una tasca arxivística incompleta o dubtosa⁷. Insistim-hi: la història d'un arxiu, entesa en el sentit més estrictament arxivístic (origen i tractament del fons), és bàsica per a donar-li qualsevol mena de «nou» tractament de classificació i descripció.

La problemàtica plantejada pels antics instruments de descripció d'un arxiu a l'hora de reordenar-lo (que es concreta en l'arxiu municipal de Solsona en el present treball) s'ha tingut cada vegada més present a mesura que s'han anat bandejant les classificacions apriorístiques, basades en criteris aliens als fons. També contribueix a valoritzar-los, a un altre nivell, el seu caràcter de font històrica supletòria de documentació que s'ha perdut⁸. Des d'un punt de vista estrictament arxivístic, no han mancat parers a favor del manteniment escrupolós, fins i tot preceptiu, dels antics instruments de descripció, bo i conservant la classificació dels fons documentals que recullen aquests vells inventaris i índexs⁹. Per bé que un criteri tan categòric no pot acceptar-se, en molts casos sí que és convenient de mantenir o refer el vell «ordre» heretat¹⁰.

7. Per exemple, a la introducció de la classificació i inventari de nou encuny d'un arxiu municipal de l'Aragó, s'hi diu que «estos fondos no daban muestras de una organización anterior, es decir, carecían de huella de clasificación y se hallaban dispersos y desordenados en varios depósitos». Ara bé, entre la documentació inventariada, hi consten quatre inventaris generals de la documentació de l'arxiu, dels anys 1750, 1907, 1916 i 1945. Davant d'això, és lícit de dubtar de la inexistència d'una «organización anterior». A l'esmentada introducció no s'hi diu res d'aquests inventaris ressenyats (cf. M. Ángeles LONGÁS LACASA, Esperanza VELASCO DE LA PEÑA: *Archivo Municipal de Villarroya de la Sierra*, Saragossa, 1988, p. 9 i 43-44).

8. ASSOCIATION DES ARCHIVISTES FRANÇAIS: *Manuel d'Archivistique. Théorie et pratique des Archives publiques en France*, París, 1970, p. 244-245.

9. Rafael ANDRÉS Y ALONSO: «Sería conveniente la reconstitución de los archivos existentes en nuestros depósitos, en vista de los índices antiguos?» i «Debe preceptuarse obligatoriamente en los archivos históricos la utilización de los inventarios e índices antiguos, con preferencia a los trabajos que se puedan emprender actualmente?», *Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos*, XXVII, Madrid, 1923, p. 484-487.

10. Per a alguns parers més matisats sobre aquesta qüestió, hom pot veure les observacions de Michel CHAMPAGNE, Denys CHOUINARD: *Le traitement d'un fonds d'archives: ses documents historiques*, Mont-real, 1987, p. 42; Paola CARUCCI: *Op. cit.*, p. 138-140; Antonia HEREDIA HERRERA: *Manual de instrumentos de descripción documental*, Sevilla, 1982, p. 58-60; ÍDEM: *Archivistica general. Teoría y práctica*, Sevilla, 1986, p. 187-188; S. MULLER, J. A. FEITH, R. FRUIN: *Op. cit.*, p. 17 i 38-42.

Qualsevol arxiu, sobretot si es tracta de l'arxiu d'una institució que té molts anys d'existència, ha incorporat una praxi arxivística. Cenyint-nos al municipi i al nostre país, és ben evident l'existència d'aquest bagatge, bé que es coneix molt escassament i marginal. El cas de Barcelona –és ben poc el que se sap del seu arxiu municipal d'abans de l'any 1917, quan la Comissió de Cultura de l'Ajuntament acordà la creació de l'arxiu històric– ho palesa a bastament. Retrobar i conèixer aquesta tradició arxivística és una necessitat peremptòria, sobretot en uns moments en què són molts els arxius municipals en procés de classificació i «reordenació».

L'*Arxiu de la Ciutat de Solsona*¹¹ i el seu necessari redreçament planteja d'una manera pràctica les qüestions exposades fins aquí. Sense la pretensió d'exhaurir el tema, ni de bon tros, el present treball vol ésser un primer intent d'esbossar-ne la seva història, tot partint de la premissa que és un pas previ imprescindible per a la correcció de l'esmentat redreç. Ensems, l'arxiu municipal solsoní pot ésser un bon exemple per a intentar d'il·lustrar poc o molt el bagatge històric de tradició arxivística municipal al Principat.

Malgrat que es tracta d'un fons documental que ens ha arribat força fragmentari i malmès, a causa d'una incúria secular intermitent, reproduïda en el decurs dels últims cent anys fins als nostres dies, el que es conserva ens palesa que pertany a un municipi ben organitzat i amb una intensa i regularitzada activitat des de la Baixa Edat Mitjana. Des de la perspectiva de la producció documental, que n'és una manifestació immediata, ho fa evident l'existència de llibres de privilegis i ordinacions, de clavaria, etc. La documentació més antiga data del segle XIII, però és molt escassa. A partir dels segles XIV i XV es fa més abundant, en un procés que serà creixent fins al moment actual. El gros de la documentació total existent avui –uns cent cinquanta metres lineals, en un càlcul obligadament superficial, a causa de la deficient instal·lació en què es troba–

11. Aquesta és la denominació de l'arxiu més arrelada històricament, mentre que les d'*Arxiu municipal* o bé *Arxiu de l'Ajuntament* s'han introduït sobretot del segle passat ençà.

és del nostre segle, durant el qual el municipi ha superat el sostre de població medieval i la producció de documents, com arreu, s'ha accelerat; de manera que la part del fons anterior al segle xx no representa ni una dècima part del total. El que tenim, emperò, ens permet de seguir amb un cert detall quines han estat les actuacions damunt l'arxiu, quant a classificació i descripció, de la Baixa Edat Mitjana ençà.

L'última ocasió en què l'Arxiu de la Ciutat de Solsona fou agençat, classificat i descrit data del final del segle passat. A partir d'aleshores s'ha mantingut un procés continuat de desorganització del fons. Com sol passar, els responsables del municipi i de la seva gestió administrativa que s'anaren succeint es preocupaven essencialment per la documentació més recent i de consulta més freqüent per a la gestió administrativa. Tot allò que depassava els vint o trenta anys anava a parar a algun dels nombrosos racons de la Casa de la Ciutat. A mitjan anys vuitanta, mentre s'esperava una solució definitiva, la documentació escampada per l'edifici fou concentrada gairebé tota en dues habitacions. L'any 1991 ha esta traslladada tota a la seu provisional de l'Ajuntament, on romandrà mentre durin les obres de restauració de la Casa de la Ciutat¹². La perspectiva és que s'hi pugui retornar del tot classificada i s'hi instal·li com cal a fi de concloure amb un segle d'abandó.

12. Al final dels anys setanta, essent alcalde J. Serra Jounou, foren iniciades les obres de restauració de la Casa de la Ciutat, que afectaren l'entrada i l'entresol. Aleshores, les oficines de l'Ajuntament passaren de la primera planta a l'entresol. Tota la resta de l'edifici, llevat dels baixos, seu del Museu Etnogràfic del Solsonès, restà pràcticament abandonat i en pèssimes condicions, fins que es poguessin continuar les obres. L'any 1979 la part més antiga de l'arxiu fou portada a l'entresol per Ramon Planes Torregassa perquè reunia més condicions quant a control i seguretat (ARXIU DE LA CIUTAT DE SOLSONA, [ACS, a partir d'ara]; *Libro de actas del Pleno del Ayuntamiento de Solsona* [1976.X.29-1980.XI.29], f. 73). A la primera i a la segona plantes hi restà la documentació del segle xx sense un interès administratiu evident, atès que a l'entresol no hi cabia. Hom esperava que la continuació de les obres permetria de donar una solució correcta al problema de la instal·lació de l'arxiu municipal. La represa de les obres, emperò, no arribaria fins al 1991. A mitjan anys vuitanta, d'acord amb l'Ajuntament, vaig concentrar la documentació esgarriada de la primera planta en amunt a l'«arxiu» de la primera planta (una habitació petita i saturada, teòricament destinada només als documents, que la compartien amb les andròmines més inversemblants), a fi de pal·liar el descontrol i mentre s'esperava una solució millor. La documentació anterior al segle xx i una part de la més recent (aquella que, idealment, hauria de formar part de l'arxiu central administratiu) ha continuat en una altra habitació (l'«arxiu», també) de l'entresol, compartint igualment l'espai amb andrò-

Com ja ha esta apuntat, no es tracta d'un fons completament desordenat i mancat d'inventari, d'antics inventaris. A la darrereria del segle XIX el secretari de l'Ajuntament, Domènec Valls i Bajona, va classificar-lo i n'elaborà un detallat *Índice...* Bé que amb el pas dels anys s'ha desgavellat un xic l'ordre establert pel secretari Valls i que alguns documents que s'hi havien enregistrat s'han perdut, recuperar del tot aquella classificació no constitueix cap problema. La tasca portada a terme per l'esmentat secretari, meritíssima, presenta, emperò, greus inconvenients des dels principis arxivístics més bàsics i actuals, com veurem més endavant. D'una altra banda, la documentació generada posteriorment no ha estat mai reordenada i inventariada. Davant d'això, l'adopció d'un determinat criteri d'actuació entenc que passa prèviament per un coneixement exhaustiu dels tractaments de què ha estat objecte. I, molt particularment, del darrer. Aquest és l'objectiu fonamental del present treball, que també vol servir, nogensmenys, per a recuperar i permetre aprofitar el bagatge d'instruments de descripció del fons acumulat al llarg de diversos segles. Aquests inventaris i, especialment, el portat a terme pel secretari Domènec Valls, permeten fer-nos una idea molt detallada del contingut de l'arxiu anterior al 1891, tant d'allò que havia estat com del que avui es té.

A un altre nivell, aquest cas concret que veurem potser pot servir per a apuntar, si més no, l'altíssim interès que tenen els antics instruments de descripció des d'una perspectiva arxivística, interès que ara mateix és més aviat poc valorat al nostre

mines. Entre els mesos de setembre i octubre de 1991 tota aquesta documentació ha estat traslladada a la seu provisional de l'Ajuntament (una part de la primera planta de l'antic convent dels claretians), en una única sala; on romandrà mentre s'allarguin les obres de restauració de l'edifici de la Casa de la Ciutat. Per a efectuar aquest trasllat, l'Ajuntament sollicità i obtingué el suport tècnic del Servei d'Arxius de la Generalitat.

A banda de la incúria, els trasllats descontrolats de la documentació han contribuït molt a fer-ne perdre. Durant la guerra de 1936-1939 la part històrica de l'arxiu, de cara a protegir-la, fou ingressada a l'Arxiu General de Catalunya pel Servei de Protecció dels Arxius Històrics de Catalunya (cf. Agustí DURAN I SANPERE: *Barcelona i la seva història*, vol. III, Barcelona, 1975, p. 635). Acabada la guerra, l'Ajuntament encomanà a Joan Serra Vilaró i a Antoni Llorens Solé de recuperar-la i tornar-la a la Casa de la Ciutat, aprofitant l'avinentesa que també havien de fer la mateixa gestió per als arxius del bisbat de Solsona. És probable que entremig d'aquest

país. És massa freqüent que hom només vegi en els antics instruments de descripció una font succedània d'informació històrica per a aquella documentació que s'ha perdut. Al costat d'aquest profit innegable per a l'historiador, l'arxiver té en aquests antics inventaris un document preciós per a la seva pròpia tasca. De fet, entre tots els documents de l'arxiu considerats aïlladament, serà sempre el millor per a l'arxiver. És l'únic que fa referència específica i més o menys global al fons, i el que pot informar-ne d'una manera més immediata. Si l'arxiu, endemés, ens ha arribat fragmentat –com succeeix al més sovint– els antics inventaris contribuiran encara més decisivament a identificar les sèries i a alligonar sobre la producció documental de la institució que el generà.

La història de la pròpia tradició arxivística i dels principals arxius del nostre país és ara un camp ben poc conegut; contràriament al que succeeix a altres països europeus, on la bibliografia és abundant. Cobrir aquest buit permetria l'aplicació d'uns tractaments arxivístics més adequats, resulta també bàsic per a un coneixement més precís de la història de les institucions i, alhora, pot facilitar, des d'un punt de vista metodològic, un ús més crític de les fonts documentals.

enrenou es perdés o s'extraviés algun dels documents que avui trobem a faltar (ACS, *Libro de actas del Ayuntamiento* [1939.VIII.16-1940.VIII.17], f. 5 r.: a l'acta del 24 d'agost de 1939, al capítol de precis i preguntes, s'hi llegeix: «2º, Proponiendo se haga constar la más enérgica protesta por el robo y desaparición del archivo histórico de la ciudad, así como poniendo de manifiesto la necesidad de que se intente por todos los medios recuperar tan importante documentación, acordándose por admiración [?]; y que los señores Rvs. Dn. Juan Serra Vilaró y Dn. Antonio Llorens Solé se personen en Barcelona y tramiten cuanto sea preciso a dicho fin». Com s'ha dit, l'arxiu havia estat traslladat per a protegir-lo, no pas robat). La resta de la documentació no traslladada als dipòsits de l'Arxiu General de Catalunya fou portada al Palau Episcopal, convertit en nova seu del govern municipal durant els anys de la guerra. A banda de la destrucció premeditada de la documentació més comprometedora del 1936-1939, que es portà a terme just abans de la retirada republicana, el retorn d'aquesta part de l'arxiu municipal a la Casa de la Ciutat, un cop acabada la guerra, es va portar a terme amb poca cura. Part de la documentació es va deixar esgarriada al Palau Episcopal, i la que fou novament portada a la Casa de la Ciutat hom l'apilà i prou, i així es van desordenar expedients i sèries.

2. CONCEPTE D'ARXIU, CLASSIFICACIÓ I DESCRIPCIÓ D'ARXIUS

2.1. EVOLUCIÓ GENERAL FINS AL SEGLE XIX

En tractar d'història dels arxius, encara és de referència obligada l'aportació feta per R. -H. Bautier més de vint anys enrera¹³, en la qual establí una periodització en quatre fases: l'època dels arxius de palau (Antiguitat), la dels «trésors des chartres» (segles XII-XVI), la dels arxius «arsenal de l'autorité» (segle XVI – principi del segle XIX) i, finalment, la dels arxius com a laboratori de la història (principi del segle XIX – mitjan segle XX). L'època dels «trésors des chartres» (no ens interessa aquí d'anar més enrera en el temps) estigué marcada, segons Bautier, per les conseqüències que reportà als arxius el redreça-

13. Robert-Henri BAUTIER: «La phase cruciale de l'histoire des archives: la constitution des dépôts d'archives et la naissance de l'archivistique (XVIIe-début du XIX siècle)», *Archivum*, XVIII (1968) («Actes du VIIe Congrès International des Archives [Madrid, 3-7 septembre 1968]»), París, 1970, p. 139-149. Entre la bibliografia produïda a l'Estat espanyol sobre història general dels arxius, que és escassa, hom pot consultar M. del Carmen PESCADOR: *Biografía del concepto de Archivo*, Madrid, 1955, i F. Borja de AGUINAGALDE: «Elementos para una historia de los archivos y la archivística desde una perspectiva interdisciplinar», *Trargi. Artxibistika Aldizkaria. Revista de Archivística*, 1 (1988), Vitoria-Gasteiz, 1989, p. 63-109. Formula un seguit de precisions interessants sobre periodització d'història dels arxius José

ment institucional i econòmic que experimentà l'Occident europeu a partir de la dotzena centúria. Les cases reials i els senyors laics i eclesiàstics, especialment, cada vegada tingueren més cura a servir els seus documents, en tant que eren un suport important per al seu patrimoni. El salt que es produeix a partir de mitjan segle XVI derivarà de la constitució de les monarquies autoritàries i la progressiva configuració dels estats i els seus primers arxius (Simancas, per al cas dels Àustries espanyols, en seria l'exemple). A partir d'aquí l'arxiu serà un instrument al servei de l'Administració, del poder¹⁴. El tombant d'aquesta tercera fase en la història dels arxius es produirà al segle XIX, amb «l'éclosion du Romantisme et la poussé impétueuse des historiens [...] pour que soit mis fin aux dépôts d'archives définis comme un arsenal d'armes juridiques et politiques, pour qu'ils deviennent au contraire des laboratoires de recherches historiques, en provoquant, par voie de conséquence, la rupture entre les archivistes et les bureaux où s'élaborent les dossiers»¹⁵. A partir de mitjan segle XX, el progressiu esforç per a superar la dicotomia entre arxiu al servei de la història/arxiu al servei de l'Administració, a fi d'integrar ambdós vessants, comportarà l'inici d'una nova fase, en curs de consolidació.

En aquesta periodització de Bautier, s'atorga un paper de primer ordre a l'evolució del regiment de la cosa pública, de l'Administració i l'Estat. És obvi que aquesta evolució condiciona i conforma directament els arxius, en tant que els generen aquestes institucions, que segueixen un procés creixent d'organització i major complexitat. Això no obstant, el concepte d'arxiu a la baixa Edat Mitjana i el que hi haurà al

Luis RODRÍGUEZ DE DIEGO: *Instrucción para el gobierno del Archivo de Simancas (año 1588)*, Madrid, 1989, p. 11-16. El segle passat, dedicava una bona part del seu llibre a la història dels arxius Facundo de PORRAS HUIDOBRO: *Disertacion sobre archivos y reglas de su coordinacion, útil para todos los que los tienen ó manejan*, Madrid, 1830, p. 16-58.

14. Una revisió recent d'aquest període a Arnaldo d'ADDARIO: «Lineamenti di storia dell'archivistica (sec. XVI-XIX)», *Archivio Storico Italiano*, CXLVIII, 543, Florència, 1990, p. 3-35.

15. Robert-Henri BAUTIER: art. cit., p. 141.

segle XVII és substancialment el mateix: «locus scilicet, ubi scripturae publicae ad perpetuam memoriam asservantur», «locus publicus in quo instrumenta deponuntur»¹⁶ «locus, quo publica autoritate probe et cum cura adservantur, in communem utilitatem et faciliorem rerum probationem»¹⁷. L'arxiu és concebut com un lloc públic on es custodia la fe pública –és el valor jurídic dels documents allò que interessa–; es reprèn així nítidament el fil del dret romà. És per això que si volem trobar alguna especulació sobre els arxius durant aquestes centúries ens cal anar-la a cercar entremig de les obres dels juristes, que entre els segles XII i XIII donaren les pautes bàsiques del que serà anomenat *jus archivi*¹⁸.

Els arguments dels tractadistes que fan referència als arxius solen ésser força reiteratius. L'arxiu, que és *públic* per definició, custodia documents autèntics, amb fe pública, de manera que tot «Archivium facit praesumi scripturam publicam»¹⁹ i unes «scripturae inventae sub custodia publica, et non alia plenam faciunt fidem»²⁰. Un jurista alemany precisava (1717) que «improprie dicuntur archiva quae non sunt erecta autoritate publica seu alicuius magistratis habentis potestatem ferendi leges publicas»²¹. En una altra obra s'afirma que «[...] archivio nil aliud requiritur, quam haec tria, quae important archivium publicum. Primum, quod servetur in loco publico. Secundum in loco, ubi solum authenticae scripturae reponuntur. Tertium sub custodia officialis publici ad hoc

16. Definicions recollides per Baldassarre BONIFACIO: *De Archivis Liber Singularis*, Venècia, 1632, cap. I (*Quid sit archivum*) i II (*Quando instituta sint archiva*); cito a partir de l'edició de Leopoldo SANDRI: «Il *De Archivis* di Baldassarre Bonifacio», *Notizie degli Archivi di Stato*, x, Roma, 1950, p. 95-111 (108).

17. Definició de F. M. Neveu, publicada el 1668 i recollida a Elio LODOLINI: *Op. cit.*, p. 109, i Arnaldo d'ADDARIO: *art. cit.*, p. 10.

18. Leopoldo SANDRI: «Il pensiero medievale intorno agli archivi da Pier Lombardo a San Tommaso», *Notizie degli Archivi di Stato*, XIV, Roma, 1954, p. 14-19.

19. Stephano GRATIANO: *Decisiones Rotae Provinciae Marchiae*, Colònia, 1622, decis. 167, n. 14, p. 545.

20. Hieronymo de MONTE: *Tractatus de finibus regendis civitatum, castrorum, ac praediorum, tam urbanorum, quam rusticorum, & pro dirimendis, iurisque, iudicandis eorum litibus, atque controversiis fertilissimus, utilis & pernecessarius*, Venècia, 1574, cap. LXIII, f. 64-65.

21. Citat a Arnaldo d'ADDARIO: *art. cit.*, p. 12.

deputati»²². La *ratione loci*, en virtut de la qual bastava la pertinença a un arxiu per a garantir l'autenticitat d'un document²³, acabarà essent força condicionada, particularment en el cas d'un document de caràcter privat²⁴. Com és lògic, la brillant escola jurídica catalana dels segles XVI i XVII es fa ple ressò dels plantejaments del *jus archivi* dominant²⁵.

Aquest concepte d'arxiu, profundament marcat per l'empremta jurídica, determinà que correntment només en passessin a formar part aquells documents d'aquesta naturalesa que eren útils des del punt de vista patrimonial. La resta de la documentació era eliminada totalment o parcial, o bé, si més no, ocupava un lloc secundari dins l'arxiu. La classificació donada els anys 1334-1336 a l'arxiu municipal de Siena és, en aquest sentit, un exemple ben alliçonador. Els documents («instrumenta et jura») foren repartits en tres grups, el segon i el tercer dels quals eren identificats, respectivament, com els «minus utilia» i els «inutilia»²⁶.

La transformació substancial d'aquest concepte d'arxiu, del tractament donat als arxius i de les seves funcions serà donada per l'impacte de la investigació històrica «crítica» –per

22. Aloysii de LEO: *Commentaria [...] Super Primo Libro Codicis*, Venècia, 1605, *De diversis rescriptis*, lex III, n. 12, f. 74.

23. Nicolai de TUDESCHIS: *Panormitani Secunda in II. Decretalium*, Lió, 1546, f. 97, havia escrit que un document privat conservat en un arxiu públic «sine alia comparatione et approbatione fidem ratione loci facit».

24. Tractà especialment el tema Nicolao GENVA: *De scriptura privata. Tractatus novus plenissimus*, Venècia, 1621, llibre primer, qüestió II, p. 28-29 («An scriptura [privata] sumpta ex archivio publico probet? dubitatur»).

25. Vegeu, per exemple, Joan Pere FONTANELLA: *Decisiones Sacri Regii Senatus Cathalonie*, tom segon, Lió, 1668, dec. CCCLXXI, 23, p. 173, on recull que un document privat té valor legal i provatori «si esset scriptura privata solemniter reperta in archivio publico»; o bé Joan Pau XAMMAR: *Rerum iudicatarum in Sacro Regio Senatu Cathalonie sub diversis definitionibus cum retionalibus seu (si mavis) allegationibus*, Barcelona, 1657, part primera, def. 31, p. 172-178, on recull una causa entre el monestir de Santa Caterina de Barcelona i la vila de Sabadell, en la qual s'acceptaren com a prova els llibres de registre del convent. També Jaume CÀNCER: *Variarum resolutionum iuris cesarei, pontificii, et municipalis Principatus Cathalonie*, part primera, Barcelona, 1594, cap. 22, f. 104 v.-106 v., i Cristòfor CRESPI DE VALLDAURA: *Observationes illustratæ decisionibus Sacri, Supremi, Regii Aragonum Consilii, Supremi Consilii S. Cruciatæ, & Regiæ Audientie Valentiniæ*, Lió, 1730, p. 268-269.

26. Cesari PAOLI: *Diplomatica*, Florència, 1987, p. 297.

qualificar-la amb un adjectiu típicament «il·lustrat»—, bastida no pas amb les velles cròniques mil vegades refoses, sinó a partir dels documents originals de cada època, els quals, necessàriament, hom els havia d'anar a buscar als arxius. Tot i que l'ús historiogràfic dels arxius no era una pràctica totalment desconeguda, ni de bon tros²⁷, abans del segle XVIII, fins en aquesta centúria no esdevindrà un requisit imprescindible. Antoni de Capmany, a les acaballes d'aquell segle, ho expressarà d'una manera ben clara²⁸.

Sacúdase el polvo de los archivos; publíquense los manuscritos útiles, antes que la polilla devore á unos, la mala custodia extravie otros, ó un incendio los consuma todos: pues segun la indolencia é incúria que se experimenta en este punto, podrá muy bien llegar el caso, en que quando se promueva en la nacion este genero de estudio, y se comuniquen el gusto de estas expediciones literarias, no se halle ya materia en que pueda cevarse el ansia ó la curiosidad. Entonces, en lugar de historias se habran de escribir novelas; y nos veremos otra vez envueltos en las tinieblas del tiempo fabuloso [...]

La intensa tasca de classificació, transcripció i investigació portada a terme durant el segle XVIII als arxius per estudiosos com Caresmar, Pasqual, Martí, Villanueva i altres²⁹, per a esmentar casos nostrats d'un moviment que és general, significà la primera embranzida forta per a una nova concepció de l'arxiu, l'arxiu com a bé cultural i eina bàsica per a la investigació històrica. Durant el segle següent aquest nou concepte d'arxiu es consolidarà plenament. Arreu seran creats, progressi-

27. Recordem, si més no, per al nostre país, els Zurita, Diago i altres historiadors que consultaren els millors arxius catalans, l'Arxiu Reial de Barcelona al capdavant. Referències a Federico UDINA MARTORELL (dir.): *Guía del Archivo de la Corona de Aragón*, Madrid, 1986, p. 116-119.

28. Antonio de CAPMANY Y DE MONPALAU: *Memorias históricas sobre la marina, comercio, y artes de la antigua ciudad de Barcelona*, t. IV, Madrid, 1792, p. XXIII. En uns termes semblants s'havia expressat Maians, a Gregorio MAYÀNS I SISCÀR: «Prefacion», a: Gaspar IBÁÑEZ DE SEGOVIA (marquès de Mondéjar): *Obras Chronológicas*, València, 1744, p. v-vi.

29. Vid. Antonio ELÍAS DE MOLINS: «Los estudios Históricos y arqueológicos en Cataluña en el siglo XVIII», dins *Discursos de Recepción de los académicos numerarios D. Eduardo de*

vament, grans arxius històrics. A Espanya, l'Archivo Histórico Nacional, exprés per a concentrar-hi i fer accessibles a la investigació els fons històrics escampats per l'Estat³⁰. A Catalunya, Pròsper de Bofarull, a més de vetllar pel manteniment a Barcelona del principal arxiu del país³¹, que havia estat batejat pel seu antecessor, impròpiament, amb el nom d'*Archivo de la Corona de Aragón*, cuità a protegir altres fons de primer ordre i, des del 1847, inicià la publicació de la «Colección de Documentos Inéditos». A les acaballes del segle, l'arxiu històric s'havia afermat plenament al país³².

Per dir-ho amb els temes de Zanni Rosiello, es passarà d'una concepció exclusiva de la documentació, de l'arxiu, com a «memòria-autodocumentació», a una altra de suplementària com a «memòria-font»³³. Sense perdre, òbviament, la motivació originària d'ordre administratiu, jurídic i pràctic, adqui-

Hinojosa y Naveros, D. Federico Rahola y Tremols, D. Teodoro Baró y Sureda, D. Antonio Elias de Molins, D. Pelegrín Casades y Gramatxes, D. Juan Rubio de la Serna y D. José Soler y Palet, Real Academia de Buenas Letras de Barcelona, Barcelona, 1906, p. 107-151; Eduardo CORREDERA: La escuela histórica avellanense, Lleida, 1971. Amb una perspectiva espanyola, l'exposició de principis feta a Manuel ABELLA: Noticia y plan de un viaje para reconocer archivos y formar la coleccion diplomática de España, encargada por el Rey a D. Manuel Abella, Madrid, 1795; la qual hom trobarà situada en el seu context a Agustín MILLARES CARLO: «El siglo XVIII español y los intentos de formación de un corpus diplomático», Revista del Archivo, Biblioteca y Museo del Ayuntamiento de Madrid, II, Madrid, 1925, p. 515-530 (a la p. 516, en una afirmació desfasada, s'hi diu que tasca diplomàtica del XVIII coincideix «con los comienzos de organización científica de los archivos españoles»).

30. Carmen CRESPO: «Los primeros cien años del Archivo Histórico Nacional (1866-1966)», Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos, LXXIII-2, Madrid, 1966, p. 285-319.

31. Vid. l'interessant opuscle que publicà, havent-se d'amagar sota el pseudònim de Félix FLURALBO: *Reflexiones sobre los perjuicios que ocasionaria á algunas provincias de España y en particular á la de Cataluña la traslación de sus archivos á Madrid que propuso la comision de Cortes en su dictamen y minuta de decreto presentado á las mismas en 19 de marzo de 1814*, Barcelona, 1821 (a la p. 4 escriu que fins a la Constitució de 1812 «jamás ha podido considerarse la peninsula como una sola nacion ó reyno sino como un conjunto de estados independientes gobernados por un mismo príncipe» i que «la segregacion de archivos propuesta [...] no puede nunca efectuarse sino con gran perjuicio de las provincias á que pertenecen, porque el enlace que tienen estos establecimientos con las diferentes y antiguas instituciones y derechos radicados en el mismo país, que de ellas han emanado, hace que no puedan estar separados los archivos de las personas, ni estas y aquellos del reyno que dio ecistencia á los primeros, para que mantengan en el goce de sus propiedades á las segundas»).

32. Antonio AULESTIA Y PIJOAN: «De la importancia de los archivos, bibliotecas y museos en Cataluña», a: FRANCISCO MARTORELL Y PEÑA: *Apuntes arqueológicos*, ordenat per Salvador Sanpere y Miquel i publicat per Juan Martorell y Peña, Barcelona, 1879, p. 41-53.

33. Isabella ZANNI ROSIELLO: *Archivi e memoria storica*, Bolonya, 1987, p. 43-47.

rirà un valor afegit d'ordre cultural i científic. Aquesta dimensió nova marcarà un tombant decisiu en el món dels arxius, i és per això que, des d'una perspectiva més estrictament arxivística, hom estableix una altra versió de la periodització de la història dels arxius que parteix d'aquest canvi, o ampliació, substancial del concepte d'arxiu. D'aquesta manera, tindriem una primera fase en la història dels arxius, que s'allargaria fins al segle XVIII, durant la qual tingueren una funció jurídica i administrativa, i una altra, que es configura durant els segles XVIII i XIX i que vindrà caracteritzada per la incorporació d'una funció cultural³⁴.

L'impacte d'aquesta nova funció provocà una greu distorsió als arxius, artificialment seccionats en dues parts, una d'*històrica* que al més sovint es «reorganitza» per a satisfer millor, hipotèticament, la nova funció, i una altra d'*administrativa*, oblidada perquè no tindria encara el nou valor. Això no obstant, la incorporació de la nova funció, amb la creixent activitat pràctica damunt els arxius, l'acumulació i el contrast d'experiències i la intensificació de la producció arxivística teòrica que genera, acabarà abocant a la definició científica de l'arxivística. Aquesta definició passa necessàriament per la consideració de l'arxiu com una totalitat orgànica, la lògica interna de la qual parteix de la finalitat jurídico-administrativa per la qual ha estat generat. A les acaballes del segle passat (1898) Muller, Feith i Fruin ja donaren una síntesi ben elaborada d'aquests principis.

L'evolució experimentada quant a criteris de classificació i descripció constitueix un vessant fonamental de la història dels arxius. De l'Edat Mitjana ençà aquesta evolució s'ha vist marcada per la mateixa dinàmica històrica viscuda pels processos administratius, l'Administració i les institucions en general, però ensems hi ha incidit d'una manera evident la mateixa evolució del concepte d'arxiu i la progressiva formulació científica de l'arxivística.

Se sol apuntar que mentre fou exclusiu el concepte jurídic i

34. Elio LODOLINI: *Op. cit.*, p. 108 i s.

administratiu d'arxiu, la classificació partia d'un criteri orgànic, mentre que la incorporació del concepte d'arxiu com a bé cultural comportà des del segle XVIII la introducció de la classificació per matèries³⁵. Efectivament, poden ésser molts els elements d'arxius dels segles XIII-XVII que reflecteixen en la seva classificació les línies fonamentals d'organització de la institució que els generà. L'Arxiu municipal de Bolonya³⁶, per exemple, a mitjan segle XIII tenia repartit el seu fons entre l'anomenat *armarium comunis*, reservat a la documentació del *podestà*, i l'*armarium populi*, amb la documentació derivada de les competències del *capitano*. Semblantment, quan, al segle XVI, el notari Pere Tragó classificà l'Arxiu Capitular d'Urgell, tot apunta que tingué ben presents criteris orgànics. Va repartir els documents en caixes, sacs i plecs. La tercera caixa, particularment, era formada pels sacs «del Bisbe», «del Degà», «del Sagristà», «dels Ardiaconats» («Plec de l'Ardiaca Major», «de l'Ardiaca d'Andorra», «de l'Ardiaca de Prats», etc.), «de la Cabiscolia», «de les Estadories», etc.³⁷. La classificació més o menys orgànica era ben freqüent, però no exclusiva, ni de bon tros. Molt sovint es recorria a solucions mixtes o segons criteris més de caràcter cronològic, geogràfic o de matèries.

Bautier, al seu treball ja citat, sintetitzava en tres variants els criteris de classificació corrents a l'Edat Mitjana: a) classificació sistemàtica dels documents solts (butlles, testaments, contractes, etc.), feta *a posteriori*, a l'estil dels «trésors des chartres»; b) classificació cronològica des del mateix moment en què els documents eren generats, i c) conservació, a les cúries i dependències financeres, «en sacs (à coté des séries chronologiques des comptes ou des sentences), les pièces se rapportant à une affaire judiciaire donnée (procurations, enquêtes, pièces produites, etc.), ainsi que les pièces justificatives des comptes, les sacs étant ensuite mis ensemble par ordre d'années dans des

35. José Luis RODRÍGUEZ DE DIEGO: *Op. cit.*, p. 15.

36. Giorgio CENCETTI: «Camera Actorum Communis Bononie», a: *Scritti Archivistici*, Roma, 1970, p. 260-278(263).

37. Pere TRAGÓ: *Spill manifest de totes les coses del vescomdat de Castellbò*, a cura de Cebrià Baraut, la Seu d'Urgell, 1982, p. XX-XXIII.

coffres ou des armoires»³⁸. Durant el segle XVI aquesta pràctica experimentà un canvi radical allí on s'imposà la constitució d'expedients, que eren cosits, en els quals s'agrupaven els diferents documents referents a un mateix assumpte després d'haver estat enregistrats (*Registratur*). Això s'estengué a l'Europa central, septentrional i oriental. Ben altrament, a l'Europa occidental i meridional es mantingueren molt més de temps els sistemes medievals, basats en un criteri cronològic (sèries segons tipologia documental, matèria o referència geogràfica, subsèries cronològiques, separació de correspondència tramesa i rebuda ordenada segons cronologia, etc.).

Lodolini ha remarcat que a Itàlia perdurà fins al segle XIX l'ordre originari per «sèries», agrupació per ordre cronològic dels documents d'un mateix tipus, independentment del seu contingut³⁹. Aquest sistema serà també molt corrent entre els arxivers catalans. L'any 1718 Miquel Mitjans l'explicava de la manera següent, a fi d'aplicar-lo a l'arxiu de la col·legiata de Cardona⁴⁰.

[...] triaré tots los actes de censos dels demás papers y actes, numerant-los en lo dors de ells [...], ab expressió del dia y any y del notari en poder del qual se otorgà, posant-los de dotze en dotze plechs, comensant per lo més antich y aixís per son ordre [...]; triaré los actes de censals dels demás papers [...] com està dit; [...] separaré los actes de fundacions dels demás, numerant-los y resumint-los en la forma està dit dels censos [...]; aixís mateix, posaré a part los testaments [...]; també dividiré qualsevols butllas, donacions, concessions [...].

La creixent complexitat administrativa i institucional que es desenvolupa a partir del segle XVI, amb unes conseqüències immediates en l'embalum dels arxius i la necessitat d'orga-

38. Robert-Henri BAUTIER: art. cit., p. 146.

39. Elio LODOLINI: *Op. cit.*, p. 72-75.

40. Ramon PLANES I ALBETS: «La catalogació de l'arxiu de la col·legiata de Sant Vicenç del castell de Cardona endegada pel canonge Miquel Mitjans i Llenguart (1718-1721)», *Patronat Municipal de Museus. Cardona. Butlletí*, núm. 3, Cardona, desembre 1984 – gener 1985, p. 35-39.

nitzar-los, des del començament del segle XVII portarà a la publicació dels primers textos dedicats específicament als arxius. El *De Archivis* de Baldassare Bonifacio, un opuscle publicat a Venècia l'any 1632, és l'obra primerenca de la literatura arxivística. Com apuntava ja fa alguns anys L. Sandri, és el primer treball dedicat monogràficament als arxius, més enllà del *jus archivum*, i s'hi albira ja el que es consolidarà en el segle següent: «la funzione dell'archivio non si esaurisce con l'autenticità da garantirsi ai documenti, che anzi questa era destinata a passare in seconda linea di fronte al valore culturale e politico della ricerca storica ad esso strettamente connessa e nelle sue stesse fonti affidata»⁴¹. D'altra banda, el concepte d'arxiu de Bonifacio porta implícita la idea d'un ordre, d'una interconnexió entre els documents que l'integren. L'any 1684 Niccolò Giussanni publica el seu *Methodus archivorum seu eadem extendi ac disponendi*, en el qual proposa una classificació per *corpus* («ea omnia quae ad provinciam spectant»), sèries (el conjunt de documents referents a un mateix tipus d'activitat) i *classes* (els documents de naturalesa jurídica idèntica)⁴².

Al segle XVIII el debat sobre els diversos sistemes de classificació dels arxius s'enriquí notablement. S'obrirà molt més camí la classificació per matèries. La introducció de l'«enciclopedisme» al món dels arxius estaria a la base del triomf d'un sistema que no era nou però que ara serà teoritzat i àmpliament difós. Reprenent el que en deia Casanova, «questo scioglimento, quæsta distruzione di cosa originaria per fonderla in una universalità, non mai sognata, rispondeva pur troppo, all'indirizzo scientifico del momento, que pretendeva raccogliere ed esporre tutte le discipline in un sistema generale, enci-

41. Leopoldo SANDRI: «La letteratura archivista avanti il Muratori», *Miscellanea di Studi Muratoriani. Atti e Memorie del «Convegno di Studi Storici in onore di L. A. Muratori» tenuto in Modena 14-16 aprile 1950*, Modena, 1951, p. 511-523[516], i l'article «Il *De Archivis* di Baldassarre Bonifacio», ja citat, del mateix autor. Vegeu també Elio LODOLINI: *Op. cit.*, p. 108-109.

42. Arnaldo d'ADDARIO: «Principi e metodi dell'inventariazione archivistica fra XVII e XIX secolo», *Archiva Ecclesiae. Bolletino dell'Associazione Archivistica Ecclesiastica*, XXVI-XXVII, Ciutat del Vaticà, 1983-1984, p. 29-48[39]; i, del mateix autor, *Lineamenti di storia*, citat, p. 11.

clopedico, non limitato da barriera di tempo nè di spazio»⁴³. Apuntava ja la classificació per matèries O. Legipont, traduït al castellà a València l'any 1759⁴⁴.

[...] para que se pueda saber con mas comodidad, y presteza, que es lo que se guarda en el Archivo ò no, primero será necesario, que todos los diplomas, è Instrumentos de qualquiera edad, ò assumpto, se dividan puntualmente en ciertas classes ò separados Caxones, ò Armarios, con el titulo de los dominios, drechos, campos, facultades y materias de que se trata en ellos. Cuya particion felizmente cumplida de cada classe ò Caxon escogeràs los mas antiguos, y los formaràs en Lìos, de manera, que los mas modernos se pongan detràs de los primeros, y se guarde orden Chronologico (en quanto pudiere ser) cuidadosamente.

L'exposició i la defensa més nítida de la classificació de matèries la farà uns anys després Lemoine (*La diplomatique pratique*, 1765), mentre un altre corrent, encapçalat per Chevrières (*Le nouvel archiviste*, 1775), optarà decididament per una estricta classificació cronològica⁴⁵. La creixent expansió del nou concepte d'arxiu al servei dels estudis històrics contribuirà a l'àmplia aplicació d'ambdós sistemes. Al nostre país fra Manuel Marià Ribera, ja al principi del segle, ordenà cronològicament els pergamins de l'Arxiu Reial de Barcelona, tot desfent l'antiga classificació «geogràfica» i per «matèries», els quals es trobaven instal·lats en diversos armaris que es corresponien amb aquesta classificació (armaris «Catalunya», «Barcelona», «Girona i Besalú», «Manresa», etc.), que provenia del segle XIV, pel cap baix⁴⁶. La superació d'aquests

43. Eugenio CASANOVA: *Archivistica*, Siena, 1928, p. 386.

44. Oliver LEGIPONT: *Itinerario en que se contiene el modo de hacer con utilidad los Viages à Cortes Estrangeras. Con dos disertaciones. La primera sobre el modo de ordenar, y componer una Libreria. La segunda sobre el modo de poner en orden un Archivo*, València, 1759, p. 298-299.

45. Eugenio CASANOVA: *Op. cit.*, p. 381-382; Robert-Henri BAUTIER: art. cit., p. 147.

46. Federico UDINA MARTORELL: *El Archivo Condal de Barcelona en los siglos IX-X. Estudio critico de sus fondos*, Barcelona, 1951, p. 4-5; Federico UDINA MARTORELL (dir.): *Guía del Archivo de la Corona de Aragón*, Madrid, 1986, p. 53-54. Sobre M. M. Ribera, l'article de Fr.

sistemes de reordenació dels fons documentals s'afermarà, com s'ha dit, des de mitjan segle XIX. La circular francesa de l'any 1841 ha esdevingut tot un punt de referència en aquest sentit⁴⁷.

Classificar i descriure un fons són dues operacions que van molt unides. Paral·lelament a l'evolució experimentada pels sistemes de classificació, els instruments de descripció han experimentat també canvis destacats de l'Edat Mitjana ençà⁴⁸. Es conserven inventaris d'arxius des del segle XIII⁴⁹. Són, en la majoria dels casos, molt sumaris. Al més sovint els inventaris medievals consisteixen en una llista de documents sense un ordre evident⁵⁰. Era molt freqüent, emperò, la confecció de volums en els quals eren copiats aquells documents de l'arxiu considerats més importants per a la institució. Els llibres de privilegis o els cartularis, tan corrents al nostre país, proporcionaven una visió de conjunt del fons, estalviant la consulta directa dels documents en moltes ocasions⁵¹. A partir del segle XVI els inventaris seran molt més abundants i guanyaran en la seva factura, que tendeix a ésser més laboriosa. És probablement al segle XVIII, emperò, quan els instruments de descripció assoleixen un major grau de perfecció i detall. Hi conflueixen diversos condicionants, poc o molt apuntats ja. L'Estat es fa

Faustino D. GAZULLA: «El M. R. P. Fr. Manuel Mariano Ribera (1652-1736). Su vida y sus obras», *Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos*, any XII, núm. 1 i 2, Madrid, gener-febrer 1908, p. 108-117, i, any XVI, núm. 9 a 12, setembre a desembre 1912, p. 476-488.

47. ASSOCIATION DES ARCHIVISTES FRANÇAIS: *Manuel d'Archivistique*, op. cit., p. 207 i s.

48. Michel DUCHEIN: «La clef du trésor. L'évolution des instruments de recherche d'archives du Moyen Age à nos jours d'après des exemples français», *Archives et Bibliothèques de Belgique*, t. LVII, n. 1-2, Bruxelles, 1986, p. 109-126.

49. *Ídem*, p. 109; ASSOCIATION DES ARCHIVISTES FRANÇAIS: *Op. cit.*, p. 245; Giorgio CENCETTI: *Camera Actorum Communis Bononie*, art. cit., p. 263.

50. Jean FAVIER: *Les archives*, París, 1985, p. 26.

51. Sobre el caràcter supletori d'instruments de descripció medievals, dels mateixos documents, Michel DUCHEIN: art. cit., p. 112. *Vid.* també F. Borja de AGUINAGALDE: art. cit., p. 65-66. Sobre la reconstrucció d'un arxiu a partir d'un cartulari, S. MULLER, J. A. FEITH, R. FRUIN: *Op. cit.*, p. 17-18. El trasllat dels documents en un volum, a més de facilitar-ne la consulta, dificultava la seva pèrdua total. L'any 1507 els regidors de Burgos ordenaven a l'escrivà major el retorn dels documents que tenia «para que se faga libro dellos» (cf. Graciano DÍEZ SANZ: *Historia del Archivo Municipal de Burgos*, Burgos, 1984, p. 15).

cada vegada més present en la societat i, per això mateix, reforça la seva burocràcia; els estudiosos s'aboquen als grans arxius o els titulars de drets feudals es fan reordenar els seus arxius per recuperar velles prestacions i garantir la seguretat jurídica dels que conserven⁵². Es fa molt difícil, però, de generalitzar per al conjunt dels arxius, atesa la seva gran varietat.

2.2. ELS ARXIS MUNICIPALS CATALANS FINS A LA FI DEL SEGLE XIX. ALGUNS PUNTS DE REFERÈNCIA

En el decurs dels segles XIII i XIV una bona part dels municipis catalans, els més importants, van organitzar plenament el seu regiment: definició dels seus òrgans de govern, dels seus oficis, de les seves competències, etc.⁵³.

És lògic, per tant, que datin d'aquesta època les primeres notícies que sovint hom addueix d'alguns arxius municipals del país. Paral·lelament, les sèries de la documentació dels municipis que foren primicers a organitzar-se solen iniciar-se i tenir

52. A les acaballes del segle XVIII Joaquín TOS: *Paleografía, que para inteligencia de los Manuscritos Antiguos de este Principado, escribió Don [...]*, Barcelona, s. a., p. 6, escrivia que volia «proporcionar una instruccion, cuya inteligencia será de suma utilidad à los Hacendados [...] pues entenderán los titulos, o fuerzas que tienen en sus archivos, para defender la propiedad de sus haciendas». Enllaça això amb el que ja indicà Pierre Vilar a partir del *Tratado de la cabrevacion* (1786) de J. TOS I URGELLÈS (cf. Pierre VILAR: *Catalunya dins l'Espanya moderna*, vol. III, Barcelona, 1966, p. 503, i «La fi dels elements feudals i senyorials a Catalunya al segle XVIII i XIX. Amb alguns punts de vista comparatius per a la resta d'Espanya i per al Rosselló», *L'Avenç. Revista d'Història dels Països Catalans*, núm. 1, Barcelona, abril 1977, p. 74-80). En aquesta mateixa línia, Jaume PORTELLA i Antoni LL. SANZ: «Reacció senyorial i resistència pagesa al domini de la catedral de Girona (segle XVIII)», *Recerques*, vol. 17, Barcelona, 1985, p. 141-151, escriuen (p. 143) que «durant la segona meitat del segle XVIII el capítol de la catedral de Girona prossegueix i conclou la tasca de reordenació a fons del seu arxiu, ja iniciada a començaments del mateix segle», la qual cosa «serveix de base a un procés de reacció senyorial». Per la meua banda, he fet notar aquest procés per a l'Arxiu Episcopal de Solsona, R. PLANES I ALBETS: «Un Compendio del estado en que se hallan las propiedades temporales de la mensa episcopal de Solsona (s. XVIII)», *Miscel·lània les terres de Lleida al segle XVIII*, Lleida, 1986, p. 345-360.

53. Vegeu especialment els treballs de Josep M. FONT RIUS, entre els quals *Origenes del règimen municipal en Cataluña*, Madrid, 1946, i *Estudis sobre drets i institucions locals en la Catalunya medieval*, Barcelona, 1985. També Víctor FERRO: *El dret públic català. Les institucions a Catalunya fins al Decret de Nova Planta*, Vic, 1987, p. 148-183.

continuïtat des de la primera meitat del segle XIV (Barcelona, Girona, Tàrraga, Cervera, Tortosa, etc.)⁵⁴

Mentre els governs municipals en procés d'organització encara no tenien un edifici propi, dipositaven correntment els seus documents en una institució eclesiàstica (Barcelona, al convent de Santa Caterina i Manresa, al monestir del Carme, per exemple), situació que es va mantenir molt de temps en el cas dels municipis d'organització més tardana i embrionària⁵⁵. Al segle XIV, emperò, ja són relativament abundants les notícies sobre arxius municipals instal·lats a la casa del Consell. L'any 1370, per exemple, sabem que es van fer algunes despeses per a instal·lar l'arxiu del municipi de Tortosa. A Cervera, on el 1331 havien estat regulades les funcions de l'escrivà, que hauria de tenir cura de les escriptures, el 1377 els paers van fer construir un armari suplementari per posar-les-hi⁵⁶. Les ordinacions donades a la Universitat de Tàrraga pel rei Pere III l'any 1342 recollien també la figura de l'escrivà, que també havia de tenir cura de les escriptures. A mitjan segle XV, entremig dels privilegis concedits a la ciutat de Vic per Alfons IV (1450), es feia esment explícit de l'«arxiu de les escriptures» i es fixaven les pautes bàsiques per al seu regiment:

Ítem, statuhim e ordenam que com pus prest fer pusca, en la dita casa de la dita ciutat sia feta e obrade una cambreta o retret a part que sia apel·lade l'arxiu de la ciutat, dins la qual sien stoiades e conservades e recòndides totes les scriptures fahents e tocants a la dita ciutat,

54. Vegeu la bibliografia monogràfica sobre fons municipals catalans (Principat) recollida al final d'aquest treball, a la qual remeto implícitament a partir d'ara, sempre que faci referència a algun arxiu sense donar nota a peu de pàgina.

55. Molts petits municipis tenen els seus fons documentals més antics a l'arxiu parroquial, amb el qual formen sovint una totalitat inseparable (un mateix volum pot contenir assumptes municipals i parroquials). Vid. Anton VILÀ Y SALA: *Els arxius parroquials. La seva importància. Ordenació, classificació y catalogació dels seus documents*, Manresa, 1912, p. 11. A Palafrugell, encara durant els anys trenta del nostre segle l'arxiu del municipi es conservava a la parròquia; també es donava una situació semblant a Blanes; a Bagà era guardat a l'església de Sant Esteve (cf. Joan SERRA VILARÓ: *Baronies de Pinós i Mataplana. Investigació als seus arxius*, llibre primer, Barcelona, 1930, p. 9-10.), etc.

56. Max TURULL I RUBINAT: *La configuració jurídica del municipi baix-medieval. Règim municipal i fiscalitat a Cervera entre 1182-1430*, Barcelona, 1990, p. 211-214.

axí com són privilegis, provisions, cartes, letres e altres qualsevol scriptures, e encare los comptes, llibres e acorts, e altres coses. E no resmenys les cartes e títols de les almoynes, bants e altres qualsevol causes pies o profanes en les quals la dita ciutat ha administració. E que d'aquest arxiu tinga la clau lo dit scrivà [...]

D'aquest mateix segle, tenim referències de l'arxiu de la ciutat de Girona. Alguns inventaris dels objectes que hi havia a la Casa de la Ciutat ens assabenten que comptava amb una habitació coneguda com «lo arxiu», on, a més d'altres estris que no tenien cap relació amb els documents, s'hi custodiava una «caixa gran de fusta ab un pany e clau, dins la qual stan tots los llibres de retiments de comptes de clavaria e d'altres qui han administrat per la ciutat». I, escampats per altres parts de l'edifici, encara hi trobem més documents: «dues caxes de fust, una del spital ab algunes scriptures, e l'altra és de la ciutat, plena de moltes scriptures de sindicats», «hun striny entich en lo qual ha diverses cartes e scriptures», «hun caxó ple de escriptures antigues», «hun arquibanch entich ab scriptues velles», etc.⁵⁷

A partir del segle XVI les notícies sobre els fons municipals, la seva instal·lació, classificació i descripció són força més abundants. A Reus l'any 1577 el Consell municipal, després de constatar que «los privilegis y actes de la present vila van ab mal recapte per no tenir un armari per dits efectes», acordà «que-s fassa lo arxiu perquè és molt necessari», essent instal·lat tot seguit en un armari. La primera notícia ara mateix disponible sobre l'arxiu de la Paeria de Balaguer data del 1564 i es conserven fragments d'un inventari elaborat al principi de la centúria següent que ens indica que els documents eren repartits en diversos conjunts temàtics (insaculacions, muralles, mostassàs, Vallfogona, etc.) instal·lats en calaixos –molt probablement– d'un armari que anys després és descrit com un «antic i gran armari de 50 calaixons enquadrats per 27

57. LUIS BATLLE Y PRATS: «Inventarios municipales gerundenses del siglo xv», *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses*, vol. VI, Girona, 1951, p. 179-192.

estants». També durant aquest segle la documentació municipal d'Olot fou novament instal·lada. L'any 1579 era conservada en «duas caxas y un cofre, cadahu ab tres tancaduras», però al final del segle, en un privilegi atorgat a la vila pel virrei (1595), després de denunciar-s'hi el costum que tenien els cònsols d'endur-se documents a les seves cases, s'ordenà «que fassa un arxiu en la casa de dita Universitat y que allí stígan recòndits, lo qual arxiu stiga tancat ab quatre claus diverses de tancaduras, de les quals ne tinga una quiscun cònsol y la quarta lo notari dels negocis de dita Universitat». A Manresa l'any 1611 el Consell municipal encomanà «adobar lo archiu, redressar les scriptures, privilegis de Casa la Ciutat, y fer un llibre del contengut en dit archiu per ordre alfabètic». Magí Canyelles detallava que el fons documental es trobava instal·lat a l'«aula vulgarment dita lo Racionalat», en «un grandíssim armari y en ell molts differents calaixos, y quiscun de ells retolat del que en dit calaix hi ha», disposant-se d'«un repertori de tot lo contengut en los calaixos [...], que serveix de sumari de ditas escripturas y de rúbrica per servir-se de ellas». L'any 1619 també el Consell municipal de Vic acordà el redreç del seu arxiu i que fossin «descrits y notats tots los actes y privilegis». Els jurats de València l'any 1669 eren insistents a recordar als escrivans l'obligació d'inventariar l'arxiu⁵⁸. El 1683 els cònsols de Tarragona van fer renovar la instal·lació de l'arxiu i se n'elaborà un *Repertori* que remet a un armari de trenta-quatre calaixos identificats alfanumèricament.

Com veiem, els fons documentals eren generalment instal·lats en un o més armaris, els quals constaven d'un nombre considerable de calaixos, cadascun reservat a grups o plec de documents determinats. La preocupació pel control i la bona custòdia dels fons apareix arreu. Aquests armaris solien tenir diversos panys, i les claus per a obrir-los eren repartides entre l'escrivà i alguns membres del Consell, els quals necessària-

58. *Capitols, estatuts, eo ordinacions de la insigne, y coronada ciutat de Valencia, dits del quitament, ordenats y publicats en lo insigne Consell General de aquella en lo dia 21. de Març del any de la Nativitat de Nostre Señor 1669. y en altres dies següents del mateix any, València, 1669, p. 121-127 i 162-163.*

ment s'haurien de trobar plegats per a poder accedir als documents. Es repeteix també l'existència d'índexs, repertoris o inventaris de la documentació. El progressiu creixement dels fons va exigir a molts municipis del país, sobretot a partir del segle XVI, la reorganització, la nova instal·lació i la descripció dels seus arxius, tot començant un camí que serà intermitent, ja que a partir del primer agençament general conegut era ben freqüent que al cap d'alguns anys l'arxiu tornés a estar totalment desordenat, de manera que s'acabava imposant un nou redreçament. Sobre l'arxiu municipal de Cervera, un dels més rics del país per l'antiguitat, la diversitat i la continuïtat de les seves sèries, A. Duran i Sanpere va escriure que fou inventariat l'any 1406, el 1550 va elaborar-se un inventari dels privilegis, al segle XVII es va fer una «rúbrica» de l'escrivania i a mitjan segle XVIII fou reordenat de dalt a baix⁵⁹.

L'arxiu municipal-territorial de Tortosa, reorganitzat al segle XVI, és un dels que tenen més ben documentada la seva trajectòria. El 1579 el Consell tortosí fixà unes normes de règim interior específiques per a l'arxiver, el qual les havia de jurar anualment quan també juraven el seu càrrec els procuradors i altres oficials municipals. S'hi establia que almenys hauria d'anar a l'arxiu dos dies a la setmana, a ordenar els documents, els quals no podien sortir-ne (originals o còpies) sense el permís del Consell. També es comprometia l'arxiver a tenir en bona custòdia les claus i a no deixar-les a una altra persona sense l'aprovació del Consell. S'hi insistia també en la discreció i el secret que hauria de mantenir en relació amb la informació a la qual tenia accés mercès al seu ofici.

Pocs anys abans de l'establiment d'aquesta normativa, el 1574, l'arxiu tortosí havia estat reordenat. Fou fabricat un armari a aquest efecte i l'arxiver elaborà un inventari de la documentació, el qual s'ha conservat, tot i que parcialment.

59. Agustí DURAN I SANPERE: *El Museu Comarcal de Cervera*, Centro Comarcal Leridano, Separata del núm. 58 del *Boletín Interior Informativo*, desembre 1962, Barcelona, s. a., p. 11. Vegeu també, del mateix autor, «El segell municipal de Cervera», extret dels *Estudis Universitaris Catalans*, Barcelona, 1921.

Per aquest inventari sabem que els documents eren repartits en més de quaranta calaixos: cinc per als privilegis, un «de coronatges y maridatges», un del «procurador real», un «de Corts», dos «de host y cavalcada», un «del General», un «de diversorum», un «del governador», dos –sembla– «de batllia», dos «de paheria e veguer», un «de jutges taulers», un «de consolat y fira y imperiatge», un «de impositcions», un de «bisbe y capítol», tres «de Amposta», un «de la Aldeya», un de «Godall y Galera», un «de Pahüls», un «de Mallorca», un «de Girona y Cadaqués», un «de Barcelona», un «de Coblliure y Perpinyà y Torrossella», etc. No sembla pas que es tractés d'una classificació estrictament qualificable de «temàtica», ja que té nombrosos apartats que responen a criteris orgànics, a banda d'una inequívoca presència, alhora, de criteris de caràcter geogràfic –que, tot i així, en el cas dels llocs pertanyents a l'antic territori de Tortosa, sota jurisdicció del batlle i el veguer, derivarien de la mateixa estructuració territorial de la institució. Al seu torn, dins de cada calaix els documents tenien un número d'ordre, per al qual no se seguia un estricte ordre cronològic. L'índex restava obert a les futures incorporacions de documentació, amb els fulls blancs corresponents⁶⁰.

A partir del segle XVIII l'Estat incidirà progressivament damunt els municipis per tal que tinguin ordenat i inventariat el seu arxiu, en una derivació de la seva creixent intromissió en l'administració local⁶¹. Durant el segle XVIII s'insistirà especialment en l'obligatorietat d'enregistrar i custodiar els documents rebuts de l'Administració estatal. Una disposició del 6 de juny de 1759 manà:⁶²

Que los Ayuntamientos de los pueblos del Reyno
tengan especial cuidado de que se asienten en los libros de

60. Jesús MASSIP I FONOLLOSA, arxiver de Tortosa, ha recuperat aquesta antiga classificació establerta el 1574, tot i que sovint s'ha vist forçat a reelaborar-la per manca d'informació suficient. Vegeu la bibliografia, *supra*, nota 54.

61. Vid. Josep M. TORRAS I RIBÉ: *Els municipis catalans de l'Antic Règim (1453-1808) (Procediments electorals, òrgans de poder i grups dominants)*, Barcelona, 1983.

62. *Novísima Recopilacion de las leyes de España*, tom III, Madrid, 1805, llibre VII, tít. II, p. 4, nota 2.

todos ellos todas las Reales Cédulas, executorias y qualesquiera resoluciones, no solo las que haya necesidad de hacerse presente en los Cabildos, sino tambien los despachos y otros documentos que se expiden por los Tribunales superiores é inferiores, que miren á la posteridad.

I una altra del 15 de maig de 1788, adreçada als corregidors, els indicava:⁶³

Celarán de que en todos los Concejos haya y se conserven en buen orden y con la custodia correspondiente los libros que previenen las leyes, para que en ellos se asienten los privilegios, escrituras y demas documentos pertenecientes al Comun, y harán tambien, que en dichos libros se asienten todas las cédulas, executorias y qualesquiera resoluciones, no solo las que tengan necesidad de hacerse presentes en los Cabildos, sino tambien los despachos y otros documentos que se expidan por los Tribunales superiores é inferiores que miren a la posteridad, como está mandado por Orden del Consejo de 6 de junio de 1759.

El grau d'efectivitat de les minses directrius estatals borbòniques és ara mateix difícil de mesurar, però tot indica que hauria estat escàs. Coneixem, emperò, alguns casos, com és ara el de Girona, en què el municipi fou instat a posar ordre i inventariar el seu arxiu. També succeí això a Castelló d'Empúries, on l'any 1765 el secretari de l'Ajuntament inventarià l'arxiu, després d'haver-ne rebut l'ordre arran d'una visita d'inspecció. *L'inventari o descripció de todas las escripturas...* que en resultà presenta els documents repartits en disset grups alfabètics molt arbitraris. S'hi descriu el contingut de cada document, se'n dona la data, el tipus de suport material i la signatura topogràfica –número del calaix on es trobava, fins a un total de dotze calaixos. Si no es tractava d'una escriptura

63. Ídem, p. 4-5, nota 3; i *Real Cedula de S.M. y Señores del Consejo, en que se aprueba la instruccion inserta de lo que deberán observar los Corregidores y Alcaldes Mayores del Reyno*, Manresa, 1788, LXVII.

sinó d'un llibre de conclusions, de clavarria, etc., la descripció era més lacònica. No es va seguir una classificació sistemàtica nítida i regularment aplicada. El secretari sembla haver tingut força present una classificació per sèries de documents i, alhora, la seva configuració material (agrupació de llibres, d'una banda, i documents solts, de l'altra), però amb moltes llicències.

Durant la mateixa centúria també foren reordenats o inventariats els arxius municipals de Tàrraga, Cervera, Palafrugell, Manresa, Lleida o Sabadell. El cas de Sabadell és especialment significatiu. Antoni Bosch i Cardellach (1758-1829), metge, secretari de l'Ajuntament i historiador, entre els anys 1791-1795 reordenà sistemàticament i inventarià l'arxiu, valorant-lo ja com un instrument cultural. Emperò, malgrat aquest seguit d'iniciatives, pròpies dels municipis més importants, també era d'aplicació al Principat ben entrat el segle XVIII allò que escrivia el notari valencià Carles Ros:⁶⁴

No en todas las Poblaciones, hallará el Escrivano, el reglamento que aquí verá; pues hay Lugares sin casa de Ayuntamiento, ni Archivo, para custodir los papêles de su buen Gobierno: los de la Administracion de Justicia; ni los del Real Servicio: corriendo mala andanza los *Escritos*, y perdiendose muchos cada año.

Al llarg del segle XIX, la diversa legislació de règim local amb la qual s'acabaria implantant el nou model de municipi sorgit de la revolució liberal recollí el tema dels arxius municipals, però les disposicions que els afectaven, per dir-ho amb les paraules d'un arxiver de la mateixa centúria, foren *lacónicas por demás, no bien meditadas, desacordadas é insuficientes*⁶⁵. En farem un repàs ràpid.

64. Carlos ROS: *Breves instrucciones en practica, para los escrivanos de las Poblaciones de este Reyno de Valencia, que asisten à los Ayuntamientos, ú Alcaldes Legos*, València, 1753, p. s. n. («Prologo», 3).

65. J[osé] de G[ÜEMES] V[ILLAME]: «Centralización de los archivos municipales», *Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos*, VII, Madrid, 1877, p. 309-313, 325-329 i 341-346. També pot trobar-se un repàs de la legislació municipal del segle XIX en allò que afectà als arxius a

La «Ley para el Gobierno económico-político de las Provincias» de l'any 1823 disposava, en l'article 65, que:⁶⁶

Será de cargo de los Secretarios de los Ayuntamientos la custodia y metódica colocación de todos los expedientes, órdenes y demás papeles correspondientes á la secretaria, formando índices de ellos para que se sepa facilmente los que son, y para que por medio de los mismos índices se trasladen anualmente al archivo los que estuvieren fenecidos, ó no hayan de tener ya uso corriente.

L'«Arreglo Provisional de los Ayuntamientos» de 1835 inclourà, entre les obligacions del secretari, la de tenir:⁶⁷

[...] á su cargo el Archivo, en donde él custodiará los libros de actas del Ayuntamiento, los expedientes, papeles y documentos pertenecientes al mismo, poniendo en el mayor orden los que tratan de los derechos del Común. Llevará un libro-registro para mayor claridad y facilidad de la busca de papeles cuando fuere menester.

La «Ley de Organización y Atribuciones de los Ayuntamientos» de 1840, publicada el 1843, a l'article 84.4 indica que el secretari de l'ajuntament haurà de «tener a su cargo y bajo su responsabilidad el Archivo, custodiando en él los libros y documentos pertenecientes al Ayuntamiento»⁶⁸. I la «Ley de Organización y Atribuciones de los Ayuntamientos» de 1845 pràcticament repetia el mateix, ja que recollia que el secretari hauria de «tener á su encargo y bajo su responsabilidad el archivo, custodiando en él los libros y documentos pertene-

Enrique ORDUÑA REBOLLO: «Los Archivos locales», *Revista de Estudios de la Vida Local*, xxxii, Madrid, 1973, p. 307-327. Marginalment, a Concepción CONTEL: «Los archivos municipales y su estructuración con los restantes archivos nacionales», *Actas del I Congreso Nacional de Archiveros y Bibliotecarios de Administración Local. Elche, noviembre de 1982*, València, 1988, p. 73-88. Més globalment, Adolfo POSADA: *Evolución legislativa del régimen local en España, 1812-1909*, Madrid, 1982.

66. Enrique ORDUÑA REBOLLO: art. cit., p. 312. Vid. Manuel L. ORTIZ DE ZÚNIGA: *Deberes y atribuciones de los correjidores, justicias y Ayuntamientos*, t. I, Madrid, 1832, p. 329 i 334-335, i Manuel ORTIZ DE ZÚNIGA: *Práctica de Secretarios de Ayuntamiento*, Granada, 1843, p. 6-7.

67. J[osé] de G[ÜEMES] V[ILLAME]: art. cit., p. 326.

68. *Ídem*, p. 327, i Enrique ORDUÑA REBOLLO: art. cit., p. 313.

cientes al ayuntamiento cuando no hubiere otra persona destinada al efecto»⁶⁹.

La «Ley de Organización y Atribuciones de los Ayuntamientos» aprovada i derogada l'any 1856 mantenia l'obligació del secretari «de custodiar y ordenar el Archivo municipal donde no hubiese archivero»⁷⁰.

La «Ley de Organización y Atribuciones de los Ayuntamientos» de l'any 1870 recollirà el que ja s'havia inclòs en la legislació anterior, però s'insistia ara en la necessitat d'inventariar l'arxiu:⁷¹

Donde no hubiere archivero será cargo del Secretario custodiar y ordenar el Archivo municipal. Formará inventario de todos los papeles y documentos, y lo adicionará cada año con un apéndice, del cual, así como del inventario, remitirá copia con el visto bueno del alcalde, a la Diputación provincial.

La Llei provincial del mateix any recollia la competència de la Diputació per a fer visites d'inspecció als ajuntaments, «con el fin de enterarse del estado de sus servicios, cuentas y archivos»⁷². La Llei municipal de 1877 repetí literalment el text esmentat de la de 1870⁷³ i la Llei provincial de 1882 atorgava al governador la funció inspectora damunt els ajuntaments, «comprobando el estado de sus cajas, archivos y cuentas»⁷⁴.

Com s'ha vist, al final del segle XIX els mateixos arxivers espanyols del *Cuerpo Facultativo* eren pessimistes sobre la incidència que hauria pogut tenir aquesta legislació en els arxius

69. Francisco Javier María MONER: *El consejero municipal. Observaciones a la ley de organización y atribuciones de los Ayuntamientos de 8 de enero de 1845, y disposiciones del Gobierno de S.M. publicadas hasta el día para su ejecución, intercaladas con el Reglamento de 16 de setiembre del mismo año, en los artículos de la propia ley*, Girona, 1849, p. 83-84. El reglament per a l'execució d'aquesta llei, datat el 16 de setembre de 1845, repetirà el mateix al seu article 94.4 (cf. *Legislación Municipal y de Policía [Apéndice primero á El Abogado de las Municipalidades]*, Madrid, 1860, p. 60).

70. J[osé] de G[ÜEMES] V[ILLAME]: art. cit., p. 327.

71. Enrique ORDUÑA REBOLLO: art. cit., p. 313.

72. *Ídem*, p. 313.

73. E. FREIXA Y RABASÓ: *Manual de Ayuntamientos*, Madrid, 1889, p. 93.

74. José VILA SERRA: *Ley Provincial*, València, 1906, p. 14.

municipals. És molt probable, però, que bastants secretaris, sentint-se impel·lits per la Llei, elaboressin alguna mena d'inventari de l'arxiu, si més no per complir formalment. Convinria també de saber fins a quin punt des de l'Administració provincial es van controlar els municipis en aquest aspecte⁷⁵.

Més que no pas el resultat d'aquesta legislació del tot insuficient, les millores que van experimentar bastants arxius municipals del Principat durant el segle XIX ho foren del redreçament cultural que viurà el país. Hi ha alguns casos concrets, com és ara el de Vic, que són emblemàtics en aquest sentit. L'any 1879 fou publicat a aquella ciutat *El Archivo Municipal de Vic. Su historia, su contenido y su restauración*. N'era el seu autor l'advocat i regidor de Vic Josep Serra i Campdelacreu. Es tracta d'un treball modèlic en el qual es feia un estudi detallat sobre la història del fons documental, el seu contingut i la seva organització, des de la seva valoració com a bé cultural.

Després de teoritzar sobre el «fundamento racional de los archivos», «su definición y naturaleza», «su importancia», i de repassar les disposicions legals vigents que els afectaven, Serra i Campdecreu s'endinsa en l'arxiu de Vic. En dóna una detallada visió històrica, proposa i justifica de reinstal·lar el fons, i passa tot seguit a donar-ne un primer inventari («inventario sumariado») que estructura a partir d'un quadre de classificació («cuadro sinóptico») que explica detalladament. La documentació és organitzada en catorze grups o seccions: «Constitución municipal», «Correspondencia», «Administración municipal», «Arbitrios municipales», «Contribuciones», «Guerra», «Administraciones particulares á cargo del municipio», «Documentos especiales», «Documentos notables», «Varios en carpetas», «Estadística y policía», «Impresos» i «Objetos curiosos». Deixant de banda algunes «seccions» que avui ens resulten arxivísticament estranyes, com és ara la d'objectes, impresos

75. Manuel LUENGO CARRASCO: «Arxiu Municipal de Viladecans», *Guia dels Arxius Històrics de Catalunya*, vol. 4, Barcelona, 1990, p. 224, esmenta un «Interrogatorio Estadístico-Administrativo» de 1854, tramès als ajuntaments de la província pel governador civil, al qual des de Viladecans s'hi respongué, quant a l'arxiu, que «se está arreglando»; i, a la pregunta sobre si hi havia un inventari, la resposta no fou més convincent, «se está formando».

(premsa) o la de documents «notables» o «especials», es tracta d'una classificació sistematitzada, amb presència de criteris de caràcter orgànic-funcional, i en algunes de les seves parts és perfectament assumible i assumida als nostres dies. Dins de cada secció tendeix a l'agrupació de sèries, de cadascuna de les quals dona una notícia sumària del contingut, del nombre d'unitats d'instal·lació i les dates extremes. Recapitula seguidament l'experiència acumulada en el regiment de l'arxiu fins al moment, repassa la legislació de règim local i esbossa quina haurà de ser la tasca del futur arxiver (el secretari, conclou Serra i Campdelacreu, no ha de tenir cura de l'arxiu, ja que es tracta de «dos carreras aparte»). Incorpora finalment al seu treball quatre apèndixs (documents sobre l'arxiu, notícies d'altres arxius de Vic, comentaris sobre alguns dels documents «notables» del mateix arxiu) i unes addicions de caràcter miscel·lani (arxius privats de Vic, Biblioteca Municipal, Arxiu Capítular, etc.).

L'obra de Serra i Campdelacreu a Vic, és, molt probablement, el cas més reïxit de revaloració cultural dels arxius locals del país durant el segle XIX. Marca les pautes d'un procés ple d'entrebancs que encara és ben viu⁷⁶.

Sarrià és un altre exemple de redreçament, classificació i descripció del seu arxiu municipal al segle passat, encara que sigui gairebé «desconegut»⁷⁷. L'any 1893 l'Ajuntament de Sarrià publicà l'*Índice del Archivo Municipal*, signat per Ramon Miralles, l'alcalde. Tot i que no es tracta d'un treball tan complet com el de Vic, és molt notable. Igualment hi plana la idea de l'arxiu en tant que instrument cultural útil per als estudis històrics⁷⁸, però els criteris de classificació es van cenyir

76. Una notícia biogràfica i algunes referències sobre l'entorn cultural vigatà de J. Serra i Campdelacreu a Miguel S. SALARICH: «José Serra y Campdelacreu (1848-1901)», *Ausa*, núm. 2, Vic, 1952, p. 75-79.

77. Si hem de judicar per la nul·la referència que se'n fa a les bibliografies del moment, potser perquè tampoc no figura a Luis SÁNCHEZ BELDA (dir.): *Bibliografía de archivos españoles y de archivística*, Madrid, 1963. Cal la publicació d'una bibliografia catalana d'arxius que incorpori els oblidats d'aquesta obra i allò que s'ha publicat els darrers anys.

78. Ressò de la inventariació de l'Arxiu municipal de Sarrià a la *Revista de la Asociación Artístico-arqueológica Barcelonesa*, any 1, núm. 3, Barcelona, abril-juny 1897, p. 215-216.

molt més a l'organització administrativa de l'Ajuntament. El mateix autor precisava que l'índex elaborat era «ajustado á condiciones de tecnologia administrativa», de manera que els documents havien estat agrupats «en ordenadas secciones ajustadas al cuadro distributivo de negociados municipales». Es feia precedir l'índex o inventari del quadre de classificació establert («cuadro distributivo de los documentos»), el qual era estructurat en tres seccions i tretze negocis:

Sección 1a. de Fomento: Negociado de Secretaría, N. de Policía urbana y rural, N. de Aguas, N. de Abastos, N. de Beneficiencia y Sanidad, N. de Instrucción pública.

Sección 2a. de Gobernación: Negociado de Administración, N. de Estadística, N. de Orden público, N. de Gobierno.

Sección 3a. de Hacienda: Negociado de Contribuciones, N. de Contabilidad, N. de Propios.

Dins de cada negociat les unitats documentals eren descrites detalladament, expedient per expedient, i se'n donava l'any o els anys, una breu descripció, el número que tenia segons un ordre correlatiu i el número del volum (lligall) on es trobava. En aquest cas, el fons documental no reulava més enllà del segle XVIII i era més sencer a partir del segle següent, fet que hauria contribuït a seguir uns criteris molt més orgànics a l'hora de classificar-lo.

Un altre cas, finalment, que també podem fer avinent és el de l'Arxiu de la Paeria de Lleida. La tasca portada a terme aquí sembla que fou bastant més limitada, ja que Rafael Gras d'Esteve (1870-1921) s'hauria limitat a «la enunciación escueta de los documentos custodiados en el Armario Reservado ó de cinco llaves del mencionado Archivo», durant uns sis mesos de l'any 1897, després d'un acord de l'Ajuntament en aquest sentit. El *Catálogo de los privilegios y documentos originales*

que se conservan en el archivo reservado de la ciudad de Lérida, publicat a Lleida l'any 1897, només afecta una part de la documentació històrica. Els documents, sumàriament descrits, foren agrupats en tres «secciones»: 1) privilegis i cartes reials, i documents rebuts dels lloctinents del rei; 2) butlles papals, i 3) «Documentos varios», on s'encabia tota la documentació no susceptible de ser inclosa als apartats anteriors. L'actuació arxivística de Gras d'Esteva, almenys fins allí on ens és coneguda⁷⁹, estigué totalment mediatitzada per la investigació històrica dels documents, a partir dels quals publicà, uns anys després (1911), *La Paheria Lérida. Notas sobre la antigua organización municipal de la ciudad (1149-1707)*⁸⁰.

79. No es diu res de la tasca de R. Gras d'Esteva a Elena GONZÁLEZ I COSO: «Arxiu de la Paeria de Lleida», *Guia dels Arxius Històrics de Catalunya*, vol. 4, Barcelona, 1990, p. 89-106; i tampoc a Magdalena CANELLAS ANOZ: *L'Arxiu de la Paeria*, Lleida, 1984. Es comprova, però, amb aquestes publicacions, que es conserven les tres «seccions» fixades el 1897.

80. Recentment traduïda amb el títol *Història de la Paeria*, Lleida, 1988, amb una presentació de T. Passola i Tejedor sobre «L'obra de Gras dins la Historiografia» (p. 7-29).

3. L'ARXIU DE LA CIUTAT DE SOLSONA

3.1. PRIMERES NOTÍCIES DE L'ARXIU I PRIMERS INSTRUMENTS DE DESCRIPCIÓ

La configuració del règim municipal als nuclis de població més destacats del Principat⁸¹ fou el resultat d'un procés evolutiu que s'allargà entre els segles XII i XIV. En una primera fase (segle XII i primera meitat del XIII) es destacà dins la població el grup anomenat dels *probi homines* (els prohoms), com a representatiu i rector dels interessos veïnals, i, paral·lelament, es donava la figura del *vicarius* o *baiulus* (el batlle), delegat del poder baronial damunt el lloc. Progressivament, del grup dels prohoms n'emergirà un altre de més reduït i operatiu, el dels cònsols –per adoptar la denominació solsonina entre les diverses que es donen. Cap a la segona meitat del segle XIII els municipis havien entrat en una fase organitzativa més elaborada, amb una superior delimitació de les funcions i l'obtenció de diversos privilegis que n'eren el suport jurídic. Els municipis reials seran els primers a delimitar la seva organització, i

81. Vegeu els treballs esmentats de J. M. FONT RIUS, *supra*, nota 53.

els seguiran, al final del segle XIII i durant el XIV, els baronials.

No disposem d'un estudi detallat sobre el procés històric que portà a l'organització del municipi de Solsona al llarg dels segles XII-XIV⁸², però és força clar que els darrers passos es van produir en finalitzar el primer terç del segle XIV. L'any 1338, després d'haver sol·licitat els prohoms solsonins als dos senyors de la vila (la casa vescomtal de Cardona i la canònica de Santa Maria de Solsona) «que ls plagués que ls dits pròmens e Universitat de la dita villa de Solsona aguesen cònsols e conseyllers, havent privilegi que poguesen ordonar e regir e posar bans e metre en bon estament la dita vil·la, axí en la manera que altres vil·les e lochs se acostumen de regir e governar-se»⁸³, s'obtingué un privilegi en virtut del qual els prohoms triarien entre ells quatre cònsols –dos per cada senyor–, els quals serien assistits per vint consellers –deu per cada senyor. Cadascun dels dos senyors mantenia el seu respectiu batlle. Ultra això, el privilegi atorgava als cònsols diverses competències, com és ara la possibilitat d'endeutar-se, contractar o bé ordenar bans⁸⁴.

Tot i que l'arxiu municipal de Solsona conserva alguns documents del segle XIII, és a partir del XIV que comencen a ésser més abundants, en correspondència, cal concloure, amb el que s'ha indicat. La primera compilació dels privilegis en un volum és també del segle XIV, en dues versions, una de llatina i una altra de catalana. Als segles XV i XVI-XVII els privilegis seran novament aplegats en sengles volums⁸⁵.

Hem d'esperar el segle XVI per a tenir –amb les notícies ara

82. Cal recórrer a les notícies esparses que donen Domingo COSTA Y BAFARULL: *Memorias de la ciudad de Solsona y su iglesia*, Barcelona, 1959; J. SERRA Y VILARÓ: «Relacions entre los senyors y la ciutat de Solsona al segle XIII», *Congrés d'Historia de la Corona d'Aragó, dedicat al rey en Jaume I y a la seua época*, primera part, Barcelona, 1909, p. 70-105; J. SERRA VILARÓ: *Història de Cardona*, llibre I, *Els senyors de Cardona*, Tarragona, 1966, p. 268-278; Antoni LLORENS I SOLÉ: *Solsona i el Solsonès en la història de Catalunya*, vol. I, Lleida, 1986, p. 249-273.

83. ACS, *Llibre de Comptes*, núm. 41, f. 1 r.

84. ACS, *Ídem*, f. 1 v., i *Taula dels privilegis concedits a la ciutat de Coelsona...*, núm. 40, f. 43 r. – 44 r.

85. ACS, núm. 36, 37, 38 i 40, respectivament.

mateix disponibles— citació explícita de «l'arxiu de la vila» o «lo arxiu de les scriptures públiques y privilegis de la casa de dita ciutat» de Solsona⁸⁶. És evident, emperò, que l'arxiu existia des dels primers temps d'organització del govern municipal.

Malgrat aquesta mancança de notícies directes de l'arxiu per als segles XIV i XV, a més d'una part remarcable de la documentació, s'ha conservat el que ben probablement fou el seu primer inventari. L'escrivà que va començar-lo l'intitulà *Capbreu abreuyat e intitulat de totes cartes, privilegis e ordinations feytes e atorgades a la Universitat de la villa de Solsona e als habitants de aquella per lo molt poderós senyor, lo senyor, per la gràtia de Déu, comte de Cardona, e per lo molt reverent senyor, per la gràtia de Déu, pebordre de Solsona, segons los títolls de cascunes cartes, privilegis e ordinations largament deius és contengut*. Es tracta d'un inventari elaborat durant els segles XV i XVI per diverses mans. En total hi són descrits cent vint-i-nou documents, tots escriptures públiques, a cadascuna de les quals els fou assignat un número d'ordre, en xifres romanes, sense seguir ordenació cronològica ni cap altre criteri que ens sigui entenedor. L'inventari aporta una descripció del contingut de cada document, la qual és en alguns casos força detallada i molt lacònica en altres.

Tenint en compte la diversitat paleogràfica que presenta aquest inventari, tot indica que hauria estat elaborat en cinc fases des del primer quart del segle XV fins a mitjan segle XVI. L'iniciador va descriure cinquanta-dos documents (números I-LI, atès que repetí la signatura o registre XXI), sense ordenar-los cronològicament, com s'ha dit. El més antic era de l'any 1269 i el més tardà del 1412. Tot i que no consta la data en què començà l'inventari, la fesomia de l'escriptura, el fet que el

86. La primera referència prové de l'ACS, *Llibre de Comptes*, núm. 41, f. 39 v., i és dels primers anys del segle XVI. La segona, del volum del mateix arxiu titulat *Dels forns, camins y muralles*, núm. 43, f. 10 r. (fragment d'una certificació dels comptes de 1530 que fa el notari Pere Màrtir Andreu, *scrivà de la casa del Consell de la ciutat de Solsona*, segons els documents originals custodiats a l'arxiu). L'any 1543 els comptes fan al·lusió a un «enquant feren los honorables cònsols delles balestes antigues eren en lo arxiu» (*Llibre de comptes del Clavariat de la jurisdicció ducal*, número 42, f. 27 v.).

document més recent fos de l'any 1412, i allò que permet concloure el volum on es troba inclòs⁸⁷, permet de situar el seu inici entre els anys 1412-1422. La descripció de cada document incorporada a l'inventari o *Capbreu*... també fou escrita al revers de les mateixes escriptures, amb el seu número de registre o signatura, segons que podem comprovar en alguns dels documents descrits que encara són conservats a l'arxiu actualment⁸⁸.

A partir de la primera mà, una altra hi enregistrà el document número LIII, de l'any 1437. Tot seguit s'adverteix en una nota que l'any 1493 hi hagué una nova incorporació de documents, que arriba fins al que li va correspondre el número CVIII, és a dir, hi foren afegits cinquanta-cinc documents més. Entre aquests n'hi havia alguns de data notòriament anterior a l'inici de l'inventari –el més antic era de l'any 1201–, que no havien estat enregistrats per qui l'havia començat, sia perquè no eren a l'arxiu o bé perquè va fer una feina parcial. El document més recent descrit per aquesta tercera mà era de l'any 1494.

A la primeria del segle XVI un altre continuador de l'inventari va afegir-hi disset documents (números CVIII-CXXV) de dates compreses entre els anys 1492-1513 –no donà la data de tots, emperò. Finalment, una última mà hi incorporà tres documents (CCXXVI-CXXVIII), dels quals només va datar-ne un que era de 1540, després del qual, hom devia efectuar aquestes últimes anotacions, segons la fesomia de l'escriptura.

Aquesta eina de descripció de l'arxiu, limitada als documents més valorats (privilegis, concòrdies, etc.), per tant,

87. L'inventari és als folis 15 r.-41 r. del volum núm. 41 de l'ACS. Aquest volum, que al segle XIX Domènec Valls intitulà *Llibre de Comptes*, s'inicia amb una exposició sobre l'obtenció del privilegi de 1338, en lletra de la primeria del segle XV, segueix amb l'inventari esmentat i alguns folis en blanc, i, a partir del f. 47 r., comencen les anotacions dels comptes municipals, corresponents a l'any 1422. El fet que aquest inventari o *Capbreu*... sigui inclòs en un llibre de clavaria ens associa els oficis d'escrivà i clavari, potser també inicialment units a Solsona, semblantment, per exemple, a Cervera, però al segle XIV (cf. Max TURULL I RUBINAT: *Op. cit.*, p. 212-213 i 422). Encara es coneix poc l'organització del municipi de Solsona de l'època per a poder-ho confirmar.

88. El número XXXXIII, per exemple, que a l'inventari del segle XIX és identificat com el pergami número 7 del rotlle segon.

després d'haver estat començada els primers anys del segle xv, va ésser successivament actualitzada a mesura que el fons documental creixia, fins a mitjan segle xvi. El sistema de control i descripció de cada document (número d'ordre i descripció interna) es va mantenir fix, però fou irregularment aplicat al llarg dels anys. Són relativament freqüents els casos en què no es va donar la data del document i les descripcions a voltes són excessivament breus. Es constata també que l'actualització de l'inventari o *Capbreu*... es va fer a batzegades. Podien passar decennis sense portar-la a terme i, d'altra banda, era corrent que el continuador de l'inventari hi afegís documents que, atesa llur data, haurien d'haver estat enregistrats per qui l'havia precedit en la mateixa tasca. Una escassa sistematització, irregularment aplicada, a més de la tria selectiva dels documents, caracteritzen aquest tipus d'inventari, típicament medieval però que serà vigent durant molt de temps⁸⁹.

No coneixem cap altre instrument de descripció de l'arxiu fins al darrer quart del segle xvii, en què es va fer un nou inventari força més elaborat. Cal pensar, per tant, que durant el segle i mig que s'escolà l'arxiu hauria caigut en el desordre i la deixadesa. Sembla que, almenys durant una part d'aquest llarg període, fou efectivament així. Sabem, emperò, que el fons documental, si més no parcialment, fou redreçat o revisat pel notari Pere Màrtir Andreu, escrivà del Consell municipal. Poc després del 1593 escrivia que dels anys 1530-1593 «trobe a faltar vint-y-tres clavariats y no-s trobe al present notítia de dits clavariats»⁹⁰, anotació que deixa entreveure que poc ordre hi devia haver a l'arxiu. A part d'aquesta notícia, sabem que Pere Màrtir Andreu va fer la majoria dels trasllats de documents de l'arxiu que serien incorporats a la *Taula dels privilegis*..., la nova compilació dels privilegis, que fou acabada,

89. Vegeu, per exemple, l'*Índex... o Memorial y Rúbrica de tots los Privilegis y demás actes y Escrituras que se troban en lo Archiu de la Vall de Aran...*, elaborat entre els anys 1708-1847. Va publicar-lo Manuel ABIZANDA Y BROTO: *El Índice de Privilegios del Valle de Arán. Comentarios preliminares y transcripción*, Lleida, 1944.

90. ACS, *Llibre de Comptes*, núm. 43, f. 29 r.

probablement, a l'entorn del segon decenni del segle XVII i que ens ha arribat incompleta⁹¹. És ben segur que la confecció del nou llibre de privilegis comportà la revisió de l'arxiu i, poc o molt, de posar-hi algun ordre; però no tenim constància que s'arribés a redreçar el conjunt del fons documental ni que s'hagués elaborat un nou inventari. Això no obstant, el 1625 la seva instal·lació va ésser renovada o ampliada.

El 26 de juny d'aquell any els cònsols signaren un contracte amb el mestre de cases barceloní Claudi Casals en compliment del qual hauria de fer diverses reformes a la Casa de la Ciutat, entre les quals hi havia la construcció d'«un arxiu de quinze palms de llargària y dotze de amplària, ab un encaix per encastar un armari que tenen recòndides les escriptures, ab sa volta grossa sobre dit arxiu y una rexa per a pèndrer claror, ho espillera, de pedra picada»⁹².

El mateix any 1625 l'advocat Miquel Alonso Pau, assessor ordinari del ducat de Cardona, va rebre l'ordre del duc d'inspeccionar els llibres de comptes i administració de la Universitat de Solsona. Entre les diverses irregularitats comprovades, i que manà esmenar, hi havia que «en lo esdevenidor no se seguésquen los danys se han seguit en portar-se'n los clavaris los llibres de sos clavariats a ses cases après de haver donat comptes»⁹³.

3.2. L'ÍNDIX DE 1685-1687

Malgrat que sembla que no succeí així l'any 1625 a Solsona, és relativament freqüent que la reordenació i la

91. ACS, *Taula dels privilegis concedits a la ciutat de Coelsona per los excelentíssims duchs de Cardona y ilustríssims y reverendíssims bisbes, abats y pabordres, senyors de ella*, núm. 40. El títol d'aquest volum, que ocupa el foli inicial i té l'anotació «Hieronymus Lobregos escripsit», ha de ser posterior a 1593-1594, atès que data d'aquests anys la creació del bisbat de Solsona i l'obtenció del títol de ciutat. Ara bé, els trasllats de documents que avui conté van ésser fets en part abans de 1593. El més antic és datat l'any 1565 i el més tardà és de 1620. La major part els va fer Pere Màrtir Andreu, l'escrivà del Consell municipal.

92. Arxiu Diocesà de Solsona, carpetes de documents col·leccionats, núm. 208, doc. 1836. La transcripció d'aquest document figura al document II d'aquest treball.

93. ACS, núm. 87, doc. 29, f. 23 v.

descripció d'un fons documental es porti a terme arran del seu trasllat, de la introducció de reformes al local o mobiliari on era instal·lat o altres circumstàncies més o menys accidentals que poguessin haver-ne alterat sobtadament l'antiga classificació i instal·lació, o bé la integritat⁹⁴. Tot el que sabem fa creure amb molta versemblança que un fet d'aquesta mena fou la causa de l'elaboració de l'*Índex dels papers són en lo Arxiu de la Ciutat de Solsona*. En aquest cas el motiu hauria estat la substitució de l'antic edifici de la Casa de la Ciutat per un de nou, més ampli i digne, la qual cosa comportà el trasllat i la nova instal·lació de l'arxiu.

Fins al moment de produir-se el canvi d'edifici, la seu del Consell municipal era situada a la vora de la catedral i del portal de l'Església (anomenat avui «del Pont»), un dels portals d'entrada a la ciutat. El 18 de setembre de 1661 els cònsols episcopals convenien que «la casa principal de dita ciutat, per ocasió de la guerra, està derruïda», de manera que era necessària la seva «reedificació». A aquest fi nomenaren dos delegats, Valentí Boixadera i Josep Ramonet, que haurien de tenir cura de «la agència de ditas obras». L'endemà, semblantment, declararen davant el mateix notari que «lo portal dit de la Iglésia està derruït y mal disposat», per la qual cosa acordaren que «sia tornat com antes estave»⁹⁵.

No tinc notícia que les obres de «reedificació» de la casa «principal» de la ciutat fossin iniciades tot seguit. Més aviat sembla que no fou així, perquè el 4 de gener de 1669, en vendre els cònsols la Casa de les Hores, posaren els diners resultants

94. L'Arxiu municipal d'Alacant, per exemple, fou novament inventariat després d'haver estat afectat pels estralls bèl·lics (cf. Vicente MARTÍNEZ MORELLÀ: *Inventario del Archivo Municipal de Alicante en 1692*, Alacant, 1955). Vegeu també Olga GALLEGU DOMÍNGUEZ: «El Ayuntamiento de Ribadavia. Un caso de destrucción de archivo municipal», *Actas del I Congreso...*, op. cit., València, 1988, p. 21-46[35].

95. Arxiu de Protocols de Solsona (APS, a partir d'ara), N. S. Pere Mr. Andreu, Manual de 1661, f. 339 v.-340 v. Del 30 de juny al 4 de juliol de 1655, en el marc de la Guerra de Separació, Solsona fou assetjada per les forces comandades per Manuel d'Aux, cap de les milícies rosselloneses al servei de França. En el decurs del setge els solsonins terraplenaren el portal de l'Església i tot aquell sector de la ciutat restà molt malmès (vegeu Domingo COSTA Y BAFARULL: *Memorias de la ciudad de Solsona y su iglesia*, Barcelona, 1959, p. 406). La destrucció, si més

«en mans del senyor Valentí Boxadera per a efecte de fabricar la casa derruïda de la ciutat»⁹⁶. El 4 de maig del mateix 1669 el Consell municipal considerà la petició que féu el bisbe «del pati y lloch serà menester de la Casa de la Ciutat» amb la finalitat de construir-hi «una capella del Santíssim Sacrament»⁹⁷. S'acordà de concedir al bisbe el que demanava, però els cònsols es reservaren «lo pas de la muralla per anar a l'arxiu». També s'acordà d'acceptar la proposta episcopal d'anar a la casa que fou del baró de Canalda «per a fer la de la ciutat en ella», situada a l'altra banda del carrer del Portal de l'Església i sobre la qual el bisbe havia exercit el dret de fadiga⁹⁸.

El 5 de maig de 1669 els dos batlles convocaren els consellers i els caps de casa a la capella de Sant Jaume de la catedral per tractar el tema del nou edifici de la Casa de la Ciutat. Hi fou exposat que a causa d'haver donat al bisbe «lo pati de la Casa de la Ciutat per a fabricar una capella del SSm. Sacrament [...], era forsa de comprar-ne d'altra y construhir-la y fabricar-la ab la deguda forma». També s'hi va manifestar que la situació

no parcial, de la Casa de la Ciutat fa pensar que l'arxiu també podria haver sofert els estralls bèl·lics, tot i que no en tinc esment explícit. El 8 de desembre de 1655 Solsona fou presa per l'exèrcit espanyol comandat per Joan d'Àustria i tot seguit saquejada durant un dia (vegeu Domingo COSTA Y BAFARULL: *Op. cit.*, p. 408). Aquest saqueig sí que és ben clar que afectà alguns arxius de la ciutat (també el municipal?). El 23 d'agost de 1656 el farmacèutic Josep Barber, que tenia la seva casa a tocar de la plaça Major, per a explicar que un procés d'un benefici de la catedral fos incomplet, declarà «que après que fou tornat en sa casa, havent-li robat y cremat quant tenie en casa al saco feren los soldats, trobà en lo seller de sa casa havien romputs vexells y botes, y trobà en dit seller una càrrega de papers mesclats ab brisa y altres fustes. Y, com estave desganat, que havie jagut molt temps, prengué dits papers junts ahont trobà, manco tots los llibres del General y molts altres, y prengué dit procés juntament ab altre procés y actes, y, sens regonèixer-ne ningun, los lligà ab una corda y ls portà a la sacristia de Sant Joan, ahont han estat fins avuy. Y, no obstant ne havien cremats molts dits soldats, en la porta de casa hi ha trobat un manual de mossèn Miquel Pintor y altres actes presos per diversos notaris que no eren seus. Y, aixís com los va trobant, los va donant a de qui són [...]» (APS, N. S. Pere Mr. Andreu, Manual de 1656, f. 198 r.-199 r.). Josep Barber fou tauler de la Generalitat a Solsona i el seu districte, la qual cosa explica que faci esment dels «llibres del General» que tenia a casa seva.

96. ACS, *Llibre d'actes del Consell de Solsona*, t. i, núm. 64, f. 18.

97. Sobre la construcció d'aquesta capella, vegeu Domingo COSTA Y BAFARULL: *Op. cit.*, p. 422; R. PLANES I ALBETS: *Contractes d'obres al bisbat de Solsona, 1661-1790*, Solsona, 1985, p. 26-28; R. PLANES I ALBETS: *Santa Maria de Solsona. Notes sobre els orígens i les transformacions del temple romànic*, Solsona, 1987, p. 11; Antoni LLORENS I SOLÉ: *Op. cit.*, vol. II, p. 91-92 (dóna dates discordants).

98. ACS, *Llibre d'actes del Consell de Solsona*, t. i, núm. 64, f. 19 r.

econòmica de la Universitat era precària. Hi havia un deute de 1.600 lliures i havien estat pagades «moltes quantitats del donatiu que féu a sa magestat, que Déu guarde, per la construcció y reparo de les fortaleses de la frontera de Cathalunya». Per això l'única sortida era la imposició d'un vintè als veïns, però «antes de entrar en vots en quant al vintè, unanimiter, an cridat «no, no», moltes vegades y ab gran alvarot, per lo que se ha alçat lo Concell»⁹⁹.

El 7 de maig de 1669 el Consell ja es reuní «en la Casa de la Ciutat que vuy novament possoheix, que antes fou del Sr. Rafel Oller, baró de Canalda»¹⁰⁰. L'ocupació d'aquest edifici, emperò, fou provisòria. Finalment, el Consell s'establí en una casa del carrer del Castell que seria comprada alguns anys després. El 18 d'agost de 1670 s'hi va reunir per primera vegada i l'any 1676 la va comprar¹⁰¹.

Bé que les notícies d'arxiu que en tenim són avui força escadusseres, cal pensar que el nou edifici fou objecte d'algunes obres per tal d'adaptar-lo a les noves funcions que havia d'acomplir. El que sabem indicaria que s'hi van fer a poc a poc, molt probablement a causa de la migradesa dels recursos econòmics disponibles. Així, fins a l'any 1701 no ens consta d'haver-se conclòs l'adaptació de la sala on es reunia el Consell¹⁰².

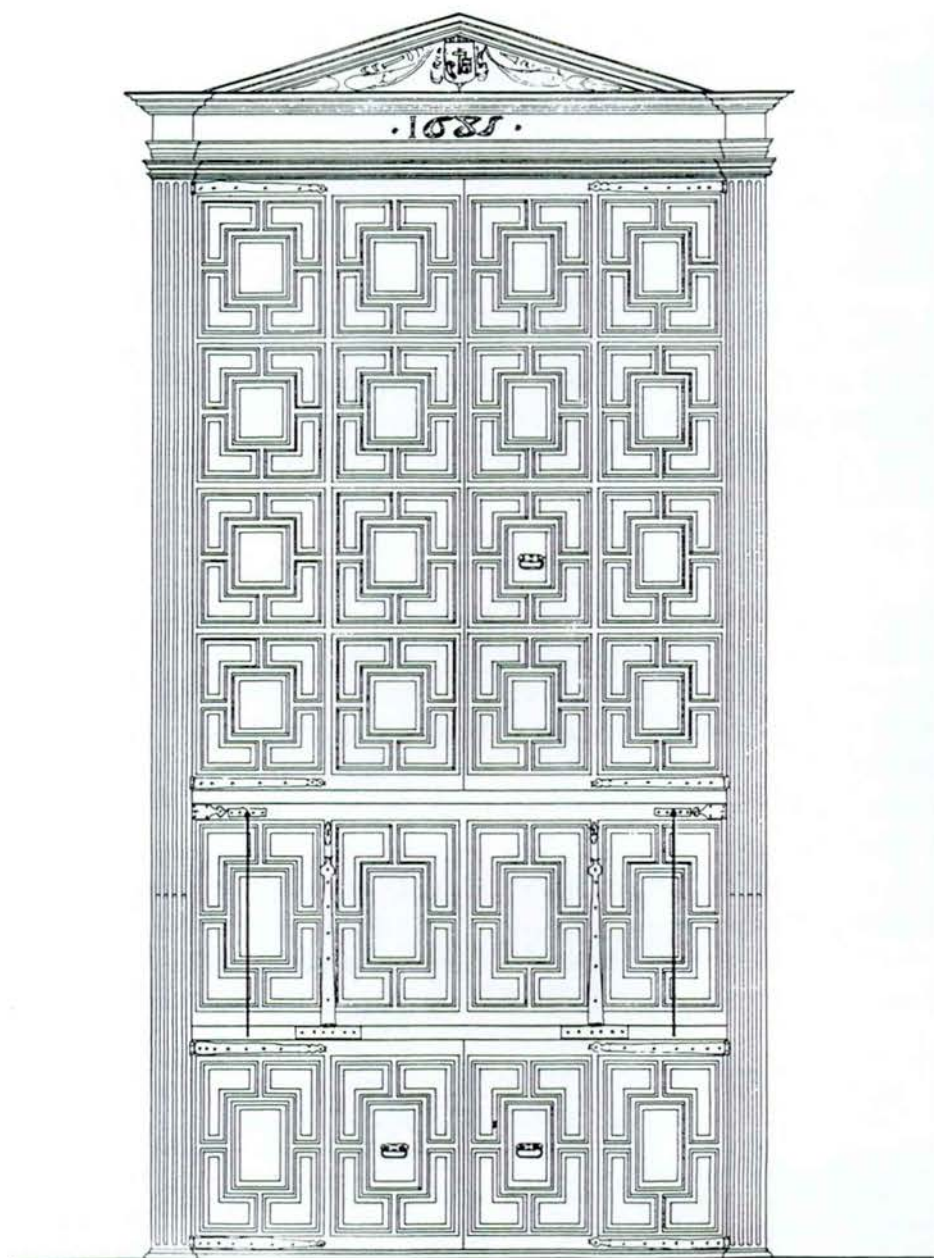
Entre els comptadíssims elements de mobiliari antic avui conservats a la Casa de la Ciutat –el mateix edifici ocupat des del 1670–, hi ha un magnífic armari de paret, bellament emplaonat, que fou fabricat l'any 1685 o poc abans, ja que hom hi

99. ACS, *Ibidem*, f. 19 v.

100. ACS, *Ibidem*, f. 20 r.

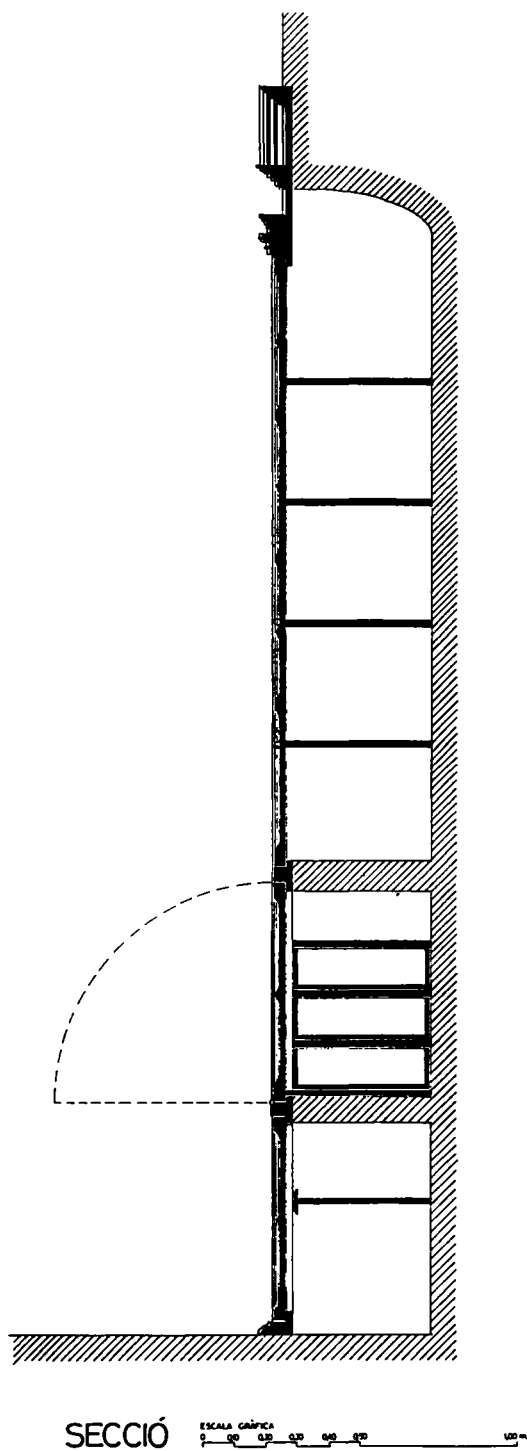
101. ACS, *Ibidem*, f. 26 v. (18.VIII.1670, consta per primera vegada que s'hi reuneix, i es precisa que és la casa del Dr. Puigredon); f. 62 r. (16-X-1676, el Consell acorda comprar l'edifici: «la casa que vuy tenim los consells, que és del Dr. Mr. Joseph Puigredon, va a la crida, y axís vèjan si la ciutat la comprarà o no. La resolució del savi Consell és que la ciutat prengue dita y que la compro»). Dóna notícia d'aquest trasllat i de la compra Antoni LLORENS I SOLÉ: *Op. cit.*, vol. II, Lleida, 1987, p. 109-110, però no coincideixen les dates que dóna amb les que trobo a la meua font, que també fou la seva (dóna 8.VIII.1670 en lloc de 18.VIII.1670, i 1677 en lloc de 1676, respectivament).

102. ACS, *Ibid.*, f. 142 v. (23-IX-1701, «Savis senyors, vuy, dia de Santa Tecla, és lo primer Consell se té en la aula que novament se ha fabricada»).

ALÇAT

Armari de paret de la Casa de la Ciutat, datat l'any 1685, destinat a instal·lar-hi l'arxiu (dibuix de V. Pallarès).

va pintar vistososament aquesta data. La seva factura hi correspon plenament. És situat a la primera planta de l'edifici i fins als anys quaranta o cinquanta del nostre segle hi eren custodiats documents de l'arxiu municipal. És ben clar que originalment fou fabricat expressament per a guardar-hi l'Arxiu de la Ciutat. Consta de tres parts. La superior, que és de dues fulles i abraça més de la meitat de l'espai de l'armari, té cinc lleixes. La mitjana, que és d'una sola fulla d'obertura vertical, que actua de taula d'escriptori, té vuit calaixos –dos s'han perdut. I la inferior, que és de dues fulles i té una sola postada. Externament, l'armari és decorat amb un entaulament –on hi ha pintat l'any «1685»– i el frontó corresponent, al timpà del qual hi ha, també pintat, l'escut de Solsona. Quatre panys repartits per les diverses fulles permetien de tancar-lo perfectament¹⁰³. No tenim notícies d'arxiu sobre la seva fabricació, però sí que sabem que fou pintat l'any 1685 per l'artista local Josep Bordons¹⁰⁴.

És a aquest armari on remet l'*Índex dels papers són en lo arxiu de la Ciutat de Solsona*, l'inventari que fou elaborat arran del canvi de seu del Consell municipal. Tenim molt poques

103. Aquest armari ha estat arrencat del seu lloc originari arran de les obres de reforma de la Casa de la Ciutat començades el novembre de 1991. Sembla que potser serà tornat a muntar a algun altre indret de l'edifici. El dibuix d'aquest armari ací publicat és degut als Serveis Tècnics de l'Ajuntament de Solsona (V. Pallarès). Agraïxo a R. Mora, arquitecte tècnic de l'Ajuntament de Solsona, que atengués la meua petició que l'armari fos dibuixat abans de l'extracció. D'acord amb el senyor alcalde, també vaig fer-ne fer fotografies, i vaig estendre el reportatge a d'altres parts de l'interior de l'edifici, les quals són conservades a l'ACS.

104. ACS, *Llibre de entradas dels diners dels emolumentos y altres del Comú de la present ciutat que se depòsan en lo present arxiu y taula en lo any 1685*, núm. 111, doc. 2, f. 29 r. Hi consta que el dia 12 d'octubre de 1685 «foren soltadas de la taula de la present ciutat de Solsona nou lliures, les quals ha rebudas Joseph Bordons, pintor de dita ciutat; dix són per pintar lo esmari de la quadra, rexes de la camarilla y relotge de estralla». Identifico aquest «esmari de la quadra» amb l'armari de paret de l'arxiu, benentès que al mot *quadra* cal donar-li l'accepció de 'sala o cambra gran [...], sala gran de casa senyorial' (cf. Francesc de B. Moll: *Diccionari català-valencià-balear*, t. IX, Palma de Mallorca, 1980, p. 2). L'any 1706 Josep Bordons també va pintar per a la Casa de la Ciutat un retrat de Carles III, l'arxiduc (ACS, *Manual de la taula de la present ciutat comensant en lo mes de abril del any 1705, regit per Thomàs Llorens, notari, essent caixer lo honorable Pere Màrtir Tuxonès*, núm. 111, doc. 46, p. 126). Potser també eren seus els «dotse quadros de la casa de Àustria» comprats l'any 1685 per a la Casa de la Ciutat (ACS, *Registre de pòlises del any 1683*, núm. 111, doc. 7, f. s. n.). Sobre els Bordons hom pot veure R. PLANES I ALBETS: «Anton Bordons, pintor i daurador del retaule barroc del santuari del Miracle (Riner)», *Cardener*, núm. 4, Cardona-Solsona, 1987, p. 83-92.

notícies sobre la confecció d'aquest *Índex* i, en general, sobre el procés de reorganització de l'arxiu aleshores portada a terme, més enllà del mateix instrument de descripció. A les actes del Consell no se'n fa esment, i tampoc no coneixem cap altre document que n'aporti informació detallada. Només sabem, a través dels comptes municipals, que els cònsols de l'any 1685 van encomanar «arxivar los papers y actes éran en la casa de dita ciutat» a Bernat Coma, Ramon Vallonga i Joan Farrer, tres notaris de Solsona. El 19 de gener de 1687 havien acabat la seva feina i van cobrar quaranta-dues lliures en concepte d'honoraris¹⁰⁵. Si tenim en compte que els cònsols «de 1685» havien estat extrets el 30 de novembre d'aquell any¹⁰⁶, la tasca de reordenar l'arxiu i elaborar-ne l'inventari degué durar, a tot estirar, molt poc més d'un any, entre desembre de 1685 i gener de 1687.

L'Índex dels papers són en lo Arxiu de la Ciutat de Solsona ens ha arribat complet. Es tracta d'un volum en foli, sense indicació d'autoria ni data, de cent vint-i-dos folis, amb les cobertes originals, per a les quals fou aprofitat un document del segle XIV pertanyent, sens dubte, al mateix arxiu municipal de Solsona, detall que ens fa retrobar el concepte d'arxiu del moment¹⁰⁷.

L'Índex té una primera distribució de la documentació en quinze grups, cadascun dels quals és identificat amb una lletra majúscula (A, B, C, D, E, F, G, H, I, L, M, N, O, P, Q). Un últim grup, que no figura a l'índex del volum, però sí al seu cos

105. ACS, *Llibre Major de la taula de la ciutat de Solsona del any 1686, regit per mi, micer Ramon Vallonga, notari de dita ciutat*, núm. 111, doc. 2, f. s. n. El text sencer és com segueix: «Dit dia [1687, gener, 19]. Foren soltades de la taula de la present ciutat de Solsona corantados lliures, les quals han rebudes Bernat Coma, Ramon Vallonga y Joan Farrer, notaris; dix són en satisfacció del temps y treball han posat en arxivar los papers y actes éran en la casa de dita ciutat, conforme fou concertat ab los magnífichs cònsols de l'any 1685, de les quals los magnífichs cònsols los ne han fet pòlissa lo dia present. Dic xxxxi lliures». Al mateix núm. 111, doc. 1, f. s. n., en una anotació de comptes del mateix dia, s'ordena al caixer de la taula el pagament de les quaranta-dues lliures als tres notaris «per la satisfacció del temps y treball han posat en [adressar y posar en forma de arxivar, *cancel·lat*] arxivar los papers y actes éran en la casa de dita ciutat».

106. ACS, *Llibre d'actes del Consell de Solsona*, t. I, núm. 64, f. 96 i 97 r.

107. Hom trobarà una descripció externa de l'*Índex* més detallada al document III d'aquest treball.

—a l'hora d'explicar-ne el contingut—, és identificat amb les lletres R, S, T i V. En més d'una ocasió en l'inventari es fa referència al «Calaix de lletra G», al «Calaix de lletra L», etc., la qual cosa ens indica que cadascun dels esmentats grups de documents tenia assignat un calaix o una postada de l'armari. Al seu torn, dins de cadascun dels grups alfabèticament identificats, cada document té assignat un número en xifres aràbigues i en ordre correlatiu —llevat d'algunes excepcions, en què no hi consta número. Això vol dir, per tant, que cada document tenia —amb l'inventari a les mans— una signatura topogràfica alfanumèrica, formada per una de les lletres citades i el número d'ordre corresponent dins el grup al qual pertanyia.

L'establiment d'aquests setze grups, tot indica que no responia a una classificació nítidament sistemàtica. L'arxiver va tenir presents, alhora, diversos criteris. D'una banda, la configuració material dels documents, ja que hi ha una forta tendència a agrupar els volums per un costat i els documents solts per un altre, tot i que no manquen casos en què van plegats. D'una altra, també es tendeix a col·locar en un mateix grup aquells documents d'una mateixa naturalesa jurídica (censals, testaments, compra-vendes, privilegis, etc.). En el cas dels volums, també hom tendí a agrupar les sèries (actes de consells, comptes, etc.), però no pas sempre.

Un repàs del contingut de cada grup permet copsar perfectament l'aiguabarreig de criteris i la insuficient sistematització d'aquest inventari. Els grups A i B, ambdós amb la intitulació de «Llibres vells» a l'índex del volum, inclouen, respectivament, llibres «de resolucions de Consells», «de clavariats y diffinicions de comptes», i «de comptes de la deministració de la Botiga dels Pobres» (A), «Llibre de la deministració de la Botiga dels Pobres», «Llibre y papers del Morbo», «Llibre de comptes de les fonts, camins y muralles», «Llibre ahont se continuen los papers y notas quant se ha de tràurer nostra señora del Claustro», «Llibre tres de convinensas», «Llibre de la causa pia del...», «Llibre de las ordinacions de la mostasafaria», «Llibre de la geanalogia dels duchs de Cardona»,

«Llibre ahont són los comptes se passaren ab los acreadors censalistes en lo any 1667» i, afegits posteriorment, «Clavariats» i «Processos de causas ab sa Excellència, etc.» (B). El grup B, especialment, acumulava una gran diversitat documental.

El grup C incloïa dos plecs de pergamins, un de corresponent a «actes de vendas de casas y vinyas, fetas a favor de la ciutat y alguns particulars», i un altre de format per documents «que, per ser inútils, no-s diu lo que és». Els autors no van donar cap més informació sobre els dos plecs (quantitat de documents, dates, contingut...). També dins C hi havia la «concòrdia entre la ciutat y los acreadors» de 1669 i, posteriorment, s'hi afegí un «Llibre de conducta de metges» i «Llibres de Taula».

El grup D tenia «los clavariats» de 1661 a 1681 i «los comptes de les administracions de vintè, entrada de vi, imposició de vi y flecas, en lo temps que estas administracions corregueren per compte del Comú». Semblantment, els grups E i F eren reservats a la documentació dels emoluments. Al primer hi havia «los comptes de la receptora del oli» i, al segon, els «comptes de les administracions del tern diner y menuderies». Al segle XVIII aquestes entrades foren cancel·lades i s'hi anotà la introducció de «llibres de catastro y repartiments», a tots tres grups.

El grup G incloïa «àpocas de quitacions de censals feye la ciutat». L'inventari recull un total de cinquanta-un documents sota aquest epígraf, dels quals es dona gairebé sempre la data i, en tots els casos, una bona descripció del contingut, que sol incloure la precisió del notari davant el qual fou atorgada l'escriptura. Cada document té el seu número d'ordre, però a partir del 47, que és de l'any 1688, es recomençà la numeració. S'hi afegiren tres documents més, dels anys 1697 i 1698, novament numerats de l'1 al 3. I encara hi hagué l'afegit d'un últim document, de l'any 1699, al qual no fou assignat número d'ordre.

El grup H era format per «actes de censals a favor de la administració del bassí de les ànimes del purgatori» i «testa-

ments faents per algunes causes pies». Ambdues sèries comptaven amb una signatura numèrica diferenciada (1-18 per als censals i 1-14 per als testaments). També va donar-se a l'*Índex* una bona descripció de cada document, amb la seva data –no en tots els casos– i, igualment, la precisió del notari en poder del qual s'atorgà.

El grup I recollia «actes de censals a favor dels pobres vergonyants, almoyna del drap dels pobres, barra dels ciris y altres administracions, y papers de Trota». Eren, en total, cinquanta-sis unitats, la darrera de les quals no consistia en un document solt sinó en «papers que fan per Trota de Castellar», sense cap més indicació. De tots els altres documents, se'n donà, semblantment als grups precedents, una bona descripció, amb la data –llevat de dos casos– i també gairebé sempre el notari corresponent. Tant en aquest grup I com en els precedents G i H, formats per sèries de documents qui-sap-lo llargues, que van del segle XIII al XVII, els autors de l'*Índex* no seguiren cap ordre cronològic a l'hora de donar-los la signatura numèrica dins de cap grup.

El grup següent, L, rebé la intitulació genèrica d'«actes de vendes de terres, herbes y censals, fetes a favor de la ciutat y processos de algunes causes». En aquest cas, com ja se'ns anuncia, es tracta d'un grup força més heterogeni. En total hi ha vint-i-dos documents, numerats en una única sèrie. Se'n dóna una descripció generalment força completa i, irregularment, la data. No se segueix cap ordre cronològic.

El grup M és descrit genèricament com a «donacions fetes a favor de la iglésia, privilegis reals y altres papers». En total té cinquanta unitats, enregistrades amb la seva signatura numèrica en una única sèrie. Els documents presenten una notable diversitat, ja que al costat d'alguns privilegis reials o actes de possessió de la ciutat pels seus senyors, hi ha les «ordinacions per la Botiga dels Pobres», el «Regimén de la Casa de la Ciutat de Lleyda», un «Estat de Solsona y son bisbat, antiguitat y títols», «Diferents concessions antigas» (sense cap altra informació suplementària), «Informació sobre ab què forma se ha de cridar lo Concell», «Constitucions de la catedral iglésia de

Solsona», «Ordinacions per al bon govern de Cardona y son districte», etc. Les descripcions són força lacòniques. Aquest grup, després de la redacció inicial de l'inventari, fou actualitzat durant alguns anys per diverses mans, en el decurs de la primera meitat del segle XVIII –sense ésser-nos possible de tenir una datació més precisa perquè els documents novament incorporats no foren datats.

Els quatre grups següents (N, O, P, Q) són descrits molt escassament. N contenia «Plicas de cartes», «Una plica de actes fens de algunes notes y altres papers» i «Una plica de eleccions de proms». Posteriorment s'hi afegí «La còpia de la sentència de contenció contra la reverent Comunitat en lo fet de las carneserias», i «Registres de pòlissas y pòlissas». No es donen dates ni cap altra informació. El grup O contenia «Llibres de comptes de la Taula dels anys 1682, 1683 y 1684»; P, dos llibres de sengles causes pies –sense dates–, i Q, un «Llibre de transumptos de privilegis» i un altre «de les diffinicions de comptes» –sense dates.

Al grup Q, emperò, després d'haver-se donat les dues entrades descriptives esmentades, s'hi va recollir un extens «Summari de tots los privilegis, drets y prerogativas que gaudeix la ciutat de Solsona, que-s troben continuats en lo llibre gran de privilegis». Com se'ns assenyala, es tracta de registres dels documents continguts en una de les diverses compilacions dels privilegis de Solsona, la que es va fer entre els segles XVI-XVII en un gros volum que ens ha arribat incomplet¹⁰⁸.

A l'*Índex*, tot seguint la numeració dels instruments que consta a l'esmentada compilació, s'hi dona un bon regest de cada document, fins a un total de 102, citant les pàgines corresponents de la *Taula dels privilegis*...¹⁰⁹. A partir del número 103

108. La *Taula dels privilegis concedits a la ciutat de Coelsona*... (vegeu, *supra*, nota 91) avui recull fins al document 61, en CLXVIII folis, amb llacunes entremig. Al segle XIX el secretari Domènec Valls va fer relligar novament aquest volum i hi anotà que «aixeix llibre tenia més de 234 fulles». Numerà de bell nou els folis, fins un total de 247, però a conseqüència d'haver-hi afegit folis d'un contingut diferent, potser provinents d'algun altre volum.

109. Avui la *Taula dels privilegis* aplega, com s'ha dit, fins al document 61, mentre a l'*Índex* n'hi ha 102, i el foli de numeració més alta al qual remet és el 259.

ja no es remet a aquest volum sinó a «Lo codern nou dels privilegis» o bé a «Lo archiu dels privilegis». D'altres descripcions, que correspondrien a documents solts, no tenen altra indicació que la seva signatura numèrica. En total s'arriben a descriure 136 documents. S'hi va afegir també la descripció de tres documents més, sense número d'ordre, però de dos s'especifica que eren «en lo calaix de lletra L». L'anotador d'aquestes noves entrades descriptives no es «cansà» cercant el foli corresponent de l'*Índex* i les endossà aquí, fora de lloc.

De l'últim grup de l'*Índex* -R, S, T, V- només en sabem que contenia «Ordinacions de confraries».

De l'anàlisi de l'*Índex*, se'n conclou clarament que tenia una finalitat estrictament administrativa. Molts documents, que es consideraven «antics», o «inútils», amb prou feines si hi eren esmentats. D'altra banda, hom posà un èmfasi especial en els instruments públics i en aquells que, com és ara els privilegis, eren el suport jurídic-documental per excel·lència de la institució. La documentació interna, producte de la gestió administrativa més quotidiana, fou descrita molt més vagament. La correspondència gairebé es negligí, en aquesta mateixa línia. A un altre nivell, es constata que no hi hagué un criteri general clar a l'hora de classificar i descriure el fons. Més aviat s'ha de parlar de criteris diversos combinats arbitràriament. La inexistència d'un mínim ordre cronològic dins les sèries de documents referma la manca d'interès a donar al fons un tractament mitjanament sistemàtic.

És ben clar que els tres notaris classificaren el fons i elaboraren l'inventari amb la idea que se'n pogués treure profit durant anys. A aquest efecte, van deixar espai en blanc al volum per tal de permetre d'incorporar-hi nova documentació generada. Les anotacions posteriors, emperò, van ésser comptades i fetes encara amb molta deixadesa. Cronològicament, tot sembla indicar que no van anar més enllà de la primera meitat del segle XVIII.

3.3. L'INVENTARI INCOMPLET DE MITJAN SEGLE XVIII

A mitjan segle XVIII els documents de l'arxiu foren novament reordenats, si més no parcialment. Ho fan evident dos fragments d'un inventari que s'han conservat.

Tenim, d'una banda, setze folis d'aquest inventari¹¹⁰ i, d'una altra, sis folis més¹¹¹. Tot i que ambdós fragments recullen sengles parts del mateix inventari, no pertanyen a un mateix document. El primer fragment conté 255 entrades descriptives, cadascuna de les quals s'inicia amb un número d'ordre a partir de l'1. De cada document es dona una descripció interna, amb la seva data (l'any, generalment) i una signatura numèrica («número»). El primer document recollit és el de signatura o «número» 7 i, l'últim, és el 382. No es tracta d'una relació íntegra dels documents compresos entre aquestes dues signatures sinó d'una tria.

El segon fragment sí que correspondria pròpiament a l'inventari. En aquest cas, cada entrada descriptiva s'inicia amb el «número» o signatura i segueix amb la descripció del document. Els tres fulls conservats contenen, respectivament, les entrades descriptives amb les signatures 528-564, 565-610 i 649-691. Es tracta de fulls escrits completament, la qual cosa apunta que es tractaria d'una mostra petita d'un document més extens.

A més d'aquests dos fragments de l'inventari, els mateixos documents de l'arxiu ens confirmen que a mitjan segle XVIII hom en portà a terme alguna mena de reordenació. L'autor d'aquesta tasca anotà als documents la descripció i la signatura amb què figuraven a l'inventari. El repàs dels documents del fons m'ha permès de recuperar cent vuit entrades descriptives de l'inventari que no tenim als dos fragments ara disponibles. D'aquesta manera, resulta que aquell nou instrument de descripció hauria tingut, pel cap baix, 954 (signatura o

110. ACS, núm. 91, doc. 30.

111. ACS, núm. 91, doc. 59. Vegeu, *infra*, document IV.

«número» més alt conegut) entrades, de les quals en coneixem 489.

L'examen del fons ens confirma un tret que també permet intuir la part coneguda de l'inventari. Aquesta nova inventariació fou parcial. Només en foren afectats alguns documents, no pas tots sistemàticament. Com ha estat dit, la majoria de les descripcions contenen la data del document. A partir d'aquesta informació, es comprova que les tres quartes parts d'aquests documents correponen al període comprès entre els anys 1680 i 1752. Gairebé tots els restants no reculen més enllà de 1600, llevat d'alguns documents escadussers del segle XVI.

En resum, malgrat que coneixem fragmentàriament aquest nou inventari, hi ha l'evidència que no va afectar la globalitat del fons. El més probable és que inclogués només els documents que eren més utilitzats en aquells moments i els produïts i utilitzats durant els anys més immediats. D'altra banda, la part coneguda d'aquest inventari palesa que fou ben poc sistemàtic. Hi ha una tendència a agrupar sèries (comptes, cadastre, nomenaments de prohoms...), però no és un criteri acuradament aplicat. Tampoc no es mirà gaire prim a l'hora de seguir un ordre cronològic. És ben evident que aquest nou inventari no tingué ni l'abast ni la sistematització del precedent *Índex* de 1685-1687.

Els esmentats dos fragments de l'inventari no són datats. El document més tardà que s'hi enregistra, en la part coneguda, és de 1752. No seria, per tant, anterior a aquest any. A aquestes consideracions, s'hi ha d'afegir allò que permet concloure la forma de la lletra de la part coneguda d'aquest inventari, contrastant-la amb d'altres documents de l'arxiu. D'aquest contrast¹¹² en resulta ben evident que va ésser obra del notari Anton Font, secretari de l'Ajuntament de Solsona durant els

112. És especialment aclaridor de contrastar els dos fragments de l'inventari amb el segon volum d'actes, número 65, que abraça els anys 1739-1784. Aquest volum fou format per Domènec Valls a partir de diversos plecs i fragments d'actes, no gaire acuradament. Va datar-lo, al seu inici, el 7 de juny de 1884.

anys 1750-1762¹¹³. El 1757 l'Ajuntament acordà que les escriptures en què intervingués fossin relligades a partir d'aleshores en un volum, considerant «ser de molta utilitat al dit il·lustre Ajuntament tenir en son propi arxiu totas las escripturas que peculiarment tòcan als negocis y dependèncias del mateix molt il·lustre Ajuntament»¹¹⁴. És ben versemblant que una mesura com aquesta fos inspirada pel secretari Anton Font a partir de la seva experiència en l'arxiu, que, ben segur, havia trobat amb poc ordre.

Un inventari dels béns mobles que hi havia a la Casa de la Ciutat l'any 1763 esmenta «las escripturas, títols y privilegis de la ciutat que són en lo arxiu», «dos claus de l'arxiu», i «un llibre en lo qual se copían differentes cartas que escriu y reb lo Ajuntament», sense cap més detall o comentari¹¹⁵.

Durant el segle XIX les notícies sobre el deteriorament i la descurança del fons són abundants. Sembla que els documents ja no es trobaven tots instal·lats a l'antic armari de 1685, sia perquè no hi cabien, sia perquè la deixadesa els havia escampat. Així, en un inventari dels béns de l'Ajuntament datat el 12 de gener de l'any 1827, s'hi incloïa «un archibo con varios papeles pertenecientes a la Ciudad cuyo se encuentra desarreglado por razón de las guerras [...], otro armario donde están los libros de catastros y otros papeles pertenecientes al Ayuntamiento»¹¹⁶.

113. ACS, *Llibre d'actes del Ajuntament*, t. II, núm. 65, f. 13 v. (el 4 de maig de 1750 consta per primera vegada com a secretari de l'Ajuntament) i f. 63 (l'última acta de la seva mà és la del 31 d'agost de 1762). Anton Font morí a Solsona el 26 d'octubre de 1762 (cf. R. PLANES I ALBETS: *Catàleg dels protocols notariais dels arxius de Solsona*, Barcelona, 1985, p. 127).

114. ACS, *Llibre d'actes del Ajuntament*, t. II, núm. 65, f. 40 r. (acta del 3 de juliol de 1757: «Atenent y conciderant los sobreanomenats señors regidors ser de molta utilitat al dit molt il·lustre Ajuntament tenir en son propi arxiu totas las escripturas que peculiarment tòcan als negocis y dependèncias del mateix molt il·lustre Ajuntament, per lo tant los sobredits magnífichs señors regidors resolvieren encargar, com en effecte encàrgan, al notari avall escrit y a sos successors en dit offici que totas las escripturas que rebran concernents y peculiars a la Universitat de la present ciutat se continuen en manual separat, lo qual estiga recòndit en lo sobredit arxiu»). En resultaren tres volums, que abracen els anys 1757-1771 (ACS, números 60, 61 i 62).

115. ACS, núm. 99, doc. 34.

116. ACS, *Libro de actas del Ayuntamiento*, t. III, núm. 66, f. 89 v. Al núm. 99, doc. 87, el plec que conté la «Nota de l'ynventari dels trastes y demás consta en esta aula casa capitular», feta en sortir els regidors de l'any 1826 per a lliurar-la als entrants, en la qual s'hi escrigué,

L'any 1842 l'Ajuntament va rebre un ofici de la Diputació Provincial de Lleida que motivà que es demanés al secretari la presentació del «libro de actas de Ayuntamiento, papeles pertenecientes a la secretaría del mismo, que obra en su poder, al efecto de verse si están en el buen orden correspondiente y poderse dar en su vista las noticias que reclama S.E. en el citado oficio». El secretari Ignasi Mas i Rallat, que era notari d'ofici, manifestà a l'Ajuntament:¹¹⁷

[...] que con motivo de no haver en las casas consistoriales un lugar seguro para custodiar la correspondencia y demás papeles del Ayuntamiento, como que el archivo está enteramente destrozado, lo retiene todo en su casa, en la que está con más seguridad y en disposición de traslado en el archivo siempre y cuando lo disponga su señoría, sin embargo de que cuando se le ha reclamado algún oficio u otro documento lo ha puesto de manifiesto al momento, estando como está prompto también en buscar lo de todo cuanto obra en su poder; y, haviéndolo así verificado, se ha encontrado toda la correspondencia, que es lo único que hay de papeles, con el orden correspondiente, con las contextaciones unidas a los oficios de que dimanar, los boletines oficiales arreglados por meses y estendidas cuantas actas le han mandado dicho Ayuntamiento, que son, las de este año, en número de tres.

Aquest text és un fragment de l'acta de la reunió tinguda per l'Ajuntament el 7 de maig de l'esmentat any 1842. El secretari, però, ben segur que es repensà sobre el que havia redactat i la va anul·lar. En redactà una altra, amb data del dia 9, en la qual l'Ajuntament acordava:¹¹⁸

semblantment, que hi havia «un arxiu ab vários papers pertaïents a la ciutat, cual se encontra desorganizado por rahó de las guerras», «altre armari ahont estan los llibres de catastros y demás papers pertaïents a l'Ajuntament», i també «altre armari ahont estan dits ornamentos per dir missa y altres paperots», «un armari nou ab alguns papers», «un cuarto ahont hi ha vários papers y llibres» i diversos plec de documents trobats en una caixa de la qual s'havien perdut les claus i que fou oberta per un manyà per encàrrec dels regidors entrants. Tot suggereix un gran desori. Inventaris dels anys 1828 i 1829, en els quals l'arxiu és citat semblantment, al mateix núm. 66 citat, f. 110 r. i 177 v.

117. ACS, *Libro de actas del Ayuntamiento*, t. IV, núm. 67, f. 3 v.-4 r.

118. ACS, *Ibid.*, f. 4 v.

Que para contextar y formar el estado que pide la Exma. Diputación Provincial con oficio de cinco de los corrientes, a efecto de ver si los papeles, resoluciones y demás expedientes que obran en poder del secretario y que están a su cargo, están o no corrientes y arreglados como corresponde, se pase un recado de atención a los cuatro abogados de esta ciudad de que tengan la bondad de conferirse con el Ayuntamiento a la cuatro horas de la tarde del día de mañana para que lo miren y den su dictamen sobre el particular.

A l'acta del dia 10 de maig es va fer constar que l'Ajuntament havia demanat els documents al secretari, que el secretari va portar «cuanto tenía en la secretaría» i que ho havien «hallado todo en buen orden y estado»¹¹⁹.

L'incident és força interessant perquè, a més de donar-nos notícia del mal estat en què es trobava l'arxiu –«enteramente destrozado», havia escrit el secretari en una rel·liscada–, ens localitza els efectes de la legislació vigent, a la pràctica escassos o nuls per a l'arxiu solsoní, almenys en aquells moments. Igualment, la ingènua confessió del secretari que tenia la documentació a casa seva, ràpidament cancel·lada, dóna una mesura del poc control que hi havia sobre aquesta qüestió a l'Ajuntament d'un municipi cap de partit judicial i dotat d'una infraestructura administrativa no pas insignificant. Aquesta irregularitat continuà, ja que l'any 1877 la vídua de Bonaventura Elias, que havia estat dipositari de l'Ajuntament, s'avingué a retornar

119. ACS, *Ibid.*, f. 4 v.-5 r. Es va escriure que els documents que presentà el secretari eren els següents: «los boletines oficiales desde agosto de mil ochocientos cuarenta hasta los del día de la fecha, la correspondencia oficial consistente en varios oficios emanados de diferentes autoridades políticas y judiciales, el registro de posesiones de concejales y jueces de primera instancia, y abogados y escribanos; varios expedientes, a saber, el de la elección de individuos del Ayuntamiento, el de actas electorales de la ciudad y distrito de Solsona para diputados a Cortes y de la provincia; el de las actas para las elecciones de oficiales y gefes de Milicia Nacional; los registros civiles de nacidos, muertos y matrimonios, y el de actas o acuerdos celebrados en este año, en número de tres, el uno de fecha doce enero y dos de seis y veinte y siete de abril; y el legajo de las tabas de los arriendos del Común, hallado todo en buen orden y estado. Así lo acordaron y resolvieron, sacándose testimonio de esta acta para remitirse a S.E. la Diputación Provincial». El 30 de maig de 1842 Ignasi Mas i Rallat (1810-1863) renuncià la secretaria de l'Ajuntament. L'acta no en dóna cap justificació i no sé si pot tenir relació amb el que s'ha dit. Fou succeït per Jaume Riu i Ribera, advocat.

«los libros, talonarios, listas cobratorias y expedientes de apremios que obraban en su poder»¹²⁰.

Hem de pensar que els documents dels segles XIII-XVIII que encara es conservaven i que l'any 1879 el secretari Domènec Valls trobarà «partits a trosos entre los demás papers de nostre malhaurat arxiu municipal»¹²¹, no tenien cap valor per als funcionaris i administradors de l'Ajuntament. Amb l'ensulsiada de l'Antic Règim, el valor jurídic i administratiu d'aquells documents, o de la seva majoria, era nul. I no albiraven encara, gens ni mica, el seu valor cultural. A les envistes de l'últim quart del segle XIX, tant el redreç global de l'arxiu portat a terme dos segles enrera, com el parcial de mitjan segle XVIII, havien estat completament anorreats.

3.4. L'ÍNDICE DEL SECRETARI DOMÈNEC VALLS

Com s'ha vist, quan el 1879 Domènec Valls i Bajona passà a ocupar la plaça de secretari de l'Ajuntament de Solsona, va trobar l'arxiu municipal en un estat lamentable. Aquell mateix any començà a posar-hi ordre. Formà lligalls, féu rel·ligar llibres que ho necessitaven, organitzà tot el fons i redactà un detalladíssim *Índice de los documentos que hay en el Archivo del Ayuntamiento de la Ciudad del Solsona*, un volum en foli amb dues-centes vint pàgines escrites¹²². Quan el 23 d'abril de l'any

120. ACS, *Libro de actas del Ayuntamiento y Junta Municipal de los años de desde* [sic] *1876 a 1879 inclusives*, t. 8, núm. 71, f. 94 r. (acta del 31 d'octubre de 1877).

121. ACS, *Llibre d'actes del Consell de Solsona*, t. 1, núm. 64, f. inicial de guarda, sense numeració.

122. Afortunadament conservat encara avui a l'ACS. Un resum molt breu d'aquest volum es troba a la Biblioteca de Catalunya, ms. 2563. Porta el títol *Ciudad de Solsona. Año de 1901. Índice de los documentos anteriores al siglo XIX que se guardan en el Archivo de esta Ciudad, copiado del libro de dicho nombre existente en la Secretaría municipal. 227 pergs. 30 libros manuscritos. 24 legajos de documentos*. És un volum en foli rel·ligat recentment que consta de vint-i-quatre folis numerats, més un d'inicial, amb el títol, sense numerar, i un de final, en blanc. Una última nota («Nota») i una «Relación de Monumentos arqueológicos» de Solsona (f. 24 v.) foren escrites pel mateix Domènec Valls i Bajona. També és de la seva mà la datació («Solsona, enero de 1902») i les paraules «El Alcalde» i «El Secretario», les quals tenen el corresponent espai en blanc per a les respectives signatures, que mai no s'hi arribaren a posar. Al mateix foli hi ha el segell de l'Ajuntament de Solsona («Ayuntamiento Constl. de Solsona», amb l'escut) en forma ovalada. Em diu Amadeu J. Soberanas i Lleó que es desconeix com i quan anà a parar a la Biblioteca de Catalunya. Com s'indica més avall, el secretari Domènec

1891 va fer-ne el lliurament oficial a l'Ajuntament, manifestà que «en él ha invertido desde el año mil ochocientos setenta y nueve a la fecha las horas libres que le han dejado los asuntos de la secretaría»¹²³.

Domènec Valls i Bajona havia nascut a Solsona el 2 d'abril de 1850¹²⁴ i era el primogènit del matrimoni format per l'advocat Pau Valls i Piquer (1814-1878) i Maria Bajona i Soler (1831-1893), casats l'any 1848¹²⁵. Els Valls s'havien establert a Solsona a les acaballes del segle XVIII. Provenien de Gironella (Berguedà) i es dedicaven aleshores a mercadejar¹²⁶. Els Bajona, branca materna del secretari Valls, eren a Solsona pel cap baix des de mitjan segle XVII. A partir de Josep Bajona i Ramonet (1645-1733), els hereus successius, fins a Domènec Bajona i Guitart (1799-1861) –avi matern de Domènec Valls–, foren argenters. Durant el segle XVIII, especialment, i també el XIX, els argenters Bajona foren una de les famílies benestants i influents de la ciutat, i acumularen un patrimoni no gens menyspreable que acabaria pervenint al secretari Domènec Valls¹²⁷.

Domènec Valls i Bajona féu els estudis de dret fins a aconseguir el títol d'advocat, com el seu pare. L'any 1888 es casà amb Dolors Ros i Sanmiquel, mestra de minyons¹²⁸, matrimoni del qual no en resultaria descendència.

Valls deixà l'Ajuntament el 13 de juny de 1902, després d'haver presentat la dimissió com a secretari. L'«accidentat» procés que el portà a dimitir reulava almenys a l'any 1901, i explicaria que aquesta còpia abreujada de l'*Índice* no tingui les signatures esmentades.

123. ACS, *Libro de actas del Ayuntamiento*, tom x [1884.VII.11/1896.XII.31], f. 203-205. Publico el text íntegre d'aquesta acta al document VI que figura al final d'aquest treball.

124. Arxiu Parroquial de Solsona (APAS, a partir d'ara), *Baptismes* 13, f. 154 r. Unes notes biogràfiques de D. Valls, a R. PLANES I ALBETS: «Domènec Valls i Bajona (1850-1925). Notes biogràfiques», *Programa Oficial de la Festa Major de la Ciutat de Solsona, 1990*, Solsona, 1990, p. 38-43.

125. APAS, *Esposoris* 6, f. 179 r. (5 d'agost de 1848).

126. APAS, *Esposoris* 5, f. 13 v. (31 d'octubre de 1795: matrimoni entre Pau Valls, «jove marxant, natural de la vila de Gironella y de esta part de quatre anys habitant en la ciutat de Solsona», fill de Miquel Valls, marxant, i de Maria Déu; i Mariàngela Piquer, donzella, filla del marxant solsoní Lluc Piquer, i de Mariàngela Utgés).

127. APS, N. S. Bartomeu Areny, Manual de 1848, f. 109 r.-113 r. (capítols matrimonials de Pau Valls i Piquer, llicenciat en lleis, i Maria Bajona i Soler, donzella, atorgats el 29 de juny de 1848, pels quals els Bajona i Soler fan hereva universal la seva filla).

128. APAS, *Esposoris* 8, f. 66 r. (16 de juliol de 1888) i APS, Notari de Solsona Narcís

Abans d'ocupar la secretaria de l'Ajuntament de Solsona, Domènec Valls treballà al Jutjat municipal, al de Primera Instància i al Registre de la Propietat de la mateixa ciutat¹²⁹. El 2 de juliol de 1879 fou nomenat secretari interí de l'Ajuntament¹³⁰ i el 18 de juliol del mateix any passà a ocupar la plaça en propietat¹³¹. Per a proveir-la, s'havia obert un concurs el dia 9 de juliol, mitjançant convocatòria al butlletí oficial de la província, però fou l'únic que s'hi presentà. A l'acta de la reunió tinguda el dia 18 de juliol, l'Ajuntament hi va fer constar que «el único que se había presentado era don Domingo Valls y Vajona, el cual, a más de reunir todos los requisitos de la ley, era además licenciado y había desempeñado el Juzgado Municipal, el de Primera Instancia, el Registro de la Propiedad, siempre con notable celo e inteligencia, haciéndose además acreedor a dicho destino por su inestinguible honradez. En su virtud, quedó elegido por unanimidad secretario en propiedad»¹³². L'any 1867 el seu pare, igualment advocat, com s'ha dit, també havia concursat per a la plaça de secretari de l'Ajuntament de Solsona, però sense èxit¹³³.

Abras i Terrés, *Manual de 1888*, f. 375 r.-384 r. (capítols matrimonials, atorgats els 14 de juliol de 1888 i pels quals Maria Bajona i Soler fa hereu universal el seu fill Domènec. Els béns que li dóna són: l'heretat Viladebages [Castellvell, Olius], la casa número 8 del carrer de Sant Miquel de Solsona, un hort sota el pont de Solsona que tenia dos pous i una peça de terra situada a la partida de Sant Bartomeu, també de Solsona. Els Sanmiquel donen de dot a la seva filla la casa de números 16-18 del carrer de Sant Pau i una peça de terra situada a la partida de Sant Bartomeu, tot a Solsona).

129. Segons que consta al llibre d'actes de l'Ajuntament, *infra*, nota 132. Quant al registre de la propietat, figura com a registrador substituït del 31 de març de 1879 al 13 d'agost del mateix any (Arxiu del Registre de la Propietat de Solsona, *Diario de las Operaciones del Registro de la Propiedad de Solsona*, t. 9 [1877.VIII.13/1879.IV.17], f. 286 v. i t. 10 [1879.IV.18/1880.XI.8], f. 64 v.).

130. ACS, *Libro de actas del Ayuntamiento y Junta Municipal de los años de desde* [sic] *1876 a 1879 inclusives*, t. 8, núm. 71, f. 198 r.

131. ACS, *Libro de posesiones*, núm. 72, f. 146: el dia 19 de juliol de 1879 va prendre possessió de la secretaria, i li foren lliurades per l'alcalde Pau Ferrer «las llaves de la secretaría, del archivo municipal y demás dependencias» adscrites al secretari.

132. ACS, núm. 71, f. 201 v.-202 r.

133. ACS, *Libro de actas del Ayuntamiento*, t. vi, núm. 69, f. 242. (Pau Valls obtingué un vot, mentre el guanyador, Ramon Bonany i Riu, en va tenir vuit). És evident que l'elecció del secretari municipal tenia una important dimensió ciutadana, política, tant aleshores com quan, uns anys després, guanyarà la plaça D. Valls. Dificilment hom l'hauria pogut ocupar sense la benedicció dels grups locals dominants, dels cacics, si voleu.

A la Solsona de l'últim quart del segle passat, una petita ciutat d'uns dos mil cinc-cents habitants, decadent i molt marcada pels ròssecs dels violents conflictes d'aquella centúria, Domènec Valls formava part d'un reduït grup d'individus amb un nivell cultural que anava una mica més enllà de la mediocritat imperant, i del qual formaven part gent com l'escultor Josep Colell, l'advocat Antoni Aguilar o alguns eclesiàstics com és ara J. Viladrich Gaspar o el mateix bisbe, Ramon Riu i Cabanas. Era a aquesta gent a qui acudien els excursionistes o estudiosos forans quan visitaven la ciutat, a fi d'obtenir notícies sobre la història local o allò que convenia d'anar a veure¹³⁴.

La motivació essencialment cultural que tindrà Domènec Valls a l'hora de posar ordre i inventariar l'Arxiu de la Ciutat, l'explicità clarament en una nota que va escriure en el primer volum d'acords del Consell, després d'haver-lo fet relligar¹³⁵.

Lo desitx de contribuir a la recordansa de nostras glòrias pàtrias consignadas en aqueix y altres llibres y pergamins, me han determinat a fer-los encuadernà, consideran que aqueixa era la manera de impedí sa perdisió, tota vegada que anàban ja partits a trosos entre los demás papers de nostre malhaurat arxiu municipal.

Qui sab si en ells trobarà després algun aficionat escudrinyadó lloables fets de nostres sabis y virtuosos cònsols, ara ignorats de nostra generació, que tan menispreu ha fet de ells, no continuan com ells féyan la conservasió de dits documens, que tantas y tan bonas cosas ans poden ensenyar.

134. Era freqüent de visitar l'Arxiu de la Ciutat, de la mà de Domènec Valls. «Excursions (Extracte). Cardona y Solsona, (particular), 25-29 d'Agost de 1887», *L'Excursionista. Bolleti mensual de la Associació Catalanista d'Excursions Científicas*, vol. III (1887-1891), any X, núm. 107, Barcelona, 30 de setembre de 1887, p. 74-80: «Passáren á casa del Sr. Domingo Valls, ilustrat advocat y Secretari del Ajuntament, qui'ls posá de manifest llibres y documents molt curiosos é interessants referents principalment á la historia eclesiástica de la Seu de Solsona. Ab sa companyia, la del delegat Sr. Casas, y la dels senyors Culell, Corominas y Aguilar, altres senyors solsonins que dispensaren finas atencions als excursionistas, passaren molt llarga estona examinant l'Arxiu municipal. Fullejaren diferents pergamins y llibres, entre ells unas curiosas Ordinacions» (p. 78).

135. ACS, *Llibre d'actes del Consell de Solsona*, t. I, núm. 64, f. inicial de guarda, s. n.

L'*Índice* fou el resultat de la lectura de tot el fons documental, tasca que es perllongà de 1879 a 1891. A més de les descripcions dels documents, donen testimoni freqüent d'aquesta lectura les anotacions que incorporà als volums, allí on trobava alguna notícia que creia d'interès. L'any 1883, probablement a partir de la seva iniciativa, l'Ajuntament acordà «ordenar que devuelvan al archivo municipal algunos documentos de propiedad del mismo obrantes ahora en poder de varios particulares»¹³⁶. D'altra banda, va ingressar a l'arxiu una còpia manuscrita de les *Memorias de la Ciudad de Solsona*

136. ACS, *Libro de actas del Ayuntamiento*, t. IX, f. 125 r. No sabem si va tenir algun resultat. L'any 1902, un dels documents que havia estat substret de l'Arxiu de la Ciutat, el privilegi reial de l'any 1594 pel qual Solsona obtingué el rang de ciutat, era al domicili de l'advocat Joan Vicens (cf. *La diócesis de Solsona, 1904*, Barcelona, 1904, p. 237). Aquest document, un trasllat coetani en pergamí fet per Pere Màrtir Andreu, escrivà del Consell municipal, en el decurs de la recopilació de la *Taula dels Privilegis*, autenticat per tres notaris, destinat a l'Arxiu de la Ciutat i enregistrat a l'inventari de 1685-87; l'agost de 1993 l'he pogut consultar gràcies a la gentilesa de la Sra. Claustre Baixas i Vicens, que el conserva al seu domicili de Solsona. Aquest pergamí ha estat emmarcat, amb vidre, i és sostingut amb quatre claus de cabota vistosa, que foraden el document, per tal d'augmentar-ne la seva funció decorativa. Un altre dels documents de l'Arxiu de la Ciutat, que molt probablement, també aleshores (1883) es trobava en poder d'algun particular de Solsona era el pergamí que contenia el privilegi reial de fer menuts, de l'any 1599. En aquest cas, emperò, desconec on pot trobar-se avui el document. No hi ha notícia que en els últims cent anys s'hagi fet cap gestió des de l'Ajuntament per a recuperar els documents substreus de l'arxiu, tot i ésser una situació coneguda i comentada, per bé que gairebé sempre a partir d'una informació escassa i desfigurada. A l'acta de la sessió celebrada pel Ple de l'Ajuntament el dia 27 d'octubre de 1967 l'alcalde Josep Serra Forn va manifestar «que tiene conocimiento, si bien no ha podido todavía confirmar todos los detalles necesarios para su localización, de la existencia de libros de gran valor y documentos que fueron y pertenecieron al archivo de esta municipalidad y que se hallan actualmente en poder de personas o entidades completamente ajenas a la misma, entre los que figura el original de los capítulos matrimoniales de los Reyes Católicos, otorgados en la ciudad de Solsona, remarcando la importancia que tiene para la misma la recuperación de dichos documentos. El Ayuntamiento, por unanimidad, acuerda que se inicie inmediatamente las gestiones necesarias para la posible recuperación de los documentos extraviados, así como para averiguar las causas de su desaparición, para lo cual se delega al Sr. Alcalde-Presidente». A la mateixa sessió es va tractar sobre «el estado del local en que se encuentra el archivo municipal, en el cual obran documentos de gran valor antiguo, susceptibles en cualquier momento de poder ser extraviados, dadas las pocas condiciones de seguridad de sus estanterías». Semblantment, s'acordà d'autoritzar l'alcalde perquè estudiés i informés una proposta per a millorar la instal·lació de l'arxiu; però, ni quant a la recuperació dels documents substreus ni quant a la renovació de la instal·lació, no tinc cap referència documental que s'arribés a fer o a aconseguir alguna cosa. Havent preguntat al Sr. J. Serra Forn, quan escric aquesta nota, sobre la qüestió, malauradament ha dit que no ho recorda (ACS, *Libro de actas de las sesiones celebradas por el Ayuntamiento Pleno de Solsona* [1965.IV.30/1967.XII.30], f. 93).

y su iglesia (1799), de Domènec Costa i Bafarull (1749-1806)¹³⁷, una obra aleshores encara inèdita, el manuscrit original de la qual havia estat retrobat aquells anys. Amb les notícies que recollí a l'Arxiu de la Ciutat i les que pogué obtenir al de la confraria de la Mareddéu del Claustre, elaborà el treball *Crónica del Claustro*, que va dipositar a l'arxiu de la confraria¹³⁸.

En el tractament que donà a l'Arxiu de la Ciutat, hi planen clarament tot aquest seguit d'inquietuds culturals apuntades. La tasca que va portar-hi a terme fou pacient i ingent, però alhora, des d'un punt de vista metodològic, va partir d'uns criteris molt primaris i poc elaborats, d'autodidacte. Estarà ben lluny d'allò que féu per a l'Arxiu de Vic J. Serra i Campdela-creu, que, partint també d'una valoració cultural de l'arxiu municipal, s'interessà per la bibliografia arxivística a l'abast aquells anys (Legipont, Güemes Villame, Rodríguez Miguel...) i sistematitzà molt més l'organització i classificació del fons. Tot indica que Domènec Valls no va tenir present cap de les propostes de classificació de les diverses que hom podia trobar aleshores. Algunes, a més, havien estat publicades no pas en obres estrictament de tema arxivístic sinó de caràcter jurídic i administratiu, la qual cosa sembla que hauria d'haver ajudat a difondre-les. Seria el cas, per exemple, d'una interessant proposta publicada l'any 1885 a *El Consultor de los Ayuntamientos y de los Juzgados Municipales*, que avui jeu oblidada però que al seu moment sembla que podria haver-se conegut

137. ACS, *Libro de actas*, t. x, f. 136-137: acta de la reunió del dia 18 de juliol del 1889, en la qual «por unanimidad se acordó dar las gracias al Sor. Secretario D. Domingo Valls por haber ordenado la copia de las Memorias de Solsona, de D. José [sic] Costa Bafarull, habiéndose hecho dicha copia bajo su dirección». Vegeu J. SERRA VILARÓ: «Presentación», a: Domingo Costa y Bafarull: *Memorias de la ciudad de Solsona y su iglesia*, Barcelona, 1959, p. XIII.

138. Ramon RIU Y CABANAS: *Memoria histórica de la imagen de Nuestra Señora del Claustro, que se venera en la Iglesia Catedral de Solsona*, Lleida, 1891, p. 131-132. Precisa R. Riu i Cabanas que el manuscrit del treball de D. Valls ja es trobava aleshores (1891) a l'arxiu de la confraria, la qual cosa indica que l'autor l'hauria elaborat mentre estava organitzant l'Arxiu de la Ciutat. Domènec Valls fou administrador de la confraria els anys 1888-1895 i 1908-1909 (cf. Antoni LLORENS SOLÉ: *La Mare de Déu del Claustre de Solsona. Imatge, Devoció, Santuari*, Solsona, 1966, p. 370).

qui-sap-lo mercès a la seva inclusió en una publicació periòdica de considerable difusió entre els funcionaris de l'Administració local¹³⁹.

Els dos criteris primicers a partir dels quals el secretari Valls classificà l'arxiu foren la configuració material dels documents i la seva cronologia. Basant-se en això donà una primera gradació classificatòria del fons en tres grups, la dels «Pergamins», la dels «Libros manuscritos» i la dels lligalls. Hi incorporà tot seguit també algunes col·leccions d'hemeroteca i l'escassa biblioteca auxiliar de la Secretaria, i integrà aquest material estrany a l'arxiu dins la classificació i sistematització general del fons –també havia fet el mateix J. Serra i Campdelacreu¹⁴⁰. Cenyint-nos als documents d'arxiu, una vegada establerts els tres grups esmentats, a l'interior de cadascun hi volgué aplicar el criteri cronològic. Com és lògic, emperò, li fou impossible de cenyir-s'hi estrictament, sobretot quants als llibres i lligalls, de manera que es va veure obligat a donar entrada a altres criteris diversos. A cadascuna de les unitats d'instal·lació del conjunt del fons (grups de pergamins, llibres, lligalls i material hemerogràfic i bibliogràfic) va atorgar-li un número d'ordre d'una única sèrie general, la qual arribà fins al número 274.

Els documents en pergami, va classificar-los per segles en cinc grups (segles XIII-XVII) i, dins de cada grup, els distribuï –enrotllats a la manera medieval– en diversos rotlles («rollos»). El número d'ordre general era assignat als diferents rotlles

139. «Archivos municipales. Sobre su creación, arreglo y conservación como una de las mejoras locales de mayor interés», *El Consultor de los Ayuntamientos y de los Juzgados Municipales. Periódico de Administración y de Justicia municipal*, xxxiii, núm. 46, Madrid, 6 octubre 1885, p. 373-375. Entre altres propostes, hi ha la de separar el fons en dues parts, una «sección histórica» amb els documents que anirien fins a l'any 1812 («cuando se unifica la legislación») i una «sección administrativa» amb els documents posteriors a 1812 («por ser ya uniforme toda la legislación municipal»). L'autor també remarcava que «es casi imposible llevar un orden regular y metódico con sólo dividir los documentos por su antigüedad», «la única clasificación que nos puede convenir es la de materias», però el concepte que tenia de «materias» era qui-sap-lo administrativista, ja que dividia la secció administrativa en tres «series», una d'«administrativa», una de «contabilidad» i una de «personal».

140. Vegeu, sobre això, Marcelo M. ALCUBILLA: *El abogado de las municipalidades*, Madrid, 1860, p. 340.

(números 1-35), dins els quals els pergamins tenien també el seu número d'ordre corresponent. El nombre d'unitats documentals de cada rotlle oscil·lava entre quatre i catorze. Tot el conjunt de pergamins era ordenat cronològicament –amb algunes excepcions involuntàries. La identificació d'un pergami, per tant, era donada per un primer número, indicatiu del rotlle al qual pertanyia, i un segon número que precisava la seva situació dins el rotlle en qüestió. De cada document, va donar-ne a l'*Índice* una descripció del contingut i, llevat d'alguna excepció, la seva data (any i, en algun cas, mes i dia), a més, és clar, de la signatura numèrica doble. La mateixa descripció de l'*Índice*, la va escriure, amb llapis, al revers de cada document, i hi anotà també, ara amb ploma i tinta negra, el número del rotlle al qual pertanyia i el número d'ordre que li corresponia dins el seu rotlle.

Tot i que en aquest primer grup no era dificultosa l'aplicació estricta de l'ordre cronològic (hi havia, en total, 259 documents en pergami), la incompleta sistematització del treball va portar a incomplir-lo en alguns casos. Per exemple, al rotlle 22, al qual corresponien documents del segle XVI, n'hi va incloure un del XIV, bo i aclarint que «esta escriptura pertenece al siglo 14 y por una equivocación se ha puesto en este rollo». Més avall (rotlle 26), també entre documents de la setzena centúria, n'hi col·locà un de l'any 1351, i Domènec Valls hi anotà que «por una equivocación se ha puesto en este rollo». Aquests i altres detalls per l'estil que hi ha a l'*Índice* fan pensar que la tasca de classificació va tenir un considerable grau d'improvisació. No foren identificades prèviament totes les unitats documentals. De fet, sabem que en alguns casos el secretari Valls localitzà nous documents que d'entrada desconeixia. A més, cal tenir ben present la intermitència amb què es va haver de treballar, durant «las horas libres que le han dejado los asuntos de la secretaría», com va manifestar el mateix Domènec Valls.

El grup dels «libros manuscritos» (números 36-85, però, en

realitat, només quaranta-nou volums)¹⁴¹ va haver-lo de classificar no només cronològicament sinó «por materias y siglos»¹⁴². Els apartats que n'establí foren els següents: «Privilegios», «Ordenanzas», «Taula dels privilegis» (que s'hauria d'haver inclòs a «Privilegios»), «Cuentas», «Ingresos y gastos», «Hospital», «Censales», «Amillaramiento» (el cadastre i els repartiments), «Escripturas»¹⁴³, «Historia» (la còpia del manuscrit de D. Costa i Bafarull), «Actas» (vuit toms numerats per ordre cronològic de les actes dels acords del Consell i de l'Ajuntament), «Posesiones» (dels membres de l'Ajuntament, de mestres, metges, advocats i altres funcionaris), «Reemplazos» (tres toms numerats per ordre cronològic), novament «Ingresos y gastos», «Actas» i «Amillaramiento», «Índice» (l'*Índex*), «Padrones de vecinos», «Comunicaciones» (llibre de sortida de correspondència), «Actas» novament i «Fuentes»¹⁴⁴.

Una bona part d'aquests llibres, els va fer relligar de bell nou i, malgrat que en alguns casos es va fer de manera quissap-lo barroera, les noves cobertes els han protegit dels maltractaments que han rebut durant un segle, atès que avui són ben masegades. Als llibres que considerà més importants –els de privilegis, especialment–, hi va anotar l'any en què es va fer («En aquest any fou ordenat y encuadernat lo presén llibre. Solsona, 19 de gener de 1881. Lo secretari...»)¹⁴⁵, amb la seva signatura i el segell de l'Ajuntament.

En realitat, els quaranta-nou llibres que va incloure al grup

141. El volum al qual fou assignat el número 84 ja havia rebut el número 78. Domènec Valls anotà a l'*Índice* que «es número 78, de modo que el número 84 no existe, por una equivocación».

142. *Supra*, nota 123.

143. Tres volums de documents notariaus confeccionats a partir de 1757, als quals ja he fet al·lusió, *supra*, nota 114.

144. Sota aquest epígraf hi col·locà el *Llibre de les Fonts de Ladurs* (núm. 85), un document important per a conèixer les obres portades a terme al segle XVIII a fi de conduir a Solsona l'aigua de les fonts de Lladurs per al proveïment de la ciutat, el qual, lamentablement, avui ja no es troba a l'ACS ni sé on pot parar. Tota la resta dels llibres inclosos per Domènec Valls a *Libros manuscritos* encara són a l'ACS.

145. ACS, *Llibre de Lleys y costums*, núm. 38, f. s. n. Al *Llibre de Lleys y Costums*, núm. 37, f. s. n., semblantment, hi consta que «se ha ordenat y encuadernat a 19 mars de l'any 1890. Lo secretari...», etc.

dels «Libros manuscritos» no eren tots els llibres de l'arxiu. Bastants, sencers o fragmentaris, els va encabir als lligalls. Es tracta de llibres que mai no havien tingut cobertes, tot i que eren cosits, o bé que les tenien molt minses (generalment només un pergami reutilitzat). També va posar als lligalls llibres conservats fragmentàriament. Cal pensar que la inclusió en un grup o en un altre va dependre de la importància que Domènec Valls atorgà a cada volum i, alhora, de la seva configuració material.

Pel que fa als llibres d'actes, anant més enllà de la sumària descripció que en donava a l'*Índice*, va fer-ne un buidatge a part, i hi anotà aquells acords que li semblaren més remarcables des de l'any 1665 –inici del primer volum– fins al mes de febrer de 1902, en què deixà la Secretaria¹⁴⁶. Els secretaris que van succeir-lo no van continuar aquesta feina. A més, va incorporar a la «Taula dels privilegis...» un extens índex, amb el regist dels diversos documents que conté¹⁴⁷.

Els lligalls (números 86-164), va destriar-los en dos grups; els «Legajos de documentos» (números 86-137) i els «Legajos de comunicaciones» (números 138-164). En principi, també va voler-los ordenar cronològicament, de manera que el primer (número 86) fou reservat per a documents del segle XVI; els tres següents (números 87-89), per a documents del segle XVII; nou més (números 90-98), per a documents del segle XVIII, i tres (99-101), per a documents del segle XIX. A l'interior de cada lligall els documents foren ordenats, aproximadament, segons la seva data i a cadascun els fou assignat un número d'ordre. Un document, per tant, resta identificat per una primera signatura numèrica o dígit indicatiu del lligall i una de segona que precisa el lloc que ocupa dins el seu lligall.

146. *Tomo primero del indice de los acuerdos del M. I. Ayuntamiento de la Ciudad de Solsona. Empieza en el año 1665 y concluye en el 1879. Domingo Valls* (volum en foli, 128 f. escrits, datat al seu final el 23 de març de 1898) i *Se anotarán en este libro todos los acuerdos más interesantes del Ayuntamiento de esta ciudad, empezando a 1 julio de mil ochocientos setenta y nueve. Domingo Valls, secretario* (volum en foli, 48 f. escrits, inacabat, arriba fins al mes de febrer de 1902). Ambdós volums continuen essent a l'ACS i no tenen signatura arxivística.

147. Aquest índex és recollit íntegrament al document V d'aquest treball.

L'intent, emperò, d'aplicar un criteri estrictament cronològic no va reeixir. La documentació del segle XIX no era tan fragmentària com la precedent, de manera que se'n conservaven sovint les sèries. També passava el mateix per a algunes sèries del segle XVIII. En lloc de trencar-les, Domènec Valls encertà a mantenir-les, almenys en els casos més evidents. Així —a partir del número 102— formà lligalls de «Cuentas», «Pleytos», «Ingresos y gastos», «Catastro», «Repartos de territorial», «Industrial», «Consumos», «Arriendos», «Presupuestos», «Censo de población», «Indemnización» o «Elecciones» (números 102-135). En alguns casos, com és ara els repartiments anuals del cadastre, les sèries reculaven al segle XVIII o XVII. Al costat d'això, formà també un lligall anomenat «Expedientes» (número 136), del tot miscel·lani, on va incloure documents que potser li havien interessat especialment («creación y conservación del obispado», confraria del Claustre, edificis assenyalats, etc.).

No era menys miscel·lani el número 137, el qual, segons que anotà Domènec Valls, «contiene documentos que debían ponerse en otros espresados anteriormente, pero que se han encontrado después de arreglados aquellos y ahora se continuan en este legajo y en el siguiente, que se señala con el mismo número, poniendo en este la letra B y en el primero la A, para distinguirlos».

Finalment, separà els anomenats «Legajos de comunicaciones», els quals contenien «todas las comunicaciones dirigidas al Ayuntamiento desde el año 1800, clasificadas por años y ordenadas por materias». Les matèries que establí foren «Administración», «Instrucción pública», «Reemplazos», «Asuntos eclesiásticos», «Bienes y utilidades del Ayuntamiento», «Elecciones», «Obras públicas», «Asuntos políticos», «Juzgados y cárceles», «Beneficiencia y sanidad», «Guerra civil carlista», «Contribución» i «Indeterminados», reservat el darrer apartat a «los documentos que no pertenecen a ninguna de las citadas clasificaciones».

Com ha estat apuntat, tots els lligalls tenien numerats els seus documents o agrupacions factícies de documents i, a l'Ín-

dice, de cada lligall, en donà el nombre i l'espai cronològic que abastava. Si contenien sèries, s'especificaven, i, si el contingut era miscel·lani, no se'n deia res. En foren excepció el lligall «Expedientes» i el 137A, per als quals va donar una breu descripció de cada document o unitat numerada.

El resultat final de la classificació de lligalls fou bastant insatisfactori. La documentació hi apareix considerablement barrejada i mitjançant la primera part de l'*Índice* no es pot conèixer, molt sovint, quin és el contingut dels documents.

Concloua, emperò, aquesta descripció general del fons, Domènec Valls dedicà una segona part de l'inventari a descriure molt detalladament «los documentos más notables de los libros y legajos referidos». Va descriure el contingut d'una dotzena de volums, i quan considerà que algun era més valuós i interessant, ho va fer molt detingudament. La descripció de la compilació (número 38) dels privilegis, per exemple, va ocupar dinou pàgines de l'*Índice*. I aquells volums als quals no retornava en aquesta segona part de l'inventari, precisà que estaven «explicados ya en el índice de los mismos».

Seguidament va descriure la documentació dels lligalls 86 al 100, que eren els que contenien la major part dels documents solts en paper del segle XVI a la primera meitat del segle XIX. Eren també els lligalls amb un contingut més miscel·lani. De cada document, va fer-ne una descripció del contingut, i en donà pràcticament sempre la data. Si el document li semblava d'un interès especial, allargava la descripció. Tenint present que aquests lligalls contenen una mitjana de prop d'un centenar de documents, hom podrà copsar poc o molt la magnitud de la feina feta. En aquesta segona part de l'*Índice* es compensava a bastament la manca d'informació que sovint té la primera, quant al contingut dels documents. D'aquesta manera, l'*Índice*, al final, malgrat els seus defectes de mètode, era i és un instrument molt valuós i molt útil per a conèixer el fons de l'arxiu.

A diferència del que succeí amb l'*Index* de 1685-87, l'*Índice* no va ésser gens ni mica continuat després del lliurament oficial a l'Ajuntament el 23 d'abril de 1891. Domènec Valls

continuà exercint de secretari fins al mes de juny del 1902, però no va incorporar a l'inventari la descripció de la nova documentació generada fins en aquell any. En canvi, sí que va mantenir al dia l'índex de les actes de l'Ajuntament.

L'abandó de la Secretaria per Domènec Valls i Bajona es va produir després d'haver presentat la dimissió el dia 12 de juny de 1902, enmig d'un greu conflicte pel qual travessà l'Ajuntament. Tot i que no és el present treball el marc adient per a fer-ne una exposició i una anàlisi en detall, sí que és interessant de donar-ne les seves línies fonamentals. No costa d'intuir el rerafons polític del daltabaix que provocà la dimissió del secretari Valls, malgrat que externament tot hauria obeït a deficiències i negligència en la gestió administrativa i de govern de l'Ajuntament.

Des del 1901, almenys, les actes de l'Ajuntament permeten entreveure que la política local era ben enrarida. El 19 de gener des del Govern Civil fou adreçat un ofici a l'alcalde per ordenar-li que trametés «una relación de los concejales que componen ese Ayuntamiento con expresión de la calificación política de cada uno»¹⁴⁸. El 17 d'abril d'aquell any¹⁴⁹ Eduard Aunós, apoderat de l'Ajuntament a Lleida, va escriure al consistori que era «convenient» que dimitissin sis regidors, amb noms i cognoms, entre els quals hi havia l'alcalde Joan Ros i Sanmiquel –cunyat de Domènec Valls. No donava cap justificació del suggeriment, i els regidors acordaren entrevistar-s'hi per tal d'aclarir la qüestió. Sabem que el mes de juny l'alcalde dimití, tot i que continuà de regidor. Per a substituir-lo, fou nomenat alcalde, per reial ordre, el regidor Blai Augé i Pujol, però no va acceptar el càrrec i, mitjançant una nova reial ordre rebuda el 8 d'agost de 1901, l'ocupà Ramon Torrents i Cabanes, un altre dels regidors. L'1 de gener de 1902, tal com establia la llei, fou renovat la meitat de l'Ajunta-

148. ACS, Correspondència, lligall de 1902, núm. 2. Desconec la resposta donada per l'alcalde de Solsona.

149. ACS, *Libro de actas del Ayuntamiento*, t. XI [1897.I.1/1902.VII.19]. Si no ho indico altrament, les notícies provenen d'aquest volum. Algunes foren recollides a R. PLANES I ALBETS: *Domènec Valls i Bajona...*, art. cit., p. 44-45.

ment. A l'acta de la sessió d'aquell dia es va recollir que el 27 de desembre de 1901 havia estat nomenat alcalde, per reial ordre, Blai Augé i Pujol, qui va prendre possessió del càrrec «obligado por la ley y bien a disgusto suyo». Devia ésser ben cert perquè el 17 d'abril manifestà que «se veía obligado a dimitir los cargos de alcalde y concejal [...] por haber trasladado su domicilio al distrito municipal de Lladurs», municipi situat a tocar del de Solsona. Set dies després era el regidor Marià Font i Mas qui presentava la dimissió, al·legant «padecer de una enfermedad», però tot l'Ajuntament, llevat de Blai Augé i Pujol, fou del parer de «no admitir dicha excusa por ser infundada». Això no obstant, el 3 de maig el governador civil acceptà la dimissió del regidor.

El 28 de maig de 1902 l'Ajuntament es reuní en sessió extraordinària ordenada per un delegat del governador civil, en la qual es va llegir un ofici del governador pel qual Alberto Martínez, oficial primer del Govern Civil, era nomenat delegat seu amb la finalitat de portar a terme una inspecció econòmico-administrativa a l'Administració municipal de Solsona¹⁵⁰. La Llei municipal de 1877 i la provincial de 1882, aleshores vigents, col·locaven els municipis sota el control rígid de la Diputació Provincial i del governador civil¹⁵¹, i entre les competències del governador s'hi comptava, efectivament, la de poder portar a terme inspeccions d'aquesta mena¹⁵².

La inspecció començà el mateix 28 de maig i es va allargar fins al dia 31. Les conclusions del delegat –recollides a les actes municipals–¹⁵³ deixaven l'Ajuntament del tot malparat. El 12

150. L'acta de la sessió del 28 de maig i les següents que fan referència a la inspecció i els seus efectes, amb la del 12 de juny del mateix any, són recollides al document VIII d'aquest treball.

151. Per a una revisió en detall d'aquesta supeditació del municipi al control del Govern Civil i la Diputació Provincial durant la Restauració, hom pot consultar Manuel SANTANA MOLINA: *La Diputación Provincial en la España decimonónica*, Madrid, 1989, p. 241-246 i Josep MIR I BAGÓ: *El sistema español de competencias locales*, Madrid, 1991, p. 125-151.

152. Enrique MHARTIN Y GUIX: *Instrucciones administrativas para los Delegados y Visitas de inspección y sanitarias. Descubiertos y toma de posesión de Ayuntamientos. Delegaciones de orden público. Incidencias electorales. Cuentas. Primera enseñanza. Pósitos, etc. Procedimiento ejecutivo de apremio. Legislación municipal y formularios para la instrucción de expedientes*, Madrid, 1896.

153. A l'acta de la sessió del 30 de maig de 1901, sobretot. *Supra*, nota 150.

de juny es va celebrar una nova sessió extraordinària, en la qual l'alcalde llegí un ofici del governador civil on suspenia tots els regidors, incloent-hi l'alcalde, i en nomenava d'interins¹⁵⁴. Passà a ocupar l'alcaldia Lluís Aguilar i Ferrer.

L'informe resultant de la inspecció és un document ben interessant per a conèixer la gestió administrativa de l'Ajuntament durant aquells anys, i, en conseqüència, per a conèixer també la seva producció documental; a banda d'altres aspectes. Pel que fa a l'arxiu –de referència obligada en una inspecció com aquesta–, el delegat va trobar a faltar apèndixs a l'inventari (l'*Índice*). Els segells de la secretaria i de l'alcaldia eren, respectivament, a la casa del secretari i de l'alcalde, i també tenia el secretari a casa seva els llibres de comptes per anar-los emplenant. Quant a la documentació de comptabilitat, el delegat comprovà que «no se lleva libro diario de ingresos y gastos por creerlo innecesario, pues inmediatamente que hay un ingreso y un pago toma nota de ello el señor secretario en los libros que lleva [...] el de gastos [...] y otro de ingresos [...]. No se lleva libro de inventarios y balances, ni mayor, ni ningún otro que los expresados [...]. No se ha hecho distribución mensual de fondos mas que por acuerdo verbal del Ayuntamiento [...]». Feia cinc anys que no eren tramesos al governador civil els extractes dels acords de l'Ajuntament, «habiéndolo hecho sólo cuando el señor gobernador los ha pedido». El dipositari de fons, «al que no se exigió ninguna clase de fianza» quan fou nomenat, «manifestó no llevar más libros que el Diario», en el qual hi havia esmenes no salvades i altres faltes. L'administrador de consums «no lleva más libro que un talonario»¹⁵⁵. Algunes sessions ordinàries i extraordinàries de l'any 1901 no havien estat formalitzades correctament. No hi havia d'altres ordenances municipals que «unas muy

154. Sobre la facultat del governador civil per a suspendre l'alcalde i els regidors, vegeu Cristóbal GUIRADO CID: *El alcalde en la legislación española*, Madrid, 1991, p. 162-164.

155. Aquest administrador o dependent de consums era Severià Gil, i havia estat nomenat el 5 de setembre de 1884 en substitució de Ramon Molins, destituït «por tener el Ayuntamiento fundadas sospechas en cuanto a su moralidad en el desempeño del cargo» (ACS, *Libro de Actas*, t. x, f. 3 v.).

antiguas», però sí «algunos bandos de buen gobierno». No hi havia «padrón de prestación personal», etc.

L'ofici del governador civil en què suspenia els regidors no havia afectat el secretari Valls, però aquell mateix dia presentà de paraula la dimissió. A la sessió celebrada pel nou Ajuntament l'endemà, dia 13 de juny de 1902, li fou acceptada. A la mateixa sessió fou nomenat secretari interí Ramon Masana i Rovira¹⁵⁶. El dia 12 de juny, emperò, el governador civil havia signat un altre ofici que deia que, «como ampliación a mi providencia de ayer, suspendiendo en sus respectivos cargos al alcalde y concejales de este Ayuntamiento como consecuencia del resultado en la visita de inspección económico-administrativa llevada a cabo por el oficial 1° de este gobierno de provincia, y teniendo en cuenta que muchos de los cargos alcanzan al secretario de esa corporación, D. Domingo Valls, y que otros le atañen única y directamente a dicho señor, he acordado suspenderle en el expresado cargo»¹⁵⁷. El dia 13 de juny l'alcalde féu arribar al domicili de Domènec Valls un ofici en què li va ordenar que «el día 14 de los corrientes a las nueve se presente en la casa consistorial de esta ciudad para hacer entrega de la documentación de la secretaría o archivo municipal que obre en su poder a su sucesor interino nombrado, D. Ramón Masana Robira, tal como previene el real decreto de 31 de marzo de 1864; de no hacerlo me veré en la precisión de exigirle las responsabilidades prevenidas por la ley»¹⁵⁸.

Entre els primers acords del nou Ajuntament hi hagué el de tancar llibres oberts que eren defectuosos, i substituir-los per altres de nous, i també obrir aquells que arran de la inspecció havia estat comprovat que no existien¹⁵⁹. També va

156. ACS, *Libro de actas del Ayuntamiento*, t. XI, f. 115 r.-116 r. A l'acta del 13 de juny s'hi recollí el terme «atolondramiento» per a referir-se a l'estat d'ànim de Domènec Valls a la sessió del dia anterior.

157. ACS, Correspondència, lligall de 1902, registre d'entrada 79. Hi ha l'afegitó «Recibí traslado. Domingo Valls [signatura]».

158. ACS, Correspondència, lligall de 1902, registre d'entrada 80. Hi ha la nota següent: «Resibí el duplicado por ausencia de mi esposo y, por haberse negado a firmar, lo hacen dos testigos por Dolores Ros, esposa de Valls. Pedro Subirá, José Torra [signatures]».

159. ACS, *Libro de actas del Ayuntamiento*, t. XI, f. 116 r. El 12 de juliol de 1902 la Junta Municipal es reuní expressament per a «acordar acerca la manera de saldar los gastos que ha

notificar a les autoritats provincials d'altres irregularitats comeses per l'Ajuntament suspès que no havien estat advertides. Així, per exemple, el 17 de juny escrivien al delegat d'Hisenda que «muchos vecinos de esta ciudad no figuran en el padrón, habiendo manifestado su estrañeza al comunicárselo» i que «son muchos los individuos figurados en el padrón que fallecieron hace muchos años»¹⁶⁰. El dia 7 d'agost del mateix any 1902, emperò, tots els regidors suspesos van tornar a ocupar llur càrrec en compliment d'una reial ordre del 30 de juliol. Domènec Valls, ben altrament, no retornà a la Secretaria, perquè es va adduir que ell havia presentat la dimissió, la qual havia estat acceptada¹⁶¹. El 16 de novembre de 1902

ocasionado la apertura de los muchos libros de contabilidad y actas que ha habido necesidad abrir» (ACS, *Libro de actas de la Junta municipal. Año de 1902* [1902.VI.16/1913.XI.13], f. 1 r.).

160. ACS, *Libro Registro de salida de Comunicaciones*, t. III [1900.I.1/1905.II.10], f. 32 r.-33 r. A la mateixa comunicació s'hi manifestava que el padró «fue formado al arbitrio del secretario del Ayuntamiento sin preceder ninguna de las formalidades previstas [...] dicho secretario tiene señalado un sueldo anual de 1500 pesetas y figura con el de 1200 pesetas [...]».

161. El tom XI de les actes de les sessions de l'Ajuntament fou tancat el 19 de juliol de 1902 («por sus muchas informalidades», segons que es va escriure al foli 121 v.). L'última acta enregistrada és la del 13 de juliol del mateix any. El volum següent d'actes localitzat avui a l'arxiu comença amb la del 18 de juliol de 1903. Manca tot el període intermedi, i per això no conec més detalls del retorn a l'Ajuntament dels regidors suspesos el 12 de juny de 1902. La informació de la recuperació de llurs càrrecs prové del llibre de registre de sortides de correspondència citat a la nota precedent, on hi consta el que segueix: «Día 6 agosto. Se comunica al Sor. Gobernador haber recibido su comunicación de 5 de los corrientes, trasladando la R.O. de 30 julio último y se le participa haber convocado a los concejales interinos y suspensos para reintegrarse estos en sus cargos [...]. Día 8 agosto. Se comunica al Sor. Gobernador Civil de Lérida que, en fecha de ayer, fueron reintegrados en sus cargos los concejales propietarios por los interinos, no habiendo podido ser reintegrado el Sor. Ex-Secretario D. Domingo Valls por tener aceptada la dimisión que presentó» (f. 36 r.). Al llibre d'actes de la Junta Municipal ja citat (*supra*, nota 159) hi apareixen per primera vegada el 21 de setembre del mateix any (f. 1 v.-2 r.) i també figuren a la lletra datada el primer dia de desembre de 1902 que l'Ajuntament adreça al Govern tot protestant contra el projecte de supressió del bisbat de Solsona (publicada al *Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Solsona*, número extraordinari, Solsona, desembre 1902, p. 15-23 i, a *La diócesis de Solsona, 1904*, Barcelona, 1904, p. 229-235). Ocupava l'alcaldia Blai Augé i Pujol. L'acta de la sessió celebrada per l'Ajuntament el 15 de juny de 1912 fa al·lusió a la inexistència a l'arxiu de l'esmentat volum d'actes de 1902-1903. Aquell dia l'Ajuntament acordà «devolver al Ayuntamiento de Pujal, mediante el oportuno recibo de entrega, un libro de actas de dicha corporación de los años del 1902 al 1904 que existe en esta secretaría en lugar de otro que falta de este municipio, que contiene los acuerdos tomados desde el 19 de julio de 1902 al 18 de igual mes del siguiente año de 1903, sin que hasta el presente se hayan podido identificar las causas de dicha desaparición, como tampoco las de la aparición de aquel» (ACS, *Libro de actas de dicha municipalidad. Año de 1911* [1911.IX.20/1912.XII.26], f. 32 v.).

l'Ajuntament va destituir el secretari Ramon Masana, perquè «era conveniente a los intereses del municipio», però el governador civil anul·là aquest acord municipal a principi de desembre¹⁶². Tot i així, si Ramon Masana tornà a ocupar la Secretaria fou per ben poc, perquè als documents hi apareix actuant de secretari interí Ramon Vila Sangés. El 12 de novembre de 1903 Ramon Vila dimití. L'Ajuntament no va acceptar la dimissió i el mateix dia va acordar convocar el concurs públic per a proveir la plaça en propietat. S'hi van presentar Ramon Masana i Ramon Vila i l'Ajuntament acordà per unanimitat de donar-la al segon «inspirándose [...] únicamente en los intereses del municipio»¹⁶³. Entremig del concurs, Domènec Valls havia sol·licitat que fos declarat nul, però l'Ajuntament ho desestimà al·legant novament que ell havia dimitit verbalment i que el 13 de juny de 1902 l'Ajuntament havia acceptat la seva dimissió¹⁶⁴.

Aquest seguit d'esdeveniments que portaren a la dimissió i la destitució del secretari Domènec Valls se situen en el context de l'inici de la crisi del model de govern municipal vigent a la ciutat sota la Restauració. Bé que és un tema poc conegut i inèdit, sembla que els membres de l'Ajuntament suspesos el 12 de juny de 1902 van poder retornar a ocupar els seus càrrecs mercès a les gestions d'Isidre Valls i Pallerola, diputat conservador del districte i, clarament, deutor i conxorxat amb l'oligarquia local que monopolitzava el govern municipal¹⁶⁵. Malgrat aquest retorn, a partir de 1902 la política local va iniciar una dinàmica nova.

162. ACS, Correspondència, lligall de 1902, registre d'entrada 235: ofici del governador civil, datat el 5 de desembre de 1902, que anul·la l'acord adoptat per l'Ajuntament (5 regidors a favor, 1 en contra i 1 abstenció) el 16 de novembre de 1902 de destituir el secretari Ramon Masana, que hi havia interposat un recurs.

163. ACS, *Libro de Actas* [1903.VII.18/1904.V.14], f. 16 i 19 v.-21 v. (el concurs fou resolt el 17 de desembre de 1903).

164. *Ibid.*, f. 19.

165. Vegeu Conxita MIR: *Lleida (1890-1936): caciquisme polític i lluita electoral*, Barcelona, 1985, i Elías ROMERO GONZÁLEZ: «Elecciones de diputados a Cortes por el distrito de Solsona el 8 de marzo de 1914. Corrupción del estado o costumbre electoral», *Annals of the Archive of «Ferran Valls i Taberner's Library»: Studies in the History of Political Thought, Political & Moral Philosophy, Business & Medical Ethics, Public Health and Juridical Literature*, n. 5, Barcelona, 1989, p. 47-106.

A partir de 1904 apareixeran les primeres publicacions periòdiques locals, que permeten copsar quelcom el descabellament d'aquesta crisi. Ramon Masana i Rovira, el secretari que substituï Domènec Valls, encara que ben poc temps, serà un dels personatges clau de la política solsonina. L'any 1918 *La Verdad*, periòdic al qual estigué directament vinculat, publicà un seguit d'escrits retrospectius que feien al·lusió als fets de 1902 i, també, al paper de Domènec Valls¹⁶⁶.

[...] lograron entronizar-se en la administración pública de la misma los sicarios del absolutismo por un período de más de 23 años, o sea desde 1879 hasta el 1902 [...] unidos todos los de ideas moralizadoras y progresivas en compacto grupo, emprendieron una nueva lucha contra aquellos, que acabaron por derribarles, sacándoles de la Casa Comunal en la memorable fecha de 13 de junio de 1902, en virtud de una inspección administrativa que se llevó a cabo [...] el público, para todo cuanto necesitaba el Ayuntamiento, había de acudir a la casa del Secretario D. Domingo Valls, porque éste no tenía horas de despacho en la Casa Consistorial [...]. Por ello es, que al posesionarse el Ayuntamiento interino nombrado de oficio, en 13 de junio de 1903, lo primero que tuvo de acordar, fué, el establecimiento de todos los libros de contabilidad, los de actas [...] desapareciendo aquella doble contabilidad que daba lugar a tantos chanchullos, fraudes y malversaciones, consti-

166. Vegeu *La Verdad. Periódico Defensor de los Intereses de Solsona y su Comarca* (Pinell de Solsona) de l'any I (1918), article anònim titulat «Memoria y justicia», publicat als números 7 (21 de març), p. 1; 11 (30 d'abril), p. 1-2; 13 (20 de maig), p. 1; 15 (10 de juny), p. 1; 16 (21 de juny), p. 1; 17 (30 de juny), p. 1-2; 19 (24 de juliol), p. 1-2 i 21 (10 d'agost), p. 1-2. En un fullet anònim que circulà per la ciutat arran de les eleccions municipals del 9 de novembre de 1913, s'hi pot llegir que «Ja tórnan a aixecar lo cap els que durant vint-i-cinc anys van malbaratà nostres interessos des de l'Ajuntament [...] l'any 1902, fecha en què's traguieren per sempre més del municipi als que fins dit any havían sigut i eren la ruïna de Solsona. ¿Quins són els que van al frente dels que tracten de combàtrer als actuals regidors? Són els hereus dels que durant tants anys malversaren nostres interessos sens fer la més petita millora en aquesta població». Publicat sencer per Elías ROMERO GONZÁLEZ: art. cit., p.103. Ramon Masana Rovira també s'implicà progressivament en la vida pública i política de Solsona i comarca. L'any 1939 fou afusellat. Aleshores era militant d'Esquerra Republicana de Catalunya. Tot i que seria imprescindible, hom no trobarà informació, si més no, de la crisi del 1902 a Albert MUNTADA: *Els cops amagats de la nostra història política. Solsona, 1890-1990. Cent anys de lluita*, Consell Comarcal del Solsonès, Solsona, 1990.

tuída por unos libros llamados *falsos* u *oficiales*, llevados por el Secretario D. Domingo Valls, y por otros titulados *verdaderos*, a cargo del Depositario D. Mariano Font y Más. Desde dicha fecha pues, es únicamente desde que constan libros de contabilidad en forma, en la Secretaría del Ayuntamiento de Solsona, y podemos asegurar que quien los implantó fué el Ayuntamiento interino liberal que se posesionó en 13 de junio de 1902 [...].

Sense necessitat d'entrar en una anàlisi més detallada, convenient però que no correspon aquí de fer, hom pot intuir, si més no, la dimensió de la figura de Domènec Valls. Durant tot el llarg període de la Restauració ell fou el secretari de l'Ajuntament. El resultat de la inspecció de 1902, d'altra banda, palesa com la gestió administrativa distava de respondre a les pautes marcades per la legislació. Cal pensar que cada cas s'adaptava als tripijocs dels que monopolitzaven el poder local, i també a la seva pròpia realitat sòcio-econòmica i a la seva infraestructura administrativa. A les diputacions provincials i als governs civils se sabia prou que pocs eren els municipis capaços de superar sense problemes una inspecció d'aquesta mena. Per això mateix podia ésser, en qualsevol moment, un instrument de pressió molt útil. L'any 1887 un funcionari de la Diputació Provincial de Barcelona deixava ben clar que hi havia «Ayuntamientos cuyas cuentas llevan el considerable atraso de diez y seis años; desprendiéndose [...] la imposibilidad material de que sean debidamente rendidas algunas de aquéllas por la carencia de documentos, libros y notas de que echar mano». Afirmava també que «no todos llevan los libros prevenidos por la ley, ni aun los que exigen las más elementales reglas de contabilidad privada»¹⁶⁷.

A partir del secretari Valls, i malgrat la inspecció de l'any 1902, l'arxiu s'endinsà en un llarg període de difícil supervivència. No hi ha traça que els secretaris que van seguir-lo arri-

167. ANTONIO TORRENTS MONNER: *Memorias sobre la contabilidad de las Diputaciones Provinciales y Ayuntamientos*, Barcelona, 1889, p. 12-13.

bessin a incorporar a l'*Índice* apèndixs per actualitzar-lo. Fins i tot sembla que n'ignoressin l'existència. Ramon Vila Sangés, secretari en propietat des de 1903, com s'ha dit, va deixar la plaça l'any següent. En traspasar la Secretaria es va fer un inventari matusser «de los libros y documentos» que lliurava al seu successor. És un document que té interès per a l'arxiu¹⁶⁸, però n'hauria tingut molt més si hagués estat elaborat amb més cura. No s'hi feia referència a l'inventari de Domènec Valls, ni es precisava si seguia a l'arxiu la documentació que hi havia estat descrita, ni, tot seguit, enumerava ni descrivia aquells documents incorporats posteriorment i no contemplats a l'inventari; sinó que s'hi feia una relació desordenada de llibres, expedients o fragments d'expedients. No hi constaven ni els lligalls descrits a l'*Índice*, ni els documents en pergamí. És un bon testimoni de l'abandó en què havia recaigut l'arxiu.

En tornem a tenir provar l'any 1909, quan l'Ajuntament va suspendre el secretari Pere Gabriel i Alsina. Entre els nombrosos càrrecs que se li encolomaven hi havia «que no se ha formado el inventario de la documentación de la secretaría y tampoco los apéndices anuales», al qual va respondre «que nunca ha habido consignación para formar el inventario de documentos, que no ha tenido auxiliar de sus trabajos, que han sido enormes, en la secretaría». La Comissió Permanent del Consell d'Estat, a Madrid, va revocar la suspensió i la destitució posterior del secretari, però P. Gabriel i Alsina s'estimà més de no tornar a ocupar la plaça i continuar en la que, entremig, havia guanyat a l'Ajuntament de Ponts¹⁶⁹.

168. Figura transcrit íntegrament al document IX d'aquest treball. Entre altres coses, permet comprovar que l'any 1904 encara es conservava a l'ACS el *Llibre de les fonts de Ladurs* (número 85 de l'*Índice*).

169. ACS, *Ayuntamiento de Solsona*. 1911. *Certificación literal del expediente para el cumplimiento de la R.O. de 25 de diciembre de 1910 relativa a la reposición de Dn. Pedro Gabriel en el cargo de secretario de este Ayuntamiento y diligencias de cumplimiento de otra R.O. de 21 de junio último concediendo una nueva prórroga de 15 días a dicho interesado para posesionarse del referido cargo*, document sense signatura arxivística. L'any 1910 el secretari de l'Ajuntament de València escrivia que «Los Archivos de los Ayuntamientos, por regla general, están muy descuidados, porque los Secretarios no tienen tiempo para dedicarse á ellos, y los Ayuntamientos no conceden importancia á este servicio, y no les dan personal que les auxilie». Als municipis més importants entenia que s'havia de posar l'arxiu sota la cura de personal

4. CLOENDA

Des de l'any 1891, en què Domènec Valls finalitzà l'organització i la descripció de l'Arxiu de la Ciutat de Solsona, fins als nostres dies, el fons ha patit un procés de degradació considerable. Paral·lelament, durant un segle hom ha tendit a amuntegar la documentació generada d'una manera desordenada, escampada per la Casa de la Ciutat, sobretot a partir del moment en què ja no tenia una utilitat administrativa immediata. El trasllat de l'arxiu efectuat durant la guerra de 1936-1939 i la mateixa irregularitat administrativa d'un període bèl·lic com aquell, contribuï a desballestar profundament el fons, sobretot el que abraçaria, aproximadament, els anys 1890-1938. La documentació generada de la fi de la guerra ençà no es troba tan desordenada. La reordenació de les sèries és, ben sovint, senzilla, sobretot pel que fa a les que generalment són més ben definides. Tot i així, els documents de més

de vint-i-cinc anys estan descontrolats. La inexistència durant els últims cent anys d'un arxiver o d'algun funcionari municipal que s'hagi pogut dedicar específicament a mantenir organitzat l'arxiu, a regularitzar i controlar les consultes, a actualitzar-ne l'inventari, etc., explica, en una bona part, aquesta situació. No és, emperò, l'arxiu municipal solsoní un cas excepcional de desori secular. Són abundants els municipis del país que es troben així, bé que els últims deu anys aquesta situació s'ha capgirat qui-sap-lo, de manera que ara ja comença a ésser atípic que una capital comarcal amb un arxiu remarcable com el que considerem mantingui encara aquest dèficit.

Per a la part del fons documental que organitzà i inventarià el secretari Valls, els últims cent anys han estat negatius. El descontrol amb què foren permeses les consultes durant molts anys i, probablement, els trasllats, han provocat la pèrdua de documentació i la desordenació parcial de la classificació imposada per Domènec Valls. Això no obstant, ens ha pervingut gairebé tot aquell fons. Els documents en pergami es conserven tots, bé que la major part, accidentalment, es troben en un altre arxiu de la ciutat¹⁷⁰. Quant als llibres, només se n'ha perdut un, el *Llibre de les Fonts de Ladurs* –un document ben notable. I, pel que fa als lligalls, semblantment, s'ha conservat gairebé la totalitat dels seus documents.

Davant d'aquesta situació, el necessari redreç de l'arxiu obligarà a plantejar-se quina opció cal seguir entre les diverses possibles. Tot i que aquest treball no vol ésser el marc per a explicar detalladament les pautes d'aquesta actuació, entenc que seria erroni de prescindir del tot de l'existència de la classificació de Domènec Valls i reordenar la globalitat del fons sobre la base d'uns nous criteris.

La primera urgència del fons, pel que fa a la seva classifi-

170. Antoni Llorens Solé durant molts anys va tenir en poder seu la totalitat dels pergamins de l'Arxiu de la Ciutat i també altres documents. Cap al final dels anys setanta va tornar al seu lloc quaranta d'aquests pergamins, que són els que ara hi ha a l'ACS, i també un llibre de les ordinacions de la mostassaferia. Els restants dos-cents dinou pergamins no els va arribar a tornar i en aquests moments són a l'Arxiu Diocesà de Solsona, entremig dels altres pergamins que s'hi conserven.

cació i descripció, és d'actuar en la part avui descontrolada, generada a partir dels anys noranta del segle passat, la qual, quantitativament, constitueix la major part de l'arxiu. Cal reconstruir-ne les sèries, establir-ne les seccions i organitzar sistemàticament els documents a partir d'un quadre de classificació.

Per a la part del fons recollida per l'inventari del secretari Valls, s'hauria de respectar la classificació amb què ens ha pervingut. I, això, malgrat l'inconvenient que pugui significar tenir el fons partit en dues parts des del punt de vista de la seva organització, descripció i difusió.

Ja s'ha fet notar que la classificació que va donar a l'arxiu Domènec Valls presenta nombroses deficiències. Era un treball metodològicament deficient ja al seu moment, comparant-lo amb altres actuacions arxivístiques coetànies en fons municipals catalans. Tot i així, la classificació de Domènec Valls té la virtut, entre altres, d'haver afectat la totalitat del fons aleshores existent. No es tracta d'un treball començat i no acabat, parcial. Si bé el seu autor posà èmfasi en alguns documents que entenia que tenien més valor, no per això deixà d'identificar-los tots. A tots els documents de l'arxiu els va donar una signatura específica, de manera que, més o menys àmpliament, tots van ésser enregistrats a l'*Índice*. Al costat d'això, pesa també el fet que durant un segle tots els treballs d'investigació que s'han valgut de documents de l'arxiu han remès a la signatura del secretari Valls. Aquella classificació, mantinguda un segle, és incorporada a la història de l'arxiu. Anul·lar-la completament portaria confusions en el futur.

Com s'ha dit, els documents anteriors a 1890 no són gaire abundants. Tot fa pensar que, històricament, l'Arxiu de la Ciutat, com altres de Solsona, ha sofert estralls repetits. Això explica molt i molt que la continuïtat de les sèries sigui molt escassa per abans de la segona meitat del segle XIX. El dèficit existeix, fins i tot, amb els llibres d'actes dels acords de l'antic Consell i de l'Ajuntament. Aquest caràcter fragmentari i el limitat embalum de la part del fons anterior a mitjan segle XIX

mitiga el problema d'un instrument de descripció no prou sistemàtic. El manteniment de la classificació de Domènec Valls, emperò, no exclou en cap cas la necessitat de millorar-la, ajustant més les descripcions, descrivint més àmpliament aquells documents que hi són poc explicitats i elaborant tota mena d'índexs que puguin facilitar les recerques.

La tasca arxivística necessàriament ha de tenir una forta dosi de conservadorisme. No vol dir això que sempre calgui mantenir allò que hom troba fet pels predecessors en el regim arxivístic del fons. Hi pot haver i hi ha casos en què serà convenient d'anul·lar completament una actuació desafortunada. En un altre extrem, però, és ben clar que la classificació d'un arxiu no pot canviar cada vegada que canvia l'arxiver, com ha passat tantes vegades.

5. BIBLIOGRAFIA

La bibliografia que segueix és ordenada en tres blocs. El primer recull preferentment treballs de temàtica arxivística o bé que tenen interès, en el marc d'aquest treball, des d'un punt de vista arxivístic. No s'hi han inclòs alguns treballs de caràcter molt puntual o local també utilitzats, els quals ja dono per identificats per mitjà de les notes a peu de pàgina. Aquest primer bloc és ordenat alfabèticament per autors. El segon bloc inclou treballs monogràfics sobre arxius municipals catalans (Principat), distribuïts per comarques i, dins de cada comarca, per ordre cronològic de publicació. Finalment, el tercer bloc conté la relació dels treballs publicats fins avui per als quals s'ha fet ús del fons documental de l'Arxiu de la Ciutat de Solsona. L'ordenació és, com al primer bloc, alfabètica per autors.

5.1. BIBLIOGRAFIA GENERAL CONSULTADA

- ABELLA, Manuel: *Noticia y plan de un viage para reconocer archivos y formar la colección diplomática de España, encargada por el Rey a D. Manuel Abella*, Madrid en la Imprenta Real, 1795, 56 p.
- ABIZANDA Y BROTO, Manuel: *El Índice de Privilegios del Valle de Arán. Comentarios preliminares y transcripción*, Instituto de Estudios Ilerdenses, Lleida, 1944, 84 p.
- AGUINAGALDE, F. Borja de: «Elementos para una historia de los archivos y la archivística desde una perspectiva interdisciplinar», *Irargi. Artxibistika Aldizkaria. Revista de Archivística*, I (1988), Vitòria-Gasteiz, 1989, p. 63-109.
- ALBAREDA, Anselm M.: *L'Arxiu antic de Montserrat (intent de reconstrucció)*, volum I [l'únic publicat], Monestir de Montserrat, 1920, 216 p. + [2] f. (Extret dels *Analecta Montserratensia*, volum III, Montserrat, 1919).

ALBERCH I FUGUERAS, Ramon; BARRIACH I MOLAS, Francesc; PANYELLA, Vinyet: *Els arxius històrics municipals: normes bàsiques de classificació*, Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya, Direcció General del Patrimoni Cultural, Servei d'Arxius, Barcelona, 1982, 68 p.

ANDRÉS Y ALONSO, Rafael: «¿Debe preceptuarse obligatoriamente en los archivos históricos la utilización de los inventarios e índices antiguos, con preferencia a los trabajos que se puedan emprender actualmente?» i «¿Sería conveniente la reconstitución de los archivos existentes en nuestros depósitos, en vista de los índices antiguos?», *Revista de Archivos, Bibliotecas, y Museos*, any xxvii, núm. 10, 11 i 12, Madrid, octubre-desembre 1923, p. 484-487.

«Archivos Municipales. Sobre su creación, arreglo y conservación como una de las mejoras locales de mayor interés», *El Consultor de los Ayuntamientos y Juzgados Municipales. Periódico de Administración y de Justicia municipal*, any xxxiii, núm. 46, Madrid, 6 octubre 1885, p. 373-375.

ASSOCIATION DES ARCHIVISTES FRANÇAIS: *Manuel d'Archivistique*, Ministère des Affaires Culturelles, Direction des Archives de France, SEVPEN, París, 1970, 805 p.

AULESTIA Y PIJOAN, Antonio: «De la importancia de los archivos, bibliotecas y museos en Cataluña», a: Francisco Martorell y Peña: *Apuntes arqueológicos*, ordenats per Salvador Sanpere y Miquel, publicats per Juan Martorell y Peña, Barcelona, 1879, p. 41-53.

BAUTIER, Robert-Henri: «La phase cruciale de l'histoire des archives: la constitution des dépôts d'archives et la naissance de l'archivistique (XVIe -début du XIXe siècle)», *Archivum*, vol. xviii (1968) («Actes du VIe Congrès International des Archives [Madrid, 3-7 septembre 1968]»), París, 1970, p. 139-149.

BERRUEZO, José: *Historia del Archivo General de Guipúzcoa*, Publicaciones de la Excma. Diputación de Guipúzcoa, Sant Sebastià, 1953, 87 p.

BRIGUGLIO, Letterio: «La storia degli archivi e il suo oggetto. Progetto di un 'Archivio Generale' a Venezia nel 1801», *Rassegna degli Archivi di Stato*, any xxiii, núm. 3, Roma, setembre-desembre 1963, p. 321-334.

BUREAU CANADIEN DES ARCHIVISTES: *Les normes de description en archivistique: une nécessité. Rapport et recommandations du groupe de travail canadien sur les normes de description en archivistique*, Ottawa, 1986, ix + 203 p.

CÀNCER, Jaume: *Variarum resolutionum iuris caesarii, pontificii, et municipalis Principatus Cathaloniae*, part primera, Ex Typographia Iacobi Cendrati, Barcelona, 1594, [3] f. + 111 f. + [12] f.

- CANELLAS LÓPEZ, Ángel: *El Archivo de la Universidad de Zaragoza en 1770*, Institución Fernando el Católico, Saragossa, 1983, 38 p.
- CARUCCI, Paola: *Le fonti archivistiche: ordinamento e conservazione*, La Nuova Italia Scientifica, Roma, 1989 (3a reimpressió), 239 p.
- CASANOVA, Eugenio: *Archivistica*, Stab. Arti Grafiche Lazzeri, Siena, 1928 (2a edició), xvi + 533 p.
- CASTELLS, Narcís; MAURI, Alfred: «Arxius de l'Administració Local», *Lligall*, núm. 1 («Actes de les Primeres Jornades d'Arxivística de Catalunya. Ribes de Freser, 15-17 de març de 1987»), Girona, 1989, p. 41-49.
- CAYETANO MARTÍN, María del Carmen: «Archivos municipales en América y España (s. xv-xviii)», *Boletín de la ANABAD*, xxxix, núm. 1, Madrid, gener-març 1989, p. 3-14.
- CENCETTI, Giorgio: «Sull'archivio come "Universitas Rerum"», a: *Archivi*, iv (1937), i recollit a: *Scritti Archivistici*, vol. iii, Il Centro di Ricerca Editore, Roma, 1970, p. 47-55.
- CENCETTI, Giorgio: «Camera Actorum Communis Bononie», a: *Archivi*, ii (1935), i recollit a: *Scritti Archivistici*, vol. iii, Il Centro di Ricerca Editore, Roma, 1970, p. 260-299.
- CHAMPAGNE, Michel; CHOUINARD, Denys: *Le traitement d'un fonds d'archives: ses documents historiques*, Documentator, Université de Montréal, Mont-real, 1987, 176 p.
- CONTEL, Concepción: «Los archivos municipales y su estructuración con los restantes archivos nacionales», *Actas del I Congreso Nacional de Archiveros y Bibliotecarios de Administración Local. Elche, noviembre de 1982*, Generalitat Valenciana, Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, Diputacions d'Alacant, Castelló i València, València, 1988, p. 73-88.
- COOK, Michael: *The Management of Information from Archives*, Gower Publishing Company, Blackmore Press, Shaftesbury, Dorset, 1985, ix + 234 p.
- CORTÉS ALONSO, Vicenta: *Manual de archivos municipales*, Asociación Española de Archiveros, Bibliotecarios, Museólogos y Documentalistas, Madrid, 1982, 134 p.
- CRISPÍ DE VALLDAURA, Cristòfor: *Observationes Illustratae Decisionibus Sacri Supremi Regii Aragonum Consilii, Supremi Consilii S. Cruciatæ, & Regiæ Audientiae Valentinae*, Sumptibus De Ville & Chalmette, Lió, 1730, [12] f. + 327 p. + [4] f. + 330 p. + [44] f.
- CRESPO, Carmen: «Los primeros cien años del Archivo Histórico Nacional (1866-1966)», *Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos*, tom lxxiii-2, Madrid, juliol-desembre 1966, p. 285-319.

- Cuestionario de temas para contestar al programa de las oposiciones al Cuerpo de Archiveros, Bibliotecarios y Arqueólogos*, [por Profesores de la Universidad Central], Imprenta de Juan Pérez Torres, Madrid, 1914, 190 + 294 + 220 + 88 p.
- CUÑAT CISCAR, Virginia María: «Diplomática municipal. Análisis y tipología de la documentación municipal valenciana a principios del siglo XIV», *Saitabi. Revista de la Facultad de Geografía e Historia de la Universidad de Valencia*, xxxviii, València, 1988, p. 89-107.
- D'ADDARIO, Arnaldo: «Principi e metodi dell'inventariazione archivistica fra XVII e XIX secolo», *Archiva Ecclesiae. Bolletino dell'Associazione Archivistica Ecclesiastica*, anys xxvi-xxvii, Ciutat del Vaticà, 1983-1984, p. 29-48.
- D'ADDARIO, Arnaldo: «Lineamenti di storia dell'archivistica (sec. XVI-XIX)», *Archivio Storico Italiano*, any cxlviii, fasc. 543, Florència, 1990, p. 3-35.
- DÍEZ SANZ, Graciano: *Historia del Archivo Municipal de Burgos*, Publicaciones del Excmo. Ayuntamiento de Burgos, Burgos, 1984, 82 p.
- DIRECTION DES ARCHIVES DE FRANCE: *Actes du Premier Congrès National des Archivistes Communaux. Grenoble, 18-19 mai 1983. L'Archiviste dans la Cité*, Archives Nationales, París, 1984, 93 p.
- DUCHÉIN, Michel: «La clef du trésor. L'évolution des instruments de recherche d'archives du Moyen Âge à nos jours d'après des exemples français», *Archives et Bibliothèques de Belgique*, t. LVII, núm. 1-2 («Miscellanea Carlos Wyffels»), Bruxelles, 1986, p. 109-126.
- E[SCUDERO] DE LA P[EN]A, J[osé] M[aría]: «Los archivos municipales», *Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos*, any i, núm. 16, Madrid, 15 octubre 1871, p. 241-246.
- FAVIER, Jean: *Les archives*, Presses Universitaires de la France, París, 1985 (4a edició posada al dia), 127 p.
- FERRO, Víctor: *El Dret Públic Català. Les Institucions a Catalunya fins al Decret de Nova Planta*, Eumo Editorial, Vic, 1987, xiii + 606 p.
- FLURALBO, Félix [pseud., Prósper de Bofarull i Mascaró]: *Reflexiones sobre los perjuicios que ocasionaria á algunas provincias de España y en particular á la de Cataluña la traslación de sus archivos á Madrid que propuso la comision de Cortes en su dictamen y minuta de decreto. presentado á las mismas en 19 de marzo de 1814*, Imprenta de José Torner, Barcelona, 1821, 7 p.
- FONT RIUS, José M.: *Cartas de población y franquicia de Cataluña*, 2 vol., Madrid-Barcelona, 1969 i 1983, lxxx + 1079 p. + 1 mapa plegat i 819 p.
- FONT RIUS, J. M.: *Orígenes del régimen municipal en Cataluña*, Instituto Nacional de Estudios Jurídicos, Madrid, 1946, 504 p.

- FONT RIUS, Josep M.: *Estudis sobre drets i institucions locals en la Catalunya medieval*, Edicions de la Universitat de Barcelona, Barcelona, 1985, XXI + 770 p.
- FONTANELLA, Joan Pere: *Decisiones Sacri Regii Senatus Cathaloniae*, 2 toms, Apud Germanvm Nanty, & Soc., Lió, 1668, [13] f. + 576 p. + [33] f. i [10] f. + 621 p. + [41] f.
- FRANCESCA RAMON, Manuel: *El Archivo Municipal*, Gráficos Fernández, Vinaròs, 1961, 73 p. + 1 quadre plegat.
- FREIXA Y RABASÓ, E.: *Manual de Ayuntamientos*, Publicaciones de Eusebio Freixa y Rabasó, Madrid, 1889, 234 p.
- GALLEGO DOMÍNGUEZ, Olga: «El Ayuntamiento de Ribadavia. Un caso de destrucción de archivo municipal», *Actas del I Congreso Nacional de Archiveros y Bibliotecarios de Administración Local. Elche, noviembre de 1982*, Generalitat Valenciana, Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, Diputacions d'Alacant, Castelló i València, València, 1988, p. 21-46.
- GENERALITAT DE CATALUNYA, COMISSIÓ DEL SERVEI D'ARXIU DE NORMES PER A LA CLASSIFICACIÓ DE DOCUMENTACIÓ MUNICIPAL, Josep Matas i Balaguer (red.): *Normes per a la classificació de la documentació municipal*, Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, Direcció General del Patrimoni Cultural, Servei d'Arxius, Barcelona, 1989, 84 p.
- GENVA, Nicolao: *De scriptura privata. Tractatus novus plenissimus...* Ab eodem Authore, Tertia hac editione, summa diligentia revisus..., Apud Rubertum Meietum, Venècia, 1621, 281 p.
- GIMÉNEZ VALDIVIESO, Tomás: *Ley municipal de 1877 comentada y anotada*, Sucesores de Emilio Pascual Editores, València, 1910, 470 p.
- GONZÁLEZ GONZÁLEZ, Félix; GONZÁLEZ DÍEZ, Manuel: *Archivos municipales. Su organización*, Imprenta Aguas, Madrid, 1942, 55 p. + [3] f.
- GRATIANO, Stephano: *Decisiones Rotae Provinciae Marchiae*, Apud Ioannem Baptist. Bellagamba, Colònia, 1622, [26] f. + 756 p. + [44] f.
- GRUPO DE TRABAJO DE ARCHIVEROS MUNICIPALES DE MADRID: *Manual de tipología documental de los municipios*, Comunidad de Madrid, Concejería de Cultura, Madrid, 1988, 200 p.
- G[ÜEMES] V[ILLAME], J[osé] de: «Centralización de los archivos municipales», *Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos*, any VII, núm. 20, Madrid, 20 octubre 1877, p. 309-313; núm. 21, 5 novembre 1877, p. 325-329, i núm. 22, 20 novembre 1877, p. 341-346.
- GUIRADO CID, Cristóbal: *El Alcalde en la legislación española*, Editorial Trivium, Madrid, 1991, xxx + 444 p.

- HEREDIA HERRERA, Antonia: *Manual de instrumentos de descripción documental*, Publicaciones de la Excma. Diputación Provincial de Sevilla, Sevilla, 1982, 103 p.
- HEREDIA HERRERA, Antonia: *Archivística general. Teoría y práctica*, Publicaciones de la Excma. Diputación Provincial de Sevilla, Sevilla, 1986, xx + 389 p.
- JULIAT, Christine: *Archives Municipales de Pau. Répertoire numérique des archives anciennes*, Bibliothèque Municipale, Pau, 1982, 85 p.
- LEGIPONT, Oliver: *Itinerario en que se contiene el modo de hacer con utilidad los Viajes à Cortes Estrangeras. Con dos disertaciones. La primera sobre el modo de ordenar, y componer una Libreria. La segunda sobre el modo de poner en orden un Archivo*, [Escrito todo en latin por el P. D. Oliver Legipont, de la Orden de San Benito. Y traducido en español por el dotor Joaquin Marin], Benito Monfort, València, 1759, [12] f. + 304 p. + 1 lámina plegada.
- LEO, Aloysii de: *Commentaria [...] Super Primo Libro Codicis*, 5 parts, Apud Iuntas, Venècia, 1600-1605, [4] f. + 80 f., [1] f. + 73 f., [1] f. + 98 f., [1] f. + 134 f., [66] f.
- LLADÓ Y FERRAGUT, Jaime: *Clasificación de materias en los archivos municipales*, Publicaciones del Instituto de Estudios de Administración Local, de la *Revista de Estudios de la Vida Local*, any VII, núm. 37, Madrid, 1948, 7 p.
- LLADÓ Y FERRAGUT, Jaime: *Guía del Archivero Municipal. Normas para clasificar los fondos de un Archivo y formar su índice y catálogo*, Imprenta B. Ferragut, Palma de Mallorca, 1950, 92 p. + [2] f.
- LLISET BORRELL, Francisco: *El archivo municipal*, Instituto de Estudios de Administración Local, Madrid, 1969, 149 p.
- LODOLINI, Elio: *Archivistica. Principi e problemi*, Franco Angeli, Milà, 1990 (5a edició, ampliada), 324 p.
- LONGAS LACASA, M. Ángeles; VELASCO DE LA PEÑA, Esperanza: *Archivo Municipal de Villarroya de la Sierra*, Diputación General de Aragón, Departamento de Cultura y Educación, Saragossa, 1988, 256 p.
- M[ARTÍNEZ] ALCUBILLA, Marcelo: *El abogado de las municipalidades. Libro útil para los señores alcaldes, concejales y secretarios de los ayuntamientos, jueces de paz, propietarios rurales, reverendos curas párrocos y en general para todas las personas ilustradas de los pueblos*, Imprenta de El Consultor de los Ayuntamientos, Madrid, 1860, [2] f. + 407 p.
- MARTÍNEZ ALCUBILLA, Marcelo: *Diccionario de la Administración española. Compilación de la novísima legislación de España peninsular y ultramarina*, tom I, J. López Camacho impresor, Madrid, 1892 (5a edició), 1.126 p. (termes *Archivos* i *Ayuntamientos*, p. 601-649 i 786-967).

- MARTÍNEZ FERRANDO, J.: *Archivística fernandina*, V Congreso de Historia de la Corona de Aragón, Zaragoza, 4-12 de octubre de 1952, I Ponencia, Institución Fernando el Católico, Saragossa, 1952, 37 p.
- MARTÍNEZ MORELLA, Vicente: *Inventario del Archivo Municipal de Alicante en 1692*, Departamento de Cultura de la Delegación Provincial de Educación, Alacant, 1955, 23 p.
- MASSOT, Mireille i altres: «Les fonds anciens des archives communales aujourd'hui», *La Gazette des Archives*, núm. 125-126, París, 2n i 3r trimestres de 1984, p. 179-206.
- MHARTIN Y GUIX, Enrique: *Instrucciones administrativas para los Delegados y Comisionados contra los Ayuntamientos. Deberes y atribuciones de Alcaldes y Delegados. Visitas de inspección y sanitarias. Descubiertos y toma de posesión de Ayuntamientos. Delegaciones de orden público. Incidencias electorales. Cuentas. Primera enseñanza. Pósitos, etc. Procedimiento ejecutivo de apremio. Legislación municipal y Formularios para la instrucción de expedientes*, Libreria Edit. de Bailly-Bailliere, Madrid, 1896, 164 p.
- MILLARES CARLO, Agustín: «El siglo XVIII español y los intentos de formación de un corpus diplomático», *Revista del Archivo, Biblioteca y Museo del Ayuntamiento de Madrid*, II, Madrid, 1925, pp. 515-530.
- MILLARES CARLO, Agustín: *Notas bibliográficas acerca de archivos municipales, ediciones de libros de Acuerdo y colecciones de documentos concejiles*, Servicio de Publicaciones del Ministerio de Educación Nacional, Dirección General de Archivos y Bibliotecas, Madrid, 1952, 172 p.
- MIR I BAGÓ, Josep: *El sistema español de competencias locales*, Marcial Pons, Madrid, 1991, 398 p.
- MONER, Francisco Javier María: *El consejero municipal. Observaciones sobre la ley de organización y atribuciones de los Ayuntamientos de 8 de enero de 1845, y Disposiciones del Gobierno de S. M. publicadas hasta el día para su ejecución, intercaladas con el Reglamento de 16 de setiembre del mismo año, en los artículos de la propia ley*, Imprenta de la Viuda Grases, Girona, 1849, 136 p.
- MONTE, Hieronymo de: *Tractatus de finibus regendis civitatum, castrorum, ac praediorum, tam urbanorum, quam rusticorum, & pro dirimendis, iurèque, iudicandis eorum litibus, atque controversiis fertilissimus, utilis & pernecessarius*, Nunc denuo..., Apud Iordanum Zilettum, Venècia, 1574, [36] f. + 108 f.
- MULLER FZ., S.; FEITH, J. A.; FRUIN TH. AZ., R.: *Manuel pour le classement et la description des archives*, [Traduction française et adaptation aux archives belges par Jos. Cuvelier, adaptation aux archives françaises par Henri Stein], A. de Jager, l'Haia, 1910, VIII + 158 p.

- MUT CALAFELL, Antonio: «Los archivos municipales: notas metodológicas acerca de una experiencia realizada en Mallorca», *Aportaciones para una guía de los archivos de Baleares (Comunicaciones presentadas a la VII Conferencia Internacional de Estudios Mediterráneos. Sóller 1983)*, Institut d'Estudis Baleàrics, Palma de Mallorca, 1983, p. 135-162.
- ORDUÑA REBOLLO, Enrique: «Los archivos locales», *Revista de Estudios de la Vida Local*, any xxxii, núm. 178, Madrid, abril-maig-juny 1973, p. 307-327.
- ORTIZ DE ZÚÑIGA, Manuel L.: *Deberes y atribuciones de los correjidores, justicias y Ayuntamientos de España*, 4 toms, Imprenta de Don Tomás Jordan, Madrid, abril 1832-juny 1832, xvi + 419 p.; 366 p.; 503 p.; 297 p.
- ORTIZ DE ZÚÑIGA, Manuel: *Práctica de Secretarios de Ayuntamiento*, Imprenta y Librería de Sanz, Granada, 1843, xxiii + 330 p. + [2] f.
- PASCUCCI, G. B.: «L. A. Muratori archivista», *Miscellanea di Studi Muratoriani. Atti e Memorie del «Convegno di Studi Storici in onore di L. A. Muratori» tenuto in Modena 14-16 Aprile 1950*, Aedes Muratoriana, Modena, 1951, p. 501-510.
- PESCADOR, M. del Carmen: *Biografía del concepto de Archivo*, Dirección General de Archivos y Bibliotecas, Madrid, 1955, 22 p.
- PESCADOR DEL HOYO, M. del Carmen: *El archivo. Instrumentos de trabajo*, Ediciones Norma, Madrid, 1986, 229 p.
- PLANES I ALBETS, Ramon: «La catalogació de l'arxiu de la collegiata de Sant Vicenç del castell de Cardona endegada pel canonge Miquel Mitjans i Llenguart (1718-1721)», *Patronat Municipal de Museus. Cardona. Butlletí*, núm. 3, Cardona, desembre 1984-gener 1985, p. 35-39.
- PORRAS HUIDOBRO, Facundo de: *Disertacion sobre archivos, y reglas de su coordinacion, útil para todos los que los tienen ó manejan*, Imprenta de D. Leon Amarita, Madrid, 1830, 140 p.
- POSADA, Adolfo: *Evolución legislativa del régimen local en España, 1812-1909*, Instituto de Estudios de Administración Local, Madrid, 1982, 549 p.
- RABASSA I VAQUER, Carles A.; BARRERA AYMERICH, Modest; PÉREZ LOBO, Luis Miguel: *Catàleg de l'Arxiu Municipal de Culla*, Generalitat Valenciana, Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, Diputacions d'Alacant, Castelló i València, València, 1990, 351 p.
- RIERA VAYREDA, Francesc: *Els arxius municipals de Mallorca: classificació dels seus fons documentals*, Consell Insular de Mallorca, Palma de Mallorca, 1987, 59 p.
- RIU, Manuel: «Esquema metodológico para el estudio de los volúmenes de los archivos municipales», *Boletín de la Biblioteca-Museo Balaguer*, cinquena època, tom II, Vilanova i la Geltrú, 1954, p. 89-96.

- RODRÍGUEZ DE DIEGO, José Luis: *Instrucción para el gobierno del Archivo de Simancas (Año 1588)*, Ministerio de Cultura, Dirección General de Bellas Artes y Archivos, Madrid, 1989, 115 p.
- RODRÍGUEZ MIGUEL, Luis: *Manual del archivero ó sea teoria y práctica de arreglo y clasificacion de los archivos de las Diputaciones, Beneficencia, Gobiernos de provincia, Ayuntamientos y Administraciones Económicas*, Imprenta de Cea, Toledo, 1877, 132 p. + [2] f.
- ROS, Carlos: *Breves instrucciones en practica, para los escrivanos de las Poblaciones de este Reyno de Valencia, que asisten à los Ayuntamientos, ú Alcaldes Legos*, En la Imprenta de Agustin Laborda, València, 1753, [23] f. + 215 p.
- RUIZ CABIADA, Agustín: *Bio-bibliografía del Cuerpo Facultativo de Archiveros, Bibliotecarios y Arqueólogos 1858-1958*, Junta Técnica de Archivos, Bibliotecas y Museos, Ediciones Conmemorativas del Centenario del Cuerpo Facultativo 1858-1958, VII, Madrid, 1958, xiv + 1.342 p.
- SALVATI, Catello: *Orientamenti archivistici*, Liguori Editore, Nàpols, 1979, 341 p.
- SALVATI, Catello: *Archivistica tematica*, Liguori Editore, Nàpols, 1981, 305 p.
- SANABRE, José: *El Archivo de la Catedral de Barcelona*, Imprenta Pulcra, Barcelona, 1948, 420 p.
- SÁNCHEZ BELDA, Luis (dir.): *Bibliografía de archivos españoles y de archivística*, Dirección General de Archivos y Bibliotecas, Madrid, 1963, 340 p.
- SANDRI, Leopoldo: «Il De Archivis di Baldassarre Bonifacio», *Notizie degli Archivi di Stato*, any x, núm. 3, Roma, setembre-desembre 1950, p. 95-111.
- SANDRI, Leopoldo: «La letteratura archivista avanti il Muratori», *Miscellanea di Studi Muratoriani. Atti e Memorie del «Convegno di Studi Storici in onore di L. A. Muratori» tenuto in Modena 14-16 aprile 1950*, Aedes Muratoriana, Mòdena, 1951, p. 511-523.
- SANDRI, Leopoldo: «Il pensiero medievale intorno agli archivi da Pier Lombardo a San Tommaso», *Notizie degli Archivi di Stato*, any xiv núm. 1, Roma, gener-abril 1954, p. 14-19.
- SCELLENBERG, T. H.: *The Management of Archives*, Foreword by Jane F. Smith, National Archives and Records Administration, Washington, 1988 (reimpressió), xxxvi + 383 p.
- SEGURA I SALADO, Josep: «El primer inventario de un archivo municipal mallorquín: Campanet, 1769», *Boletín de la ANABAD*, vol. xxxv, núm. 4, Madrid, 1985, p. 443-447.

- SIMÓN DÍAZ, José: «El reconocimiento de los Archivos Españoles en 1750-1756», *Revista Bibliográfica y Documental*, t. IV, Madrid, 1950, p. 131-170.
- SOLANO, Francisco de; GÓMEZ GÓMEZ, Margarita; ROMERO TALLAFIGO, Manuel: *Ordenanzas del Archivo General de Indias. Edición facsímil y estudios preliminares*, Junta de Andalucía, Consejería de Cultura, Sevilla, 1986, 148 + 66 p.
- TORRAS I RIBÉ, Josep M.: *Els municipis catalans de l'Antic Règim (1453-1808) (procediments electorals, òrgans de poder i grups dominants)*, Curial, Barcelona, 1983, 429 p.
- TORRENTS MONNER, Antonio: *Memorias sobre la contabilidad de las Diputaciones Provinciales y Ayuntamientos*, Establecimiento Tipográfico de Ginés Susany, Barcelona, 1889, 15 p.
- TUDESCHIS, Nicolai de: *Panormitani Secunda in II. Decretalium*, Lió, 1546, 160 f. [l'exemplar consultat era incomplet al final del volum].
- TURULL I RUBINAT, Max: *La configuració jurídica del municipi baix-medieval. Règim municipal i fiscalitat a Cervera entre 1182-1430*, Fundació Noguera, Barcelona, 1990, 648 p.
- UDINA MARTORELL, Federico: *El Archivo Condal de Barcelona en los siglos IX-X. Estudio crítico de sus fondos*, Consejo Superior de Investigaciones Científicas, Escuela de Estudios Medievales, Barcelona, 1951, XLIII + 574 p.
- UDINA MARTORELL, Federico (dir.): *Guía del Archivo de la Corona de Aragón*, Ministerio de Cultura, Dirección General de Bellas Artes y Archivos, Madrid, 1986, 490 p.
- VAGNONI, Salvatore: *Archivistica. Ordinamento, normativa, classificazione, sistemi, economia, tecnologia*, Edizioni Bucalo-Latina, Roma, 1987 (5a edició, posada al dia), 266 p.
- VARELA Y VIEYTES, Eulogio; RAMOS, Rafael: *El Derecho Municipal. Contiene breve reseña histórica del municipio bajo sus distintas fases, desde la época de los romanos hasta nuestros días. Ley Municipal de la Península, Cuba y Puerto-Rico, presentada en cuadros sinópticos. Jurisprudencia establecida en la aplicación de las mismas, en sus diferentes casos; y disposiciones referentes a su planteamiento en las provincias vascongadas*, Imprenta de los Sres. Lezcano y Compañía, Madrid, 1882, LXIV + 427 p.
- VILÀ Y SALA, Anton: *Els arxius parroquials. La seva importància, ordenació, classificació y catalogació dels seus documents*, Impremta y enquadernació de Sant Josep de Viuda y fill de Torrella, Manresa, 1912, 25 p.
- WALNE, Peter (ed.): *Dictionary of Archival Terminology / Dictionnaire de terminologie archivistique*, International Council on Archives / Conseil International des Archives, K. G. Saur, Munic, Nova York, Londres, París, 1988 (2a edició, revisada), 212 p.

XAMMAR, Joan Pau: *Rervm iudicatarvm in Sacro Regio Senatu Cathalonie sub diversis definitionibus cum rationalibus sev (si mavis) allegationibus*, Expensis et typis Narcisi Casas, Barcelona, 1657, [12] f. + 485 pp. + [61] f.

ZANNI ROSIELLO, Isabella: *Archivi e memoria storica*, Società editrice il Mulino, Bolonya, 1987, 200 p.

5.2. BIBLIOGRAFIA MONOGRÀFICA CONSULTADA SOBRE ARXIUS MUNICIPALS CATALANS (PRINCIPAT)

ALT CAMP

MORAGAS I RODÉS, Fidel de: *Catàlec dels llibres, pergamins i documents antics de l'Arxiu Municipal de la Ciutat de Valls*, Impremta de Eduard Castells, Valls, 1916, viii + 216 p.

PAPELL I TARDIU, Joan: «Arxiu Històric Municipal de Valls», *Guia dels arxius històrics de Catalunya*, vol. 1, Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1982, p. 171-192.

ALT EMPORDÀ

COMPTE, Albert: «Un inventari de l'arxiu de Castelló d'Empúries de mitjans del segle XVIII», *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, vol. 20, Figueres, 1987, p. 173-228.

SERNA I COBA, Erika: «L'Arxiu Municipal de Fortià», *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, vol. 22, Figueres, 1989, p. 293-298.

ROIG I SIMON, Marisa: «L'arxiu municipal de Sant Pere Pescador», *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, vol. 25, Figueres, 1992, p. 210-222.

ALT PENEDES

GÜELL, María Antonia: «Los archivos de Villafranca del Panadés», *Biblioteconomía. Boletín de la Escuela de Bibliotecarias de Barcelona*, any iv, núm. 13, Barcelona, gener-març 1947, p. 44-48.

COSTA I VIA, Montserrat: «L'Arxiu Municipal de Sant Sadurn d'Anoia», *L'Avenç. Revista d'Història*, núm. 54, Barcelona, novembre 1982, p. 67.

[CARAFÍ, E.]: «L'Arxiu de Gelida», *Programa oficial de la Festa Major dedicada a sant Roc, co-patró del poble*, Ajuntament de Gelida, Gelida, agost 1988, s. p. [1 p.].

FERRAN I RIUS, Mercè: «L'Arxiu Històric de Gelida i la documentació de l'administració municipal», *Programa Oficial de la Festa Major dedicada a sant Roc, co-patró del poble*, Ajuntament de Gelida, Gelida, agost 1989, s. p. [1 p.].

FERRAN I RIUS, Mercè: «L'Arxiu Històric de Gelida», *Programa oficial de la Festa Major dedicada a sant Roc, co-patró del poble*, Ajuntament de Gelida, Gelida, agost 1990, s. p. [2 p.].

BANCHS, Narcís: *Arxiu Històric de Gelida*, Ajuntament de Gelida, Gelida, s.a. [1990], 2 f.

ALT URGELL

PICADO I VALLES, Marisa: «Arxiu Històric Comarcal de la Seu d'Urgell», *Guia dels arxius històrics de Catalunya*, 3, Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1989, p. 213-231.

PICADO VALLES, Marisa: «Els arxius a l'Alt Urgell», *VI Curs d'Estiu d'Estudis Pirinencs. La Seu d'Urgell del 6 al 10 de juliol del 1987*, vol. III: *Arxius al Pirineu*, Caixa de Catalunya, s. ll., 1989, p. 91-92.

ANOIA

MERCADER RIBA, Juan; COLOMER PRESAS, Ignacio: *Los archivos de Igualada. Recensión histórica y descriptiva*, Centro de Estudios Comarcales de Igualada, Igualada, 1951, 31 p.

LLACUNA I ORTÍNEZ, Pau: «Arxiu Històric Municipal d'Igualada», *Guia dels arxius històrics de Catalunya*, vol. 1, Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1982, p. 51-77.

Arxiu Municipal d'Igualada. Visita comentada, Ajuntament d'Igualada, Igualada, 1985, 33 p.

LLACUNA I ORTÍNEZ, Pau; VIVES I SABATÉ, Marta: *Arxiu Municipal d'Igualada. Catàleg dels llibres d'Actes*, Ajuntament d'Igualada, Igualada, 1986, 32 p.

BAGES

FERRER, Llorenç: «L'Arxiu Històric de la Ciutat de Manresa», *L'avenç. Revista d'Història*, núm. 19, Barcelona, setembre 1979, p. 76.

FERRER I ALÓS, Llorenç: «L'Arxiu Municipal de Navarces», *Dovella. Revista d'història i art del Bages*, núm. 8, Manresa, gener-febrer 1983, p. 31-32.

BARBERÀ I SOLER, Jaume: «L'Arxiu de l'Església de Sant Miquel i Sant Vicenç i l'Arxiu Municipal de la vila de Cardona», *Patronat Municipal de Museus. Cardona. Butlletí*, núm. 3, Cardona, desembre 1984, p. 44-54.

GASOL, J. M.; TORRAS, M.: «L'Arxiu Històric de la Ciutat de Manresa», *Guia dels arxius històrics de Catalunya*, vol. 4, Barcelona, 1990, p. 69-88.

GASOL, Josep M.: *Arxius i arxivers manresans*, Centre d'Estudis del Bages, Manresa, 1990, 30 p.

PONT I FERNÁNDEZ, David: «Guia-inventari de l'arxiu municipal de Súria», *Dovella. Revista Cultural de la Catalunya central*, núm. 43-44, Manresa, desembre 1992, p. 21-25.

CASAS I NADAL, Jesús (coord.): «Arxiu Històric de Cardona», *Guia dels arxius històrics de Catalunya*, vol. 5, Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1992, p. 105-125.

BAIX CAMP

VILASECA BORRÁS, Luisa: «Nota sobre el Archivo Histórico Municipal de la ciudad de Reus», *Biblioteconomía. Boletín de la Escuela de Bibliotecarias de Barcelona*, any iv, núm. 14, Barcelona, abril-juny 1947, p. 66-71.

PUYOL TORRES, Carme: «L'Arxiu de Cambrils», *L'Avenç. Revista d'Història*, núm. 26, Barcelona, abril 1980, p. 71.

SOLER I DE MAGRINYÀ, Francesc: «L'Arxiu de Reus», *L'Avenç. Revista d'Història*, núm. 49, Barcelona, maig 1982, p. 71.

PERIS I SERRADELL, Sabí: «Arxiu Històric Comarcal de Reus», *Guia dels arxius històrics de Catalunya*, vol. 4, Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1990, p. 7-30.

CARRION CUBELLS, J.; CORTS SALVAT, J. R.: *El fons documental de l'Arxiu Històric Municipal de Riudoms (s. XIV-1939)*, Centre d'Estudis Riudomencs Arnau de Palomar, Ajuntament de Riudoms, Riudoms, 1991, 145 p.

BAIX EBRE

TRULLÉN LLATJÓ, José: «Estado actual de los archivos de Tortosa», *Biblioteconomía. Boletín de la Escuela de Bibliotecarias de Barcelona*, any iv, núm. 15, Barcelona, juliol-setembre 1947, p. 147-148.

MASSIP, J.: «L'Arxiu Municipal de Tortosa», *L'Avenç. Revista d'Història*, núm. 46, Barcelona, febrer 1982, p. 70.

MIRAVALL I DOLÇ, Ramon: *Enric Bayerri i el Museu-Arxiu de Tortosa*, Diputació de Tarragona, Institut d'Estudis Tarraconenses Ramon Berenguer IV, Tarragona, 1987, 270 p.

MASSIP I FONOLLOSA, Jesús: *Un quart de segle del Museu i Arxiu Municipal de Tortosa*, Ajuntament de Tortosa, Tortosa, 1987, 134 p.

MASSIP I FONOLLOSA, Jesús: *El catàleg de l'arxiu territorial de Tortosa*, Publicacions de la Diputació de Tarragona, Tarragona, 1987, 311 p.

MASSIP I FONOLLOSA, Jesús: «Arxiu Històric Comarcal de Tortosa», *Guia dels arxius històrics de Catalunya*, vol. 3, Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1989, p. 233-272.

BAIX EMPORDÀ

- SURROCA I SENS, Joan: «Els pergamins municipals», *Papers del Montgrí*, núm. 3, Torroella de Montgrí, març 1984, p. 11-38.
- CAMÓS I CABRUJA, Lluís; MARQUÈS I PLANAGUMÀ, Josep M.: «Documents en pergami de l'Arxiu Municipal de Palamós», *Estudis sobre temes del Baix Empordà*, núm. 6, Sant Feliu de Guíxols, 1987, p. 119-135.
- BARREDA I MASSÓ, Pere: *Guia de l'Arxiu Històric Municipal de Castell-Platja d'Aro*, Ajuntament de Castell-Platja d'Aro, Banyoles, 1988, s. p. [10] f.
- SAGUER I HOM, Enric; SAURÍ I ROS, M. Concepció: «Arxiu Històric de Palafrugell», *Guia dels Arxius Històrics de Catalunya*, vol. 3, Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1989, p. 289-316.
- SAGUER, Enric; SAURÍ, M. Concepció: «El fons de l'Arxiu Històric de Palafrugell», *L'Estoig. Publicació de l'Arxiu i del Museu de Palafrugell*, núm. 1, Palafrugell, 1989, p. 69-83.
- COSTA I FERNÁNDEZ, Lluís: «L'Arxiu Històric Municipal de Begur», *Es Pedris Llarg. Revista Municipal d'Informació i Cultura*, núm. 11, Begur-Esclanyà, abril 1990, p. 8-9.
- ADROHER I BONA, Carme: «Guia de l'Arxiu Històric de Torroella de Montgrí», *Papers del Montgrí*, núm. 10, Torroella de Montgrí, s. a. [1992], 67 p.
- SOLER I SIMON, Santi; MATAS I BALAGUER, J.: «Arxiu Històric Comarcal de la Bisbal d'Empordà», *Guia dels arxius històrics de Catalunya*, vol. 5, Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1992, p. 53-103.

BAIX LLOBREGAT

- VILA, F. Xavier: *Ajuntament de Sant Boi de Llobregat. Arxiu Històric Municipal*, Ajuntament de Sant Boi de Llobregat, Sant Boi de Llobregat, s. a. [1988], 1 f.
- RETUERTA I JIMÉNEZ, María Luz: «Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat», *Guia dels arxius històrics de Catalunya*, vol. 3, Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1989, p. 191-211.
- FERNÁNDEZ I TRABAL, Joan: «Arxiu Històric de Cornellà de Llobregat», *Guia dels arxius històrics de Catalunya*, vol. 3, Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1989, p. 273-287.
- LUENGO CARRASCO, Manuel: «Arxiu Municipal de Viladecans», *Guia dels arxius històrics de Catalunya*, vol. 4, Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1990, p. 221-255.
- Arxiu Municipal de Martorell*, Ajuntament de Martorell, s. ll., s. a. [1991], 1 f.

BAIX PENEDES

CONDE I DELGADO DE MOLINA, Rafael: *Inventari del fons de l'Arxiu Històric de l'Arboç (Arxiu de la Corona d'Aragó)*, Ajuntament de l'Arboç, Sant Sadurní d'Anoia, 1987, 63 p.

SABANÈS I ALBERICH, Anna: «Una aproximació al contingut de l'Arxiu del Vendrell», *Miscel·lània Penedesenca*, 1988-2, xii, Vilafranca del Penedès, octubre 1989, p. 155-170.

BARCELONÈS

MIRALLES, Ramon: *Índice del Archivo Municipal de Sarriá*, Imprenta de la Académica, Barcelona, 1893, 178 p.

DURÁN Y SANPERE, Agustín: *La Casa del Arcediano y el Archivo Histórico de la Ciudad*, Biblioteca de Turismo de la Sociedad de Atracción de Forasteros, Barcelona, 1928, 76 p.

«Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona», *Institut d'Estudis Catalans. Secció Històrico-Arqueològica. Anuari MCMXXI-XXVI*, vol. vii, Barcelona, 1931, p. 281-282.

«L'Arxiu Municipal Administratiu», *Gasetta Municipal de Barcelona*, any xix, núm. 1, Barcelona, 11 de gener de 1932, p. 13-23.

«L'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona», *Institut d'Estudis Catalans. Secció Històrico-Arqueològica. Anuari. MCMXXI-XXVI*, vol. viii, Barcelona, 1936, p. 401-402.

A.: «L'Arxiu Municipal de Badalona», *Institut d'Estudis Catalans. Secció Històrico-Arqueològica. Anuari. MCMXXI-XXVI*, vol. viii, Barcelona, 1936, p. 407.

VOLTES BOU, Pedro: *Fondos del Instituto Municipal de Historia de la Ciudad de Barcelona. Catálogo sumario*, Ayuntamiento de Barcelona, Barcelona, 1959, 16 p.

VOLTES BOU, Pedro: *Guía-Catálogo del Instituto Municipal de Historia de Barcelona*, Barcelona, 1965, 67 p.

CULLA I CLARÀ, Joan B.: «L'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona», *L'Avenç. Revista d'Història*, núm. 7-8, Barcelona, agost-setembre 1978, p. 4.

RIERA, Sebastià: «L'Institut Municipal d'Història de Barcelona», *L'Avenç. Revista d'Història*, núm. 50, Barcelona, juny 1982, p. 81-82.

SOBREQUÉS I CALLICÓ, Jaume (dir.): *Guia-Catàleg de l'Institut Municipal d'Història (Casa de de l'Ardiaca)*. *Arxiu Històric, Hemeroteca, Biblioteca*, Ajuntament de Barcelona, Barcelona, 1983, 292 p.

UBERO I BADIA, Lina: «La recuperació de la història local: l'Arxiu Històric Municipal de Sant Martí de Provençals», *El Pla de Barcelona i la seva*

- història. Actes del I Congrés d'Història del Pla de Barcelona, celebrat a l'Institut Municipal d'Història els dies 12 i 13 de novembre de 1982*, Edicions de la Magrana, Institut Municipal d'Història (Ajuntament de Barcelona), Barcelona, 1984, p. 429-432.
- UBERO I BADINA, Lina: *Guia de l'Arxiu Històric Municipal de Sant Martí de Provençals*, Ajuntament de Barcelona, Barcelona, 1985, 37 p.
- VIDAL I REBULL, Germà: *Arxiu Municipal del Districte de Sant Andreu. Secció Arxiu Històric*, Ajuntament de Barcelona, Barcelona, 1988, 1 f.
- Arxiu Municipal del Districte de Les Corts*, Ajuntament de Barcelona, Barcelona, s. a. [1988], 1 f.
- BATLLE I BASTARDAS, Albert: *Arxiu Municipal Horta Guinardó*, Ajuntament de Barcelona, Barcelona, 1989, 1 f.
- RIERA, Sebastià; ROVIRA, Manuel i col·laboradors: «Institut Municipal d'Història de Barcelona», *Guia dels arxius històrics de Catalunya*, vol. 3, Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1989, p. 7-58.
- SALINAS I CALLE, Núria Esther: «L'Arxiu Històric Municipal de Santa Coloma de Gramenet», *Puig Castellar. Revista del Museu Torre Balldovina*, núm. 1, Santa Coloma de Gramenet, maig de 1989, p. 37-40.
- AMIGÓ I BARBETA, Jordi: «L'Arxiu Històric Municipal de Sant Just Desvern», *Miscel·lània d'Estudis Santjustencs*, II, Sant Just Desvern, 1990, p. 5-12.
- ALBERCH I FUGUERAS, Ramon: «Arxiu municipal de Barcelona. Balanç i perspectives», *Revista de Catalunya*, 51, Barcelona, abril 1991, p. 37-55.
- DOLTRA, Xavier; CARTAÑA, Anselm: *Guia-inventari de l'Arxiu Municipal del Districte de Sants-Montjuïc*, Ajuntament de Barcelona, Barcelona, 1992, 95 p.
- ALBERCH I FUGUERAS, Ramon (dir.): *Guia de l'Arxiu Municipal de Barcelona = Guia del Archivo Municipal de Barcelona*, Ajuntament de Barcelona, Barcelona, 1992, 63 + 63 p.
- CARRERAS I GARCIA, Montserrat: «Arxiu Històric de la Ciutat de Badalona», *Guia dels arxius històrics de Catalunya*, vol. 5, Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1992 p. 263-303.

BERGUEDA

- SERRA Y VILARÓ, Joan: «Missió històrica a l'Arxiu de Bagà», *Institut d'Estudis Catalans. Anuari MCMVIII*, Barcelona [1908], p. 576-579.
- PEDRALS, Xavier: «L'Arxiu de Bagà està dispers i hi manquen papers importants», *Regió 7*, Manresa, 22 d'agost de 1989, p. 28.
- Arxiu Històric de la Ciutat de Berga*. Ajuntament de Berga, Berga, s.a. [1993], 1 f.

CERDANYA

TRENCHS ÒDENA, José: *Documentación de Eller guardada en el archivo municipal de Bellver de Cerdanya (Lérida)*, Separata de la *Miscelánea en homenaje al profesor Roca Lletjós*, Instituto de Estudios Ilerdenses, Lleida, 1979, p. 263-272.

BOSOM I ISERN, Sebastià: *Inventari de l'Arxiu Històric Local de Llívia*, Separata del *Setè Quadern d'Informació Municipal*, Publicació 1987-II, Llívia, s. p. [11 f.].

BOSOM I ISERN, Sebastià: «Arxiu Històric Comarcal de Puigcerdà», *Guia dels arxius històrics de Catalunya*, vol. 5, Generalitat de Catalunya, 1992, p. 127-217.

CONCA DE BARBERÀ

PORTA I BALANYÀ, Josep Maria: «Arxiu Històric Comarcal de Montblanc», *Guia dels arxius històrics de Catalunya*, vol. 2, Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1987, p. 97-152.

GARRAF

PANYELLA, Vinyet: «L'Arxiu Municipal de Sitges», *L'Avenç. Revista d'Història*, núm. 11, Barcelona, desembre 1978, p. 4.

PANYELLA, Vinyet: «Arxiu Històric Municipal de Sitges», *Guia dels arxius històrics de Catalunya*, vol. 1, Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1982, p. 79-124.

MESTRES I BOQUERA, Rafel: «Aproximació a l'Arxiu Històric Municipal de Vilanova i la Geltrú», *Gran Penedès*, núm. 4, Vilafranca del Penedès, abril-maig 1987, p. 5-6.

MESTRES I BOQUERA, Rafel: «Arxiu Històric Municipal de Vilanova i la Geltrú», *Guia dels arxius històrics de Catalunya*, vol. 4, Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1990, p. 257-282.

GARROTXA

SALA GIRALT, C.: «Biblioteca i Arxiu Històric Municipal d'Olot», *L'Avenç. Revista d'Història*, núm. 13, Barcelona, febrer 1979, p. 4.

BAIGES I JARDÍ, Ignasi; CASES I LOSCOS, M. Lluïsa: «Documents dels segles XI al XIV conservats a l'Arxiu Municipal de Besalú», *Amics de Besalú. V Assemblea d'Estudis del seu comtat. Ponències i comunicacions*, Besalú, 1983, p. 85-96.

MAYANS I PLUJÀ, Antoni: *Els arxius parroquials, municipals i notariais de la Garrotxa. Una aproximació*, Diputació de Girona, Girona, 1987, 318 p.

MAYANS I PLUJÀ, Antoni: «Arxiu Històric Comarcal d'Olot», *Guia dels arxius històrics de Catalunya*, vol. 2, Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1987, p. 153-187.

MAYANS, Antoni: «Danés i l'Arxiu», a: J. CANAL I MORELL, A. MAYANS, J. PUJULÀ (ed.): *Joaquim Danés i Torras (1888-1960)*, Ed. de Batet, Olot, 1989, p. 103-110.

GIRONÈS

ALBERCH I FUGUERAS, Ramon: «L'Arxiu Històric Municipal de Girona», *L'Avenç. Revista d'Història*, núm. 20, Barcelona, octubre 1979, p. 73-74.

ALBERCH I FUGUERAS, Ramon: *Guia-Inventari de l'Arxiu Històric de l'Ajuntament de Girona*, Ajuntament de Girona, Girona, 1983, 274 p.

AHCG: *Memòria de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Girona 1986-1989*, Ajuntament de Girona, Girona, s. a., 18 p.

ALBÀ ESPINET, Marta: «Arxiu Municipal», *Crònica. Publicació de l'Arxiu Municipal de Llagostera*, núm. 3, Llagostera, 1991, s. p. [1 p.].

BOADAS I RASET, J.; COLOMER I ARCAS, A.: «Arxiu Municipal de Salt», *Guia dels arxius històrics de Catalunya*, vol. 5, Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1992, p. 325-366.

MARESME

S. R.: «L'Arxiu Municipal de Mataró», *Institut d'Estudis Catalans. Secció Històrico-Arqueològica. Anuari. MCMXXI-XXVI*, vol. VIII, Barcelona, 1936, p. 408.

BONET, Lorenzo: «El Archivo Histórico de Arenys de Mar», *Biblioteconomía*, any XII, núm. 42, Barcelona, julio-diciembre 1955, p. 182-185.

FRADERA, Josep: «Arxiu municipal de Mataró», *L'Avenç. Revista d'Història*, núm. 12, Barcelona, gener 1979, p. 3.

FERRÉS I PUIGVERT, Cristina: «Notícia de l'Arxiu Municipal de Mataró», *Fulls del Museu Arxiu de Santa Maria*, núm. 13, Mataró, abril 1982, p. 44-48, i núm. 14, juliol 1982, p. 43-46.

Reglament de la fundació pública Museu-Arxiu Municipal de Calella, Calella, juny 1982, 6 p.

PONS I GURI, Josep M.: «Arxiu Històric 'Fidel Fita' d'Arenys de Mar», *Guia dels Arxius Històrics de Catalunya*, vol. 1, Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1982, p. 7-33.

PONS I GURI, Josep M.: *Inventari dels pergamins de l'Arxiu Històric «Fidel Fita» d'Arenys de Mar*, Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1984, 696 p.

PONS I GURI, J. M.; RODRÍGUEZ BLANCO, Jesús: *Inventari dels pergamins de l'Arxiu Històric Municipal de Calella*, Fundació Noguera, Barcelona, 1990, 532 p.

BALADA, Jordi i Josep M.: «L'Arxiu Municipal d'Història de Teià», *El Museu. Butlletí d'arxius i museus del Maresme*, segona etapa, núm. 1, Premià de Mar, maig 1993, p. 3-4.

MONTSIA

QUEROL GIL, María del Carmen: «Los Archivos y las Bibliotecas de Ulldecona», *Biblioteconomía. Boletín de la Escuela de Bibliotecarias de Barcelona*, any VI, núm. 21, gener-març 1949, p. 2-18.

BEL I BELTRAN, Agustí: «De l'estat deplorabilíssim de l'arxiu municipal», *Alcanar*, Alcanar, juliol 1987, p. 14-15.

NOGUERA

FARRÉ I VILADRIKH, Joan: «Arxiu Històric Comarcal de Balaguer», *Guia dels arxius històrics de Catalunya*, vol. 3, Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1989, p. 117-157.

OSONA

SERRA Y CAMPDELACREU, José: *El Archivo Municipal de Vich. Su historia, su contenido y su restauración. Memoria escrita y presentada al M.I. Ayuntamiento Constitucional de esta ciudad*, [Publicada el M.I. Ayuntamiento], Establecimiento tipográfico de Ramon Anglada y Pujals, Vic, 1879, XIII + 208 p.

SALARICH, Miguel S.: «José Serra y Campdelacreu, 1848-1901», *Ausa*, núm. 2, Vic, 1952, p. 75-79.

CASALS SERRA, R.: «Los archivos de Manlleu», *Biblioteconomía. Boletín de la Escuela de Bibliotecarias de Barcelona*, any IX, núm. 33-36, Barcelona, gener-desembre 1952, p. 198.

PUJOL, Marta: «Els arxius de Manlleu», *L'Avenç. Revista d'Història*, núm. 27, Barcelona, maig, 1980, p. 73.

BARDIA, Imma; ROQUER, Roser; TIÓ, Xesca; VILAMALLA, Imma: «Estat de la qüestió i inventari de l'Arxiu Municipal de Vic», *La Història i els joves historiadors catalans. Ponències i comunicacions de les Primeres Jornades de Joves Historiadors Catalans, celebrades al Centre Cívic de les Cotxeres de Sants els dies 4, 5 i 6 d'octubre de 1984*, Edicions de la Magrana, Institut Municipal d'Història (Ajuntament de Barcelona), Barcelona, 1986, p. 133-136.

ROCAFIGUERA I GARCIA, Francesc de: «Arxiu Històric Municipal de Vic», *Guia dels arxius històrics de Catalunya*, vol. 4, Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1990, p. 191-219.

PALLARS JUSSÀ

TARRAUBELLA I MIRABET, Xavier; PRATS I ARMENGOL, Francesc: «L'Arxiu Històric Municipal de Tremp», *VI Curs d'Estiu d'Estudis Pirinencs. La Seu d'Urgell del 6 al 10 de juliol del 1987*, vol. III: *Arxius al Pirineu*, Caixa de Catalunya, s. ll., 1989, p. 11-13.

PALLARS SOBIRÀ

RELLA I FORO, Ferran: «Procés de formació i funcionament de l'Arxiu Històric de les Valls d'Àneu», *VI Curs d'Estiu d'Estudis Pirinencs. La Seu d'Urgell del 6 al 10 de juliol del 1987*, vol. III: *Arxius al Pirineu*, Caixa de Catalunya, s. ll., 1989, p. 5-9.

PRATS I ARMENGOL, Francesc; CATALÀ I TICÓ, Xavier; MESTRE I OYDA, Carme; RELLA I FORO, Ferran: «Guia-Inventari de l'Arxiu Històric de les Valls d'Àneu. Secció: Arxiu Municipal d'Esterri d'Àneu», *Collegats*, 3, Centre d'Estudis del Pallars, s. ll., 1989, p. 191-202.

CATALÀ I TICÓ, Xavier; RELLA I FORO, Ferran: «Procés de formació i funcionament de l'Arxiu Històric de les Valls d'Àneu», *Jornades d'Estudi sobre les Zones de Muntanya – Cultura i Societat*, Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1990, p. 280-286.

BLANCO I BARRILADO, Joan: «L'Arxiu Històric de les Valls d'Àneu», *Àrnica. Revista del Consell Cultural de les Valls d'Àneu*, època II, núm. 1, Esterri d'Àneu, juny 1990, p. 12-13.

BLANCO, J.; CATALÀ, X.; MARTÍNEZ, R.; RELLA, F.: «Arxiu Històric de les Valls d'Àneu», *Guia dels arxius històrics de Catalunya*, vol. 5, Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1992, p. 219-262.

SEGARRA

D[URAN] I S[ANPERE], Agustí: «Arxiu Municipal de Cervera», *Institut d'Estudis Catalans. Anuari. MCMXIII-XIV*, any v, Barcelona, 1915, p. 782-783.

DURAN I SANPERE, A.: «De la florida cultural de Catalunya, l'Arxiu Històric de Cervera», *D'ací d'allà*, vol. VI, núm. 8, Barcelona, agost 1920, p. 758-764.

LLOBET I PORTELLA, Josep M.: «Arxiu Històric Comarcal de Cervera», *Guia dels arxius històrics de Catalunya*, vol. 1, Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1982, p. 35-49.

CANELA I GARAYOA, Montserrat: «Agustí Duran i Sanpere i l'Arxiu Històric de Cervera», *VI Curs d'Estiu d'Estudis Pirinencs. La Seu d'Urgell del 6 al 10 de juliol del 1987*, vol. III: *Arxius al Pirineu*, Caixa de Catalunya, s. ll., 1989, p. 35-39.

CANELA, Montserrat; MARBÀ, Roser; MONTAGUT, Dolors: «L'organització de l'Arxiu Municipal dels Plans de Sió», *Recerques Terres de Ponent*, x, els Plans de Sió, maig 1990, p. 77-84.

SEGRIÀ

- SERRATE, Antonio: «Documentos inéditos del archivo municipal de Almenar», *Revista de la Asociación Artístico-Arqueológica Barcelonesa*, vol. 1, 1896-octubre 1898, Barcelona, 1898, p. 480-482.
- GRAS DE ESTEVA, Rafael: *Catálogo de los privilegios y documentos originales que se conservan en el archivo reservado de la ciudad de Lérida*, Imprenta, Librería y Encuadernaciones de José Pla, Lleida, 1897, 75 p.
- SAN-MARTÍN I BAIGET, Lluís: «L'Arxiu Històric de la Paeria (Lleida)», *L'Avenç. Revista d'Història*, núm. 39, Barcelona, juny 1981, p. 73.
- CANELLAS ANOZ, Magdalena: *L'Arxiu de la Paeria*, Ajuntament de Lleida, Lleida, 1984, 35 p.
- GONZÁLEZ I COSO, Elena: «Arxiu de la Paeria de Lleida», *Guia dels arxius històrics de Catalunya*, vol. 4, Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1990, p. 89-106.

SELVA

- CORTILS Y VIETA, José: «El archivo municipal de la villa de Blanes», *Revista de Gerona*, t. VIII, Girona, 1884, p. 249-253, 276-280, 321-328, 353-362, i t. IX, 1885, p. 1-6, 74-78.
- COSTA, Lluís: *Introducció a la història de Sils. El patrimoni documental: inventari de l'arxiu municipal*, Diputació de Girona, Girona, 1988, 143 p.
- COSTA I FERNÁNDEZ, Lluís: «Arxiu Municipal de Sils. Memòria 1990», *Quadern de Sils*, 7, Sils, desembre 1990, p. 10.
- RUEDA TORRES, J. M.; TURA I MASNOU, J.: «Arxiu Històric Municipal d'Arbúcies», *Guia dels arxius històrics de Catalunya*, vol. 5, Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1992, p. 305-323.

SOLSONÈS

- PLANES I ALBETS, Ramon: «Domènec Valls i Bajona (1850-1925). Notes biogràfiques», *Programa Oficial de la Festa Major de la Ciutat de Solsona, 1990*, Ajuntament de Solsona, Solsona, 1990, p. 38-43.

TARRAGONÈS

- BARRIACH MOLAS, Francesc: «Arxiu Històric Municipal de Tarragona», *Guia dels arxius històrics de Catalunya*, vol. 5, Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1992, p. 367-383.

URGELL

GONZALVO I BOU, Gener: «Arxiu Històric Comarcal de Tàrrrega», *Guia dels arxius històrics de Catalunya*, vol. 3, Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1989, p. 159-189.

GONZALVO I BOU, Gener: «Mossèn Lluís Sarret i Pons (1880-1936) i la seva obra a Tàrrrega com a arxiver i historiador», *Urtx. Revista Cultural de l'Urgell*, núm. 1, Tàrrrega, 1989, p. 127-141.

VALL D'ARAN

PASQUIER, F.: *Archives anciennes du Val d'Aran. A Viella, en l'Hôte-de-Ville du chef-lieu*, Société des Études du Comminges, Pyrénées Centrales, Imprimerie et Librairie Abadie, Saint-Gaudens, 1917, 9 p.

ANÉ, Manuela; PAVAN, Marisa; RIART, Esther; SANLLEHY, M. Àngels: «Els arxius municipals d'era Val d'Aran», *VI Curs d'Estiu d'Estudis Pirinencs. La Seu d'Urgell del 6 al 10 de juliol del 1987*, vol. III: *Arxius al Pirineu*, Caixa de Catalunya, s.l., 1989, p. 41-57.

VALLÈS OCCIDENTAL

CARRERAS, M.: «L'Arxiu Municipal de Sabadell», *Institut d'Estudis Catalans. Secció Històrico-Arqueològica. Anuari MCMXXI-XXVI*, vol. VIII, Barcelona, 1936, p. 402-406.

VERGER, Maria: *Reseña histórica de los archivos y bibliotecas del Ayuntamiento de Tarrasa*, Barcelona, 1942, 15 p.

MATEU I VIDAL, Ernest: *Antoni Bosch i Cardellach, doctor en medicina, historiador, home de condicions singularíssimes, sabadellenc il·lustre, 1758-1829*, Edicions de la Comissió de Cultura de l'Exm. Ajuntament de Sabadell, Fundació Bosch i Cardellach, Sabadell, 1969, 74 p.

PUY, Josep: «L'Arxiu Històric de Terrassa», *L'Avenç. Revista d'Història*, núm. 21, Barcelona, novembre 1979, p. 78.

BENAU, Josep M.; CALVET, Jordi; LARROSA, Manel: «L'Arxiu Històric de Sabadell», *L'Avenç. Revista d'Història*, núm. 24, Barcelona, febrer 1980, p. 71-72.

PUIG I USTRELL, Pere; SANLLEHÍ I UBACH, Josep: «L'Arxiu Històric de Terrassa: precedents i perspectives d'un patrimoni documental. Aportació de l'Arxiu a la conservació i divulgació del patrimoni documental», *Faventia*, 4/1, Bellaterra, 1982, p. 119-126.

PUIG I USTRELL, Pere; SANLLEHÍ I UBACH, Josep: «Arxiu Històric de Terrassa», *Guia dels arxius històrics de Catalunya*, vol. 1, Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1982, p. 125-170.

- CASTELLS, Andreu: «Formació i evolució de l'Arxiu Històric de Sabadell», *Arxiu Històric de Sabadell. Inauguració de la nova seu*, Patronat de l'Arxiu Històric de Sabadell, Sabadell, 1983, p. 9-24.
- ARXIU HISTÒRIC DE SABADELL: *Memòria '83*, Patronat de l'AHS, Sabadell, 1984, p. 9-26.
- RIBAS, Xavier; PIÑOT, Jordi: «Classificació de l'Arxiu Històric Municipal de Castellar del Vallès», *Tolosa. Butlletí Informatiu*, núm. 9, Castellar del Vallès, octubre 1985, s. p. [2 p.].
- ARXIU HISTÒRIC DE SABADELL: *Memòria '85*, Patronat de l'AHS, Sabadell, 1986, 33 p.
- PUIG I USTRELL, Pere: «Els arxius i els arxius històrics. L'Arxiu Comarcal de Terrassa», *Terme*, núm. 1, Terrassa, novembre 1986, p. 8-11.
- ARXIU HISTÒRIC DE SABADELL: *Memòria '87*, Patronat de l'AHS, Sabadell, 1988, 40 p.
- AHCT: «L'Arxiu Històric Comarcal de Terrassa: un servei en procés de creixement», *Terme*, núm. 2, Terrassa, novembre 1987, p. 6.
- ARXIU HISTÒRIC DE SABADELL: *Memòria '88*, Patronat de l'AHS, Sabadell, 1989, 36 p.
- «Arxiu Històric Comarcal de Terrassa: noves realitats i noves perspectives», *Terme*, núm. 3, Terrassa, novembre, 1988, p. 3.
- PUIG I USTRELL, Pere: «Arxiu Històric Comarcal de Terrassa», *Terme*, núm. 4, Terrassa, novembre 1989, p. 3.
- PUIG I USTRELL, Pere: «Arxiu Històric Comarcal», *Terme*, núm. 5, Terrassa, novembre 1990, p. 3.
- ARXIU ADMINISTRATIU MUNICIPAL I ARXIU HISTÒRIC COMARCAL: «La revolta dels arxius: envers una normalització del paper dels arxius en la societat. El cas de Terrassa», *Terme*, núm. 5, Terrassa, novembre 1990, p. 8-10.
- «Memòria 1989», *Tolosa. Butlletí Informatiu*, núm. 19, Arxiu d'Història de Castellar, Castellar del Vallès, desembre 1990, s. p. [8 p.].
- ARXIU HISTÒRIC DE SABADELL: *Memòria '89*, Patronat de l'AHS, Sabadell, 1990, 43 p.
- BENAU BERENGUER, Josep Maria: *Primera guia de l'Arxiu Històric de Sabadell*, Arxiu Històric de Sabadell, Sabadell, 1990, 45 p., també publicat a *Guia dels arxius històrics de Catalunya*, vol. 4, Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1990, p. 107-163.
- FOJ I ALVIRA, Gemma: «Arxiu Municipal i Històric de Sant Cugat del Vallès», *Guia dels arxius històrics de Catalunya*, vol. 4, Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1990, p. 165-190.
- PUIG I USTRELL, Pere: «Arxiu Històric Comarcal de Terrassa», *Terme*, núm. 6, Terrassa, novembre 1991, p. 3.

VALLÈS ORIENTAL

GARRIGA ANDREU, Joan: «L'Arxiu Històric de Granollers», *L'Avenç. Revista d'Història*, núm. 48, Barcelona, abril 1982, p. 78-79.

GARRIGA I ANDREU, Joan: «Estat de les fonts documentals dels segles xvi, xvii, xviii i part del xix (fons dels arxius de La Garriga. Vallès Oriental)», *xxxiii Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos. Granollers, 17-18 d'octubre de 1987*, vol. II, Museu de Granollers, Centre d'Estudis de l'Associació Cultural, Granollers, 1988, p. 67-76.

DIVERSES COMARQUES

FONT Y RIUS, J. M.: «Notas sobre algunos archivos históricos del Pirineo catalán», *Pirineos. Revista del Instituto de Estudios Pirenaicos*, any XII, núm. 39-42, Saragossa, gener-desembre 1956, p. 287-304.

VALLÈS, Jordi; COLOMÉ, Josep: «Els arxius municipals al Penedès i Garraf», *1er. Seminari d'Estudis d'Història Local i Comarcal. L'estat de la qüestió al Penedès i Garraf. Actes. 12-13-14 de març de 1987*, Arxiu Històric Comarcal de Vilafranca del Penedès, Vilafranca del Penedès, 1987, p. 155-165.

BUSQUETS I DALMAU, Joan: «Història i historiografia de l'Empordà al començament de l'Edat Moderna: ss. xvi i xvii. Estat de la qüestió i informació sobre els arxius», *Jornades d'Història de l'Empordà. Homenatge a J. Pella i Forgas*, Patronat Francesc Eiximenis, Girona, 1987, p. 151-188.

CANELA, Montserrat; FARRÉ, Joan; GONZALVO, Gener: «Els fons medievals dels arxius històrics comarcals de Balaguer, Cervera i Tàrraga», *Palestra Universitària*, núm. 3, Cervera, 1988, p. 243-253.

ASSOCIACIÓ D'ARXIVERS DE CATALUNYA: *Els arxius municipals a les comarques barcelonines*, Diputació de Barcelona, Barcelona, 1988, 4 f. + 175 p. [mecanoscrit].

FARRÉ, Joan; TARRUBELLA, Xavier: «Els arxius municipals del Pirineu: una aproximació», *VI Curs d'Estiu d'Estudis Pirinencs. La Seu d'Urgell del 6 al 10 de juliol del 1987*, vol. III: *Arxius al Pirineu*, Caixa de Catalunya, s. II., 1989, p. 21-28.

PRATS I ARMENGOL, Francesc; CATALÀ I TICÓ, Xavier: «Els arxius documentals pallaresos: una aproximació», *VI Curs d'Estiu d'Estudis Pirinencs. La Seu d'Urgell del 6 al 10 de juliol del 1987*, vol. III: *Arxius al Pirineu*, Caixa de Catalunya, s. II., 1989, p. 15-20.

5.3. TREBALLS PER ALS QUALS HA ESTAT CONSULTAT L'ARXIU DE LA CIUTAT DE SOLSONA*

A mitjan segle XVII Narcís Camós escriu que consultà l'Arxiu de la Ciutat per treure'n algunes notícies sobre la seva església¹⁷¹. Ben probablement es tractà d'una consulta molt puntual. Domènec Costa i Bafarull (1749-1806), a les *Memo-rias de la Ciudad de Solsona y su Iglesia* (1799), fa un esment molt marginal de l'Arxiu de la Ciutat, només a propòsit del seu *Llibre de privilegis* i del privilegi de l'any 1594 pel qual obtingué el títol de ciutat –avui inexistent a l'arxiu, com ja ha estat indicat. Per a elaborar aquest rigorós estudi va partir, sobretot, dels arxius episcopal i capitular de Solsona –avui barrejats–, a banda d'alguns altres de forans (ducal de Cardona, a Barcelona, arxius d'alguns monestirs, etc.); de manera que, tot i indicar-ne l'existència, no remeté al llibre de privilegis de l'arxiu del municipi sinó a un resum o sumari que hi havia a l'arxiu episcopal. Tot sembla indicar que en algun moment va tenir a l'abast documentació puntual de l'Arxiu de la Ciutat, però n'hauria fet un ús molt escàs. És per això que, pròpiament, la utilització de l'Arxiu de la Ciutat de Solsona com a font per a la investigació històrica s'ha de considerar que s'inicia a les acaballes del segle XIX, coetàniament a la reorganització i descripció portada a terme per Domènec Valls i Bajona. El mateix secretari Valls, com ha estat indicat, va escriure una *Crònica del Claustro*, que ha romàs inèdita. Aquells mateixos anys consultà l'arxiu i es va valer molt de la tasca de Domènec Valls –i del manuscrit de D. Costa i Bafarull– el canonge i bisbe Ramon Riu i Cabanas, nomenat administrador apostòlic de la diòcesi de Solsona el 1895, que va publicar una monografia sobre la marededéu del Claustre i la seva confraria, i una breu nota sobre la comunitat jueva de la ciutat.

Al principi del nostre segle anaven a consultar l'Arxiu de la Ciutat alguns seminaristes, especialment, sembla, la còpia de

* Hi recullo els treballs publicats que han utilitzat documentació de l'ACS. En alguns casos és la base documental exclusiva o predominant, mentre que en altres és una font secundària o puntual.

171. Narciso CAMÓS: *Jardín de Maria plantado en el principado de Cataluña*, Barcelona, 1657; reedició, Ed. Orbis, Barcelona, 1949, p. 431.

les *Memorias de la Ciudad de Solsona y su Iglesia* que hi havia incorporat Domènec Valls. El consultà també el prevere Jaume Benet per escriure *La diócesis de Solsona, 1904*, publicació que es va inscriure en una campanya de defensa de la continuïtat de la diòcesi solsonina en uns moments en què semblava que seria suprimida. El seminarista, emperò, que probablement més hores hi esmerçà fou Joan Serra Vilaró (1879-1969). L'Arxiu de la Ciutat fou el primer que consultà i les seves primeres publicacions en són deutors¹⁷².

Fins als anys cinquanta l'arxiu no sembla haver merescut l'atenció de cap estudiós. El 1956 Josep M. Font Rius el va trobar desordenat¹⁷³. L'any 1971 Jaume Sarri Muntada escrivia que era lamentable que restés ignorat, i especulava que «la manca d'homes de lletres en la nostra ciutat es pot i deu atribuir a les funestes guerres, que han dilapidat les nostres fonts de progrés»¹⁷⁴. Durant els anys seixanta i setanta l'arxiu pràcticament només fou consultat pel mateix Jaume Sarri Muntada (+ 1974) i per Antoni Llorens Solé (+ 1988). L'obra de Jaume Sarri sobre història de Solsona, abundant, rigorosa, punyent i referida sobretot als segles XIX i XX, malauradament ha restat gairebé tota inèdita i esgarriada.

BARTRINA, Hermenter: *Nota històrica de la Mare de Déu del Claustre i de la ciutat de Solsona. Seguida de la devota novena amb que'ls solsonins aclamen la gloriosa intercessió de sa excelsa patrona*, Impremta Jaume Huch, Berga, 1923, 103 p.

172. [Joan] TARRÉS [FUSTÉ]: «Al habla con... El M. Iltr. Juan Serra Vilaró», *Solsona*, època 2a, núm. 3-4, Solsona, 6 setembre 1954, s.p. [1] p.: «¿Cuándo empezó su afición al estudio de la historia solsonense? -Cuando, siendo estudiante, leí el Archivo Municipal, lectura que constituyó mis primeros ejercicios paleográficos». A l'Arxiu Històric de Cardona es conserva el manuscrit *Arxiu Municipal de Solsona. Datos relacionats ab la vila de Cardona, extrets per Joan Serra y Vilaró. MCMI* (volum en quart, format per 80 p. + 146 p. + [5] f. paginats 367-376 + [2] f. solts; amb cobertes de pergamí; datat els anys 1900 i 1901), donat pel mateix J. Serra Vilaró a l'Ajuntament de Cardona. L'entrevistador, Joan Tarrés Fusté, mestre i periodista local d'afecció, també s'acabà sentint encuriós per l'arxiu i hi va fer algunes consultes (en fa esment Josep CORTAL: «Comiat a dos solsonins ferms. En el traspàs de Domènec Xandri i Joan Tarrés», *Centre Comarcal Lleidatà. Butlletí interior informatiu*, any XXII, núm. 250, Barcelona, juny i juliol de 1979, p. 30). Després del seu òbit (1979), la seva vídua va tornar a l'Ajuntament de Solsona un llibre d'actes del segle XIX del mateix Ajuntament, que Joan Tarrés tenia al seu domicili per a consultar-lo.

173. J. M. FONT Y RIUS: «Notas sobre algunos archivos del Pirineo catalán», *Pirineos. Revista del Instituto de Estudios Pirenaicos*, núm. 39-42, Saragossa, 1956, p. 287-304[294].

174. J[Jaume] S[ARRI] M[UNTADA]: «Mn. Ramon Vicens Ribera (Fragments biogràfics)», *Festa Major. Solsona 1971*, Solsona, setembre 1971, s. p., nota 3.

- [BENET, Jaume]: *La diócesis de Solsona, 1904*, Tobella & Costa Impresores, Barcelona, 1904, 247 p.
- BERTRANS, Pere: *Petjades apostòliques del beat P. Antoni Ma. Claret en el bisbat de Solsona. Breu estudi monogràfic*, «Coculsa», Barcelona, 1934, 52 p.
- CARRERAS Y CANDI, Francesch: «Ordinacions urbanes de bon govern a Catalunya (segles XIII a XVII)», *Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona*, tom onzè, Barcelona, 1924, p. 292-334.
- COSTA Y BAFARULL, Domingo: *Memorias de la Ciudad de Solsona y su Iglesia*, Editorial Balmes, Barcelona, 1959, XIV + 811 p.
- FALP Y PLANA, José: *Topografía médica de Solsona y distritos adyacentes (Clariana, Llobera, Riner, Navés, Pinell, Lladurs, Castellar, Olius) subseguida por vía de apéndice de un estudio original clínico y etiológico de la aplopejia en Solsona y una sucinta reseña de las principales epidemias de cólera y paludismo ocurridas en dicha ciudad*, Tipografía de la Casa Provincial de Caridad, Barcelona, 1901, 205 p.
- FONT Y RIUS, J. M.: «Notas sobre algunos archivos históricos del Pirineo catalán», *Pirineos. Revista del Instituto de Estudios Pirenaicos*, any XII, núm. 39-42, Saragossa, gener-desembre 1956, p. 287-304.
- FONT RIUS, José M.: *Cartas de población y franquicia de Cataluña*, 2 volums, Consejo Superior de Investigaciones Científicas, Madrid-Barcelona, 1969-1983, LXXX + 1079 p.+ 1 mapa i IX + 819 p.
- LLORENS SOLÉ, Antoni: *La Mare de Déu del Claustre de Solsona. Imatge, devoció, santuari*, Impremta Muval, Solsona, 1966, VII + 379 p.
- LLORENS I SOLÉ, Antoni: *Solsona i el Solsonès*, Gràfiques Perramon, Manresa, 1981, 205 p.
- LLORENS I SOLÉ, Antoni: *Solsona i el Solsonès en les guerres del segle XIX a Catalunya*, Fundació Salvador Vives Casajuana, Barcelona, 1981, 250 p.
- LLORENS I SOLÉ, Antoni: *Solsona i el Solsonès en la història de Catalunya*, 2 vol., Editorial Virgili & Pagès, Lleida, 1986-1987, 506 i 520 p.
- PLANES I ALBETS, Ramon: «Les fonts de Solsona. La Font de Sant Joan: notes històriques arran de la seva restauració», *Programa Oficial de la Festa Major de la Ciutat de Solsona, 1981*, Ajuntament de Solsona, Solsona, setembre 1981, s. p. [5 p.].
- PLANES I ALBETS, Ramon: «Els ponts de Solsona. Notes històriques», *Programa Oficial de la Festa Major de la Ciutat de Solsona, 1982*, Ajuntament de Solsona, Solsona, setembre 1982, s. p. [6 p.].
- PLANES I ALBETS, Ramon: «La Guerra de Successió a Solsona, 1705-1714»,

- Programa Oficial de la Festa Major de la Ciutat de Solsona*, 1983, Ajuntament de Solsona, Solsona, setembre 1983, s. p. [9 p.].
- PLANES I ALBETS, Ramon: «L'activitat industrial a Solsona durant el segle XVIII. Una primera aproximació», *Cardener*, núm. 1, Cardona, 1983, p. 91-120.
- PLANES I ALBETS, R.: «Dues propostes per a convertir Solsona en capital de província (1821 i 1843)», *Programa Oficial de la Festa Major de la Ciutat de Solsona*, 1984, Ajuntament de Solsona, Solsona, setembre 1984, s. p. [9 p.].
- PLANES I ALBETS, Ramon: «El creixement econòmic del segle XVIII a la Catalunya interior: aproximació al cas de Solsona i la seva comarca», *Pedralbes. Revista d'Història Moderna*, núm. 4, Barcelona, 1984, p. 389-393.
- PLANES I ALBETS, R.: «Les acaballes de les reformes urbanístiques a la Solsona del set-cents: la zona dels absis de la catedral i el Portal del Pont», *Programa Oficial de la Festa Major de la Ciutat de Solsona*, 1985, Ajuntament de Solsona, Solsona, setembre 1985, s. p. [9 p.].
- PLANES I ALBETS, Ramon: *Catàleg dels Protocols Notarials dels Arxius de Solsona*, Fundació Noguera, Barcelona, 1985, 232 p.
- PLANES I ALBETS, Ramon: «Nota sobre la pesta de 1348 a Solsona (dificultats econòmiques de la universitat i avalot contra els jueus)», *Cardener*, núm. 2, Cardona, 1985, p. 109-117.
- PLANES I ALBETS, Ramon: «L'encunyació de moneda a Solsona durant la Guerra de Separació (1640-1652)», *III Simposi Numismàtic de Barcelona*, Barcelona, 1985, p. 153-160.
- PLANES I ALBETS, Ramon: *Contractes d'obres al bisbat de Solsona, 1661-1790*, Delegació Diocesana de Mitjans de Comunicació Social, Solsona, 1985, 62 p.
- PLANES I ALBETS, Ramon: «Una crisi de mortalitat del XVIII: incidència de les 'febres pútrides' de 1783 a Solsona», *Cardener*, núm. 3, Cardona-Solsona, 1986, p. 111-122.
- PLANES I ALBETS, Ramon: «Obres i reformes a la catedral de Solsona (segles XV-XVIII)», *Ilerda*, núm. XLVII, Lleida, 1986, p. 409-441.
- PLANES I ALBETS, Ramon: «El Museu Etnogràfic del Solsonès. Guia i descripció sumària dels seus fons», *Cardener*, núm. 4, Cardona-Solsona, 1987, p. 123-148.
- PLANES I ALBETS, Ramon: «Sobre la petita noblesa de la Catalunya interior al segle XVIII. Marià de Cabanes i Coma (1736-1789)», *Pedralbes. Revista d'Història Moderna*, núm. 7, Barcelona, 1987, p. 163-186.
- PLANES I ALBETS, Ramon: «Les respostes de Solsona a un qüestionari de 1770 (agricultura, indústria, comerç, govern, església, salut pública i recursos naturals)», *Cardener*, núm. 5, Cardona-Solsona, 1988, p. 227-243.

- PLANES I ALBETS, Ramon: «Tres documents sobre el Trienni Constitucional (1820-1823)», *Miscellània de l'Institut de Batxillerat Francesc Ribalta. Solsona*, 1990, Gràfiques Muval, Solsona, 1990, p. 49-56.
- PLANES I ALBETS, Ramon: «Domènec Valls i Bajona (1850-1925). Notes biogràfiques», *Programa Oficial de la Festa Major de la Ciutat de Solsona*, 1990, Ajuntament de Solsona, Solsona, 1990, p. 40-45.
- PLANES I ALBETS, Ramon: *Un cop d'ull a la història de Solsona*, [dibuixos de Pilarín Bayés], Ajuntament de Solsona, Solsona, 1990, 203 p.
- PLANES I ALBETS, Ramon: «Algunes notícies sobre l'hospital de Pere Màrtir Colomé de Solsona segons un qüestionari del corregidor de Cervera (1767)», *Ilerda. Humanitats*, núm. XLVIII, Lleida, 1990, p. 183-190.
- PLANES I ALBETS, Ramon: «L'abastament d'aigua al Solsonès: notes per a una perspectiva històrica», a: *Mancomunitat d'Aigües del Solsonès 10 Anys, 1982-1992*, Mancomunitat d'Aigües del Solsonès, Solsona, 1993, p. 5-29.
- RIU Y CABANAS, Ramon: *Memoria històrica de la imàgen de Nuestra Señora del Claustro, que se venera en la iglesia catedral de Solsona*, «Certamen Público celebrado con motivo del concurso de premios abierto por la Academia Bibliográfico-Mariana para solemnizar el aniversario XXIX de su instalación», segona part, Imprenta Mariana, Lleida, 1891, 196 p.
- RIU Y CABANAS, Ramon: «Aljama hebrea de Solsona», *Boletín de la Real Academia de la Historia*, tom XXI, Madrid, 1892, p. 20-24.
- SANTAMARIA ROVIRA, Joan: *Memòries del Monestir de Sant Pere de la Portella i de tot el seu Abadiat i Baronia*, Imprenta Josep Figueras, Solsona s.a. [c.1939], 144 + 4 + 52 p.
- S[ARRI] M[UNTADA], J[auime]: «El obispo fray Pedro Mártir Coma», *Festa Major de Solsona*, 1970, Centro de Iniciativas y Turismo, Solsona, setembre 1970, s. p. [6 p.].
- S[ARRI] M[UNTADA], J[auime]: «Mn. Ramon Vicens Ribera (Fragments biogràfics)», *Festa Major. Solsona 1971*, Centro de Iniciativas y Turismo-Ayuntamiento, Solsona, setembre 1971, s. p. [8 p.].
- S[ARRI] M[UNTADA], J[auime]: «Esteve Plana Figueres, batlle de la ciutat (Cap. de la biografia)», *Festa Major. Solsona 1972*, Ayuntamiento, Solsona, setembre 1972, s. p. [9 p.].
- SERRA VILARÓ, Joan : «De les gornicions que's poden posar en les robes de les dones de Solsona», *Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya*, any XV, núm. 124, Barcelona, maig 1905, p. 154-156.
- SERRA Y VILARÓ, Joan: «Relacions entre los senyors y la ciutat de Solsona al segle XIII», *Congrés d'Historia de la Corona d'Aragó, dedicat al rey en Jaume I y a la seua época*, primera part, Stampa d'En Francisco Altés, Barcelona, 1909, p. 70-105.

SERRA Y VILARÓ, J.: «Epidèmia de 1652», *Catalana*, any 1, núm. 33, Barcelona, 17 novembre 1918, p. 332.

SERRA VILARÓ, Joan: *Història de Cardona*, 3 volums (llibres I, II i IV), Sugrañes Hnos. Editores, Tarragona, 1962-1968, 547, 247 i 491 p. + XXIX làmines.

Catálogo de la exposición Evolución histórica del municipio español organizada en ocasión del IV Congreso Hispano-Luso-Americano-Filipino de Municipios por el Ayuntamiento de Barcelona e instalada en la «Cambra Major» («Tinell»), antecámara y real capilla de Santa Agueda del palacio real mayor, Vda. de Fidel Rodríguez Ferrán, Barcelona, 1967, 166 p. [p. 160].¹⁷⁵

175. Va formar part d'aquesta exposició el llibre de les ordinacions de la mostassaferia de Solsona de l'any 1434 (ACS. núm. 39), les quals eren conegudes per l'edició que n'havia fet (1924) F. Carreras i Candi i, fragmentàriament (1901), J. Falp i Plana. Fou arran de la sol·licitud d'aquest volum per part dels organitzadors de l'exposició que l'Ajuntament de Solsona del moment semblà adonar-se, si més no momentàniament, que els documents antics de la Casa de la Ciutat, absolutament abandonats aleshores i encara per molt de temps, tenien algun valor (vegeu, *supra*, nota 136).

6. INVENTARIS I ALTRES DOCUMENTS

Els documents que segueixen són transcripció literal dels documents corresponents. Només n'he regularitzat la puntuació, l'accentuació, la separació de paraules i l'ús de majúscules. Tant a l'*Índex* de 1685-87 com a l'*Indice* del segle XIX, especialment, ben sovint es fa evident que llurs autors no foren primoters en aspectes de detall. Per exemple, en una sèrie de documents numèricament identificats hom pot haver fet ús del terme "número" (número 128) i, tot seguit, negligir-lo (129); poden trobar-se, dins una mateixa sèrie, cardinals i ordinals; alteracions en l'ordre de les dades amb què són identificats els documents o les unitats d'una mateixa sèrie, etc. Totes aquestes imprecisions les conservo. Per a l'*Índex*, en el qual hi són relativament abundants algunes cancel·lacions, he transcrit també els fragments cancel·lats, posant-los entre claudàtors. També s'hi indiquen aquells fragments afegits posteriorment a la redacció inicial, i es posa entre claudàtors la clàrícia corresponent.

I

[c. 1412 – c. 1540]

Inventari de l'arxiu de la vila de Solsona.

Arxiu de la Ciutat de Solsona. *Llibre de comptes*, núm. 41, f. 15 r. – 41 r.

El «Capbreu abreuyat e intitulat de totes cartes...», íntegrament transcrit a les pàgines que segueixen, ocupa els folis 15-41 del volum de l'Arxiu de la Ciutat de Solsona registrat amb el número 41. És un llibre en foli, sense títol ni cobertes originals, que al segle XIX Domènec Valls i Bajona intitulà *Llibre de comptes*, fent-lo relligar en mitja pell llisa un xic matusserament. Els folis no tenen numeració original, sinó que també és deguda al secretari Domènec Valls. El volum conté, en la seva major part, comptes de la clavaria de la Universitat de Solsona, els quals comencen l'any 1422 i conclouen amb els de 1460. L'anotació més reculada, emperò, és de l'any 1416 (f. 123 r.), bé que no es tracta dels corresponents

comptes detallats sinó d'una acta mitjançant la qual hom certificava que els dos clavaris (n'hi havia un per la jurisdicció comtal i un altre per l'abacial) els van retre als cònsols.

L'ordenació cronològica dels comptes en el volum és irregular i hi manquen alguns anys. Això i la inexistència de foliació de l'època pot fer dubtar si realment es tractava d'un llibre abans de l'enquadrernació ordenada per Domènec Valls o bé si hi manquen plects o quaderns. Tot sembla indicar, en un primer examen, que al moment de relligar-lo, al final del segle passat, s'actuà amb poca cura, bo i desordenant o reordenant deficientment alguns fulls i quaderns. Els comptes de la clavaria s'inicien al foli 47. L'inventari o «Capbreu abreuyat...», com s'ha dit, ocupa els folis 15-41, i els precedents recullen trasllats d'alguns documents d'interès per al municipi, molt especialment el privilegi de 1338 per a l'elecció de cònsols. Domènec Valls i Bajona va escriure al seu *Índice* que l'havia «señalado con el número 41 y tiene ciento noventa y un foleos». En deia, també, que l'intitulava *Llibre de comptes* perquè «la mayor parte de este libro contiene notas de ingresos y gastos municipales».

Com ja ha estat indicat més amunt, aquest inventari no porta datació inicial o final, però sabem que fou elaborat en cinc fases: fou començat l'any 1412 o poc després i fou acabat el 1540 o poc després.

Capbreu abreuyat e intitulat de totes cartes, privilegis e ordinations feytes e atorgades a la Universitat de la villa de Solsona e als habitants de aquella per lo molt poderós senyor, lo senyor, per la gràcia de Déu, comte de Cardona, e per lo molt reverent senyor, per la gràcia de Déu, pebordre de Solsona, segons los títolls de cascunes cartes, priviletgis e ordinacions largament deius és contengut.

Prima

E primerament és una carta de confirmació que'l senyor n'Uch, per la gràcia de Déu, comte de Cardona, féu als pròmens de la villa de Solsona de la sua jurisdicció, de priviletgis, franqueses e costumes per sos predecessors a la dita villa de Solsona atorgades. E són v capítols.

Lo primer capítoll conté la forma dels dits capítolls.

Lo segon capítoll conté que la bassa o pati que era davant lo castell fos a ús e ampriu de la dita villa.

Lo terter capítoll conté que, com lo batlle va a host ni cavalcada se age a pagar la messió d'ell e de saygs, e no pas la villa.

Lo quart capítoll conté que les quísties comues e altres tayllres que la villa farà la puxen fer coyllir a quall scrivà se volran.

Lo quint capítoll conté que los bans qui-s posaran per los pròmens ab atorgament dels batlles, que sie de venemes o d'altres coses que toch adefora, haien los batlles he sotsmesos lurs de Ladurz, del Castell e d'Olius. E fon ffeyta la desús dita carta idus vi setembre anno millesimo CCC^oXL^oIIII^o.

IIum

Ítem, una altra carta de priviletgis.

Primo, que·ls sensals sien reduÿts.

Ítem, altre capítoll, si lo senyor mane servens esparços, que·ls age a ffer la mesió.

Ítem, que·l pes de la vil·la de Solsona sie ayltal com lo pes de Barchinona.

Ítem, altre capítoll, que puxen haver mustaçaff.

Ítem, que no sien tenguts de guardar nengunes persones.

Ítem, altre capítoll, qui és confirmació de les convinences.

Ítem, altre capítoll, que tothom que sie pres e no ere minós sie dat a manlevar notari.

E fon feyta la desús dita carta en la església de la vil·la de Solsona, nona julii anno MCCCCV e closa per auctoritat del discret en Guim de Parce·riça.

Ítem, per altre signe d'en Gamonet Çatore, notari reall.

IIlum

Ítem, altra carta de sentència que com algun hom habitant en la vil·la de Solsona mor abintestat e ha alguns béns en alguns castells vehinals, no deu pagar terz, la qual sentència donà en Ramon Canalda a xv del mes de gener any M.CCC.LXXXVIII, closa e subsignada per lo dit en Ramon de Canalda, jutge e comisari.

Ítem, per lo discret en Ramon de Ventayol·la, notari.

IIIlum

Ítem, una altra carta de confirmació de tots priviletgiis que la vil·la de Solsona ha feyta per lo senyor n'Uch, per la gràcia de Déu, vezcomte de Cardona.

E fon feyta a viii del mes de agost any mill CCC.LVII e closa per lo discret en Guillem Martí, notari públich de Solsona.

Vum

Ítem, una altra carta de la qüestió dels forns, que no·s poden venre sinó cascú a son depart.

E fon feyta la dita carta a xx del mes de noembre any M.CCC.LVI e closa per auctoritat del discret en Guim Martí, notari públich de la vil·la de Solsona.

VIum

Ítem més, altra carta de priviletgiis qui són molt comodiosos. Primera·ment que com la vil·la de Solsona fa algunes talles e exaccions [taxacions]* que en aquelles hagen a contribuir tots oficials dels senyors.

* Primer, l'escrivà hi anotà «exaccions», però tot seguit hi sobreposà la síl·laba «ta», possi·blement a tall d'esmena i per a escriure «taxacions».

Ítem, altre capítoll que tothom qui haye comprat alberch o alberchs en la dita vil·la, o possessions que sien dell terme de la dita vil·la o del terme d'Olius o de Ladurz, e axí mateix que segons la costum antiga, hayen a penre los salaris los scrivans e officials dels senyors.

Ítem, que no pusque ésser donada demanda a degun hom de la vil·la per los senyors o officials si no sie donada ferma de dret per aquell a qui la demanda si done a molts altres priviletgis.

E fon feyta la dita carta a xv de decembre any mill CCC.LXXXI e per auctoritat d'en Guillem Martí, notari públich de Solsona.

Ítem, se conté en la desús dita carta com lo senyor serve los amprius de les pastures dels castells vehinals, ço és, del castell de Ladurz e del castell de Solsona, de Olius, axí com és acostumat antigament de qui havie senyoria.

Ítem més, fon atorgat en la dita carta que nenguns senyors ni batles no puxen demanar ni ne fer demanar presentment ne amagada, ne pena, donatió ne procuratió de alguna injúria que nenguns dels dits habitants facen e cometen los uns contra los altres com nuyll tempts semblants coses sien estades acostumades de demanar als habitants de la dita vil·la per los dits senyors ni predecesós lurs.

Ítem més, fon atorgat que-s pugués fer la trencada per l'alberch qui fon de sa mare d'en Ramon Çavil·la per la forma que als pròmens de la dita vil·la serà vist fahedor.

Ítem, més fon atorgat que algun hom strany no gos portar spasa dins la dita vil·la sens licència dels batles.

Ítem més, fon atorgat que nengun cuyrater ne çabater no gos ne puxa haver a empriu de lavar alguns cuyros en los dos gorchs qui són als calcinés deys la pexera d'en Ramon Farer.

VIIum

Ítem més, hi és hun trelat antich de totes consecions de la dita vil·la e de la resposta feta per aquelles.

Primo, agueren e fon atorgat que tothom que compràs fora la dita vil·la algunes coses fos caygut en pena de v sous, los quals si dins spay de hun mes no seran feyt pagar per la cort del senyor que d'aquí avant no puxen ésser forçats de fer-los pagar. Entén-se en aquest capítol fusta e pots e totes altres coses que venguen al mercat de Solsona. E que axí sien tenguts de pagar los dits v sous lo comprador com lo venedor.

Ítem, fon concordat que si alguna ferma de terz s'és acusada de pagar, que són xx diners pertanyents a la cort, e serà cars que les parts se convenran dins spay de viii dies, après que-l clam serà ffet, que en aquel cars feta la dita qüestió etcètera, les dites parts no sien tengudes de pagar aquells xx diners, però si dins spay dels dits viii jorns no-s seran convenguts, que aquells xx diners sien tenguts de pagar però que dins spay de iii dies après la ferma dada sie denunciat a la dita cort.

Ítem, en lo III capítoll diu que per lo terz les parts no puxen fer composicions ab lo jutge, salvo, emperò, que les parts traiguen penyores a conexença de la cort e la dita cort satisfface al jutge de la penyora. Emperò, si la dita cort volie fer venir algun jutge strany, que les dites parts hayen a donar a aquell son salari a conexença de la cort.

Ítem, en lo IIII capítol que los cavallers que deuran no sien penyorats sens fadiga.

Ítem, en lo v capítoll que si algú volrà proseguir per dret, que no sie penyorat ell ne sos béns de fora.

Ítem, en altre capítoll del mesuratge del blat no l'atorgaren.

Ítem, al capítoll del sagell, que los hòmens de Solsona qui volran fer fadigues no donen res per lo sagell sinó solament al scrivà, per cascuna fadiga, II diners.

Ítem, que tothom qui farà clam ferm en poder de son senyor axí com és stat acostumat però que'l batlle tramete lo jutge que negue aquel clam personal si serà cas que la qüestió serà de possessions ferm cascuna de les parts en poder de son batlle e sie menada la dita qüestió e declarada en poder del senyor de qui serà la dita possessió.

Ítem, en lo capítoll que's puxen mudar digueren que'ls plau la carta sobre aquell capítoll atorgada.

Ítem, altre capítoll de les comandes de blat e de altres coses que tota persona que aportarà blat per salvar en la dita vil·la ne altres coses que aquell blat ne coses no puxen ésser embargades ne penyorades per alguna rahó en pau ni en guerra.

E fon feyta la dita carta XII kalendas augusti anno Domini M^{CC}LXX° sexto e closa per auctoritat del discret en Bernat Riart, notari públich de Solsona.

VIIIum

Ítem més, hi à altra carta intitulada per homanatge fets per los cònsols e pròmens de la Universitat de la església de Solsona al senyor en Johan Ramon Floch [sic], comte de Cardona, que aquell deguesen tenir e haver en senyor naturall axí com d'abans tenien e éran tenguts de tenir de observar per senyor lo molt poderós senyor n'Uch, per la gràcia de Déu, comte de Cardona, car pare seu de gloriosa memòria.

Ítem més, que los hòmens de la Universitat de la església fesen homanatge al dit senyor comte ara benaventurat e damunt regnant per la forma per lurs predecessós acostumada de tenir e de observar. E que, axí, los de la senyoria desús com de la senyoria deius fosen tenguts de observar les coses contingudes en la carta present, segons en aquella largament se conté.

E fon feyta la dita carta a VIII de julioll de l'any M^{CCCC}.II e closa per auctoritat del discret en Guim Çatore, notari, e ab signe del discret en Guim de Parceriça, notari.

VIIIum

Ítem més, altra carta com los cònsolls e pròmens de la villa de Solsona de juredicció del senyor comte feren homanatge al senyor comte per les rahons en ela contengudes, segons en ella recite.

E fon feyta a viii^r dies del mes de julioll de l'any M.CCCC.II e closa per lo discret en Guim de Parceriça, notari públich de Solsona, e subsignada per lo discret en Guim Çatore, notari.

Xum

Ítem, altra carta de confirmació de priviletgiis feyta e atorgada per lo senyor en Johan Ramon Folch, comte de Cardona, segons en aquella largament se conté.

E fon feyta en la villa de Solsona a viii del mes de julioll de l'any M.CCCC.III e closa per lo discret en Guim de Parceriça, notari públich de Solsona, e subsignada per en Guillem Çatore, notari.

XIum

Ítem més, altra carta dels homanatges fets per los cònsolls e pròmens de Solsona de la juredicció del senyor comte al senyor abbat de Solsona.

E fon feyta la dita carta a xxvii de desembre de l'any M.CCCC.XII e closa per en Guim de Parceriça, notari públich de la villa de Solsona.

XIIum

Ítem, altra carta de privilegiis atorgats per lo senyor abbat de Solsona als pròmens e hòmens e sengles de la juredicció del senyor comte de Cardona per virtut dels homanatges feyts e prestats per los dits hòmens de la dita juredicció al dit abbat, entre los quals priviletgiis n'i ha alguns.

E primerament atorga que sien tornats los manats que antigament los pebordes passats havien acostumat de fer e de tenir com ya per aquells se do e-s prengue certa renda, és a saber, en los castells.

Al quall capítoll respon lo dit abbat que li plau, ab que lo dit capítoll en tot e per tot contengue veritat.

Ítem, atorga que lo monestir sie enmarletat e que li plau si hi és tengut de fer-ho per dret, e que diu que hi farà tals coses, de quins teniens per contents.

E fon feyta la desús dita carta a Solsona, dins la sgleya de aquella, a xxviii de desembre any M.CCCC.X e closa per en Guim de Parceriça, notari públich de Solsona.

XIIIum

Ítem, altra carta de declaració que fon donada per sentència per algunes qüestions que eren entre en Ramon Folch e la esgleya de Solsona, e açò, que principalment és lo homanatge qui fan los hòmens de la esgleya al senyor de Cardona e los hòmens del senyor de Cardona fan a la dita sgleya, és que ell

defensarà la villa e los dits senyors dins la villa e esquivaran dapnatge e, si hi falien, la conexença e pacció se ha a ffer en la cort e en poder de aquell senyor de qui serà aquell qui falís, he aquest homanatge no s'estén a més avant sinó als cassos aposats, ni per aquets homanatges senyoria alguna no hanorteix als senyors damunt dits.

E fon feyta la dita carta a x de kalendes de juny de any mill CCC.XLIII e closa per en Solsona de Miravé, notari públich de Solsona.

XIIIIum

Ítem, altra carta de àpoqua de xv milia solidos feta a atorgada per madona Beatriu e per lo senyor n'Uguet, los quals xv milia solidos la villa de Solsona, ço és, abdues les senyories, havien promès en subsidi al dot de la dona na Maria vezcomtesa de Narbona, per los quals xv milia solidos fon posada imposició en la dita villa per IIII anys, segons que en la dita carta largament és contengut.

E fon feyta la dita àpoqua a III idus octubre de l'any M.CCC.XLI e closa per auctoritat del discret en Ramon de Cureà, notari públich de Solsona.

XVm

Ítem, altra carta de confirmació de priviletgiis e que-s puxen mudar en qual senyoria se volran, no contrestant lo sagrament e homanatge que hagen feyt als senyors.

E fon feyta la dita carta a kalendes de juny any M.CCC.XXXV e closa per lo discret en Pere de Casagualda, scrivà de la molt noble dona Beatriu, vezcomtesa de Cardona, per auctoritat reall per tota la tera e senyoria del senyor rey.

XVIum

Ítem, altra carta de priviletgiis per rahó del consolat, com los fo atorgat que los cònsolls qui lavors eren poguesen elegir sens nengun altre cònsoll ni pròmens, los quals regesen e regir e administrar poguesen per la forma e manera que era acostumada de regir e administrar en la dita villa. E axí mateix hi són molts altres capítols de moltes altres coses necessàries e oportunes a la dita vila e als singulars de aquella, segons en aquella pus largament se conté.

E fon feta la dita carta en la villa de Solsona a IIII iudus de febrer any M.CCC.XXXVIII e closa per lo discret en Solsona de Miravé, notari públich de Solsona.

XVIIum

Ítem, altra carta en la qual conté com en Berenguer Vilar, regent la batlia de Solsona per l'onrat Rodrigo d'Oriz, batlle de Solsona per la noble dona Maria Alveriz, vezcomtesa de Cardona, e per alguns cònsols e

pròmens de la dita villa de cascuna juredicció prometesen als trompadós que lavors meteren en la dita villa de liurar-los les trompes per trompar a la dita villa. E més los prometeren de donar per entrada CL sous per fer contínua residència en la dita villa e fer servey de trompar en aquella e totes bones servituts axí com fer devien e eren tenguts, segons en aquella pus largament se conté.

E fon feyta a Solsona a vi iduus junii any M.CCC.XXV.

XVIIIum

Ítem, altra carta de definició que en Ramon Folch féu als cònsols e pròmens de la dita villa de Solsona per rahó de la sisa, segons que en la dita carta pus largament se conté.

E fon feyta a vi kalendes de desembre de l'any M.CCC e xx he closa per auctoritat del discret n'Anthoni de Castellar, notari per auctoritat reall.

XVIIIum

Ítem, altra carta de confirmació la qual fermà Huc, vezcomte de Cardona, que confermave als cònsols e pròmens de la dita villa de Solsona de cascuna juredicció tots priviletgiis, gràties he franqueses, segons en la dita carta pus largament conté, la qual és jurada per lo dit senyor.

E fon feyta a iii de marz any M.CCC.LVIII e closa per lo discret en Bernat Loreta, notari públich de Solsona.

XXum

Ítem, altra carta com apar que en Ramon Folch lo jutie confermave los priviletgiis en la dita carta contenguts largament als cònsols e pròmens de la dita villa, segons en aquella pus largament és contengut.

E fon feyta la dita carta a viii kalendes de desembre de l'any M.CCC.XX e auctoritat G. P. Petri.

XXI

Ítem, altra carta com madona vezcomtesa e lo senyor pebordre prometeren que forçaran e pagar faran a tots aquells qui sien tenguts de pagar ço que cost de reconciliar la esglésya, segons en la dita carta pus largament és contengut.

E fon feyta la dita carta a vi idus de juny any M.CCC.XL e closa per lo discret en Pere de Junyent, notari públich de Solsona.

XXIum [sic]

Ítem més, una altra carta de priviletgiis de no entrar vinum ni venema en la villa de Solsona de nenguna persona straya, en nengun tempts de l'any, sens licència e volentat dels cònsols.

Ítem, se conté en la dita carta en 1 altre capítoll que nenguna persona

que sie habitant en la villa de Solsona que per nenguna qüestió, acció criminal o civil ne per apel·lacions no posque ésser treyta de juhý de la cort de Solsona.

Ítem més, en altre capítoll que tots los habitants de la dita vila de Solsona puxen traure a fer, traure de la dita villa per venre e per apareyllar drapts crus e filaça.

Ítem més, en altre capítol que tots los salaris que són atorgats ja de les corts vostres e dels notaris de la scrivania pública de Solsona que pus havant no-n puxen penre.

Ítem més, molts altres priviletgiis segons que en la dita carta dels dits priviletgiis largament se conté.

E fon feyta la dita carta en lo terme del castell de Solsona e en la villa de Solsona a xxiiii dies del mes de julioll anno Domini m^{cccc} [vicesimo, *cancel·lat*] e closa per lo discret en Guim Çatore, notari per auctoritat reall, e axí mateix closa per lo discret en Guim de Parceriça, notari públich de Solsona.

XXIIum

Ítem més, altra carta de confirmament de priviletgiis que féu en Ramonet Folch, que per degun mal feyt hom de Solsona no pusque ésser treyt de la villa.

E fon feyta la dita carta a viii kalendas decembris anno Domini m^{cccc} vicesimo e clausum per discretum Antonium de Castelario, auctoritate regia notarium publicum, e clausum etiam per discretum P. P. juratum notarium Celsone auctoritate domini prepositi Celsone.

XXIIIum

Ítem més, altra carta de les ordinacions de les imposicions fermada per los senyors vezcomte de Cardona e per lo pebordre de Solsona.

E fon feyta a Solsona a iiii nonas de febrer de l'any m^{ccc}.xxviii e closa per lo discret en Solsona de Miravé, notari de Solsona.

XXIIIum

Ítem més, una carta que feren los pròmens de Solsona a madona vezcomtesa.

E fon feyta a viii idus de noembre any m^{ccc}.xiiii e closa per lo discret en Jacme Andreu per auctoritat del senyor pebordre de Solsona.

XXVum

Ítem, una altra carta de priviletgiis que degun pres de la villa de Solsona no puxe exir de la dita villa.

E fon feyta la dita carta en Solsona lo darer dia del mes de agost en l'any de Nostre Senyor m^{ccc}.lxxxi e closa per lo discret en Pere Farer, habitador de la villa de Solsona, notari reall, e closa per lo discret en Ramon de Ventayolla, notari de Solsona.

XXVIum

Ítem, una altra carta de priviletgiis que féu e fermà Uguo vezcomte de Cardona e són xv capítolls e lo primer és que referme que l'aygua de Ladurz vingue a Solsona sens degun ampriu, que degun hom de Ladurz no y age ni gos penre miqua.

Ítem més, ha en los dits priviletgiis que no-s puxe forçar ne demanar ne fer ne donar a ell comú, acapte a empriu ne altra servitut vivent la vezcomtesa.

Ítem més, que conferma la franquesa feyta per lo senyor en Ramon Folch que nuyll hom ne nuylla fembra de la villa de Solsona no puxen traure pres fora la villa de Solsona o del castell de Solsona per nengun crim o actes.

Ítem més, conferma la franquesa que si nengun hom de la villa de Solsona se clame d'altri, si és que sie strany o privat que ferm solament per v sous.

Ítem més, que si per poblar u altra manera la villa de Solsona crex d'alberchs que ya sie açò que les honors hon s'i daran los alberchs donasen terz, que aquells alberchs e patis pus donats sien o alberchs no sien tenguts de donar terz.

Ítem més, és contengut en la desús dita carta que nengun sayg ne altre misatgé de la cort de Solsona no gos penre ne aye per son peatge en qualque loch vage penyorar o port fadigues o vage per altra rahó sinó tant solament vi dies per legua e iii dies per miga legua.

Ítem més, que nengun sayg ne official de la cort de Solsona per penyorar e citació que face dins la villa de Solsona no aye sinó i diner.

Ítem més, que la leuda que-s pague a Solsona sie tornada a la usança antiga e primera, ço és, iii diners per càrega de qualque avaria se sie o mercaderia.

Ítem més, que-l mesuratge que-s pren en lo mercat de Solsona o dels hòmens qui són sotsmesos al dit senyor, ço és, dels castells del veñnat de Solsona.

Ítem més, que com los jueus ayen priviletgi que si pledeyen ab crestià, que qualque perde la sentència no-s puxe apel·lar.

Ítem, que les licències no sien donades per scrit n'en rebe lo jutge algun salari e que lo batlle les don de paraula axí com antigament les ha acostumades de donar contra los sotsmesos de la esgleya de Solsona e dels hòmens que són sotsmesos al dit senyor, ço és, dels castells del veñnat de Solsona.

E fon feyta la dita carta de priviletgiis a Solsona a vi idus de setembre any M.CCC.XXXII e closa per lo discret en Pere de Junyent, notari públich de Solsona.

XXVIIum

Ítem, hun trelat autèntich de una carta en lo quall se conté com se atorgaren les ajudes als murs de Solsona. E l'aygua de Ladurz fon atorgada e lo

molí fo conprat, que en Ramon Folch havie a Escaribot, e que s'enderoquàs.

E fon feyt lo dit trellat o carta de l'atorgament a XIII kalendes de marz any M.CCC.III e clos per lo discret en Guim P. P. jurat portantveus d'En Guim Croat, notari de Solsona.

XXVIIIum

Ítem, una carta de presentació de una letra d'en Ramon Folch, que los pròmens feren a-n Bort Çolivela que en Guim de Morea, que ere pres en poder del batlle de Vandelort sobirà, tornàs en la villa de Solsona e estigués pres en lo castell nou.

E fon feyta la dita carta a IIII nonas de juny l'any M.CCC.XXXII.

XXVIII*

Ítem més, una altra carta de protest feyta per lo Consell e pròmens de la Universitat desús contra lo batlle desús, per ço com manave al dit Consoll [sic] que trametés hun servent ab mesions de la villa que guardàs lo dit castell de Òdena.

E fon feyt dimats a xxx del mes de decembre de l'any M.CCC.LV per lo discret en Bernat Loreta, notari de Solsona.

XXX

Ítem més, una altra carta, que tothom se puxa mudar no contrestant lo homanatge que ayen feyt.

E fon feyta dimats a VI idus de setembre any M.CCC.XXX.II e closa per en Pere de Junyent, notari de Solsona.

XXXI

Ítem més, una carta de la imposició de la carn e de les flequeres que-s posà per VIII milia solidos que-s pagaren a-n Ramon Folch, he que levàs la sisa.

E fon feyta la dita carta a VI kalendes de noembre l'any M.CCC.XXI e closa per lo discret en Guillem P. P., notari de Solsona.

XXXII

Ítem, una altra carta com lo senyor en Ramon Folch volie que tots tempts fos lo Camp diputat a tenir fira he de batre los blats.

E fon feyta la dita carta a VII idus de decembre l'any M.CCC.XIX e closa per lo discret en Guillem P. P., notari públich de Solsona.

XXXIIIum

Ítem, una carta de atorgament feyt per lo senyor comte de la pedra de la villeta del castell veyll, que servis als murs de la villa de Solsona.

E fon feyta la dita carta digous a xxv del mes de noembre l'any

M.CCC.LXXXVIII e closa per lo discret en Guim Martí, notari de Solsona.

XXXIIIIum

Ítem, una carta de protest e apellació feyta contre lo pebordre per los cònsols e batlle de la villa de Solsona per una letra que per son vicari los avia citats que levassen alcuna inposició que havien posada en la dita villa.

E fon feyta la dita carta dumenge hora de completa a x kalendes de marz l'any M.CCC.XXXVIII e closa per lo discret en Solsona de Miravé, notari de Solsona.

XXXVum

Ítem, una altra carta de confirmació de molts privilegiis que madona Alveriz féu a la Universitat de Solsona, que-ls refermà tots e sengles privilegis.

E fon feyta la dita carta a viii kalendes de desembre de l'any M.CCC.xx e closa per lo discret en P. P., notari de Solsona.

XXXVIum

Ítem, una altra carta com alcú o alcuna persona mor abintestat en la villa de Solsona e ha béns en alcun loch hon se pague terz, que aquest hom o dona morint abintestat en la dita villa de Solsona no pague terz hon los béns seus seran atrobats.

E fon feyta la dita carta a xv dies del mes de jener any M.CCC.LXXXVIII e closa per lo discret en Ramon de Ventayol-la, notari de Solsona.

A n'i altra que és pus principall e pus copiosa, segons en aquella largament se conté.

XXXVIIum

Ítem, una altra carta de no metre vinum en la villa de Solsona per xx anys, fermada per n'Uch, vezcomte de Cardona.

E fon feyta la dita carta a iiii de marz l'any M.CCC.LIIII e closa per lo discret en Bernat Loreta, notari de Solsona.

XXXVIIIum

Ítem més, tres cartes que són en una carta que parlen de la requesta que Huch de Cardona feye als pròmens de Solsona que com lo rey lo volgués dapnificar requeri'ls que ells li ajudasen e que-s obrasen. E los pròmens respongueren que com ells aguesen feyt homanatge a madona Maria Alveriz que els havien dupte que no-n valguesen meys de fe e fon-los solt lo dit homanatge.

E fon feyta la dita carta dimats a vi idus de setembre l'any

M.CCC.XXXII e closa per lo discret en Pere de Junyent, notari de Solsona.

XXXVIIIum

Ítem, una altra carta de franquesa o trelat autèntich que nengú de la villa de Solsona ne los hòmens dells hòmens de la dita villa no puxen ésser exits fora de la dita villa o del castell de Solsona.

E fon feyt a v idus de marz l'any M.CCC.VIII e closa per lo discret en Pere de Junyent, notari de Solsona.

XLum

Ítem més, hun trelat o carta de la difinitió e remesió dels residuus dels testamens.

E fon feyta la dita carta a x dies del mes de febrer l'any M.CCC. LXXXVI e closa per lo discret en Guim Çatore, notari per auctoritat reall.

XLlum

Ítem, una altra carta de definitió e remisió que n'Uch, vezcomte, féu per i empeniment que los pròmens havien feyt ab sacrament contra en Francesch de Castellar, batlle, que-l volien acusar davant lo senyor vezcomte.

E fon feyta la dita carta a iii de marz l'any M.CCC.LIII e closa per lo discret en Bernat Loreta, notari de Solsona.

XLIIum

Ítem més, una altra carta que féu madona Alveriz e dos vicaris de la esgleya, que los porxos de la plaça e les conoles no pusquen fer levar.

E fon feyta la dita carta a vi kalendes de noembre l'any M.CCC.XXI e closa per lo discret en P. P., notari de Solsona.

XLIIIum

Ítem més, una altra carta partida per a, b, c, en la quall se contenen moltes ordinations dels hòmens e de les dones com se deuen comportar, fermada per los senyors de Cardona e pebordre de Solsona.

E, entre les altres coses, és i capítoll que nengun hom ni nenguna dona de la villa de Solsona de qualque condició o stament sie no do ni gos donar presentment ni amagada a sa fylla o fylls, germà o germans o altra o altres quallque sie de l'exovar lo qual li daran o dar li prometran sinó tant solament la mitat o meys a lur voluntat.

E l'altra romanent meytat o més la dita fylla o fylls, germà o germans o altres quals que sien moren sens infans le des més que com al donador o donadora o aquell o aquella al quall o als quals lo donador o donadora volran sens tot contrast e altra malícia d'alcuna persona.

E si per ventura, zo que ja Déus no vuylle, o alcú o alcuna e alscons o alcunes contra la dita constitució e ordenament venrien o asayarien de venir que aquella donació no valgués ne tingués ans fos axí com si feyta o feytes no eren, mes aquesta ordinació present e stabliment se seguesque e s'age a seguir no corruptablament en per tots tempts.

E fon feyta la dita carta disapte nonas aprilis l'any M.CCC.XXXVII e closa per lo discret en Solsona de Miravé, notari de Solsona.

XLIIIIum

Ítem, una altra carta de sindicat e procuració que los hòmens de la villa de Solsona de la Universitat desús feren procuradós alguns singulars per defensar alcunes franquetats que alguns singulars de la villa al·legaven haver.

E fon feyta la dita carta a nou kalendes de noembre l'any M.CCC.XI e closa per lo discret en Guim P. P., notari de Solsona.

XLVum

Ítem més, una altra carta que conté les tatxacions dels salaris de la scrivania, e de açò han a ffer per los morts a la esgleya, e, més, de la puya del pa al forner.

E fon feyta la dita carta a xv kalendes del mes de abril l'any M.CCC.X e closa per lo discret en Guim Pere P., notari de Solsona.

XLVIum

Ítem més, una altra carta de alcunes qüestions e demandes que en Ramon de Cardona feye contra la esgleya de Solsona e foren determenades segons que en la dita carta és contengut.

E fon feyta la dita carta a xviii kalendes del mes de octubre de l'any M.CC.LXVIII^a.

XLVIIum

Ítem més, hun protest o carta dels salaris de les cartes que no són tatxades.

E fon feyt lo dit protest o carta a vi idus januarii hora vesperorum l'any M.CCC.XL e clos per lo discret Bernat Loreta, notari de Solsona.

XLVIIIum.T.

Ítem més, una altra carta com compraren lo Camp de la fira los cònsols de Solsona de cascuna juredicció per preu de M. D. sous.

E fon feyta la dita carta a vi idus de desembre del·l'any M.CCC.XVIII e closa per lo discret en Jacme de Torens, notari de Solsona.

XLVIIIum

Ítem més, una carta partida per a, b, c, de les ordenations d'arneses de

dones no portar e dels exovars que n puxen donar la meytat o meys a ses voluntats, la quall fon fermada per madona Alveriz e per en Pere, pebordre de Solsona.

E fon feyta la dita carta nonas aprilis del l'any M.CCC.XXXVII e closa per lo discret en Solsona de Miravé, notari de Solsona.

L

Ítem més, una altra carta de renunciació que féu en Jucef de Beses, juheu de Solsona, al priviletgii que havie de metre venema en la dita villa.

E fon feyta la dita carta a Solsona a XXVIII del mes de setembre l'any M.CCCC.I e closa per lo discret en Guim de Parceriça, notari de Solsona.

LI

Ítem més, una carta com en Guim Za Salla, batlle de Solsona per lo senyor vezcomte de Cardona, fon gitat de la dita batlia a instància dels pròmens de la dita villa de Solsona.

E fon feyta la dita carta a v idus del mes de marz l'any M.CCC.VIII e closa per lo discret en Guim Croat, notari de Solsona.

LIIum

Ítem més, una altra carta com los cònsolls e pròmens de la vila de Solsona supplicaren a n Ramon Folch que ls degué atorgar e donar a ells e a la Universitat de Solsona alcunes libertats, priviletgiis e franqueses.

E fon feyta la dita carta a v idus del mes de marz l'any M.CCC.VIII e closa per en Guim Croat, notari de Solsona.

LIII

Ítem, hi ha una carta de luició del censal de Sent Pere de Creus, lo qual censal eren mil sous de propietat per loch e cessió deguts e consignats al beneficiat de Sent Pere, segons appar del loch e cessió ab carta en lo libre de la confreria de la Trinitat presa sots kaledari del darrer dia de noembre de l'any de la nativitat de Nostre Senyor M^{CCCC}.LXXX° tercio foren reesmerçats sobre los béns del discret en Johan Tuxanès, prevere; e fa ls lo dit en Tuxanès. Són descendents los dits mil sous de aquells sis milia sous de propietat contenguts en la carta de compra dels CCC sous censals contenguts en la carta del benefici de Trinitat dotat per los discrets en Jachme de Mascaró e en Pere Tarrés, preveres, la qual fou closa per lo discret en Guillem Martí, notari a XXVII del mes de juliol de l'any de la nativitat de Nostre Senyor M^{CCCC}.LXX° quarto. E la carta de la luició fon closa per lo discret en Johan de Casagualda, notari, sots kaledari del primer dia del mes de juny de l'any de la nativitat de Nostre Senyor M^{CCCC}.XXX° septimo.

Jhesus. Die XIa. mensis ffebroarii anni millesimi CCC.LXXXX tercii fuerunt inserta capitula sequentia cuiusdam privilegii est inferius.

LIIII

Ítem més, una carta de atorgament per los senyors comte de Cardona e per lo reverent mossèn abbat a la vila de Solsona feta, poguessen metre corredors d'oreylla e venre los drets de aquella e lo procehît hage a servir a la caritat de Pascua.

E ffonch feta la dita carta a quatre de juliol any m'cccc trenta-quatre e closa per en Jaume Lobet, notari per lo senyor comte de Cardona, e més és closa per mossèn Jaume Darrot, notari per lo senyor abbat.

LV

Ítem més, altra carta de privilegis atorgats per en Ramon Folch, comte de Cardona, e són vuyt capítols. E lo primer, que los cònsols e batles puxen ordenar del jurar, del jugar, de les armes portar e altres ynibicions.

Ítem, lo segon, que lo batle ans que us de l'offici prest sacrament davant l'altar de Trenitat de tenir tots privilegis a la vila atorguats.

Ítem, lo terç, que lo batle no hage a veure en pesos ni mesures e altres bans sinó los mostaçaffs qui per los cònsols seran elegits.

Ítem, lo quart, que tothom qui desonestar farà als batles, cònsols e mostaçaff, puxe ésser pres e ffarrat e presonat, e de la presó no isque sens licència del senyor comte, e estigue a sa mercè e lo batle no y hage a veure sots pena de cent florins.

Ítem, lo cinquè, que la clau del portal del castell, de fora lo castell, sie acompanyada a n-aquell qui los cònsols volran.

Ítem, lo sissè, que dits cònsols puxen ordenar e imposar dret sobre la ffarina qui's despenrà dintre la dita vila.

Ítem, lo setè, que lo assessor hage a penre informació de les greuges faedors per lo batle.

Ítem, lo vuytè, que lo batle hage a contribuir en les quísties e taylles per los béns possehirà en la vila e terme.

E fonch closa per en Jaume Lobet, notari, en lo castell de Cardona, lo primer dia de juny any mil quatre-cents trenta-tres.

LVI

Ítem més, altra carta de privilegis en la qual és contengut los salaris dels jutges, batles, notaris e altres ministres.

Primo, que lo batle e jutge no hagen res del que sumàriament declararan.

Ítem, del salari de les causes judicials que la demanda no bastarà a cent liures hagen entre les dues parts hun sou per liura; de cent liures en sus, sis diners per liura; e de les causes arbitrals de qualsevol quantitat, sis diners per liura.

Ítem, lo notari hage per carta del procés de l'original, de la forma major, sis diners per carta, e dels treyllats quatre diners per carta; e de la forma menor, la meytat menys.

Ítem, per dar tudors e penre inventaris e sacraments e homenatges de pau e treva, de les anades del batle per lo terme e deffora e molts d'altres, etcètera.

E ffonch closa per en Jaume Lobet, notari, en Solsona, a viii^r de abril any mil quatre-cents e vint-e-nou.

LVII

Ítem més, altra carta de la font de Miravella, de la concòrdia e capítols fets dels canons per metre l'aygua en la dita vila.

E fonch feta a xiii de agost any mil quatre-cents vint-e-sis, closa per en Berenguer Malera, notari.

LVIII

Ítem més, altra carta del pes de la vila, axí de mercaderia com de peix salat e fresch, e altres coses de vetuaylles, e de lana.

E fonch closa per en Guyllem de Parceriça, notari, a xv de dehembre any mil quatre-cents y dos.

LVIII

Ítem més, altra carta de accusació de penes contre mossèn abbat e covent de Solsona, feta per los honorables cònsols de la dita vila.

E fonch closa per en Francesch Tryllona, notari de la vila de Solsona. En dita carta no y ha jornada.

LX

Ítem més, altra carta de vènia petita per los honorables cònsols per rahó dels mals recaptés havien los fforns.

E fonch closa per en Ffrancesch Tryllona, notari, a xii de juliol any mil cccc denou.

LXI

Ítem més, altra carta de privilegi atorguat per lo senyor comte a la Universitat de Solsona, que puxen contrastar lo camí de Ladurç e de la Serra.

E fonch closa en Solsona per en Ffrancesch Trillona, notari, a xx de gener any mil cccc vint.

LXII

Ítem més, altra carta quom los hòmens de la vila de Solsona en la juredicció del senyor comte de Cardona prestaren sacraments e homenatges a mossèn Lorenç Castelletó, abbat de la església de Solsona.

E ffonch fet en l'any mil quatre-cents vint-e-vuyt e clos per n'Arnau de Casagualda, notari.

LXIII

Ítem més, altra carta de privilegi ab lo qual lo reverendíssimo senyor abbat don Jayme de Cardona, bisbe de Vich, atorgue no haver dret en aquelles demandes que ffetes havie sobre les propietats que los hòmens de Solsona darien als qui no devalarien de dret a Linya. Axí mateix, que pertanyen haver dret en les lexes que farien més avant del dret de sepultura, novena, cap d'any e òbit. E ab dit privilegi absol no haver-hi dret. És closa per en Jaume Darrot, prevere e notari de Solsona, a sis de març any mil quatre-cents cinquanta-hu.

LXIII

Ítem més, altra carta del bosch de Marli, en qual manera ha lo tayll e les affrontacions.

E fonch closa per en Berenguer Malera, notari, a xxv del mes de octubre any mil quatre-cents decimo septimo.

LXV

Ítem més, una altra carta de sentència arbitral dada per lo molt reverent abbat d'Àger entre lo molt reverent abbat e canonges de la Universitat de Solsona.

E fonch closa per en Ffrancesch Triyllona, notari, a xvi de dehembre any mil cccc e vint.

LXVI

Ítem més, altra carta de la aygua de Ladurç, closa per en Guyllem Satorre, notari públich, a vint-e-sis de abril any mil quatre-cents e tretze.

LXVII

Ítem, una altra carta de intimidació de una apellació que fou feta al pabordre per quant dit pabordre havie feta denunciar una letra contre los cònsols de Solsona, que lexassen o levassen les imposicions per ells posades, e açò fféu dit pabordre per manament de l'arquebisbe de Tarragona e bisbe d'Urgell, e dits cònsols pretenien ésser-los fet perjudici, e per ço se apellaven en Roma.

E fonch closa en lo palau d'Urgell per n'Arnau de Sanavastre, clerch e notari, a sis de les calendes de març any mil tres-cents trenta-nou.

LXVIII

Ítem més, altra carta de possessió e homenatges prestats al noble don Jayme de Cardona, administrador perpetuat de l'abbadiat de Solsona, closa per n'Uguet de Serralongua, a xv de juliol any mil cccc.xxxx primo.

LXVIII*

Ítem, altra carta de confirmació féu mossèn Pere Johan de Lobera,

canonge de Solsona, com a procurador del senyor don Pedro de Cardona, com entrà per abbat, a tota la Universitat de tots los privilegis de la vila de Solsona, e clos en Solsona per en Celdoni Pelós, notari de dita vila, a xii de juny any mil cccc.lxxiii.

LXX

Ítem, altra carta en la qual són incertades dues letres del senyor rey presentades al Conseyll de la Universitat de la vila de Solsona de la jurisdicció de la església ab les quals lo senyor rey los mane, ab molt grans penes, presten los homenatges al noble don Jayme de Cardona, administrador, e ll'hobeessen per senyor. Closa en Solsona per n'Uguet de Serralongua, notari habitant en Calaff, a v de juliol any mil cccc. xxxxi.

LXXI

Ítem, altra carta com lo senyor don Jayme de Cardona, administrador de l'abadiat de Solsona, jure los privilegis, libertats, immunitats, convi-nences, usos e acostums de la vila de Solsona e ffa remissió general a tots los vasaylls seus de la dita vila de tots crims e remissió de totes penes ffins a n'aquesta jornada. Ffeta en la església de Sancta Maria de Solsona, a xviii de juliol any mil cccc.xxxxi per n'Uguet de Serralongua, habitador en la vila d'Egolada, notari públich.

LXXII

Ítem, altra carta ab la qual lo senyor don Johan Ramon Folc, segon comte, ffa remissió general als seus vasaylls de la vila de Solsona de tots crims, excessos e delictes comesos o perpetrats, e de totes penes en les quals ffossen encarreguts fins al dia de vuy. Closa en Solsona per n'Uguet de Serralongua, habitador en Calaff, notari, a xxiiii de març any mil cccc.xxxxi.

LXXIII

Ítem, altra carta de requesta feta a mícer Molgosa, havent poder del senyor bisbe de Vich e abbat de Solsona, que lexàs anar certs hòmens de la dita vila e abbadia que eren detenguts en lo loch de Castellfolit, que eren anats per socórrer lo senyor don Johan, ffill del senyor comte de Cardona, que ere detengut en la vila de Tàrregua, al·leguant dits cònsols de la abbadia que los dits hòmens no eren tenguts de servir a dit senyor sinó de sol a sol. Ffeta en Castellffolit per en Verthomeu Torre, de la dita vila notari, a iiii de mag any mil cccc.xlix.

LXXIII

Ítem, altra carta de remissió general feta per lo senyor comte don Johan Ramon Folc a la Universitat e singulars de la vila de Solsona, ço és, als de la sua juredictió, closa en lo castell de Cardona per en Johan de Cardona, notari de Cardona, a III de abril any mil CCCC.LXXIII.

LXXV

Ítem, altra carta de remissió general e altres prometences fetes per lo senyor comte de Cardona don Johan Ramon Folc, primer comte, a la Universitat de la vila de Solsona, closa per en Ffrancesch Trillona, notari de la vila de Solsona, a xx de gener any mil CCCC e vint.

LXXVI

Ítem, altra carta de privilegi com los cònsols de la vila de Solsona poden veure sobre obres de alberchs e dar licència e límits de ficar taules, envans, pilars, canals, fites e moltes altres coses, e conèxer de qüestions de aquelles; closa per en Ffrancesch Trillona, notari públich de la dita vila, a xx del mes de gener any mil CCCC.xx.

LXXVII

Ítem, altra carta de privilegi de la aygua de La Aduç e del molí d'en Altarachs, closa per en Pere de Junyent, notari públich de Solsona, a quatre de les kalendes de abril any mil CCC.xxx tres.

LXXVIII

Ítem, altra carta de confirmament de privilegis d'en Ramon Folch, feta en l'any tres-cents e vint.

LXXVIII*

Ítem, altra carta de privilegis als botigués de la vila de Solsona, puxen vendre çabates. Ffonch closa per mossèn Jaume Guarrot, notari, lo primer dia del mes de juliol any mil CCCC.XLII.

LXXX

Ítem, altra carta de la font de Miravella, closa per en Bernat de Semís, notari publici ville Celsone, a XII de juliol any mil CCCC.XXVIII.

LXXXI

Ítem, altra carta de privilegis de la fira de Pascua, closa en la vila de Cervera per en Johan Solsona, notari e secretari del senyor rey, lo primer dia del mes de agost any mil CCCC.LXXVI.

LXXXII

Ítem, altra carta de la salvaguarda del vescomte de Solsona, presa a viii de les kalendes de juny de l'any mil cccc.

LXXXIII

Ítem, una altra carta de revocació de hun privilegi qui fonch atorguat per lo senyor rey al senyor don Johan, comte de Prades, que pogués imposar drets e imposicions sobre tota natura de mercaderia e pa, vi e carnalatges, e altres coses, dins los límits del comdat de Cardona, ab la qual ffonch revocat tot lo dit impòsit. E ffonch closa per en Guotsens, notari de Cardona, a xvii de agost de l'any mil quatre-cents quoranta-dos.

LXXXIII*

Ítem, altra carta dels homenatges prestats al noble don Jaume de Cardona, administrador de l'abbadiat de Solsona, ffeta e closa per en Uguet Serralonga en l'any mil cccc.lxxxxi.

LXXXV

Ítem, altra carta de sindicat feta per algunes necessitats occorrien en la obra de la ffont de Miravella, closa per en Bernadí Sentís àlias Pedroseyll, notari públich de la present vila, feta en l'any mil cccc.xxviii.

LXXXVI

Ítem, altra carta de remisió feta per lo vescomte e madona Blanca, closa per en Pere de Casagualda, notari públich de Solsona, en l'any mil CCC.XXXXIII.

LXXXVII

Ítem, altra carta de compromís que fonch ffermat entre lo reverent abbat e los canonges e Universitat de la vila de Solsona, closa per en Ffrancesch Trillona, notari, a xvii de decembre any mil cccc.xix.

LXXXVIII

Ítem, altra carta de protest contre n'Olorda, que no gosàs metre vinum com n'aguessen ffranquesa; closa per en Guyllem Martí, notari de Solsona, feta en l'any mil CCC.LVII.

LXXXVIII

Ítem, altra carta de atorguament del diner per liura de la imposició de la carn que fféu lo senyor comte a la vila de Solsona, ffeta e closa per en Guyllem de Parceriça, notari de la vila de Solsona, a quatre de giner any mil cccc.viii*.

LXXXX

Ítem, altra carta de apel·lació de l'interdicte interfacta al senyor bisbe, feta per en Luýs, notari de Solsona, en l'any mil cccc.xxiii.

LXXXXI

Ítem, altra carta requisitòria dels honorables cònsols de la vila de Solsona fferen a l'abat per i letra los havie ffeta publicar demanant treyllat de aquella, feta per en Berenguer Malera, notari, a xvii de setembre any mil cccc.xxiii.

LXXXXII

Ítem, altra de vènia petita per honorabiles et religiosos canonicos Celsone reverendo domino abbati ut possint petere dicto domino abbati aliqua perjudicia illis ffacta, closa per en Ffrancesch Trillona, notari, a xv de juliol any mil cccc.xviii.

LXXXXIII

Ítem, altra carta de nul·litats de la publicació oposades per los cònsols contra mossèn abbat, feta en l'any mil cccc.xxiii per en Luýs Martí, notari de Solsona.

LXXXXIII*

Ítem, altra carta en la qual són continuats los quapítolls del·la sobrepositura fets per los còsolls de Solsona, los qualls foren confirmats e apariats per en Joan Samonegual, batle de la senyora na Maria Alvarís, vezcompteça de Cardona, e en Ponç Riart, batle del senyor abat de Solsona, a instància e requesta dells dits còsolls, stans sobreposats en Bernat Junyent e Berenguer de Torens, mercadés, Jaume Comes, paraire, e en Pere Zaclara, texidor; diluns a tres nones de juny de l'any mil ccc.xxxxi, closa per Pere Junyent, notari del senyor paborde.

LXXXXV

Ítem, altra quarta ho trelat tret de un registre de la cort del batle de Solsona del senyor compte, hon se conté privilegi, lo qual lo senyor don Ramon Ffolch, compte de Cardona, atorguà als senyors e mestres de tints de Solsona, que totora e quant exequió de béns de qualsevol persona de Solsona se fasen a instància de deudós ho en qualsevol altra manera, los deutes dells dits mastres e senyors dells dits tints los seran deguts per rahó de dites tintes sien primers que tots altres deutes, enquera que sien primers en temps e millor en dret. Ffonch closa per mà de Jaume Lobet, notari de Solsona, a xxxi de març de l'any de la nativitat de Nostre Senyor mil cccc.vii.

LXXXXVI

Ítem, altra carta de roguonexença ho indemnitat feta per en Pere Ripol, procurador del senyor compte de Cardona e della senyora sa muller e de son primogènit emansipat, a la Universitat de Solsona, perquè se hobligue a les vendes de certs sensalls, les qualls vendes los damunts dits senyors fegen a major for per reluyr ho reembre los sensalls que los dits senyors primer fegen a menys ffor, per la qual hobliguació lo dit procurador no volie fos perjudichat alls privilegis ni altres gràcies atorguades per los dits senyors ho predecesós seus a la dita Universitat. Fonch feta a xx de maig la present carta, l'any mil cccc.xvii per n'Arnau de Quasagualda, notari de Solsona.

LXXXXVII

Ítem, altra carta de consessió de inposicions e sises als còsolls he Universitat de la villa de Solsona de la juridichció del senyor abat, atorguada per lo senyor rey don Ferando per a xx anys. Ffou feta la present consesió a xxi de maig any mil cccc.lxxxviii.

LXXXXVIII

Ítem, altra carta de huna remisió e composició de fra Trilla, per sa comesió de la croada. Fonch closa per mossèn Bernat Sosiats, prevere, notari de Solsona, a xx de giner any mil cccc.lxxxviii.

LXXXXVIII

Ítem, altra quarta, composició e transacció feta per lo reverent mestre Visenç Trilles, comissari e soscol·lector subdeleguat della Santa Crohada en lo bisbat d'Urgel, als honorables còsolls della villa de Solsona, en nom de tota la Universitat he encara de l'honorable convent e clero de la sglésia de la dita villa, sobre les coses mal [donades, *cancel·lat*] ho guonyades insertes e per la usuària provitat achquerides per senblant manera per aquelles; les qualls són subjehtes a fer rescisió a persones insertes hu absens, etcètera, fins lo present dia; he encara de qualsevol lexes o pies causes a qualsevol insertes persones e lochs fins así fetes he encara fahedores fins lo jorn de Sent Matheu, que spirarà la gràcia de la sinquena part dels béns dells que moren entestats, e de moltes altres coses, he encara quonté abilitació de qualsevol crims ho vistes de simonia herreguliritat quant als aclesiàstichs. Closa per en Grabiell de Lobera, notari de Solsona, a xxviii de jener any mil cccc.lxxxxi.

C

Ítem, altra carta de absolta e definició dels v sous que lo noble don Jayme de Cardona demanave a la villa de Solsona, closa per n'Andreu Agramuntel, notari públich de la villa de Cervera, a xiii de jener any mil cccc.xxxvi.

CI

Ítem, un trelat en què és continuat lo enpriu que la vil·la de Solsona à en lo Pla de Sirera fins a la Splugua de la Lena, ffet a miii de nohenbre any mil CCC.LXXVIII^r.

CII

Ítem, altra quarta de protestació feyta per los cònsolls a·n Pere de Lorda, batlle de Solsona, que tenia presos en Ramon Guarró, mercader, e en Ramon Satorreguaça, e volie·ells menar a Cardona, e protestaren·li per los privilegis que·n'han. Ffo feyta a xxviii^r de julioll any mil CCC.LVI, closa per hen Guillem Martí, notari de Solsona.

CIII

Ítem, carta de lisència dels venerables canonges de Solsona de poder anar hont bé·lls veurà per a vera cosa. Closa en Solsona per en Trillona, notari de dita vil·la, a xx de julioll any mil cccc.viii^r.

CIII

Ítem, un manament prestat per lo magnífich n'Antoni Merser, batle de la vil·la de Solsona en la juridictió de la abbadia, per detenir e servir los privilegis, usos, convinensas, etcètera, per los senyors dats e atorguats a la Universitat de la dita vil·la. Closa per en Soldià Pellós, notari, a xii de juny any mil cccc.lxxiii.

CV

Ítem, altra quarta hont se compté que com los hòmens e Universitat de la vil·la de Solsona del·la senyoria del vescompte fosen requerits per la senyora dona Maria Alveriz, vezcomptesa de Cardona, que prestasen los homenatges a don Uguo, vescompte de Cardona, fill seu, respongueren que no·n feren sens que no fosen absolts dells que a ella avien prestats, los qualls, absolts per ella dels dit [sic] homenatges, los prestaren quant a la propietat de la dita vil·la al dit don Uguo, fill seu, salvant dret a ella en la donació e assignació feta a ella per lo senyor en Ramon Ffolch, marit seu e pare del dit don Uguo, a tota sa vida de la dita vil·la. Fonch closa per en Pere de Junyent, notari de Solsona, a vi de setembre any mil CCC.xxxii.

CVI

Ítem, altra carta com madona vezcomtesa i lo senyor preborde prometeren que forsaren tots aquells que sien tenguts a pagar so que costa de reconsiliar l'església. Ffou closa per en Pere de Junyent, notari de Solsona, a vi de juny mil CCC.xxxx.

CVII

Ítem, altra carta de guiatge, la qual lo senyor en Pere, peborde de Solsona de son consentiment de son convent, lo senyor Huguo de Taroga e mossèn Ponç Pinel, de consentiment dels pròmens de Solsona, feren a tots los pròmens qui venguesen al mercat de Solsona, del diluns dematí fins a hora de vespres del dimecres pus probvinent, si dos no eren deutós ho ffre-manses hi lavós los qui-lls volguesen penyorar ho aguesen de mostrar davant los senyors ho batles de la dita vil·la als qualls penyorasen. Closa per en Berenguer de Villasequa, notari, a XIII de setembre any mil CCI.

CVIII

Ítem, altra carta ab la qual lo inlustre senyor duch convé en sa bona ffe, promet e jura a la Universitat e singulars della vil·la de Solsona de la sua juradichció duqual que no hobstans la ferma e hobliguació per la dita Universitat feta e per tota la terra de aquelles v mil lliures a sa senyoria, són stades donades per loiyir he quitar a raó de xx mil per mill, ho de smerçar viii mil sous de penció, als qualls la terra és hobliguada. Los dits vasalls, vista la forma del·les convinenses, se puxen mudar una veguada e moltes e tantes com volran en la juradichció de la sglécia e, mudats, no sien tenguts contrevenyr ni pagar en lo dit donatiu obximadats [?] sien ffranchs e quitis com si jamés no avien fermat. Closa per hen Johan Baget, notari del dit senyor duch, a III de noembre any mil CCCC.LXXXXXIII^r.

CVIII^r

Ítem, altra carta de privilegi ab lo quall lo reverendísim senyor, lo senyor don Pedro de Cardona, per la gràcia de Déu bisbe de Urgel, com administrador perpetual de l'abadiat de Santa Maria de Solsona, done licència e facultat al venerable covent de la església de Solsona que éls, per la part de la església, e los honorables còsolls, en nom e per part de tota la Universitat, puxen elegir dos hobrés, so és, quiscú d'éls hu, per reparació e conservació de les cases, prediis e alous de la senyoria de la església, ab moltes prerogatives e gràcies, segons és contengut en la present carta e privilegi, etcètera.

CX

Ítem, altra carta de privilegi e concessió perpetuall feta e hatorguada per lo reverendísim senyor don Pedro de Cardona, per la gràcia de Déu, bisbe d'Urgel, com administrador perpetuat de l'abadiat de Santa Maria de Solsona, als honorables còsolls de la vila de Solsona en la juredichció de la església per algunes causes, motius e rahons concernens lo bé e hotilitats de la església e per la reparació, conservació, hotilitat e alment dels alberchs, cases e alous, prediis de la dita vila en la dita juredichció d'aquí avant

perpetuallment les dites cases, alberchs, prediis e alous en cas de venda ho altres alianacions de aquells ho aquelles sien franques e franchs de loÿsme, so és, de la dehena part que fins havuy paguaven, e que de aquí avant solament paguen per rahó de la ferma del contrachte e per conservació de la directa e alodial senyoria, juredichció civil e criminal, mer e myste imperi, un reall d'argent, so és, dos sous barçalonesos ab algunes condicions, gràcies e prerogatives, segons en dit privilegi més larguament és contengut, etcètera.

CXI

Ítem, altra carta del jurament prestat per n'Aguostí Piquer, batlle en la juredichtió abacial, davant l'altar de la Santa Trenitat, de tenir e hobserver tots privelegis, convinences, costums, husos e pràtiques, seguons en aquella més larguament és contenguda. Closa per mossèn Falip Treseres, notari, a XIII de març mil D.II.

CXII

Ítem, altra carta del jurament prestat per n'Anthoni Camp, batlle en la juredichció de l'il·lustre senyor duch de Cardona, davant l'altar de la Santa Trenitat de tenir e hobserver tots privelegis e convinences e costums e usos e pràtiques, seguons en aquella més larguament és contengut. Closa per mossèn Falip Treseres, prevere e notari, die dominica secunda mensis julli any mil D.VIII.

CXIII

Ítem, altra carta com la vila no és tenguda ni hobliguada en tenir lit al vicari en lo tems de l'estiu per guardar al temps, ans dit vicari à ha dormir a la tora sobre la casa del Conseyll, ab sa roba, apar per causa presa o treta en sa forma per en Miquell Tàrega, notari.

CXIII

Ítem, altra carta de la difinició de la Santa Crohada per l'any M.D.X, fermada per los comisaris e tresorer de aquella.

CXV

Ítem, una altra carta o dues cartes de la compra de les cases de les escoles, closa la una per mossèn Bernat Sosiats, prevere, e l'altra carta closa per en Miquel Tàregua, notari. Són dites cartes en l'arxiu de la vila.

CXVI

Ítem, una àpoca del donatiu atorguat a l'il·lustre senyor duch de Cardona per tota la tera per luyr sensalls, fermada per en Francesch Rovira, de Cardona, receptor del dit donatiu. Closa per en Miquel Tàregua, die vicesima mensis octobris anno a nativitate Domini millesimo e quingentesimo undecimo.

CXVII

Ítem, una carta de tot lo termenat circum cirgua de la present vila que té dos perguamins entre la vila e los veïnats de aquella. Closa per en March Pellós, notari.

CXVIII

Ítem, una altra carta com lo il·lustre senyor duch de Cardona, seguon duch, jure a la vila de Solsona, en lo altar mayor sobre lo Testament de tenir e servir tots privilegis, convinences, libertats, uusos, pràtiques, consuetuts, axí escrites com no escrites, seguons s'apar en la dita carta més larguament. E fonch closa per n'Andreu Farer, notari e secretari del dit senyor, e per n'en Miquell Tàregua, notari de la present vila, a vi de juny de l'any mil D.XIII.

CXVIII*

Ítem, una altra carta com los pròmens de la vila de Solsona en la juredichsió ducall prestaren e feren homenatges a l'il·lustre senyor duch de Cardona, seguon duch, seguons s'apar per carta closa per n'Andreu Farer, notari e secretari del dit senyor duch, e per en Miquel Tàregua, notari, a vi de juny de l'any mil D.XIII.

CXX

Ítem, una altra carta de remesió generall que lo il·lustre senyor duch seguon féu als seus vasaylls en la recepció dels homenatges, seguons estesa-ment s'apar en aquela. Closa per n'Andreu Farer, notari e secretari del dit senyor, e per en Miquell Tàregua, notari, a vi de juny de l'any mil D.XIII.

CXXI

Ítem, altra carta de homenatges prestats per la vila de Solsona al primer duch de Cardona en l'any M.CCCC.LXXXXII.

CXXII

Ítem, altra carta o privilega [sic] atorguat per lo senyor rex don Farrando als cònsolls de la juredichsió del senyor abat, que pusquen posar dret sobre pa e vi e carnallatges, e en altres coses, seguons larguament en ell és contengut, per a vint anys, los qualls començarien l'any mil D e deu.

CXXIII

Ítem, altra carta de homenatges prestats a la il·lustra senyora dona Johana, fiylla del seguon duch de Cardona e duquesa de Saguorp, e per ela a

son procurador, ab la quall referme e jure tenir e servir les convinences e tots los privilegis, libertats, usos he pràctiques escrites e no escrites, com en la present carta més larguament és contengut.

CXXIII

Ítem, altra carta en sâ forma que no opstant que lo procurador sobredit de la illustra senyora dona Johana, duquesa de Soguorp, agüés jurat tots los privilegis, convinences, etcètera, encara la dita senyora dona Johana, fila del seguon duch de Cardona, vingué personalment en la vila de Solsona ab los illustres pare e mare seus e jurà en l'altar mayor de la dita vila de Solsona sobre lo Testament ab dues mans posades sobre lo dit Testament, de tenir e servir tots privilegis, convinences, usos, pràctiques, consuetuts, axí escrits com no escrits, com en la dita carta és contengut. Closa per n'Andreu Farer, secretari del duch, e de Francesch Castellar, notari.

CXXV

Ítem, altra carta de privilegis atorguada per lo senyor don Loýs de Cardona e abat del monestir de Santa Maria de Solsona, en la qual carta de privilegis són contenguts los capítolls següents:

Primo, que los vasaylls de sa senyoria que penent enpriu de la muraylla, la agen adobar si res s'i afolle, a tot lur quost.

Ítem, altre capítol, que los eclesiàstichs sien tenguts porguar lus blats com lo venran.

Ítem, altre capítol, que negun eclesiàstich que no sie misa cantada, no pugue anar quasant per lo terme de Solsona, e, si u fa, que pach lo ban.

Ítem, altre capítol, que ninguna conqubina no pugue estar en la vila.

Ítem, altre capítol, que lo notari del senyor abat age los lus salaris justa forma de les quostitucions de Cataluyna.

Ítem, altre capítol, que la qüestió que és entre la vila e los pagesos de Timoneda sobre lo bosch de les Tayllades, que sie comès a son jutge.

Ítem, que lo procurador sie tengut tots anys donar a la porta de la església lo pa de la caritat, volguarment dit del quexall, lo darer diumenge de Carnall.

Ítem, altre capítol, que los cònsolls de la present vila agen a proçoыр als canonges com ja per antiguitat és acostumat.

CXXVI

Ítem, altra carta de privilegis, que lo moliner dels Cups age de rebre lo forment a pes y tornar a pes.

Ítem, altre capítol, com los cònsols ni mostasaps no poden ésser apreso-

nats ni arestats havent qüestió per deffenció de la república y altres privilegis.

Ítem, altre capítol, de la remissió general de les enquestes a tots los vassalys [sic] de la abadia de Sancta Maria de Solsona.

Ítem, altre capítol, com los castells veynals del·la abadia sien tenguts aportar les mesures a visurar [?] en poder dells mostasaps tota hora que seran requests.

CXXVII

Ítem, altra carta del stabliment de la casa de la barra, en la qual se té vuy lo pes de la farina e la botigua dels blats dels pobres. Feta en Solsona a xxvii del mes de abril de l'any M.D.xxxx. Closa per en Jaume Boxader, notari de la abadia, a cxxvi[i] privilegis.

CXXVIII

Ítem, un trellat autèntich del stabliment de la Casa de les Ores fet a n'en Jaume Castelló, sabater, per los honorables cònsols de la vila de Solsona.

II

1625, juny, 26 [Solsona]

Contracte entre els cònsols de Solsona i el mestre de cases Claudi Casals per a fer l'arxiu de la ciutat i algunes altres reformes a l'edifici del Consell municipal.

Arxiu Diocesà de Solsona, carpetes de documents colleccionats, núm. 208, doc. 1836.

Die mercuri 26 junii 1625.

Per causa de la obra devall escrita per y entre los magnífichs senyors Joan Ribet, Joan Gatuelles, Francesch Rovira y Joan Miralles, cònsols del present y corrent any de la present ciutat de Solsona, de una part; y mestre Glaudi Casals, mestre de cases, de la part altra, de y per rahó de les quals coses entre dites parts són estats fets, firmats y jurats los pactes y capítols següens.

E primerament los dits magnífichs cònsols donen a fer y fabricar les obres següens al dit Glaudi Casals y en la forma següent:

Primo, un arxiu de quinze palms de llargària y dotze de amplària, ab un encaix per encastar un armari que tenen recòndides les escriptures, ab sa

volta grossa sobre dit arxiu y una rexa per a pèndrer claror, ho espillera de pedra picada, y la ciutat y possarà lo rextat de ferro que serà menester per a tancar dita rexa o espillera.

Ítem, que age de fer tres portals, ço és, un portal gran per a entrar casi al cap de la escala del Consell, de pedra picada, ço és, dret de la finestres [sic] per hont se entrarà dret a l'arxiu, ahont age de fer dos portals més petits, conforme la obra donarà lloch, per los quals se entrarà un per a l'arxiu, altre per a entrar per a la tribuna fahedora, com devall se dirà.

Ítem, que age de fer una tribuna sobre la capella que here de Sanct Sebastià, de la largària de quinze palms, ab la amplària de dita tribuna, de sis palms y mig, en la qual tribuna age de fer un arch ab sa fusa sobre dita tribuna, ab sos pil·lars y mollures, y baix, al peu de dita tribuna, una frissa de pedra picada que isque enfora de la paret devès la iglésia dos palms, y que al detràs se age tràurer una fillada de carreus de cap a cap, ço és, del principi de la tribuna tant quant tindrà dita tribuna, fins a la porta que ha de fer per a entrar al carreró que entre a la tribuna; tot de cap a cap, seguit, lo qual carreró age de tenir de amplària quatre palms y mig, y, la tribuna, sis palms y mig.

Ítem, que dit mestre Claudi Casals age de fer dites obres bones y rebedores, conforme la trassa té donada a depart. Per la qual obra li prometen donar sexanta-quatre lliures barceloneses, pagadores, ço és, la tersa part, que són vint lliures, de present. Ítem, altres vint lliures feta la meytat de la obra y les restants a compliment, acabada que serà la dita obra. Y li n'obliguen los béns de la ciutat, mobles, etc.

Ítem, dit Claudi Casals accepte la dita obra en la forma sobredita y del modo y manera que desobre està especificat, bona y rebedora, conforme a bon art y la trasa té donada, ço és, lo que tocarà a mestre de cases, no, emperò, les portes, lo que tocarà a fuster ni manyà, que la ciutat ho age de fer ab sos gastos, ço és, portes, frontisses y tancadures.

Ítem, així mateix, lo balcó, lo que tocarà de ferro, que la ciutat lo age de fer.

Ítem, que la ciutat li done la manobra que és en la tauladeta que here sobre la escala del Consell, ço és, bigues, cabatimons y teules, ab que dit Casals age de fer altra tauladeta sobre del portal gran nou que de fer [sic] per a entrar al dit arxiu y tribuna. Y obligue tots sos béns.

Et ideo nos, dicte partes, laudantes, etc.

Testes sunt Joan Pujol y Pere Antoni Vilaginés, traginer.

III

[1685-1687]

Inventari de l'Arxiu de la Ciutat de Solsona.

Arxiu de la Ciutat de Solsona, *Índex dels papers són en lo Arxiu de la Ciutat de Solsona*, núm. 80.

L'Índex dels papers són en lo Arxiu de la Ciutat de Solsona, íntegrament transcrit a les pàgines que segueixen, és un volum en foli que consta de 138 folis, vuitanta-quatre dels quals són parcialment o totalment escrits i cinquanta-quatre en blanc. Té les cobertes originals, en pergamí reutilitzat, corresponent a un document del segle XIV que provenia, sens dubte, del mateix arxiu municipal, el qual fou retallat, llevant-ne sobretot la seva part inferior, incloent-hi la data. És de mitjan segle XIV i recull un Consell general de la Universitat de Solsona convocat pels batlles el dia 10 de febrer de 1359 per a l'endemà, celebrador a les deu del matí a la plaça de l'Església per a tractar sobre l'endeutament de la Universitat. Hi consta la relació nominal dels assistents.

Damunt la coberta del volum hi ha escrita la intitulació «Repertori de tots los privilegis, censals del bassí, drap de pobres y altres cosas primorosas» i, al primer foli, «Índex dels papers són en lo Arxiu de la Ciutat de Solsona». No té cap data, però gairebé totalment fou elaborat entre 1685-1687, com ja s'ha indicat més amunt. Substancialment fou escrit per dues mans. Una que va cenyir-se a la descripció dels documents de l'arxiu i una altra que ho va fer al «Summari de tots los privilegis... continuats en lo llibre gran de privilegis». La numeració original dels folis del volum és de la manera següent: els dos folis inicials no tenen numeració, segueixen noranta-nou folis numerats amb xifres aràbigues, trenta-set dels quals són en blanc (7-15, 22-25, 35-39, 42-45, 74-77 i 81-91), i a partir del mateix foli 99 (inici del «Summari de tots los privilegis... continuats en lo llibre gran de privilegis») comença una nova numeració per pàgines que arriba fins a la 36, amb l'excepció que les dues últimes xifres corresponen a sengles folis. Els últims dinou folis no tenen cap mena de numeració. Com ja s'ha apuntat, el «Summari de tots los privilegis... continuats en lo llibre gran de privilegis» és un resum de la «Taula dels privilegis concedits a la ciutat de Coelsona...» del mateix arxiu (núm. 40), volum que ens ha arribat incomplet. Avui recull fins al document 61, foli CLXVIII, amb llacunes entremig (55 documents, no tots sencers); mentre que al «Summari de tots los privilegis... continuats en lo llibre gran de privilegis» n'hi foren resumits 102, per a cadascun dels quals s'indica els números dels folis de la *Taula* que ocupen o ocupaven. El foli de numeració més alta al qual remet és el 259, de manera que s'ha perdut d'aleshores ençà més d'un centenar de folis, amb el trasllat de més d'una quarantena de documents. Òbviament, aquesta pèrdua revaloritza molt els registres d'aquests documents que hom va incloure a la segona part de l'*Índex*.

Al segle XIX Domènec Valls i Bajona assignà a aquest volum el número 80 de l'arxiu. Va numerar-ne els cinc primers folis amb xifres aràbigues, però aquí es deturà. Emperò, a partir de la pàgina 99 de la numeració original, continuà numerant successivament fins al foli 119. Al seu *Índice* hi va escriure que es tractava d'un «Libro índice, señalado de número 80, escrito, parece, en el siglo diez y ocho, en el cual, y siguiendo un orden alfabético, se relacionan todos los papeles y documentos de importancia que se encontraban entonces en este archivo. Consta de ciento diez y nueve foleos».

[f. s. n.]

Índex dels papers són en lo Arxiu de la Ciutat de Solsona.

[Sumari]

[f. s. n.]

A.	Llibres vells	fol. 1
B.	Llibres vells	fol. 2
C.	Un plech de porgamins que són actes de vendas de casas y vinyas, fetas a favor de la ciutat y alguns parti- culars. Ítem, altre plech de porgamins que, per ser inútils, no-s diu lo que és	fol. 3
D.	Clavariat y comptes del vintè, entrada de vi y altres, etc.	fol. 4
E.	Comptes de la receptoria de l'oli	fol. 5
F.	Comptes de la receptoria del tern diner y menuderies	fol. 6
G.	Àpocas de quitacions de censals feye la ciutat	fol. 16
H.	Actes de censals a favor de la administració del bassí de les ànimes de purgatori. Testaments faents per algunes causes pies	fol. 26 et 40
I.	Actes de censals a favor dels bassins dels pobres vergo- nyants, almoyna del drap dels pobres, candeles de les rodes, barra dels ciris y altres administracions. Y papers de Trota	fol. 46
L.	Actes de vendes de terres, herbes y censals, fetes a favor de la ciutat, y processos de algunes causes	fol. 78
M.	Donacions fetes a favor de la iglésia. [Bulla de la erecció de la iglésia, <i>cancel·lat</i>]. Privilegis reals y altres papers, com és de veurer en los números de dita lletra M	fol. 92
N.	Plicas de cartas. Ítem, una plica de actes fens de algunes notes y altres papers. Ítem, una plica de elec- cions de proms. Y la còpia de la sentència de la contenció contra la comunitat [<i>afegitó posterior</i>]	fol. 95
O.	Llibres y comptes de la taula dels anys 1682, 1683 y 1684	fol. 96
P.	Llibres de causes pies	fol. 97
Q.	Llibre de transumptos de privilegis y lo llibre de les diffinicions de comptes. Y carta y coderns de la rodalia [<i>afegitó posterior</i>]	fol. 98
	Sumari de privilegis	fol. 99

[f. 1]

A

Número 1:

Llibre de resolucions de Consell començat en lo any 1546 y acabat en lo any 1569.

Número 2:

Llibre de comptes de la administració de l'hospital de pobres començat en lo any 1554 y acabat en lo any 1571.

Número 3:

Llibre de clavaritats y diffinicions de comptes començat en lo any 1537 y acabat en lo any 1645.

Número 4:

Llibre de comptes començat en lo any 1403 fins lo any 1459.

Número 5:

Llibre de comptes començat en lo any 1483 fins 1504.

Número 6:

Llibre de resolucions de Consells començat en lo any 1578 fins 1665.

[f. 2]

B

Número 1:

Llibre de la deministració [*sic*] de la botiga dels pobres començat en lo any 1640 fins en lo any 1652.

Número 2:

Llibre y papers del morbo.

Número 3:

Llibre de comptes de les fonts, camins y muralles.

Número 4:

Llibre ahont se continuen los papers y notas quant se ha de tràurer Nostra Señora del Claustro.

Número 5:

Llibres tres de convinensas.

[Número 6:

Llibre de la causa pia del canonge Hierònim Catllar, *cancel·lat*].

Número 6:

Llibre de las ordinacions de la mostasafaria.

Número 7:

Llibre de la geanalogia dels duchs de Cardona.

Número 8:

Llibre ahont són los comptes se passaren ab los acreadors censalistes en lo any 1667.

Clavariats [*afegit posteriorment*].

Processos de causas ab sa excel·lència, etc. [*afegit posteriorment*].

[f. 3]

C

[Un plech de pergamins que són actes de vendas de cases y vinyas fetas a favor de la ciutat y alguns particulars, *cancel·lat*].

[Ítem, un plech de pergamins que, per ser inútils, no-s diu lo que és, *cancel·lat*].

Ítem, la concòrdia entre la ciutat y los acreadors, en poder de Bernat Coma, notari, al 15 de octubre 1669. N° C [*afegit posteriorment*].

Llibre de conducta de metges [*afegit posteriorment*].

Llibre de la taula [*afegit posteriorment*].

[f. 4]

D

[Són los clavariats de totas dos jurisdiccions des de l'any 1661 fins 1681, inclusive, perquè després ensà la administració dels clavariats se és portada per la taula, *cancel·lat*].

[Ítem, són los comptes de les administracions de vintè, entrada de vi, imposició de vi y flecas, en lo temps que estas administracions corregeren per compte del comú, *cancel·lat*].

Llibres de cattastro y repartiments [*afegit posteriorment*].

[f. 5]

E

Llibre de cattastro y repartiments [*afegit posteriorment*].

[Són los comptes de la rectoria de l'oli, *cancel·lat*].

[f. 6]

F

Llibre y repartiments de cattastro [*afegit posteriorment*].

[Comptes de les administracions de tern diner y menuderies, *cancel·lat*].

[f. 16]

G

Àpocas de quitacions de censals feye la Universidad de Solsona a diffarrents acreadors y altres àpocas:

Registres de cartas y plicas de cartas y altres cosas [*afegitó posterior*].

Número 1:

37 lliures, 10 sous. Davantdelort.

Àpoca de lluiçió y quitació de un censal de preu y propietat 37 lliures, 10 sous, que la Universitat de Solsona feye als tudors y curadors dels fills de Borthomeu Davantdelort, rebuda en poder de Falip Tresserres, prevere y notari, als 18 de febrer 1518; la creació, emperò, de dit censal fou en poder de Jaume de Rot, prevere y notari, als 5 de agost 1443.

Número 2:

200 lliures. Comunitat de Senahüja.

Als 19 de nohembre 1523, ab àpoca rebuda en poder de Bernat Pinyes, notari de Senahüja, dita Universitat quità un censal de preu y propietat 200 lliures que havie creat a la comunitat de Senahüja ab acte en poder del mateix notari a l'últim de maig 1522.

Número 3:

200 lliures. Solans.

A 21 de janer 1530, ab àpoca rebuda en poder de Miquel Jutglar, notari, dita Universitat quità un censal de preu 200 lliures que havie creat a Joan Solans, mercader de la vila de Oliana, ab acte rebut per lo notari públich y comú de la vila de Solsona als 3 de setembre de 1529.

Número 4:

300 lliures. Sala y Comes.

Als 6 de febrer 1602, ab àpoca rebuda en poder de Pere Màrtir Andreu, notari de Solsona, dita Universitat quità un censal de preu 300 lliures que feye a Joan Sala, doctor en medecina, per títol de creació ne havie feta a Coloma Comes y Joan Comes de Cereols, ab acte en poder de Pere Torres, notari de Manrresa, a 1 de abril 1595.

Número 5:

200 lliures. Causa pia de Joana Puig.

Als 15 de abril 1557, ab àpoca rebuda en poder de Joan Tàrrega, notari, dita Universitat quità un censal de preu dos-centes lliures que havie creat a la causa pia de Joana Puig, ab acte en poder de dit notari als 18 de abril 1551.

Número 6:

750 lliures. Beneficiat de Sant Joan Baptista.

Als 5 de febrer 1584, ab àpoca rebuda en poder de Pere Màrtir Andreu, notari, consta de dita Universitat quità 750 lliures per lo censal de consem-

blant propietat que feye y prestave al benefici de Sant Joan Baptista de la iglésia de Solsona.

Número 7:

160 lliures. Joan Rotgés, prevere, rector de Besora.

Als 6 de febrer 1602, ab àpoca rebuda en poder de Pere Màrtir Andreu, notari de Solsona, dita Universitat quità un censal de preu y propietat 160 lliures que la jurisdicció ducal de dita Universitat havie originalment creat al reverent Joan Rotgés, prevere y rector de Besora, ab acte en poder de dit Andreu als 4 de febré 1549.

Número 8:

72 lliures. Benefici de Nostra Senyora dels Àngels de Cardona.

Als 31 de maig 1588, ab àpoca rebuda en poder de Jaume Bargés, prevere y notari de Cardona, dita Universitat quità un censal de preu y propietat 72 lliures que havie creat al benefici de Nostra Senyora dels Àngels de la vila de Cardona, ab acte rebut en poder de Pere Màrtir Andreu, notari de Solsona.

Número 9:

200 lliures. Cotidianes distribucions de Solsona.

Als 25 de setembre 1520, ab àpoca rebuda en poder de March Pilosi, notari de Solsona, dita Universitat quità un censal de preu y propietat 200 lliures que feye y prestave a les cotidianes distribucions de Solsona.

Número 10:

120 lliures. Torrentaller.

Als 8 de novembre 1581, ab àpoca rebuda en poder de Miquel Pintor, notari, dita Universitat quità un censal de preu 120 lliures que havie creat al reverent Pere Torrentaller, prevere, ab acte en poder de Onofre Tàrrega, notari, als 19 de setembre 1561.

Número 11:

300 lliures. Receptors dels emoluments del ducat y Clusa, y, antes, Christòfol Sanou.

Als 5 de setembre 1556, ab àpoca rebuda en poder de Gerònim Olsina, notari de Cardona, dita Universitat quità un censal de preu 300 lliures que dita Universitat feye y prestave a Francisco Ferran com a receptor y collector dels drets y emoluments de les universitats del ducat de Cardona y bescomptat de Vilamur y a Jolans Clusa, viuda de Cardona, en virtut de creació feta ab acte en poder del discret Onofre Tàrrega, notari de Solsona, als 19 de mars 1546. Junt [f. 17] ab la àpoca són los actes faents per lo dit censal, lo preu del qual serví per a quitar altre censal que dita Universitat feye a la comunitat de Guissona.

Número 12:

150 lliures. Pubills de Cosme Pallerès.

Als 12 de abril 1554, ab àpoca rebuda en poder de Jaume Boxader, notari, dita Universitat quità un censal de preu y propietat 150 lliures que la jurisdicció ducal de dita Universitat feye y prestave quiscun any, lo dia de Sant Barnabé, als pubills, fills y hereus de Cosme Pallerès.

Número 13:

200 lliures. Torrentaller.

Als 18 de setembre 1580, ab àpoca rebuda en poder de Miquel Pintor, notari, dita Universitat, per la botiga dels pobres, quità un censal de preu 200 lliures vené y originalment creà a Pere Torrentaller, prevere, ab acte rebut en poder de Pere Querol, notari de Solsona, als 20 de setembre 1579.

Número 14:

250 lliures. Beneficiat de Sant Joan Baptista.

Als 21 de maig 1588, ab àpoca rebuda en poder de Joan Tàrrega, notari, dita Universitat quità un censal del preu 250 lliures que havie venut y creat al beneficiat del benefici de Sant Joan Baptista de la iglésia de Solsona, en poder de Onofre Tàrrega, notari, a 1 de agost 1580.

Número 15:

4000 sous. Marola.

Als 16 de abril 1416, ab àpoca rebuda en poder de Joan Pilosi, notari, dita Universitat quità un censal de preu y propietat quatre mil sous havie creat ab acte en poder de Bernat Riart, notari, als 25 de setembre 1398, a Jaume Marola.

Número 16:

2000 lliures. Dona Gerònima de Cabrera.

Als 8 de juny y 26 de juliol de l'any 1588, ab àpoca rebuda en poder de Pere Pau Vidal, notari de Barcelona, dita Universitat quità un censal de preu y propietat 2000 lliures y pensió 2000 sous que, per son síndich, havie venut y creat a dona Hierònima de Cabrera, ab acte rebut en poder de Pau Castellar, notari de Barcelona, a 3 de juliol 1584; la qual àpoca firmaren don Federich de Cabrera, usufructuari de dita senyora Gerònima, sa muller, y Joan Lull, com a pare y legítim administrador de Gerònima, filla sua y de dona Isabel Lulla y Cabrera, hereva de dita dona Gerònima Cabrera.

Número 17:

200 lliures. Vandrell de Torradenagó.

Als 25 de janer 1589, ab àpoca rebuda en poder de Pere Màrtir Andreu, notari de Solsona, la jurisdicció ducal de dita Universitat quità cent lliures en propietat de aquell censal de preu 200 lliures que les dos jurisdiccions, ducal y episcopal, de dita Universitat havien venut a Joan Vandrell, de Torradenagó, ab acte en poder de dit Andreu als 29 de setembre 1582; y dita jurisdicció ducal fou treta de la obligació de dit censal.

Número 18:

200 lliures. Comunitat de Sant Llorens de Morunys.

Als 27 de mars 1624, ab època rebuda en poder de Joan Bella, notari de Sant Llorens de Morulls, dita Universitat quità un censal de preu y propietat 200 lliures havie creat a la comunitat de Sant Llorens de Morunys, ab acte rebut en poder de Joan Bella, notari, als 11 de abril 1612.

Número 19:

6000 sous. Guillem de Altarriba.

Als 29 de desembre 1417, ab època rebuda en poder de Joan Pilosi, dita Universitat quità un censal de preu y propietat 6000 sous que havie venut a Guillem de Altarriba, senyor dels Torrents, ab acte rebut en poder de Guillem Martí, notari de Solsona, a 1 de desembre 1366.

Número 20:

300 lliures. Mossèn Nogués.

Als 2 de janer 1578, ab època rebuda en poder de Onofre Tàrrega, notari de Solsona, dita Universitat quità un censal de preu y propietat 300 lliures que havie creat al reverent Joan Montserrat Nogués, prevere y rector de Miraver, com a laica persona, a 28 de agost 1577, en poder de Gaspar Gatuelles, notari de Solsona.

Número 21:

4000 lliures. Bertrola.

Als 15 de maig 1572, ab època rebuda en poder de Pau Castellar, notari de Barcelona, dita Universitat quità un censal de preu y propietat 4000 lliures que havie manllevat a censal a Melcior Bertrola, mercader de Barcelona, a obs y servey del duch de Cardona, ab acte rebut en poder de dit Castellar als 13 de abril 1572.

Número 22:

1425. Bru y Puigredon.

Als 29 de maig 1629, ab època rebuda en poder de Gaspar Montserrat Xamellau, notari de Barcelona, dita Universitat quità 200 lliures en propietat y 200 sous en ànnua pensió de aquell censal de preu y propietat 1425 lliures y pensió 71 lliures, 5 sous, que dita Universitat feye a Pere Puigredon, mercader, lo qual hipotecà dit censal y altres a mossèn Francesch Bru, ciutadà de Barcelona. També y és la època [f. 18] de lluiació de altres 200 lliures.

En dit número 22 hi són una època y dos partides de taula que són a compliment de la quitació del sobredit censal.

Número 23:

110 lliures. Joan de Llobera.

Als 17 de nohembre 1447, ab època rebuda en poder de Bernat Pi, notari de Barcelona, dita Universitat quità un censal de preu y propietat

110 lliures que feye y prestave a Joan de Llobera, mercader de Barcelona. Conste ab acte en poder de Jaume Ros, prevere y notari de Solsona.

Número 24:

100 lliures. Jaume Boxader.

Als 12 de setembre 1575, ab àpoca en poder de Onofre Tàrrega, notari, dita Universitat quità un censal de preu cent lliures que feye al discret Jaume Boxader, notari; la qual àpocha firmaren los tudors y curadors dels fills de dit Boxader.

Número 25:

340 lliures. Comunitat de Cervera.

Als 24 de abril 1602, ab àpoca rebuda en poder de Pere Màrtir Andreu, notari de Solsona, dita Universitat quità un censal de preu y propietat 340 lliures, pensió 340 sous, que havie venut y originalment creat a la Rnt. Comunitat de Cervera, ab acte rebut en poder de Gerònim Armengol, notari de Cervera, als 16 de mars 1594.

Número 26:

300 lliures. Riufret, Tarrés, preveres y beneficiats del benefici fundat en lo altar de Sant Pere.

Al primer de juny 1437, ab àpoca rebuda en poder de Joan Casagualda, notari, dita Universitat quità 50 sous, en pensió, y 50 lliures, en propietat, en part de un censal de preu 300 lliures que dita Universitat feya a Francesch de Riufret y Pere de Tarrés, preveres, los quals assignaren dits sinquanta sous al benefici per ells fundat en lo altar de Sant Pere. Dita àpocha fench firmada per Ramon Çavila, prevere obtenint dit benefici.

Número 27:

Benefici de Santa Llúcia.

Àpochas de diffarents pensions del censal de pensió 200 lliures que dita Universitat fa al benefici de Santa Llúcia.

Número 28:

500 lliures. Joan Castellar.

Als 12 de desembre 1577, ab àpocha rebuda en poder de Pau Castellar, notari de Barcelona, dita Universitat quità un censal de preu 500 lliures que havie venut y creat a Joan Castellar, ab acte en poder de dit notari als 27 de agost 1571. És lo acte junt ab la àpoca.

Número 29:

Benefici de Sant Joan.

Àpochas de diffarents pensions del censal de pensió 18 lliures, 18 sous, al beneficiat de Sant Joan de la iglésia de Solsona.

Número 30:

Santíssima Trinitat.

Àpochas de diffarents pensions de censals firmadas per los priors de la Santíssima Trinitat de la seu de Solsona.

Número 31:

800 lliures. Pere Boldó.

Als 7 de juny 1579, ab àpoca rebuda en poder de Onofre Tàrraga, notari, quità dita Universitat sinch-centes lliures en part de vuit-centes lliures de censal que dita Universitat havie venut a Pere Boldó, mercader de Solsona, ab acte en poder de dit notari a 1 de desembre 1577. Lo acte és dins la àpoca.

Número 32:

Bernat de Peramola.

Àpocas de diffarents pensions de censal que dita Universitat feye a Bernat de Peramola.

Número 33:

300 lliures. Romia de Correano.

Als 16 de abril 1416, ab àpoca rebuda en poder de Joan Pilosi, notari de Cardona, dita Universitat quità un censal de preu y propietat 300 lliures y pensió 300 sous que havia creat a Romia de Correano, ab acte rebut en poder de Ramon de Correano, notari de Cardona, als 15 de febré 1359.

Número 34:

Àpochas de donatius.

Àpochas de diffarents pagaments fets per donatius a personas reals y dels comptes de Cardona.

Número 35:

Àpocas diffarents.

Àpochas de diffarents pagaments de pensions de censals y altres coses molt velles.

Número 36:

Benefici de Nostra Senyora del Castellvell y causa pia de Ballestar.

Àpocha de una pensió del censal se fa al beneficiat de Nostra Senyora del Castellvell, de 300 sous, y altra, de 11 lliures, de la causa pia de Bernat de Ballestar.

[f. 19]

Número 37:

600 lliures. Comunitat de Solsona y Moixí.

Al 27 de agost 1643, ab àpocha rebuda en poder de Joan Barnabé Penna, notari de Solsona, la jurisdicció ducal de dita Universitat quità un censal de preu y propietat 600 lliures y pensió 600 sous, que dita juris-

dicció ducal feye y prestave a la reverent comunitat de Solsona en virtut de consigna a ella feta ab un acte de fundació de una missa cotidiana per Francesch Moixí, calçater de Solsona, fundada ab acte en poder del discret Jaume Lluch y Azamor, notari de Solsona. De la creació de dit censal consta ab acte rebut en poder de Joseph Pintor, notari de Solsona, als [en blanc] del mes de [en blanc], any mil sis-cents noranta [en blanc].

Número 38:

200 lliures. Comunitat dels Prats del Rey.

Als 24 de juliol 1598, ab època rebuda en poder de Gerònim Soler, notari regint la scrivania pública de la vila dels Prats del Rey, dita Universitat quità un censal de preu y propietat 200 lliures y pensió 200 sous que havie venut y creat a la reverent comunitat de dita vila dels Prats dels [sic] Rey, ab acte rebut en poder de Joan Baró, notari y regint dita scrivania, als 24 de mars 1594.

Número 39:

1000 lliures. Offici de paraïres.

Als 7 de octubre 1669, ab època rebuda en poder de Pere Màrtir Andreu, notari de Solsona, dita Universitat quità un censal de preu 1000 lliures que havie venut y creat a l'offici de paraïres, ab acte en poder de Joseph Pintor, notari, als 9 de octubre 1646.

Número 40:

Thesoreria real.

Èpochas del quint se ha pagat en la real thesoreria per rahó de les sises y altres drets imposats en virtut de reals privilegis.

Número 41:

115 lliures, 10 sous. Serra.

Als 24 de juliol 1672, ab època rebuda en poder de Lluís Lluch, notari de Solsona, dita Universitat, per medi de sos elets, quità un violari de preu y propietat 115 lliures, 10 sous, que havie venut y creat al reverent Francesch Serra, y beneficiat [sic] de la catedral iglésia de Solsona, ab acte rebut en poder de Bernat Coma, notari, als 13 de abril 1667.

Número 42:

37 lliures, 9 sous. Boxadera.

Als 24 de juliol 1672, ab època rebuda en poder de Lluís Lluch, notari de Solsona, dita Universitat, per medi de sos elets, quità un violari de preu y propietat 37 lliures, 9 sous, que la jurisdicció episcopal de dita ciutat havie creat a Valentí Boxadera, paraire de Solsona, ab acte rebut en poder de Bernat Coma, notari, als 26 de setembre 1667.

Número 43:

94 reals de vuit y un de quatre. Boxadera.

Als 24 de juliol 1673, ab època rebuda en poder de Lluís Lluch y Azamor, notari de Solsona, dita Universitat, per medi de sos elets, quità un violari de preu y propietat 94 reals de vuit y un de quatre que dita Universitat creà a Valentí Boxadera, paraire de Solsona, ab acte rebut en poder de Pere Màrtir Andreu, notari, als 26 de febrer 1665.

Número 44:

842 lliures. Comunitat de Solsona.

Al primer de decembre 1661, ab època rebuda en poder de Pere Màrtir Andreu, notari de Solsona, dita Universitat, per medi dels administradors dels emoluments de aquella, consta pagà a la Rnt. Comunitat de Solsona vuit-centes coranta-dues lliures per pensions de alguns censals.

Número 45:

56 lliures, 16 sous, 6. Comunitat de Solsona.

Als 11 de desembre 1674 la dita ciutat pagà als collectors de la Rnt. Comunitat de la catedral i glésia de Celsona 56 lliures, 16 sous, 6, a compliment de les pensions caigudes en lo any 1674 dels censals que dita ciutat fa a dita comunitat. Consta ab època rebuda en poder de Lluís Lluch y Azamor, notari de Solsona.

Número 46:

460 lliures. Busquets.

Als 12 de abril 1682, ab època rebuda en poder de micer Ramon Vallonga, notari de Solsona, dita Universitat quità un censal de preu y propietat 460 lliures, pensió 23 lliures, que dita Universitat havia creat a Bonaventura Busquets, cirurgia de dita ciutat de Solsona, als 30 de novembre 1653.

[f. 20]

Número 47:

200 lliures. Communitat.

Als 3 de agost 1688, ab època rebuda en poder del discret Francisco Martrús, notari de Solsona, dita Universitat quità un censal de preu y propietat 200 lliures, pensió 10 lliures, que dita Universitat havia creat a favor del reverent Pere Ferrer, prevere y rector de Terrasola, en poder del reverent Joan Tàrraga, notari de Solsona, als 12 de octubre 1583. Y a dita reverent comunitat li espectava per consigna feta per los marmessors y executors del testament del dit quòndam Pere Ferrer, com consta ab acte en poder del discret Joan Pintor, notari de la dita ciutat, sots diada de 23 de desembre 1608.

Número 1:

550 lliures. Causa pia de l'abat Llorens.

Als 4 de setembre 1697, ab època rebuda en poder de Bernat Coma,

notari de Solsona, Lluís Tuxonès, paraire de dita ciutat, lluhí y quità un censal de preu y propietat 550 lliures y pensió 27 lliures, 10 sous, que dit Tuxonès y Joan Cirera, fuster, com a principals, Francisco Bordons y Joseph Alsina, com a fermaneses, veneren y originalment crearen a la causa pia de l'abat Llorens; lo preu del qual censal serví per a comprar blat per la botiga de dita ciutat, com consta en los comptes donats per dits Tuxonès y Cirera, continuats en lo llibre de la diffinició de comptes de dita ciutat als 27 de febrer 1697. Les quals 550 lliures dita ciutat ha pagades a dit Tuxonès, com consta ab partida de taula continuada en lo manual de dita taula als 19 de novembre 1697, en virtut de pòlissa a ell feta als 18 de dits mes y any. Y de la època de dita quitació consta en lo arxiu, en lo calaix de lletra G, y en un plech que se forma de nou, número 1.

Número 2:

250 lliures. Nra. Sra. del Claustro.

Als 20 de nohembre 1698 lo honorable Valentí Jalmar, paraire de la ciutat de Solsona, lluí y quità un censal de preu y propietat 250 lliures y pensió 12 lliures, 10 sous, que dit Jalmar, com a principal, Lluís Tuxonès y Salvador Pintor, com a fermaneses, veneren y originalment crearen a la capella y la confraria de Nra. Sra. del Claustro de la catedral iglésia de dita ciutat, ab acte rebut en poder de mícer Ramon Vallonga, notari de dita ciutat, als 20 de novembre 1696; lo qual censal serví per la lluíció y quitació del censal feye esta ciutat a la senyora Joana de Saleta. Y dita ciutat ha pagat a dit Jalmar las ditas 250 lliures y una pensió y porrata del dit censal, com consta en lo manual de la taula de l'any 1698, ab solta feta als 19 de novembre de dit any 1698, en virtut de pòlissa a ell feta lo mateix dia. Y de la lluíció y quitació de dit censal consta ab època rebuda en poder de dit mícer Vallonga, notari, dit dia 20 de novembre 1698, que se arxiva en lo calaix de lletra G, número 2.

Número 3:

500 lliures. Personat del benecifi del Sant Christo.

Als 22 de desembre 1698 los honorables Pere Màrtir Tuxonès y Salvador Pintor, de la present ciutat de Solsona, lluhí y quità un censal de preu y propietat 500 lliures y pensió 25 lliures que los dits Tuxonès y Pintor, com a principals, Antoni Moixí y Cosme Joval, com a fermaneses, veneren y originalment crearen al reverent doctor Antoni Coromines, prevere, com a obtenint lo personat o personal benefici sots invocació de la Passió de Nre. Sr. Jesuchrist de l'altar del Sant Christo y Dolors de Nra. Sra. de l'hospital de pobres de dita ciutat, ab acte rebut en poder de Pere Màrtir Andreu, notari de dita ciutat, als 26 de abril 1694. Lo qual censal serví per a comprar blat per la botiga de dita ciutat. De les quals 500 lliures que dits Tuxonès y Pintor havien rebudes del preu de dit censal ja se'ls ne féu càrrega en la diffinició dels comptes del blat de dita botiga, feta als 26 de novembre de dit any 1698, com consta en lo llibre de diffinicions de

comptes de dita ciutat. Y les 500 lliures ab les quals dits Tuxonés y Pintor han lluit y quitat dit censal les han rebudes dits Tuxonès y Pintor de Joseph Pallarès, apotecari de dita ciutat, per tantes ne havie de cobrar dita ciutat per la desobligació del censal de la causa pia de Balaguer que dita ciutat ha feta a dit Pallarès, ab acte rebut en poder de mícer Ramon Vallonga, notari de la mateixa ciutat, als 20 de desembre 1698. Y de la lluçió y quitació del dit censal per dits Tuxonès y Pintor feta consta ab acte rebut en poder de Bernat Coma, notari, dia 22 de desembre 1698, que se arxiva en lo calaix de lletra G, número 3.

[f. 21]

400 lliures. Censal de la Unió, quitat.

Als 16 de juliol 1699 se féu pòlissa a l'honorable Lluís Tuxonès, paraire de la ciutat de Solsona, de 414 lliures, 4 sous, 4, a effecte de lluir y quitar un censal de preu 400 lliures que dit Tuxonès, Valentí Jalmar, Joseph Alsina y Joseph Cases veneren y originalment crearen a favor de la Reverent Unió de Preveres de Nostra Senyora del Socós de l'hospital de Solsona, ab acte rebut en poder de Pere Màrtir Andreu, notari, als 21 de octubre 1698, lo qual censal serví en utilitat de dita ciutat y prengueren aquell de orde del Concell de dita ciutat. Lo preu del qual censal los sobredits deposaren en la taula de la present ciutat als 19 de novembre 1698; y dit censal fou quitat, com conste de la lluçió y quitació, ab acte en poder de Pere Màrtir Andreu, notari, als 17 de juliol de dit any 1699.

[f. 26]

H

Número 1:

Fan Cosme Pallarès, paraire, y Antònia, sa muller, de Solsona, al bassí de les ànimes de purgatori de la seu de Solsona vint sous de pensió anual de censal pagadors quiscun any a 1 de octubre, ab special obligació de una casa situada al carrer del Forn que afronte ab lo dit carrer, ab la casa de Pere Rabassa, texidor, ab lo pati que ere casa de Borthomeu Vila, ab la casa de Guillem Martí y ab la casa de Joan Rotgés, sots alou del duch de Cardona. Consta de la creació de dit censal en poder de Joan Vila, prevere y notari, a 1 de octubre 1540 1 lliura.

Número 2:

Fan Pere Riu, texidor de llana, principal, y Francisco Pedrissa, baster, Pere Morayla y Joan Jutglar, paraires de Solsona, fermaneses, a dit bassí de les ànimes, setse sous de pensió de censal pagadors quiscun any lo dia de la festa de la càtedra de Sant Pere apòstol, ab special obligació de una vinya situada en lo terme de la present ciutat, a la partida de la Almeda,

en la senyoria del duch de Cardona, que afronte de una part ab lo tros dels hereus de Joan Prat, quòndam, prevere, de altra part ab la vinya de Pere Fàbregues, y, de altra, ab la vinya de Bernat Puig de Pons, y, de altra, ab lo camí nomenat lo camí nou. Consta de la creació de dit censal en poder del reverent Falip Tresserres, prevere y notari, als 29 de juliol 1506 16 sous.

[f. 27]

Número 3:

Fan Valentí Cuiner, paraire, y Bàrbara, sa muller, de Solsona, al dit bassí de les ànimes, deu sous de pensió de censal pagadors quiscun any lo dia de la cadira de Sant Pere, ab special obligació de una casa situada al carrer del Forn, que afronte ab lo carrer de la Muralla, ab la casa de Agustí Monegal, ab la casa de Pere Riu y ab lo dit carrer del Forn. Consta de la creació de dit censal en poder de March Pelós, notari, a 5 de desembre 1523 10 sous.

Número 4:

Fan Jaume Carbesí, mercader, y Gerònima, cònjuges, a dit bassí de les ànimes, trenta sous de pensió de censal pagadors quiscun any lo dia de Santa Eulàlia, ab special obligació de una casa situada en Solsona, en lo carrer de Llobera, que afronte, de una part, ab la muralla, de altra, ab les cases de Jaume Castelló, paraire, de altra ab lo dit carrer, de altra ab les cases de senyora Francisquina Ribalta, en senyoria de l'abat y monestir de Solsona; y de tota aquella vinya situada en lo terme del Castellvell, en lo lloch dit a les Baladroses, la qual termene ab la vinya de Pere Vilar, paraire, de altra part ab lo torrent de Ribalta, de altra part ab la vinya de Miquel Vilella, sastre, mediant un camí, y de altra part ab la vinya de Joan Ginebrosa, paraire, en senyoria de l'excel·lentíssim senyor duch de Cardona; ab acte rebut en poder de March Pilosi, notari, als 11 de febrer 1517 1 lliura 10 sous.

[f. 28]

Número 5:

Fan Joan Mascaró y Joana, cònjuges, al dit bassí de les ànimes vuit sous de pensió de censal pagadors quiscun any lo dia de la cadira de Sant Pere, ab special obligació de una casa situada en Solsona, en lo carrer dit de Clarà, que confronte, de una part, ab las casas de Pere Sait, de altra part ab lo dit carrer, de altra part ab les cases de Antoni Canals y, de altra part, ab lo carrer de les Llisses, en senyoria de l'abat y monestir de la iglésia de Solsona; y de una vinya situada en lo terme de Solsona, a la partida de la Creu Blanca, que confronte, de una part ab la vinya de Joan Vilar, de altra part ab un camí que va de Solsona al mas de la Alsina de Ladurs y, de altra part, ab la vinya de Joan Alralla, barreter, y, de altra part, ab la vinya de Joan Font, en senyoria del duch de Cardona. Consta de la creació de dit

censal ab acte rebut en poder de March Pilosi, notari, als 5 de desembre 1523 8 lliures.

Número 6:

Fan Gabriel Vilar, portadorer, y Joana, sa muller, al dit bassí de les ànimes, coranta sous de pensió de censal pagadors quiscun any lo dia de Tots Sants, ab special obligació de una casa situada al carrer del Castell, en alou de l'excel·lentíssim senyor duch de Cardona. Afronte ab la font del Castell, de altra part ab lo carré qui va de la plasseta al carrer del Castell, ab lo dit carrer del Castell y ab la casa de Lluís Tuxenès, paraire. Conste de la creació de dit censal ab acte rebut en poder de March Pilosi, notari, a 20 de maig 1500 2 lliures.

[f. 29]

Número 7:

Fan Joana Jordana, viuda, y Joan Jordana, ballester, son fill, al dit bassí de les ànimes, vint-y-sinch sous de pensió de censal pagadors quiscun any als 11 de nohembre, ab special obligació de una vinya y cabana situada en lo terme de Solsona, en la partida de Ribera Avall, que confronte, de una part, ab la vinya de Pere Estany, treginer, y ab la vinya de Neral Sala, y ab la vinya de mestre Joan Pujol, fuster, y ab la Ribera. Conste de la creació de dit censal ab acte en poder de Onofre Tàrrega, notari, als 11 de nohembre 1571 1 lliura 5 sous.

Número 8:

Fa Antoni Cestors, mercader de Solsona, al dit bassí de les ànimes, tretse sous de pensió de censal pagadors quiscun any lo dia de Sant Julià, ab special obligació de una vinya situada al terme de Solsona, en lo lloch nomenat Puigxelicó, que termene ab lo camí públich de Cardona, ab lo camí de la cabana d'en Xifré, ab un camí que va a les forques de Puigxelicó y ab la vinya de la Sra. Eulària Sacirera, sots alou del bisbe de Urgell. Consta de l'acte de la creació de dit censal ab acte rebut en poder de March Pilosi, notari, als 22 de desembre 1514. Lo qual censal se encarregà a pagar Borthomeu Ribet, assahonador, ab los capítols matrimonials entre ell y Elisabet Sestors, filla de Miquel Sestors, àlias Cortiques, firmats en poder de Onofre Tàrrega, notari, als 16 de janer 1562 13 sous.

[f. 30]

Número 9:

Fan Pere Ricort, paraire, y Margarida, cònjuges de Solsona, al dit bassí de les ànimes, setse sous de pensió de censal pagadors quiscun any lo dia de Sant Antoni, ab special obligació de una vinya situada en lo terme de Solsona, en lo lloch anomenat la Almeda, en senyoria del duch de Cardona,

la qual afronte, de una part, ab lo honor de Pere Colomés, de altra part ab lo honor de Jaume Vila, de March Viladebages y, de altra part, ab la ribera de la Almeda. Consta de la creació de dit censal ab acte rebut en poder de Bernat de Sociats, canonge y notari, al 9 de janer 1510 16 sous.

Número 10:

Fan March Pilosi, notari, y Eulària, sa muller, al dit bassí de les ànimes, deu sous de pensió de censal pagadors quiscun any als 23 de febrer, ab special obligació de una casa situada en la plassa Major, en alou del duch de Cardona, que afronte ab la casa de Antoni Anjana, apotecari, ab la dita plassa, ab la casa de Pere Rull, botiguer, y ab la casa de Pere Ginebrosa, paraire. Conste de la creació de dit censal ab acte rebut en poder de Miquel Roda, notari de Solsona, a 23 de febrer 1520 10 sous.

[f. 31]

Número 11:

Fan Arnaldo Cantó y Borthomeu Bosch, de Torradenagó, al dit bassí de les ànimes, deu sous de pensió annual pagadors quiscun any lo dia de la Epifania del Senyor, ab obligació de ses cases; ab acte rebut en poder de Agustí Travesset, canonge y notari de Solsona, als 2 de desembre 1504 10 sous.

Número 12:

Fan Francesch Fontestar, paraire, y Catharina, sa muller, al dit bassí de les ànimes, sinch sous de pensió annual de censal pagadors quiscun any als 30 de janer, ab special obligació de una vinya situada en lo terme de Solsona, a la partida dita de Sant Girvès, en la qual hi ha edificada una cabana, ab sa hera, que afronte ab la vinya de Joan Jutglar, ab la vinya de Pere Camp, ab lo camí que va a Sant Borthomeu, en alou del prior de la iglésia de Solsona. Ítem, altra vinya situada en lo delmari de Pampanadur, afronte ab la vinya de Jaume Riu, ab la vinya de Joan Colomés y ab lo camí que va a Sant Borthomeu. Consta de la creació de dit censal ab acte rebut en poder de March Pilosi, notari, als 30 de janer 1505 5 sous.

[f. 32]

Número 13:

Fa Thomàs Coromines, paraire de Solsona, a dit bassí de les ànimes, vint sous de pensió de censal pagadors quiscun any lo dia de Sant Andreu, ab special obligació de una vinya situada en lo terme de Solsona, en la partida anomenada la Almeda, que confronte a solixent ab lo camí de Miravella, a migdia ab la vinya de Francesch Riu, prevère, a solponent ab la vinya de Arnaldo Castelló, treginer, y a tremuntana ab la vinya de Joan Orts, pagès; ab acte rebut en poder de Onofre Tàrrega, notari, als 21 de

febrer 1567. Lo qual censal s'encarregà Pere Pintor, notari, ab lo acte de la compra de la casa que dit Pintor comprà de Jaume Coromines, fill y hereu de dit Thomàs, situada al carrer de la Seu, que afronte a solixent ab dit carrer, a mitgdia ab altra casa de dit Pintor, a solponent ab al casa del reverent Francesch Mitjana, rector de Timoneda, a tremuntana ab la casa de Gabriel y Joan Solsona, en senyoria del bisbe de Solsona. Conste de l'encarregament ab special obligació de dita casa, ab acte rebut en poder de Joan Barnabé Penna, notari, als 15 de mars 1651. És lo present número 13 1 lliura.

Número 14:

Fan Bernat Vilella, paraire, y Catharina, sa muller, de Solsona, al dit bassí de les ànimes, vint-y-sinch sous de pensió de censal pagadors quiscun any als 14 de nohembre, ab special obligació de una vinya situada a la partida de Burina, que afronte ab la vinya de Joan Vila, prevere, a mitgjorn ab la vinya de Joan Miralles, a ponent ab la vinya d'en Ribalta, a tremuntana ab la vinya de na Cerola. Consta de la creació de dit censal ab acte rebut en poder de Onofre Tàrrega, notari, als 14 de nohembre 1551 1 lliura 5 sous.

[f. 33]

Número 15:

Fa Jaume Sala, àlias Nerals, treginer de Solsona, 25 sous de pensió de censal pagadors quiscun any al dit bassí de les ànimes als 29 de juny, lo qual censal dit Sala feye a Gabriel Vilar. Consta de la creació del dit censal ab acte rebut en poder de March Pilos, notari, als 29 de juny 1505. Lo qual censal, ja criat, vené dit Gabriel Vilar al dit bassí de les ànimes, com consta ab acte rebut en poder de dit notari a 23 de febrer 1520, al peu del qual acte és continuada la íntima de dita venda feta per dit Vilar. Fa dit censal Francesch Mariscots, gendre de dit Sala, lo qual Sala donà per dot una vinya situada Ribera avall 1 lliura 5 sous.

Número 16:

Fan Rafel Oller y Còdol, de la ciutat de Solsona, principal, Francesch Camp y Francesch Ricort, paraïres de dita ciutat, com a fermanses, al dit bassí de les ànimes, tretse sous quiscun any pagadors, ab special obligació de una casa de dit principal, situada en dita ciutat, en lo carrer de la Seu, y de dues vinyes de dit principal, situades en lo terme de dita ciutat, en la partida anomenada de Santa Magdalena, prop lo camí del molí; la una en la part de dit camí, prop la capella de Santa Magdalena, y, la altra, en la altra part del dit camí, la una al davant de la altra. Consta ab acte de encarregament rebut en poder de Pere Màrtir Agustí Andreu, prevere y notari, als 8 de nohembre 1604 13 sous.

Vuy possoeixen a dita casa los hereus del doctor en medecina Magí

Malagarriga y les dites vinyes, ço és, la de la part de la capella de Santa Magdalena, Pere Joan Cardona, chirurgià, y, la de la altra part, Joan Riu, calderer.

[f. 34]

Número 17:

Fa la jurisdicció episcopal de dita Universitat de Solsona al dit bassí de les ànimes, deu lliures de pensió anual de censal pagadores quiscun any. Consta de la creació de dit censal ab acte rebut en poder de Joseph Pintor, notari de Solsona, als 10 de nohembre 1640. Lo qual censal prové de aquelles 200 lliures que lo reverent Antoni Alterachs, prevere, notari, a fi y effecte de fer dir y celebrar les misses mane en son testament per lo capellà fill de ciutat que darrerament serà ordenat y no serà a la distribució, immediadament que haurà dit missa nova y les tres de obligació . . 10 lliures.

Falte lo acte de la creació de dit censal.

Número 18:

Fan Gerònima Miquel, viuda relictà de Antoni Miquel, y Elisabet Joana Miquel, viuda relictà Gabriel Miquel, paraire de Solsona, al bassí de les ànimes, 1 lliura, 10 sous, pensió de censal, en virtut de venda y original creació fetas per ditas Miquel, com a principals, y Martí Tuxonès, causí-dich, com a fermansa. En poder del discret Barnabé Pena, notari de Solsona, als 8 de febrer 1631 1 lliura 10 sous.

[f. 39]

Testaments.

[f. 40]

H [sic]

Número 1:

Francesch Rovira, baster de la ciutat de Solsona, ab son testament que féu en poder de Jaume Lluch y Azamor, notari, a 22 del mes de juliol 1627, disposà que tots sos béns fossen venuts y, del resultant de aquells, ne fossen fetes dues parts, la una de les quals fos esmersada a censal per los administradors del drap de la almoyna dels pobres de Solsona, a coneguda dels cònsols y priors de la confraria de la Santíssima Trinitat, la qual part dexà a dita causa pia; y, la altra mitat o part, dexà a la capella de Nra. Sra. del Socós per aniversaris.

Número 2:

Saura Comabella, habitant a Solsona, muller, últimament, de Bernat de Comabella, habitant en lo mas de Través, del terme de Riner, y, en primeres

núpcies, muller de Ramon de la Font, de la vila de Berga, féu testament en poder de Guillem de Parcerissa, notari de Solsona, a l'últim dia de desembre 1412, ab lo qual instituí hereu seu universal a Joan de la Font, habitant en la parròquia de Rexach, vicaria de Barcelona, son nét, ab condició que, si tenie lloch lo vincle opposat en lo testament, en tal cas sos marmessors distribuïssen sos béns per coses pies, a sa cognició. Y antes que dit Joan prengués los béns de dita heretat, ell o sos curadors haguessen de prestar caució de donar compte de dits béns, en cas tingués lloch lo vincle.

Ab altre acte en poder de dit Parcerissa, als 17 de abril 1412, Matheu Cases, de dita parròquia de Rexachs, tudor y curador del sobredit Joan de la Font, donà poder als marmessors de dita Saura per a administrar los béns de dit pubill y hereu. És dins del número 2.

Ab altre acte en poder de dit Parcerissa, notari, als 11 de juny de 1412 Bernat Torre, texidor, y Francesca, sa muller, de Solsona, veneren y crearen al sobredit Joan de la Font y al dit Matheu Cases, curador seu, y, en cas que dit Joan morís sens successió, als marmessors del testament de dita Saura, 10 sous de pensió de censal pagadors lo dia de Sant Joan de juny, ab special obligació de una vinya situada a la partida de Olius y al lloch nomenat Fontfreda, que afronte ab terra de l'hereu de Berenguer de Serch y ab terra de Joan de Cardona, ab terra de Miquel Juncós y ab lo torrent de Fontfreda. És dins del número 2.

Número 3:

Testament de Guillem Morages, ab lo qual disposà que fossen donats 5 sous quiscun any, en lo dia de divendres sant, a la almoyna del drap dels pobres, assignats sobre los molins del riu de Cardoner, en lo terme del castell de Olius; en poder de Berenguer de Vilar, tertio kalendas juny 1281.

Número 4:

Testament de Pere Viladarchs, de Solsona, en poder de Solsona de Miraver, notari, als setse de les kalendes de agost 1348, ab lo qual instituí hereu a Guillem, fill seu, ab condició que si morie sens fills o ab tals que no arribassen a edat de testar los dits béns tornassen y fossen donats als bassins, a la almoyna de pobres y candela de rodes.

Número 5:

Testament de Berenguer de Sant Martí, àlias Seder, de Solsona. Féu testament en poder de Arnau de Casagualda, notari, als 15 de octubre 1424, ab lo qual dexà tots sos béns a Nostre Senyor y als bassins dels pobres vergonyans y candeles de rodes de la iglésia de Solsona.

Número 6:

Testament de Jaume de Puit de Pons, botiguer de Solsona, fet en poder

de Jaume de Rot, prevere y notari de Solsona, a 28 de setembre 1441, ab lo qual dexà hereu son fill, lo qual, morint sens fills o ab tals que no arribassen a edat de 24 anys, fa hereva la almoyna dels pobres y candela de les rodes.

Número 7:

Testament de Bernat de Vilabum, treginer de Solsona. Féu testament en poder de Pere de Terrés, vicari de Sant Miquel del castell de Solsona, a 1 de maig de 1384; ab lo qual dexà tots sos béns als bassins dels pobres vergonyans y candeles de les rodes de la iglésia de Solsona.

Número 8:

Clàusula del testament de Gerònim Solà, senyor del castell de Odèn, ab la qual mane que los procuradors de les cotidianes donen 25 lliures als administradors de la almoyna dels draps per donar drap lo dia de Nadal.

[f. 41]

Número 9:

Donació feta per Ermecendis, muller de Guillem de Bevià, als pobres vergonyans, bassins de pobres y candeles de roda, de una emina de ordi de aquell cester de ordi que feye Guillem de Conomines sobre un honor que tenie en Olius, en lo lloch anomenat Pujol.

Número 10:

Testament de Guillem de Tanchs y Maria, sa muller, ab lo qual dexaren als pobres de Jesuchrist, després de sa mort, unes cases que tenien en la vila de Solsona, sots alou de la iglésia, que afrontàvan ab la muralla nova y ab las casas de Arnau Sacanal, y ab las casas de Francesch de Cereols y ab lo camí; volent que se stablissen a cens y del cens fossen vestits los pobres.

Número 11:

Clàusula del testament de Francesch Çavila, ab la qual disposà que fossen comprats censos a obs dels pobres vergonyants, dos mil sous.

Número 12:

Clàusula del testament de mossèn Jaume Torrents, prevere de Solsona y rector de Monpolt, ab la qual dexe una causa pia per a donselles a maridar de son llinatge, fins al quint grau; lo qual, finit, dexe la renda de dita causa pia a la almoyna del drat dels pobres, que són [*en blanc*][*afegit posteriorment*].

Número 13:

Clàusula del testament de Joan de Junyent, ab la qual dexe cent sous anuals a la caritat que quiscun any se fa lo die de Pascua a la porta de la iglésia de Solsona [*afegit posteriorment*].

Número 14:

Clàusula del testament de Ponts de Lobera, ab lo qual dexe a la candela de les rodes, a cada una, dotse dinés, y, als pobres de Jesuchrist, dotse diners [afegit posteriorment].

[I]

[f. 46]

Títols faents per los censals se fan a las administracions dels bassins dels pobres vergonyants, almoyna de drap dels pobres, candeles de les rodes, barra dels ciris y altres administracions, conforme se nota al marge. Són en lo armari de l'Arxiu de la Ciutat a la lletra I.

Número 1:

Almoyna de pobres.

Fa Geroni Riber, fuster, a la almoyna dels pobres una lliura, dos sous, de pensió de censal tots anys lo dia de Tots Sants, ab special obligació de una casa situada en lo carrer del Forn, en senyoria de la mensa episcopal, que afronte a solixent ab lo carrer que discorre a la plassa Davantdelort, lo qual no passe, a mitgdia ab la casa de Francesch Rull, a solponent ab lo dit carrer del Forn y, a tremuntana, ab la casa de Pere Joan Rebullosa. Consta de la creació de dit censal per los tudors y curadors de dit Gerònim, fill y hereu de Pere Riber, fuster, feta ab acte en poder de Pere Màrtir Andreu, notari de Solsona, als 17 de nohembre 1588; la qual creació de censal, fahedora per dits tudors y curadors, llohà y aprobà lo dit Gerònim Riber ab acte en poder de dit notari als 31 de octubre 1587 1 lliura 2 sous.

Número 2:

Almoyna de la charitat.

Fa Antoni Sala, picapedrer, y Joana, sa muller, de Solsona, a la almoyna de la charitat, set sous de pensió de censal tots anys, als 6 de setembre, ab special obligació de una casa situada en lo carrer de la Regata, que afronte, de una part, ab la casa de Joan Porta, pagès, de altra part, ab lo dit carrer, de altra ab lo carrer de la plasseta d'en Morros y, de altra part, ab la casa de Joan Alinyà, paraire. Conste de la creació de dit censal ab acte rebut en poder de Pere Ripoll, notari, als 6 de setembre 1532 . . 7 sous.

[f. 47]

Número 3:

Lluminària dels ciris de la barra.

Fan Joan Comabella, paraire, y Margarida, cònjuges de Solsona, tres sous de pensió de censal a lluminària dels ciris de la barra, als 14 de desembre, ab special obligació de una casa situada en lo carrer que discorre del carrer del Castell al de Llobera, que confronte, de una part, ab la casa de

Andreu Vilar, de altra part ab un corral o estable de Borthomeu Vila y, a la part davant, ab la casa dels pubills de Guillem Ramon Castellar, y de una vinya situada a la partida de la Creu Blanca, que afronte a solixent ab la vinya de Jaume Aguilar, a ponent ab la vinya de Salvador Verger, a migdia ab lo camí general y a tremuntana ab la vinya dels pubills de Antoni Ramonet. Consta de la creació per dits cònjuges feta als cònsols de Solsona, com a administradors de dita lluminària, ab acte rebut en poder de Onofre Tàrraga als 14 de desembre 1553 3 sous.

Número 4:

Bassí dels pobres vergonyants.

Fan Gabriel Vilar, menor de dies, paraire, y Catharina, sa muller, de Solsona, al bassí dels pobres vergonyants, vint sous de pensió de censal pagadors tots anys als 2 de febrer, ab special obligació de una vinya situada al Pla d'en Peguim, sots alou del duch de Cardona, que afronte ab terra de Bernat de Sociats, prevere, ab terra de Pere Tuxonès y ab lo camí públich que va al Castellvell. Consta de la creació de dit censal ab acte rebut en poder de Bernat de Sociats, prevere y vicari i perpètuu de Solsona, als 26 de janer 1484 1 lliura.

[f. 48]

Número 5:

Bassí dels pobres.

Fan Cebrià Mas, assahonador, y Gerònima, sa muller, de Solsona, al bassí dels pobres, vuit sous de pensió de censal pagadors tots anys lo dia de Nostra Senyora de agost, com a principals, y Pere Jordana, menor, mercader, y Geroni Vilar, teixidor de Celsona, com a fermanses. Consta de la creació de dit censal feta als cònsols de Solsona, com a administradors de dit bassí, ab acte rebut en poder de Jaume Boxader, notari, als 6 de juliol 1560 8 sous.

Número 6:

Bassí dels pobres.

Fan Solsona de Colom y Berengària, sa muller, del mas Colom del terme de Pinell, al bassí dels pobres de Solsona, deu sous de cens per la quarta part dels fruits de dit mas Colom que tenien alienats. Conste de l'encarregament de dit cens pagador lo dia de Nadal, ab acte rebut en poder de Guillem Çavila, notari, als 2 de octubre 1354 10 sous.

[f. 49]

Número 7:

Bassí dels pobres.

Fan Bernat Miquel, paraire, y Eulària, sa muller, com a principals, Bernat Vilella, paraire, menor, Bernat Vall, calçater, y Joan Vall, sastre, son

fill, Jaume Gras, Joan Fontestar, paraires, y Andreu Ripoll, teixidor de llana, de Solsona, fermanses; deu sous de pensió de censal pagadors tots anys lo dia de Sant Andreu, ab special obligació de una vinya situada a las forcas de Puiggericó, que affronte ab les dites forques y ab la vinya de Joan Campadaval, ab la vinya de Joan Travesset, ab lo camí de la Creu de Cardona. Consta de la creació de dit censal ab acte rebut en poder de Pere Ripoll, notari, als 16 de desembre 1536 10 sous.

Número 8:

Almoyna del drap dels pobres.

Fan Jaume Cornellana, mercader del lloch de la Figuerosa, com a principal, Joan Reguer, del lloc de la Prenyanosa, y Jaume Gomar, de la vila de Cervera, mercaders, com a fermanses, tres lliures de pensió de censal a la almoyna del drap dels pobres als 29 de setembre. Consta de la creació de dit censal feta ab acte rebut en poder de Onofre Tàrrega, notari, als 29 de setembre 1552 3 lliures.

[f. 50]

Número 9:

Administració de la candela que creme davant lo altar major.

Fa la Universitat de la ciutat de Solsona a la administració de la candela que crema davant lo altar major y al Sant Christo de Sant Salvador, deu lliures pagadores quiscun any lo dia de Sant Borthomeu. Conste de la creació de dit censal ab acte rebut den poder de March Pelós, notari, als 25 de setembre 1522 10 lliures.

Número 10:

Bassins dels pobres vergonyants y candeles de rodes.

Fa Joan Marçol y Joana, sa muller, de Solsona, als bassins dels pobres vergonyants y candeles de rodes deu sous de pensió de censal pagadors lo dia de Sant Lluch. Consta de la creació de dit censal ab acte rebut en poder de Bernat Santís, àlias Pedrossell, notari, als 27 de octubre 1432. És fermansa de dit censal Solsona Coll, paraire de Solsona 10 sous.

[f. 51]

Número 11:

Bassí dels pobres vergonyans.

Fa Gabriel Vilar al bassí dels pobres vergonyants nou sous de pensió de censal pagadors quiscun any lo dia de Nadal, ab special obligació de una casa situada en lo carrer de Clarà, ara anomenat de Sant Pau, la qual afronte ab dit carrer, de altra part ab la casa que fou de Matheu Riu y després de Jaume Tuxonès, de altra part ab lo carrer de les Llisses y de altra part part [sic] ab la casa d'en Cortall y part ab la casa d'en Rovira; en alou y senyoria,

part del duch de Cardona y part de la iglésia de Solsona; los quals nou sous foren reduïts de 13 sous de pensió que la dita casa feye a dit bassi. Consta ab acte rebut en poder de Celdoni Pelós a 25 de agost 1469 . . . 9 sous.

Número 12:

[Almoyna dels, *cancel·lat*] Pobres de la candela.

Fan Joan Reig y sa muller, de Tiurana, deu sous de pensió de censal [a la almoyna dels pobres, *cancel·lat*] als pobres de la candela, ab special obligació de una pessa de terra situada en lo terme de Tiurana, a la partida anomenada la Segonya, que afronte, ab una part, ab lo camí que va envès lo poador, de altra ab la síquia dels molins y, de altra part, ab una pocessió de Bernat Reig. Consta ab acte rebut en poder de Galceran Sentolàlia, rector y notari de Tiurana, als 27 de abril 1427 . . . 10 sous.

[f. 52]

Número 13:

Bassins de pobres y candeles de rodes.

Fa la Universitat de Solsona als bassins dels pobres y candeles de rodes deu lliures de pensió de censal pagadors quiscun any lo dia de Sant Thomàs apòstol. Consta de la creació de dit censal ab acte rebut en poder de Bernat de Riart, notari, als 16 de maig 1390 . . . 10 lliures.

Número 14:

Charitat de Celsona.

Fa Francesch Tarrés, moliner, y sa muller, de Solsona, deu sous de pensió de censal a la charitat de Solsona, pagadors quiscun any lo dia de Sant Miquel de setembre; fermanses Joan de Bonpàs, Joan Morell y Jaume Serra, texidor. Consta de la creació ab acte rebut en poder de Joan de Casagualda, notari, a 24 de setembre 1449 . . . 10 sous.

[f. 53]

Número 15:

Bassí dels pobres vergonyans y candeles de rodes.

Fan Miquel Juncosa y Maria, sa muller, de Solsona, al bassí dels pobres vergonyans y candeles de rodes, quinse sous de pensió de censal pagadors quiscun any lo dia de Sant Andreu, ab special obligació de una casa situada al carrer del Forn, que confronte, de una part, ab Miquel Coma, y, de altra part, ab la muralla. Consta de la creació de dit censal ab acte rebut en poder de Bernat Sentís, àlias Pedrossell, notari, als 14 de desembre 1430 . . . 15 sous.

A la cara de l'acte se trobe que deprés feye dit censal Miquel Puigdepons, paraire; deprés en Joan Vilanova; deprés Jaume Treginer; y que los 15 sous són reduïts a 10 sous.

Número 16:

Bassí dels pobres vergonyants y candeles de les rodes.

Fa Francesch Çavila y Blancha, cònjuges, y Ramon Çavila, fill de dits cònjuges, al bassí dels pobres vergonyants y candeles de les rodes, sis sous de pensió de censal pagadors quiscun any, ab special obligació mencionada en lo acte de la creació de dit censal, rebut en poder de Bernat Sentís, àlias Pedrossell, notari, als 13 de desembre 1413 6 sous.

[f. 54]

Número 17:

Bassí dels pobres.

Fan Catharina Castellar, viuda dexada de Pere Joan Castellar, paraire, Joan Castellar, botiguer, fill de dits cònjuges, y Catharina, sa muller, Pere Castellar, prevere, y Bernat Castellar, paraire, germans, sinquanta-tres sous de pensió de censal pagador quiscun [any] lo dia de Nra. Sra. de agost, al bassí dels pobres, ab special obligació de una casa situada al carrer del Castell, en senyoria del duch de Cardona, que termine, de una part, ab dit carrer, de altra ab la casa de Gabriel Morea, a part de tras ab la casa de dit Morea, y, de altra part, ab lo carrer que va del carrer del Castell al de Llobera, y, de altra part, ab la casa de Vicens Vilar, hostaler. Consta de la creació de dit censal ab acte rebut en poder de Joan Vinyes, notari de Solsona, als 12 de agost, 1494 2 lliures 13 sous.

Lo qual censal feye Joan Serra, paraire, y ara està obligada la senyora Eulària Villaró y Serra, filla de dit Joan Serra y muller del doctor Antoni Villaró, de Solsona, com a pocsora de la sobredita casa specialment obligada al dit censal.

Número 18:

Bassí dels pobres vergonyants.

Fan Francisco Fexes, texidor de llana, y Theresa, cònjuges, al bassí dels pobres vergonyants, sinch sous de pensió de censal, ab special obligació de una casa situada en lo carrer Nou, en senyoria de l'abat de Solsona, que termine, de una part, ab la casa de Pere Riu, texidor de llana, de altra part ab la casa de que fou de Joan Torruella, texidor, a part de tras ab lo carrer dit de les Llisses, y, de altra part, ço és, la part davant, ab dit carrer Nou. Consta [sic]. Y de una vinya situada en la partida de Scaribot que afronte, de una part, ab la vinya del mas de Mascaró, de altra ab la vinya de Falip Piquer, de altra ab la vinya de mestre Joan Alàrio, baster, y, de altra, ab lo camí que va a Mascaró. Consta de la creació de dit censal ab acte rebut en poder de Jaume Boxader, notari de Solsona, a 24 de janer 1528 . 5 sous.

Cau lo dit censal lo dia de Tots Sants.

[f. 55]

Número 19:

Pobres vergonyants y candeles de les rodes.

Fan Pere Castelló y Susanna, sa muller, de Solsona, al bassí dels pobres vergonyants y candeles de les rodes, deu sous de pensió de censal als 30 de nohembre, ab special obligació de una casa situada al carrer del Forn que confronte, de una part, ab la casa d'en Solà, de altra ab la casa de Miquel Juncós y, de altra, ab dit carrer. Consta de la creació de dit censal ab acte rebut en poder de Bernat Sentís, àlias Pedrossell, notari, als 13 de desembre 1430 10 sous.

Número 20:

Bassí dels pobres vergonyants y candeles de les rodes.

Fan Matheu Riu y Francisca, sa muller, com a principals, y Matheu Camp, tots de Solsona, fermansa, al bassí dels pobres vergonyants y candeles de les rodes, deu sous de pensió de censal pagadors lo dia de Sant Andreu, ab special obligació de una casa situada en lo carrer de Clarà, vuy dit de Sant Pau, que afronte, de una part, ab Pau Segalés, de altra ab Pere de Rodamilans. Consta de la creació de dit censal ab acte rebut en poder de Bernat Sentís, àlias Pedrossell, als 13 de desembre 1430 10 sous.

[f. 56]

Número 21:

Bassí de la candela dels pobres.

Fan Pere de la Alsina, menor de dies, y sa muller, del terme de Ladurs, al bassí de la candela dels pobres, vint-y-sinch sous pagadors quiscun any lo dia de Tots Sants. Fermanses, Pere Verdaguer y Borthomeu Altamir, fuster, de Solsona. Consta de la creació de dit censal ab acte rebut en poder de Jaume Llobet, notari, als 24 de octubre 1426 1 lliura 5 sous.

Número 22:

Bassí dels pobres vergonyants y candeles de les rodes.

Fan Pere Leopart, barber, y Francisca, sa muller, habitants de Solsona, principals, y Guillem de Fontestar y Joan Reig, fermanses, al bassí dels pobres vergonyants y candelas de las rodas, vint-y-sinch sous de pensió de censal pagadors quiscun any lo dia de Nra. Sra. de setembre, ab special obligació de una casa situada en lo carrer de la Terceria sots alou del duch de Cardona, que afronte de una part ab lo dit carrer, de altra ab la casa de Pere Segrera, prevere, de altra ab la casa que fou de Pere Soler, tintorer. Consta de la creació de dit censal ab acte en poder de Berenguer Malera, notari, als 27 de agost 1426 1 lliura 5 sous.

[f. 57]

Número 23:

Barra dels ciris.

Fan Pons de Aguilar y sa muller, de Solsona, a la barra dels ciris, quinze sous de pensió de censal pagadors quiscun any lo dia de Sant Miquel de setembre, ab special obligació de unes terres situades en lo lloch anomenat la Pedrera, que afronten, de una part, ab terres de Francesch Verdager y Ramon de Mercadal, de altra ab terres de Guillem Sascorts y de Berenguer Cortich, de altra ab terra de Ramon de Cereola y, de altra, ab lo camí que va a Santa Llúcia. Consta de la creació de dit censal ab acte rebut en poder de Guillem Martí, notari, als 6 de desembre 1381 15 sous.

De dits quinze sous se n'encarregà a pagar Bernat de Sociats 13 sous, 9, per haver comprada dita special obligació, com consta ab lo número següent.

Número 24:

Barra dels ciris.

Fa Bernat de Sociats a la barra dels ciris tretse sous y nou diners de pensió de censal, com a principal, Ramon de Sociats, son pare, habitant del mas de Sociats del terme de Olius, fermansa; que són en part dels 15 sous de pensió del número antecedent, per haver comprada la special obligació en dit número antecedent especificada. Consta ab acte rebut en poder de Francesch Terilona, notari, als 24 de octubre 1417 13 sous 9.

[f. 58]

Número 25:

Barra dels ciris inferior.

Fan Gabriel Oliva y Joana, sa muller, Joan Coma y Speransa, sa muller, Gerònim Coma, prevere, fill de dits cònjuges, a la barra dels ciris inferior, set sous de pensió de censal pagadors quiscun any lo dia de Sant Matheu, ab special obligació de una casa situada al carrer de l'hospital d'en Llobera, ab un corral contíguo, que afronte, de una part, ab dit carrer, de altra part ab lo carrer que discorre del carrer del Forn al carrer de dit hospital, de altra part ab la casa de Joan Roig, canonge, de altra part ab la casa de Bernat Vila y, de altra part, ab lo corral de dit hospital, y, de altra part, ab la casa de Ramon Vilanova; y de una vinya situada a la partida de Olius que afronte, de una part, ab terres del mas Mariscots, de altra part ab la vinya de Antoni Compte, de altra part ab la vinya de Antoni Gatuelles y ab la vinya de Antoni Roset, y ab la vinya de Bernat Font, y de altra vinya situada en la partida de Godés que afronte, de una part, ab lo camí de Calaf, de altra ab la vinya de Pere Moralla, de altra ab la vinya de dit Gerònim Coma y, de altra, ab la vinya de Pere Rull, botiguer. Conste de la creació de dit censal ab acte rebut en poder de Pere Ripoll, notari, als 21 de setembre 1537 7 sous.

Número 26:

Barra dels ciris.

Fan Pere Çatrilla y Eleonor, sa muller, de Solsona, a la barra dels ciris, deu sous de pensió de censal pagador quiscun any als 8 de mars, ab special obligació de una casa situada en lo carrer Nou, sots alou del duch de Cardona, que afromte, de una part, ab la casa de Lluís Cardona, de altra ab la casa de Pere Gra, de altra ab dit carrer. Consta de la creació de dit censal ab acte rebut en poder de Bernat Sentís, àlias Pedrossell, notari, als 8 de mars 1435 10 sous.

Fa ls ara Miquel de Nera, treballador.

[f. 59]

Número 27:

Barra dels ciris.

Fan Cebrià Mas, assaonador, y Gerònima, sa muller, de Solsona, a la barra dels ciris, dotse sous de censal pagadors quiscun any als 20 de desembre, ab special obligació de una vinya situada a la partida de Olius, que afromte a solixent ab la vinya de Geroni Solà, a migdia ab lo camí del molí, a ponent ab la vinya de Pere Màrtir Thomasa, sabater, a tremuntana ab la vinya de dit Geroni Solà. Consta de la creació de dit censal ab acte rebut en poder de Onofre Tàrraga, notari, a 20 de desembre 1553 12 sous.

Número 28:

Barra dels ciris.

Fan Pere de Pla de Argelagués y sa muller a la barra dels ciris 5 sous de pensió de censal pagadors quiscun any lo dia de Nra. Sra. de mars, ab special obligació de un hort situat prop lo vall, sots alou de la iglésia, que confronte ab lo dit vall y ab lo camí públich, y ab lo hort de Pere de Segué, y ab lo pati de Bernat de Morea. Consta ab acte en poder de Guillem Parcerissa, notari, als 22 de mars 1412 5 sous.

[f. 60]

Número 29:

Barra dels ciris.

Fan Borthomeu Travesset, farrer, Pere Guim Travesset, son fill, y Francisca, sa muller, a la barra dels ciris, deu sous de pensió de censal pagadors quiscun any lo primer dia de janer. Fermansas, Pere Vinet, Bernat Gener y Pere Llavall. Consta de la creació de dit censal ab acte en poder de Jaume Llobet, notari, a l'últim de desembre 1427 10 sous.

Número 30:

Barra dels ciris.

Fa Jaume de Castro, de Solsona, a la barra dels ciris, quinse sous paga-

dors quiscun any als 30 de nohembre, ab special obligació de una vinya situada al Pla d'en Peguim, que afronte, de una part, ab terres de Berenguer Ses Fàbregues, de altra ab terra de Arnau de Vilalta, de altra ab lo camí públich. Són fermansas Berenguer Çavila, mercader, y Jaume Pasqüet, draper. Consta de la creació de dit censal feta per lo tudor y curador de dit Jaume. Acte rebut en poder de Guillem Martí, notari, als 20 de nohembre 1381 15 sous.

La dita vinya fench restituïda, entregada y deliberada als administradors de dita barra per Berenguer Olsina, curador de Pere de Castell, junior, ab acte rebut en poder de Guillem de Parcerissa, notari, a 20 de abril 1395, y, després, per dits administradors stablida la part inferior de dita vinya a Jaume Davantdelort, ab acte en poder de dit notari als 30 de janer 1397, ab obligació de pagar deu sous de censal lo dia de Sant Martí y un cester de ordi a la iglésia. És lo acte al número 40.

[f. 61]

Número 31:

Barra dels ciris.

Fa Joan de Cardona, metge, com a principal, y Jaume de Morea, apothecari, com a fermansa, a la barra dels ciris, deu sous de pensió de censal pagadors quiscun any lo dia de Nra. Sra. de mars. Consta de la creació de dit censal ab acte en poder de Guillem Parcerissa, notari, als 18 de mars 1390 10 sous.

Número 32:

Barra dels ciris.

Fa Pere de Castell, mercader, a la barra dels ciris, quinse sous pensió de censal pagadors lo dia de Sant Andreu, ab special obligació de una vinya mencionada en lo número 30. Consta de la creació de dit censal ab acte en poder de Guillem de Parcerissa, notari, a 25 de juny 1388 . . . 15 sous.

La dita vinya fou entregada als administradors de dita barra, conforme se narre en dit número 30.

[f. 62]

Número 33:

Barra dels ciris.

Fan Pere Pujol y Joana, sa muller, de Solsona, a la barra dels ciris, sis sous de pensió de censal pagadors a 19 de mars, ab special obligació de una casa situada al carrer de Llobera, en alou de l'abat, que afronte, de una part, ab la muralla, de altra ab la casa de Gabriel Nogués, de altra ab la casa de Pere Rabassa y, de altra part, ab dit carrer. Consta de la creació de dit censal ab acte rebut en poder de Francesch Simon, notari, als 19 de mars 1570 6 sous.

Número 34:

Barra dels ciris.

Fa Pere Vilar, de Solsona, com a principal, y Borthomeu Morea, sastre, fermansa, a la barra dels ciris, dotse sous de pensió de censal pagadors lo dia de Nra. Sra. de agost, ab special obligació de una casa situada al carrer del Castell que afronte, de una part, ab la casa de Ramon Çatrilla, de altra de Bernat Santolàlia, de altra ab dit carrer y, de altra, ab lo carrer de les Llisses. Consta de la creació de dit censal ab acte en poder de Joan de Casagualda, notari, a 1 de maig 1436 12 sous.

[f. 63]

Número 35:

Barra dels ciris.

Fan Pere Casteiló y sa muller, de Solsona, a la barra dels ciris, quinze sous de pensió de censal pagadors quiscun any als 8 de setembre, ab special obligació de una pessa de terra de Puigsalí, que afronte ab lo camí de Cardona y ab terra de Ramon Çatrilla. Consta de la creació de dit censal ab acte rebut en poder de Guillem de Parcerissa, notari, als 5 de setembre 1410 15 sous.

Número 36:

Barra dels ciris.

Fan Pere Casteiló y sa muller, de Solsona, a la barra dels ciris, sis sous pagadors quiscun any lo dia de Pentacostes, ab special obligació de una vinya mencionada en lo número antecedent. Consta de la creació de dit censal ab acte rebut en poder de Pere Prat, notari, als 23 de maig 1411 6 sous.

[f. 64]

Número 37:

Barra dels ciris.

Fan Ramon de Rot y sa muller, de Solsona, a la barra dels ciris, deu sous de pensió de censal pagadors quiscun any als 17 de janer, ab special obligació de una vinya situada en lo terme de Olius, en lo lloch anomenat Tornamira, que afronte ab terres de Sant Borthomeu y ab terras del mas de Comajuncosa, y ab lo camí públich que va a Olius. Consta de la creació de dit censal ab acte rebut en poder de Guillem Martí, als 16 de janer 1376 10 sous.

Ha pagar lo qual censal fou condemnat Ramon de Rot, fill y hereu y pòssor dels béns dels sobredits cònjuges, ab una sentència arbitral chalendada en lo número 46.

Número 38:

Barra dels ciris.

Fa Guillem de Santmartí a la barra dels ciris, sinch sous de pensió de censal pagadors lo dia de Nra. Sra. de mars, ab special obligació de una vinya situada a Santa Llúcia, que afronte de una part ab les vinyes de Santa Llúcia, de altra ab terres de la Codina y, de altra, ab lo camí que va a Santa Llúcia. Specta dit censal la dita administració per venda que de aquell ne féu Pere Viladecans, ab acte en poder de Guillem Martí, notari, a 23 de maig 1377. Y al dit Viladecans li spectave per títol de creació li'n féu dit Guillem de Santmartí, ab acte en poder de dit notari a 9 de desembre 1378

. 5 sous.

[f. 65]

Número 39:

Bassí dels pobres vergonyans y candela.

Fan Lluís Tuxonès, sastre, y Anna, sa muller, de Solsona, al bassí dels pobres vergonyants de la candela, vint sous de pensió de censal pagadors quiscun any lo dia Ntra. Sra. de mars, ab special obligació de una pessa de terra situada en lo terme de Solsona, a la partida del Pla del Peguim, que afronte ab terres de Jaume de Valdelort y ab lo camí qui va al Castellvell; y ab special obligació, també, de altra pessa de terra situada en dita partida, que termine ab terres d'en Sociats, d'en Bernat Parer, d'en Bernoy y de n'Altemó. Consta de la creació de dit censal ab acte rebut en poder de Jaume Llobet, notari, als 8 de mars 1427 1 lliura.

Número 40:

Barra dels ciris.

Fa Jaume Davantdelhort a la barra dels ciris, deu sous de pensió de censal pagadors quiscun any lo dia de Sant Martí, ab special obligació y per les rahons conegudes a l'últim de la nota del número 30 10 sous.

[f. 66]

Número 41:

Barra dels ciris.

Fan Guillem de Fontestar y sa muller, de Celsona, a la barra dels ciris, deu sous de pensió de censal pagadors quiscun any lo dia de Santa Magdalena, ab special obligació de una vinya y un hort contíguo, situada al lloch dit la Font del Corp, sots domini de la iglésia, que confronte ab lo hort que fou de Pere tal y ab la ribera de Solsona, y ab terra de Francesch Corrego, y ab terra de Guillem Vilanova, farrer. Consta de la creació de dit censal ab acte rebut en poder de Guillem Martí, notari, als 22 de juliol 1388 . . .

. 10 sous.

Se nota a la cara de l'acte que dits 10 sous són reduïts a 6 sous, 8, y que-ls fa ara Borthomeu Millet.

Número 42:

Bassins dels pobres y candeles de la barra.

Fan los pocessors del mas Boquet de Pinell quinze sous de cens pagadors quiscun any lo dia de Nadal als bassins dels pobres y candeles de la barra; y són per la reducció de la quarta part dels fruits de las terras de dit mas Boquet que rebia Ramon de Viladecans, lo qual dexà tots sos béns a dita administració ab son testament. Consta de dita reducció ab acte rebut en poder del reverent Guillem Çavila, rector de Pinell, als 2 de octubre 1355 15 sous.

És lo testament dins lo acte de reducció.

[f. 67]

Número 43:

Bassí dels pobres vergonyants.

Fa Antoni Torres, de Solsona, al bassí dels pobres vergonyants, deu sous de pensió de censal pagador quiscun any a 20 de maig, ab special obligació de una vinya situada a la partida de Vilabernat, que afronte ab lo camí que va a Llobera y ab terres de Ramon de Cornudela, y ab terres que foren d'en Lladó. Consta de la creació de dit censal ab acte rebut en poder de Francesch Terilona als 2 de nohembre 1417 10 sous.

Número 44:

Bassí dels pobres vergonyants.

La ciutat y Universitat de la Seu de Urgell féu venda y original creació de un censal de preu y propietat 64.000 sous y pensió de 4.000 sous a Guillem de Fontestar, mercader de Solsona, ab acte rebut en poder de Antoni Deulofeu, notari de la Seu de Urgell, a l'últim dia de mars 1389; del qual censal Jaume Vives, mercader, ciutadà de Barcelona, hereu universal de dit Guillem de Fontestar, cedí als administradors de les cotidianes de la iglésia de la vila de Solsona y als administradors del bassí dels pobres vergonyants de dita vila, per iguals parts, mil vuit-cents setanta-sinch sous en pensió y, en propietat, trenta mil sous; de la qual cessió consta ab acte rebut en poder de Thomàs de Pulcromon, notari de Barcelona, a 6 de maig 1399. Y de la llicència de dit Jaume Vives consta per acte rebut en Solsona en poder de Guillem de Parcerissa, notari, al primer de mars 1396.

Y com, per la recuperació de dit censal, serca lo any 1424 fos moguda qüestió, fonch aquesta extinguida per intervenció de algunes persones y se féu concòrdia ab la qua[l] se donà llicència a dita ciutat de Urgell de quitar dit censal ab certa reducció y pensió de aquell durant la reducció, aleshores

concordada a for de coranta mília per mil. Y, no fent-se dita quitació, la Universitat de Urgell hagués de pagar les pensions enteres sens poder gaudir de dita reducció, lo que no pogué cumplir ni en tot ni en part. Y, passat lo temps prefigit per part de dits administradors, fou requerit a dita ciutat de Urgell que fes dites lluçions, les quals no pogué cumplir, emperò, alcançà de dits administradors temps per a fer-les, lo qual spirà en lo any 1437; les quals tampoch pogueren fer, lo que se'ls tol·lerà fins lo any 1439 per intervenció del senyor bisbe de Urgell, en lo qual any, als 21 del mes de abril, la dita Universitat de Urgell firmà reducció y renovació de dit censal a for de coranta mília per mil en quant a set-cents sinquanta sous de censal de censal [sic], la propietat dels quals és trenta mil sous. Los quals set-cents sinquanta sous de censal, junt ab lo preu, que és trenta mil sous, vingueren y tenen origen de aquells quatre mil sous de censal y de la propietat de aquells, que és sexanta-quatre mil sous desobre dita. Com tot assò de specifica llargament ab lo acte de dita reducció y renovació de dit censal, que féu y firmà la dita Universitat y singulars personas de la Seu de Urgell, en poder de Joan de Casagualda, notari, rebut en la ciutat de Urgell dit dia de 21 de abril 1439. Lo dit censal és de pensió 37 lliures, 10 sous, de les quals reb la mitat la dita administració.

[f. 68]

Número 45:

Bassins dels pobres.

Fa Guillem de Morea, de Solsona, als bassins dels pobres, trenta sous de pensió de censal pagadors quiscun any lo dia de Santa Llúcia. Consta de la creació de dit censal ab acte en poder de Francesch Terilona, notari, als 7 de febrer 1419 1 lliura 10 sous.

Número 46:

Barra dels ciris.

Ramon de Rot, fill, hereu y pocessor dels béns de Ramon de Rot y Elisendis, sa muller, fou condemnat ha pagar deu sous de pensió annual de censal a la barra dels ciris, pagadós quiscun any als 17 de janer, ab una sentència arbitral en virtut de compromís, feta y promulgada als 15 de nohembre 1417, ab acte en poder de Francesch Terilona, notari; lo qual censal és lo del número 37.

[f. 69]

Número 47:

Barra dels ciris.

Fa Ugo de Verdaguer, sastre de Solsona, a la barra dels ciris, deu sous

de pensió de censal als 17 de setembre, ab special obligació de una vinya situada a la partida de la Canal, en senyoria del duch de Cardona; lo qual censal vené y originalment creà a Pere de Rodamilans, sastre, y Catharina, sa muller, del preu de dita vinya que li havien venuda. Conste de dita creació ab acte en poder de Bernat Sentís, àlias Pedrossell, notari, a 17 de setembre 1430. Lo qual censal lo mateix Ugo de Verdaguer regonegué y prometé fer y prestar quiscun any als administradors de dita barra, per les rahons contengudes en lo acte rebut en poder de Joan de Casagualda, notari, als 8 de abril 1436 10 sous.

Lo qual acte és també dins del present número 47.

Número 48:

Candela dels pobres.

Fa Berenguer Tarrenya, habitant olim en lo mas de Alterachs, després en lo mas nomenat d'en Costa del terme de Riner, onse sous y quatre de pensió de censal pagadors quiscun any als 6 de maig a la candela dels pobres. Consta de la creació de dit censal ab acte rebut en poder de Francesch Terilona, notari de Solsona, als 6 de maig 1418 11 sous 4.

[f. 70]

Número 49:

Pobres vergonyans y candeles de rodes.

Fa Guillem Lavall, de Solsona, als bassins dels pobres vergonyans y candeles de les rodes, dotse sous y sis diners pagadors quiscun any lo dia de Sant Miquel de setembre, ab special obligació de una casa situada en lo carrer travessé anomenat d'en Viló, sots alou del duch de Cardona, que afronte ab dit carrer y ab la casa de Ramon Ribera, y ab lo carrer d'en Valdelort, y ab altra casa de dit Lavall. Consta de la creació de dit censal ab acte en poder de Guillem de Parcerissa, notari, a 25 de setembre 1411 12 sous 6.

Se nota que en lo dors de dit acte se troba que feya dit censal, després, Antoni Sescorts, àlias Cortigues, després Joan Grau, després Gabriel Solsona, son gendre, y, últimament, la ciutat, per haver-se'ls encarregats quant se aturà la casa y espallà aquella, del preu de la qual se retingué dotse lliures deu sous.

Número 50:

Candeles de Sant Salvador y Santa Maria.

Fa Pere de Santjust un sou de pensió de censal pagador quiscun any a les candeles de Sant Salvador y Santa Maria, lo qual censal feya a Romeu de Llobera y lo dit Romeu lo entregà a la administració de dites candeles, ab acte rebut en poder de Berenguer de Oleario, regint las vices de Berenguer de Vilarone, als 8 dels idus de maig de 1274 1 sou.

[f. 71]

Número 51:

Pobres vergonyans y candeles de les rodes.

Fa Borthomeu de Morea, sastre de Solsona, devuit sous de pensió de censal pagadors quiscun any als 2 de febré als pobres vergonyans y candeles de les rodes, ab special obligació de una casa situada al carrer Major, àlias del Castell, sots alou del duch. Afronte, de una part, ab dit carrer, de altra ab la casa de l'hereu de Berenguer Vilar, botiguer, de altra ab la casa de Pere Castellar, sastre, y, a part detràs, ab lo carrer anomenat d'en Garró. Foren fermanses Pere Vilar, texidor, y Bernat Vilar, portadorer. Consta de la creació de dit censal ab acte rebut en poder de Jaume Darrat, prevere y notari, als 27 de janer 1441 18 sous.

Número 52:

Professó de Nostra Senyora de l'Hort.

Fa Pere Màrtir Ginebrosa, prevere de Solsona, onse sous de pensió de censal a la professó de Nostra Senyora de l'Hort, ab special obligació de una vinya dita la Cabana, situada a la partida de Puiggericó. Afronte, de una part, ab lo camí que va a la cabana de l'hospital; de altra, ab la vinya de Joan Catllar; de altra, ab la vinya de Pere Torrentaller, prevere, y, de altra, ab la vinya de l'hospital d'en Llobera, mediant un caminet. Consta de la creació de dit censal rebut en poder de Onofre Tàrrega, notari, als 28 de juny 1551 11 sous.

[f. 72]

Número 53:

Caritat dels pobres.

Fa Jaume Alinyà, de Solsona, quatre lliures de pensió de censal pagadors quiscun any a la charitat dels pobres lo dia de Sant Joan de juny, ab special obligació de una vinya situada a la partida de Sant Girvès, que afronte ab lo camí de Sant Girvès y ab lo camí de Sant Borthomeu, y ab la vinya de Jaume Castelló. Consta de la creació de dit censal per los tudors y curadors de dit Jaume Alinyà, feta ab acte en poder de Pere Ripoll, notari, als 24 de maig 1535 4 lliures.

Número 54:

Cos preciós de Jesuchrist y almoyna de pobres.

Àpocha de 100 lliures ab cessió de drets y segona evicció per lo censal que lo senyor de Pinell feye als bassiners del cos preciós de Jesuchrist y almoyna dels pobres.

[f. 73]

Número 55:

Barra.

Àpoca de 100 sous per lo preu de un censal creat que los administradors de l'hospital veneren a favor dels administradors de la barra.

Número 56:

Papers que fan per Trota de Castellar.

[f. 78]

L

Plicas de cartas y registres [*afegit posteriorment*].

Número 1:

Fexa de sota del fossar venuda per los administradors de l'hospital.

Primo, los administradors de l'hospital veneren a dita ciutat de Solsona una fexa de terra situada prop lo sementiri o fossar de Solsona per preu de 244 lliures, 10 sous, del qual preu ne crearen 244 sous, 6, de pensió de censal a dit hospital. Consta de dit acte de venda en poder de Pere Màrtir Andreu, notari de Solsona, als 29 de nohembre 1676.

Número 2:

Venda del corral prop lo sementiri.

Ítem, Joseph Puigredon, en quiscun dret doctor, y la senyora Gerònima, muller sua, veneren als cònsols de la ciutat de Solsona un corral anomenat lo Corral del Segristà, situat prop lo sementiri y sots alou de la segristia del capítol, per preu de 150 lliures; del qual preu se encarregaren 2 lliures, en part de 4 lliures, que dits Puigredons feyen de cens per dit corral y lo hort prop dit corral; lo qual se pot quitar a raó de 1 sou per lliura. Conste en poder de Joseph Pintor, notari, als 9 de febrer 1639, dins del qual hi ha un acte de stabliment.

Número 3:

Venda de les herbes del Pendís feta per Colomé.

Ítem, Joan Colomé, pagès del mas Colomé del terme y paròquia del Castellvell, bisbat de Solsona, y Joan Colomé, son fill, veneren als cònsols de Solsona a carta de gràcia lo dret de quitar les herbes del capmàs anomenat del Pendís, que tenie empenyades Joan Torregassa, hereu del mas Torregassa del Castellvell, per sinquanta-dos lliures, deu sous; la qual venda feta a favor de dits cònsols per preu de 47 lliures, 10 sous, és en poder de Jaume Lluch y Azamor, notari de Solsona, a 5 de abril 1636. Y en dita

diada, en poder de dit notari, Pere Torregassa, fill y hereu de dit Torregassa, féu revenda y restitució de ditas herbas a favor de dits cònsols, ab àpocha de ditas 52 lliures, 10 sous. Y després, ab acte rebut en poder de Lluís Lluch y Azamor, notari, als 12 de nohembre 1672, Pere Joan Colomés, hereu de dit mas Colomés, firmà àpocha als cònsols de Solsona de 50 lliures en addició de preu de ditas herbas.

Quitat [*afegitó posterior*].

Número 4:

Herbes de la Canal.

Ítem, Matheu Canal, hereu del mas y heretat de la Canal de la parròquia del Castellvell, y Eulària Canal, sa mare, veneren a Borthomeu Thomasa, paraire de dita ciutat, a carta de gràcia, totes les herbes, herbatges y pastures del dit mas de la Canal, en senyoria del duch de Cardona, per preu de 40 lliures; en poder de Pere Màrtir Andreu, notari de Solsona, als 16 de mars 1596. Dit Thomasa, ab altre acte rebut en poder de dit Andreu als 7 de octubre 1599, vené a la dita ciutat tots los drets y accions a ell spectants sobre les dites herbes, a ell, com desobre és dit, venudes per dit preu de 40 lliures. Y ab altre acte dita ciutat féu addició de preu de 14 lliures, rebut en poder de dit Andreu als 7 de octubre de dit any 1599.

És al plech de las herbas, al calax segon o terser de l'arxiu, als porgamins [*afegitó posterior*].

Número 5:

Emprius de les herbes de les Comes.

Ítem, compromís y sentència arbitral feta y promulgada ab acte rebut en poder de Onofre Tàrrega, notari de Solsona, a 8 de juliol 1542, ab la qual se especifican los emprius que pot pasturar lo bestiar del mas de les Comes.

És al dal dit [*afegitó posterior*].

Número 6:

Herbes de Mascaró.

Ítem, concòrdia ab la qual consta que la Universitat y ciutat de Solsona y singulars que aquella, ara y en tot temps, púgan herbejar, pasturar y emprivar, així ab bestiar gros com menut, conforme per tot lo terme de dita ciutat de Solsona tenen acostumat de herbejar y emprivar, per lo terme y terres del mas de Mascaró, sens empaig ni contradicció de dit Mascaró ni dels seus si ya no és en los alous y vinyes del dit mas, als quals no pugen entrar sens llicència sua, tenint lo mateix orde que's té en los alous y vinyes dels habitants de Solsona per quant ell és del mateix terme de aquella; y altres coses contengudes en dit acte de concòrdia, rebut en poder de Miquel Pintor, notari de Guissona en Solsona habitant, a l'últim dia de octubre 1594.

És al dal dit [*afegitó posterior*].

Número 7:

Herbes y emprius de la Alsina de Ladurs.

Ítem, compromissos y sentèncias arbitrals sobre los emprius de herbejar y fer brossa en lo terme de la Alsina.

És al calax dels porgamins ab los demés, al segon o terser calax dels xichs [*afegitó posterior*].

[f. 79]

Número 8:

Solana dels horts.

Ítem, acte de venda de les herbes de la solana dels horts. Diu són quitades, però lo acte està aquí per saber les afrontacions de la solana ab terme de la ciutat.

Número 9:

Bosch de les Tallades.

Ítem, procés de la visura del bosch de les Tallades.

Número 10:

Alsina y Torra d'en Dach.

Ítem, acte que fa per los emprius de la Alsina y termenat de la Torra d'en Dach. És al plech de las herbas [*afegitó posterior*].

Número 11:

Procés del vintè.

Ítem, procés del vintè contra alguns particulars.

Número 12:

Procés de la causa del Castellvell contra los mostasafs.

Ítem, procés de la Universitat del Castellvell contra los mostasafs de Solsona.

Número 13:

Procés de la causa aportava la ciutat contra lo duch de Cardona.

Ítem, procés de la causa aportava la ciutat de Solsona contra lo duch de Cardona.

Número 14:

Procés de la causa aportava lo fiscal del duch contra los cònsols y mostasafs ducals.

Ítem, altre procés de la causa aportava lo fiscal del duch de Cardona contra la ciutat y mostasafs de Solsona de la jurisdicció ducal.

Número 15:

Inquisició contra la mostafasseria.

Inquisició contra T. Moxó, Lluís Tuxonès, Joan Pujol y Joan Martí, la qual fou restituïda per quant se ere feta contra los privilegis y ordinacions y consuetut antiga de la mostafasseria; y foren revocats los procehiments fets, com conste ab un procés en la cort ducal, y los mostasafs foren tornats en son lloch y pcessió.

Lo qual procés és dins dita inquisició [*afegitó posterior*].

Número 16:

Fiscal de la cúria secular de l'abat contra los cònsols.

Processos de la causa instant lo fiscal de la cúria secular de l'abat contra los cònsols.

Número 17:

Bosch de Merli.

Processos de la causa del bosch de Merli, ab la rodalia de dit bosch y altres papers.

Número 18:

Creació de censal de preu 35 lliures que Joan Trilla y Joana, sa muller, veneren y originalment crearen a Joan Ingla, de Castellar, en poder de Francesch de Peñalosa, notari de Solsona, a 30 de janer 1572; lo qual censal fou venut per March Ingla als cònsols ducals de Solsona, ab acte en poder de Joan Barnabé Pena, notari, a 20 de maig 1613. Falte lo acte de la transportació.

Número 19:

Creació del censal de preu 30 lliures feta per Bernat Xipeller, paraire habitant en Solsona, y Elisabet, sa muller, a favor de Jaume Castelló, sabater, y Eulàlia, cònjuges de Solsona, ab acte rebut en poder de Jaume Boxader, notari, a 25 de nohembre 1561, ab special obligació de una casa que havien comprada de dits Castelló, situada en lo carrer que devalle del carrer del Castell a la Font Major, nomenada la Casa del Pontet, que afronte ab la Casa de les Hores; lo qual censal fonch venut per March Ingla, de la Ribera Salada, a favor del cònsols ducals de Solsona, ab acte en poder de Joan Barnabé Pena, notari, a 20 de maig 1613. Falte lo acte de la transportació.

[f. 80]

Número 20:

Lo acte del stabliment de la casa de la Torra de les Hores, que feren los cònsols a Jaume Castelló, en poder de March Pelós, notari, als 22 de juliol 1517.

Número 21:

Lo acte de stabliment de una casa dirruïda, que feren los cònsols de Solsona en virtut de privilegi, ús y consuetut.

En dit número n'i ha altre consemblant [*afegitó posterior*].

En poder de mossèn Joan Barnabé Pena, notari, en lo any 1618, foli 46 del manual, stabliment a Joan Falguera fet per los magnífichs cònsols.

En lo any 1626, foli 355, altre stabliment a Antoni Oms.

Ítem, en lo any 1634, foli 110, altre stabliment a Jaume Monjenell, cantener.

Ítem, en lo any 1634, foli 111, a Vilella del mas de Mascaró altre stabliment.

Ítem, en lo any 1636, foli 128, Joan Trilla vené a la ciutat lo dret y facultat de passar l'aigua per sa heretat per preu de 12 lliures, en poder de dit Pena.

Ítem, en poder de dit Pena en lo any 1614, foli 76, Pau Pallarès, batlle del duch, prestà lo jurament davant de l'altar de la Santíssima Trinitat en lo ingrés de son offici.

Ítem, en 1617, foli 234 del manual, Joan Mas, batlle del duch, prestà jurament.

Ítem, en 1627, foli 194, Pau Montserrat, batlle del duch, prestà lo jurament.

Ítem, en 1628, foli 78, Joan Camp, batlle del duch, prestà lo jurament.

Ítem, en lo any 1638, foli 108, Joseph Thomasa, batlle del senyor bisbe, prestà lo jurament.

Número 22:

Vot dels assessors de Solsona sobre la jurisdicció dels mostasafs, lo qual se ha continuat en los registres de les cúries de l'any 1702 [*afegit posteriorment*].

[Papers de Trota, al segon o terser calax xichs dels porgamins, *afegit posteriorment i cancel·lat*].

Los actes de las ànimes són al primer calax xich [*afegitó posterior*].

[f. 92]

M

En la mateixa lletra és lo calaix que són los títols següents [*afegitó posterior*]:

Número 1:

Títols de diffarents donacions de baronies y altes [*sic*] cosas en favor de la iglésia de Solsona fetas.

Número 2:

Privilegi del rey nostre senyor ab lo qual eregí en ciutat a la vila de Solsona.

Número 3:

Papers enviats a Madrid y Roma per la erecció del bisbat y ciutat de Solsona.

Número 4:

Bulla apostòlica a favor de don Lluís Sants, primer bisbe de Solsona, y lo acte de la pcessió.

Número 5:

Ordinacions per la botiga dels pobres.

Número 6:

Reducció del quint de les imposicions a 75 lliures.

Número 7:

Dos privilegis reals de la reintegració del govern de Solsona.

Número 8:

Lo decret concedit per lo il·lustríssim y reverendíssim senyor don fra Francisco Roger, bisbe, per lo govern polítich de la ciutat de Solsona.

Número 9:

Lletras apostòlicas comesas a l'archabisbe de Tarragona de absolució de censuras a favor de la ciutat y bisbat de Solsona, ab la execució de aquellas, en lo any 1653.

Número 10:

Còpia simple de la extincció de hospital d'en Llobera y erecció del col·legi de predicadors.

Número 11:

Institució de la causa pia del reverent Antoni Jordana, canonge de Sant Faliu de Girona.

Número 12:

Concòrdia del referiment de les dues jurisdiccions.

Número 13:

Sentència de Tarragona per lo bassí de les ànimes y executorials ab inserta de la sentència.

Número 14:

Ordinacions del senyor don Lluís Sants, bisbe de Solsona, y, en particular, de donar los ciris lo dia de la Candelera y Dissapte Sant.

Número 15:

Constitucions de la catedral iglésia de Solsona.

Número 16:

Regimén de la Casa de la Ciutat de Lleyda.

Número 17:

Ordinacions per al bon govern de Cardona y son districte fetas per la excel·lentíssima senyora dona Catherina Fernandes de Cardona, duquessa de Cardona y Segorve.

Número 18:

Acte de pcessió de la ciutat de Solsona, presa per lo doctor Diego de Farrer, procurador de la excel·lentíssima senyora dona Maria Theresa de Benavides, duquessa de Cardona, com a tudora y curadora de don Joachim, son fill, als 4 de febrer 1670.

[f. 93]

Número 19:

Acte de pcessió de la ciutat de Solsona, presa per don Joan de Castilla com a procurador de la excel·lentíssima senyora dona Maria Theresa de Benavides, duquessa de Cardona, tenutària, etc., als 11 de maig 1670, en lo qual hi ha confirmació de privilegis.

Número 20:

Acte de pcessió de dita ciutat, presa als 26 de juny 1680 per lo noble senyor don Anton de Camporrells com a procurador dels duchs de Cardona, Medinacoelli, etc.

Número 21:

Acte de pcessió de dita ciutat, presa per lo procurador de l'il·lustríssim y reverendíssim senyor doctor Manuel de Alva, bisbe de Solsona, als 8 de nohembre 1685.

Número 22:

Protestas per lo concentiment de la revocació dels privilegis de Solsona.

Número 23:

Requesta presentada al governador de Cardona peraquè fes nominació de balle de Solsona segons la terna a ell presentada als 7 de maig 1682.

Número 24:

Privilegi de balle ducal a favor de Gabriel Busquets.

Número 25:

Lletras reals y introductòrias de causa contra lo duch de Cardona per haver revocat alguns privilegis de la ciutat de Solsona.

Número 26:

Certificatòrias de un privilegi de balle y juraments de altres balles creats.

Número 27:

Privilegi concedit a la ciutat de Solsona de poder tenir taula, com la tenen les altres ciutats de Cathalunya*.

Número 28:

Acte de pcessió de la ciutat, presa per lo procurador de l'excel·lentíssim senyor marquès de Cogulludo, fill primogènit y immediat successor de la excel·lentíssima senyora duquessa de Cardona, als 17 de juliol 1695.

* Aquest document número 27 i els que segueixen, fins al número 50, foren incorporats a l'Index posteriorment a la seva redacció inicial, en força casos ja entrat el segle XVIII.

Número 29:

Acte ab lo qual consta que Jaume Santjust, de la parròquia de Olius, renuncià a una causa que havia introduïda en la Reial Audiència contra dels mostasafs, per ocasió que dits mostasafs lo havían capturat y detingut en les presons ducals de la present ciutat per uns bans que dit Santjust havia incorreguts, per los quals pagà a dits mostasafs 5 lliures.

Número 30:

Acte de pcessió de la ciutat, presa per lo procurador de l'il·lustríssim y reverendíssim senyor don fra Joan de Santa Maria Alonso y Valeria, bisbe de Solsona, als 8 de agost 1694.

Número 31:

Acte de cessió feta y firmada per lo pubill Flaquer y los tudors y curadors a favor de la Universitat de dita ciutat, de la casa de la Torra de les Hores, y venda de una part de casa anomenada lo Caragol, ab los títols vells.

Número 32:

Informació sobre ab què forma se ha de cridar lo Concell.

Número 33:

Acte de concòrdia entre la ciutat y col·legi de predicadors, y administradors de la causa pia de la senyora Joana Moixí, sobre les pensions del [sic] censals fa dita ciutat a dit col·legi y causa pia.

Número 34:

Auctèntica de las relíquias de la ermita de Sant Bartomeu.

Número 35:

Concessió real per 20 anys de las gavellas a la ciutat de Solsona y l plica que fa per lo mateix effecte.

Número 36:

Significavit de Roma per la reintegració de títols a la Universitat y comunitat.

[f. 94]

Número 37:

Estat de Solsona y son bisbat, antiguitat y títols.

Número 38:

[Resolucions de ajuntaments, *cancel·lat*]. Un quadern de privilegis del duch de Cardona sobre la franquesa de terços per títols lucratiu y altres concessions.

Número 39:

Differens concessions antigas.

Número 40:

Differents concessions a la iglésia de Solsona y a la vila.

Número 41:

Visita de Solsona per sa excellència.

Número 42:

Representacions sobre la administració de justícia.

Número 43:

Sentència en favor de la mostafaceria.

Número 44:

Resumen de donacions, etc., a la iglésia de Solsona.

Número 45:

Transumptos de privilegis.

Número 46:

Franquesa del dret de maridatge real.

Número 47:

Sentència de la contenció entre la ciutat y clero.

Número 48:

Títols de Trota de Castellà.

Número 49:

Lo vall y fossos del castell y murallas.

Número 50:

Sobre las cabanas, collegis y confrarias, privilegi és en la caxeta nova, a l'arxiu.

[f. 95]

N

Plicas de cartes:

Ítem, una plica de actes fens de algunes notes y altres papers.

Ítem, una plica de eleccions de proms.

Ítem, la còpia de la sentència de contenció contra la reverent comunitat en lo fet de las carneserías.

Registres de pòlissas y pòlissas [*afegitó posterior*].

[f. 96]

O

Llibres y comptes de la taula de l'any 1682, 1683 y 1684.

[f. 97]

P

Llibre de la causa pia de Jordana.

Llibre de la causa pia de Catllar.

[f. 98]

Q

Llibre de transumptos de privilegis.

Llibre de les diffinicions de comptes.

Los papers de Trota són a l'arxiu, dins los terser o segons calax dels porgamins [*afegitó posterior*].

[f. 99 / p. 1]

Summari de tots los privilegis, drets y prerogativas que gaudeix la ciutat de Solsona que-s troben continuats en lo llibre gran de privilegis:

1. Primo, ab súplica decretada per lo senyor duch de Cardona en Sogorb, a 8 de desembre 1564, concedí lo següent: que lo procurador o governador de sa excel·lència, per a ser més prop al govern, residesca contínuament en Cardona fol. 1.

Batlle sie triennal y lo assessor purgue taula:

Ítem, que lo batlle de sa excel·lència sie triennal i-s fasse ab terna de la ciutat jurada, y que al cap dels tres anys lo batlle y assessor seu purguen taula y lo trienni comense a cap de any y la terna se fasse per Sant Andreu.

Assessor de Cardona vingue en Solsona:

Ítem, que lo assessor de Cardona vingue a Solsona per las causas una vegada cada mes, sens notari, puix ne té en Solsona.

Cònsols y mostasaffs sien tractats ab decèntia:

Ítem, que los cònsols y mostasafs sien tractats ab decèntia de sas personas.

Drap dels pobres sie franch de bolla:

Ítem, que lo drap que los cònsols donen als pobres sie franch de bolla.

[Ítem, que en temps de contagi púgan fer cases en lo terme, ab que, passat lo contagi, tornen en son poblat, *cancel·lat*].

Rodalia:

2. Ítem, la rodalia en la qual se troben difarents declarations de termenats y confins y emprius del terme de la present ciutat, y concòrdias ab los vahïns y circunvahïns, ab las confessions juradas dels mateixos fol. 3 ad 9.

Confirmació de privilegis:

3. Ítem, la confirmatió llarga que dona Beatriu, bescomtesa de Cardona, féu ab son fill don Hugo. Primo, confirme la carta dels privilegis y gràcias de don Hugo, marit y pare, respective, seus, ab un acte dels sis dels idus de setembre de l'any 1302, clos per Pere de Junyent fol. 9.

Bassa o pati davant del castell:

Ítem, que la bassa o pati que és en lo cap de la vila, davant lo castell, i-s té ab lo hort d'en Berenguer Mícer, sie tornat a ús y servitut de tota la Universitat de Solsona, de tal com los prohòmens y Universitat de Solsona lo haviem comprat, a ús del comú y particulars.

Gastos del batlle:

Ítem, que la Universitat de Solsona no tingue obligació de pagar los gastos del batlle ni sos saigs, ni altres companyas que en si menarà en host o cavalcada, així de bèstias com de qualsevols missions y despesas.

[Ítem, que si convé taxar comuns, questas o altrás tallas en la vila de Solsona o fer préstet o prestats per singulars de ella a obs y necessitat de la mateixa vila, pugen fer instar y aplegar, sens intervenció del batlle, scrivà y sait de la cort, sens que hàian de donar cosa alguna al batlle, scrivà y sait de la cort per lo sobredit si no és en cas que no vulguessen pagar y se hagués de fer alguna compulsió de justíia, que, en tal cas, deu ser satisfet a cognitió del batlle y prohòmens.

Ítem, que los batlles dels castells de Solsona, de Ladurs y Olius haien de observar los bans que convindrà ordenar per los prohòmens de Solsona, ab consentiment dels batlles, en les honors y possessions que tenen ab dits castells.

[p. 2]

Ítem, confirme totas las franquesas, llibertats, immunitats, consuetuts, gràtias, privilegis, concessions y usàntias fetas y concedidas per lo noble don Ramon Folk, avi de dit don Hugo, y per los senyors de Cardona. *Cancel·lat*].

Los cònsols poden tallar, taxar, per qualsevol rahó, totes y sengles questes:

Capítol 4. Que púgan los cònsols o probes hòmens de la vila de Solsona tallar, taxar, col·legir, congregar y fer congregar per qui vullen totes y sengles questes, comuns y talls que se sdevinguen tallar, posar y congregar en dita vila per qualsevol rahó y causa, ab que lo scrivà de la cort vaie per dita vila y escriga las casas y noms de aquells que deuen y són tinguts enviar, contribuir y pagar en ditas tallas, quistas y comuns; y que sie pagat ell y lo saig de son salari. Emperò, si per a scríurer la dita talla voldran tenir altre scriptor, que en ningun cas lo scrivà de la cort sie, scrigue o fasse scríurer los dits talls y que se li satisfasse son treball decentment; y si alguna penyora o compulsió se degue fer a-n-aquells que staran descrits en las ditas tallas y pagar y contribuir deuran, y los mateixos no voldran o no poran pagar la dita talla, vol que lo saig de la sua cort o aquell o aquells que los cònsols o pròmens diran o hauran dit o volgut, fassen y fer sien tinguts a fer la dita compulsió o penyorament, y que al mateix saig se li satisfasse de son treball per los dits cònsols.

Sentència de successió abintestat no pague ters:

4. Sentència de Ramon de Canalda, jutje, commissari elegit per lo batlle del castell de Terrasola, ab la qual absol a Pere de Segué, hereu de Bernat de Segué, de Solsona, del terç que lo dit batlle asserie competir al senyor de dit castell dels béns de dit Bernat, per rahó de l'intestat de dit Bernat, per ço que constave de la llibertat de la vila de Solsona y de sos habitants de pagar aquell fol. 11.

Confirmatió:

5. La confirmació jurada del compte don Hugo de tots los privilegis, llibertats, franquesas, gràtias e immunitats concedits per ell y per sos predecessors als probes hòmens y Universitat de Solsona, fet a 9 de agost 1357 fol. 12.

Forns:

6. Un decret de l'ordinari ecclesiàstich que los forns no estiguessen en una mà de un forner sinó en difarents forners, per los inconvenients que-n resultave, y, axí, que fossen arrendats a l'encant públich als més donants fol. 13.

Decret:

7. Un decret y conventió que los senyors bescompte de Cardona y pabordre de Solsona feren dels capítols següents fol. 14.

Bans:

Capítol primer. Que los bans de sinch sous de temps de un mes se pugue demanar sempre y quant sie encorregut.

Ters de la firma de dret:

Capítol 2. Que los vint diners del terç de la firma de dret, si las parts se concorden dins 8 dies des del dia de dita firma y ho denuntien dins dit temps, la cort no tingue dits vint diners, si, emperò, passat dit termini, las parts no se seran concordades.

[p. 3] jutje:

Capítol 3. Que de lo terç del jutje las parts no stiguen obligadas a concordar-se ab dit jutje, sinó que créscan las penyoras a cognitió de la cort, y la cort satisfasse al jutje del terç de las penyoras. Si, emperò, la cort done jutje estrany, las parts li paguen lo salari a cognitió de la cúria.

Militars:

Capítol 4. Que los militars no sien penyorats sens fatigas, que és faltar qui·ls compellesca.

Firma de dret:

Capítol 5. Que qui vulle firmar de dret no sie penyorat ni sos béns, dins ni defora.

Sagell dels batlles:

Capítol 6. Que los hòmens de Solsona no donen res per sagell dels batlles sinó dos diners al notari per son treball.

Las queixas se firmen davant son balle:

Capítol 7. Que todas las queixas se firmen davant de son senyor y que lo batlle del reo envie al jutje la querela personal que se entenga. Y, si la qüestió serà de possessions, cadahú, actor y reo, firme en poder de son batlle y se porto la qüestió y se discutezca davant del senyor en poder del qual serà la possessió.

Mudar:

Capítol 8. De mudar, concediren com a l'acte antich.

Seguretat del que deposen los estranys en Solsona:

Capítol 9. Que lo que los estranys deposen en la vila de Solsona ho tinguen salvo y segur, y que no se'ls pugue empenyorar ni emparar per causa alguna, en pau o en guerra.

Sagrament y homenatge, y lloatió y aprovació de declarations:

8. Un acte de prestatió de iurament de homenatge feta per los vassalls

ducals y, de fidelitat, per los espiscopals, a don Joan Ramon Folck, compte de Cardona, en poder de Guillem Satorra, notari públich de Solsona, a 9 de juliol de l'any 1402; en lo qual lloen y aproven las sentèntias y declaracions arbitrals fetas entre lo compte de Cardona y lo pabordre de Solsona, ab las quals se declare que per lo jurament de fidelitat que presten los vassalls de un senyor a l'altre no se li attribueix iurisdicció alguna; que quant los vassalls de un senyor cometen alguna iniúria contra lo homenatge y iurament o contra de dits senyors, que la cognició y executió de pena pertany al senyor del vassall que comet aquella, y no al senyor injuriat; y si lo un vol corregir o raptar a l'altre o ha de fer en la cort del senyor del qui delinquex fol. 15 et seqq.

Sagrament y homenatge:

9. Un acte de prestatió de sacrament y homenatge y de fidelitat feta per los vassalls ducals a don Joan Ramon Folch, compte de Cardona, a 9 de juliol de 1402, en poder de Guillem de Parcerissa y Guillem Çatorre, notaris fol. 19 ad 21.

10. Aquest número no és al llibre sinó al calaix; és, emperò, notat al llibre a fol. 21.

Confirmació:

11. La confirmació y approbatió jurada per don Joan Ramon Folch, comte de Cardona, de tots los privilegis, llibertats, fran-[p. 4]quesas, gràtias, immunitats y consuetuts concedits per don Hugo, viscomte de Cardona, y per sos predecessors als cònsols y probes hòmens de la vila de Solsona, a 9 de juliol de 1403, en poder de Guillem Parcerissa y de Guillem Çatorre, notaris fol. 22.

Sagrament y homenatge y cognició de causas:

12. Un acte rebut en poder de Solsona de Miraver, notari de Solsona, a 10 de las chalendas de juny 1343. Los síndichs de la Universitat de Solsona, tant de la part del compte com del pabordre de Solsona, usant de la potestat que ab lo syndicat dit dia per dita Universitat fonch concedida, prestaren lo sacrament y homenatge, ço és, los síndichs de la part del compte al pabordre y los del pabordre al compte, que-s trobaven en lo palàtio del dit compte, declarant ab dit syndicat ab unas clàusulas de sentèntias arbitrals entre dits senyors fetas de que per dit sacrament y homenatge no-s tribuís iurisdicció dels vassalls de un senyor a l'altre, ni se entenie preiudicar a la iurisdicció de cada senyor, sinó que tant solament comprenie la fidelitat dels vassalls de un senyor a altre y la indemnitat de aquells, prometén defensar a la vila y a tots sos habitants de sos enemichs; y que en cas que alguns vassalls de un senyor danyàs o agraviàs a l'altre o a sos procuradors generals, que perçò lo tal senyor damnificat o iniu-

riat o son procurador general no tingués la cognitió y punitió del delinqüent que fos de l'altre senyor, sinó que lo propri senyor del delinqüent ne hagués de conèixer y castigar; y, en cas que lo tal senyor propri no u fes, que perçò lo tal senyor iniuriat no-s pugués fer iustítia, sinó que la cort raptant de fidelitat pugue tenir recors a altra cort, segons los usatges de Barcelona y consuetuts de Cathalunya a fol. 24 ad 27.

Confirmatió:

13. Una confirmatió universal liurada per la il·lustríssima senyora dona Beatrís, bescomptessa de Cardona, tudora y curadora de don Hugo, son fill, de tots y sengles privilegis, llibertats, franquesas, immunitats, gràtias, consuetuts y usanses, tant per lo il·lustríssim compte don Hugo com per lo il·lustríssim don Ramon Folch, son pare, y de altres qualsevols predecessors seus concedits y concedidas a la Universitat y singulars de la vila de Solsona, ab tots y sengles capítols, clàusulas y qualsevols coses en aquells o en aquellās contengudas, rebut en poder de Pere de Casagualda, scrivà y notari, a 1 de juny 1325 a fol. 27 ad 28.

[p. 5]

Transferir-se de una senyoria a una altra:

13, perquè és en lo mateix pergamí. Un acte rebut en poder de dit Pere de Casagualda a l'1 de juny 1335, concedint que, no obstant lo jurament y homenatge per los síndichs de dita Universitat prestats, púgan los de dita Universitat y qualsevol de aquells transferir-se de una jurisdicció a altra, axí com de la franquesa y convinensas, segons ús y observansa de dita vila los és lícit y havían usat fins alashoras, y prometent de tenir y observar tots y sengles privilegis, llibertats, immunitats, gràtias, franquesas, consuetuts y observànsias com las tingué don Ramon Folch, son sogre, sots obligacions dels béns de son fill, renuntiant a tota cosa obviant fol. 29.

Absolutió y remissió de la sisa:

14. Acte de absolutió, remissió y difinitió firmada y jurada per lo senyor bescompte Ramon Folch, de la sisa eo collecta que se havie imposada per muralles, torres y altres coses als habitants de la vila de Solsona, per la qual rebé 5.000 sous, em-poder de Antoni Castellar, notari de Solsona, a 24 de novembre 1320 fol. 30.

Acte de ajust entre los senyors en lo qual concediren fer-se impositió als de la Universitat per a subvenir ses necessitats y de dits senyors:

15. Un acte de ajust fet entre las nobles senyoras dona Maria Alverís, bescomptesa de Cardona, y dona Beatrís, també bescomptessa de Cardona,

tudora y curadora de don Hugo, bescompte de Cardona, son fill, y Bernat, pabordre, com a senyors; y los prohòmens de todas las duas jurisdiccions en nom de tota la Universitat, fet en poder de Solsona de Miraver, notari de Solsona, a 2 de febrer 1338, en lo qual dits senyors concediren fer-se impositió als de dita Universitat per a subvenir ses necessitats y de dits senyors, ço és, de dit compte y comptessa, per a pagar 15.000 sous per lo dot a dita dona Maria, antes bescomptesa de Cardona y, després, de Narbona, y de dit pabordre 6.400 sous per molts deutes que devie y, en particular, per a fer obras a la iglésia, acordaren que dita Universitat tinguessen 4 cònsols, elegidors dos de cada jurisdicció, que poguessen conèixer y ordenar com los cònsols de Cardona y las facultats y llibertats següents, duradores per quinse anys fol. 31 et seq.

Fer cònsols per un any:

Primo, de crear y fer dits cònsols per un any, que fassen sacrament cascú a son batlle, que seran bons e faels, etc.

Deu concellers per cada senyoria:

2°. Que los cònsols de cada senyoria demanen y hajan deu consellers de cada señoria, que presten sacrament en poder de son batlle.

[p. 6] *Que los concellers acuden sempre que per los cònsols seran demanats:*

3°. Que tota vegada que per los cònsols seran demanats, ab crida o altrament, acuden dellà ahont los demanaran.

Que los cònsols y Concell puguen manllevar a censal:

4°. Que dits cònsols y Concell púgan manllevar a censal y obligar lo lloch y béns de la Universitat per alguns diners que hajan menester per profit eo honor del lloch.

Que los cònsols reben los diners de la Universitat:

5°. Que los cònsols púgan rébrer tots diners o altres drets pertanyents al lloch y a la Universitat.

Electió de cònsols:

6°. Que dits cònsols, acabat son any, púgan elegir dels proms quatre a cònsols, que u hajan de acceptar y ne sien forçats per lo batlle, si són sufficients.

Que los cònsols hajan de donar compte:

7°. Que los cònsols vells hajan de donar compte als concellers que ells nomenaran y lo que deguen que u paguen als cònsols nous; altrament, que los nous ne sían carregats.

Los cònsols requeréscan y supliquen als senyors si preiudiquen las franquesas, costums y si fan contra dret:

8°. Que si los senyors vexen o preiudiquen las franquesas, costums, usances o fassen contra dret, que dits cònsols ne requeréscan y supliquen a dits senyors.

Los cònsols puguen defensar a algun home o dona si és preiudicat per lo senyor:

9°. Que si dits cònsols veuen que algun home o dona és preiudicat per lo senyor o per l'altre, que-l púgan defensar peraquè no li sia fet tort.

Los cònsols poden conèixer de las qüestions de vahí a vahí:

10°. Que dits cònsols tingan poder de allanar tots encontres que sien de vahí a vahí en la vila y terme de ella, axí per térmens, aigües, carrers, solaments, porxos, finestras, canals, entradas, per totas qüestions que sían de vahí a vahí. Y segons son bon enteniment desparteran dits encontres y se scriguen al llibre y ho denuntien al batlle de la senyoria que sie y, cridades las parts, dit batlle fase observar las compositions, declarations o avinensses segons que per dits cònsols serà determinat, sens admètrer malítias ni apel·lacions, ans bé que las cosas per dits cònsols determinadas no pugen ser revocadas per altres cònsols en ningun temps.

Que los cònsols no declaren las qüestions que no sían ohidas las parts:

11. Que si algunas parts deixaran de observar-o, lo batlle de sa jurisdicció los hi compellesca ab penas que execute sens remissió, emperò, dits cònsols no declaren ni determinen qüestió alguna que primer no sían cridades, oïdas, las parts en sas rahons y vists sos papers y testimonis que fassen per lo fet, sinó que fos cosa perillosa en la tardansa. Y si algú pert lo respecte a dits cònsols, que sían fortament corregits per sos senyors.

Los cònsols, ab llur Concell, púgan ordenar los bans:

12. Que los cònsols, ab llur Concell, púgan ordenar los bans dins lo lloch y de los laurons, ço és, robos, y·ls mostren als batlles perquè los qui sien iusts los fassen observar.

Altres bans:

13. Que si a dits cònsols ab lo Concell los apareixerà ordenar altres bans, púgan donar-los per scrits als dits batlles; y si sobre [p. 7] los dits bans hy havie alguna qüestió, ne púgan conèixer los dits cònsols y consellers ab dits batlles.

Ítem, per dits senyors, en dit acte, foren concedits a dita Universitat los privilegis y franquesas següents:

Vi. Que ningun home estrany ni privat no gose entrar vi:

Primo, que ningun home strany ni privat gose entrar vi dins lo terme y vila de Solsona, desà las creus dels oradors entorn la vila de Solsona, per a vèndrer en gros ni en menut, ni per tenir-ne en manera alguna, sots pena de pèdrer lo vi y ban de 10 sous, ço és, cada any des de Sant Miquel de setembre fins a mix juliol. Y, fora de dit temps, ne púgan entrar vi vell y que per lo dia Domni a enter haje de ser venut. Y, si apareixerà a dits cònsols y Concell que y ha prou vi en Solsona, que·n púgan prohibir la entrada per lo temps los apareixerà.

Verema:

Ítem, que ningú que no tinga contínua residència en Solsona puga entrar verema per fer vi, sots pena de pèdrer aquella y deu sous més; en lo

qual no volen estar compresos los senyors per lo que han de menester per obs de sa casa.

Draps:

Ítem, que ningun extrany pugue vèndrer draps de llana ni de lli, ni de cànem a tall, sinó en las firas, sots pena de 60 sous.

Ningun estrany gose vèndrer a menut, sinó en la firas:

Ítem, que ningun estrany gose vèndrer a menut, sinó en la firas, si no és marxant que porto mercaderias estranyas, y que aquells púgan tenir taula y vèndrer a menut. Y qui contrafasse paga deu sous per cada vegada.

Vèndrer:

Ítem, que ningun estrany gose vendre a gros ni a menut soles, avarcas, sabates, en ningun temps sinó en las firas, en pena de deu sous, si no és als de la vila de Solsona sabates a menut o una pell entera, o més si ne voldran, o una pessa de camell gran o poca, o més, o strams, o caps, o cues, o tota investiò blana a totom de Solsona.

Comprar:

Ítem, que ningú de Solsona compro soles a ningun estrany sinó que lo cuiro acuirat no era bo, qual cuiro acuirat almanco sien quatre pessas, sots pena de 5 sous.

Vèndrer:

Ítem, que los demunts dits mercaders de qualsevol offici púgan vèndrer en gros, en taula o en botigas, tot lo any, segons dalt és ordenat.

Penyorar:

Ítem, que per ningun deute ni comanda per ningú home ni per los senyors ne sien penyoradas bèstias ni arreus, ni instruments de llaurons, ni aparellaments de aquells, ans bé sían guiadas y privilegiadas als llauradors encara que fossen specialment obligats.

[p. 8]

Àpocha:

16. Lo acte de la àpocha de dits 15.000 sous y difinitió y pacte de no res demanar firmada per dita senyora bescomptessa dona Beatrís, tudora y curadora del bescompte don Hugo, son fill, y per lo mateix don Hugo firmada a 10 de octubre 1341, en poder de Ramon de Correà, notari del monastir de Sant Vicens de Cardona fol. 37 et seqq.

Confirmatió:

17. Acte de confirmatió jurada per lo dit bescompte don Hugo generalment de tots y sengles privilegis, llibertats, franquesas, gràtias y immunitats concedits per ell y per sos antepassats a la Universitat de Solsona, rebut

em-poder de Bernat Loreta, notari de Solsona, a 3 de mars 1354
 fol. 39.

Confirmatió:

18. Acte de semblant confirmatió feta per la senyora dona Maria Alveriz, bescomptessa de Cardona, en poder de Guillem Pere, notari del pabordre de Solsona, a 23 de octubre any 1320 fol. 40.

19. Un acte de privilegis y altras gràtias concedits y concedidas per lo senyor compte don Joan Ramon Folch y per lo administrador de la pabordria de Solsona, a 24 de juliol 1400, en poder de Guillem Satorra
 fol. 41 ad 45.

Mudar-se de una senyoria a un altre:

Primo, que tothom que sie fet hom soli y propri de un de dits senyors sia absolt y que, si se n'han fet scripturas, sían cancel·ladas, y que de aquí al davant dits senyors ni sos offitials no púgan usar de ningun habitant com ha home propri y mudar-se de una senyoria a una altre, segons, emperò, la convinensa y usatge; y que si alguna cosa contra assò se ha innovat sia nul·la.

Vi y verema:

Ítem, que ningun foraster puga entrar vi ni verema sens llicència dels cònsols, ni los habitants de ella, sinó vi o verema pròpria, acceptant-ne los senyors per lo que hàjan de menester per sa casa.

De causes:

3º, que ninguna persona habitant de Solsona pogue ser treta fora de ella per qualsevol qüestió, tant civil com criminal, que contra aquella se mogue, ans se haje de vèurer, conèixer y determinar per son jutje dins Solsona. Y que per ningun estrany púgan dits habitants ser convinguts en judici fora de Solsona, ans ne haien de determinar y conèixer dins dita vila en la cort de dit senyor per son jutje o per aquell que a dit senyor plaurà dins dita sa cort, estenent-ho a las causas de apel·lació.

Draps crus y filassa:

Ítem, que los habitants de Solsona púgan tràurer per vèndrer o aparellar ahont vulle draps crus y filassa, y fer-ne venda dins Solsona a qualsevol persona, y que los compradors tingan llibertat de tràurer-o de Solsona y vèndrer-o dellà ahont vullan.

Offitials de las corts no còbron més de la taxa:

Ítem, que los offitials de las corts y del notari de la scrivania, que no púgan cobrar més de la taxa que tenen feta.

Diner de la carn:

Ítem, que per deu anys puguessen tenir lo diner de la [p. 9] carn per subvenir las necessitats del poble.

De causes:

20. Privilegi per los senyors bescomptes don Ramon Folch y dona Maria, sa consorte, a tots los hòmens y dones de Solsona, que per ningun malefici o iniúria no·ls tindran ni trauran fora de Solsona, sinó en la vila o castell de Solsona; ni·ls assenyalaran dia ni dies, jutje ni jutjes, scriptor o scriptors, ans bé en dita vila o castell de Solsona, si alguna qüestió o demanda criminal, civil o pecuniària per dits senyors bescomptes o sos successors o algú en son nom contra de dits habitants, presents o sdevenidors, se mourà o acceptarà, de qualsevol condició que sie, se haje de decidir y declarar, determinar y sententiar en dita vila o castell de Solsona, y allí mateix posar-la en executió, ab promesa iurada de no contrafer-hi en ningun temps ni manera alguna. Fet ab acte públich em·poder de Guillem Croati, notari de Solsona, a 10 de mars 1309 fol. 46 et seq.

Poder-se transferir de una iurisdictió a un altre:

21. Acte de regonexensa feta per la senyora bescomptessa dona Maria, muller del senyor bescompte don Ramon Folch, que, encara que li hàjan prestat sacrament y homenatge, si esdevenie premorir dit senyor bescompte que, no obstant dit homenatge, se puguessen transferir de una jurisdicció a un altre, axí com de la franquesa, ús y observàntia los és lícit, y de observar-los los privilegis, franquesas y consuetuts axí com dit senyor bescompte los havia tingut y observat, rebut en poder de Jaum [sic] Andrea, substitut de dit Croati, notari, a 6 de novembre 1314 fol. 47.

De causes:

22. Acte de lloatió y aprobatíó de no tràurer las personas y causas dels habitants de Solsona, feta per lo senyor compte don Hugo, declarant que la extractió de Bernat Raïm y Joan Desquer, habitants de Solsona, per crims an comès, no fos fet peiudici ni tret en exemple; en poder de Pere Ferrari, notari de Solsona, y de Ramon Ventayllola, notaris [sic] de Solsona, a 31 de agost 1391 fol. 48.

Concessió per enderrocar lo mur del Castell Vell y de la pedra fer-ne los murs de Solsona:

23. Concessió patent del senyor compte n'Uch de Anglesola, feta a 10 de novembre 1389, als prohòmens de Solsona per a enderrocar lo mur del Castell Vell y de la pedra de aquell fer-ne lo mur de Solsona . . fol. 49.

Confirmatió:

24. Acte de confirmatió, lloatió y approbatíó, y ratificatió, juradas per lo senyor bescompte don Hugo, rebut em·poder de Pere Junyent, notari de Solsona, a 7 de setembre 1332, ab los capítols següents . . fol. 50 et seqq.

Mudar-se de una senyoria a una altra:

Primo, de tots los privilegis, franquesas, llibertats, immunitats, usantses, axí en guiatges de hòmens stransys, mudanses de una senyoria a una altre y de totas altras cosas, segons las convinensas que són entre los senyors de Solsona.

Servitut:

2°. De forçar ni demanar comú, acapte ni empriu, ni altra servitut, vivint la mare de dit bescompte.

[p. 10] *De las causas:*

3°. De no tràurer ni tenir fora de Solsona presos hòmens ni donas de Solsona per ningun crim.

Firma per 5 sous:

4°. Que per qualsevol demanda que-s fasse a qui-s vulle de Solsona, firmant per 5 sous, haie spay de 8 dies, dins los quals lo demanat no pugue ésser forçat de tenir dia ni poder, jutge ni scrivà. Y si dins vuyt dies se avenen no paguen res de ters.

Franquesa de ters de las casas:

5°. Que crexent lo poble de Solsona en cases, en terras que se'n pague ters, que gaudéscan de la mateixa franquesa, així que no se'n pague ters, axí com en las demás cases, sino que-s tornàssan a dirruir y cultivar-se, que, en tal cas, de las alienations se reserven de tenir-i ters.

Aigua de las fonts de Ladurs:

6°. Que l'aygua de las fonts de Ladurs vinguen perpètuament a Solsona sens embarch ni disminució alguna, y que ningú de Ladurs ne gos pendre ni regar de aquella.

Lleuda:

7. Que ningú de Solsona pague lleuda en ningunas vilas y llochs de dit bescompte sinó en los llochs ahont an acostumat dar-ne.

Dèbit:

8°. Que dit senyor bescompte no diferesque ni diferir pugue ningun deute als habitants en la vila de Solsona en los que hi haje sacrament y hostatje, sols no sie usurari.

De las causas:

9°. Que ninguna causa civil ni criminal de demanda o inquisició contra home o dona de Solsona pugue tràurer-se de Solsona, ni assignar-li dia de plet fora los termes o castells de ella, qualsevol que sie la demanda.

Núncio:

10°. Que lo núncio de la cort no tingue més de sis diners per lleuga de peatges.

Núncio:

11°. Que ningun núncio ni altre official tingue per penyora o citació dins Solsona més de un diner per salari.

Lleuda:

12°. Que la lleuda se pague en Solsona com se pagave en temps del senyor bescompte don Ramon Folch, son pare.

Mesuratge:

13. Que lo mesuratge se reba y cobra com al temps de dit senyor bescompte don Ramon.

Llicències del batlle se donen de paraula:

14. Que las llicències no sien donadas per scrit, ni lo jutge ne reba salari algú, y que lo batlle las dóna de paraula, així com en lo temps del dit senyor bescompte don Ramon.

15. Mentiona lo privilegi dels jueus de no appel·lar.

Confirmació de privilegis:

Último, confirme tots los privilegis, libertats, franquesas, [p. 11] immunitats y gràtias concedits per dit senyor bescompte.

De las causas:

25. Transumpto de lletras authènticas del senyor bescompte don Ramon Folch, dades a Claramunt a 31 de maig 1332, manant que Guillem de Murea, pres tret de Solsona, fos tornat al castell de Solsona, per concessions fetas als prohòmens y Universitat de Solsona fol. 54.

Requisició:

26. Acte de requisició de la Universitat de Solsona al batlle ducal de Solsona que restituís las penyoras a un cònsol perquè la Universitat de Solsona no havie enviat una guarda al castell de Òdena, entenenent dita ciutat no estar-i obligada, em·poder de Guillem Martí, scrivà jurat de la scrivania de Solsona, a 30 de desembre 1355 fol. 56.

Acte de observar privilegis, que no-s pogue tràurer ningun près de Solsona:

27. Acte de promesa de observar los privilegis y totas las franquesas, llibertats, immunitats y consuetuts de Solsona, fet per lo senyor bescompte do Hugo, axí com don Ramon Folch, son pare; fet en Solsona, em·poder de Pere de Junyent, notari de Solsona, a 6 de setembre 1332 . . . fol. 57.

Relaxació de la sisa:

28. Acte de deliberació feta per la Universitat de Solsona, ab consentiment del senyor don Ramon Folch y la senyora dona Maria Alvarís, bescomptessa, de que per a pagar los 5.000 sous promesos a dit senyor per relaxació de la sisa eo talla y per los 3.000 sous que dita Universitat donave a dit senyor don Ramon Folch, se paguen de la ajuda feta sobre la carniceria fetas, y que, si pagats dits diners ne restave de dita ajuda, ne fossen donats 1.000 sous a dita senyora bescomptessa, y que al ters any fossen donats

3.000 sous a la iglésia de Solsona y lo demés que·n restàs de dita ajuda ne fossen fetas obras en la vila de Solsona ahont fos necessari, y que dita vila fos redressada de graus, porxos, cantons y cases a conexensa dels batlles y de 8 prohòmens, ço és, quatre de cada part, y que per ço dits senyors no·n poguessen demanar res a dita Universitat, y que, passat lo termini de dita ajuda y que per executió d'ella, los batlles fessen lo distret y forces convenients, sens contradicció de ningú.

Batlles fassen penyorar:

Ítem, que los batlles fassen penyorar e forçar axí com havían acostumat fer en la sisa o talla antecedent; fet a 16 de noembre 1321 em·poder de Guillem Pere, notari del pabordre, dit dia fol. 59.

Promissió de no consentir de fer casas ni embaràs algú en lo camp dit d'en Pereta:

29. Acte com lo senyor don Ramon Folch, bescompte, prometé a la Universitat de Solsona que li farie tenir y possehir pacíficament lo camp dit d'en Pereta y de no consentir de fer-hi casas ni embaràs algú, per als habitants de Solsona, per a fer-i las firas y negotiations que vüllan; fet em·poder de [p. 12] Guillem Pere, notari de la scrivania de Solsona, a 6 de desembre 1319 fol. 60.

Apel·lació:

30. Un acte de apel·lació interposada de un monitori ab lo qual lo pabordre manave al batlle y cònsols que deixassen de cullir la sisa y impositions per quant lo concili provincial de Tarragona, en la ciutat de Barcelona celebrat, manave que las sisas y impositions en la província de Tarragona no·s podien exigir; a 18 de febrer 1339 em·poder de Solsona de Miraver fol. 61.

Vi:

31. Un acte de privilegi de don Hugo, bescompte de Cardona, concedit als cònsols y Universitat de Solsona, que ningú pugués entrar vi en Solsona sens llicència dels cònsols, baix las penas a dits cònsols benvistas imposadoras, ab intervisió y consentiment del batlle, durador per 20 anys; fet en Solsona a 3 de mars 1354, em·poder de Bernat Loreta, notari del pabordre fol. 64.

Sagrament y homenatge:

32. Acte com lo senyor bescompte don Hugo, per adyutori de la guerra, volgué que los vassalls de Solsona li prestassen lo sagrament y homenatge, havent-ho prohibit la senyora dona Maria Alverís, bescomptessa, sa mare, a

la qual lo tenien prestat, y replicant-li ab reverència del temperament, vingue bé que lo y prestassen per dret de propietat successiu després de la mort de la dita sa mare, y axí lo y prestaren, ab acte em-poder de Pere Junyent, notari de Solsona, a 7 de setembre 1332 . . . a fol. 65 ad 69.

De causes:

33. Privilegi que lo senyor bescompte Ramon Folch y la senyora bescomptessa dona Maria, sa muller, concediren als habitants de Solsona que no·ls traurien a ells ni a ses causes de Solsona, ni fora del castell de aquell, ni·ls assenyalarien dia ni jutge, ni scrivà, en altra part si no és en la dita vila o castell de Solsona, per ninguna causa, ans bé, si qüestió o demanda criminal, civil o pecuniària per ells o per sos successors se movie contra algú de dits habitants, se degué decidir, declarar, determinar y sententiar y posar en executió en dita vila o castell de Solsona; em-poder de Guillem Croati, notari de Solsona, a 8 de mars 1309 . . . fol. 70 et seq.

Lletras executorials apostòlicas:

34. Transumpto de unas lletras executorials apostòlicas de Clement setè concedidas al rey don Joan de Aragó per adyutori de la conquesta del reyne de Sardenya y Còrcia contra los scismàtichs, de tots los llegats y causes pies insertas y usuras, absolent al senyor compte don Hugo a todas las universitats y singulars personas de son comptat y bescomptat, ab composició de 3.700 florints de or promesos donar a dit senyor rey en lo any 1396 . . . a fol. 72 usque 79.

Perdó y remissió:

35. Perdó y remissió general fet per dit senyor don Hugo, bescompte, a molts singulars de Solsona, de una conspiració contra son batlle y mortaldats que feren, y a Pons Solà de una extortió; fet en Solsona a 3 de mars 1354, em-poder de Bernat Loreta, notari de Solsona . a fol. 79 usque 81.

[p. 13]

Nominació de cridadors:

36. Acte de nominació de cridadors ab tot lo tocant a l'offici de la trompa, a 7 de juny 1325 . . . fol. 82.

Absolutió y difinitió:

37. Acte de absolutió y difinitió feta per la senyora bescomptessa dona Maria Alvaris y per lo senyor bescompte don Ramon Folch, son fill, de haver derruït y remogut de la Plassa unas casas, taulas, porxos, pilàs y graus

per endrès de la plassa de Solsona, a 26 de setembre 1321, em-poder de Guillem Croaci, notari de Solsona fol. 83.

Jurisdictió de la sanch:

38. Concòrdia y avinensa entre los prohòmens del senyor en Ramon, bescompte de Cardona, y los del pabordre, feta a 14 de setembre 1269. Pretenie lo compte tenir la jurisdicció de la sanch dels vassalls de la iglésia y digueren dits prohòmens que no u havien vist may y que no u devie fer, si fos servit fol. 85.

Scrivania:

Ítem, pretenie que podie tenir scrivania per tot lo dels seus vassalls y que no tenie obligació de servir la scrivania establida per lo pabordre; y, quant hagué ohït a Berenguer Çafont, qui tenie dita scrivania, manà que ningú li fes preiudici.

Guiatge:

Ítem, que los vassalls de la iglésia fossen tinguts guardar guiatge al senyor bescompte de Cardona y, contrafent, fossen castigats per lo pabordre, y algunas cosas sobre los forns y taxas de núptias, de enterros, de albats y de altres salaris. Y que los de una senyoria totahora que vulguessen se puguessen mudar a l'altra senyoria.

Protest:

39. Acte de requesta y protest que feren los cònsols de Solsona al pabordre sobre los excessos que lo scrivà de cort feye en sos salaris, a 25 de janer 1340. Y replicà dit pabordre que ja estaven taxats los salaris y que si n'i havie que no fossen taxats se regularien segons lo treball. Em-poder de Bernat Lloreta, notari de Solsona a fol. 87 ad 90.

Venda del Camp d'en Pereta:

40. Acte de venda del Camp d'en Pereta a tota la Universitat de Solsona de todas las dues jurisdiccions, feta per Pere de Balsebre per preu de 1.500 sous; que termene per todas parts ab los camins públichs y en lo vall de Solsona de l'abeuradó, ab cens de una gallina pagadora a la iglésia de Solsona; fet a 6 de desembre 1319 em-poder de Guillem Croaci, notari de Solsona fol. 91.

Ordinacions sobre las robas:

41. Acte de ordinacions fetas per los cònsols y síndichs de la Universitat de Solsona de todas las dues jurisdiccions, ab consentiment y approbató jurada dels dos senyors, sobre no portar guornicions de or, plata, pedras preciosas, arminis, seda y altrás cosas de vestir, hòmens y donas, y que no-s pugués donar llibertat de disposar dels dots més de la meitat a las

fillas o germanas, o altrás, si moren sens fills, y que torno [p. 14] als donadors; fet a 5 de abril 1337, em·poder de Solsona de Miraver, notari de Solsona a fol. 92 ad 96.

[Primo, que ninguna dona no gos portar en mantell ni en capa, ni cota ni genellas, ni altres vestiduras, perlas, or, plata, ermini, pedres preciosas ni doblats, ni altres pedres, ni mescladura de tal, ni de altres coses, ni vestir draps de or ni de seda, sí, emperò, brians texits ab seda y or, ab que no y haje gorniment del sobredit.

Ítem, que ninguna dona gose portar en ninguns lligars perlas, pedras preciosas ni altres, ni or ni plata, exceptat que puguen portar fil de or o de plata texit pla.

Ítem, que ningun home ni dona pugue portar en mantell, capa o altra vestidura ninguna altra vestidura sinó de sendat o tafatà plans, o en las quals haje fil de or o plata texits y altres, en pena de 200 sous barcelonesos. Y si alguna dona contrafahents no té béns parafernals, que lo marit pague lo ban y se'l pugue retenir de l'axovar, exceptant-ne las donas vilas, que puguen portar lo que vullen; y als sastres que, en pena de 50 sous, no·ls puguen cosir. Y que ningú gose comprar tals coses y que ningú pugue fer llistas ni vetas, ni barrejar ningunas vestiduras, ni fer en aquellas imatges de aucells o d'altres sobreposadas o cosidas ab ninguna cosa de or, o de plata ni de seda, si no és que texint s'i fessen si no és en capas. Y que tota infanta o fadrina pugue portar garlanda de or o de argent al cap, ab perlas o d'altra cosa, si portar-la voldrà. *Cancel·lat*].

Vi:

42. Acte de solemne renuntiató jurada que Jucef de Beses, jueu, féu en favor de la Universitat de Solsona, del privilegi de entrar vi en Solsona que li havie concedit lo senyor compte don Joan Folch, per causa y subsistència del privilegi que tenie dita ciutat; feta a 24 de setembre 1401, em·poder de Guillem de Parcerissa, notari de Solsona a fol. 97 ad 100.

Batllia de Solsona:

43. Acte de promesa iurada que lo senyor bescompte don Ramon Folch y dona Maria, sa muller, feren a la Universitat de Solsona que may en temps algú farien batlle, procurador ni altre offtial seu, en Solsona, a Guillem Sasala, a suplicatíó que li féu dita Universitat, per las moltes oppressions y violèntias que havie fet en dita vila, considerant que en la donatíó y assignatíó de la batllia sua de Solsona los seus vassalls no devien sustentar dany, gravamen o detriment sinó profit y adyutori; fet a 9 de mars 1309, em·poder de Guillem Croaci, notari de Solsona . . . a fol. 100 ad 102.

Confirmatió:

44. Confirmatió de privilegis feta per lo senyor bescompte don Ramon Folch, jurada ab conditió que se observàs la talla feta per las murallas; ab acte rebut em-poder de Guillem Croati, notari de Solsona, a 10 de mars 1309 a fol. 102 ad 104.

Privilegi de la corredoria de orella:

45. Privilegi que los senyors compte don Joan Ramon Folch y lo molt reverent abad de Solsona concediren als cònsols y prohòmens de Solsona de poder vèndrer la corredoria per los temps los aparegués a hu o molts, peraquè lo preu de venda servís per la caritat se feie per dita vila lo endemà de Pasqua; ab acte em-poder de Jaume Darrot, prevere y notari de Solsona, a 4 de juliol 1434 a fol. 104.

Salaris y jutje en Solsona. Mostasaff:

46. Privilegis concedits per lo senyor compte don Joan Ramon Folch als cònsols y prohòmens de Solsona sobre las taxas de salaris de batlle, jutje, notari, escarceller, misatgé; volent per in-[p. 15] demnitar los de Solsona y dels circunvahïns que aquella no puguessen cobrar més salaris dels allí taxats, que sen en orde a las sentèntias, si la demanda ere de cent lliuras en avall, lo jutje no-n cobràs més de dotse diners per lliura entre las dos parts, y, de 100 lliures en amunt, sis diners, y que en las causas merament verbals no-n cobre res lo batlle ni jutje de la dita vila, y, de qualsevols arbitrals, sis diners per lliura; y altres taxas en aquell contengudas, y que lo batlle y lo jutje, no isquén fora de las creus més foranes, que són lluny de la dita vila mitja lleuga, no cobren sinó 5 sous dit batlle y 6 sous lo jutje, y, fora, 8 y 10, respective, y que lo procurador general ni lo batlle no pugen remètrer pena de ningun habitant de Solsona sens llicència del senyor compte, y que lo mostasaff fasse penyorar al saig o misatgé sens demanar-ne llicència al batlle y que dels bans que executarà ne done la tercera part al batlle y que, si lo mostasaff fa vexatió, ne pugen recórrer a dit senyor compte o a son procurador general. Ítem, que per las compositions de qualsevols crims lo batlle y jutje de Solsona que és y per temps serà, tinga 12 diners per lliura y lo scrivà sis diners per lliura. Fet en poder de Jaume Luppeti, notari de dit senyor compte, a 9 de abril 1429 a fol. 106 ad 110.

Concòrdia per fer los canons de las fons de Miravella:

47. Concòrdia entre los cònsols de Solsona y tarrissers, de fer las canonadas per las fons de Miravella, ab consulta del senyor compte y del vicari general del monastir de Solsona; feta ab acte em-poder de Berenguer Malera, notari de l'abat, a 14 de agost 1426 a fol. 110 ad 115.

Segrest de la abadia:

48. Segrest de la abadia de Solsona fet per lo virey de Cathaluña y comès a Francesch Vilardaga, ciutadà de Barcelona, per a reservar los fruits al futur successor durant lo beniplàcit real, ab lletras dadas en Barcelona a 25 de setembre 1581 a fol. 115 ad 119.

Protest:

49. Protest fet per lo síndich de Solsona de no estar obligada de fer lo sacrari, ab acte em-poder de Pere Màrtir Andreu, notari de Solsona, a 30 de novembre 1581 fol. 119 et 120.

Ordinacions sobre pesos y mesures. Mostasaf:

50. Ordinacions sobre los pesos y mesures, de quant pes hajan de ser y de quina manera, confirmades per lo senyor vicari general del senyor abat y per lo compte don Joan Ramon Folch, any 1402; em-poder de Guillem de Parcerissa, notari de Solsona a fol. 120 ad 124.

[p. 16]

Protest entre la Universitat y la iglésia:

51. Acte de accusatió y protestatió de incurs de penas contengudas en la sentència arbitral de l'archipestre de Àger, entre lo abat y convent de Solsona, ab requisitió e instàntia de que la pena de 1.500 florins en aquella contenguda fos de vida axí com en lo compromís estave concordat, quexant-se los cònsols i prohòmens de Solsona contra lo abat y convent de no observar aquella, demanant la part de dita pena que'ls tocave, protestant recórrer a superior per la executió de aquella. Y dits abat y convent respongueren que ells complien lo que devien segons dita sentència y que no tocave als cònsols y Universitat del que's cuidaven, que també los protestaven de la contrafactió de dita sentència y de altra feta per lo senyor bisbe de Urgell, accusant-los las penas de entredit y altres remeys de dret. Y los cònsols replicaren a la resposta accusant faltes a l'abat y convent. Y lo abat y canonges tornaren a respòndrer negant lo que se'ls havia proposat per dits cònsols. Fetas ab difarents diadas a fol. 124 ad 134.

Forns y molins:

52. Acte com los cònsols demanaren llicència a l'abat per a proseguir contra de ell per lo mal govern que y havie en los molins y als forns, rebut em-poder de Francesch Trillona, notari de Solsona, a 12 de juliol 1419 fol. 135 et seq.

Privilegi de trencar los camins que desvien de Solsona a la part de Ladurs:

53. Privilegi que los senyors comptes don Joan Ramon Folch y don Joan, son fill, concediren a Solsona de trencar los camins que desviaven de venir a Solsona perquè no fossen defraudats dels drets y llibertat de comprar mercaderias y del commers, donant auctoritat y jurisdicció als cònsols per a executar penas y pèndrer-se las mercaderias dels contrafactors y convertir-las en utilitat de dita Universitat, sens tenir-ne obligació de donar-ne cosa alguna als senyors ni a sos offitials, manant rigorosament als batlles y demés offitials seus fer-los assistència, concedint també facultat a qualsevol singular de dita vila que veia passar algú per dit camí prohibit que, ab sa pròpia auctoritat y sens incors de pena alguna, puegue pèndrer al contrafactor o ses mercaderias y portar-las en poder de dits cònsols, de qualsevol jurisdicció, peraquè, ab la deguda pena, lo puguen castigar. Fet y jurat em-poder de Francesch Trillona, notari de Solsona, a 20 de janer 1420 a fol. 137 ad 140.

Se han dextat lo demés del privilegi qui parle de la obreria.

Libera disposició en última voluntat y de donar entre vius llurs béns immobles sens firma y consentiment dels senyors:

54. Declarations y regonexenses fetas per lo reverendíssim bisbe de Vich, administrador de la abadia, ab consentiment dels canonges, als cònsols, Universitat y singulars de Solsona, de que los possessors de cases, habitacions, terras y possessions y altres béns immobles en la vila y térmens o territori de ella, axí en alou del senyor compte de Cardona com de l'abadia y monastir de Solsona, [p. 17] tenen libera disposició en última voluntat y de donar entre vius per causa, emperò, de matrimoni, y no altrament, dels dits béns y possessions, no sols en favor dels ascendents y descendents, sinó també dels col·laterals per línea transversal, y altres qualsevols estranyes y privadas personas, sens firma y consentiment del señor; per lo qual la cosa donada o deixada se té sens ni haver-lo de requerir y sens servitut alguna, ni solutió de algun lluïsmo, ters o foriscapi, o altre qualsevol dret y servitut, sinó pura, libera y absolutament, declarant los privilegis antichs y la consuetut, ús y observàntia sempre seguida ésser vàlida y haver-se de continuar sens contradicció, firma ni consentiment altre, lloan-ho y approban-ho y supplint qualsevols defectes que-s pretengués en contrari, imposant-se a ells y sos successors silenci perpètuu.

Auditió de comptes y deixes pies:

Ítem, que sobre la auditió de comptes y deixes de pias causas en últimas voluntats, y exactió de salari, o de alguna part, en nom y pretexte de dita auditió, per dret de quarta o portió canònica, no-s deu pagar altra cosa sinó tant solament sis diners per lliura de aquella quantitat que lo defunt reb en funerals y altres per la ànima, segons sa voluntat distribuïdora, segons la pràctica y stil observat, y no per altres llegats pios en lo mateix o altre testa-

ment fets, ab la moderatió següent: que de tots los llegats pios y altres pias erogacions que depenyaran de últimas voluntats, sien grans o mòdicas, per la auditió de comptes, examen, declaratió de justítia, treball de notari y de qualsevol altra cosa en assò entrevenint, o per quarto o portió canònica, o per altre dret, consuetut o altrament, no-s pugue cobrar sinó un diner per lliura de cada llegat o obra pia per ditas voluntats fahedora; de què se féu acte em-poder de Jaume Darrot, prevere y notari de Solsona, a 6 de mars 1451 a fol. 140 usque 145.

Compromís:

55. Compromís fet entre lo molt reverent abat y convent de Solsona ab la Universitat, en la persona de l'abat de Àger, de y sobre ordonaren e statuiren sobre los divinals offitis y altres cosas tocants a dits abat, convent y singulars de dita Universitat de Solsona, sobre las quals hi havie entre ells qüestió; ab acte rebut em-poder de Francesch Trillona, notari, a 7 de setembre 1419 a fol. 146 ad 154.

Requisitió:

56. Acte de requisitió que Ramon Jener, procurador de don Jaume de Cardona, provehit de l'abadia de Solsona, que, en virtut de executorials reals, féu al batlle y Universitat de la jurisdicció de lo abat peraquè li donassen la possessió en nom de [p. 18] de [sic] son principal; rebut em-poder de Huguet Serrallonga, notari real habitant en Igualada, a 21 de juliol 1441 a fol. 155 usque 159.

Confirmatió:

57. Confirmatió de privilegis a la Universitat de Solsona feta per dit don Jaume de Cardona, administrador perpètoo de l'abadia, y absolutió y remissió general de tots y sengles crims, excessos y delictes, tant civils com criminals, y de totas las penas que la Universitat y singulars de la iglésia que fins an-aquella hora haguessen comès e incorregut, confirmant també las convinensas, usos y costums scrits y no scrits, per qualsevol rahó y causa, perquè se alegrassen de la entrada en la possessió, scancel·lant qualsevol enquestas y processos contra ells fets; de què se féu acte em-poder de dit Huguet de Sarrallonga, notari de Igualada, a 18 de juliol 1441 a fol. 160 ad 162.

Remissió:

58. Remissió general que lo senyor compte don Joan Ramon Folch féu a sos vassalls de Solsona, tant en comú com en particular, de qualsevols crims, qüestions y demandes fins alashoras fetas, en gratulació de la nova entrada de sa possessió, fet en la iglésia de Solsona, de llicència de dit don

Jaume de Cardona, administrador de l'abadia, a 24 de mars any 1441
 a fol. 162 ad 164.

Requisitió:

59. Acte de requisitió que lo cònsol de Solsona vassall de la iglésia féu a micer Molgosa de que relaxàs de las presons de Castellfolliit alguns vassalls de l'abadia que tenie presos per compte de l'abat, per haver eixit en adiutori del compte de Cardona en una guerra que tingué ab lo bisbe de Urgell, dient que segons los privilegis de dita Universitat, no-ls podie tenir presos sinó de sol a sol; fet en poder de Borthomeu de Turri, notari de Solsona, a 4 de maig 1449 a fol. 164 ad 166.

Privilegi de imposar y cobrar un diner per lliura de carn:

60. Privilegi de imposar y cobrar un diner per lliura de la carn, per deu anys durador, además de altre antecedent concedit per vuyt anys a la Universitat de Solsona, ço és, lo primer per lo senyor compte don Hugo a 9 de setembre 1392 y lo segon per lo senyor compte don Joan Ramon Folch a 4 de janer 1409; em-poder de Guillem de Parcerissa, notari de Solsona a fol. 166 usque 169.

Notificatió de appellatió:

61. Acte de intimatió de appellatió que la Universitat de Solsona interposà davant del pabordre de Solsona y del senyor bisbe de Urgell, de un mandato a dita Universitat fet, de cessar de las imposicions per ordinació de la província de Tarragona, feta a dit senyor bisbe de Urgell; fet a 21 de febrer 1339 em-poder de Arnalt de Senavastre, notari a fol. 169 usque 172.

Confirmatió:

62. Confirmatió de privilegis, franquesas, llibertats, etc., feta per lo molt reverent Pere de Llobera, procurador del reverendíssim don Pere de Cardona, bisbe de Urgell, administrador perpètuu del monestir de Celsona, a 12 de juny 1473; em-poder de Saldoni Pilós, notari de Solsona a fol. 73 [sic].

[p. 19]

Perdó y remissió:

63. Acte de perdó y remissió llargament fets per lo senyor compte don Joan Ramon Folch a la Universitat y singulars seus, de tots los crims, delictes y penas que, junts o devidits, haguessen comès fins alashoras,

acceptats aquells que no se n'havie fets inquisitió o que meresqués pena de mort; fet a 3 de abril 1473, em-poder de Joan de Cardona, notari de Cardona fol. 175 et 176.

Perdó y remissió:

64. Remissió per lo senyor compte don Joan Ramon Folch feta y per lo senyor don Joan, primogènit successor seu, aprobada, a la Universitat y singulars de todas las dos jurisdiccions de Solsona, de qualsevols penas de terços per ells comesas, fractions de penas civils y pecuniàries, transgressions y tots altres delictes per ells y cadahú de ells civilment comesas, inquirides o no fins aquell dia, absolent-los-ne llargament, y promesa de provehir de bo y sufficient batlle o official per a regir la Universitat, antes de partir-se de aquest Principat, fent agraïment dels serveys per dita Universitat a ells fets y de que no-ls amprarie res de sis anys, per qualsevol necessitat que tingués; ab acte rebut em-poder de Francesch Trillona, notari de Solsona, a 20 de janer 1420 a fol 177 usque 179.

Jurisdicció del Consell y cònsols sobre qüestions. Confirmació etiam dels no usats, etiam per a sempre en sdevenidor. Que no pot entrar ninguna prescriptió dels no usats:

65. Lo senyor compte don Joan Ramon Folch, ab lloatió y approbació de son fill primogènit y successor lo senyor don Joan, demostrant fervorós amor y la cordial naturalitat de sos vassalls de Solsona, considerant los serveys antecedents y lo que de present li feren 600 florins en adyutori dels gastos que havie suportats en Itàlia, entrevenint per lo rey de Aragó sobre la electió que-s féu de Martí quint en papa de la iglésia universal, féu confirmació a la Universitat y singulars de todas las dues jurisdiccions de Solsona de tots y sengles privilegis, immunitats, que per qualsevols señors del comptat de Cardona eren concedits, encara que no se n'hagués usat, volent que in perpetuum se'n puguen valer sens obstacle de interpretació o equivocació alguna, volent que se entenga literalment a tot commodo y profit de las universitats de dita vila, y, senyaladament, concedint per a sempre la facultat, auctoritat y iurisdicció de conèixer, declarar y manar y fer lo que aparega faedor als cònsols de ditas universitats de Solsona o altres, per lo Concell General de ditas universitats elegidors, sobre qualsevol qüestió que y haje entre los habitants en dita vila y son vehinat, per rahó de obres de cases que se [p. 20] hàjan de adobar o fer, o que isquen fora dels límits deguts, o posar envans o edificar taules per qualsevols carrers o plassas, pilars, canals, aquaductus o qualsevol altres coses semblants en dita vila y també per los termes, quadres y vehinats de dita vila ab los quals la dita vila confronte, tant de divisions que puguen originar-se entre los habitants y habitants en dita vila o sos vahïns, tant per fitas ficsadas o ficsadores o per rahó de plantas de qualsevols arbres, camins, carrerons fets o fahedors, y sobre qualsevols altres de las cosas preditas, dependents y emergents o

connexos an-aquells y qualsevol d'ells, sens dependència del batlle ni altre official de dit señor, ans bé dits batlle y officials qualsevols que sien deuen y són tinguts, a requisició del Concell de dita vila o dels que lo mateix Concell eligirà, sens recusació ni audiència de parts algunes, compèl·lir, distingir y forçar tot ço y quant per lo Concell de dita vila serà declarat y manat fer, sens poder admètrer appellació alguna a dits señors o officials seus, deduint a total executió tot lo que per lo Concell serà declarat. Y que, encara que tardàs a venir casos d'esta calitat, vol que no-s pugue al·legar praescriptió alguna de no haver-ne usat, volent que per a sempre y eternament que totes y sengles cosas axí concedidas resten en sa força, ab limitació, emperò, que ab las ordinacions, cognicions y declarations en las cosas sobre-ditas fahedoras, no puguen conèixer de la plenària causa de propietat, reservant-se-la en son poder y de sos successors, volent que esta concessió sie entesa com millor se pugue, a tot profit y utilitat de ditas universitats y de sos singulars, presents y esdevenidors, remogudas totes interpretacions y variations de intentions que puguen danyar contra lo sobredit, jurant-ho llargament, tant lo pare com lo fill, ab acte rebut en poder de Francesch Trillona, notari de Celsona, a 20 de janer 1420 . . . a fol. 179 ad 182.

Confirmació:

66. Confirmació de privilegis, libertats, franqueras, etc., feta per lo senyor bescompte don Ramon Folch ab acte rebut en poder de Guillem Pere, notari, a 22 de noembre 1320 . . . fol. 183.

Confirmació de las firas y privilegi per a fer fira lo segon dilluns després de Pasqua de Resurrecció:

67. Privilegi real concedit als cònsols, prohòmens y Universitat de Solsona per la sereníssima infanta dona Joana, filla y lloctinent general del sereníssim don Joan, rey de Aragó, confirmant totes las firas concedidas a dita vila peraquè per a fer y celebrar fira perpètuament lo segon [p. 21] dilluns després de Pasqua de Resurrecció, ab los deu dies següents, volent y concedint que quisculla que confluesca y vingue a ditas firas ab mercaderias y altres cosas sie salvo, segur y guiat, y baix la real special protecció, salvaguarda y guiatge constituït, axí en venir com stant y tornant-se; axí no pugue esse capturat, detingut, arrestat, penyorat, marcat o en alguna manera, en persona o béns, coses y mercaderies sues impedit, molestat y enquietat per qualsevols culpas, crims y delictes per tals comesas y perpetrades, y per qualsevols deutes que deguen a quisculle, tant privilegiats com no privilegiats, en los quals, tant com ha principals com a fermances, estiguen obligats, acceptat los proditors, falsaris y fractors de moneda, y lladres de camins, heretges, sodomitats, campsors, habatuts, ejectos y separats de pau y treva, y committens de crim de lesa magestat, y los deutors de

pensions de censals morts y violaris, comandes, veres, ditas, planes y cambis mercantivament fets, dots y sponsalitats de dones, llegats de testament y deutes judicialment sentenciats y per aquells que las penyoras seran entregadas a sos acrehadors y per ells possehidas. Manant a tots y sengles oficials manen fer tenir dita concessió y publicar-la en qualsevols parts sempre que vullen, ab públicas cridas, y que ningú contraface sots pena de 5.000 florins de or, restituït primer lo dany donat. Dat en la vila de Cervera a l'1 de agost 1476, fet acte em-poder de Joan Solsona, notari
 a fol. 184 usque 185.

Perdó y remissió

68. Perdó y remissió llargament fetas per lo senyor bescompte don Hugo y senyora bescomptessa dona Beatris, sa mare, dels crims que se havien comesos per la Universitat y singulars de Solsona en la qüestió que y hagué entre lo pabordre, de una, y Arnau de Corsà, caslà de Ceuró, de altra, y de altres comesos fins lo dia del perdó, que fonch a 12 de setembre 1344, em-poder de Pere de Casagualda, notari, donant a dits senyors 17.000 sous a fol. 186 usque 189.

Protestatió de las penas per haver entrat vi en Solsona:

69. Protestatió dels cònsols y prohòmens de la vila de Solsona feta a Pere de l'Orde, donzell, de l'incurs de penas incorregas per haver entrat vi en Solsona sens llicència dels cònsols; em-poder de Guillem Martí, notari de Solsona, a 8 de janer 1357 fol. 190 usque 192.

Confirmatió dels actes que los senyors de Cardona han fet a la iglésia de Solsona:

70. Lloatió, approbatió y confirmatió que lo senyor bescompte don Ramon féu al pabordre, iglésia y convent, y a sos succeors, de Solsona, de tots los actes y cosas en aquells contengudas, firmats per ell [p. 22] y sos predecessors llargament, ab acte rebut en poder de Guillem Jaffa, notari de dit senyor bescompte, a l'1 de agost 1273 fol. 192 et seq.

Batllia, tintorers:

71. Privilegi que lo senyor compte Joan Ramon Folch concedí als tintorers del tint de Solsona, que per crèdits del dit tint sien pagats primers que altres acrehadors, manant al batlle observar-o axis. Dat en Cardona a 31 de mars 1407, registrat en la cort de la batllia de Solsona per Jaume Lupeti, scrivà de dita cort fol. 193 et seq.

Concòrdia. Servitut del vicari en guarda del temps:

72. Concòrdia dels cònsols de Solsona ab lo vicari perpètuu y ab decret de l'ordinari, de que dit vicari farà guarda per lo temps en la torra de guardar lo temps des de Santas Creus de maig fins a Sant Miquel de setembre, dormint en dita torra dit vicari, sens que dits cònsols li hàjan de donar llit ni perçò ésser molestats en manera alguna; ab acte em-poder de Miquel Tàrrega, notari de Solsona, a 24 de juliol 1511 fol. 194 et seq.

Ordinacions:

73. Ordinacions decretades per lo molt il·lustre y reverendíssim senyor don Luís de Cardona, administrador perpètuu de l'abadiat de Solsona, ha supplicatió dels cònsols de las dos jurisdictions fetas.

Muralla:

Primo, que los que tenen porxos sobre la muralla la obren y reparen a son endret.

Blat:

Ítem, que los ecclesiàstichs pòrgon los blats que vendran, però que lo jutge ecclesiàstich sie conexedor y executor dels que contrafaran.

Cassar:

Ítem, que los ecclesiàstichs que no són sacerdots no puguen cassar mentres y ha guarda en lo terme.

Concubinaris:

Ítem, que los concubinaris sien expellits de Solsona perquè Déu envie càstichs de pedregadas en sustenir tal peccat.

Salaris:

Ítem, que en orde als salaris dels notaris judicials y extrajudicials sien moderats segons las constitucions.

Difarència sobre lo bosch de las Tallades:

Ítem, que la difarència dels pagesos de Timoneda ab los habitants de Solsona sobre lo bosch de les Talladas fos comès a mícer Joan Faliu.

Remissió de delictes sie guardat:

Ítem, que lo costum de fer remissió general de qualsevol delictes, acceptat que meresca mort o mutilatió de membres, o de iniúria de oficials o de hòmens que estiguen en la presó, o instàntia de part, a tots los habitants de Solsona, sie guardat.

Prior:

Ítem, que lo prior fasse lo que és obligat en orde a les almoynes.

Possessió de prossehir contra los canonges sie servada:

Ítem, que sie servada la possessió de prossehir ab los canonges, segons lloables y antigues consuetuts.

Fetas ab acte en poder de March Pelós, notari de Solsona, a l'1 de maig 1515 fol. 196 usque 198.

Promissió de fer pagar los gastos per causa que la iglésia ere polluta:

74. Promesa que la senyora bescomptessa dona Maria Alverís y lo senyor pabordre don Bernat als cònsols y Universitat de Solsona, que farien pagar a qui tendrie obligació de pagar los gastos y despesas fets y fahedors per causa y ocasió que la [p. 23] iglésia ere polluta, feta ab acte em-poder de Pere de Junyent, notari de Solsona, a 7 de juny 1340 . . fol. 198 et seq.

Que las causes se fassan en Solsona:

75. Confirmació del privilegi de don Ramon Folch, feta per don Ramon, son fill, bescompte, que ell ni los seus successors no mouran ninguna qüestió civil ni pecuniària, ni capturaran ni detindran a ningú de Solsona, ni ls assignaran ni assignar faran dia o dies, jutje o jutjes, scriptor o scriptors, fora de Solsona, sinó dins de ella, volent que qualsevol qüestió o demanda que dits senyors contra algú de Solsona mogue o intento, de qual-sevol qualitat que sie, se haie de decedir, declarar, determinar, sententiar y executar en dita vila de Solsona, y, generalment, de tots los privilegis, libertats, franquesas, gràtias, concessions y consuetuts per dit senyor don Ramon y altres concedidas als cònsols y singulars de Solsona passats y esdevenidors llargament; ab acte iurat em-poder de Antoni de Castellar, notari públich de Solsona, a 19 de desembre 1320 fol. 199 usque 201.

Jurisdictió de mostasaffs:

76. Concessió que lo senyor compte don Joan Ramon Folch féu a expusició y suplicació de la vila de Solsona de que, com fos privilegiada de fer exercir pesos, mesures, bans y altres cognitions per mostasaffs que li plagués, y inhibir al batlle seu en res no toque ni se entremeta pertanyent a l'exercisi de la mostasafferia, ans bé hagués de consentir a llur execució, y los cònsols puguessen assignar quiscun una vegada a dits mostasaffs, sens contradicció de dit batlle, las quals executions fasse lo saig segons ordinació del [sic] mostasaffs, y dit senyor concedeix que lo batlle ere y serà fasse iurar als saigs fassen tot lo que lo mostasaff voldrà, tocant a son offici de mostasaff. Dades en Cardona a l'1 de juny 1430, en poder de Jaume Lupeti, secretari de dit senyor compte fol. 201.

Aigua:

77. Ordinacions fetas y juradas per los senyors vescompte don Ramon Folch y venerable senyor Berenguer, pabordre de Solsona, sobre la fàbrica de las murallas, fonts de Ladurs per entrar en Solsona y molins, y gastos, ajuda y tallas que per ço se feren, donant forma a la satisfació de cada cosa y abdicant-se dits senyors de tenir molins y de no fer embaràs algun a dita aigua per a las fonts, y que fos destruhit lo molí fet per dit senyor bescompte

y que tots los arreus de dit molí fossen dels dits prohòmens de Solsona, y tot lo que sie del molí, y que dits prohòmens pagassen al dit senyor vescompte 16.000 sous ab vuyt anys, y altres cosas en orde al sobredit. Fet ab acte em-poder de Jaume Croaci, notari de Solsona, a 17 de febrer 1303
 fol. 202 usque 204.

Confirmatió de todas las concessions de la aigua per entrar en Solsona.
Aigua:

78. Carta escrita per lo senyor compte n'Huch de Anglesola, dada en Cardona ab son sagell secret a 17 de desembre 1399, ab què approve y confirme todas las concessions de la aigua per entrar dins Solsona, volent que en nom de la Santíssima Tri-[p. 24] nitat comensassen a fer lo preparatori y mètrer dita aigua dins dita vila, ampliant las concessions en todas las cosas que puguen redundar en bé y millora de dita aigua, ço és, que todas las aigües que s'i puguen applicar y tornar a la síquia principal de aquellas, que u púgan fer sens contradicció de persona alguna, offerint-se ajudar a dita obra fol. 204.

Aigua:

78. Transumpto de lletras patents de la senyora comptesa dona Juana en pública y authèntica forma despedidas per Guillem Satorra, notari públich, en forma de acte, dades en Cardona a 26 de abril 1413, concedint llicència y facultat a la Universitat de Solsona de recullir las aigües que-s desviaven per un torrent de las fonts de Ladurs y altres que-s puguen recollir y reduir als aqueductus de la mateixa aigua, y poder-las fer passar per qual-sevols parts, pagant los passos als amos, a tota utilitat y profit de dita Universitat, ab atenció y fe de haver vists y entesos tots los títols de dita aigua y de ésser aquella de dita Universitat fol. 205 et seq.

Aigua:

79. Altra carta de dit senyor compte don Hugo, dada en Cardona a 17 de desembre 1399, lloant y approbant las concessions de la aigua, concedint tot lo que sie en profit del reculliment y conductió de aquella en Solsona, y offerint-se fer-i adjutori fol. 207.

Concessions fetas per los senyors a la Universitat de Solsona:

80. Concessions que los senyors feren a la Universitat de Solsona a petició dels síndichs d'aquella.

Batlle:

Primo, que lo batlle no posàs en manlleuta a ningú sens congñitió de causa legítima y que done lloch a respòndrer, y que dada ferma de dret en son poder hagués de relaxar lo pres y que no pugue demanar ferma de dret

sens instàntia de part, y que estas y semblants cosas sien servadas segons la convinensa.

[Ítem, que en totas tallas y exactions que-s fan en Solsona ne fassen a totom, etiam de casa de dits senyors, y a tots los qui tngan y hajan compradas possessions o alberchs en ella, o en son terme, y que y estiguen compresos los castells de Olius y de Ladurs. *Cancel·lat*].

Donatiu:

Ítem, que del donatiu que las universitats farien fossen pagats 3.600 sous censals que alguns síndichs de algunas universitats havien pres per compte de dits senyors.

Remissió de penas:

Ítem, que sien remesas totas las penas tersas per qualsevol rahó comesas, no davallant de crims fins aquell dia.

[p. 25] *Scrivà:*

Ítem, que puguen pèndrer lo scrivà que vullen per la talla o tallas que-s fassan, segons la carta que refereix.

Salaris:

Ítem, que no se excedesca lo acostumat en los salaris.

Empriu y sentència sien servats:

Ítem, que sie servat lo empriu dels castells vahins, ço és, Olius y Ladurs, segons ús y costum, y que sie servada la sentència.

Iniúria:

Ítem, que los senyors no demanen las iniúrias que los habitants de Solsona, uns a altres, se fan, segons la convinensa.

Casa de la mare de Ramon Çatrilla:

Ítem, que la trencada de la casa de la mare de Ramon Satrilla sie estimada a coneixensa de las personas destinades.

Spasa:

Ítem, que ningú home gose portar spasa dins Solsona sens llicència dels batlles.

[Ítem, que ningun sabater ni cuirater no tingue empriu de llur offici en los gorchs de la agua que són dejus la peixera del molí d'en Ramon tal, sinó los parayres o los qui vullen rentar llana, y que i puguen fer un cóm ahont los sabatés no y puguen usar de son offici.

Ítem, que la lliura del safrà de Solsona sie semblant a la lliura de Cardona. *Cancel·lat*].

Parayres puguen fer un cóm o dos sobre lo gorch:

Ítem, que los parayres puguen fer un cóm o dos sobre lo gorch més alt de l'aygua que són dejus la peixera del molí d'en Ramon tal; y que en aquell los sabatés no y puguen usar res de son offici.

Lliura de safrà:

Ítem, que la lliura del safrà de Solsona sie semblant a la lliura de Cardona.

Ab acte fet em-poder de Guillem Martí, notari de Solsona, a 15 de desembre 1381 a fol. 208 usque 211.

Perdó, absolutió y remissió:

81. Acte de perdó, absolutió y remissió que lo senyor duch don Joan Ramon Folch féu a sos vassalls de la Universitat y singulars de Solsona de qualsevols qüestions, peticions y demandas civils y criminals, acceptadas defractors de sacrament y homenatge o que meresca mort o mutilació de membra, o tingue instància de part, ho haia comès iniúria contra sos oficials, y als principals y socis del bando del Riu, Roig y Pallarès. Fet en la iglésia de Solsona a 6 de juny 1513, em-poder de Andreu Farrer de Mora, de la Ribera de Hebro, notari y secretari de sa excel·lència, y de Miquel Tàrraga, notari de Solsona, simul stipulants fol. 211 usque 212.

Requesta:

82. Súpplica y requesta dels cònsols a l'abat de Solsona que·ls donàs còpia de la lletra ab què los havie publicats per excomunicats, ab acte em-poder de Luís Martí, notari de Solsona, a 17 de setembre 1423 fol 213.

[p. 26]

Guiatge y seguretat als qui venen als mercats:

83. Guia y seguretat que Pere, pabordre, de voluntat de tot lo convent, y Hugo de Tarroja y Pons de Pinell, de voluntat dels proms de Solsona, a tots los qui venen y van als mercats de Solsona del matí del dilluns fins al vespre al dimecres, de una lleuga al circuit de Solsona, axí que ningú los pugue penyorar ni pendre'ls res, ni fer-los iniúria algú sinó que fossen debitors o fermances, mostrant-ho primer als senyors o batlles, y si algú contrafà dits senyors li esmenaran tot mal y deshonor que li serà fet, y lo contrafactor pague al senyor 10 sous de pena. Fet ab acte em-poder de Bernat de Vilaseca, a 18 de agost 1201 fol. 214.

Appellació de la comminació de entredit:

84. Acte de appellació que interposaren los cònsols y Universitat de Solsona davant dels vicaris generals de l'abat don Pere, de la comminació de entredit que feien per la lesió que dits vicaris adl·legaven de haver posat herbatge al clero per lliura de carn y donaren apòstols negatius. Conste ab acte testificat per Luís, notari de Solsona, a 14 de juliol 1423
. a fol. 215 usque 217.

Llicència per poder pledejar:

85-86. Lo prior y canonges demanaren llicència a l'abat per a pledejar, per los preiudicis que·ls feie, ab acte rebut em-poder de Francesch Trillona,

notari de Solsona, a 15 de juliol 1519. Y altra semblant a foli següent, que és a 20 del mateix mes y any fol. 218 et seq.

Confirmatió:

87. Confirmatió extensament feta y jurada per lo excel·lentíssim senyor don Ferdinando Joan Ramon Folch de tots statuts, privilegis, llibertats, convenièntias, immunitats, usos y consuetuts scrites y no scrites, y altres qualsevol per los predecessors seus en lo ducat eren acostumadas iurar y servir; ab acte em·poder de son secretari y de Miquel Tàrrega, notari de Solsona, a 6 de juny 1513 fol. 220.

Sagraments y homenatges:

88. La senyora bescomptessa dona Maria Alverís manà a sos vassalls de Solsona que prestassen los sagraments y homenatges a son fill, lo senyor bescompte don Hugo, absolent-los del que tenien a ella prestat per a després de son òbit, ab acte fet en Solsona a 7 de setembre 1332, em·poder de Pere de Junyent, notari de Solsona fol. 221.

[p. 27]

Ordinacions en orde a l'offici de sobreposats en la parayreria:

89. Ordinacions approbadas per los batlles de Solsona, fetas per los prohòmens, cònsols y jurats de Solsona, en orde a l'offici de sobreposats en la parayreria.

Drap:

Primo, que ningú gos fer drap a pinte ample que y haje borra ni pèssols, ni meci, ni macena, sots pena de 20 sous y que la tercera part del drap sie cremada y las dos parts destribuïdes a coneguda dels sobreposats.

Falta en los draps:

Que tot parayre y texidor que conegue falta en lo sobredit ho haje de denunciar als sobreposats, en pena de 20 sous.

Arquer:

Ítem, que ningun arquer gos arquejar llana mesclada del sobredit.

Arquejar llana:

Que ningú gos arquejar llana si no és arquer públich, baster o perpunter.

Arquer, filadores, texidors, parayres, tintorers, moliners, ordidós:

Ítem, que ningun arquer gos deixar lo arch fora de sa casa, an[s] si u sab ho ha de denunciar, en pena de 10 sous; y altres capítols tocants a filadores, texidors, parayres, tintorers, moliners, ordidós.

Sobreposats:

Que los sobreposats puguen regonèixer los obradors de parayres y texidors per examinar frauds:

Los draps no sien embargats:

Que los draps que portaran a Solsona per a adobar, que no sien embargats ni entretinguts.

Fraus:

Que la meitat dels fraus sien dels sobreposats y, l'altra meitat, dels senyors.

Sobreposats:

Que per qualsevol qüestió de drap los sobreposats tinguin quatre diners per cada pesa.

Fet ab acte em-poder de Pere de Junyent, notari de Solsona, a 4 de juny 1342 a fol. 222 usque 225.

Sentència:

90. Sentència proferida per lo jutge ordinari de tot lo comptat de Cardona sobre la qüestió de jurisdicció a qui tocave conèixer de la possessió dels béns que's trobaven en territori de l'abat de un vassall del compte que se havie absentat de Solsona, declarant la manutenció de possessió a dit vassall perquè los béns seguien la persona, y, attenant que dit vassall ere estat declarat tal per sentència proferida per los probes [p. 28] hòmens de la vila de Solsona, com diu és costum, segons las convinensas de dita vila, y que, proferida dita sentència, dit vassall se havie absentat de dita vila y que no s'i havie vist més; de la qual conste en la cort de Cardona, essent scrivà Bernat Alegret, notari, a 30 de mars 1430 fol. 226.

Confirmatió:

91. Confirmació de privilegis feta per lo senyor compte don Joan Ramon Folch, axí com la precedent del senyor duch don Ferdinando, feta en Solsona a 24 de mars any 1441, em-poder de Huguet Serrallonga, notari de Igualada fol. 227.

Sagrament y homenatge:

92. Los sagraments y homenatges que la Universitat y singulars de Solsona prestaren al senyor don Joan Ramon Folch, segon compte de Solsona, a 24 de mars 1441, em-poder de dit Hugo de Serrallonga, notari de Igualada fol. 228 usque 231.

Confirmatió:

93. Confirmatió de statuts, privilegis, llibertats, convinensas, immunitats, usos y costums scrits y no scrits, y altres qualsevols, hi etiam la salvaguardia y protectió del monestir y abadiat, dels llochs y drets universals de aquell, que per sos predecessors en sa nova entrada havien acostumat lloar,

aprobar, ratificar y confirmar als vassalls de dits abat y monestir. Fet ab acte em·poder de dit Huguet de Serrallonga, a 24 de mars 1441 fol. 231 usque 233.

Los vassalls del duch se poden transferir a la jurisdicció de la iglésia:

94. Declaratió que lo senyor duch don Joan Ramon Folch féu de que per los líberos serveis que la Universitat de Solsona havie fet a dit senyor, assí en dons com en encarregar-se a quitar censals als quals lo ducat y bescomptat de Vilamur estaven obligats, no fou ni és de sa intenció preiudicar als privilegis, llibertats, convinensas, usos, pràcticas y bons costums de dita vila, prometent a dita Universitat y sos singulars, presents y esdevenidors, que per dit servey y donatiu graciós no·ls farie ningun preiudici, axí com és dit, y que los vassalls seus se puguén transferir a la jurisdicció de la iglésia y que als transferits no·ls demanarà res [p. 29] de la part los porie tocar de dits serveys. Fet ab acte em·poder de Joan Bayet, notari de Montblanch, secretari de sa excel·lència, a 29 de juny 1499 fol. 233.

Acte de possessió:

95. Acte de possessió que mícer Francesch Botella, com a procurador de l'excel·lentíssim senyor don Francisco Ramon Folch, duch de Cardona, prengué de Solsona, confirmant tots los privilegis, etc., llargament, haventlo·y demanat los cònsols y Universitat de Solsona, per costum de fer-o axís en totas las possessions. Y tots los vassalls prestaren lo sagrament y homenatge, y los de la iglésia de fidelitat, y creant dit procurador en batlle ducal en la vila y batllia de Solsona a Cosme Pallarès. Fet a 4 de octubre 1564 em·poder de Honofre Tàrrega y Antoni Castellar, notaris de Solsona a fol. 234 usque 241.

Confirmació de l'offici, drets y emoluments de la corredoria:

96. Confirmació de l'offici, drets y emoluments de la corredoria que ja en temps antich se observave en la corredoria en la vila, terme y territori de Solsona, manant a qualsevol persona que qualsevol persones denuntien las alienacions als corredors, sots pena de 20 sous; feta en acte de visita per Joan Francesch de Caldes, com a governador, procurador general y alter nos del ducat de Cardona per lo excel·lentíssim senyor don Diego Ramon Folch y dona Joana Folch de Cardona y Aragó, duchs de Cardona; em·poder de Jaume Asbert, notari dels Prats del Rey, a 17 de febrer 1576 a fol. 241 ad 243.

Franquesa de lluïsmes de las casas situadas en jurisdicció de la iglésia. Obreria:

97. Franquesa de lluïsmes de qualsevols cases que se alienen situades en jurisdicció de la iglésia, que sols deguen pagar un real de plata per cada alienació; y de la creatió, electió y nominació de obrer que puguen fer lo convent y los cònsols de Solsona sempre que bé los aparegue, donant-li poders, auctoritat y jurisdicció per a conèixer, manar y compellir ab forces de justícia tot lo que convingue per lo redrès de las casas, pau y quietut entre los vahins, sens embargos de recursos y appellations, manant als officials que no y contravingan, y observen y no permeten contravenir, sots pena de 100 florints de or. Feta per lo senyor bisbe [p. 30] de Urgell, administrador perpètuu de l'abadia de Solsona, en Sanahüja, a 27 de juliol 1497, em-poder de Gabriel de Llobera, notari de Solsona a fol. 243 ad 247.

Bulla de la erectió de la iglésia de Solsona en cathedral:

98. La bulla de Clement 8 eregint la iglésia de Solsona de parroquial en cathedral, ahont se troben las unions fetas per sa Santedat a la mensa episcopal, a las quatre dignitats y a la mensa capitular, per dotse canonges, y a la fàbrica y sacristia de dita iglésia. Dada en Roma, en Sant March, any de la encarnació del Senyor 1593, a 28 de juliol a fol. 248 usque 250.

De causes y de l'assessor:

99. Privilegi que lo excel·lentíssim senyor duch don Henrich Ramon Folch concedeix a la ciutat de Solsona de anomenar y tenir sa excel·lència assessor que haie de viurer dins dita ciutat, que haje de fer las causas del batlle y sas batllies de sa excel·lència, ab salari de quinse lliuras, que haje de fer las causas criminals sens salari y altres conditions en dit privilegi contingudes; ahont no-s trobe limitació de causa alguna, ab patent firmada de sa excel·lència y sellada de son sello. Dada en Cardona a 18 de decembre 1615 fol. 251.

100. Privilegis y altres concessions que lo procurador del senyor don Joan de Aragó féu als vassalls de Solsona.

Los cònsols no puguen ésser presos ni arrestats per defensar convinensas y privilegis de la vila:

Primo, que los cònsols no puguen ésser presos, capturats [sic] ni arrestats per defensar convinensas y privilegis de la vila.

Cònsols y mostasaffs durant llurs officis no poden ésser arrestats ni apersonats:

Ítem, que los cònsols, mostasaffs, durant llurs officis no puguen ésser arrestats ni apersonats, ni exelats durant llurs officis per ningunas qüestions

deparents de aquells, perquè a llurs officis toque apaciguar la terra, y, axís, no deuen ésser extrets de aquella si no tindran culpa o no seran notats de negligència en apaciguar la cosa pública.

Forment que va al molí lo moliner lo haje de rébrer y tornar en pes:

Ítem, que los forments que van al molí lo moliner los haje de rébrer y tornar en pes, conforma fan en Cardona.

Los particulars dels castells vahïns hagen de portar quiscun any las mesuras per regonèxer-las, si requirits ne seran:

Ítem, que tots los particulars dels castells vahïns de Solsona sien tinguts quiscun any portar las mesuras, si requerits ne seran, per a regonèxer aquelles si són bones o dolentas, y, si no u fan, que sien executats en los [p. 31] bans que-s tinguen en los llibres de la mostaffasseria, que-s consulte ab lo senyor duch de Cardona.

Remissió de delictes:

Ítem, que se encansel·len totas las enquestas fins aquell dia fetas y se remitie tots los delictes, acceptats que meréscan mort natural o mutilació de membre, y qualsevols altres que y hagués instàntia de part, o de iniúries als oficials de justícia o cònsols o mostasaffs, o personas en sacres constituïdes, y sacrilegis y lladronissis [sic].

Concedits ab acte em·poder de Pere Ripoll, notari de Solsona, a 16 de novembre 1535 fol. 252 et seq.

Electió de batlle y ab què forma se ha de fer:

101. Privilegis concedits per lo dit excel·lentíssim senyor duch don Henrich a la ciutat de Solsona de fer lo batlle triennal ab esta forma, que de tres en tres anys lo dia de Santa Creu de maig degue ajuntar-se lo Concell ordinari de dita ciutat y allí fer nominació de tres persones de dit Consell per a l'offici de batlle y dins un mes enviar la nominació de sa excel·lència, si-s trobe en Cathalunya, o, sinó, a son governador de Cardona, peraquè degue, dins quinse dies, fer nominació de una de ditas tres personas, y, feta axís, valgue com si sa excel·lència mateix la feie. Y degue dit elegit exercir lo dit offici lo trienni que corre de dit dia de Santa Creu del cap del trienni, y, acabat dit dia, sia finit lo exerciti de batlle. Y en lo ínterim que se anomenarà altra persona o en qualsevol cas de absència o impediment de dit batlle, tingue lo mateix offici per lo ínterim que faltarà dit batlle lo cònsol en cap, y, en deffecte de ell, lo cònsol segon, y, en son deffecte, lo mostasaff, y, després de ell, lo prom més antich, y, després, de grau en grau, fins a l'últim prom de dita ciutat; portant la vara y administrant justícia de la mateixa manera y ab tanta potestat com lo batlle creat per sa excel·lència.

Lo batlle no pot fer nominació de altre batlle ni sots-batlle:

Ítem, que sa excel·lència ni sos oficials, ni dit batlle, per qualsevol impediment que tingue, no pugue fer nominació de altre batlle ni sots-batlle, ni altra persona per administrar justia [sic], ans en tot cas resto y sie

lo cònsol en cap, o lo segon, o lo mostasaff o altres com està dit, faltant, emperò batlle, per mort o per impediment [p. 32] que duro tot lo trienni, pugue anomenar altre batlle de la mateixa terna que fou provehît lo últim nomenat de dit Consell.

Lo batlle, antes de entrar a exercir lo offici de batlle, ha de iurar los privilegis, usos y pràtiques de la ciutat:

Ítem, que tots los qui entraran a exercir lo offici de batlle triennal, antes que no pugen exercir iurisdicció ni administrar iustícia, haje y sie tingut y obligat en jurar la observàntia dels privilegis, usos y pràtiques de dita ciutat, conforme s'és acostumat jurar, de tal manera que fins haie prestat dit jurament no tinguén obligació de donar-li possessió ni obehir-lo en cosa alguna.

Lo cònsol en cap porto la vara fins que lo batlle sie elegit y pres possessió:

Ítem, que mentres que se tarde a fer electió de batlle y haie pres possessió del càrrech, tingue la vara lo cònsol en cap o lo qui-l seguesca.

Llicència de cassar:

Ítem, que lo batlle pugue donar llicències de cassar en lo temps no prohibit de constitució y que pugue exegir per las llicències, ço és, per pardius un parell, per conills un parell, sens que ningú lo y pugue impedir ni donar-ne cosa alguna a ningú.

Que las penas de 3 lliures que posarà lo batlle sien sues:

Ítem, que todas las penas de 3 lliures que posarà y executarà sien sues o de son llochtinent, sens haver-ne de donar cosa alguna a ningú.

Assessor:

Ítem, que sa excel·lència degue tenir en Solsona assessor per todas las causas civils y criminals, no excedint las civils 55 lliures, sens las reconventions, que degue ser graduat de doctor en drets en universitat aprobada y que degue continuament estar en Solsona y que no pugue anomenar altra persona per dit offici. Y que la ciutat li degue donar salari a dit assessor, quiscun any taxat per lo Concell.

Que los cònsols no pugen ser capturats:

Ítem, que los cònsols, en son any, no pugen ésser presos ni capturats, ni posats en presó per causas ni deutes civils.

Extractió de cònsols se fasse a redolins:

Ítem, que la extractió de cònsols no sie a veus sinó a redolins per lo dia de Sant Andreu.

Remissió de drets, terços, censos, lluïsmes y foriscapis endarrerits y cessats a pagar fins aquest dia:

Ítem, sa excel·lència remet tots y qualsevols drets que fins aquest dia porien tocar per qualsevols alienacions y transportacions, axí lucratives com onerosas, tant de [p. 33] censos, lluïsmes, tersos y foriscapis endarrerits y cessats a pagar, com altrament, sens preiudici de la franquesa que toque als de Solsona situats dins los murs de dita ciutat.

Cartas precàries se donon francas als habitants de Solsona:

Ítem, que a tots y qualsevols habitants de dita ciutat se'ls haje de donar las cartas prècàries francas de tots gastos y del demés de la capbrevatió.

Franquesa de lluïsmes, terços y foriscapis:

Ítem, que los singulars de Solsona sien franchs y líberos y se servo lo ús y costum de no pagar lluïsmes, terços ni foriscapis de successions transversals o de altres qualsevol persones estranyes, tant de institucions de hereu, llegats, fideïcommissos, donacions, com de altres qualsevols títols lucratiu; que sien renunciadas totas las causas y revocats tots los processos y instàncies fetas per lo sobredit, ço és, tant solament per las terras y propietats situadas dins lo terme de Solsona.

Per lo privilegi de batlle se pague 5 lliures y per lo de assessor 2 lliures, 10 sous:

Ítem, que per salari del privilegi de batlle sols se pague 5 lliures y per lo de assessor 2 lliures, 10 sous; y que no-s pugue imposar ni exegir altra cosa.

Donació:

Donant dita ciutat a sa excel·lència, per lo sobredit, 1.200 lliures, las quals sa excel·lència confessa haver-las rebudas (partida de Taula de Barcelona de ditas 1.200 lliures a 16 de abril 1633, és dins del número 101) y prometé observar lo sobredit y no contravenir en manera alguna, manant axí ésser observat, en pena de 1.000 florins de or.

Dats en Barcelona a 16 de abril 1633, firmats y sellats en forma de patent, despendits per Joan Pau Castelló a fol. 254 ad 258.

Concòrdia de gramalles:

102. Concòrdia entre las dos jurisdictions sobre las gramalles y salari de 50 lliures per quiscun cònsol, y com se an de partir lo pagar salaris a fol. 259.

Privilegis concedits per los excel·lentíssims senyors duchs don Diego y dona Joana als de Solsona. És dins lo número de 101.

Los cònsols sien tractats ab decència:

Primo, que los cònsols sien tractats ab la deguda decència en sas causas y negocis.

Habitants:

Ítem, que los habitants no sien presos per paraulas si no fossen de calitat que aparegués als oficials fer lo contrari.

[p. 34] *De las determinacions y conclusions de Concell no y pugue haver recors ni appellació:*

Ítem, que de las causas de universitats, talls, quístias, confraria ni altres determinacions ni conclusions en Concell fetas no-s pugue haver recors ni appellació sinó als cònsols y Concell de dita Universitat, en quant són de imposicions, talls y quístias, y durant lo beneplàcit de sa excel·lència.

Appellació no se admete en las causas menors de 50 sous:

Ítem, que en las causas menors de 50 sous no se admete appellatió y se excecute segons la contitució de Cathalunya.

Extractió de cònsols, mostasaffs y altres officials:

Ítem, que las extractions de cònsols se fassen lo dia de Sant Andreu y, de mostasaffs y altres officials, lo dia de Santa Llúcia, axí com en Barcelona.

Poder fer una plaça:

Ítem, que puguen, ab interventió del governador, fer una plassa per recullir los bestiàs en lo temps de las firas per cobrar los drets; y, per dit efecte, pèndrer las casas convenients, pagant aquellas segons la taxa y estimació.

De las causas:

Ítem, que todas las causas, tant de la vila de Solsona com de las batllias de ella, que en primeras instàncias se hàjan de tractar davant los ordinaris, en primeras instàncias se hàjan de decidir y determinar per lo batlle de Solsona, y que no-s puguen evocar per lo governador del ducat de Cardona sens calitat, conforme a las constitucions de Cathalunya.

Los quals privilegis manen sas excel·lèncias ésser perpètuament observats per lo governador y altres qualsevols personas, y no ésser-hi contrafet, sots pena de 500 florins, despatxats en forma de lletras patens, dades en Barcelona a 5 de octubre 1576, firmat de mà pròpia de sa excel·lència y sellat ab son sello gran, referendat per Joan Castellar, son secretari, y registrat *In Comuni Omnium Statuum* 4, foli 66.

Assessor:

Privilegi que lo excel·lentíssim duch don Henrich ab sas lletras patens dades en Cardona a l'1 de octubre 1639, firmat de mà de sa excel·lència y sellat de son sello, despatxat per Jaume Masdeu, concedint a la ciutat de Solsona que lo assessor conegue de las causas fins a quantitat de 100 lliures, axí com antes coneixie de 55 lliures.

És en lo codern nou dels privilegis. És dins lo número 101.

[p. 35]

Confrarias:

Privilegi que los excel·lentíssims senyors don Diego y dona Joana ab sas lletras patens dades en Barcelona a 2 de abril 1582, firmades per sa excel·lència y selladas de son sello, referendades per Joan Castellar, secretari, *In Comuni Omnium Gratiarum*, foli 223; de que las confrarias, en qualsevol cosa en què se atravesarà interès o preiudici de la Universitat de Solsona, no puguen fer ordinacions sens approbatió y consentiment de dita Universitat.

De no poder fer cases en lo terme de Solsona:

Ítem, que no puguen fer cases en lo terme de Solsona y fora sos murs y

clausura de la vila, sots pena de destruir aquellas y altres penas, a arbitre dels cònsols y Consell de Solsona, durant la voluntat y beneplàcit de sas excel·lències. És en lo codern nou de privilegis, nombrat de número 101.

És a la caxeta nova, número 50 [*afegitó posterior*].

Imposar y tallar:

Porrogació de privilegi de imposar y tallar la Universitat abatial per temps de vint anys, concedit per lo senyor virey de Cathalunya a 5 de noembre. És la còpia al codern nou de privilegis, nombrat de número 101.

Privilegi de fer menuts de aram o coure:

Privilegi real del rey nostre senyor, dat en Barcelona a 13 de juliol 1599, de fer menuts de aram o coure que vàleguen per la ciutat y dos lleugas a l'entorn de ella.

És en pergami, en lo archiu dels privilegis.

Confirmació de privilegis:

Confirmació de privilegis llarga y estensa, feta per lo senyor don Luís Sans, primer bisbe de Solsona, en poder de Joan Tàrraga y Pere Màrtir Andreu, notaris de Solsona, a 22 de noembre 1596.

És en porgami en lo archiu dels privilegis.

Reintegració del govern de la part ducal:

Reintegració del govern de la part ducal de la ciutat de Solsona, feta per lo duch don Lluís ab decret, als 26 de desembre 1664. És en lo llibre nombrat de número 101.

Número 103. Acte de declaració y sentència de poder espallar taules y pedrissos per embelliment de la ciutat.

[*p. s. n.*]

Número 104. Concòrdia feta entre lo Consell de les dos jurisdiccions sobre los vestits y augment de salari a deu lliures dels cònsols, ab decret dels dos senyors.

Número 105. Acte de restitució de un pres se n'havien aportat dels càrcers de Solsona als de Cardona y fench restituït als de Solsona, per ésser fet contra los privilegis de la ciutat.

Número 106. Requesta presentada per part del Consell al prior regint la pabordria perquè llevàs lo entredit havie posat a la iglésia.

Número 107. Homenatges prestats per los hòmens de Solsona a don Ramon Folch ab consentiment de dona Maria Alvarís, sa mare.

Número 108. Stabliment de la ballia de la jurisdicció de l'abat a favor de Jaume Jutglar, apotacari, feta per don Joan de Aragó.

Número 109. Confirmació apostòlica sobre la concòrdia que-s féu entre lo abat y lo poble de Solsona de no pagar ters las terras que los de Solsona poceeixen en la quadra o territori de Olius, per lo que se pague 3 lliures de cens.

Número 110. Confirmació de privilegis feta per la duquessa dona Joana en lo mes de desembre 1518.

Número 111. [Transumpto de algunes clàusules de privilegi contenints que les causes y los presos no puguen ser trets de Solsona. *Cancel·lat*]. Confirmació de privilegis feta per don Hugo, bescompte, de tots los privilegis concedits per tots sos predecessors.

Número 112. Concessió de alguns capítols de les convinenses dels emprius del Castellvell y Ladurs, que los paraires puguen fer dos cóms al gorch més amunt y moltes altres capitulacions.

Número 113. Confirmació de privilegis feta per lo abad don Joan de Aragó.

[p. 36]

Número 114. Pocessió presa per lo procurador de l'abad de Solsona y sagrament y homenatges prestats per los vassalls.

Número 115. Confirmació de privilegis y, specialment, les ordinacions del llibre de la mostafasseria, feta per don Lluís Sans, bisbe de Solsona.

Número 116. Carta de confirmació de privilegi per ocasió que lo governador de Cardona havie manat als cònsols de Solsona anassen a Cardona, y, per dit efecte, se féu un acte de revocació, per encontrar-se dit fet ab privilegi de la ciutat.

Número 117. Confirmació de privilegis feta per lo excellentíssim don Diego Hernandes y dona Joana, cònjuges, duchs de Cardona. Y és també lo jurament prestat per mossèn Perot Boldó, balle ducal.

Número 118. Confirmació de privilegis feta per don Ramon Folch, bescompte de Cardona.

Número 119. Privilegi concedit per lo bisbe de Urgell, administrador de l'abadiat de Solsona, y canonges, que les cases derruïdes se tornassen y que no-s pague ters, si no és dos sous barcelonesos, per la firma per rahó de senyoria.

Número 120. Confirmació de privilegis feta per lo abad Paulo Pla.

Número 121. Relaxació dels homenatges y absolució del jurament prestat per los vassalls de la abadia al segrestador.

Número 122. Confirmació de privilegis feta per lo il·lustre senyor Francesch Joan de Caldes, procurador dels duchs de Cardona, a Solsona y sos ballius.

[p. s. n.]

123. Acte del jurament prestat per los balles ducal y episcopal de Solsona.

Número 124. Declaració feta per lo Consell sobre les qüestions y havie entre los priors de les confraries y los síndichs de la botiga.

Número 125. Carta de homenatges prestats al procurador de la duquesa dona Joana y confirmació dels privilegis.

[Número 126. Privilegi de la jurisdicció ducal per les impositions y àpoca de 200 florins pagats per la dita jurisdicció al compte de Cardona per los gastos de obtenir del rey les impositions, reservat lo quint. *Cancel·lat*].

Número 127. Privilegi de fer menuts durant lo beneplàcit de sa magestat y que los menuts vàleguen a dos llegües al rodador de Solsona.

Número 128. Concessió que fa lo duch de Cardona al pabordre de Solsona de poder tenir carniceria y que les forques sien comunes y que les crides de les fires se fassen en comú.

129. Homenatges prestats a la duquesa dona Joana.

130. Revocació dels manaments havie fet lo senyor abat als cònsols de sa jurisdicció de que quant hi hagués qüestió ab dit senyor abat no se

juntassen ab los cònsols y prohòmens de la jurisdicció ducal, ni votassen.

131. Acte de la puja dels forns y dels drets dels cossos morts y dels salaris de actes.

132. Carta de salvaguarda feta per lo senyor compte de Cardona al pabordre, monestir y religió de Solsona.

[p. s. n.]

133. Homenatges prestats per los de la senyoria del compte al reverent senyor abat Lorens de Castellet.

134. Diffinició fermada als cònsols de Solsona per lo comissari de la Crusada.

135. Requesta donada per lo mal govern dels forns.

136. Sentència arbitral feta per lo abad de Àger sobre algunes controvèrsies y havie entre lo abat y canonges y Universitat de Solsona.

Inquisició contra tal Moxó, Lluís Tuxonès, Joan Pujol y Joan Martí, la qual fou restituïda per quant se ere feta contra los privilegis y ordinacions y consuetut antiga de la mostasafaria; y foren revocats los procehiments fets, com conste ab un procés en la cort ducal, y los mostasafs foren tornats en son lloch y pcessió. És en lo calaix de lletra L, a número 15.

Altra revocació a favor dels mostasafs, en poder del discret Barnabé Penna, notari, als 12 de mars 1614.

Acte del stabliment del pou del gel fet en poder del discret Fèlix Cussana, notari públich de Barcelona, als 4 de maig 1703. És en lo calaix de lletra L, a número 16 [*afegit posteriorment*].

[p. s. n.]

R, S, T, V

Ordinacions de confrarias.

[p. s. n.]

Als 10 de desembre 1680 lo governador de Cardona, ab assessor de Cardona, han pres informacions. Se ha de averiguar si és perjudici o no.

IV

Sense data [mitjan segle XVIII]

Inventari incomplet de l'Arxiu de la Ciutat de Solsona.

Arxiu de la Ciutat de Solsona, núm. 91, docs. 30 i 59.

Com ja ha estat indicat més amunt, només coneixem fragmentàriament aquest inventari incomplet de l'arxiu elaborat a mitjan segle XVIII. Es conserva a l'ACS (91, 30), d'una banda, dos plecs en foli, cosits, el primer dels quals consta de tres fulls (sis folis) i, el segon, de cinc fulls (deu folis). Els primers nou folis són escrits i, la resta, en blanc. Aquest document no té ni encapçalament ni data. Domènec Valls, al seu *Índice*, el descriu inexactament: «1730. *Índice de varias cuentas y documentos, del cual se desprende que en 1721 se midieron las tierras del distrito*». Es tracta d'una relació numerada de 255 documents de l'arxiu, de cadascun dels quals se'n dona una descripció i la seva signatura d'inventari. El document de signatura més baixa és el 7 i, el de més alta, el 382. Força documents de signatures intermèdies són negligits (del 7 salta al 10, del 10 al 13, etc.). I els documents datats més tardans són dels anys 1730-1735, rão per la qual D. Valls hauria adoptat la datació de 1730 per a aquest fragment de l'inventari.

L'altre fragment de l'inventari conservat a l'ACS (91, 59) consta de tres fulls (sis folis) escrits completament en totes les seves pàgines. Notòriament es tracta d'un fragment d'un document més extens, diferent de l'anterior perquè la seva configuració és distinta, bé que el contingut és el mateix inventari de l'arxiu. En aquest segon fragment hi són descrits 126 documents, de cadascun dels quals es dona, primer la signatura i, tot seguit, la descripció. El primer full conté els documents amb les signatures 528-564; el segon, els de les signatures 565-610, i el tercer, els de les signatures 649-691. Domènec Valls, al seu *Índice*, descriu aquest altre fragment de l'inventari així: «*Minuta de comunicaciones espedidas por el Ayuntamiento en varios años y de las recibidas*», però damunt el mateix document, amb més precisió, hi va escriure, amb llapis, «1733. *Índice de documens*». Els documents més tardans descrits en aquest fragment de l'inventari també són dels anys trenta del segle XVIII (1735), la qual cosa explicaria la datació aproximativa atorgada per D. Valls. Ambdós fragments de l'inventari són deguts a una mateixa mà.

Dono seguidament la transcripció completa dels dos fragments de l'inventari i, a fi de recuperar al màxim aquest instrument de descripció, hi intercalo, entre claudàtors, les descripcions d'aquells documents que no hi són recollits i que figuren als mateixos documents, on foren anotades per l'autor de l'inventari. En aquests casos, seguidament de la descripció i en cursiva, hi preciso la signatura que té el document en qüestió segons l'*Índice* de Domènec Valls.

Números

1. Comptes del tern diner y menudèncias de l'any 1683 y part de 1684. És en lo número 7.
2. Comptes de l'hospital de l'any 1709. És en lo número 10.
3. Clavariats. Papers pertanyents a diferents receptorias y clavariats. Són en lo número 13.
4. Comptes de l'oli de l'any 1689. Són en lo número 14.
5. Compte del gastat per una porta se féu a casa Andreu. És en lo número 16.
6. Clavariat dels emoluments de la ciutat de Solsona de l'any 1677. És en lo número 20.
7. Compte del gastat per la tropa del rey en lo desembre de 1713 y janer de 1714. És en lo número 21.
8. Clavariat. Compte del clavariat de l'any 1652 y part de 1653. És en lo número 22.
9. Carnicerias. Compte del bestiar de la ciutat que serví per sas carnicerías en lo any 1707. És en lo número 26.
10. Comptes donats per Joseph Cebrià per la taula de Solsona de l'any 1699. És en lo número 28.
- Número 11. Compte del vi venut en las tavernas per compte de la ciutat des de 18 agost fins a 7 de nohembre de 1713. És en lo número 29.
12. Comptes de empòsit y flecas de l'any 1731. És en lo número 31.
13. Carnicerias. Comptes de las carnicerías de l'any 1691. És en lo número 32.
14. Carnicerias. Codern de las entradas y exidas de las carnicerías de l'any 1691. És en lo número 33.
15. Cònsols. Codern de las entradas y exidas de diners que reberen y pagaren los cònsols en lo any 1673. És en lo número 34.
16. Carnicerias. Compte de las carnicerías de 10 abril 1694 fins al darrer dia de carnestoltes de 1695. És en lo número 35.
17. Compte del blat de l'any 1690. És en lo número 36.
18. Compte de la tenda de l'oli en lo any 1669. És en lo número 39.
19. Ciutat. Diferents rebudas firmadas a favor de la ciutat per diferents dependèncias. Són en lo número 40 y 41.
- [42. Llibre majó de la taula de la present ciutat de Solson[a] rejít per mi, Joseph Bajona, arjenter, en lo any 1716, esent caixer lo honorable Joseph Martí, 113,6].
20. Codern de l'oli comprat en lo any 1667. És en lo número 43.
21. Clavariat de la jurisdicció episcopal en lo any 1672. És en lo número 44.
22. Compte de l'hospital en lo any 1708. És en lo número 45.
23. Compte de la tenda de l'oli de l'any 1662. És en lo número 46.
24. Ciutat. Compte de algunas cosas gastadas per la ciutat. És en lo número 48.

[54. Registre de pòlisses de l'any 1679. 110, 19].

25. Ciutat. Recibos a favor de la ciutat de l'any 1712. Són en lo número 55.

[56. Procura feta per los cònsols y Consell al reverent Silvestre Busquets, prevere, beneficiat de la cathedral de Solsona, per a suplicar a sa Santedat concedís a la ciutat perpètuament la administració de la batllia, vacant la sede episcopal. Ítem, peraquè concedís alguna relíquia de sant Barthomeu y sant Macari per la hermita de dits sants. Ítem, perquè unís un benefici perpètuu a la sagristia de Na. Sa. del Claustro, obtenedor per lo sagristà major, junt ab cura de ànimas. Ítem, per a fabricar un oratori en la Casa de la Ciutat per a dir-s'i missa y que dita casa y los habitants en ella gaudissen de immunitat ecclesiàstica. Y, finalment, per a demanar una còpia autèntica de las declaracions de la sagrada congregació sobre difinició de testaments. És del [-] janer 1671. 88, 70].

26. Compte de la tenda de l'oli de l'any 1694. És en lo número 57.

27. Comptes donats del tern diner de l'any 1678. És en lo número 58.

28. Ciutat de Solsona. Codern dels diners que rebé y pagà la ciutat de Solsona en lo any 1685. És en lo número 61.

29. Compte de l'oli de 1682 y 1686. És en lo número 62.

30. Clavari. Compte del rebut per lo clavari de la jurisdicció episcopal deslliurat dels emoluments que reb dita jurisdicció en lo any 1663. És en lo número 64.

31. Compte del gastat per los malalts de l'hospital en lo any 1602. És en lo número 65.

32. Carnicerias. Codern de las entradas y exidas de las carnicerias de 1691. És en lo número 68.

33. Carniceria. Comptes de la carniceria del crestó y ovella des de Pasqua de Resurrecció de 1698 fins a carnestoltas de 1699. Són en lo número 70.

34. Claustro. Ordes de pagaments de 1681 ab un recibo del pagat als residents y portants lo tavernagle de Nostra Señora del Claustro en sa professó. Són en lo número 71.

35. Codern dels malalts de l'hospital de 1704. És en lo número 72.

36. Clavariat. Compte del clavariat de la jurisdicció ducal de 1653. És en lo número 74.

37. Compte de la taula de 1689. És en lo número 75.

38. Carta del señor Alós a la ciutat des del quartel de Calaf, ab cartas de orde per los pobles de la comarca. És del setembre de 1711. És en lo número 79.

39. Carnicerias. Comptes de las carnicerias de 1692. És en lo número 80.

40. Comptes de l'arrendament de las flecas de 1665. Són en lo número 81.

41. Compte del portat per la obra de la ciutat en 1669. És en lo número 83.
42. Comptes. Ordes de pagaments y comptes de 1661 y 1662. Són en lo número 84.
43. Clavariat de la jurisdicció ducal, part de l'any 1626 y part de 1627. És en lo número 85.
44. Clavari. Las consignacions havia de pagar lo clavari de la jurisdicció ducal de l'any 1635 y 1636. Són en lo número 86.
45. Las consignas propexpressadas de l'any 1652 y part de 1653. Són en lo número 87.
46. Consignas com las sobreditas de l'any 1653. Són en lo número 88.
47. Clavariat de la jurisdicció ducal de 1647 y part de 1648. És en lo número 89.
48. Clavariat de la jurisdicció episcopal, part de 1646 y part de 1647. És en lo número 90.
49. Clavariat de dita jurisdicció de l'any 1655. És en lo número 91.
50. Clavariat de la jurisdicció episcopal, part de 1650 y part de 1651. És en lo número 92.
51. Clavariat de la jurisdicció episcopal, part de l'any 1640 y part de 1641. És en lo número 93.
52. Clavariat de la propdita jurisdicció, part de l'any 1648 y part de 1649. És en lo número 94.
53. Clavari. Consignas del que havia de pagar lo clavari de la jurisdicció episcopal en lo any 1645 y part de 1646. Són en lo número 95.
54. Clavariat de la jurisdicció ducal, per part de l'any 1624 y part de 1625. És en lo número 96.
55. Clavari. Las consignas havia de pagar lo clavari de la dita jurisdicció en lo any 1649 y part de 1650. Són en lo número 97.
56. Clavariat de la botiga dels pobres de l'any 1641 y part de 1642. És en lo número 98.
57. Clavari. Las consignas havia de pagar lo clavari de la jurisdicció episcopal en 1649 y part de 1650. Són en lo número 99.
58. Clavariat de la botiga dels pobres de 1574. És en lo número 100.
59. Clavariat de la jurisdicció ducal, part de 1651 y part de 1652. És en lo número 101.
60. Clavariat de la propdita jurisdicció, part de 1645 y part de 1646. És en lo número 102.
61. Clavariat de la matexa jurisdicció de l'any 1642 y part de 1643. És en lo número 103.
62. Compte del bestiar comprat per la ciutat en lo any 1690 y part de 1691. És en lo número 104.
63. Carnicerias. Compte de las carnicerías de l'any 1590 y part de 1591. És en lo número 106.

64. Compte de las racciones se pagaran de pa y vi als soldats comptant als 31 de janer de 1657. És en lo número 108.

65. Clavariat de la jurisdicció episcopal, part de 1641 y part de 1642. És en lo número 110.

66. Carnicerias. Compte de las carnicerías de l'any 1591 y part de 1592. És en lo número 111.

67. Comptes. Llibre de comptes de blats de l'any 1644. És en lo número 112.

68. Comptes dels censos, delmes y altrás cosas pertanyents a la celleraria del monastir de Ripoll de l'any 1660. És en lo número 113.

[114. Motius per la suplicació de las reals provisions fetas als 13 de novembre 1683 en las causas de la vara y fiscal de Cardona. 89, 35].

[115. Reseptoria del tern diner y menuderies del 1685 y part de 1686, essent reseptor Pere Irla, etc. 111, 9].

69. Clavariat de la jurisdicció episcopal de 1680. És en lo número 116.

70. Camins. Certificat autèntich del gastat per fonts, camins y murallas des de lo any 1530 fins a 1577. És signat de número 1 dins un llibre ab cubertas de pergami, lo qual llibre és en lo número 117.

71. Clavariat. Certificat en lo qual se narra que per la part episcopal, antes abbatial, des de l'any 1530 fins a 1579, inclusive, sols se encòntren en lo arxiu de la ciutat vint-y-sis clavariats de dita jurisdicció y ne fàltan 23. Dit certificat és signat de número 4 y se encontra dins un llibre ab cubertas de pergami, lo qual llibre és en lo número 117.

72. Censals. Certificat dels censals que pagava la Universitat, eo la part abbacial de aquella, en differentes anys des de 1530 fins a 1577, inclusive. És signat de número 9 dins un llibre ab cubertas de pergami, lo qual llibre és en lo número 117.

73. Compte del bassí de las ànimas de l'any 1697. És en lo número 118.

74. Clavariat de la jurisdicció ducal de l'any 1666. És en lo número 120.

75. Compte de l'oli de l'any 1708. És en lo número 122.

76. Cònsols. Trasllat del fisch abbacial contra los cònsols de una y altra jurisdicció. És en lo número 123.

77. Compte de l'oli de l'any 1700 y 1710. És en lo número 124.

78. Clavariat de la jurisdicció episcopal de 1678. És en lo número 125.

79. Clavariat de la jurisdicció episcopal de 1664. És en lo número 126.

80. Cònsols. Còpia del procés original de la causa que seguia lo procurador fiscal del duch contra los cònsols de la sua jurisdicció. És en lo número 127.

81. Causa. Sèdula resolutiva en la causa sobre la pretenció de poder capturar lo fiscal de Cardona. És en lo número 128.

82. Causa. Sèdula resolutiva sobre la causa de la vara de la part de sa excel·lència. És en lo número 134.

83. Ciutat de Solsona. Vot perquè la ciutat firme compromís per las diferències ab los ministres de Cardona. És en lo número 137.

84. Ciutat de Solsona. Informe de las pretencions de la ciutat sobre cosas pertanyents al batlle y administració de justícia. És en lo número 138.

85. Ciutat de Solsona. Notas y còpia de un privilegi donada a la duquessa de Cardona per compte de la ciutat y privilegi de assessor. És en lo número 139.

86. Ciutat de Solsona. Notas y papers ha tornat lo señor Joseph Andreu de Barcelona en lo any 1705, sobre differentes pretencions de la ciutat ab lo duch. Són en lo número 140.

87. Ciutat de Solsona y causas. Memorial de la ciutat presentat al duch sobre lo conèixer-ce en Solsona de las causas civils y criminals. És en lo número 142.

[143. 1709. Súplica dels licenciados per dir missa los disaptres de quaresma al Castell Vell lo mestre de gramàtica. 90, 53].

88. Ciutat de Solsona. Representació feta per la ciutat en lo any 1714 per lo alívio del que patían alguns individus a causa de l'atràs de 4901 rals de vuyt, per la satisfació de la qual quantitat se'ls instava junt ab differentes abonos; y de la fidelitat y serveys fets al rey per la mateixa ciutat de vârios comandants en aquella. És tot en lo número 145.

89. Causa. Ciutat de Solsona. Trasllat de la causa que seguia a la ciutat contra lo duch en la Real Audiència, qual causa comensà al primer de octubre 1661. És en lo número 147.

90. Ciutat de Solsona. Comptes. Llibre de comptes de la ciutat del dia 10 juny 1719 fins a l'últim desembre del dit any. És en lo número 148.

91. Comptes dels regidors de l'any 1734. Són en lo número 149.

92. Compte volant de la taula, part de 1687 y part de 1688. És en lo número 150.

93. Comptat. Allegat a favor de la excel·lentíssima señora dona Catharina Antònia de Aragó, Ramon Folch, etc., contra lo excel·lentíssim señor don Pere Anton Ramon Folch de Cardona, sobre lo ducat de Segorbe y comptat de Ampúrias. És en lo número 152.

94. Casa de Cardona. Allegat a favor de la excel·lentíssima señora dona Joana Ramon Folch de Cardona etc., sobre la successió dels estats de la casa de Cardona, Segorbe, etc. És en lo número 153.

95. Comptes. Compañia. Ciutat de Solsona. Papers fahents per los comptes de Isidro Riu, pagador que fou de la compañía de la ciutat de Solsona en lo any 1684. Són en lo número 155.

96. Criminals. Exemplars criminals de las batllias y forasters des de lo any 1524 fins a 1649. Són en lo número 156.
97. Clavariat de l'any 1681. És en lo número 158.
98. Clavariat de l'any 1671. És en lo número 159.
99. Comptes de la taula de l'any 1691. Són en lo número 160.
100. Confirmació. Una còpia de confirmació de privilegis que féu dona Beatrís, biscomptessa de Cardona. És en lo número 161.
101. Clavariat de l'any 1662. És en lo número 162.
- [164. Llibre y papers del morbo. 49].
102. Censals. Ciutat de Solsona. Llibre dels pagaments de pencions de censals fa la ciutat de Solsona. És en lo número 165.
103. Catastro. Llibretas de catastro de 1722, 1726 y 1727. Són en lo número 171.
104. Comptes de la taula de 1694. Són en lo número 172.
105. Comptes de la taula, part de 1689, part de 1690. Són en lo número 173.
106. Cartas. Ciutat de Solsona. Còpia de las cartas escritas en lo any 1717 a sa excel·lència, a l'il·lustríssim Maganya, al Sr. Intendent, señor subdelegat y a alguns particulars sobre lo atrás del quartel de ivern de l'any 1713 y sobre differentes afflictions patia la ciutat per contribucions reals y catastro. Són en lo número 175.
- [176. Llibre mayor de la taula de la aula de la present ciutat de Solsona, comensant en lo mes de abril de 1703, regit per Fèlix Bàlius, escultor, essent caixer lo honorable Joseph Altariba. 1703. 112,3].
- [179. Llibre mayor de la taula de la present ciutat de Solsona regit per lo honorable Jaume Mora, parayre, en lo any 1710, esent caixer lo honorable Joseph Bordons, pintor de dita ciutat. 113,2].
- [182. 1706. Llibre major, 112,6].
- [186. Llibre mayó de la taula de l'aula de la present ciutat de Solsona, comensant en lo mes de abril 1702, regit per Joan Rotgés, adroguer; esent caxer lo honorable Joseph Bordons. 112, 5].
- [187. Llibre de la taula de 1701. 112,2].
107. Catastro. Llibre de catastro de l'any 1720. És en lo número 189.
108. Casas. Llista de las casas, vinyas y horts dels habitants en Solsona. És en lo número 190.
109. Confraria. Llibre del cobrat de las confrarias per lo ganancial de l'any 1724. És en lo número 193.
110. Confraria. Suma de la taxa feta a las confrarias per los gastos de la recanació del terme de Solsona. És en lo número 194.
111. Casas. Llista de las casas dels gremis y dels ecclesiàstichs. És en lo número 195.
- [196. Llibre de la conducta dels metges de 1734, 51].
112. Catastro. Llibreta del catastro del gremi de artistas de 1722. És en lo número 197.

113. Censal. Ciutat de Solsona. Memorial dels censals y mals fa la ciutat de Solsona. És en lo número 200.

114. Confraria. Catastro. Llibreta del catastro de la confraria del Sant Sepulcre de l'any 1727. És en lo número 201.

[202. En virtut de orde de don Joseph Patiño, intendent general de est Prinsipat de Catalunya, diada de 8 de maig de 1716, demanant a bon compte a la ciutat de Solsona 2.813 rals de vuit, y després de aver tingut orde de don Joseph Andreu y de Miquel de dia 4 de juny de 1716 que per orde del senyor intendent general apòrtien a la Taula de Barcelona la meitat del demunt primer orde sobredit, que dita meitat és 1.406 rals de vuit y 1/2; los quals servirant a bon compte per lo que auran de pagar los naturals de la present ciutat, fet lo arenglament del catastro. Per lo tant, se ha pasat fer una talla als naturals de la present ciutat, vui a 26 de juny de 1716, la qual conste en dit llibre. 114, I].

115. Confraria. Catastro. Llibreta del catastro de la confraria de Sant March de l'any 1727. És en lo número 203.

116. Confraria. Catastro. Llibreta del catastro de la confraria de Sant March de l'any 1732. És en lo número 204.

117. Confraria. Catastro. Llibreta del catastro de la confraria de Sant Andreu de l'any 1728. És en lo número 205.

118. Catastro. Repartiment del catastro de la ciutat de Solsona de l'any 1724. És en lo número 206.

119. Catastro. Repartiment del catastro de la ciutat de Solsona per lo any 1722. És en lo número 207.

120. Catastro. Llibre del catastro fet en lo any 1721. És en lo número 208.

121. Catastro. Llibre del catastro. És en lo número 209.

122. Catastro. Llibre del catastro de l'any 1720. És en lo número 210.

123. Catastro. Llibre del catastro de l'any 1722. És en lo número 211.

124. Catastro. Llibre de catastro. És en lo número 212.

125. Catastro. Llibre de catastro. És en lo número 213.

126. Catastro. Llibre de catastro de l'any 1727. És en lo número 214.

127. Catastro. Llibre de catastro. És en lo número 215.

128. Catastro. Llibre del que han cobrat del catastro en lo any 1723 los priors de Sant Pau. És en lo número 217.

129. Confraria. Catastro. Catastro de la confraria de Sant Joan de 1730. És en lo número 218.

130. Catastro. Llibre de catastro. És en lo número 219.

131. Confraria. Catastro. Llibre del catastro de la confraria de Sant March. És en lo número 220.

132. Catastro de differents officis. És en lo número 222.

133. Compte. Confraria. Compte del pagat per differentes confrarias en 1723 y 1724. És en lo número 223.

134. Catastro. Deutes del catastro de 1724 y 1725. Són en lo número 224.

135. Catastro. Confraria. Catastro de 1727 de la confraria de Sant Aloy. És en lo número 226.

136. Certificat. Catastro. Certificat del batlle y regidors, fet en lo any 1726, de las terras, casas, personal, rendas y bestiar de cada individu de la ciutat en orde al catastro. És en lo número 227.

137. Catastro. Confraria. Catastro de la confraria de Sant March de l'any 1730. És en lo número 228.

138. Catastro. Confraria. Catastro de la confraria de Sant Pau de l'any 1730. És en lo número 229.

139. Catastro. Confraria. Catastro de la confraria de Sant Aloy de 1730. És en lo número 230.

140. Catastro. Llibre de catastro. És en lo número 231.

141. Catastro. Deutes del catastro de 1735. És en lo número 232.

142. Catastro. Llibre de catastro. És en lo número 233.

143. Catastro. Llibre de catastro. És en lo número 235.

144. Catastro. Llibre de catastro. És en lo número 236.

145. Catastro. Llibre de catastro. És en lo número 237.

146. Casas. Rúbrica de las casas. És en lo número 239.

147. Catastro. Llibre de catastro. És en lo número 240.

148. Confraria. Personal de la confraria de Sant Christòfol de 1724. És en lo número 241.

149. Catastro. Confraria. Catastro de la confraria de Sant Andreu de 1724. És en lo número 243.

150. Catastro. Confraria. Llibre del catastro de la confraria de Sant Aloy. És en lo número 244.

151. Catastro. Llibre de catastro. És en lo número 245.

152. Catastro. Llibre de catastro. És en lo número 246.

153. Censals. Llibre de censals de differentes particulars. És en lo número 247.

154. Confraria. Original del deute de 1723 y meytat de 1724 de la confraria de Sant Aloy. És en lo número 248.

155. Confraria. Original del deute de 1723 y meytat de 1724 de la confraria de Sant Pau. És en lo número 249.

156. Catastro. Original de las setmanadas de catastro de 1723. És en lo número 250.

157. Catastro. Confraria. Llibreta del catastro de la confraria de Sant March. És en lo número 251.

158. Confraria. Llibreta del cobrat de la confraria de Sant March de 1721 y 1722, y talla de 1722. És en lo número 252.

159. Catastro. Confraria. Llibre del catastro de la confraria de Sant March de 1729. És en lo número 253.
160. Catastro. Llibre de catastro. És en lo número 254.
161. Catastro. Llibre de catastro. És en lo número 255.
162. Catastro. Confraria. Llibre de catastro de la confraria de Sant Aloy de l'any 1729. És en lo número 256.
163. Catastro. Confraria. Llibre de catastro de la confraria de Sant Sebastià de l'any 1724. És en lo número 257.
164. Catastro. Confraria. Llibre de catastro de la confraria de la Soledat de l'any 1723. És en lo número 258.
165. Catastro. Confraria. Llibre de catastro de la confraria de Sant March de 1726. És en lo número 259.
166. Catastro. Confraria. Llibre de catastro de la confraria de Sant Aloy de 1722. És en lo número 260.
167. Catastro. Confraria. Catastro de la confraria de Sant Pau de 1726. És en lo número 262.
168. Catastro. Confraria. Llibre de catastro de la confraria del Sant Sepulcre de 1727. És en lo número 263.
169. Catastro. Confraria. Repartiment del catastro de la confraria de Sant Aloy de 1730. És en lo número 264.
170. Catastro. Confraria. Llibreta del catastro de la confraria de Sant Aloy de 1727 y altres. És en lo número 265.
171. Catastro. Llibre de catastro. És en lo número 266.
172. Catastro. Confraria. Llibreta del catastro de la confraria del Sant Sepulcre de 1722 y 1723. És en lo número 267.
173. Catastro. Confraria. Llibreta de catastro de la confraria de Sant Andreu de 1722 y 1723. És en lo número 268.
174. Catastro. Confraria. Llibreta de catastro de la confraria de Sant March de 1722 y 1723. És en lo número 269.
175. Catastro. Confraria. Llibreta de catastro de la confraria de Sant Pau de 1722 y 1723. És en lo número 270.
176. Catastro. Confraria. Llibreta de catastro de la confraria de Sant Aloy de 1722 y 1723. És en lo número 271.
177. Catastro. Llibre de catastro de 1726. És en lo número 272.
178. Catastro. Confraria. Llibreta de catastro de la confraria de Sant Sebastià de 1720, 1721, 1722 y 1723. És en lo número 274.
179. Catastro. Confraria. Llibreta de catastro de la confraria del Sant Sepulcre de 1722. És en lo número 278.
180. Catastro. Confraria. Llibreta del catastro de la confraria del Sant Sepulcre de 1726. És en lo número 279.
181. Catastro. Confraria. Llibreta de catastro de la confraria de Sant Sebastià de 1727. És en lo número 280.
182. Catastro. Llibreta del catastro dels ecclesiàstichs. És en lo número 281.

183. Catastro. Confraria. Llibreta del catastro de la confraria de Sant Joan de 1727. És en lo número 283.
184. Catastro. Confraria. Llibreta del catastro de la confraria de Sant March de 1724. És en lo número 284.
185. Catastro. Llibreta del catastro dels agregats de 1728. És en lo número 285.
186. Catastro. Confraria. Llibreta de catastro de la confraria de la Soledat. És en lo número 286.
187. Catastro. Confraria. Llibreta del catastro de la confraria de la Soledat de 1726. És en lo número 287.
188. Catastro. Llibreta de catastro dels agregats de 1726. És en lo número 288.
189. Confraria. Llibreta de setmenadas y atrassos de l'any 1727 de la confraria de Sant Andreu. És en lo número 289.
190. Catastro. Deute del catastro dels particulars de Solsona. És en lo número 290.
191. Catastro. Confraria. Llibre del catastro de la confraria de la Soledat de l'any 1725. És en lo número 291.
192. Catastro. Confraria. Llibreta del catastro de la confrari[a] de Sant Andreu de 1726. És en lo número 292.
193. Catastro. Confraria. Llibreta del catastro de la confraria de Sant Sebastià de 1722. És en lo número 293.
194. Catastro. Confraria. Llibreta de catastro de la confraria de la Soledat de 1727. És en lo número 294.
195. Catastro. Compte del cobrat del catastro de 1716 per Joseph Martí. És en lo número 295.
196. Catastro. Pòlissas y recibos de catastro. Són en lo número 296.
- [297. Registre de pòlisses de la ciutat de Celsona, c[omensant] als 7 de desembre de 1679, 1680, 1681. 110, 20].
197. Clavariat de l'any 1678. És en lo número 299.
198. Clavariat de l'any 1654. És en lo número 300.
199. Comptes de la taula de 1701. Són en lo número 301.
200. Confraria. Original de la confraria de Sant Sebastià de deute de 1723 y meytat de 1724.
201. Comptes de l'oli de l'any 1669. Són en lo número 306.
202. Codern dels comptes del blat de l'any 1670. És en lo número 307.
203. Clavariat de la botiga dels pobres de l'any 1640. És en lo número 308.
204. Comptes de l'oli de l'any 1686. Són en lo número 309.
205. Codern de las compras del blat dels anys 1680, 1681. És en lo número 310.
206. Clavariat de la jurisdicció episcopal de l'any 1674. És en lo número 311.

207. Compte del cobrat, consignat ab pòlissas, per los elets en lo any 1670. És en lo número 312.

208. Clavariat de l'any 1679. És en lo número 314.

209. Comptes. Clavariats. Notas fahents per los comptes dels clavariats que se remiraren des de 1661 fins a 1678. Són en lo número 315.

210. Clavariat de la jurisdicció episcopal de l'any 1666. És en lo número 316.

211. Clavariat de l'any 1665. És en lo número 317.

212. Clavariat de l'any 1672. És en lo número 318.

213. Clavariat de la jurisdicció ducal de 1674. És en lo número 319.

214. Clavariat de la jurisdicció episcopal de 1667 ab una nota en què se diu no haver-ce encontrat lo de 1663. És en lo número 320.

215. Clavariat de la jurisdicció episcopal de 1654. És en lo número 321.

216. Clavariat de l'any 1675. És en lo número 322.

217. Catastro. Llibretas de catastro de l'any 1725. Són en lo número 323.

218. Compte. Llibreta eo compte del blat y verema se ha collectat del vintè en lo any 1670 dels vassalls de su illustringíssima. És en lo número 324.

219. Compte del blat de l'any 1692. És en lo número 325.

220. Comptes. Receptoría y comptes del blat, vi y altres grans de l'any 1670. Són en lo número 326.

221. Comptes de l'oli de l'any 1696. Són en lo número 332.

222. Certificat fet en lo any 1723 per los regidors que aleshores éran, dels tres experts concorreueren en lo any 1721 per la recanació de las terras del terme de Solsona y de no haver-ce pagat lo salari als dos experts elegits per lo illustre Ajuntament a causa de que en dit any 1721 estàvan embarcats los emoluments. És en lo número 334.

223. Cayxer. Pòlissas pagadas a Joseph Cebrià, cayxer en lo any 1699. Són en lo número 344.

224. Ciutat de Solsona. Llibreta en la qual consta lo que-s rebé del que offeriren los habitants de la ciutat de Solsona en lo Concell general tingut als 28 de febrer 1715. És en lo número 346.

225. Catastro. Confraria. Catastro de la confraria de Sant Sebastià de l'any 1724 y 1725. És en lo número 347.

226. Confraria. Setmanadas de la confraria de Sant Aloy. Són en lo número 348.

227. Catastro. Confraria. Catastro de la confraria de Sant Pau de 1724, 1725, 1726, 1727. Són en lo número 349.

228. Compte del que se devia de la talla de fogatge y havers del mes de abril 1715. És en lo número 350.

229. Catastro. Confraria. Llista del catastro de la confraria dels espardenyers en lo any 1724. És en lo número 351.

230. Catastro. Llibreta del catastro de differentes particulars. És en lo 353.
231. Confraria. Setmanas de la confraria de Sant Joan. Són en lo número 354.
232. Censal. Nota dels censals fan differentes particulars. És en lo número 355.
233. Catastro. Confraria. Catastro de la confraria de Sant Joan. És en lo número 356.
234. Catastro de differentes fins a l'any 1721. És en lo número 357.
235. Catastro. Confraria. Catastro de la confraria de Sant Christòfol en lo any 1726. És en lo número 358.
236. Catastro. Confraria. Deute del catastro de la confraria de Sant Christòfol de 1723 y meytat de 1724. És en lo número 359.
237. Catastro. Repartiment del catastro de l'any 1725. És en lo número 360.
238. Catastro. Confraria. Catastro de la confraria de Sant Joan. És en lo número 361.
239. Catastro dels guadins [sic] per 1722. És en lo número 362.
240. Catastro. Confraria. Catastro de la confraria de Sant Pau de 1727. És en lo número 363.
241. Contribucions. Nota del que concordaren los particulars sobre las contribucions de setmenadas y altrás. És en lo número 364.
242. Comptes donaren en lo any 1718 los regidors de Solsona a instància de l'il·lustríssim señor Maganya. Són en lo número 365.
243. Catastro. Resumen del catastro de l'any 1731. És en lo número 366.
244. Compte del que se estava divent de la talla de las setmenadas corrian en lo any 1715. És en lo número 368.
245. Catastro. Llibreta de catastro de differentes particulars. És en lo número 370.
246. Catastro. Confraria. Catastro de la confraria del Sant Sepulcre. És en lo número 371.
247. Catastro de differentes particulars. És en lo número 372.
248. Catastro dels agregats de l'any 1730. És en lo número 373.
249. Catastro. Confraria. Catastro de la confraria del Sant Sepulcre de 1730. És en lo número 374.
250. Catastro. Confraria. Catastro de la confraria de Sant Andreu de 1730. És en lo número 375.
251. Catastro. Confraria. Catastro de differentes confrarias de 1729. És en lo número 376.
252. Catastro de 1728. És en lo número 379.
253. Catastro de differentes particulars. És en lo número 380.
254. Casas. Llibreta de terras, personals, casas, rendas y bestiar. És en lo número 381.

255. Casas. Llista del real, casas, personal y bestiar en 1730. És en lo número 382.*

[398. Registre de pòlices de l'any 1683. *111*, 7].

[405. Borrador de algunas cartas y memoriales, part 1723 y part 1724. *91*, 5].

[408. Registre de pòlises de la ciutat de Solsona per los anys 1707, 1708, 1709, 1710. *113*, 1].

[409. Registre de pòlisses d'esta ciutat de Solsona de l'any 1681. *111*, 6].

[411. Clavariat de la jurisdicció ducal de Solsona per temps de un any, comensant al primer de janer 1667 y acabarà al darrer de desembre de dit any; essent clavari Andreu Fabra, apotecari, elegit per los senyors cònsols. *110*, 14].

[412. Registre de pòlisses de la ciutat de Solsona començat a 1 de janer 1695, 1696, 1697, 1698, 1699, 1700. *111*, 3].

[420. Catastro dels confreres de Sant Andreu del 1729. *114*, 3].

[429. Carta dels consellés de la ciutat de Vich de 9 de janer 1704. *90*, 14].

[457. Carta de l'excel·lentíssim duch de Cardona de 5 de desembre 1711. *90*, 66].

[458. Carta de la ciutat de Reus de 25 de juny 1712. *90*, 76].

[481. Trasllat de la causa vertent entre lo Dr. Pallarès y Mascaró y lo síndich de la ciutat de Solsona, sobre lo tallar arbres y tràurer boïgas en la Alsina de Ladurs. *90*, 13].

[483. Carta de la Deputació, de 1704, demanant a la ciutat lo que devia de atrassos per lo donatiu graciós fet al rey. *90*, 161].

[488. Carta de don Anton Pota, marquès de la Floresta, de 10 de abril 1704, sobre lo fet del Dr. Pegullà. *90*, 18].

[489. Carta del virei, de 1 de abril 1704, sobre lo atràs del donatiu graciós fet al rey. *90*, 19].

[491. Carta del Sr. Virei per aver alsat lo siti de la armada de mar, rebuda als 6 de juny 1704. *90*, 17].

[495. Requesta presentada al senyor bisbe sobre definir los testaments sobre algunas obligacions que se imposàvan als marmessors y hereus. Dins se encontra lo edicte. *89*, 92].

[497. Súplica als magnífichs cònsols per Francesch Muntaner, arrendador de plom y pólvora en lo any 1688. Parla alguna cosa de la llagosta. *89*, 81].

[501. Transumptum censualis pentionis annue 100 lliures. Creat per la ciutat a favor de Anton Mascaró, mercader, en lo any 1649. *88*, 74].

528. Nota de un debitori en crèdit de la ciutat.**

* Aquí acaba el document ACS, 91, 30.

** Amb el document 528 comença el segon fragment de l'inventari, ACS, 91, 59.

529. Carta de la Real Audiència sobre los censals de las universitats y los salaris de las sentèncias de l'any 1731.

530. Carta de l'Exm. Sr. Duch de Pòpuli fent participant a la ciutat la mort de la primera muller de nòstron rey Felip quint.

531. Orde despatxat per los batlles als 24 nohembre 1716 per a portar llansols, flassadas, màrfeegas a Cardona.

532. Carta del señor Aparici de 30 abril 1715 sobre la rebayxa que se féu per lo Sr. Intendent de la contribució que se havia assenyalat a la ciutat.

533. Carta de don Joseph Andreu de 15 maig 1715 sobre la rebayxa de la contribució que se havia assenyalat a la ciutat.

534. Altra carta del Sr. Joseph Aparici de 19 abril 1715 sobre lo orde suspensiu de pagar la contribució la ciutat de Solsona.

535. Carta del rey per la butlla de 1716.

536. Carta de don Joan Hourlier de 16 maig 1715 sobre haver rebut lo orde suspensiu de la contribució de Solsona.

537. Carta de don Joan Hourlier de 21 abril 1715 sobre lo orde suspensiu, també, de la contribució de Solsona.

538. Carta del Sr. Duch de Cardona, de 11 juliol 1716, prometent al magistrat presentaria a sa magestat lo memorial que li enviàs la ciutat sobre lo alívio dels quartels de ivern de 1713.

539. Carta del Sr. Duch de Cardona de 26 octubre 1716 sobre la resulta del memorial que li envià la ciutat y ell presenta al rey acerca lo alívio de las contribucions reals.

540. Carta de don Francisco Guraldo de 30 desembre 1716 sobre lo arrendament del dret del cànem y qüestions ab la confraria dels pardenyers [sic].

541. Carta del provincial de PP. Dominicos de 9 desembre 1716 sobre la representació que li havia fet la ciutat per no cumplir los religiosos del col·legi al que estan obligats y sobre lo vèndrer los fruyts los mateixos religiosos.

542. Gastos de la ciutat per la assistència de las guarnicions y tropas del rey que transitaren per Solsona des del primer agost 1713 fins al febrer de 1715.

543. Lletres del governador del duch de Cardona de l'any 1688 sobre una causa de apel·lació interposada per los cònsols del Castellvell contra los mostasafs de Solsona en punt de la heretat de Coloma.

544. Remissió feta per lo Sr. Bisbe Serrano de tots delictes que havían fet los vassalls de dit il·lustríssim en 8 juliol 1639.

545. Còpia del parer que se envià dels advocats de Barcelona sobre lo modo de procehir los mostasafs contra los seculars que prenían carn en la carniceria dels ecclesiàstichs, ahont se cometia un gran excés en lo vèndrer, de 24 juliol 1688.

546. Paper sobre differentes dificultats entre lo governador del duch de Cardona y los mostasafs de sa il·lustríssima.

547. Acte de permuta de dos pessas de terra feta per Thomàs Cantons ab Jaume Joval del terme de Joval.

548. Papers del que fan moltes ciutats per la funerària de la reyna nostra senhora.

549. Nota del que se observa quant mor lo Sr. Bisbe de la present ciutat.

550. Acte de requesta al governador del duch de Cardona per haver-ce n'aportat un pres de la presó del castell de Solsona.

551. Consulta del doctor València y del doctor Ametller sobre lo fet dels mostasafs en orde a exercir jurisdicció fins a las creus foranas que circuexen lo territori de Solsona, sobre haver penyorat al dueño de casa Coloma, que venia carn en sa casa.

552. Papers que los texidors de llana presentaren a la ciutat sobre lo passar mestres texidors.

553. Carta de don Francisco Copons de 19 maig 1725 sobre lo punt de poder cridar los regidors personas de intelligència en las diferències que ocorren.

554. Orde per lo repartiment de las casas de Solsona fet en lo any 1724 de don Balthesar Montero, contador major.

555. Fe jurada dels bagatges se aplicaren per lo transport del blat als molins per fer farina estant lo camp en los plans de Bergús en lo any 1713; lo que no se pagà y serví per lo exèrcit de sa magestat.

556. Carta del secretari de la Real [Audiència] sobre lo arrendament de las carnicerías en lo any 1734.

557. Orden de don Estevan Laporta para entregar las camas y otros utensilios que havían de servir por la tropa de Cardona. És de 7 janer 1735.

558. Carta del rey per la butlla en lo any 1715.

559. Carta del rey per la butlla en lo any 1714.

560. Memorial presentat a sa excellència perquè manàs al cabo de la tropa se abstingués de entromete's en lo que tocava als paysans y Ajuntament. És de l'any 1715.

561. Memorial presentat al Sr. Intendent per a conseguir algun alívio sobre la contribució. És de l'any 1714.

562. Memorial presentat al Sr. Intendent per a conseguir també algun alívio a la contribució. És de l'any 1715.

563. Carta de Joseph Andreu de 15 setembre 1715 sobre lo recibo dels llits.

564. Memorial presentat al Sr. Patinyo perquè enviàs ordres aprovats per a fer pagar al doctor Anton Bordons y Joseph Pallarès.

565. Memorial presentat a sa excellència peraquè los cònsols tin-

guessen exempció de allotjaments y fessen las butlletas privativament als officials de la tropa. És de 1715.

566. Memorial presentat al Sr. Patinyo ponderant los serveys havia fet la ciutat y demanant algun alívio sobre la contribució. És de 1714.

567. Memorial presentat a sa excel·lència demanant alívio per la crescuda tropa se havia allotjat en Solsona. És de l'any 1714.

568. Memorial presentat al Sr. Patinyo que conté lo mateix que lo de número 566. És tam bé de l'any 1714.

569. Memorial presentat al Sr. Intendent peraquè donàs comissió als jurats per a compellir als militars a la paga de las quinsenadas. És de l'any 1716.

570. Memorial presentat al Sr. Intendent perquè fes un informe sobre lo memorial presentat al rey respecte lo alívio que se demanava a sa magestat. És de 1716.

571. Memorial presentat a sa excel·lència sobre la vacant del Sr. Bisbe Dorda.

572. Orde del Sr. Subdelegat per a fer la recanació de las terras de Solsona. És de l'any 1722.

573. Memorial presentat al Sr. Intendent peraquè aprovàs la resolució de l'Ajuntament de fer pagar lo últim ters de l'any 1725 als que havían pagat los dos terços primers.

574. Carta del Sr. Soldevila y Masdeu al Sr. Castellet sobre los comptes de Solsona per lo any 1719.

575. Carta del Sr. Intendent sobre lo escriurer a l'il·lustríssim de Solsona peraquè permetés a l'Ajuntament fer quartel interino de l'hospital.

576. Relació jurada de la roba que per part de la ciutat se entregà per assistència de l'hospital real de Solsona en lo any 1714.

577. Elecció de prom en la persona de Francisco Nadal per part del Sr. Duch. És de l'any 1702.

578. Elecció de prom en la persona de Gerònim Riu feta per lo il·lustríssim. És de l'any 1695.

579. Carta de elecció de prom de Joseph Bajona, argenter, feta per lo il·lustríssim en lo any 1695. Tracta també del celebrar las matinas a la tarda des de lo dia de Tots los Sants al de Pasqua, que ab decret de dit il·lustríssim se començaren ha cantar-ce en la tarda.

580. Nomenament de prom de la jurisdicció episcopal en la persona de Anton Riudecanas. És de l'any 1696.

581. Elecció de prom en la persona de Joseph Casas, cerurgia, feta per lo il·lustríssim. És de l'any 1695.

582. Privilegi de prom a favor de Joseph Altarriba concedit per lo Sr. Duch. És de l'any 1696.

583. Privilegi de prom a favor de Joseph Cebrià concedit per lo Sr. Duch. És de l'any 1695.

584. Carta del governador de la Seu de Urgell fent relació del servey que havia fet a sa magestat la ciutat de Solsona. És de l'any 1693.

585. Elecció de prom de la jurisdicció episcopal a favor de Fèlix Bàlius. És de l'any 1693.

586. Nominació de prom de la jurisdicció episcopal a favor de Cosme Joval. És de l'any 1692.

587. Nomenació de prom de la persona de Salvador Pintor, feta per lo illustríssim. És de l'any 1692.

588. Nominació de prom de la persona de Onofre Ardén feta per lo illustríssim. És de l'any 1692.

589. Nominació de prom en la persona de Joan Muxí per la part ducal. És de l'any 1691.

590. Elecció de prom a Joan Rotgers feta per la part ducal. És de l'any 1690.

591. Elecció de prom a favor de Sebastià Fabra feta per la part ducal. És de l'any 1691.

592. Nominació de prom a favor de mícer Ramon Vallonga. És de l'any 1680.

593. Elecció de prom en la persona de Joan Soler per la part episcopal. És de l'any 1698.

594. Nominació de prom a favor de Joseph Alsina, farrer, per la part ducal. És de l'any 1686.

595. Nominació de prom a favor de Pere Màrtir Tuxenès per la part ducal. És de l'any 1688.

596. Nominació de prom de la persona Lluís Tuxenès per la part ducal. És de l'any 1686.

597. Elecció de prom de la persona de Jaume Mora per la part ducal. És de l'any 1685.

598. Elecció de prom de la persona de Pere Joan Cardona, cerurgia, per la part ducal. És de l'any 1684.

599. Elecció de prom de la persona de Joseph Riber per la part ducal. És de l'any 1677.

600. Elecció de prom de la persona de Joan Cirera per la part ducal. És de l'any 1676.

601. Elecció de prom de la persona de Anton Muxí per la part ducal. És de l'any 1676.

602. Elecció de prom a favor de Joseph Cases per la part episcopal. És de l'any 1684.

603. Elecció de prom de la jurisdicció episcopal a favor de Barthomeu Aguilar, argenter. És de l'any 1684.

604. Elecció de prom a favor de Francisco Estany per la part episcopal. És de l'any 1684.

605. Elecció de prom de la jurisdicció episcopal a favor de Joan Farrer, notari. És de l'any 1681.

606. Elecció de prom de la persona de Anton Pintor per la part episcopal. És de l'any 1679.

607. Elecció de prom de la persona de Pere Alterachs per la part episcopal.

608. Carta de micer Anton Pallarès de 1 de febrer 1674, fent menció de la contenció y de las absolutòrias y del diner que havia rebut.

609. Carta del dagà Grau de l'any 1678 en què fa menció de la sentència que obtingué favorable la ciutat en Tarragona sobre punt de precedèncias.

610. Carta del Dr. Silvestre Busquets de 21 octubre 1679, ab còpia de una carta enviada al duch de Alcalà y altra al Sr. Bisbe, sobre lo concordar a dit ilustríssim y iglésia ab la ciutat.

[614. 1676. Carta dels cònsols de Cardona sobre lo fer las diligèncias per a conseguir lo alívio de l'entredit y cessació a Divinis. És de l'any 1676. Dins és la carta dels cònsols de Solsona a la qual responían los de Cardona. 88, 164].

[620. Despaig del Sr. Núncio per Bàlius, Bajona, Riber y Boxadera, de 15 de febrer 1674, que havían estat còsuls y tenían diferències ab lo Sr. Bisbe. 88, 154].

[634. Acte del jurament que prestà mossèn Joan Camp, balle per sa excel·lència, davant lo altar de Trinitat, de observar los privilegis de la ciutat. És de l'any 1628. 87, 33].

[637. Carta de la ciutat de Gerona de 17 de jener 1704 en què se expressa que quant lo Sr. Bisbe celebra de pontifical los patges y capellans, quant transitan, fan cortesia al magistrat. 90, 20].

[639. Instrucció per lo fet dels mostasafs contra la viuda Sanjust de Joval y altres papers en què se expressa lo modo ab què proceeixen dits mostasafs y los privilegis que té la mostasafaria. 89, 108].

[641. Paper jurídic en què se manifesta que la ciutat pot fer destruir alguna casa o edifici per a ampliar la plassa o acomodar los carrers a favor del bé públich. 88, 59].

[643. Trasllat de la causa que vertia entre la ciutat, de una, y Anton Riudecanes, de altre, sobre los patis de l'extrem de la plassa Major. 89, 126].

[644. Informe embiat al Dr. Ameller sobre la qüestió dels patis situats a l'extrem de la plassa ab Anton Riudecanes. 89, 56].

[645. Trasllat de la causa que seguia la ciutat en la cúria ducal contra Agustí Morist, fermansa de Isidro Riu, adroguer, pagador que fou de la companyia que embià la ciutat en servey del rey lo any 1684. 89, 42].

[646. Carta dels doctors Ameller y València, de l'any 1685, en què se diu que renunciaren a la causa de contenció ab los ecclesiàstichs sobre la gabella o impòsit del vi y lo dret de entradas. 89, 53].

649. Carta de la ciutat de Tortosa del 3 janer 1604 en què se expressa

que, quant lo il·lustríssim celebra de pontifical, los patges, quant ixen ab las atxas fan cortesia al magistrat.

650. Petició presentada per los cònsols al señor duch perquè fes cessar a l'assessor ducal de una inquisició que havia comensat en fet de mostasafaria ab lo decret del Sr. Duch perquè se suspengués. És de l'any 1640.

651. Carta del Dr. Pau Alinyà del primer de desembre 1688 en què parla de las creus foranas de la ciutat de Solsona.

652. Carta del Sr. Duch de Villahermosa, yrey [sic] de Catalunya, de 30 de maig 1689, en què demana contribuesca la ciutat ab un donatiu graciós per la manutenció de las tropas.

653. Súplica del carrer del gloriós Sant Antoni, de l'any 1698, en què se demana a la ciutat done facultat per a fer una capella a dit sant.

654. Minuta de una concòrdia entre la ciutat y la molt reverent comunitat, en què se fa menció de l'indivís y de la carniceria que tenían los capellans, etc.

655. Petició del pare guardià dels caputxins de l'any 1713 en què se fa menció del que donà la ciutat al convent de dits pares y lo que donà per la quaresma y advent.

656. Carta. Carta de don Anton de Camporrells de 3 abril 1680 en què se fa menció que la ciutat havia demanat al rey privilegi de tenir taula y banch.

657. Carta del Dr. Cilvestre Busquets de 5 octubre 1680 en què diu que ja estava a la secretaria del rey lo privilegi de tenir taula la ciutat.

658. Carta del governador de Cardona de 3 janer 1680 en què diu que té a bé que la ciutat conserve sas prerrogativas en punt de mostafaceria.

659. Carta de la ciutat de Lleyda de 16 janer 1704 en què diu que quant lo Sr. Bisbe celebra de pontifical los patges fan cortesia al bisbe.

660. Certificat del privilegi per a tenir assessor en Solsona, lo qual puga conèixer fins a la quantitat de 55 lliures. És la data de 16 abril 1633.

661. Requesta presentada als procuradors de la Rnt. Comunitat acerca de la taverna y tenda de l'oli, a 21 de abril 1712.

662. Carta de don Anton Arduino en què se expresse con deuen distribuir-se los allotjaments quan ja són ocupadas las casas del poble menut.

663. Carta del P. Rt. Fr. Thomàs Torrents, de l'orde de predicadors, de 24 de febrer 1727, escrita des de Nàpols, sobre lo assumpto de la traslació de la verge del Claustro.

664. Edicte del Sr. Yntendent de l'any 1732 sobre de las quintas.

665. Edicte del Sr. Yntendent de l'any 1733 sobre de las quintas.

666. Carta del rey per la butlla de l'any 1727.

667. Carta del duch de Cardona de 10 juliol 1723 en què prevé lo modo ab què deu escriurer-li lo Ajuntament.

668. Nota dels comptes prestats als 19 febrer 1727 ab lo Dr. Anton

Pallarès, assessor de Solsona, y de la consigna se li féu dit dia en poder de Thomàs Llorens, notari.

669. Sèdula de sa magestat de 31 agost 1731 en què dóna la regla per a regular y descontar las faltas de moneda de or en tots sos reynes.

670. Orde del rey de 25 janer 1726 perquè los pobles enviassen relació dels béns que estàvan obligats per los hospitals.

671. Comptes de Joseph Soler y altres de la botiga del blat dels anys 1709 y 1710, comensats y no acabats.

672. Carta del Dr. Font de 16 desembre 1610 en què dóna notícia de com se poden deure o no los lluïsmes per rahó de transportacions, fent distinció dels predis urbans y rústichs.

673. Carta del Sr. Duch de Cardona de 20 maig 1718, offerint-se a protegir la ciutat contra la pretenció de Cervera en punt de transferir la silla episcopal.

674. Carta del rey de 7 desembre 1720 en què avisa que las butllas impresas per lo any 1720 servirían per lo any 1721.

675. Orde real per a formar esquadra en Solsona, ab los noms dels elegits per ella en lo any 1720.

676. Cartas dels regidors al Dr. Franch de Cardona y respuestas de est sobre lo fet de si poden o no los particulars entrar carn en Solsona per las festas de Nadal o altres festes. Són de l'any 1726.

677. Recibo del señor comandant don Juan Salgado Bolanyo, en lo qual refereix lo que havia fet la ciutat al servey del rey lo any 1712.

678. Carta del rey per la butlla de l'any 1718.

679. Memorial presentat al Sr. Intendent peraquè se servís fer retirar la discreció que havia en Solsona per a fer pagar a la ciutat los 6000 rals de vuyt en què fou carregada en lo any 1713.

680. Carta del rey per la butlla de l'any 1722.

681. Paper fet per lo Dr. Castellet, subdelegat, en què explica lo que se deu pagar de catastro segons la qualitat de la terra. És de 1616 [sic].

682. Carta del Dr. Bonaventura Tristany de l'any 1671 en la qual, consultat per la ciutat, respon que aquella no està obligada a dos censals en las creacions dels quals no se interposà lo decret del superior.

683. Carta de Gerònim Llampillas, procurador, en què fa menció del que deuen observar los mostasafs quant un ecclesiàstich ven vi ab mesures falsas.

684. Carta de la ciutat al Sr. Duch, quexant-se dels procehiments del Sr. Bisbe, y resposta del Sr. Duch prometent lo defensar la ciutat. Són las cartas de 13 y 30 desembre 1673.

685. Memorial dels gastos féu la ciutat per las tropas del rey en lo any 1711.

686. Compte de las candelas de sèu que se gastaren per las tropas del rey en lo any 1711.

687. Estat de las fortificacions que se feren en Solsona en lo any 1714, junt ab la quantitat que costaren.

688. Memorial del que passà en lo any 1665 entre dos cònsols y lo Sr. Bisbe sobre lo acompanyar los cònsols a dit senyor fins a palàcio.

689. Carta del rey de 12 agost 1725 per la butlla de l'any 1726.

690. Compte de la palla comprada per Pere Alterachs per compte de la ciutat.

691. Carta del rey per la butlla de 1723.

[692. Articulata o informació oferta per lo capítol de la Seu de Urgell en lo any 1596, sobre diferents coses pertanyents al bisbat de Urgell, a fi de que diferents terras no se aplicassen al bisbat de Solsona. 136, 2, 28-31].

[694. Intima feta a Celdoni Azamort, tresorer de sa excel·lència, en la vila de Cardona, per lo síndich de Solsona, de certas consignas que a favor de Solsona havie fet sa excel·lència sobre la sal de Cardona per a recobrar 4000 lliures que havia pres a censal Solsona per a servir a sa excel·lència. És feta la íntima en lo any 1582. 86, 43].

[695. Vot de dos advocats sobre si se deu pagar dret de corredoria quant se ven lo blat o altre mercaderia que és en Solsona, encara que lo tracte se haja fet fora de Solsona. 87, 57].

[696. Crida de rogativas quant mor lo rey o reyna, nostres senyors. 88, 172].

[698. Vot de advocats de Barcelona sobre si la Universitat estava obligada als censals que havia venut, sobre que en sa creació no se interposà lo decret del senyor ni menos en lo sindicat que se féu per a manllevar aquells. 88, 138].

[700. Carta dels cònsols de Solsona a sa magestat en què expréssan los síndichs que li embían per a tractar negocis graves. És de 11 febrer 1590. 136, 2, 13-14].

[701. Altra carta com la de número 699. 136, 2, 7-8].

[702. Instrucció donada als síndichs que embià Solsona a la cort per la consecució del bisbat. 136, 2, 11-12].

[703. Súplica al Sr. Commissari del Breu peraquè fossen castigats dos ecclesiàstichs de la vila de Solsona. 86, 48].

[704. Indulgència, absolució y benedicció concedida al bisbat de Solsona per lo papa Innocència X a instància de la comunitat y Universitat de Solsona y habitants del bisbat, narrant a sa santedat las malas cullitas tenían, no obstant lo treball que impendían per la cultura de las terras, en lo any 1653. 88, 37].

[706. Parer del degà y capítol sobre las festas de Corpus, presentat al bisbe. 88, 175].

[707. Instrucció per lo Sr. Bonaventura Busquets, síndich de la ciutat de Solsona, sobre lo arrendament del bisbat y matèria de censuras. 88, 9].

[708. Assignació de tudors y curadors de Joana Guillem. 86, 23].

[709. Acte de la restitució de las medidas del senyor canonge Francisco Argullol, de las quals havían fet aprehensió los mostasafs. És de l'any 1672. 88, 143].

[710. Certificat fet per lo Sr. Vila, batlle ducal, del molt que havia gastat la ciutat de Solsona en servey del rey, lo molt que havia patit y lo estat miserable en què se encontrava en lo any 1715. 90, 115].

[715. Carta de l'Exm. Sr. Duch de Pòpoli de 23 de agost de 1713 en què expressa lo molt se ha alegrat de que lo magistrat li haja escrit sobre lo goig tenia de haver-se restituït a la obediència del rey. 90, 92].

[716. Carta de l'Exm. Sr. Duch de Pòpoli dels 20 de desembre 1713 en què expressa que a instància del magistrat y capítol ha concedit lo alívio als solsonins presos en Cervera, no obstant son demèrit. 90, 91].

[717. Carta de l'Exm. Sr. Duch de Pòpoli dels 17 de juliol de 1713 en què expressa lo molt aprècio feya de que la ciutat se hagués restituït a la obediència del rey. 90, 90].

[718. Carta de la ciutat de Servera, sa data de 23 de setembre de l'ay 1714, en què retorna la enorabona a la de Solsona per la reducció del present principat a la obediència del rey. 90, 113].

[719. Carta del Sr. Duch de Bèrbich, sa data de 20 de setembre 1714, en què dóna avís de la rendició de Barcelona y mana se fassin lluminàries per tres dias. 90, 112].

[720. Carta del Sr. Joan Font de l'any 1714 en què dóna avís del compliment que havia fet al Sr. Duch de Bèrbich en nom de la ciutat y de la resposta que li féu dit excel·lentíssim senyor. 90, 183].

[721. Carta del Sr. Dn. Joseph de Vallejo de l'any 1714, en què diu que si sas ocupacions li donan lloch, passarà a las festas que prevenen per acció de gràcias per la rendició de Barcelona. 90, 114].

[722. Carta de Dn. Joseph de Josa, sa data de 25 setembre 1714, en què expressa que luego li sia possible, passarà a fer lo compliment al Sr. Duch de Bèrbich, en nom de Solsona, per la rendició de Barcelona. 90, 111].

[723. Carta de l'excel·lentíssim duch de Bèrbich de l'any 1713, en què dóna llicència per la extracció de nous cònsuls. 90, 89].

[724. Carta des de de [sic] Barcelona del Dr. Thomàs Villaró, de 14 novembre 1714, en què dóna avís de las moltes diligències havia practicat per a conseguir lo alívio de la ciutat. 90, 110].

[728. Carta de l'excel·lentíssim duch de Cardona de 15 de setembre de l'any 1714 en què expressa a la ciutat lo molt gustà de la enorabona que li donà aquella de haver-se restituït Catalunya al servey del rey. 90, 88].

[730. Lletres citatòries de la Real Audiència, despatxadas a instància del síndich de Solsona, contra los forners y ministres del duch y Sr. Bisbe, pretenent dit síndich que los mostasafs fossen mantinguts en la possessió, seu quasi, de peñorar als dits forners quant no coïan lo pa com debían y no tenían la lleña suficient etc. Són de l'any 1698. 89, 93].

[732. Acte de l'arrendament del tint a favor de Pere Joan Alterachs y execució instada en virtut de aquell contra dit Alterachs; y, al peu, la dificultat si los ministres de l'il·lustríssim podían executar los béns dels vassalls de sa excel·lència, encara que los tals béns fossen situats dins la jurisdicció episcopal. És de l'any 1688. 89, 80].

[733. Acte de appellació interposada per los cònsols de Solsona de un mandato emanat de la cúria abacial sobre lo pagar lluïsmo los fills y hereus de N. Coromines, al·legant los cònsols que may se havia pagat lluïsmo de donacions, concessions ex testamento y altres títols lucratiu. És de l'any 1580. 86, 46].

[734. Llicència concedida per lo virrey eo declaració del modo ab què debia juntar-se la Universitat per a tractar lo convenient al bé públich, inseguint lo privilegi real de Feliph IV. És dita llicència de l'any 1659. 88, 65].

[737. Lletres presentades als senyors cònsols per part del Dr. Joseph Coma y Joseph Pallarès, apotecari, y altres sobre la indemnitat que pretenían los fes la Universitat acerca los censals que se prengueren per ocasió de la entrada que féu en ella lo comandant Grafeton en lo any 1711. 87, 8].

[738. Vot fet per lo Dr. Riu, de Manresa, aserca de firmar lo acte de indemnitat als obligats al censal de 600 dobles que se prengué en lo any 1711 per la entrada del comandant Grafeton. 90, 71].

[744. Llibre de la taula de l'any 1697, essent cayxer Lluís Tuxonès, comensant als 11 de abril de dit any. 89, 124].

[746. Vots dels assessors de la present ciutat sobre la jurisdicció dels mostasafs acerca las cosas a ells concedidas en los privilegis de sos señors, y ditas de la mostasaferia, la qual està continuada en lo registre de las cúrias de l'any 1702. 90, 9].

[811. Còpia de las lletres penals despatxadas de la Real Intendència a instància dels PP. Caputxins peraquè, baix la pena de 200 lliures, ningú se atrevís a molestar-los en la aygua que condueixen a son convent. 92, 32].

[812. Còpia de la concòrdia entre la ciutat y lo Rnt. Francesch Moxí, sobre lo pasturar los emprius de la costa del Castellvell. 91, 7].

[824. Manual de la taula de la present ciutat de Solsona de l'any 1716, essent caixer de dita taula en dit any lo honorable Joseph Martí. 113, 7].

[827. Còpia de un memorial donat a sa excel·lència sobre les sensures en lo any 1674, fulminades per lo Sr. Bisbe per lo tocant a la imposició del vi. 88, 156].

[838. Fa per lo tocar als agonisants de la present ciutat y sa parròquia. 92, 68].

[841. Carta del rey sobre la butlla de 1693. 96, 26].

[842. Carta escrita per los cònsols de la vila, aleshores, de Solsona al rey, de 11 febrer 1590. 136, 2, 25-26].

[843. Carta escrita per los cònsols de Solsona a un ministre del rey sobre la dismembració del bisbat de Urgell y erecció de un nou bisbat, de 11 febré 1590. 136, 2, 23-24].

[844. *Vot de advocats sobre lo punt si la ciutat de Solsona, que havia prestat lo homenatge al Sr. Duch de Cardona don Lluís, lo podia després prestar a la duquesa viuda del Sr. Duch don Enrich y donar-li la possessió.* 90, 15].

[845. *Acte de apel·lació y dicció de nullitat de la declaració a l'incurs de censuras feta per lo Sr. Vicari General, pendent apel·lació, contra Geroni Soler, Joan Bàlius y Francisco Bajona, cònsols que havíen estat en lo any 1667, y contra Geroni Riber y Valentí Boxadera, mostasafs del mateix any, qual acte se féu en 29 maig 1672.* 88, 142].

[846. *Súplica presentada per part d'esta ciutat a la comunitat de preveres de Solsona, sobre lo pagar los ecclesiàstichs impòsit del vi que farien entrar y lo deixar la carniceria que teníen los ecclesiàstichs a son compte, venent-los la carn a un preu ben moderat.* És de l'any 1663. 88, 81].

[849. *Lletras citatòries despatxadas de la Batllia General en lo any 1703 contra lo Rnt. Francisco Carulla, prevere, y Bernat Cases, calderer, per haver derruït una torra de la muralla, asserint lo procurador fiscal de dit tribunal que las murallas, fossos y altres cosas semblants éran del rey.* 90, 11].

[851. *Carta del rey per la butlla de l'any 1747.* 92, 22].

[852. *Acte de arrendament de un herm o censada situada en lo terme del Castellvell, en lo lloch dit lo Solà de la Arceda.* És de 26 janer de 1509. 86, 32].

[856. *Carta del P. Provincial dominico P.M. Massanés, dient lo religiós que tenia elegit per a enseñar grammàtica en Solsona.* És 2 octubre 1737. 91, 26].

[858. *Súplica presentada a la ciutat per part dels priors de la confraria de Sant Joan de la cathedral de la present ciutat en lo any 1689 sobre lo edicte publicat de passar mestre de dita confraria al subjecte que anàs a servir per la lleva se havia de fer en lo any 1689.* 89, 82].

[874. *Forma dels decrets se donan perquè una universitat se puga imposar un vintè o altre dret per quitar censals. Llicència per firmar lo acte, decret per la venda y confirmació.* 1718. 127, 4].

[876. *Còpia del memorial donat a sa excel·lència aserca dels articles donats per lo senyor bisbe don Lluís Pons.* 107, 3].

[877. *Carta del compte de Cron sobre lo venir un ingenier per a destinar lo terreno que debia ocupar lo convent de las monjas de la Enseñansa y per a posar en possessió de aquell als marmessors del Dr. Pau Aliñà.* És de 10 janer 1740. 92, 2].

[882. *Memorial presentat al Sr. Virrey perquè se servís fer una carta a sa magestat a favor de la ciutat perquè lo rey declaràs lo seu edicte de la reintegració dels privilegis sobre lo punt de haver entrebenir los conseñors de Solsona en las insculacions dels subjectes per lo govern polítich.* 88, 64].

[883. *Una còpia autèntica de l'acte de venda de dos pessas de terra situadas en la partida dita de las Glebades, feta per Pere Joval àlias Blanch de Ortoneda a Pere Vilafranca, pagès de Joval y domiciliat en Solsona, a 17 febrer 1675.* 88, 162].

[907. Carta de Jacinto Dachs, agent en Roma, explicant al[s] cònsols los requisits necessaris per la fundació de un convent de monjas que solici-tàvan. És de 31 juliol 1691. 89, 99].

[908. Declaració de la Real Audiència de que en lo edicte del rey que manava no fossen inquietades las universitats y los particulars per rahó dels censals, deu enténdrer-se quant lo censal és creat juntament per universitat y los particulars y no quant és creat solament per los particulars, encara que lo preu hagués servit per las universitats. És de l'any 1744. Així mateix, lo orde del rey per fer en Cataluña soldats voluntaris. És de 27 octubre 1744. 92, 12].

[929. Consulta o vot fet per los Srs. Pallarès, Fontanella y Llenes sobre diferents punts proposats per los cònsols en punt de prestar homenatge a la Exma. Sra. Duquesa de Cardona, viuda relictà de l'Exm. Sr. Duch de Cardona. És de 8 agost 1640. 87, 73].

[930. Alguns privilegis concedits a la ciutat per lo Sr. Duch de Cardona durant son beneplàcit y de sos successors sobre la captura dels cònsols, lo augment de número dels consells, sobre lo elegir los cònsols per extracció y que la batllia fos triennal. És original sots diada de 12 octubre 1626. 87, 34].

[931. Diferents cartas del Sr. Duch de Cardona escrites des de dita vila sobre punts criminals eo composicions en punts de delictes. Són dels anys 1639 y 1640. 87, 52].

[942. Ordes de l'any 1721 per pagar lo catastro junt ab lo 24 per sent. 90, 140].

[943. Orde del pertocant a pagar per lo catastro. És de l'any 1726. 91, 15].

[946. Carta de la duquessa de Cardona de 7 de agost 1680, que és resposta de la que li embià la ciutat donant-li enorabona de haver casat sa filla ab lo Exm. Sr. Dn. Pere de Aragó. 89, 1].

V

1887, juliol, 20. Solsona

Índex del volum Taula dels privilegis, elaborat per Domènec Valls i Bajona.

Arxiu de la Ciutat de Solsona, *Taula dels privilegis...*, núm. 40, f. 204 r.-212 r.

Taula dels documents que conté aqueix llibre:

Súplicas que dirijeixen los cònsols de la vila de Solsona a l'Exm. Sor. Duch de Cardona D. Ramon Folch, sobre nombramen, residència de batlles, qualitats dels mateixos, usuras, llicència de fer moneda y altres coses del bon govern de la dita vila

y altres poblacions del bescomptat, fetas y aprobadas en sa major part als 8 desembre de 1564 fol. 10

Rodalia comensada a 25 jané de 1479 en la creu del Monjo del camí de Cardona, acabada al maig del mateix any y autorisada per dos notaris de la vila de Solsona, Martí Pelós y Celdoni Pelós, estan presents a ella los cònsols Francesch de Gatuelles, Gabriel Vilar, Gaspar de Socarrats, Joan Castelló, Juan Ramon de Ortoneda, batlle del noble mossèn Gaspar Joan de Josa, carlà del Castell Vell de Solsona, Bernat Vandelort, Antoni Casals, Jaume Pallerès, Francesch Tuxanès y Geraldo Altarriba, militar, procurador del duch y batlle de la abadia. En ella, d'acort ab los propietaris Juan Mariscots, Pere Viladebaijes, Rotgés, Mirabella, Jaume Rebullosa, Corderoure, Horts y altres, se senyalaren ab fites los puestos ahont podían anar a pasturà los bestians de Solsona; y s'heu veu que aqueix dret de pasturà se estenia fins dintre de ditas heretats y que lo terme de Solsona tenia allavors la mateixa extensió que abuy 13

Acta autorisada en Cardona al primé dels idus de septembre de 1344 per Pere de Casagualda, notari, en la que Dña. Beatrís, vescomptesa de Cardona, y son fill menor d'edat Hugo, vescompte de dit nom, confirman a Raimundo Geraldo, Raimundo Prestatore, Pere de Junyent y Pere Fransoni, com a representans de la de la Universitat de Solsona, vârios privilegis concedits en 1302 y altrás fechas per los anteriors vescomptes 19

Sentència pronunciada per lo jutje Raimundo de Canalda als 15 jané de 1388, autorisada per lo notari Raimundo de Ventaylola en lo mas de la Olzina, de Terrasola, sobre que'l venerable Arnaldo de la Ginebrosa, batlle del castell de Terrasola, en nom del señó de dit castell, Francisco de Torres, pretenia tenir la 3a. part dels mobles de Bernat Segué, fill de dit punt però mort en Solsona, a lo cual s'i oposà son fill y hereu, Pere de Segué, alegan que, encara que dits mobles fossen a Terrasola, però son pare havia mort en Solsona. Dit jutge, licenciat en dret, apoyan-se en las lleys romanas y en los usatjes y demés fets y fonamens de dret que allí se esprésan, ba resoldre que no hi havia lloch a la reclamació de dita 3a. part de mobles procedén de l'intestat de Bernat Segué 21

Escritura otorgada en el castell de Solsona als 9 agost 1357 daban del notari de la mateixa Guillerme Martí, y testimonis Raimundo de Nogaria, jutje ordinari del vescomptat Bernat de San Gervasi, presbítero, y Bernat de Riart, en la cual lo vescompte de Cardona Hugo confirma a la Universitat de Solsona tots los privilegis concedits per sos antecessors 22

Protesta feta als 19 novembre 1357 davan lo nota[ri] Guillerme Martí per los cònsuls de Solsona Pons de Solà, Pere de Junyent y Guillerme de Cereols, contra'l venerable Solsona de

Mirabé, oficial del bisbe d'Urgell y seqüestrado dels béns de la prepositura en nom de la cúria romana, sobre l'abandono en què estában los forns, de resultas de qual protesta foren, alguns de aqueixos, venuts a pública subasta 23

Constitucions fetes per lo vescompte de Cardona D. Ramon Folch, lo prepòsit de Solsona Pons a les kalendes de agost de 1266 ab assistència de vârios vehïns de dita Solsona, en las que se dónan vârias disposicions sobre compres, penyoras, jueus y altres coses 24

Acte de homenatge y jurament prestat per los hòmens de la jurisdicció del prepòsit al vizconde de Cardona, fet a 9 juliol de 1402. En ell se diu que, congregats y reunits en la iglésia del monastir de Santa Maria de Solsona, de orde de Pere *Prestatoris*, canonge de la mateixa y prepòsit del monastir per autoritat apostòlica, a so de trompeta, com se acostumaba, essent presents los cònsols Raimundo de Ferreras y Joan de Ortoneda y ademés los principals de la vila Joan de Besora, Solsona de Fontestà, Solsona de Castelló, Berenguer de Morunys, Arnaldo de Busa, Francisco de Solanelles, Pere Cirera, Bernat Ros, Pere Canal, Pere de Torrentellé, Pere de Vilaginés y també D. Juan Ramon Folch, conde de Cardona, aqueix últim digué que com a successor en dit condad demanaba y exigia que·ls hòmens y súbdits de la prepositura li donesen homenatge y li prestesen jurament de fidelitat, com sempre s'habia fet, a lo cual, a més, estâban obligats en virtut de la sentència arbitral pronunciada n·l poble de San Colgat e iglésia de San Pere Octaviano als idus de desembre de 1310 25

En dita sentència dels àrbitres y amigables componedors elegits pel vescompte Ramon Folch y prepòsit Berengario, que foren Ramon bisbe d'Urgell, lo noble Hugo de Cardona ardiaca de Barcelona y Berenguer ardiaca de Urgell, després bisbe de Elna, se ordenà que·ls hòmens de la jurisdicció de Ramon Folch y successors farien homenatge y jurament al prepòsit del monestir de Santa Maria y los del conde, de la mateixa manera, al, dich, los del prepòsit, de la mateixa manera, al conde de Cardona, entenén-se que aqueix jurament y homenatge no importa augment de jurisdicció de la abadia ni del conde; y, si succeís que los hòmens de la prepositura faltesen a dit homenatge y demás cosas establertas en la sentència, deuran estos ser castigats per las autoritats del conde y, viceversa, si faltesen los de la jurisdicció condal, ho seran per las autoritats del prepòsit, establín-se apelació de ditas penas a altra cúria en la forma que en estos casos dispòsan los Usatges y costums de Catalunya. Per la més bona observància de dita concòrdia o sentència, la Universitat, ab intervenció dels batlles de las dos jurisdiccions, nombraren per allavors y temps veniders als següens, dan-los lo nom de síndics: Raimundo, Bernat y

Berengué de Balcebre, per la jurisdicció condal, y Jaume de Pòdio, Pere de Riubregós y Bernat de Junyent, per la prepositura.

En vista de lo cual, los cònsols y hòmens de la prepositura al principi expesats donaren homenatge y fidelitat al vescompte de Cardona don Juan Ramon Folch 28

Homenatge y jurament de fidelitat fets pels cònsols y hòmens de la jurisdicció condal al comte don Juan Ramon Folch de Cardona, als 9 juliol de 1402 30

Escriptura feta per don Juan Ramon Folch en la iglésia de Solsona, als 9 juliol 1403, autorisada pels notaris Guillerme de Parcerissa, de part de la jurisdicció del preposít, y Guillerme de Çatorres, de la condal, en la que dit Folch confirma a la Universitat de Solsona los privilegis a la mateixa concedits per Hugo de Angularia, últim viscompte y primé compte de Cardona, als 9 agost de l'any 1357 33

Reunió de tota la Universitat y hòmens de las dos jurisdiccions, tinguda en lo camp d'en Pereta o de la Fira, als 10 de les kalendes de juny de 1343, en la que se llegí la cèlebre sentència arbitral pronunciada en San Colgat, extractada ja en aqueix full 36

Escriptura feta al castell de Cardona a les kalendes de juny de 1335, daban lo notari del compte, Pere de Casagualda, en la cual Dña. Beatrís, vescomptesa de Cardona, en nom de son fill Hugo, confirma als síndichs de la jurisdicció condal Raimundo *Prestatoris*, Bernat *Satorre*, Pons de Fonte y Berengué de Balcebre los privilegis concedits a Solsona per son marit Hugo als 6 dels idus de setembre de 1332, en poder del notari de la prepositura Pere de Junyent, y de tots los altres antecessors 37-38

Altra de la mateixa diada en la que la espresada Dña. Beatrís confirma als hòmens de sa jurisdicció lo privilegi concedit per don Ramon Folch y Dña. Maria de Álvaro de poder tasladar sos béns de una a altra senyoria 39

Escriptura feta a 6 de les kalendes desembre de 1320 en la que Ramon Folch perdona a la Universitat *totam illam sisam et omne illam collectam sise* que dita Universitat havia promès a son sogre Ramon Folch, durant 4 anys, y la cual se cobrava dels hòmens y donas forasters y se destinaba a recomposició de muralles y torres. Per aqueixa remissió lo compte cobrà de la Universitat 5.000 sous catalans 40

Acte celebrat en Solsona, a 4 de les nones febré de 1338, en lo cual los pròcers de dita vila Raimundo Geraldo, Raimundo y Pere Prestatoris, Benat [*sic*] Sartore y Berengario de Balcebre demanaren a las señoras Dña. Maria de Alvaro, muller del difunt vescompte de Cardona don Ramon Folch, a doña Beatrís y al preposít Bernat que tinguessen a bé concedir a la Universitat los privilegis que luego se diran 42

Ditas senyoras, atenén que habían de pagar vârios deutes, que se habían de gastar considerables sumes en la iglésia de Solsona y, sobretot, que se habia de pagar a Dña. Maria de Alvaro lo dot y esponsalici, se conformaren junt ab lo prepòsit en rébrer de la Universitat la suma de 21.400 sous, moneda barcelonesa, pagaders en los plasos y forma espresats. Dits senyós, en cambi, concediren facultat de nombrar cònsols tal com se feya en Cardona y demés privilegis allí espresats, los quals se concediren sols per 15 anys.

De tal acte resulta que la Universitat de Solsona en aquells segles as governaba per dos batlles elegits un de cada jurisdicció y per quatre cònsols, dos també de cada senyoria, los cuales [*sic*] s-renovâban cada any y éran nombrats pels mateixos cònsols. Los dos cònsols de cada jurisdicció elegían deu consellers, de acort ab los quals habían de governar los béns y per[s]onas de la vila. Los batlles se desprèn que éran elegits pel prepòsit y pel conde, respectivament, tenían autoritat superior y prenían jurament als cònsols, y estos y aquells als concellers. Lo càrrech de cònsol era obligatori y aqueixos, junt ab los concellers, tenían facultat de fer ordenansas y bandos de bon govern y hasta de pendre dinés, assegurant-los sobre ls béns del Comú.

Se concediren allí també vârios privilegis a la població, com de que, exceptuant les fires, dingú pugués vendre bi, draps, robas, cuiros y altres mercaderies, sinó los vehïns de la mateixa, y que los pajesos no puguesen ser embargats en sos arreus o instruments. És de notà que en dita escriptura se anomena pavorde al prepòsit 45

Esriptura als idus de octubre de 1341 en la que doña Beatriz firma àpocha de los 15.000 sous promesos en la anterior als cònsols allí espresats 48

Esriptura de 3 mars 1354 en la que-l vescompte Hugo confirma als cònsols los privilegis y franquesas concedits a Solsona per los comptes anteriors 49

Altra també de confirmació de privilegis firmada per la vescomptesa doña Maria de Álvaro a 8 de las kalendas de desembre de 1320 51

Altra de 24 juliol de 1400 en la cual don Juan Ramon Folch y lo pavorde Pere Prestatotoris [*sic*], administradó de la abadia nombrat pel Sumo Pontífice (és la segona escriptura en què-s dóna lo nom de pavorde al prepòsit, lo cual pot servir per aclarà un punt molt obscure sobre la imatge del Claustro) concedeixen a Solsona vârios importants privilegis, com de que no hi haja de aquí andavant null home propi y soliu de cap senyoria, que totes les cues-tions civils y criminals hàjan de ser resoltas en Solsona cuan són entre hòmens de la mateixa, que cap home de la vila puga ser obligat a surtí de son districte y altres allí anomenats 55

Altra a 5 dels idus de mars de 1309 en la que don Ramon Folch y sa esposa Maria de Àlvaro concedeixen als cònsols lo privilegi de que totes les causes civils y criminals hàjan de se resoltas y executadas dins la vila de Solsona, inclusas las promogudas per als comptes de Cardona contra llurs hòmens de Solsona 57

Altra de 8 dels idus de novembre de 1314 en la que la vescomptesa Maria confirma lo privilegi de pugué pasà de una a altra senyoria 57

Altra de 30 agost de 1391 en la que Hugo de Angularia, compte de Cardona, confirma lo privilegi de que null home ni dona de Solsona puga ser pres sinó en las presons de la vila . . . 58

Altra de 25 novembre de 1389 en la que Raimunde Brolio, senyó de Vallferosa, reuní als cònsols en la plasa anomenada d'en Prestador, notifican a la Universitat la carta de Huch d'Anglesola, compte de Cardona, en la que aqueix entrega la pedra del mur vell del castell de Solsona per acabar los murs de la vila 59

Altra de 6 dels idus de setembre de 1332 en la que lo vescompte Huch confirma vàrios privilegis, entre otras, que la Universitat pugui portar a Solsona les aigües de Ladurs y que hi hagi apelació de les causes entre juheus y cristians 64

Altra de la mateixa fetcha sobre confirmació de privilegis . . . 65

Altra sens fetxa y de la cual ne queda sols la prime[ra] pla[na] en la que'l vescompte Hugo reuní los pròcers de Solsona en lo monastí de Santa Maria y altar de Santa Magdalena y manà a la Universitat fes llevas de gent per fe la guerra al rey d'Aragó . . . 67

Altra de 10 febré 1396 en la que Arnaldo de Granerio, canonge de Seu de Urgell, en nom del delegat del Papa Climens VII, que era lo arquebisbe de Zaragoza, executà las lletres de dit Sumo Pontífice, dadas en Aviñó, en las quals perdona a tots los pobles de la Corona de Aragó tots los censos y legats piadosos per lo espay de 5 anys, a fi de que lo rey de dita corona, don Joan, pugués mantení la pau que los heretjes habían perturbat en los reynes de Còrcega y Cerdeña, que estában baix son domini, encara que en feudo del Papa 69

Altra feta al Camp als 3 de mars de 1354 en la que lo vescompte Hugo perdona una injúria feta a son batlle Francisco de Castellar per vàrios vehïns de Solsona allí expresats; diu la escriptura *ratione cuyusdam conspirationis seu empreniment*, sens especificar la injúria 74

Altra de 6 dels idus de juny de 1325 en la que los cònsols y batlles de Solsona eligeixen a Berengario y Jaume Blanch, germans, per nuncis de la vila, entregan-los les trompes, 150 sous barcelonesos y prometén-los fer-los un vestit cada any la diada de Tots Sants y ésser llibres de tota contribució 77

Altra de 6 de les kalendes novembre de 1321 en la que la vescomptesa Maria de Álvaro y son fill Ramon Folch, junt ab lo vicari y canonges, representans del monastí per vacant de la prepositura, convenen en arreglà y resoldre unas cuestiones (no-s deduix de què éran) nascudas de de [sic] haber las dos senyorias fet enderroca vârios cuberts, pilans dels carrers y dos cases de la Plassa 78

Altra d'avinensa dels hòmens nombrats pel vescompte-n Ramon de Cardona y-l pavorde, feta als 18 de les kalendes de octubre 1269, en la que resolgueren vârias cuestiones que hi havia entre las dos senyorias. 80

Una de ellas ere de si-l vescompte havia de administrar justícia de sanch y de *vila acorrer* als hòmens de la senyoria eclesiàstica, a lo cual contestaren que ni en temps de Huch Tarroja ni de Ramon Folch y sa dona na Tarroja lo espresat vescomptat havia administrat dita justícia als hòmens de la església.

Sobre dret de elegí notaris digueren dits àrbitres que això era també del pavorde, pus lo pavorde Guerau, mort feya 39 anys, habie nombrat a Berengué Zafont.

Se resolen allí altres cuestiones sobre guiatjes, fogases dels forns y salari de escriptures, determinan-se sobre aqueixes que los honoraris dels debitoris fos de 3 dinés, cartes de sacrament 3, ventes 4, capítols nupcials y testaments 12.

És notable dita escriptura per lo llenguatge y per donar notícias del[s] últims senyors de Tarroja.

A sinch de les kalendes de jané any 1340 los cònsols Pere de Riubragós, Pere Garró y Pons de Solà, acompanyats del notari Pere Soliva-s presentaren al palàcio del monastí y requiriren en nom de la Universitat al prepòsi[t] Bernat peraquè posés taxa als enormes salaris que feya pagà de les escriptures lo notari de la prepositura y que, si aixís no ho feya, acudirían al superior, y des de aquest moment féyan responsable al prepòsit de tots los danys y perjudicis que de això se seguissen, demanan al propi temps que consignés sa resposta en la mateixa acta notarial 82

Contestà lo prepòsit al disapte següen que lo salari de les escriptures no-s podia taxà per regla general, per la naturalesa de l'assumpto, però que si algú tingués queixa de algun salari, acudís a ell y-l moderarie, atenén lo treball de la escriptura, añadín que los cònsols súbdits seus no podían en aqueix assumpto entaular recurs algun, y castigaria al qui ho fes, a cual resposta-s va també avení lo procuradó general del prepòsit Jaume de Riart.

Los cònsols reproduiren son requeriment y lo prepòsit sa protesta, acaban-se axís, sense avinensa, la present cuestió.

Pere Ballcebre ven als cònsols lo anomenat Cam d'en Pereta

(abuy dit lo Camp) per preu de 1500 sous barselonesos y obligació de donà a la iglésia de Solsona una gallina cada any. Fou feta dita escriptura a 8 dels idus de desembre de 1319 86

Ordenansas fetas pera ls cònsols a 9 abril 1337 sobre vestits, principalmén de senyoras. En ella-s prohibeix portà sedas, or, plata y pedras preciosas. Se permet, no obstant, a les infantes o fadrines portà garlandes en lo cap, de or, plata y pedres precioses. Foren fetes y llohades aqueixes ordinacions per dits cònsols, Dña. Maria de Àlvaro, vescomptesa de Cardona, y Bernat de Fontanis, preposít, declaran-se que elles no comprenían a les fembres públiques y que habían de durà 20 anys 88

Esriptura feta a 24 septembre de 1401 daban lo notari Jucef Debeses Judei, en la que lo compte de Cardona ratifica lo privilegi que tenia Solsona de que ningú pugués entrà bi o berema forastera en la vila sens permís dels cònsols, renuncian lo compte la reserva que s'habia fet de poder-ne entrà per ell y familiars 93

Altra a 6 dels idus de mars de 1309 en la que lo compte don Ramon Folch, ab aprobació de sa esposa Dña. Maria, destitueix de l'ofici de batlle a Guillem Gassala per abusos comesos en son càrrech y en virtud de instància feta per Joan de Bajona y altres 96

Altra de la mateixa fetcha y compte confirman vàrios privilegis, entre ells la cesió de la sisa, antes concedida ja, per reconstrucció de les muralles 98

Altra de 4 juliol 1434 en la que lo compte de don Juan Ramon Folch y lo abat del monastí, Llorens, confirman a favor dels cònsols y Consell la facultan [*sic*] de elegir y tràurer corredors vulgarmén anomenats d'orella 100

Altra als 9 abril de 1429 en la que dit compte estableix los salaris que han de cobrà los jutjes, escribans y demés dependens del tribunal. Los jutjes cobràban segons la quantitat del pleit, de cent lliuras anamunt 12 diners per cent, anaball 6; los escribans, per fullas 102

Altra de 14 agost de 1420 en la que Pere Puixredon, de Cervera, y Juan Ferrer, de Montblanch, s'comprometen a fer tots los canon[s] necesaris per a la conducció de les aygües de Mirabella, pactan-se, entre altres coses, que los canons habían de tenir 1 pam d'ample y 2 de llarch, pagan-los a 10 diners cada un . . . 107

Altra de 25 septembre 1581 en la que, per mort de l'abat don Joan de Aragó, lo rey de Castella Felip y, en son nom, lo capità general de Catalunya don Carlos de Aragó, seqüestre la abadia y sas rentes, encomanan lo seqüestro a Francisco Vilardaga . . . 111

Altra de 30 novembre de 1581 en la que Pere Comes, pagès del Castell Vell de Solsona, y altres, en nom de la Universitat,

- requereixen al notari alsi acta de com lo vicari perpètuu ha pintat lo sagrari, lo que fan constar per proba que la vila no té tal obligació 115
- Altra a 5 desembre de 1402 en la que los cònsols y l'administradó apostòlich del monastir estableixen las midas de pes que devien usar-se en Solsona 116
- Sentència arbitral pronuncianada [*sic*] per lo abat d'Àger resolent cuestions hagudas entre lo monastí y los cònsols. Està esquinsat lo full ahont se espresaba la fetcha 120
- Acta de 12 juliol feta daban lo notari Francisco Trillona en la que los cònsols y pròcers Francisco Solà, senyó de Odèn, y demés allí anomenats requereixen a l'abat Pere a que fassi aparià los forns del monastir y molins dits de Cuiquixes 130
- Altra de 20 de janer de 1420 en la que lo compte don Juan Ramon Folch autorissa als cònsols y pròcers de Solsona peraquè púgan trenquar y destruir lo camí que, junt a la església de Ladurs, anaba cap al Pla de Cirera y surtia a la Creu d'En Salou, donan facultats a dits cònsols per imposar penes als que per allí pasen, a causa de ser dit camí en perjudici del comerç de Solsona . . . 132
- Espresa lo compte fer dita concessió en agraphimén al favor que Solsona li havia fet de donar-li 600 florins d'or per defensà son reïne y procurà la elecció del papa Martí V, feta en Constanza.
- Altra dels 6 mars 1451 en la que lo senyor, ja bisbe de Vich y administrador apostòlich de la abadia, confirma a Solsona los privilegis que tenían de poguer disposar sens traba dels béns, sens pagar lluïsmes ni altres drets 136
- Altra sens fetxa que tracta del cumplimén de la sentència arbitral de l'abat d'Àger 144
- Altra de 7 septembre 1419 en la [que] lo monastí y la Universitat prometen cumplir una sentència arbitral 148
- Altra de 5 juliol de 1441 en la que un delegat règio llegeix als canonges y cònsols de la abadia las cartas del rey don Alfonso y sa esposa Dña. Maria, manan posar en posesió de totes les rendes, castells, viles y demés béns de la abadia a Jaume de Cardona, sots la pena de 2000 florins d'or 149
- Altra a 18 juliol 1441 en la que dit administradó perpètuu de la abadia perdona los crims de sos súbdits y confirma sas costums y lleys 154
- Altra 24 mars 1441 en la que lo compte de Cardona don Juan Ramon Folch, en bona memòria de son pare don Juan Folch, mort a 11 de dit mes en lo castell de Solsona, perdona als abitans de la mateixa tots los delictes comesos 157
- Altra de 4 maitg 1449 en la que lo cònsol de la abadia Anton Vilà, apotecari, per medi del notari Bartomeu de Torre, requereix

al doctor Gregori Malgosa, apoderat del bisbe de Vich, administradó de la abadia, peraquè solti alguns súbdits de la mateixa que tenie presos, alegan que, segons privilegi de Solsona, cap habitan de la mateixa podia ser detingut més que de sol a sol 159

Lo motiu de tal presó fou que lo compte de Cardona don Joan tingué ab lo bisbe de Urgell y as digué en Solsona que lo compte estava sitiât en Targa, per cual motiu molts vasall[s] de la abadia marxaren a socorre'l, arriban fins a Castellfullit, ahont sapigueren que no era britat la notícia y ahon foren presos per los oficials de l'abat 161

Altra de 4 jané 1409, feta a Cardona, en la que lo compte don Joan Ramon Folch permet als cònsols lo continuà cobran la la [sic] imposició de un diné per lliura de carn, concedida als cònsols pel compte Hugo en 1392. Tal concessió féu don Joan en cambi de haber-li los cònsols deixat graciosament 400 florins d'or

Inventari, sens fetcha, dels béns de Nostra Senyora de la Claustra 164

Ítem, del pres en lo any 1637 167

Ítem, del pres en 1645 170

Ítem, del pres en 1648 170

Ítem, del pres en 1677 172

Altre inventari sens fetxa 173

Altre sens fetxa 177

Altre pres en 1726. Entre otras joyas e imatjes s'enomènan un reliquiari ab la imatge de Santa Maria la Majó, un venero ab lo escut de la Diputació y, dins la sagristia, una imatge vestida ab sa corona de plata 179

Acort de la administració del Claustro senyalan l'hora en què se habían de celebrar las misas cantadas, que de temps inmemorial se cantàban cada disapte y diumenge 189

Document en lo cual consta la donació de dos candelabros de bronse, de pes 5 quintàs, 19 lliures, feta per lo reverent Cosme Bajona, rectó d'Ardèbol 192

Documens sobre la erecció de la confraria del Claustro per lo papa Inocència X en 1653 e indulgèncias concedidas. Se repeteix en tots ells que tal confraria estava erigida ja de temps inmemorial, habén-se perdut la butlla de erecció 194

Decret de l'Il·lm. Sor. Bisbe de Solsona Fr. Lluís de Pons confirmant la súplica dels priors del Claustro, crean los quatre priors del ciri, un en cada castell, per recullir llimosnas per a la Verge del Claustro. Se nómbran per primera vegada als subjectes allí espresats, determinan-se que als mateixos pertanyia la renovació. Fou dat a 20 juliol de 1675 197

Altres de 20 de agost de mil set-cents en què lo Il·lm. Sor. D. Guillem de Gonyalons confirma lo anterior decret	198
En lo full 230 y següens segeixen vârios comptes donats per la administració del Claustro, en tots los cual[s] hi ha la aprobació del vicari general	230
Notícia de alguns fets extraordinaris succeïts en la treta de la Verge del Claustro en lo any 1567	244
Se dóna notícia de las ceremònias observadas en la treta de la Verge Santíssima del Claustro del maitg de l'any 1677	245
Solsona, 20 de juliol de 1887. Domingo Valls y Bajona [signatura].	

VI

1891, abril, 23. Solsona

Acta de la sessió de l'Ajuntament de Solsona en la qual el secretari Domènec Valls i Bajona féu el lliurament de l'inventari de l'arxiu municipal.

Arxiu de la Ciutat de Solsona, *Libro de actas del Ayuntamiento*, t. x [1884, juliol, 11 - 1896, desembre, 31], f. 203-205.

En la ciudad de Solsona, a veinte y tres abril de mil ochocientos noventa y uno, se reunió el M. I. Ayuntamiento en sesión ordinaria y pública, en la casa capitular, bajo la presidencia del señor alcalde don Ramón Bonany y asistiendo los señores concejales abajo firmados.

Abierta la sesión, el señor secretario don Domingo Valls presentó un libro índice que contiene y especifica todos los documentos obrantes en este archivo municipal, dividido y clasificado en la forma siguiente:

Pergaminos, bajo cuyo epígrafe se han formado treinta y cinco rollos, escritos en pergamino, en los cuales hay varios documentos, históricos unos y de interés municipal otros, pertenecientes a los siglos desde el trece al diez y siete, inclusive; conteniendo dichos rollos doscientos veinte y nueve documentos, escritos en lengua latina y catalana, haciéndose en el libro índice un extracto en lengua castellana de cada uno de los mismos.

Libros manuscritos. Comprende esta parte ciento cincuenta y dos tomos encuadernados, y en ellos hay copias de documentos cuyos originales son de los siglos diez, doce, once, trece y siguientes, con un extracto castellano que consta en el índice, en donde se clasifican y numeran dichos libros por materias y siglos, según allí puede verse.

Legajos de documentos, bajo cuyo título se enumeran por orden cronológico y de materias cincuenta y un legajos, los cuales comprenden dos mil ochocientos cuarenta y cinco manuscritos, desde el siglo diez y seis al año mil ochocientos ochenta y nueve inclusive.

Comunicaciones. Esta parte contiene veinte y siete legajos, y, todos estos, cuatro mil ochocientos setenta y tres oficios, escritos desde principios de este siglo hasta el año mil ochocientos noventa, inclusive.

Gacetas de Madrid. Se numeran bajo este título ciento cincuenta y siete tomos de dicha publicación, desde el año mil ochocientos ochenta y tres hasta el mil ochocientos noventa, inclusive.

Sentencias del Tribunal Supremo, en cuyo epígrafe se numeran cronológicamente catorce tomos de fallos, desde el año mil ochocientos ochenta y dos a mil ochocientos noventa.

Sentencias del Consejo de Estado, cuyo epígrafe contiene un tomo de sentencias pronunciadas por dicho cuerpo en los años mil ochocientos ochentiocho y mil ochocientos ochentinueve.

Sesiones de Cortes. Hay en el índice treinta y dos tomos que contienen las sesiones del Senado y Congreso desde el año mil ochocientos ochenta y tres al mil ochocientos noventa, inclusive.

El señor secretario entrega dicho trabajo al Ayuntamiento, al cual suplica se digne aceptarlo, manifestando que en él ha invertido desde el año mil ochocientos setenta y nueve a la fecha las horas libres que le han dejado los asuntos de la secretaría.

El Ayuntamiento acepta, agradecido, dicho libro índice formado por el señor secretario sin retribución alguna, dándole también las gracias por la bien pensada organización que ha dado al archivo municipal.

Leída y aprobada esta acta, la firman dichos señores, de lo cual yo, el infrascripto secretario, certifico.

Ramón Bonany, Salvador Segués, José Vicens, José Morist, Soler, Ramón Clotet, José Ferrer, Domingo Valls, secretario [*signatures*].

VII

1890, abril, 22 – [1891, abril, 23]

Inventari de l'Arxiu de la Ciutat de Solsona elaborat pel secretari de l'Ajuntament, Domènec Valls i Bajona.

Arxiu de la Ciutat de Solsona, *Índice de los documentos que hay en el Archivo del Ayuntamiento de la Ciudad de Solsona, empezado en 22 de abril del año 1890. Domingo Valls, document sense signatura arxivística.*

L'*Índice de los documentos que hay en el Archivo del Ayuntamiento de la Ciudad de Solsona...*, íntegrament transcrit a les pàgines que segueixen, és un volum en foli que consta de 115 folis (s'hi compten també els dos de guarda, el primer dels quals porta el títol), cent onze dels quals són parcialment o totalment escrits i quatre en blanc. La seva numeració és irregular, ja que inicialment foren numerats els folis fins

el 49 (es repeteix el cinquè), i a partir del 50 la numeració és per pàgines, fins a la 170, i resten sense haver-se numerat les que tindrien els números del 171 al 177 (incloent-hi el full de guarda final). És rel·ligat en mitja pell, amb l'om sense nervis, i els folis tenen línies de pauta impreses per a facilitar una cal·ligrafia més homogènia. Al primer foli, on hi ha el segell de l'Ajuntament de Solsona utilitzat a l'època, el títol i la signatura de Domènec Valls, hi consta que fou començat el dia 22 d'abril de 1890. El 23 d'abril de 1891 el secretari Domènec Valls i Bajona va lliurar-lo oficialment a l'Ajuntament (*supra*, document vi), de manera que hauria estat escrit entre aquestes dues dates. La classificació de l'arxiu, emperò, com s'ha vist, havia començat l'any 1879. La major part de l'*Índice* és escrit pel mateix Domènec Valls, i una quarantena de folis són deguts a dos col·laboradors anònims.

Es conserva a la Biblioteca de Catalunya (manuscrit 2563) un brevíssim resum d'aquest llibre, titulat *Ciudad de Solsona. Año de 1901. Índice de los documentos anteriores al siglo XIX que se guardan en el Archivo de esta Ciudad, copiado del libro de dicho nombre existente en la Secretaría municipal...* És datat el mes de gener de l'any 1902 i té unes notes finals degudes a la mà de Domènec Valls i Bajona (*supra*, nota 122).

[f. s. n.]

Ayuntamiento Constl. de Solsona [*segell, amb l'escut*]. **Índice de los documentos que hay en el Archivo del Ayuntamiento de la Ciudad de Solsona, empezado en 22 de abril del año 1890. Domingo Valls [*signatura*].**

[f. s. n.]

ÍNDICE.

PERGAMINOS.

SIGLO XIII:

Rollo señalado con el número 1°:

Contiene las siguientes escrituras, escritas, como se ha indicado, en pergamino, a saber:

Enjuiciamiento:

Una del año 1201, señalada con el mismo número 1, en la que el preposición del monasterio, Pedro, señala días y procedimientos con los cuales pueden ser apremiados los deudores, esto es, los lunes y martes, participándolo antes a los bailes. Los cónsules de la Universidad refrendan y aprueban este decreto.

Privilegios:

Otra de 1 de agosto de 1273 en la que el conde de Cardona D. Ramón Folch confirma al preposición Pons los privilegios concedidos por sus antecesores al monasterio de Santa María de Solsona. Está señalada con el número 2.

Censal:

Otra de marzo de 1273, señalada de número 3, que está casi ininteligible pero parece trata de un censal que recibieron los cónsules como administradores de una fundación para cuidar del alumbrado de algún altar.

Constituciones civiles y penales:

Otra, señalada de número 4°, en la que el conde don Ramón Folch y el preposito del monasterio, Pons de Villaró, confirman a la Universidad de Solsona la observancia de sus famosas constituciones y costumbres. Se establece [f. s. n.] en ella la prescripción de un mes para exigir la pena llamada de los cinco sueldos, se trata de los contratos de compra y venta, se marca el procedimiento que debe seguirse contra los deudores y de otros puntos importantes.*

Otra, señalada de número 5, año 1280, que es el testamento de Guillermo Moradís, en el cual se hace un legado a la *Almoyna dels Pobres*.

Jurisdicciones:

Otra, señalada de número 6, año 1291, en la que don Ramón Folch concede al preposito Pons el derecho de tener tienda de carnes, estableciendo, además, que sean comunes para las dos jurisdicciones los tres pilares llamados de las Forcas, las ferias y otras cosas allí consignadas.

SIGLO XIII:

Rollo número 2:

Contiene los siguientes pergaminos:

Uno de 22 agosto de 1303 que es una carta de pago de 24 libras, 8 sueldos, firmada por N. Vilagínés y Pedro Castellar, a favor de los cónsules de la jurisdicción condal, otorgada ante el notario de esta ciudad, el presbítero Jaime Darrot. Está señalada con el número 1°.

Enjuiciamiento:

Otra, señalada de número 2°, del año 1307, en la que el conde de Cardona don Juan Ramón Folch dicta varias reglas de procedimiento para exigir las deudas.

Otra, señalada de número 3, en la que el conde don Ramón Folch, en el año 1309, destituye de su oficio de baile a don Guillén Gasalda, por crímenes cometidos.

[f. 3 r.]

Almoyna dels Pobres:

Otro, señalado de número 4°, fecha 1309, que es copia del testamento

* 12 Kal. Aug. anno Domini 1276 [anotació posterior feta per una altra mà].

de Poncio de Luparia, hecho en 1214, en el que se deja un legado para la Almoina de los pobres, cuyos fondos administraban los cónsules.

Otro del mismo año, señalado de número 5, que trata también de la destitución del baile Guillén Gasalda.

Policía urbana:

Otro, señalado de número 6, fecha del año 1310, en cuya escritura el preposición Berenguer da reglas para cocer pan en los hornos.

Pleito:

Otro, señalado de número 7, año 1311, en el que los individuos del Consejo de la jurisdicción de don Ramón Folch nombran procuradores para defender ante la justicia los fueros de la entonces villa de Solsona.

Otra, señalada de número 8, año 1313, en la que el vizconde don Ramón Folch se reconoce fiador de una deuda para él contraída por algunos prohombres de Solsona.

Camp:

Otra, señalada de número 9, de 7 diciembre de 1319, en la que los vizcondes don Ramón Folch, padre e hijo, prometen respetar la compra que hizo el Consejo del campo llamado Den Pereta (hoy Camp), destinado a ferias, mercados y castigos, impidiendo edificar casas en dicho campo, comprado a Pedro de Ballsebre.

Otra, señalada de número 10 e igual fecha, en la que dicho Pedro de Valsebre vende al Consejo el campo espresado, Den Pereta, por el precio de 1500 sueldos barceloneses y prestación anual de una gallina a la iglesia de Solsona.

[f. 3 v.]

Rollo número 3:

Contiene las siguientes escrituras:

Homenaje:

Una, señalada de número 1, del año 1320, en la que la Universidad presta vasallaje a don Ramón Folch, con consentimiento de su madre doña María Álveris.

Otra, de número 2, del año 1321, en la que la vizcondesa doña María Álveris y su citado hijo, junto con los canónigos del monasterio, resuelven varias cuestiones surgidas sobre destrucción de unas casas situadas en la Plaza.

Otra, de número 3, del año 1320, que es una copia casi borrada de un testamento.

Confirmación de privilegios:

Otra, de número 4 e igual fecha, que es confirmación de privilegios hecha a la Universidad por la vizcondesa doña María de Álveris.

Otra, de número 5 e igual año, que consiste también en igual confirmación de privilegios que hace don Ramón Folch.

Otra, de número 6, año 1325, en que los bailes y consejos de ambas jurisdicciones eligen y nombran nuncio, señalándole el salario.

Otra, de número 7 y año 1327, que es el testamento de Guillermo Dranelis, quien deja una piesa de tierra situada en La Canal a los *Pobres de Jesucristo*.

Otra, de número 8, que es una venta de varias casas en 1329.

Otra, de número 9, que es el homenaje prestado por la Universidad al vizconde [f. 4 r.] Hugo y confirmación por este de privilegios, entre otros el de pasar de una a otra señoría. Año 1332.

Otra, de número 10 y año 1337, que trata de un censal a favor del *Basí dels Pobres*.

Otra, de número 11, año 1338. Está este pergamino cortado en varias partes y de los trozos que quedan se deduce que en él el prepósito y doña María Álveris dan reglas para la organización del Consejo municipal.

Otra, de número 12 y año 1338, que está también mutilado y trata de lo mismo que se ha dicho en el anterior número.

Apelación al Papa:

Otra, de número 13 y año 1339, que es una apelación al Papa hecha por el baile y cónsules de doña María Álveriz, contra una providencia del obispo de Urgel sobre si los monjes de este monasterio habían o no de pagar el derecho de la sisa y otras imposiciones. Vide página 26, digo, 15, rollo número 26, número 4.

Rollo número 4:

Contiene las siguientes escripturas, a saber:

Una, señalada de número 1, año 1342, en la cual la vizcondesa doña María Álvaro ordena y legisla sobre industrias de tejidos, ropas y otros artículos.

Otra, señalada de número 2 y año 1348, que es copia del testamento de Ramón Viladecans, en el que hacía varios legados a la *Almoyna dels Pobres*.

Otra, señalada de número 3 y año 1348, en el cual Pedro de Riubregós hace varios legados a la espresada Almoyna.

Otra, señalada de número 4 y año 1350, que es un convenio celebrado entre la [f. 4 v.] vizcondesa doña María Álvaro y el prepósito Bernardo, a favor de los cónsules.

Otra, señalada de número 5 y año 1354, confirmación de privilegios a Solsona por el vizconde Hugo.

Otra, señalada de número 6 y año 1354, en la que interviene el prior o prepósito de este monasterio, Bernardo Hugo, cuyo contesto no he podido traducir por estar mutilado el pergamino y deslucida la letra.

Otra, señalada de número 7 y año 1354, en la que el vizconde Hugo perdona a Solsona una injuria hecha al baile Francisco de Castellar.

Otra, de número 8, año 1354, en que el vizconde Hugo confirma a Solsona sus fueros y perdona también la ya espresada injuria.

Otra, de número 9 y año 1355, en la que Juan de Pinell concede en enfiteusis a Antonio Terme el manso heredad Barbeles, pagando este al concedente el diezmo, 3 gallinas, 4 sueldos, una media de grano y otra de vino.

Otra, de número 10 y año 1355, que es creación de un censal sobre el manso Boquet, a favor del *Basí dels Pobres*.

Otra, de número 11, año 1357, que es nueva confirmación de privilegios por el vizconde Hugo.

Otra, de número 12 y año 1358, mutilada, y parece es creación de un censal.

Otra, de número 13 y año 1359, en la que los cónsules firman carta de pago de un [f. 5 r.] censal de 4.200 sueldos a favor de unos vecinos de Cardona.

Otra, de número 14 y año 1359, mutilada en su mayor parte y trata de creación de un censal.

Rollo número 5:

Contiene las siguientes escripturas:

Una, señalada de número 1 y año 1360, en la que el Consejo, reunido en la plaza de la Iglesia, compra una casa por 500 sueldos.

Otra, señalada de número 2 y año 1367, que es creación de un censal de 25 libras a favor de los cónsules de la jurisdicción condal.

Otra, señalada de número 3 y año 1367, que consiste en una carta de pago de 500 sueldos que los cónsules de la jurisdicción ducal firman a favor de don Guillén de Altarriba, señor del pueblo de Torrents.

Otra, de número 4, año 1367, que es otra carta de pago del espresado don Guillermo de Altarriba a favor de los cónsules de la jurisdicción condal.

Otra, de número 5 y año 1370, en que hay la cláusula testamentaria de Pedro Mártir Savila a favor del *Basí dels Pobres*.

Otra, de número 6, que consiste en carta de pago de un censal de 500 sueldos, que firma a favor de los cónsules el señor de Torrents Pedro de Altarriba, en 1374.

[f. 5 v.]

Barra de la Cera de Santa María:

Otra, de número 7 y año 1376, que consiste en creación de un censal de pensión 10 sueldos que hacían Ramón Rot y su esposa a los cónsules, administradores de la Barra de la Cera.

Otra, de número 8, año 1377, que consiste en creación de un censal a favor de la Barra de la Cera de Santa María de Solsona.

Rollo número 6:

Contiene las siguientes escripturas:

Constituciones:

Una, señalada de número 1, año 1381, la cual contiene unas importantes constituciones concedidas a la Universidad por el conde Hugo y Pedro Prestador, vicario general administrador del monasterio.

Otra, de número 2 y año 1381, que consiste en la creación de un censal a los cónsules, como administradores de la Barra de la Cera, por Pons de Aguilar y su esposa, de precio 300 sueldos.

Otra, de número 3 y año 1381, en la que Pedro de Castro constituye otro censal a favor de la Barra de la Cera de Santa María.

Sentencia:

Otro de número 4 y año 1388, en el que hay la sentencia pronunciada por el juez Raimundo de Canalda sobre la herencia de Bernardo Segués, hijo de Terrassola pero muerto en Solsona intestado, por cuya circunstancia el señor de Terrasola [f. 5 r.] [sic] pretendía la tercera parte en los muebles del difunto. La sentencia fue contraria a dicha petición por haber fallecido Segués en Solsona, donde, según fuero, el señor no tenía tal participación.

Otra, de número 5 y año 1386, que consiste en la creación de un censal de 300 sueldos.

Otra, de número 6 y año 1388, en la que hay la creación de un censal de Guillermo Fontestà a favor de la Barra de la Cera.

Otra, de número 7 y año 1388, que es creación de un censal de 300 sueldos que hizo Pedro del Castell a favor de los cónsules, administradores de la Barra de la Cera de Santa María.

Murallas:

Otra, de número 8, año 1389, en la que hay o consta como Raimundo Brolio, señor de Vallferosa, reunió los cónsules en la plaza *den Prestador* y les leyó la carta de Hugo, conde de Cardona, en la que este entrega la piedra del *mur vell* para concluir los muros de la villa.

Rollo número 7:

Contiene los siguientes docum[en]tos:

Uno, señalado de número 1 y año 1390, en el que Jaime Vibes y Felipe Prestador, apoderados de los cónsules de Solsona, firman una concordia con los cónsules de Barcelona sobre pago de un censal de 400 sueldos.

Otro, de número 2 y año 1391, en el que hay una sentencia arbitral entre el [f. 5 v.] cura párroco y canónigos de Pons.

Prisión:

Otro, de número 3 y año 1391. En él Hugo de Anglesola confirma varios privilegios concedidos en 1312 por el conde de Cardona Hugo y por don Ramón Folch; entre otros, que ningún vecino de Solsona pueda ser arrestado fuera de esta población. Vide fóleo 11, rollo 19, y 13, rollo 22, número 3, y fóleo 15, rollo 26, número 3.

Otro, de número 4 y año 1396, en el que hay la creación de un censal de pensión 10 sueldos a favor de la Barra de la Cera.

Otro, de número 5, año 1397, que es creación de un censal por Berenguer Fábregas a favor de la Barra de la Cera.

Otro, de número 6, año 1398, que consiste en la venta de varios censales que los cónsules de Solsona hacen a los de Cardona.

Otro, de número 7, año 1398, que consiste en una carta de pago de un censal de 3000 sueldos que prestaba la Universidad.

Otro, de número 8, año 1399, en el que consigna la venta de un censal de 75 libras hecha por Ramón de Vilá, dueño del manso Vilá de Cardané, que le prestaba la Universidad.

Otro, de número 9 y año 1399, sobre un censal que hacía a los Pobres Pedro Satrilla.

SIGLO XV:

Rollo número 8:

Contiene este los siguientes documentos:

Privilegios:

Uno, señalado de número 1°, año 1401. El conde de Cardona don Juan Ramón Folch confirma a Solsona sus privilegios, [f. 6 r.] entre otros, que no se pueda entrar uvas en la villa sin permiso de los cónsules*.

Otro, de número 2 y año 1401, en el que Ramón Portelloles firma a los cónsules carta de pago de un censal de [*en blanc*].

Otro, de número 3, año 1410, que trae la creación de un censal a favor de la Barra de la Cera.

Otro, de número 4 y año 1411, en el que se consigna carta de pago que firma Juan Aguilar, de Cardona, a los cónsules, de un censal de 600 sueldos.

Otro, de número 5 y año 1412, en el que Pedro Sartresa, beneficiado de la iglesia de Solsona, reconoce haber recibido de Pedro Sartoris, administrador de la Barra de la Cera, que arde dentro de la capilla de Santa María, cierta cantidad.

Otro, de número 6 y año 1412, que es una carta de pago de un censal de 210 sueldos que hace Jaime Imola, de Cardona, a los cónsules de Solsona.

Otro, de número 7, año 1412, que consiste en carta de pago de un censal.

Rollo número 9:

Contiene los siguientes documentos:

Uno, señalado de número 1, año 1412, en el cual se consigna la creación de un censal a favor de los pobres vergonzantes.

Otro, de número 2 y año 1413, creación de censal por Bernardo Torre a la Almoina de los pobres.

Otro, de número 3 y año 1413, en el cual hay una carta de pago que firma Juan de [f. 6 v.] Aguilar a los cónsules de Solsona.

* Lo jueu Joseph Deveses renuncia al privilegi concedit per Joan Ramon Folch a n'ell de poder entrar vi y varema estranya [*afegitó posterior, possiblement degut a Joan Serra Vilaró*].

Otro, señalado de número 4, año 1413, en el que hay la venta de una casa sita en la calle de Clará, de la jurisdicción condal.

Otro, de número 5 y año 1414, que consiste en pago de un censal.

Capilla de Santa Lucía:

Otro, de número 6 y año 1415, en el que hay la carta de pago de un censal de 40 sueldos que prestaban los clavaris de Solsona a la capilla de Santa Lucía, construida por Pedro Junyent dentro de la iglesia de Santa María.

Otro, señalado de número 7, que es carta de pago de un censal de 200 sueldos, firmada por los presbíteros Pedro de Torrentellé y otros, administradores de una cofradía, a favor de los dos clavaris de la Universidad.

Este pergamino está muy deteriorado y quizás hable por primera vez de la Virgen del Claustro. Es del año 1415.

Otro, de número 8, año 1416, en el que Hugo Mola, de Cardona, firma a los consules carta de pago de un censal de 4.000 sueldos.

Otro, número 9, sobre lo mismo.

Otro, señalado de número 10 y año 1416, que consiste en carta de pago de un censal.

Otro, señalado de número 11 y año 1416, en la que los priores de la cofradía de clérigos de la Trinidad firman a los consules carta de pago de un censal de 400 sueldos.

Otro, de número 12 y año 1416, en el que los consules de Cardona firman a los de Solsona carta de pago de un censal de 4200 sueldos.

[f. 7 r.]

Rollo número 10:

Contiene los siguientes pergaminos:

Torre den Merli:

Uno, señalado de número 1 y año 1417, que contiene una escritura de transacción entre la Universidad y los dueños de la heredad Torre den Merli, sobre la servidumbre que en esta tenía dicha Universidad de cortar árboles.

Otro, de número 2 y año 1400, en el que se expresa la concordia que hizieron Berenguer de Marcilla, representante del rey, y Juan de Lupiá, de esta Universidad, sobre un censal de 200 sueldos que prestaba esta, según escritura de 1398 en poder del notario Guillén de Parcerisa.

Otro, de número 3 y año 1417, en el que hay la creación de un censal de

10 sueldos de pensión y creado por Antonio Torres a la *Almoyna dels Pobres*, con hipoteca de una finca sita en la partida de Vila Bernat, camino de Llobera.

Otro, de número 4 y año 1418, el cual está casi borrado y de difícil lectura, pero parece trata de un censal que se hacía a la *Almoyna de los Pobres*.

Otro, de número 5 y año 1419, en el que hay la carta de pago de un censal destinado a dotar doncellas, la cual firman a los cónsules los administradores de la cofradía de la Santísima Trinidad.

Otro, de número 6, año 1419, que consiste en una carta de pago de un censal.

Otro, de número 7, y año 1419, en el que hay un requerimiento hecho al abad del [f. 7 v.] monasterio, Pedro, sobre venta o posesión de una viña.

Otro, de número 8 y año 1419, en el que obra la carta de pago de un censal de 400 sueldos que otorga el beneficiado de Santa Lucía, Pedro de Junyent, a los clavarios de ambas jurisdicciones.

Otro, de número 9 y año 1419, en el que hay otra carta de pago de un censal de 40 sueldos, beneficiado de la capilla de Santa Lucía, construida en la iglesia de Santa María [sic].

Otro, de número 10 y año 1419, en el que hay otra carta de pago de un censal de 210 sueldos, que hacía la Universidad al señor de Peramola.

Otro, de número 11 y año 1419, en el que los cónsules requieren al abat para que haga reparaciones en el molino y horno.

Rollo número 11:

Contiene los siguientes pergaminos:

Uno, señalado de número 1 y año 1420, en el que el conde don Juan Ramón Folch concede permiso a los cónsules para destruir un camino que pasaba por Lladurs.

Otro, señalado de número 2 y año 1420, en el que se trata de lo mismo.

Entredicho:

Otro, señalado de número 3 y año 1423. En él los cónsules requieren a Pedro, abad del monasterio, para que diga los motivos y causas por las cuales puso en entre-[f. 8 r.] dicho la iglesia de Solsona, a lo cual contesta el abad que lo puso por obligarse a los eclesiásticos a pagar el derecho de la

carne, a cuyo pago estos no venían obligados. Los cónsules apelaron al obispo de Seo de Urgel.

Otro, de número 4 y año 1420, en el que consta el pago de un censal que hacían los clavaros de las dos jurisdicciones, Francisco Solá y Pedro Fontestá, a los priores de Trinidad.

Otro, de número 5 y año 1423, en el que Guillén de Viladardes, canónigo y prior del monasterio, Jaime Darrot, Pedro Prat, Bernardo Xixons, como a representantes de la Comunidad de Presbíteros, de una parte, y, de otra, los cónsules, nombran a Pedro Travesset y Juan Ventallola árbitros para decidir ciertas cuestiones sobre ventas en la Plaza.

Otro, de número 6 y año 1420, en el que los priores de Trinidad firman a los clavaros de la villa carta de pago de un censal de 500 sueldos.

Otro, de número 7 y año 1421, en el que hay otra carta de pago de censal.

Otro, de número 8 y 1421, en el que consta el pago de otro censal de 200 sueldos, hecho por los clavaros, digo, a los clavaros por dicha cofradía.

Otro, de número 9 y 1421, en el que hay otra carta de pago de un censal de 500 sueldos, firmada por dicha cofradía.

Otro, de número 10 y año 1423. En él los cónsules de las dos jurisdicciones, Ramón Canalda, Francisco Solá, Pedro Postils y [f. 8 v.] Juan Xixons, requieren al abad Pedro les de traslado de la carta *en què los ha fet publicar per vedats*.

Otro, de número 11 y año 1423, en el que hay la creación de un censal de 12 sueldos, a favor de los cónsules, administradores del *Basí dels Pobres Vergonyans*.

Rollo número 12:

Contiene los siguientes pergaminos:

Claustro:

Uno, señalado de número 1 y año 1424, contiene el testamento de Berengario de Sto, en que se dejan varios legados a los *Blandons Grans* del Claustro, a la lámpara del portal de la iglesia, a la Barra de la Cera y a otras obras pías.

Otro, de número 2 y año 1424, en el que los priores de Trinidad firman a los clavaros de las dos jurisdicciones carta de pago de un censal de 10 libras.

Otro, de número 3 y año 1426, que contiene una creación de censal de pensión 25 sueldos, de un tal Llopart, barbero, a favor de la obra de los pobres vergonzantes y de la Barra de la Cera de Santa María, con hipoteca de un [sic] casa sita en la calle de Tercerías.

Otro, de número 4 y año 1426, que es otro censal de 25 libras, creado por Pedro de Olsina a favor de los pobres y de las candelas.

Otro, de número 5, en el que hay otro censal, creado por Luis Mitjanes al *Basí dels Pobres Vergonyans* en 1427.

[f. 9 r.]

Otro, señalado de número 6 y año 1428, en el que se contiene el acto de vasallaje que los vecinos de las dos jurisdicciones prestan al abad del monasterio.

Otro, de número 7 e igual año, en el que consta igual homenaje y confirmación de privilegios.

Otro, de número 8 y año 1429, en el que hay una venta que hacen Antonio y Beatriz de Barcelona a Francisco Vilanova, de una casa situada en la calle de la Plaza, por el precio de 68 libras.

Otro, de número 8 y año 1430, en el que hay creación de un censal de pensión 10 sueldos, que hacen Pedro Castellar y su esposa al *Basí dels Pobres Vergonyans*, con hipoteca de una casa sita en la calle del Forn.

Rollo número 13:

Contiene los siguientes documentos:

Uno, señalado de número 1 y año 1430, en el que hay la creación de un censal de 15 libras, a favor de los cónsules, administradores de los pobres y cera de Santa María, con hipoteca sobre una casa en la calle del Horno.

Otro, de número 2º y año 1430, en el que hay otra creación de censal a favor de la Barra de la Cera.

Otro, de número 3 y año 1430, en el que hay otra creación de censal de 10 libras a favor de los pobres vergonzantes y candela de la cera de Santa María, con un [sic] hipoteca de una casa en la calle de Clará.

[f. 9 v.]

Otro, de número 4 y año 1430. Está casi borrado este pergamino y no puede saberse a punto fijo su contenido, parece que hay en él una sentencia.

Otro, de número 5 y año 1430, en el que Juan Marsol y su esposa crean un censal de 200 sueldos a favor de los cónsules, como administradores de la Almoyna de los pobres y cera de Santa María.

Rollo número 14:

Contiene los siguientes pergaminos:

Uno, señalado de número 1 y año 1437, en el que Raimundo Tavila firma a los consules recibo de un censal de 50 libras, que estos prestaban al beneficio de San Pedro.

Otro, de número 2 y año 1436, en el que los consortes Pedro Rodamilians y Catarina reconocen a los consules, administradores de los bienes de la cera del altar mayor, ser deudores de un censal de 10 libras el cual grava sobre una finca situada en la Canal.

Barra dels Pobres:

Otro, de número 3 y año 1436, en el que consta que Juan Vila prestaba un censal a la *Barra dels Pobres*.

Transacción:

Otro, de número 4 y año 1439, en el que las universidades de Solsona y Seo de Urgel transijen un pleito que tenían sobre censales creados en 1396. De esta escriptura se desprende que Urgel se gobernava en cosas graves por un Consejo General de 40 personas y otro Secreto, de 20, que aseso-[f. 10 r.] raba al primero.

Rollo número 15:

Contiene los siguientes pergaminos:

Uno, señalado de número 1 y año 1441, en el que hay el acto de toma de posesión de la abadía a don Jaime de Cardona, celebrada en la capilla de los claustros dedicada a los santos Cosme y Damián.

Otro, señalado de número 2 y año 1441, en la [sic] que dicho Cardona, administrador perpétuo de la abadía, jura la observancia de los fueros y libertades de Solsona.

Otro, de número 3 y año 1441, en la [sic] que hay la real carta de don Alfonso, mandando a los canónicos y súbditos del monasterio poner en posesión de este a don Jaime de Cardona.

Otro, de número 4 y año 1441, en el que el conde don Juan Ramón Folch perdona a la villa de Solsona los delitos cometidos.

Rollo número 16:

Contiene los siguientes documentos:

Uno, señalado de número 1 y año 1448, en el cual hay la venta de una finca.

Otro, de número 2 y año 1453, en el que hay la creación de un censal a la Barra de la cera de Santa María.

Privilegio sobre prisión:

Otro, de número 3 y año 1449, en el que hay un requerimiento hecho por los cónsules [f. 10 v.] al procurador de la abadía en Castellfollit, para que pusiese en libertad a varios hombres de la jurisdicción abacial que en dicho lugar estaban presos e iban, por orden del conde de Cardona, a socorrer al conde don Juan de Prades en la batalla que tenía este con tropas del obispo de Urgel. Los cónsules invocan en este requerimiento el privilegio que tenían los súbditos de la abadía de *no poder estar presos més que de sol a sol*.

Otro, de número 4 y año 1447, en el que se contiene una carta de pago de un censal de 118 libras que firma Juan de Lobera a los cónsules.

Rollo número 17:

Contiene los siguientes documentos:

Obispo de Vich, administrador de la abadía:

Uno, señalado de número 1 y año 1451, en el que el obispo de Vich, administrador perpétuo de la abadía, confirma a Solsona sus fueros y privilegios.

Otro, señalado de número 2 y año 1456, en el que hay una carta de pago de un censal de 18 libras.

Otro, señalado de número 3 y año 1455, en el que hay un requerimiento hecho por el cónsul Pedro de Junyent al baile del conde, Pedro del Orde, sobre algunos agravios que este les había hecho.

Otro señalado de número 4 y año 1469, que contiene la venta de un censal que prestaba Gabriel Solá a los pobres vergon-[f. 11 r.] zantes, con hipoteca sobre una casa situada en la calle de Clará.

Rollo número 18:

Contiene los siguientes documentos:

Uno, señalado de número 1 y año 1428, el cual está casi borrado e ininteligible.

Privilegio judicial:

Otro, de número 2 y año 1470, en el que el conde don Juan Ramón Folch confirma a Solsona el privilegio que tenía de decidirse en la misma los pleitos que hubiese entre sus habitantes.

Otro, de número 3 y año 1471, en el que dicho conde concede varios privilegios a Solsona.

Otro, de número 4 y año 1477, en el que se contiene una venta de una finca situada en la partida de San Honorato, hecha por Bartolomé Vandellort a Gabriel Costa.

Rollo número 19:

Contiene los siguientes documentos:

Entredicho:

Uno, señalado de número 1 y año 1391, en el que hay un requerimiento hecho por los cónsules y Consejo de las dos jurisdicciones al administrador de la prepositura Raimundo del Castellar, por haberse cesado en el monasterio la celebración de funciones, a lo cual contesta dicho administrador que era por haber hecho injuria al mismo los ministros del Común. Este pergamino pertenece al siglo 14 y, por una equivocación, se ha puesto en los rollos del 15.

[f. 11 v.]

Otro, señalado de número 2 y año 1493, en el que hay recibo de un censo de 18 libras, 18 sueldos, que hace Juan Perearnau a los clavaros Juan Traveset y Antonio Juan Vilella, cuyo censo pertenecía al beneficio de San Juan.

Otro, de número 3 y año 1494, en el que el beneficiado de Santa María vende una finca situada en Oliu.

Privilegios:

Otro, de número 4 y año 1495, en el cual hay la copia de varios privilegios concedidos a Solsona por el conde don Juan Ramón Folch: que los mustafás cuidasen de los pesos y medidas, que se decidiesen en Solsona las cuestiones entre el baile y el juez, y salarios de estos.

Otro, de número 5 y año 1496, en el que se trata del censo de Perearnau ya espresado.

Privilegios:

Otro, de número 6 y año 1499, en que el conde don Juan Ramón Folch confirma el privilegio de poder pasar de una a otra jurisdicción sin paga alguna.

Otro, señalado de número 7, que es un trozo de pergamino casi borrado, sin fecha pero que parece pertenecer a este siglo, y trata del horno.

SIGLO XVI:

Rollo número 20:

Contiene los siguientes pergaminos:

Purgatorio:

Uno, señalado de número 1 y año 1506, en el que se contiene la creación de un cen-[f. 12 r.] sal a favor de los cónsules, administradores de las almas del purgatorio.

Otro, señalado de número 2 y año 1500, en el que hay carta de pago de un censal de 8 libras, 18 sueldos, hecha por Miguel Serveró a favor de la Universidad.

Pleyto:

Otro, de número 3 y año 1501, que contiene la sentencia pronunciada por el juez del duque de Cardona, con consejo de su asesor Pedro Carlos de Altarriba, doctor en ambos derechos, en el pleito seguido por los cónsules de Solsona y Pedro Torra, posesor y dueño de la heredad Torre den Merli, en la que se declara que los de Solsona tienen sobre la misma las servidumbres de apacentar ganados y cortar leña.

Otro, de número 4 y año 1504, en el que hay la carta de pago de un censal de 20 libras.

Otro, de número 5 y año 1506, en el que hay un pedazo de pergamino que contiene unos capítulos matrimoniales y una escritura en papel, cosida a dicho pergamino, del año 1638, sobre venta que hacen los cónsules de un censal a la causa pía de Pedro Mártir Colomés.

Otro, de número 6 y año 1508, en el que hay otra carta de pago de un censal de 37 libras, 37 sueldos, firmada a favor de los cónsules por Bartolomé y Jaime Vandelort.

Otro, de número 7 y año 1509, en el que hay la carta de pago de un censal de 18 libras y 18 sueldos que el beneficio de San Juan prestaba a Juan de Perearnau.

[f. 12 v.]

Rollo número 21:

Contiene los siguientes pergaminos:

Uno, señalado de número 1 y año 1513, en el que hay la confirmación de privilegios a Solsona hecha por el duque de Cardona don Fernando Juan Ramón Folch.

Otro, de número 2 y año 1513, en el que hay la creación de un censal de 20 libras.

Otro, de número 3 y año 1511, contiene recibo de otro censal.

Otro, de número 4 y año 1511, en el que hay otra carta de pago de censal que firma a los cónsules el canónigo de San Vicente de Cardona Baltasar Ferrer.

Última duquesa de Cardona:

Otro, de número 5 y año 1518, en el que doña Juana Folch, esposa de don Alfonso de Aragón, duque de Sogorbe, toma posesión de Solsona.

De esta escritura se desprende que don Fernando Ramón Folch, padre de doña Juana, murió sin descendencia varonil y esta fue la última duquesa de Cardona, pasando dicho ducado a la casa de Sogorbe.

Rollo número 22:

Contiene los siguientes documentos:

Uno, señalado de número 1 y año 1517, en el que Juan Carbesí crea un censal de 30 libras a los cónsules, administradores de las almas del purgatorio, dando en hipo-[f. 13 r.]teca una casa de la calle de Llobera de la jurisdicción de Santa María.

Otro, de número 2 y año 1510, en que los cónsules pagan 18 libras, 18 sueldos, parte de un censal que el beneficio de San Juan prestaba a Juan de Perearnau.

Otro, de número 3, en el que no se puede leer la fecha por estar el pergamino casi borrado. Parece ser alguna concesión hecha a Solsona por doña María Álvaro. Esta escritura pertenece al siglo 14 y, por una equivocación, se ha puesto en este rollo.

Otro, de número 4 y año 1516, en el que hay la compra por Ejidio Rull de una pieza de tierra situada en la Font Freda de Olius por el precio de 8 libras.

Casa de les Hores:

Otro, de número 5 y año 1517, en el que hay la escritura en la que los cónsules de las dos jurisdicciones entregan a Juan Castelló, zapatero, la casa de les Hores, con la condición de mantener y reparar el reloj de la misma, cuyo incumplimiento da derecho a los cónsules para volverse a apoderar de la casa.

Otro de número 6 y año 1518, en el que hay la venta de una finca.

Rollo número 23:

Contiene los siguientes documentos:

Uno, señalado de número 1 y año 1526, en el que hay la creación de un censal a favor de los consules, administradores de la Almoyna de los Pobres.

Otro, señalado de número 2 y año 1520, [f. 13 v.] en el que hay la carta de pago de un censal de 11 libras, hecha por Bartolomé Riudelbás a los consules del abad Pedro Arjilagués y Juan de Ortoneda.

Otro, de número 3 y año 1520, en el que hay la quitación de un censal de 200 libras que hacen los consules a los canónigos de la abadía.

Otro, de número 4 y año 1523, en el que los consules pagan a la cofradía de Trinidad un censal de 10 libras.

Otro, de número 5 y año 1524, en el que los consules de las dos jurisdicciones conceden en enfiteusis a Bartolomé Puixdepons y Jaime Rexam una casa en la calle d'En Torre, de la jurisdicción ducal, conforme a fuero concedido a Solsona.

Otro, de número 6 y año 1526, en el que Juan Carlá, alias Ramxadaball, y su esposa Juana venden a Bartolomé Olzina una casa en la calle de Clará, de la jurisdicción ducal, por el precio de 24 libras.

Privilegio judicial:

Otro, de número 7 y año 1526, que contiene una copia del privilegio [sic] concedido a Solsona por el conde de Cardona don Ramón Folch, a 6 de los idus de septiembre de 1332, de que los vecinos de Solsona no podían estar presos fuera de dicha villa y su castillo.

Otro, de número 8 y año 1530, en el que hay la carta de pago de un censal de 200 libras, que Solsona prestaba a Juan Plans, comerciante de Oliana.

[f. 14 r.]

Rollo número 24:

Contiene los siguientes documentos:

Uno, señalado de número 1 y año 1530, en el que hay la creación de un censal de 7 libras hecha por los consortes Antonio y Juana Sala a favor de los bailes, administradores de la Almoyna de los Pobres.

Otro, señalado de número 2 y año 1533, en el que los cofrades de San Andrés, San Marcos, San Pablo, San Juan y otros, a causa de una gran carestía, toman granos en préstamo a la *Botiga dels Pobres* y dan de fianza los bienes y censales de dichas cofradías.

Trota:

Otro, señalado de número 3, en el que *los Basiners dels Pobres Vergonyans* requieren al baile del duque les señale casa para recibir los homenajes de los labradores de Trota (el Ayuntamiento se llamaba señor de Trota y, por tal título, los regidores usaban espada). Este pergamino es de 1533.

Otro de número 4 y año 1535, en el que hay que hay [*sic*] la prestación de homenaje hecha al abat nombrado, don Juan de Aragón, y confirmación de privilegios por este.

Otro, de número 5 y año 1536, en el que hay la creación de un censal por Gabriel Oliva y su esposa Juana, a la Barra de la cera.

Juramento de fueros:

Otro, de número 6 y año 1535, en el que los cónsules de las dos jurisdicciones requieren al baile del duque para que en el altar de la Santísima Trinidad jure guardar los fueros de Solsona.

Otro, número 7 y año 1538, que es creación de un censal a favor de los cónsules, administradores del *Bassí dels Pobres*, y priores de la cofradía de San Juan.

[f. 14 v.]

Rollo número 25:

Contiene los siguientes pergaminos:

Uno, señalado de número 1 y año 1546, en el que hay una carta de pago de un censal de 300 sueldos, que hacía Solsona a la Comunidad de canónigos y presbíteros de Guisona.

Comes:

Otro, señalado de número 2 y año 1542, el que contiene una sentencia arbitral pronunciada sobre las cuestiones que había entre los cónsules y el dueño del manso Comes, Bartolomé Comes, sobre derechos de emprius que pretendía la Universidad en el manso Godés.

Otro, señalado de número 3 e igual año e idénticas personas, que contiene una concordia sobre el mismo objeto.

Otro, señalado de número 4 y año 1542, el que contiene carta de pago de un censal de 11 libras que los cónsules prestaban a Juan Carbesí y otros.

Otro, de número 5 y año 1546, en el que hay una carta de pago, digo, una concordia, entre los cónsules y beneficiados de Guisona, sobre pago de censales.

Otro, de número 6 y año 1523, en el que hay una carta de pago de un

censal de 200 libras que Solsona prestaba a la comunidad eclesiástica de Sanahuja.

Rollo número 26:

Contiene los siguientes documentos:

Uno, señalado de número 1 y año y año [sic] 1554, [f. 15 r.] en el que hay la creación de un censal de 260 libras, hecho por Cristóbal Sanou a la Universidad de Cardona.

Sentencia:

Otro, señalado de número 2 y año 1549, en el que hay la sentencia pronunciada por el duque de Cardona Juan Ramón Folch, sobre cuestiones habidas entre Solsona, San Lorenzo de Morulls y Vall de Lord y Odén, sobre pago de una contribución.

Dote real:

Otro, señalado de número 3 y año 1549, en el que hay la carta de pago de 31 libras, 3 sueldos, 8 dineros, pagados por Solsona para el dote de la infanta doña María, hija del emperador Carlos V, con el archiduque de Austria don Maximiliano.

Otro, de número 4 y año 1351, en el que Juan Junyent y Guillermo Martins, administradores del *Basí dels Pobres*, conceden en establecimiento, por 10 sueldos, una finca de dicha cofradía. Por una equivocación se ha puesto en este rollo.

Otro, de número 5 y año 1551, en el que Juan Pallarés vende a a [sic] Juan Vila una finca de Olius de la jurisdicción del abad.

Rollo número 27:

Contiene los siguientes pergaminos:

Uno, señalado de número 1 y año 1551, en el que los consortes Bernardo Vilella y Catalina crean un censal de 25 libras a favor de los cónsules, administradores del *Basí de les Ànimes*, dando en hipoteca una finca en el Torrent de Ribalta.

Otro, señalado de número 2 y año 1554, en el que hay la carta de pago de un censal de 150 libras que prestaban los cónsules de [f. 15 v.] la jurisdicción ducal.

Otro, de número 3 y año 1554, en el que hay un requirimiento a los cónsules para el pago de un censal de 100 libras.

Otro, de número 4 y año 1556, en el que hay la carta de pago de 300 libras que los cónsules de Solsona hacen a los de Cardona.

Otro, de número 5 y año 1558, en el que hay la carta de pago de un censal de 6 libras que los canónigos de esta abadía firman a Andrés Ripoll, hipotecadas sobre una casa que este poseía en la calle del Horno, de la jurisdicción del abad.

Rollo número 28:

Contiene los siguientes pergaminos:

Uno, señalado de número 1 y año 1564, en el que el procurador del duque don Ramón Folch toma posesión de la villa de Solsona, jurando observar sus fueros y privilegios, rindiéndole vasallaje los súbditos de las dos jurisdicciones.

Otro, señalado de número 2 y año 1560, en el que hay la creación de un censal de 8 libras [*sic*], que hace Bartolomé Carbesí, digo, Cipriano Mas, a Bartolomé Carbesí y demás consules de las dos jurisdicciones, como administradores del *Basí dels Pobres*.

Otro, de número 3 y año 1561, en que los consules de las dos jurisdicciones toman de Pedro Torrentellé un censal de 120 libras.

Otro, de número 4 y año 1564, en el que [*f. 16 r.*] el abad don Juan de Aragón y el procurador del duque arreglan varias diferencias habidas entre las dos jurisdicciones, resolviendo que los consules de ambas puedan juntarse y tomar acuerdos.

Otro, de número 5 y año 1564, en que Francisco Cases y su esposa Margarita firman carta de pago de un censal de 30 libras a Juan Boldú, administrador del Hospital de pobres.

Otro, de número 6 y año 1567, en el que hay la creación de un censal de 20 libras a favor de los consules, administradores del *Basí de las Ànimas de Santa Maria*.

Rollo número 29:

Contiene los siguientes documentos:

Uno, señalado de número 1 y año 1571, en el que hay la venta de un censal de 500 libras a Juan Castellar.

Otro, de número 2 y año 1572, en el que hay la venta de otro censal a favor de los consules.

Otro, de número 3 y año 1573, en el que hay una escritura de confirmación de establecimiento otorgada por doña Aldimia, baronesa de Pinell, en Solsona.

Otra, de número 4, año 1573, que contiene el testamento del reverendo

Jaime Torrens, en el que se hace un legado a la causa pía de dotar doncellas, nombrando administradores a los priores de Trinidad y *Banners del Drap dels Pobres*.

Otro, de número 5 y dicho año, en el que hay las capitulaciones matrimoniales entre la doncella [f. 16 v.] Candia Vilanoba y Francisco Torres, vecinos de Olius y Canalda, respectivamente.

Otro, de número 6 y año 1575, en el que hay el homenaje prestado al duque por los vasallos de las dos jurisdicciones.

Otro, de número 7 e igual año, en el que hay una carta de pago de 100 libras hecha por los herederos de Jaime Boixader a la abadía.

Otro, de número 8 e igual año, que contiene unos capítulos matrimoniales.

Otro, de número 9 y año 1576, en el que el abad don Juan de Aragón y el duque confirman el privilegio de la corredoría, o de poder imponer un derecho a los que vienen a vender a Solsona.

Otro, de número 10 y año 1576, que contiene el homenaje prestado al duque don Dídaco Ramón Folch y confirmación de privilegios.

Otro, de número 11 y año 1577, en el que la cofradía de presbíteros beneficiados de Trinidad, administradores de la causa pía de dotar doncellas instituida por doña Juana Puig, firman recibo a los cónsules de un censal de 200 libras.

Rollo número 30:

Contiene los siguientes pergaminos:

Uno, señalado de número 1 y año 1577, en el que hay las capitulaciones matrimoniales de Juan Mirmí y Jerónima Terme.

Otro, señalado de número 2 y año 1577, en [f. 17 r.] el que los cónsules de ambas jurisdicciones, con acuerdo de los próceres del Consejo, pagan a Juan Castellar y Juan Montserrat, párroco de Mirabé, dos censales de 500 y 300 libras, respectivamente, tomando, al efecto, otro censo de 800 a Pedro Boldó.

Otro, señalado de número 3 y año 1578, en el que hay la quitación de un censal.

Otro, de número 4, en el que Pedró Boldó firma a los cónsules recibo de un censal que procedía de la *Botiga del Blat dels Pobres*.

Otro, de número 5 y año 1579, en el que hay la creación de un censal por Jaime Sangrá a favor de Juan Mirmí y Antonio Terme.

Rollo número 31:

Contiene los siguientes pergaminos:

Ordenanzas:

Uno, señalado de número 1 y año 1581, en el que se contienen las ordenanzas de la *Botiga del Blat dels Pobres*, concedidas por don Diego Hernández Ramón Folch y doña Juana Folch de Cardona.

Otro, de número 2 y año 1581, en el que hay el recibo hecho a los cónsules, de un censal de 120 libras.

Altar de San Pedro:

Otro, de número 3, año 1581, en el que el procurador de la Universidad, Juan Castellar, hace levantar acta notarial de que la Universidad no ha costeado ni tiene obligación de costear el sacrario del altar de San Pedro, como pretendía el abad don Juan de Aragón.

Privilegio judicial:

Otro, de número 4 y año 1581, en el que el duque de Cardona confirma el privilegio [f. 17 v.] de que los vecinos de Solsona no puedan ser obligados a salir de la misma y que en esta hayan de fallarse las causas civiles y criminales a los mismos interesantes.

Rollo número 32:

Contiene los siguientes pergaminos:

Uno, señalado de número 1 y año 1583, en el que los cónsules de la jurisdicción de la abadía, con acuerdo del Consejo, toman del párroco de Terrasola Pedro Ferré un censal de 200 libras.

Otro, de número 2 y año 1584, en el que hay el recibo de un censal que la Universidad prestaba al beneficio de San Juan Bautista, de precio 750 libras.

Confirmación de privilegios:

Otro, de número 3 y año 1587, de 18 abril, en el que Juan Pla y Montornés, a nombre del abad Pablo Pla, delante del Santísimo Sacramento confirma a Solsona sus fueros y privilegios.

Otro, de número 4 y año 1587, 28 de febrero, en el que Jaime Jutglar, farmacéutico y baile de Solsona, como apoderado de Francisco Vilardaga, secuestrador real de las rentas de la abadía, concede permiso a los cónsules, Consejo y vasallos de Solsona para rendir homenaje al nuevo abad don Juan Pla de Montornés.

Privilegio judicial:

Otro, de número 5 y año 1587, en el que los cónsules de ambas jurisdic-

ciones requieren al duque don Dídaco Hernández Ramón Folch, olim de Cardona, para que les entregue [f. 18 r.] a Bartolomé de Nera, retenido contra fuero en la cárcel de Cardona, lo cual así se hizo.

Otro, de número 6 y año 1588, en el que hay la quitación de un censal de 250 libras que la Universidad prestaba al beneficio de San Juan Bautista.

Otro, de número 7 y año 1589, que contiene la venta a carta de gracia de un censal de 300 libras, hecha por los cónsules Antonio Juan de Rebullosa y otros.

Rollo número 33:

Contiene los siguientes documentos:

Uno, señalado de número 1º y año 1599, en que los cónsules Cristóbal Puigredón, Juan Gatuellas, José Bordons y Juan Pallarés, de acuerdo con los próceres del Consejo allí espresados, pagan un censal de 100 libras a Antonio Sala, de Linya.

Otro, de número 2 y año 1592, en el que hay la creación de un censal de 100 libras, digo, 50, que presta Juan Angrill a Miguel Falguera.

Otro, de número 3 y año 1593, en que los cónsules venden, digo, compran, a Juan Roig, situada en la plaza de la fuente del Castillo [sic], de la jurisdicción ducal.

Otro, de número 4 y año 1598, en el que Gabriel Vilar y su esposa Caterina, de Solsona, firman carta de pago de un censal de 20 libras a los administradores de la *Almoyna dels Pobres y de la Barra de Santa Maria* Bernardo de Arjilagués, [f. 18 v.] Ramón de Ortoneda y Juan Cantons. No se dice en el pergamino que estos fuesen cónsules.

Otro, de número 5 y año 1597, en el que Juan Sala vende a los cónsules, por el precio de 37 libras, 10 sueldos, una casa sita en la plaza de la *Font del Castell*.

Otro, de número 6 y año 1591, en el que los cónsules y el Consejo resuelven quejas hechas por los priores de las cofradías sobre abusos cometidos por los administradores de la *Botiga del Blat dels Pobres*.

Otro, de número 7, año 1592, en el que hay la cláusula testamentaria del señor de Odén Gerónimo Solá, en el que se legan 25 libras cada año al *Drap dels Pobres de Jesucrist*.

Otro, de número 8, año 1594, en el que hay la creación de un censal.

Otro, de número 9 y año 1596, en el que el primero obispo de esta

diócesis, don Luis Sans, confirma a sus súbditos sus antiguos fueros y privilegios, perdona también los delitos cometidos, esceptuando los que lesionen derechos de otros.

Otro, de número 10 y año 1596, en el que doña Juana, esposa de Perearnau, comerciante de paños de Barcelona, firma a los cónsules y clavarrios de Solsona, carta de pago de un censal de 18 libras, 18 sueldos, como heredera del noble señor de Vilanoba.

[f. 19 r.]

SIGLO XVII:

Rollo número 34:

Contiene los siguientes documentos:

Uno, señalado de número 1 y año 1612, en el que se consigna la creación de un censal de 25 libras, a favor de la cofradía del Santísimo Sacramento.

Otro, de número 2 y año 1601, en el que el cabildo catedral vende en enfiteusis a Luis Goday unas tierras en este término, cerca del cementerio, que pertenecían al oficio de sacrista.

Otro, de número 3 y año 1602, en el que consta el pago a Juan Rotgés de un censal de 160 libras, que le prestaba la jurisdicción ducal.

Otro, de número 4 y año 1602, en el que los cónsules de ambas jurisdicciones pagan a Juan Sala un censal de 300 libras.

Otro, de número 5 y año 1602, en que los cónsules pagan otro censal a la Comunidad de presbíteros.

Otro, de número 6 y año 1604, en el que hay el decreto del obispo Sans aprobando otra concordia hecha sobre los maceros de la ciudad. Parece que esta trata de los vestidos de los mismos y lugar que habían de ocupar.

Bula:

Otro, de número 7 y año 1664, que contiene la bula de Alejandro VII dirigida a los obispos de Vich y Barcelona, referente a un robo ocurrido en Solsona.

Concesión real:

Otro, de número 8, año 1605, en el que el rey Felipe concede a Solsona, a la jurisdicción ducal, [f. 19 v.] derecho de cobrar cisas e imposiciones por espacio de 20 años.

Otro, señalado de número 9, año 1605, en el que Juan Vilanoba crea a favor del párroco de Clará un censal de 50 libras, con hipoteca de una finca cerca de Mariscots.

Rollo número 35:

Contiene los siguientes documentos:

Uno, señalado de número 1 y año 1627, en el que la creación de un censal de 500 libras [*sic*], que Bernardo Follerachs y su esposa prestan al cabildo y Comunidad.

Otro, de número 2 y año 1606, en el que consta la creación de un censal de 1.000 libras, que la Universidad adeuda al Hospital de pobres.

Venta de la casa de les Hores:

Otro, de número 3 y año 1606, en el que hay la escritura de venta, por el precio de 80 libras, de la casa llamada de *les Hores*, sita en la calle del Castillo, otorgada por Gerónima Sans, viuda, a Francisco Flequer, imponiéndose a este el gravamen de cuidar el reloj, según consta en escritura otorgada por los cónsules a Juan Castelló, abuelo de la Gerónima, pasada ante el notario de esta Onofre Tárrega, a 14 enero 1566.

Otro de número 4 y año 1642, en el que hay la creación de un censal de 180 libras que Gaspar Rovira de Josa y su esposa Elisabet Rovira, y otros, reciben de Juan Pons y otros.

[f. 20 r.]

Absolución de censuras:

Otro, de número 5 y año 1653, 26 abril, en el que hay el breve del papa Inocencio X, concediendo a los habitantes de Solsona y sus diócesis absolución de censuras y penas e indulgencia plenaria, ayunando tres días, recibiendo los sacramentos de la comunión y confesión, y haciendo alguna limosna a los pobres.

Bula sobre dotación del obispado:

Otro, de número 6 y año 1679, en que el delegado pontificio manda ejecutar, bajo pena de entredicho, la bula del papa Alejandro de 1676, sobre dotación del obispo y dignidades de esta catedral.

Censuras:

Otro, de número 7 y año 1673, en que el sumo pontífice Clemente X absuelve a la Universidad de Solsona de las censuras en que hubiese incurrido por no pagar los censales.

Ídem:

Otro, de número 8 y año 1674, que contiene la sentencia de la Signatura Romana sobre suspensión de censuras a Juan Valls y otros *.

* Joan Serra Vilaró, al seu manuscrit *Arxiu Municipal de Solsona. Dats relacionats ab la vila de Cardona*, citat (*supra*, nota 172), p. 112, fa esment d'un pergami més de l'arxiu, que indica que no era catalogat (Domènec Valls no l'hauria vist, sia perquè fou recuperat quan ja havia

[f. 20 v.]

LIBROS MANUSCRITOS.

Privilegios:

Uno, señalado de número 36, que consta de veinte y cinco fóleos de pergamino, titulado *Llibre de Lleys y Costums*, está escrito en lengua latina y contiene escrituras de los siglos trece, la mayor parte; una del diez y otra del once; las cuales tratan de donaciones que hizieron los condes de Cardona al monasterio de Santa María, y, como lo más importante de este libro es los fueros y leyes con los cuales se regía Solsona en aquellos tiempos, y, habiéndose de dar un título al mismo para distinguirlo de los demás, se le ha dado el arriba espresado. La más importante, quizás, de todas, es la que figura al fóleo 1º, en la que Ermengol, marqués de Olius, dona a Santa María y a sus canónigos el marquesado de este nombre, hecha en el año 999, título que ostentaron después los prepósitos y abades de este monasterio y, últimamente, los obispos de Solsona. Parece escrito este libro a últimos del siglo trece.

Otro, señalado de número 37, que lleva el mismo título y consta de cuarenta y nueve fóleos, escrito en catalán, en letras que parecen del siglo quince. Contiene este libro casi las mismas escrituras que el anterior y la más importante es la que figura al fóleo trece, en la que los primeros señores de la, entonces, villa de Solsona, Bernardo Achart, y su esposa Valentina, en 1033, hacen donación a Santa María de las casas que están cerca de la Trilla, pues aquí empieza el señorío jurisdiccional que tuvieron los prepósitos, abades y [f. 21 r.] después los obispos sobre gran parte de esta población. La Trilla se cree que era el molino llamado *dels Capellans* y, por lo tanto, las casas de que trata la escritura serían las situadas en el punto conocido ahora por Tins. Por diferentes escrituras obrantes en este archivo se sabe que las calles de Llobera, San Salvador, San Lorenzo, San Miguel Mayor y las que antes había en dicho punto dels Tins, pertenecían a la jurisdicción de Santa María.

Otro, señalado de número 38, escrito, según parece, en el siglo 16 por

conclòs l'Índice, sia perquè es trobés extraviat per la Casa de la Ciutat): "En un pergami del mateix arxiu, que no està catalogat y està en lo calaix número 1, hi ha l'època (recibo) de 2000 *solidos terni* pagats per Pere Garró y Berenguer de Vallcebre, consols de la jurisdicció de la vescomtessa Maria Alveris, a Beatriu, vescomtessa de Cardona, tutora del seu fill Uguet, vescomte de Cardona. Aquests 2000 sous eren per la solució del dot de la noble Maria, vescomtessa de Narbona, y eren part dels 5000, moneda barcelonesa *terni*, que per a això havia de pagar Solsona. 4 idus septembre 1340. Són testimonis Bernat de Brolio, Pere de Rabinat y Berenguer de Vilaró, batlle de Cardona". Utilitzà aquesta anotació del manuscrit, reproduint-la gairebé igual, a J. SERRA VILARÓ: *Història de Cardona*, llibre I, *Els senyors de Cardona*, Tarragona, 1966, p. 278.

Miguel de Jou, bachiller de la Universidad de Montpellier, según se dice en la página 95. Consta de noventa y nueve fóleos escritos en lengua catalana, lleva el mismo título que el anterior y tiene las mismas escripturas.

Estos tres libros señalados de números 36, 37 y 38 parecen ser copias de las mismas escripturas, unas en extracto y otras más extensas. En las páginas 40 y siguientes de este libro índice se pone un extracto bastante minucioso del ejemplar más extenso, número 38.

Ordenanzas:

Es este un documento notable, que debe leerse.

Otro, señalado de número 39, que es una colección de las antiguas ordenanzas que se observaban en esta ciudad. Consta de treinta y siete fóleos en pergamino y contiene, desde fóleo 1 al 18, unas ordenaciones hechas por los cónsules y Consejo de esta, entonces villa, aprobadas por el conde de Cardona don Juan Ramón Folch y abad del monasterio (no se espresa el nombre de de [sic] este) a 22 marzo de 1434; en las cuales se trata estensamente de la policía sobre carnes, pesos, frutas, comercio, juegos y limpieza de calles y paseos. Se prohíbe en ellas llevar mantilla ni capa a las mujeres de mala conducta y se ordena a los judíos arrodillarse o apartarse cuando salga el viático por las calles y al toque de oración. [f. 21 v.] A fóleo 29 empiezan otras ordenaciones aprobadas en 30 noviembre de 1626, hechas por el Consejo en pleno de esta ciudad, que comisionó para la redacción de las mismas a los magníficos cónsules Francisco Camp, Miguel Jacques, Pedro Muxí y Jerónimo Ramonet, y a los honrados Juan Pallarés, Juan Camps, Pablo Camps y Juan Bernabé Penna. Se dictan en ellas acertadas disposiciones sobre atribuciones de los cónsules, deberes, insignias, modo de celebrar sesiones, personas que estaban incapacitadas para ejercer dichos cargos y circunstancias que habían de reunir. En fin, vienen a ser tales ordenanzas el reglamento interior de la corporación municipal. Los cónsules debían saber leer y escribir, no podían tener cuentas pendientes, deudas ni contratos con el municipio, se habían de reunir una vez al mes en la casa consistorial un miércoles al anochecer y estar en sesión dos horas al menos, no podían llevar luto ni asistir a funerales, escepción hecha de los que se celebrasen por sus compañeros en el consulado, tomaban posesión y juraban sus cargos en la Plaza pública la fiesta de San Andrés, usaban como insignia una banda roja de damasco y, para los actos oficiales, gramalla, sisa y golilla. Este libro lleva el título de *Ordenanzas*.

Taula dels Privilegis, señalado con el número 40. Es otro libro manuscrito de doscientos cuarenta y siete fóleos, escrito en hermosos caracteres de letra, parece en el siglo pasado, en el cual faltan muchos fóleos y hay [f. 22 r.] otros mutilados. En él nuestros virtuosos antepasados, que mejor que nosotros cuidaban de guardar los recuerdos de pasadas glorias,

copiaron y en forma fehaciente todos los documentos relativos a privilegios, fueros y usajes de que gozaba nuestra ciudad; entre otros importantes, merecen ser leídos los que tratan del modo como estaba organizado el gobierno de esta población, unas famosas ordenanzas suntuarias que tratan de la manera como vestían las doncellas (que, por excepción, podían llevar coronas de oro engarzadas con piedras), las señoras y demás personas. Hay también en los últimos fóleos algunos documentos relativos a la Virgen del Claustro. La mayor parte de documentos en él copiados pertenecen a los siglos catorce y quince. A fóleo 204 hay un índice minucioso de todo lo que contiene dicho libro.

Al final de este libro hay un índice extracto del mismo.

Cuentas:

Llibre de Comptes, señalado con el número 41 y tiene ciento noventa y un fóleos. Se llama así porque la mayor parte de este libro contiene notas de ingresos y gastos municipales; no obstante, desde el fóleo 1 al 47 hay un índice de las escrituras más importantes que había en el archivo municipal. A fóleo 1º hay anotado el privilegio concedido por la vizcondesa doña María de Álvaro y el pavorde del monasterio Bernardo, concediendo a Solsona el derecho de tener dos cónsules para cada señoría y un Consejo de diez consellers, también por cada jurisdicción, con los cuales se gobernase esta población, lo cual sería en los años 1338 o próximos a este, en que vivía dicha vizcondesa. A fóleo 2 se citan los nombres de estos cónsules y consellers nombrados por doña Beatriz, madre del conde don Hugo, encontrándose ambos en el monasterio de Solsona. Sigue luego un reglamento en que se esplican las facultades de dichos cónsules, a semejanza de los de Cardona, que, quizás, serían los primeros nombrados. Este libro está escrito en diferentes [f. 22 v.] épocas o años, pero todos dentro del siglo quince, y hay también, según parece por la letra, algunas notas del diez y seis. Así se puede deducir de la lectura de notas puestas en los fóleos 9, 33 y 47.

Llibre de Comptes de Clavariat de la Jurisdicció Ducal es el título de este libro, que lleva el número 42, el cual trata de las cuentas que rendían los clavarios de dicha jurisdicción, empezando en 1537 y concluyendo en 1645. En los últimos fóleos del libro hay anotadas actas de subasta sobre venta de carnes. Tiene trescientos cuarentinueve fóleos. En dichas cuentas se enumeran solo los ingresos.

Llibre de Comptes, señalado de número 43, en el cual hay varios gastos anotados del siglo diez y seis sobre fuentes, murallas, peste, enseñanza, médicos, salario de los cónsules, guerras, pago de censales y otros. Tiene este libro sesenta un fóleos. Vide fóleo 49. Vide fóleo 49 de este índice, donde hay un extracto de lo principal de este libro.

Otro del mismo título, señalado con el número 44, contiene los gastos e

ingresos municipales desde el año 1648 al 1737. Consta de 186 fóleos numerados del 1 al 372. Ídem, folio 50.

Ingresos y gastos:

Llibre Major de la Taula. Comprende este libro, señalado de número 45, los ingresos y gastos municipales a contar desde el año 1693 a 1701 y tiene cuatrocientos treinta y tres fóleos. Vide folio 51 del índice.

Manual de la Taula, señalado de número 46, consta de quinientos sesenta y cinco fóleos y comprende los ingresos y gastos municipales desde el año 1705 a 1712, inclusives. Ídem, folio 34.

[f. 23 r.] *Libro de Cuentas*, señalado con el número 47. Comprende las cuentas municipales a contar desde el año 1786 al 1832, inclusives, y consta de trescientos ochentiseis fóleos.

Vide folio 56 de este índice, donde hay un extracto de las principales escrituras del libro.

Hospital:

Llibre del Hospital, señalado de número 48. Contiene unas ordenaciones del año 1544 para el buen régimen del hospital hechas por el abat del monasterio don Juan de Aragón, los priores de la cofradía de la Santíssima Trinidad y los cónsules; luego hay varias notas de ingresos y gastos para dicho establecimiento escritas en el siglo diez y seis. Consta de sesenta y cuatro fóleos.

Llibre del Morbo, señalado de número 49, en el que se consignan los acuerdos tomados en el año 1651 por la Junta del Morbo, encaminados a impedir en esta ciudad el contagio de la peste que afligía a otras poblaciones, de cuyo contesto se deduce que esta ciudad quedó libre del contagio. Al final del libro hay un bando de dicha Junta, fechado en julio de 1676. Consta el libro de cuarenta y dos fóleos.

Llibre de Notas, señalado de número 50, en el cual hay varias relaciones de las ceremonias con que se recibían los obispos en esta ciudad, funerales de reyes, etcét. Consta este libro de cincuenta y ocho fóleos. Vide fóleo 60 de este índice.

Llibre de la Conducta dels Metges, [f. 23 v.] empezado en 1734, en el cual hay algunos acuerdos sobre salarios de los médicos. Está señalado con el número 51 y consta de setenta y dos fóleos.

Censales:

Libro de Censales, señalado con el número 52, contiene notas de los

censales que prestaba la ciudad, pertenecientes casi todas al año 1667, desde fóléo 1 al 47. Al principio del libro, desde el fóléo 1 al 24, hay relacionados los productos de varios arbitrios que tenía el Ayuntamiento a principios del siglo diez y siete. Comprende este libro setenta y un fóléos. Vide folio 60 de este índice.

Libro de Censales, señalado con el número 53. Hay en él relación de los censales que prestaba la ciudad, con los pagos de pensiones. Parece empezado a últimos del siglo pasado y contiene recibos de pensiones hasta el año 1832. Tiene trescientos cuarenta y cuatro fóléos. Ídem.

Llibre de Pagaments de Pensión de Censales, señalado de número 54 y contiene, como indica su título, pagos de pensiones desde últimos del siglo 17 a principios del 18, y consta de sesenta fóléos.

Amillaramiento:

Llibre de Amillarament, señalado con el número 55, es el libro formado en 1716, en el que constan todas las fincas rústicas y urbanas de este distrito, nombres de sus dueños, linderos y frutos que producen. Consta de 349 fóléos. Vide, a más, página 26, número 79.

[f. 24 r.] *Libro del Real Catastro*, señalado de número 56. Contiene los repartos de contribución que cada finca pagaba desde el año 1743 y 1749. Están los contribuyentes clasificados por cofradías y contiene cuatrocientos setenta y tres fóléos. Vide, a más, fóléo 30, número 114.

Llibre del Real Catastro, señalado de número 57. Contiene los repartos de territorial desde el año 1765 al 1769, inclusives, y consta de doscientos cuarentinueve fóléos.

Llibre del Real Catastro, señalado de números 58. Contiene los repartos de territorial desde el año 1770 al 1779, inclusives, y contiene cuatrocientos cincuenta y cuatro fóléos.

Llibre del Real Catastro, señalado de número 59. Contiene los repartos de territorial de los años 1780 al 1789 y consta de quinientos ochenta y tres fóléos.

Escripturas:

Manual de Escripturas, señalado de número 60. Contiene las escripturas públicas hechas por el Ayuntamiento ante el notario Antonio Font desde el año 1757 al 1762, inclusives, y consta de trescientos cuarenta y un fóléos.

Vide folio 60 de este índice, donde hay un extracto de las principales escripturas de este libro.

Manual de Escripturas, señalado de número 61. Contiene las otorgadas por el Ayuntamiento desde el año 1763 al 1767, inclusives, y contiene trescientos siete fóléos.

Manual de Escripturas, señalado de número 62. Tiene doscientos cuarenta y seis fóléos comprensivos de las escripturas otorgadas por el

[f. 24 v.] Ayuntamiento ante el notario don Juan Colillas desde el año 1768 al 1771, inclusives.

Historia:

Memorias de la Ciudad de Solsona, señalado de número sesenta y tres. Es una historia de Solsona y su obispado escrita por fray Miguel Llisterri, familiar del ilustrísimo señor obispo de esta ciudad don Rafael Lasala y Losella, y continuada por el reverendo don Domingo Costa Baffarull, natural de esta ciudad.

Tiene tres tomos, constando el primero doscientos ochenta y nueve folios, el segundo de doscientos setenta y dos y, el tercero, de doscientos ochenta y dos, siendo ambos señalados con dicho número sesenta y tres. El original de estas memorias se encontró, por una casualidad, en el año mil ochocientos ochenta y está ahora depositado en el archivo de Nuestra Señora del Claustro, al pie del cual aparece la firma de dicho coautor, en siete de marzo de mil setecientos noventa y nueve. Es un precioso manuscrito, redactado con gran erudición y acertada crítica.

Al final de cada tomo hay un índice extracto del contenido del mismo.

Actas:

Llibre de Actes del Consell. Señalado de número sesenta y cuatro. Consta de ciento setenta y seis folios, en el cual hay las actas de la corporación municipal a contar desde el treinta de noviembre de mil seiscientos sesenta y cinco hasta el veinte y tres de noviembre de mil setecientos catorce, ambas inclusive; siendo, por lo tanto, el tomo primero de dichos acuerdos.

Llibre d'Actes del Ajuntament, tomo segundo, señalado con el número sesenta y cinco, de doscientos diez y nueve [f. 25 r.] folios. Comprende los acuerdos de dicha corporación desde el año mil setecientos treinta y nueve hasta julio de mil setecientos ochenta y cuatro, inclusives.

Libro de Actas del Ayuntamiento, tomo tercero, comprende los acuerdos de dicha corporación desde trece de julio de mil ochocientos veinte y dos hasta treinta y uno diciembre de mil ochocientos treinta y uno. Está señalado con el número sesenta y seis. Consta de 191 folios.

Otro del mismo título, *tomo cuarto*, señalado con el número sesenta y siete, comprende las actas del Ayuntamiento desde veinte y seis agosto de mil ochocientos cuarenta hasta veinte y nueve diciembre de mil ochocientos cincuenta y cuatro y consta de ciento cuarenta y ocho folios.

Otro del mismo título, *tomo quinto*, señalado con el número sesenta y ocho, consta de doscientos diez folios y comprende las actas del Ayuntamiento desde mil ochocientos cincuenta y cinco a mil ochocientos cincuenta y nueve, ambos inclusives.

Otro del mismo título, *tomo sexto*, señalado con el número sesenta y nueve, consta de trescientos cincuenta y un folios, y comprende las actas del Ayuntamiento desde once de enero de mil ochocientos sesenta a treinta de diciembre de mil ochocientos sesenta y nueve, ambos inclusive.

Otro del mismo título, *tomo séptimo*, señalado con el número setenta, consta de doscientos veinte y ocho folios, y comprende las actas del Ayuntamiento desde el tres de enero de [f. 25 v.] mil ochocientos setenta hasta el veinte de noviembre de mil ochocientos setenta y cinco, ambos inclusive.

Otro del mismo título, *tomo octavo*, señalado con el número setenta y uno, consta de doscientos veinte y siete folios, y comprende las actas del Ayuntamiento y Junta municipal desde el año mil ochocientos setenta y seis a mil ochocientos setenta y nueve, ambos inclusive. Vide a folio 26, número 78 y número 84.

En el archivo hay otro índice, donde se extracta todo el contenido de los tomos de las actas del Ayuntamiento.

PoseSIONES:

Libro de Posesiones, señalado de número setenta y dos, consta de ciento cuarenta y siete folios, en el cual hay estendidas las actas de posesión del Ayuntamiento, títulos de maestros, abogados, médicos y otros funcionarios; a contar desde agosto de mil ochocientos cuarenta hasta treinta diciembre de mil ochocientos ochenta.

Reemplazos:

Actas de Reemplazo, tomo primero, señalado con el número setenta y tres, consta de doscientos sesenta y cinco folios y comprende los documentos de reemplazos desde los años mil ochocientos cincuenta y seis a mil ochocientos sesenta, inclusive.

Otro del mismo título, *tomo segundo*, señalado con el número setenta y cuatro, consta de doscientos treinta y nueve folios y comprende los documentos de reemplazos desde el año mil ochocientos sesenta y uno a mil ochocientos setenta y tres, ambos inclusive.

Otro del mismo título, *tomo tercero*, señalado con el número setenta y cinco, consta de ciento ochenta y un folios y comprende los expedientes de reemplazos desde el año mil ochocientos setenta y seis a mil ochocientos ochenta y uno, ambos inclusive.

[f. 26 r.]

Ingresos y gastos:

Libro de Contaduría, señalado con el número setenta y seis, tomo primero, consta de ciento treinta y tres folios y comprende, consignadas, las operaciones de contabilidad municipal desde el año mil ochocientos sesenta hasta mil ochocientos setenta y nueve.

Otro del mismo título, *tomo segundo*, número setenta y siete, consta de noventa y cuatro fóleos y contiene las cantidades ingresadas y pagadas desde uno julio de mil ochocientos setenta y nueve hasta treinta junio de mil ochocientos ochenta y siete.

Actas:

Libro de Actas del Ayuntamiento, señalado de número setenta y ocho, consta de ciento treinta y seis fóleos y comprende los acuerdos de dicha corporación a contar desde dos enero de mil ochocientos ochenta a dos julio de mil ochocientos ochenta y cuatro. Es el *tomo nono*.

Amillaramiento:

Libro de Amillaramiento, señalado con el número setentinueve, consta de ciento sesenta y tres fóleos, formado en 1860 y contiene la riqueza imponible, o sea, los productos líquidos que dan las fincas y ganadería de este distrito.

Índice:

Libro Índice, señalado de número 80, escrito, parece, en el siglo diez y ocho, en el cual, y siguiendo un orden alfabético, se relacionan todos los papeles y documentos de importancia que se encontraban entonces en este archivo. Consta de ciento diez y nueve fóleos.

Padrones de vecinos:

Padrón de vecinos formado en 1881, consta de 66 fóleos y se señala con el número 81.

Padrón de vecinos, señalado con el número [f. 26 v.] ochenta y dos, y tiene ciento noventa y tres fóleos escritos y otros en blanco.

Comunicaciones:

Libro de Comunicaciones, señalado con el número ochenta y tres, en el cual están anotados en extracto todos los oficios que esta alcaldía ha dirigido a diferentes centros y autoridades, desde 1° julio de 1879 a 31 diciembre de 1886. Tiene ciento diez y seis fóleos útiles.

Actas:

Libro de Actas del Ayuntamiento, tomo nono, señalado con el número 84. Consta de ciento treinta y seis fóleos y comprende los acuerdos de dicha corporación desde dos enero de mil ochocientos ochenta a dos julio de mil ochocientos ochenticuatro.

Es número 78, de modo que el número 84 no existe, por una equivocación.

Fuentes:

Llibre de les Fonts de Ladurs. Contiene este libro cuenta de las cantidades cobradas y satisfechas por la comisión nombrada al efecto para cons-

truir el aqüeducto de aguas construido a mediados del siglo décimooctavo. Consta este libro de ciento setenta y cuatro fòleos y está señalado con el número 85 *.

[f. 27 r.]

LEGAJOS DE DOCUMENTOS.

En los folios 64 y siguientes de este índice hay un extracto de cada uno de los documentos que contienen estos legajos.

SIGLO XVI:

Uno, señalado de número *ochenta y seis*, que contiene todos los documentos que, a más de los mencionados, obran en este archivo anteriores al siglo décimo séptimo. Están señalados con los números, por orden cronológico, del uno al sesentiséis, comprendiendo documentos desde el año mil trescientos catorce al mil quinientos diez y seis.

SIGLO XVII:

Otro, señalado de número *ochentisiete*, comprende papeles desde el año mil seiscientos a mil seiscientos cuarenta y nueve, señalados con los números del uno al setenticinco, digo, al ochenta y cuatro.

Otro, señalado de número *ochentiocho*, que comprende documentos numerados desde el uno al ciento ochentiuno, digo, al doscientos diez y seis, comprensivos de los años mil seiscientos cincuenta a mil seiscientos setentinueve.

Otro, que comprende ciento cuarenticinco documentos numerados y comprensivos de las escrituras de los años mil seiscientos ochenta a mil seiscientos noventinueve. Está señalado con el número *ochentinueve*. Comprende este legajo 160 documentos.

[f. 27 v.]

SIGLO XVIII:

Otro, de número *noventa*, que contiene los documentos de los años mil

* A l'*Índice* de Domènec Valls no hi ha inclòs un altre volum que avui existeix a l'arxiu, el títol del qual, extret del seu lloc, és *Tom. I. Decretos y pragmáticas reales de 1654 hasta 1767*. És un volum en foli, amb cobertes de pergamí, que consta de 341 folis. Conté, en la seva major part, impresos rebuts per l'Ajuntament durant el segle XVIII (un exemplar de la primera edició del decret de Nova Planta, pragmàtiques, etc.); alguns impresos del segle XVII rebuts o fets estampar pel Consell i, també, algun document de l'arxiu que fou rel·ligat juntament amb els impresos esmentats. Cal pensar que Domènec Valls no el va tenir a l'abast en elaborar l'*Índice*.

setecientos a mil setecientos veintiuno y comprende ciento cuarentiuno documentos, digo, ciento noventa y dos.

Otro, de número *noventiuno*, que comprende cincuentiséis documentos numerados con orden cronológico desde mil setecientos veintitrés a mil setecientos treintinueve. Se añaden 3 documentos.

Otro, de número *noventidós*, que consta de ciento treinta y cuatro documentos numerados por orden cronológico desde mil setecientos cuarenta a mil setecientos cincuenta y nueve. Se añaden 7 documentos.

Otro, de número *noventitrés*, que comprende los papeles de los años 1760 a 1769 señalados y numerados desde el uno al ochenta y tres.

Otro señalado con el número *noventicuatro*, que comprende los años de 1770 a 1779 y documentos numerados desde el uno al ochenta y tres.

Otro, señalado de número *noventicinco*, que comprende los documentos del año mil setecientos ochenta al mil setecientos ochenta y nueve numerados del uno al noventa y tres, digo, noventa y tres.

Otro, señalado de número *noventa y tres*, comprensivo de los documentos de los años 1790 a 1799 señalados del uno al noventa y nueve, digo, 102. [f. 28 r.]

Otro señalado de número *noventa y siete*, comprensivo de los documentos de los años mil setecientos cincuenta y tres al mil setecientos sesenta y seis, pertenecientes todos a los pósitos, y comprende legajos señalados del número uno al diez.

Otro, señalado con el número 98, que comprende doce legajos pertenecientes también al pósito, de los años mil setecientos ochenta y uno al mil ochocientos cuatro, señalados con los números del uno al doce.

SIGLO XIX:

Otro, señalado con el número *noventa y nueve*, que comprende ciento veinte documentos numerados por orden cronológico, de varios documentos del siglo décimo nono, desde el año 1801 al 1850.

Se añaden 18 documentos y se señalan hasta el número 138.

Otro, señalado con el número *cien*, que contiene noventa y cuatro documentos, desde el año 1851 al 1889, contiene los documentos de amillaramiento de los años 1851 al 65, los del censo de población de 1861, estados de la producción agrícola de todos los pueblos del partido enviados en 1862 y los documentos referentes a cárceles, y uno del Claustro. Cementerio, el expediente de su construcción y planos.

Otro, señalado con el número *ciento uno*, que contiene ciento cinco legajos y documentos hasta 1889. En él hay los documentos de instrucción pública, títulos posesorios de las fincas del Ayuntamiento, documentos sobre el moderno amillaramiento formado en los años 1877 y siguientes, nomenclátor del año 1887, inventario de documentos entregados y luego devueltos [f. 28 v.] por la Administración Subalterna de Hacienda de este

partido, renuncia de honorarios hecha por el maestro don Joaquín Cases, memoriales, visitas del papel sellado y cartas de pago hasta el año 1889.

Cuentas del siglo XVIII:

Otro, señalado con el número *ciento dos*, que contiene las cuentas de los diferentes servicios a cargo del Ayuntamiento, a contar desde el año mil seiscientos cuarenta al mil setecientos cincuentinueve. Contiene treinticinco pliegos numerados desde el uno a dicho número.

Cuentas del siglo XIX:

Otro, señalado con el número *ciento tres*, que contiene las cuentas de los años mil setecientos sesenta a mil ochocientos treinta, conteniendo varios pliegos y documentos numerados desde el uno al cuarentiocho. En el número diez y nueve hay la cuenta de los gastos hechos en mil setecientos setenta para el empedrado de las calles, de cuya cuenta resulta que los vecinos costearon las aceras.

Otro, señalado con el número *ciento cuatro*, que contiene las mismas cuentas desde mil ochocientos cuarentiuno al año económico sesentiocho al sesentinueve. Tiene este legajo cuarentisiete pliegos y documentos numerados. En el último de estos se espresan o se consignan los productos de las fincas que poseía el Ayuntamiento y que después vendió el Estado*.

Otro, señalado con el número *ciento cinco*, que contiene las cuentas de los años eco-[f. 29 r.]nómicos mil ochocientos sesentinueve setenta al setentiséis setentisiete. Consta de cuarentiséis legajos y documentos numerados por orden cronológico**.

Otro, señalado de número *ciento seis*, que comprende las cuentas municipales desde el año económico 1877-78 al 1882-83, conteniendo legajos y documentos numerados por orden cronológico desde el uno al diez y siete.

Pleytos del siglo XVIII:

Otro, señalado de número *ciento siete*, que contiene treinta un docu-

* Dins aquest lligall, número 104, hi ha una nota del secretari Domènec Valls, el text de la qual és el següent: «Para cumplir lo dispuesto por el Sor. Gobernador en circular inserta en el Boletín oficial, número 78, de este mes, se sacan del presente legajo las cuentas municipales del año 68-69, o sean, los números 44, 45 y 46. Solsona, 26 mayo 1898. Domingo Valls». Aquests documents avui no són al lligall. El més versemblant és que no foren retornats a l'Ajuntament. En aquest cas caldria anar-los a cercar a l'arxiu del Govern Civil de Lleida.

** Dins aquest lligall, número 105, hi ha una nota manuscrita del secretari Domènec Valls, amb el segell de l'Ajuntament, el text de la qual és el següent: «Reclamadas por el gobernador en circular del Boletín oficial, se sacan de este legajo los números, 1, 2, 3, 5, 6, 9, 10, 13 y 11, que son documentos de las cuentas de los años 69-70, 70-71 y 71-72. Solsona, 24 mayo 1898. Domingo Valls». Aquests documents avui tampoc no són al lligall.

mentos y legajos señalados del número uno al treinta y uno por orden cronológico, y contiene varias causas o pleitos sostenidos por el Ayuntamiento del siglo diez y seis al año mil setecientos sesenta y cuatro.

Otro, señalado de número *ciento ocho*, que contiene varias causas civiles y criminales desde al año 1765 a 1796, conteniendo trece legajos numerados por orden cronológico desde el uno al trece.

Pleytos del siglo XIX:

Otro, señalado de número *ciento nueve*, que contiene quince legajos de documentos referentes a causas civiles y criminales de este siglo hasta el año 1842.

[f. 29 v.]

Ingresos y gastos:

Otro, señalado de número *ciento diez*, que contiene veinte y un legajos de documentos referentes a ingresos y gastos municipales desde el año mil seiscientos veinte y cinco a mil seiscientos setenta y nueve.

Otro, señalado de número *ciento once*, que contiene nueve legajos numerados, referentes a la misma materia.

Otro, señalado de número *ciento doce*, que contiene documentos sobre ingresos y gastos municipales, o sea, siete legajos de últimos del siglo diez y siete hasta el mil setecientos seis.

Otro, señalado de número *ciento trece*, que contiene diez y siete legajos sobre dicha materia desde el año mil setecientos siete al mil setecientos ochenta y siete.

Catastro:

Otro, señalado de número 114, que contiene nueve legajos numerados, espresivos de los repartimientos del Real Catastro de los años desde mil setecientos diez y seis a mil setecientos cuarenta y tres.

Otro, señalado de número *ciento quince*, que contiene cinco legajos de dicho repartimiento y años desde mil setecientos cuarenta y cuatro a mil setecientos cuarenta y siete. Vide, a más, folio 24.

Otro, señalado de número *ciento diez y seis*, que contiene seis legajos sobre dicho catastro numerados, de los años mil setecientos cincuenta a mil setecientos sesenta y cuatro.

Otro, de número *ciento diez y siete*, que contiene seis legajos de dichos repartos desde el año mil setecientos sesenta y seis a mil setecientos ochenta y dos.

Otro, de número *ciento diez y ocho*, que contiene ocho documentos del reparto del catastro desde mil setecientos ochenta y tres a mil setecientos [f. 30 r.] noventa y nueve.

Otro, de número *ciento diez y nueve*, que contiene nueve legajos de dichos repartos y años de 1801 a 1810. En el número 9 hay un reparto de capitación distribuido a los forasteros que en 1810 residían en esta ciudad.

Otro, señalado de número 120, que comprende los repartos de catastro desde 1811 a 1817 y los de contribuciones, señalados desde el número uno al once.

Otro, señalado de número *ciento veinte y uno*, que comprende ocho legajos espresivos de la contribución territorial de los años mil ochocientos diez y ocho a mil ochocientos veinte y cinco.

Otro, de número *ciento veinte y dos*, que contiene ocho repartos del Real Catastro, desde el año mil ochocientos veinte y seis a mil ochocientos treinta y cinco.

Repartos de territorial:

Otro, señalado de número *ciento veinte y tres*, que contiene los repartos de contribución territorial desde el año mil ochocientos cuarenta y seis al económico mil ochocientos sesenta y ocho a mil ochocientos sesenta y nueve, ambos inclusive, señalados con los números uno al veinte y tres.

Otro, señalado con el número *ciento veinte y cuatro*, que contiene los repartos de contribución territorial a contar desde el año mil ochocientos sesenta nueve setenta al ochenta y cuatro ochenta y cinco, numerados desde el uno al diez y ocho.

Industrial:

Otro, señalado con el número 125, comprensivo de los repartos desde el año mil ochocientos cuarenta y nueve al mil ochocientos ochenta [f. 30 v.] y nueve-noventa de subsidio industrial, numerados con los números uno al cuarenta y tres.

Consumos:

Otro, señalado con el número *ciento veinte y seis*, que contiene los repartos de consumos y demás no pertenecientes a los espresados anteriormente, a contar desde el año mil ochocientos cuarenta y nueve al económico setenta y seis a setenta y siete, numerados desde el uno al treinta y seis.

Arriendos:

Otro, señalado con el número *ciento veinte y siete*, que contiene las actas de subasta de arriendo de los diferentes arbitrios municipales desde el año mil setecientos uno a mil setecientos setenta y dos, señaladas con los números uno a cuarenta y siete.

Otro, señalado con el número *ciento veinte y ocho*, que contiene cuarenta y dos cuadernos de los arrendamientos de los emolumentos municipales desde el año mil setecientos setenta y tres a mil setecientos setenta y siete.

Otro, de número *ciento veinte y nueve*, que contiene treinta y siete cuadernos numerados por orden cronológico de las subastas de arbitrios municipales desde el año mil setecientos setenta y ocho a mil ochocientos ochenta y siete.

Otro, de número *ciento treinta*, que contiene cien diez cuadernos de subasta de los arbitrios municipales desde el año mil ochocientos veinte y ocho a mil ochocientos cuarenta y nueve, numerados desde el uno al ciento diez.

Otro, de número *ciento treinta y uno*, que [f. 31 r.] contiene cincuenta y ocho expedientes del arriendo de los espresados arbitrios, numerados por orden cronológico desde el año mil ochocientos cincuenta a mil ochocientos setenta y nueve.

Presupuestos:

Otro, señalado de número *ciento treinta y dos*, que contiene treinta y cinco presupuestos numerados por orden cronológico desde el año mil ochocientos cuarenta cinco al económico setenta y ocho setenta y nueve.

Censo de población:

Otro, señalado de número *ciento treinta y tres*, que contiene los documentos de censo de población, desde el año mil ochocientos cuarenta a mil ochocientos setenta y tres, señalados por orden cronológico desde el número uno al veinte y uno.

Indemnización:

Otro, señalado de número *ciento treinta y cuatro*, que contiene doscientos veinte y un documentos numerados y se refieren al expediente de indemnización instruido en mil ochocientos cuarenta y dos, en el que se pidió al Gobierno indemnización de los daños sufridos por varios particulares durante la guerra civil de los años mil ochocientos treinta y seis a mil ochocientos cuarenta.

Elecciones:

Otro, señalado de número *ciento treinta y cinco*, que contiene varios documentos de elecciones desde el año mil ochocientos treinta y cinco a mil ochocientos setenta y uno, señalados desde el número uno al noventa y ocho.

Expedientes:

Otro, señalado de número *ciento treinta y seis*, que contiene los siguientes expedientes:

Uno, señalado de número uno, sobre funciones reli-[f. 31 v.] giosas celebradas en diferentes siglos cada vez que se saca en procesión la Santísima Virgen del Claustro para el alivio de calamidades públicas.

Otro, señalado de número 2°, sobre creación y conservación del obispado.

Otro, señalado de número 3, sobre construcción de la plaza de Palacio.

Otro, de número 4, sobre concesión a la Iglesia de una cuarta parte de yerbas del Común.

Otro, de número 5, sobre construcción del edificio de Escolapios.

Otro, señalado de número 6, sobre construcción del empedrado de la plaza de San Juan.

Otro, de número 7, sobre posesión de las yerbas del manso llamado del Tarroné.

Otro, señalado de número 8, sobre malversación de fondos carcelarios.

Otro, de número 9, sobre si la autoridad eclesiástica tenía derecho a visitar la administración del Claustro.

Otro, de número 10, sobre reparación de la cañería de las fuentes.

Otro, de número 11, sobre inversión de cantidades satisfechas por suministros facilitados en la última guerra civil de los años 1871 y siguientes.

Otro, de número 12, sobre rendición de cuentas municipales de los años 1845 y 1854.

Otro, de número 13, sobre inversión de los fondos existentes en la Caja de Depósitos para reparación de las fuentes.

Y otro, de número 14, sobre venta de un solar al convento de monjas de la Enseñanza.

Otro legajo, señalado de número *ciento treinta y siete*, que contiene documentos que debían ponerse en otros espresados anteriormente, pero que se han encontrado después de arreglados aquellos y ahora se continúan [f. 32 r.] en este legajo y en el siguiente, que se señala con el mismo número, poniendo en este la letra B y en el primero la A, para distinguirlos. El de la letra A contiene los siguientes documentos:

Número 1, el expediente de elecciones municipales de 1873.

Número 2, el expediente de elecciones municipales de 1879.

Número 3, el expediente de las elecciones provinciales de 1880.

Número 4, el expediente de cuentas municipales del año 1873-1874. Este número 4 se traslada al legajo número 105.

Número 5, el libro de Intervención de fondos municipales del año 1868-1869.

- Número 6, el reparto de consumos de 1877-78.
- Número 7, el reparto de sal de 1883-1884.
- Número 8, el mismo del 1884-1885.
- Número 9, el de cédulas personales del 1885-1886.
- Número 10, el mismo de 1886-87.
- Número 11, el mismo del 1887-1888.
- Número 12, el mismo del 89-90.
- Número 13, el mismo del 1888-1889.
- Número 14, el alistamiento del reemplazo de 1776.
- Número 15, el mismo de 1830.
- Número 16, el expediente de exención del servicio militar presentado por el mozo Juan Pintó.
- 17, el de Jaime Rogé.
- 18, el de Isidro Vilaseca.
- 19, el de Narciso Sarri.
- 20, el de Francisco Bartrina.
- 21, el de Jaime Capdevila.
- 22, el de Pablo Solé.
- 23, el de José Bonany.
- 24, el de Juan Costa.
- 25, el de Antonio Queralt.
- 26, el de Enrique Ferrer.
- 27, el de Antonio Sanclimens.
- 28, el expediente de prófugo de Agustín Xarpell.
- Y 29, el padrón de habitantes formado en 1889.

Otro, señalado de número *ciento treinta y siete*, que contiene varios documentos clasificados con el orden espresado en la página siguiente. Está señalado con la letra B y contiene 154 documentos. Este legajo contiene documentos desde el año 1840 a 1889 y están clasificados con los epígrafes espresados en la segunda página de este fóleo.

[f. 32 v.]

LEGAJOS DE COMUNICACIONES.

En estos legajos hay todas las comunicaciones dirigidas al Ayuntamiento desde el año 1800, clasificadas por años y ordenadas por materias que tienen los epígrafes siguientes:

Número 1, *Administración*, bajo el cual se incluyen los documentos que tratan de presupuestos, cuentas municipales, censo de población, precios de suministros, subsistencias y cualquier otro dato estadístico.

Número 2, *Instrucción pública*, comprende los que se refieren a este ramo, tanto municipal como de interés general.

Número 3, *Reemplazos*. Se incluyen en este título todas las comunica-

ciones referentes a actos de sorteo, excepciones del servicio militar, incorporación de mozos al ejército y demás de esta índole.

Número 4, *Asuntos eclesiásticos*. Se ponen en esta sección todos los oficios referentes a bienes eclesiásticos, funciones de iglesia y demás de carácter religioso.

Número 5, *Bienes y utilidades del Ayuntamiento*. Se insertan en las carpetas de [f. 33 r.] este nombre los documentos sobre espropiación de fincas municipales, inscripciones, censales y demás rentas municipales y posesión de dichos bienes.

Número 6, *Elecciones*. Como lo indica el título, se insertan en esta sección los documentos referentes a elecciones de cargos concejiles y diputados. No se ponen aquí los referentes a nombramiento de empleados municipales, los cuales se insertan en la sección de Indeterminados.

Número 7, *Obras públicas*. Comprende esta sección los oficios que se refieren a construcción de plazas, calles, paseos, cementerios, cañerías de fuentes, edificios, camino, carreteras y su conservación, tanto si son de carácter municipal como público.

Número 8, *Asuntos políticos*. Comprende todo lo referente a cambios de gobierno, revoluciones y partidos políticos.

Número 9, *Juzgados y cárceles*. Abraza la documentación relativa a dichos objetos, condenas, certificados de haberlas estinguido, vigilancia de penados y demás pertenecientes a asuntos judiciales y penales.

Número 10, *Beneficencia y sanidad*, que comprende lo referente a hospitales, sus rentas, administración, asistencia de pobres y demás referente a higiene y enfermedades.

[f. 33 v.] *Guerra civil carlista*, número 11. Contiénese en las carpetas de este epígrafe los documentos relacionados con dicho objeto.

Número 12, *Contribuciones*. Abraza todo lo referente a contribuciones e impuestos que el Estado cobra del Ayuntamiento y los que este hace pagar al vecindario.

Número 13, *Indeterminados*. Se incluyen bajo este epígrafe los documentos que no pertenecen a ninguna de las citadas clasificaciones.

Legajo de comunicaciones número *ciento treinta y ocho*, que comprende [sic] todos los oficios desde 1800 a 1841. Contiene 139 documentos, clasificados de la manera espresada.

Otro, de número *ciento treinta y nueve*, que contiene 205 documentos numerados desde 1842 a 1843, inclusivos.

Otro, de número *ciento cuarenta*, que contiene 281 documentos numerados de los años 1844 al 1847, inclusivos.

Otro, de número *ciento cuarenta y uno*, que contiene 199 documentos numerados de los años 1848 al 1849, inclusivos.

Otro, de número *ciento cuarenta y dos*, que contiene 224 documentos de los años 1850 a 1853.

Otro, de número *ciento cuarenta y tres*, que comprende 218 documentos numerados de los años 1854 a 1856.

Otro, de número *ciento cuarenta y cuatro*, que comprende 244 documentos numerados de los años 1857 al 1859.

[f. 34 r.] Otro, de número *ciento cuarenta y cinco*, que tiene 257 documentos numerados de los años 1860 al 1862, inclusives.

Otro, de número 146, que tiene 153 documentos numerados de los años 1863 a 1866.

Otro, de número 147, que tiene 175 documentos numerados de los años 1867 al 1869.

Otro, de número 148, que tiene 214 documentos numerados de los años 1870 y 1871.

Otro, de número 149, que tiene 252 documentos de los años 1872 y 1873.

Otro, de número 150, que contiene 189 documentos de los años 1874 y 1875.

Otro, de número 151, que contiene 114 documentos de los años 1876 y 1877.

Otro, de número 152, que contiene 221 documentos del año 1878.

Otro, señalado de número 153, que contiene 217 documentos pertenecientes al año 1879. En el Registro de comunicaciones constan explicados estos oficios desde 1 julio del precitado año. Faltan en este legajo las comunicaciones que se espresan en dicho Registro, página 11.

Otro, señalado de número 154, que contiene los documentos o comunicaciones del año 1880, como se espresa en el libro Registro.

Otro, señalado de número 155, que comprende los oficios del año 1881, estractados en dicho Registro.

Otro, señalado de número 156, que comprende los oficios del año 1882, estractados en dicho Registro.

Otro, de número 157, que comprende los oficios del año 1883, estractados en dicho libro.

[f. 34 v.] Otro, de número 158, que comprende las comunicaciones del año 1884.

Otro, de número 159, que comprende las comunicaciones del año 1885.

Otro, de número 160, que abraza los oficios del año 1886.

Otro, de número 161, que comprende los oficios del año 1887.

Otro, de número 162, que comprende las del año 1888.

Otro, de número 163, que comprende las del año 1889.

Y otro, de número 164, que contiene las del año 1890.

Nota.— En el Libro Registro de las comunicaciones recibidas por el Ayuntamiento se estractan, a contar desde 1 julio 1879, los oficios recibidos

desde dicha fecha, y allí se espresan el número de los mismos que obran en los respectivos legajos.

GACETAS DE MADRID

Año 1883:

Una colección encuadrada en rústica, señalada de número 165, que comprende los números de dicha publicación correspondientes a los meses de julio y agosto del expresado año.

Otra en la misma forma, señalada de número 166, que comprende los meses de septiembre y octubre.

[f. 35 r.]

Otra ídem, de número 167, que contiene los meses de noviembre y diciembre.

Año 1884:

Otra colección, señalada de número 168, que contiene el mes de enero.

Otra, de número 169, que comprende los meses de febrero y marzo.

Otra, de número 170, que contiene el mes de abril.

Otra, de número 171, conteniendo mayo y junio.

Otra, de número 172, con julio y agosto.

Otra, de número 173, comprendiendo septiembre y octubre.

Otra, de número 174, contiene el noviembre.

Otra, de número 175, contiene diciembre.

Año 1885:

Otra colección, señalada de número 176, contiene el mes de enero.

Otra, de número 177, contiene febrero y marzo.

Otra, de 178, comprende abril.

Otra, de número 179, contiene el mes de mayo.

Otra, de número 180, el mes de junio.

Otra, de número 181, contiene julio.

Otra, de número 182, agosto.

Otra, de número 183, el mes de septiembre.

Otra, de número 184, contiene octubre.

Otra, de número 185, el noviembre.

Otra, de número 186, el diciembre.

[f. 35 v.]

Año 1886:

Una colección, señalada de número 187, contiene el mes de enero.

Otra, de número 188, el mes de febrero.

Otra, de número 189, el marzo.
Otra, de número 190, contiene abril.
Otra, señalada de número 191, el mes de mayo.
Otra, de número 192, contiene los meses junio y julio.
Otra, de número 193, comprende agosto.
Otra, de número 194, el mes de septiembre.
Otra, de número 195, el octubre.
Otra, señalada de número 196, el mes de noviembre.
Y, señalada de número 197, el diciembre.

Año 1887:

Una colección, señalada de número 198, comprende enero y febrero.
Otra, de número 199, marzo y abril.
Otra, de número 200, contiene mayo y junio.
Otra, de número 201, julio y agosto.
Otra, de número 202, el septiembre y octubre.
Y, señalada con número 203, los meses noviembre y diciembre.

Año 1888:

Una colección, señalada con el número 204, comprende los meses enero y febrero.
[f. 36 r.] Otra, de número 205, marzo y abril.
Otra, de número 206, mayo y junio.
Otra, de número 207, el mes de agosto.
Otra, de número 208, contiene septiembre y octubre.
Y, señalada con el 209, noviembre y diciembre.

Año 1889:

Una colección, señalada con el número 210, comprende los meses enero y febrero.
Otra, del 211, marzo y abril.
Otra, del 212, mayo y junio.
Otra, de número 213, julio y agosto.
Otra, de número 214, septiembre y octubre.
Y otra, del número 215, los meses noviembre y diciembre.

Año 1890:

Una colección, señalada de número 216, contiene los meses enero y febrero.
Otra, de número 217, abraza marzo y abril.
Otra, de número 218, los meses mayo y junio.
Otra, de número 219, los meses julio y agosto.
Otra, de número 220, el septiembre y octubre.
Y otra, de número 221, los meses noviembre y diciembre.

[f. 36 v.]

SENTENCIAS DEL TRIBUNAL SUPREMO

Sala 1ª:

Un tomo, señalado de número 222, que comprende las sentencias pronunciadas por dicha sala desde 19 diciembre de 1882 hasta 31 diciembre de 1884, ambos inclusive, digo 2 octubre.

Otro, señalado de número 223, que contiene las sentencias pronunciadas desde 4 octubre de 1884 hasta el 18 marzo de 1886.

Otro, señalado de número 224, que contiene las pronunciadas desde el 19 marzo de 1886 hasta el 14 diciembre de 1887, inclusive.

Otro, señalado de número 225, que contiene las publicadas desde 22 diciembre de 1887 hasta el 5 abril de 1889.

Otro, señalado de número 226, que contiene las dictadas desde 5 abril de 1889 hasta 3 diciembre de 1890.

Sala 2ª:

Un tomo, señalado de número 227, que contiene las sentencias pronunciadas por esta sala desde 4 enero de 1883 hasta 4 diciembre de 1884.

Otro, señalado de número 228, que comprende las pronunciadas desde 4 diciembre 1884 hasta 30 octubre de 1886.

[f. 37 r.] Otro, señalado de número 229, que comprende las publicadas desde 8 octubre 1886 hasta 19 marzo de 1888.

Otro, señalado de número 230, que comprende las publicadas desde 19 marzo de 1888 hasta el 29 octubre de 1889.

Otro, señalado de número 231, que comprende las publicadas desde 21 septiembre de 1889 hasta 29 octubre de 1890.

Sala 3ª:

Un tomo, señalado de número 232, que comprende las sentencias pronunciadas por esta sala desde 21 mayo 1883 hasta 4 diciembre de 1884, digo junio 85.

Otro, señalado de número 234, que comprende las publicadas desde 13 junio de 1887 a 11 junio de 1889.

Otro, señalado de número 235, que comprende las publicadas desde 1º julio de 1889 hasta 16 diciembre de 1890.

Otro, señalado de número 241, que comprende las publicadas desde 29 mayo de 1885 a 27 junio de 1887.

SENTENCIAS DEL CONSEJO DE ESTADO

Un tomo, señalado de número 236, que contiene las sentencias dictadas por el tribunal de lo contencioso administrativo en los años 1888 y 1889.

[f. 37 v.]

SESIONES DEL CONGRESO DE DIPUTADOS

Un tomo, señalado de número 237, que contiene las actas de las sesiones celebradas desde 18 diciembre de 1883 a 23 junio de 1884.

Otro, señalado de número 268, que contiene las celebradas desde el 24 junio de 1884 al 26 julio del mismo año.

Otro, señalado de número 238, que contiene las sesiones desde 27 diciembre 1884 a 28 marzo 1885.

Otro, de número 239, que contiene las sesiones desde 13 abril 1885 a 30 junio del mismo año.

Otro, de número 240, contiene las sesiones celebradas desde 1 julio de 1885 a 28 junio de 1886.

Otro, de número 242, que contiene las actas de desde 18 noviembre a 24 diciembre de 1886.

Otro, de número 243, que comprende las actas de desde 17 enero a 26 febrero 1887.

Otro, señalado de número 233 [sic], que contiene las celebradas desde 28 febrero 1887 a 28 abril del mismo año.

Otro, de número 245, que contiene las actas de desde 30 abril a 23 diciembre de 1887.

Otro, de número 246, que contiene las celebradas desde 9 enero 1888 a 27 marzo del mismo año.

Otro, de número 247, que contiene las celebradas desde 3 abril 1888 a 30 mayo del mismo año.

Otro, de número 248, que contiene las celebradas desde 1 junio a 4 julio 1888.

[f. 38 r.] Otro, señalado de número 249, que contiene las celebradas desde 3 diciembre 1888 a 28 febrero 1889.

Otro, señalado de número 250, que contiene las celebradas desde 1 marzo a 17 julio 1889.

Otro, de número 251, que comprende las celebradas desde 15 junio a 21 diciembre de 1889.

Otro, de número 252, que contiene las celebradas desde 10 enero a 31 marzo de 1890.

Otro, de número 253, que contiene las celebradas desde 1 abril a 31 mayo de 1890.

Otro, de número 254, que contiene las celebradas desde 2 junio de 1890 a 7 julio del mismo año.

SESIONES DEL SENADO

Un tomo, señalado de número 255, que contiene las actas del Senado desde 14 diciembre de 1883 a 26 julio 1884.

Otro, de número 256, que contiene las actas desde 27 diciembre 1884 a 30 abril 1885.

Otro, de número 257, que comprende las actas desde 1 mayo a 11 julio 1885.

Otro, de número 258, que contiene las actas desde 9 mayo a 8 julio de 1886.

Otro, de número 244 [sic], que comprende las actas desde 9 julio a 24 diciembre 1886.

Otro, de número 259, que contiene las actas desde 30 junio a 31 julio de 1886.

Otro, de número 260, que comprende las actas desde 16 enero a 31 marzo de 1887.

Otro, de número 261, que contiene las actas desde 1 abril a 22 diciembre 1887.

[f. 38 v.] Otro, de número 262, que contiene las actas desde el 9 enero a 30 abril 1888.

Otro, de número 263, que contiene las actas desde 1 mayo 1888 a 27 febrero 1889.

Otro, de número 264, que contiene las actas desde 28 febrero a 18 julio de 1889.

Otro, de número 265, que comprende las actas desde 29 octubre a 21 diciembre 1889.

Otro, de número 266, que comprende las actas desde 10 enero a 30 abril de 1890.

Otro, de número 267, que contiene las actas de desde 1 de mayo a 3 julio de 1890.

[f. 39 r.]

LIBROS

Obran en este archivo los siguientes:

Códigos antiguos de España, por D. Marcelo Martínez Alcubilla. Tiene esta obra dos tomos y comprende todos los códigos antiguos de España desde el Fuero Juzgo hasta la Novísima Recopilación. Está señalada de número 268.

Comentarios al Código Penal de 1870, por D. Salvador Viada. Consta de un tomo señalado de número 269.

Ley de Enjuiciamiento Civil, comentada por D. Emilio Reus. Consta de seis tomos, señalados todos con el número 270.

Estas dos obras están compradas con fondos de Cárceles y el artículo de material de Secretaría, perteneciendo, por lo tanto, a dicho ramo.

Prontuario de Contribución industrial, por la Redacción del Consultor de Ayuntamientos. Consta de un tomo señalado de número 271.

Tratado de Contribución de inmuebles, por D. José Gracia. Tiene un tomo señalado de número 272.

Prontuario de Administración Municipal, por D. Eusebio Freixa. Tiene esta obra cuatro tomos señalados con el [f. 39 v.] número 273.

Censo de Población de 1857. Consta de un tomo señalado de número 274 que contiene, por orden alfabético, el número de habitantes de las poblaciones de España, por orden alfabético [sic], exceptuándose las provincias de América y Asia.

[f. 40 r.]

RELACIÓN DE LOS DOCUMENTOS MÁS NOTABLES DE LOS LIBROS Y LEGAJOS REFERIDOS EN EL ÍNDICE QUE ANTECEDE.

En el libro número 38, titulado *De Lleys y Costums*, obran las siguientes escrituras:

Fóleo

Guillermo, obispo de Urgel, a los nueve idus diciembre del año segundo del rey Enrique, vende a Bernardo Echart una pieza de tierra situada en el punto llamado Paradís, camino de la Canal, por el precio de cien marcosos [sic], moneda de oro. Se desprende de los datos de la escritura que esta finca era la llamada hoy día de la Piedad, u otra cercana 1

Bernardo Echart y su mujer Valentina entregan a Santa María y a sus canónigos los derechos que tenían en las casas situadas debajo la Trilla y bajo del santuario, a cuatro de las nonas de noviembre, año 1033 3

El paborde y canónigos de Santa María conceden varias franquicias a sus vasallos de Solsona, diciendo en la escritura que tenían jurisdicción sobre toda la villa. Les conceden derecho de adquirir y poseer bienes en la misma, sin ninguna servidumbre, y de disponer de los mismos por testamento y ab intestatu, conforme a lo dispuesto en el derecho romano, que puedan acensar casas y tierras, prohibiendo empero dichos contratos a perpetuidad. En las ventas debe entregarse a Santa María la decena parte del precio, cuando se trata de fincas situadas dentro de la villa, y la tercera si el contrato se refiere [f. 40 v.] a inmuebles situados fuera.

Que los vasallos posean quieta y pacíficamente sus bienes, guardando fidelidad a Santa María. Se escribió esta escritura a 6 de las calendas de enero, año 1195 7

El paborde de Santa María, Bernardo, y el Sor. D. Ramón Tarocha y sus hijos Ramón y Huget firman la siguiente concordia. Con motivo de haber construido el segundo algunas obras en un lugar que parece ser una de las plazas inmediatas al convento, que ya antes había donado para cementerio, se conviene en que el paborde, digo, D. Ramón Tarocha, quede en posesión de dichas obras mediante el pago anual de ocho libras de cera a la citada iglesia, y dejando el restante terreno para destinarla [*sic*] a cementerio. Se desprende de esta escritura que el paborde obraba como a representante de la villa. Esta escritura tiene la fecha de 15 de las calendas de setiembre, año 1195 9

El paborde de Solsona Pedro, Hugo de Tarroja y Pons de Pinell firman concordia y ordenan: Que en días de feria y mercado a nadie sea lícito quitar cosa alguna a las personas que concurran al mismo, ni tampoco pignorar; que este privilegio dure desde el lunes por la mañana hasta el miércoles por la noche y se estienda a una legua alderredor de la villa, y si alguien quiere quitar a otro una cosa, por ser deudor o fiador, acuda antes a dichos señores, bajo pena de ocho libras. Esta escritura se hizo el 13 de las calendas de setiembre, año 1201 10

Concordia entre el paborde y canónigos de Santa María, de una parte, y, de otra, los señores D. Ramón Tarocha y su esposa Guaya, sobre el horno [*f. 41 r.*] que de común acuerdo construyeron para cocer pan, cerca de la casa de dichos Tarocha. Año 1160 12

Doña Tarocha y su marido D. Ramón Folch venden a Santa María dicho horno por el precio de 500 moravatines, con exclusiva de cocer pan y prohibición de fabricar otros hornos. Año 1222 15

Pedro Miraval, zelerer de la santa iglesia de Solsona, y D. Ramón Galcerán, bayle de D. Ramón Folch y de su esposa Dña. Tarroia, conceden a Bernardo de Clerá el derecho exclusivo de hacer pregones en Solsona. Año 1240 17

El vizconde de Cardona D. Ramón Folch reconoce al paborde Ferrer y sucesores el derecho de tener en todas las puertas de la villa

recaudadores de las primicias de las huvas que se recojen en toda la jurisdicción del castillo de Solsona, por venir a tal gravamen obligados todos los súbditos del vizconde. Año 1262 19

El mismo vizconde, queriendo reparar agravios hechos a Santa María, reconoce a su paborde Bernardo de Puig de Pons el completo dominio y señorío sobre el castillo de Olius, que a Santa María habían legado el señor de Tarroja y la madre del vizconde. Fecha de la escritura año 1258 22

El vizconde D. Ramón Folch asegura protección y defensa a todas las villas, lugares y derechos señoriales de Santa María, y, en su nombre, al paborde Geraldo, y amenaza castigar a los que atenten contra dicha jurisdicción. Se establece concordia entre los dos espresados señores sobre la forma de exigir deudas los de la una a la otra señoría, en premio de lo cual recibe el vizconde cuatrocientos cincuenta sueldos barceloneses. Fecha de la escritura año 1246 . . 25

[f. 41 v.]

El vizconde de Cardona D. Ramón Folch reconoce al cellerero de Santa María Bernardo de Puig de Pons, al paborde Geralt y a los hombres de la jurisdicción de Santa María los husajes y costumbres que estos tenían; en especial, que no estaban sujetos a las servidumbres de *Hosts* y *Cavalcada*, que tenían derecho a pasar de una a otra señoría y que no podían ser obligados a salir de Solsona. Fecha de la escritura año 1258 28

El vizconde Ramón Folch reconoce a favor del paborde y del convento los siguientes derechos:

Que no haya de darse pasta en los hornos a las mujeres llamadas (parece decir *Besolfere*), que todos los hombres de la señoría del vizconde hayan de llevar [*sic*] *antortas* en los funerales del vizconde y del paborde y que tampoco se ha de dar pasta a los hombres que tienen las palas del horno; y que el paborde pueda nombrar escribano.

Estas declaraciones se hacen en méritos de una demanda presentada al vizconde por dicho paborde Pons y mediante la cantidad de 1.500 sueldos barceloneses que este último entrega a aquel 30

Luego el vizconde reconoce a los prohombres de Solsona que no tenía él derecho a hacer justicia de sangre ni de *Vilacorre* sobre los hombres de la señoría del convento, y que nunca habían ejercitado tales derechos los antiguos señores de Solsona Hugo de Tarroja y doña Tarroja.

Se declara también que el paborde no puede hacer inquisición sobre los súbditos del vizconde, pudiendo sólo llamarlos como a testigos y con permiso de este. Se declara también que los súbditos de las dos señorías, a su gusto y voluntad, pueden cambiar de señorías. Fecha de este reconocimiento año 1270.

[f. 42 r.]

El vizconde D. Ramón Folch reconoce y confirma al paborde Pons todos los husajes y derechos declarados a favor de sus antecesores, especialmente a Gerardo Calvó y Bernardo Belianes. Año 1273 34

Escritura de concordia entre el vizconde D. Ramón Folch y el paborde Pons, en la que se da solución a las cuestiones habidas entre los dos sobre si el primero podía capturar a los criminales que, no siendo de la señoría de Santa María, se refugiasen dentro de la misma, determinándose que siempre que esto ocurriese el vizconde no capturaría dichos criminales, pero que el paborde, requerido por los oficiales del vizconde, espulsaría de su territorio a los delinquentes para que pudiesen caer en manos de las autoridades del vizconde. Año 1283 36

El mismo vizconde promete protección y defensa a las villas, lugares y vasallos de Santa María. Año 1283 37

Escritura en la que el vizconde formula las siguientes pretensiones contra los vasallos de Santa María 38

Que son del vizconde los hombres que lleva y los estranyos de cualquier parte que sean.

Que el vizconde puede llevarse la gente de Solsona, con tal que en un día puedan regresar a la misma.

Que el señor de Cardona cuando ordenaba *Host* [f. 42 v.] y *Cabalcada* hiban a sus órdenes algunos de la señoría de la iglesia.

Que cuando el señor de Cardona está en guerra, los de la iglesia han de hacer centinela y ayudar al vizconde.

Que el bayle del vizconde puede cobrar contribuciones a los vecinos de Solsona.

Que también recogía dinero y trigo y se lo daban los de Santa María.

Pidel [*sic*] el vizconde la observancia interrumpida de la carta de los 10 prohombres sobre escribanía, horno y tortes (*coques*), *capsals* y otras cosas.

Que el 8º capítulo, que trata de las fadigas, no se aplique al paborde, caballeros y hombres estramuros.

Que el señor vizconde acostumbra conceder prórroga de las deudas a las personas de las dos señorías 39

Que los judíos fueron siempre de la jurisdicción del vizconde.

Que en los procesos se pueden presentar testigos de las dos señorías.

Que si alguien de la señoría de Santa María debe a alguna persona de la jurisdicción del vizconde, primero se ha de pedir la deuda de palabra, y, después, hay derecho a pignorarle.

Que judíos y cristianos no deben afianzar en poder de la señoría de la iglesia, sino la del vizconde.

Que el vizconde entienda de los robos, aunque se hayan cometido en la señoría de la iglesia, y de las apelaciones que los hombres de la misma susciten ante el vizconde 39

Que el vizconde entienda en las injurias y males que se cometen en cualquier parte de la villa.

Que nadie pueda hacer imposiciones sobre cosas u honores a favor de cofradías de la iglesia sin aprobación de vizconde.

[f. 43 r.] Que el señor de Cardona hace justicia a todo hombre de la villa.

Todas estas prerogativas pide D. Ramón Folch, reservándose otras a aquí no espresadas, solicitando que sobre la existencia de esos husajes sean interrogados los prohombres de cada señoría.

El paborde y el convento respondieron lo siguiente a las anteriores pretensiones del vizconde:

Que los prohombres de Solsona y cartas han determinado ya lo que debía observarse sobre dichas pretensiones del vizconde.

Que los primeros judíos que hubo en Solsona estuvieron sujetos a la señoría de la iglesia y pueden cambiar de señor lo mismo que los demás habitantes.

Sobre el capítulo de las fadigas de una a otra señoría, dice que los bailes de cada señoría se pueden hacer fadigas, con tal que estén en forma y que puedan probarse si se niegan, y que, en cuanto a los hombres de fuera, se siga la costumbre de los castillos.

Sobre las fianzas, dicen el paborde y convento que si una persona estraña reclama algo de algún hombre de la señoría de la iglesia, se ha de fianzar en poder de la misma; y si algún judío reclama algo de hombres de la iglesia, pero de fuera de la villa, la fianza también se ha de hacer en poder de la iglesia.

Sobre *empares* de hombres extranjeros, responde el paborde que es costumbre que si algún hombre de D. Ramón Folch reclama ropas que están en la señoría de la iglesia, el baile del vizconde pida auxilio al de la iglesia y viceversa, añadiéndose que esto no está bien [f. 43 v.] determinado.

Sobre el capítulo del mael y maellero (que quiere decir carniceros), dice que debe estarse a lo de ley y justicia.

Que ni el vizconde ni la iglesia están obligados a fianzar por las donaciones de tierras que se hagan a la iglesia y cofradías [sic].

Al décimooctavo capítulo dice que los huertos en cuestión, según dicen los prohombres, hacen cesos [sic] y archivo a la iglesia.

Al décimo nono dice que, según manifiestan los prohombres, sobre este particular hay escrituras que determinan la cuestión . . . 41

Siguen luego el juramento y nombres de los prohombres que asistieron a esta escritura, y, luego, se dice: conviniéronse los prohombres al primer capítulo.

Que el vizconde tenga jurisdicción sobre los criminales forasteros que se encuentren dentro o fuera de la villa, pero que si estos delinquentes han atacado hombres o cosas de la señoría del paborde, este lo ha de juzgar. Ignoran, empero, qué se ha de decidir sobre los bienes de estos.

Las demandas civiles o criminales de hombres estraños las decide D. Ramón Folch.

Ítem, convienen dichos prohombres y dicen haber visto que, si hubiese bienes de algún forastero en la señoría del paborde o de D. Ramón Folch y había reclamación, el bayle de D. Ramón Folch hacía amparar dichas reclamaciones por el bayle del paborde.

Convienen también los prohombres que, cuando haya guerra, se defiendan todos y todos tomen parte en ella.

Convienen también que, efectivamente, algunas veces el baile del vizconde ha recogido trigo de los del paborde, pero que esto era voluntario y sin emplear la fuerza 42

[f. 44 r.] Ítem, dicen los prohombres que D. Ramón Galcerán, muerto el vizconde, ha recogido trigo, de dos a tres veces, a los hombres del paborde habitantes fuera de la villa, pero que esto ha sido voluntario 42

Que D. Ramón Folch algunas veces afianza en dinero y trigo a los hombres de la iglesia, y, otras veces, no.

Ítem, que han visto los prohombres como D. Ramón Folch concedía prórrogas a los deudores de ambas jurisdicciones, pero que con esto hacía agravio a todos y, máxime, a los de la iglesia . . . 42

Manifiestan también los citados prohombres haber visto judíos en la señoría de la iglesia, pero unos dicen que pagan contribución al señor de Cardona y otros al paborde; y sobre esto, por lo tanto, no hubo ajuste.

Asimismo, convinieron dichos prohombres que en días de feria y

mercados Pons de Pinell y sus antecesores tenían costumbre de tomar fianzas a todos los forasteros, exceptuados los súbditos de la iglesia y los de las fincas de los prohombres de la misma. Dice, empero, Pons Pintor, baile que había sido de doña Ermesén de Pinell, que él había una vez puesto preso a un hombre de Llanera que había llevado cera en día de mercado y había puesto sal al vino para que pesase más, pero que contra tal captura habían acudido a doña Ermesend, que entonces se encontraba en Solsona, Ramón Desvillaró y Berenger Sarroca; asimismo, otra vez una mujer de Torrents entraba mercancías a los mercaderes de Solsona y dicho Pintor la detuvo, pero vinieron Ramón Desvillaró, que era señor de dicha hembra, y Berengario Zarrocha, que era cereller [sic], y recobraron dicha hembra de doña Ermesén, no sabe cómo 43

Conviene también los prohombres que, si algún [f. 44 v.] hombre de Solsona de cualquier señoría, en día de mercado o feria, hace reclamación, algún forastero no está obligado a fianzar en poder de Pons de Pinell.

Manifiesta, empero, Bernardo de Viladecamps que Pons de Pinell, padre del actual Poncet, le mandó que tomase fianzas de cualquier vecino de Solsona que hiciese reclamación a un forastero, también le mandó que hiciese fianza de todo hombre de la iglesia que estuviese fuera de la villa, a lo cual se resistió dicho Viladecamps y dejó la baila [sic].

Luego sigue la relación de varias disputas habidas sobre este particular en días de feria y mercado, y, en consecuencia, manifiestan los prohombres que, habiendo habido varias disputas entre Pons de Pinell y el paborde, y, por lo tanto, que no pueden dar una decisión terminante.

Asimismo convienen los prohombres que, en días de feria o mercado, si alguien hace reclamación a un forastero ante las autoridades de Pons de Pinell, y, en fuerza de tal reclamación, ha de pagarse alguna cosa a Pons de Pinell, se le debe pagar un tercio o deben avenirse con este 44

Sigue luego la narración de varios casos y disputas que habían habido entre Pons y los otros dos señores, sobre fianzas en días de feria.

Conviene también los prohombres que, si alguno de la señoría de D. Ramón Folch u otro forastero, hace demanda al paborde contra hombres de la jurisdicción de este por deudas que hacen fadiga, tenga el derecho de pignorar si el paborde o sus funcionarios no hacen pagar la deuda, o afianzar en derecho 44

Sobre el décimoquinto capítulo, que trata de la carnerería, los prohombres no pudieron llegar a avenencia.

[f. 45 r.] Convienen también los prohombres que el *mael és franch den Ramon Folch* y que los dos señores deben castigar a los delinquentes, atendiendo al fuero de la persona y no al del lugar, salvo el bando sobre el vino, que debe castigarlo el señor que sea de la bodega 45

Sobre el bando de pesos falsos o de vender una carne por otra, dice el paborde que a él le toca el castigo de semejante falta, pero Pedro de Josa afirma que esto pertenece al vizconde.

Declaran también los prohombres que cualquier súbdito, aunque puede mudar de señoría, pero se ha de seguir siempre la cuestión ante el señor que haya echo fianza.

Luego se establecen reglas para cuando se muda de señoría, después de empezado un pleyto, estableciéndose que si se hace el traslado, después de prestada fianza, y el señor calla después de 30 días de presentada la demanda, sea válido el traslado.

Si se opone dentro dichos días, ha de terminarse el pleito en el espacio de seis meses, contados después de contestada la demanda, y ante el señor que haya echo la fianza. Si hay apelación, sea terminado el pleyto en la misma señoría dentro otros seis meses; la segunda apelación, dentro de cuatro meses, y así las demás. Pasados estos plazos, la nueva señoría a la cual se ha pasado entenderá de las apelaciones 47

Asimismo, dijeron los prohombres que todas las demandas personales, civiles y criminales, que el señor hace contra hombres suyos, que hayan mudado de señoría, las haya de formular en el mismo día que ha presentado la demanda, y, si no lo hace así, el demandado no está obligado a contestar, y de aquellas cuestiones entenderá el nuevo señor.

Asimismo, determinaron que si mientras se está [f. 45 v.] siguiendo un pleyto contra persona afianzada por el señor y se promueve otro, se siga este ante la misma jurisdicción.

Se ordena también que los pleytos se terminen en los plazos arriba dichos 48

Que no es lícito mudar de señoría después de haber cometido algún delito, estableciéndose, empero, una limitación, y es que si no se hace denuncia dentro de quinze días de cometido el delito, entonces se puede mudar de señoría y el nuevo señor entenderá del proceso, salvo si se hubiere ocultado o ausentado el criminal, pues entonces se cuentan los días desde que se haya descubierto el delito o el acusado haya vuelto a su domicilio.

Dijeron también los prohombres que de los plazos legales para terminar los pleytos, se descuentan los días feriados y los concedidos para recibir testigos ausentes.

Que cuando el padre muda de señoría puede obligar al traslado a su esposa e hijos.

Los que no tengan albergue ni familia estarán sujetos a la señoría de la casa o punto donde coman.

El vizconde D. Ramón Folch y el paborde Pons, sus bailes y autoridades, conceden estos usajes a Solsona, en su representación a los prohombres allí espresados, y firman todos la escriptura, a 4 de las nonas de febrero de 1282. Algunos suscriben titulándose *Sabis en Dret* 50

Sigue otra escriptura en la que se dice que para decidir varias cuestiones sobre jurisdicción y usajes, habidas entre el vizconde D. Ramón Folch y el paborde Pons, se determina lo siguiente:

Que el vizconde sea el único que tenga jurisdicción civil y criminal sobre los forasteros que se encuentren dentro de Solsona, y sin distinción de señoría; que [f. 46 r.] el vizconde ausilie a las autoridades del paborde para hacer ejecuciones en los bienes muebles y semovientes que estén en territorio del vizconde y viceversa.

Que si el forastero causa daño a las autoridades del paborde, las autoridades de este le castigarán 53

Asimismo, se declara que D. Ramón Folch no puede exigir los derechos de campaña y cabalcada a los hombres del paborde . . . 53

Se trata también de los derechos que pueden exigir los citados señores a sus vasallos en tiempo de guerra, diciendo que sobre este particular debe observarse la concordia echa entre el vizconde D. Ramón Folch, el paborde Geraldo.

Trata también esta escriptura de las demandas promovidas por los súbditos de Santa María contra caballeros del vizconde, de los testigos súbditos de la iglesia que deben presentarse ante los tribunales del vizconde, de la manera de proceder contra los criminales súbditos de la iglesia, de los apremios y ejecuciones de sentencia y de las fianzas que han de presentar los judíos de la jurisdicción del vizconde cuando entablan demandas contra súbditos de la iglesia 54, 56, 57

Se establece también que el paborde pueda infligir toda clase de penas a los delincuentes, *justicies torrades o cremades, membres trencant o tallant, jayent en lo coltell o coltell posant*, y que sean comunes en los lugares del suplicio, *Forques y Coltells* 58

Que los mismos pregoneros sirvan a los dos señores 59

Que los bailes encargados de inspeccionar las panaderías vigilen cada uno a los de su jurisdicción 59

Que D. Ramón Folch no pueda recibir homenaje de los hijos de los colonos habitantes fuera de la población y pertenecientes a la jurisdicción del paborde 60

[f. 46 v.] Que ni el vizconde ni el paborde obligen [*sic*] a prestar homenaje a los hombres suyos.

Firman esta concordia el vizconde D. Ramón Folch y el paborde Pons, jurando cumplirla y observarla, siendo testigos Arnau Roger, conde de Pallars, Hugo de Mataplana, paborde de Marsella, Ramón de Anglesola y otros, y la suscriben en Solsona, a 5 de las calendas de septiembre del año 1276 61

Otra escritura del vizconde D. Ramón Folch, a 10 de las calendas de abril del año 1291, en la que se dice que solo el *saig* de dicho vizconde puede usar bastón pintado dentro el término de Solsona, y esto se entiende sin perjuicio de la jurisdicción del paborde . . . 62

Sigue otra escritura del vizconde en cuya cabecera manifiesta que en otra echa en poder del notario de Barcelona Jaime de Malvius, fecha 5 de las calendas de septiembre de 1286, constan los usajes de Solsona y jurisdicción del señor espresado y sobre la cual se hacen las siguientes aclaraciones:

Que los carniceros, *masellers*, de la jurisdicción del paborde pueden vender carne en el *masell*, carnicería, del vizconde, quien puede castigar las faltas que aquellos cometan 62

Que los tres pilares de piedra, *forques*, sean comunes para los dos señores 63

Que los pregones en las ferias se hagan a nombre de las dos jurisdicciones.

Esta escritura tiene la fecha del año 1291.

Sentencia arbitral pronunciada por el abad de Cardona Jaime, en las cuestiones pendientes entre el paborde Pons y el vizconde D. Ramón Folch, en la cual se consignan las siguientes resoluciones:

Que el campo *den Pereta* (*Camp*) esté sujeto a [f. 47 r.] la jurisdicción de la iglesia y se continúe pagando a la misma una gallina cada año.

Declara la misma jurisdicción los mansos de Almeda, Baladroces y otros. Fecha 4 de las nonas de diciembre de 1292.

Otra escritura del mismo año en la que dichos vizconde y paborde conceden por vida a Boret de Villará el derecho de hacer pregones 66

Otra, fecha 3 idus julio de 1262, en la que D. Ramón Folch

concede carta de seguridad a las personas y bestias que vayan a los molinos de Cups, de Olius, propios de Santa María, prohibiendo que puedan ser detenidas o pignoradas 67

Sentencia arbitral pronunciada por el vizconde D. Ramón Folch a 13 de las calendas de junio de 1303, sobre ciertas cuestiones habidas entre el paborde Pons y Berenguer de Pinell.

En esta se resuelve que Berenguer no puede afianzar a los hombres de fuera de la ciudad y súbditos del paborde, que en días de feria y mercado vienen a Solsona, pero sí a los hombres de los prohombres de fuera de la ciudad, súbditos de Santa María. Se conmina a los que falten a dicho fallo con la pena de doscientos moravatines de oro 68

Carta del vizconde D. Ramón Folch, otorgada a 12 de las calendas de junio del año 1303, en la que, confirmando la sentencia anterior, dice que con ella no entiende tener jurisdicción alguna sobre los hombres del paborde. Ratifica los reconocimientos anteriormente hechos, y, especialmente, la carta otorgada a favor del obispo de Vich, entonces paborde de Solsona, ante el notario de Barcelona Jaime de Maliu, a 5 de las calendas de septiembre de 1277 . . . 73

Carta de guía y seguridad, a 5 idus abril de 1296, [f. 47 v.] en la que el vizconde promete protección y seguridad a los hombres del paborde que se dirijan a los molinos de Cuiquipes, llamados dels Cups, prohibiendo que puedan ser detenidos por deudas ni otros motivos 74

Concordia entre el vizconde D. Ramón Folch y el paborde de Santa María Berenguer, ante el notario Bernardo Pallerés, en la cual acuerdan someter las cuestiones de jurisdicción que tenían, al obispo de Urgel, a D. Hugo de Cardona, arcediano de Barcelona; a Berenguer de Arguilagués, arcediano de de [sic] Seo de Urgel, bajo pena de mil cien morabatines de oro, pagaderos por el infractor de lo concordado. Se firma esta carta de compromiso en la iglesia de San Pedro de la villa de San Cugat del Vallés, a los primeros de los idus de diciembre de 1310 77

Siguen luego las diligencias de entrega de prendas a los árbitros, consistentes, tanto por parte de D. Ramón Folch como por el paborde, en varios caballos y mulas que juntos formaban el valor de 1.000 morabatines de oro por cada parte. Luego dicho notario del señor rey publica la sentencia de los árbitros, que es como sigue . 78

Que se concede un plazo hasta la próxima fiesta de la Circuncisión, para que el vizconde absuelva a los hombres de la iglesia de todo homenaje, fidelidad y sacramento que le hubiesen hecho y anuladas las escrituras en que tal obligación se hubiese constituido 74

Que dentro dicho plazo los hombres del vizconde presten homenaje al paborde y, viceversa, los de este al vizconde, sin que con esto se entienda disminuir ni aumentar la jurisdicción y derechos de ambas partes 79

Que el paborde tenga jurisdicción de mero y listo [*sic*] imperio sobre los hombres de la iglesia y sobre los de dichos hombres . . 80

Que, en consecuencia, el vizconde cancele y anule todas las fianzas tomadas a dichos hombres.

[f. 48 r.] Que el paborde Beranguer venda por treinta mil sueldos barceloneses, al vizconde, los derechos que aquel tiene sobre los manzos de Lladurs, Llobera, Vilamantells, Trajiner, Vilapensí y Verús, Vandellor, Viladot, Colomé, Torradeflot y Vilabernat; cuyos últimos mansos, se dice, están en el término del castillo de Solsona 81

Que dicho precio sea depositado en el convento de dominicos de Barcelona, hasta que el paborde compre fincas con dicha cantidad, espresando su prosedencia en las escrituras que otorgue 82

Confírmase la costumbre de poder mudar de señoría 82

Se ordena destruir los muros que, durante los días de discordia, había hecho construir el vizconde incluyendo casas de la iglesia dentro de sus dominios; y se manda que el paborde circuya sus casas con nuevos muros.

Que el vizconde restituya la escribanía y el horno al paborde . 83

Que se ratifiquen las concordias anteriormente celebradas entre las dos jurisdicciones.

Y, por último, que los jueces se reservan el derecho de interpretar y aclarar esta sentencia, que fue leída y publicada en la iglesia de San Pedro de la villa de San Cucufate, a 8 de los idus de diciembre de 1310, a presencia del vizconde y del paborde, delante de varios caballeros, sacerdotes y religiosos que allí se espresan 84

Otra escritura, fecha 6 de los idus de abril, años cuarto del rey Roberto, o sea, año 992 de nuestra era, en la cual el conde de Barcelona Armengol, constituído en su palacio del marquesado de Olius, y asistido de los funcionarios de su corte, hace donación de la Muntada, de Olius, a la iglesia de Solsona, [f. 48 v.] y, en su nombre, al prior Raimundo, cuya iglesia dice había hecho construir su abuelo 86

Sentencia arbitral dictada por el obispo de Lérida Arnau, con

motivo de las cuestiones habidas entre el paborde de Solsona y el obispo de Urgel, sobre jurisdicción eclesiástica en dicha villa. No consta la fecha. En ella se resuelve que el obispo de Urgel no tenía derecho a visitar la pabordía de Solsona y que no estaban sujetos a su jurisdicción, sino a la del paborde, los clérigos y vasallos de Santa María. Que el paborde tenía la cura de almas de dicha villa, pero que el obispo de Urgel podía entender en causas matrimoniales y de ejecución de testamento, cuando a sus autoridades acudiesen los de Solsona 88

Carta de compromiso entre D. Ramón Folch y Poncet de Pinell, carland del castillo de Solsona, en la que se determina, oídos los pareceres de Jaime, abad de Cardona, y de Guillermo Ramón de Josa, que los mercados de Solsona, desde el lunes a hora de vísperas hasta el miércoles a hora de tercia, sean privilegiados y que dicho carland entienda en las cuestiones que se susciten entre los concurrentes del mercado, exceptuados los gitanos.

Que los bailes del carland y del conde entiendan en los delitos que se cometan, pero si contra el delinquente se dicta pena de *Vilacorre*, de muerte o pérdida de miembro, como esto es de mero imperio, se entregue el delincuente al conde para que este lo castigue; y, si conmuta la pena en multa, esta debe dividirse entre el carland y el vizconde. Fecha de la concordia, 1 primero de los idus de noviembre de 1285.

Viene luego la cita de una carta de intestia y exorquía, hecha por el señor Nuch de Tarroja a favor de los hombres de Solsona, y se dice que dicha [f. 49 r.] carta está en poder del vicario del castillo de Solsona, sin relatarse el contenido de la misma.

Viene luego un largo comentario en latín de la sentencia arbitral dictada por el obispo Arnau, de Lérida, y relatada ya, sin que conste el nombre del autor de dicho comentario, ni la fecha 90

Luego hay una nota en la que se declara el nombre del copiante de este libro, Miguel de Jou, maestro en artes y bachiller en medicina, graduado en la Universidad de Montpellier.

Al final hay un índice bastante detallado de todas las espresadas escrituras 96

LIBRO NÚMERO 43:

Este libro contiene varias partidas de gastos, hechas por los cónsules de la jurisdicción del abad en el siglo décimo sexto, certificadas por el notario D. Pedro Mártir Andreu. Como notables pueden señalarse las siguientes:

Gastos hechos para conservar la Font del Corp	3
Ídem, para el portal de Vandelort	4
Ídem, para las fuentes de Lladurs	4
Ídem, para la Mare de la Font	4
Ídem, para el portal de Olivelles	6
Para las murallas	6
Ídem, para impedir el contagio de la peste	11
[f. 49 v.] Ídem, para pagar los campaneros y guarda campos	14
Salario del cónsul Pedro Ripoll y músicos en las procesiones	14
Para la capilla y monge de San Bartolomé	14
Cera para el monumento	15
Para el encargado del reloj, para el vicario en días de tempestad, para el pesador de la moneda y manchador del órgano	18
Salario al vicario para la publicación de las fiestas, cirios de Corpus y del Santísimo Sacramento y trabajos de parar el monumento	19
Para las banderetas del campanario	19
Para el pesador del torno de la harina	19
Salarios a los encargados de abrir y cerrar los portales	20
Construcción de campanas y del campanario	21
Construcción de la campana Malgreida	22
Campanilla de las almas	22
Campana de la Virgen María	23
Construcción de la Torre de les Hores	24
Fiestas y funerales por la batalla de Lepanto	25
Cera para los viáticos	25
Maestro de enseñanza	32
Maestra de niñas	32
Construcción de una escuela	33
Procesión al santuario del Hort	38
Pago de criados y medicinas para el hospital den Llobera	38
Obras en este edificio	40
[f. 50 r.] Gastos para la guerra	42
Sermones de Cuaresma	44
Pagos de censales	54

LIBRO NÚMERO 44:

En este libro hay las actas de aprobación de cuentas municipales desde el año 1648 a 1737.

En ellas consta que ya en el año 1692 se entregaban a la Virgen del Claustro 15 cuartanes de aceite para mantener la lámpara de la ciudad	112
Ídem, en las cuentas de 1694	129
Ídem, en las de 1695	138
Ídem, en las de 1698	162
Ídem, en las de 1699	171
Figuran varios gastos para la guerra, en el año 1684 . . .	73 [sic]
Arrendamiento del molino en 1697 por 60 libras y del pozo del hielo por 385	161
En 1708, arrendamiento del molino por 50 libras	240
Ídem, ídem, del pozo del hielo por 445	240
En el año 1710 figuran 15 cuartanes aceite para la lámpara del Claustro	248
En 1726 constan pagadas 19 libras, 18 sueldos, a N. S. del Milagro por pension de un censal	303
Ídem, en acta de 1729 constan 350 libras pagadas a dicha administración	310
Ídem, en acta de 1732 donde consta también la lámpara del Claustro	315

[f. 50 v. / p. 51]

LIBRO NÚMERO 45:

Se anotan en el mismo los ingresos y gastos municipales desde el año 1693 al 1701.

En el folio 17 constan varios gastos hechos para la guerra .	17
Constan pagadas 33 libras al convento de capuchinos por los sermones de Cuaresma y Adviento	28
Ídem, 4 libras, 14 sueldos, de <i>burell</i> comprado en la muerte del ermitaño de San Bartolomé José Regués	29
Ídem, 10 libras para los pobres del hospital	29
Ídem, 144 libras por sueldos de capitanes y gefes del ejército .	31
Ídem, a Gerónimo Però 25 libras por los caños de las fuentes .	32
A Ramón Borrells, músico en la fiesta de Corpus, 10 libras .	32
Al Dr. Ramón Vilafranca, por la enseñanza de gramática, 38 libras	32
Ídem, a Ramón Borrells y demás músicos que tocaron en la misa y procesión de Corpus, 10 libras	32

Al convento de dominicos de San Miguel de Llobera, por una pensión de censal, 25 libras, 9 sueldos	33
Al carcelero, por manutención de soldados fugitivos en la prisión del castillo, 2 libras, 8 sueldos	34
Al administrador del hospital de Pedro M. Colomé, por una pensión del censal que hace el Ayunta-[p. 52]miento a la fundación de dicho hospital, por varias pensiones, 100 libras	35
A los administradores del Claustro, por los gastos que, según costumbre, paga el Ayuntamiento en la fiesta mayor, 20 libras .	36
Gastos de la guerra, 36 libras	36
Ídem, de <i>comuni</i> , 6 libras	37
A María Salomona, encargada de servir los pobres del hospital	38
<i>Als campaners</i> , por los toques en días de temporal, 8 libras	41
Productos del arriendo del molino, 60 libras	52
Alistamiento de soldados para la guerra, referentes a Solsona y pueblos de la comarca	69
Pagadas 20 libras a Antonio Alterachs, por obras hechas en la casa de la Torre de las Horas, año 1694	81
En el mismo año, pagadas 19 libras por portes de los tabernáculos de los Santos Mártires y Virgen del Claustro	83
En el mismo año, a Mauricio Illa, maestro de bachilleres, por sus honorarios de maestro, 15 libras	87
En el mismo año se pagan 20 libras a los cónsules Valonga, Jaltar, Rotgés y Farrer, por su salario de acompañar a los cónsules en las fiestas <i>añales</i> y de <i>tercer diumenge</i>	87
En el año 1695 se pagan 17 libras por vestidos de los cónsules [p. 53] En el mismo año se pagan dos libras por el toque de la oración de almas del purgatorio	90
Se pagan 18 libras por los gastos de la procesión de los Santos Mártires	145
Ídem, 10 por la música en las fiestas de los Santos Mártires y N. S. de Agosto	199
Ídem, al convento de caputxinos 6 libras por remuneración de ayudar a bien morir	200
Para las palmas de los cónsules 4 libras	207
En el año 1697, para fortificación del castillo de Cardona, 129 libras	208
A los somatenes que han ido a socorrer a Barcelona, en raciones de pan, 105 libras	238
Pagadas, según costumbre, 4 libras para las fiestas del Carnaval	239
A los caputxinos, por la carne que, según costumbre, les da la ciudad, 6 libras	264
	265

En 1697 se pagaron 11 libras por reparaciones en la casa de la Torre de las Horas	267
En el mismo año, al sastre José Bordons, por <i>ventalls</i> para los cónsules, mostafás y maceros	268
En el mismo año se pagan 7 libras por refrescos dados a los cónsules y prohombres en las fiestas de Ntra. Sra. de Agosto, Septiembre y de los Santos Mártires, año 1697	271
En el mismo año se pagan 14 libras por los soldados que han venido con el convoy real	271
En el mismo año se pagan 42 libras por un regalo de gallinas, [p. 54] cordero, quesos y demás, hecho al Príncipe de Armestad, que ha visitado la ciudad	274
En el mismo año se pagan 28 libras, 18 sueldos, por la fábrica del portal de Llobera	275
Al convento de dominicos 3 libras, 9 sueldos, por carne	276
En el mismo año se pagan 24 libras, 10 sueldos, por el tafetán carmesí de las becas de los cónsules	278
A D. Antonio Riu de Cans, por compra de patios en la plaza Mayor, 118 libras	281
Por la carne que se entraga al obispo, 16 libras, 10 sueldos	284
En 1698 se pagan 275 libras en lución [<i>sic</i>] de un censal que se hacía a N. S. del Claustro, creado ante el notario Vallonga, a 20 noviembre de 1696	330
A N. S. del Claustro por dos pensiones del censal que presta a la misma el Ayuntamiento, en los años 1698 y 1699, 30 libras	405
Al beneficiado de N. S. del Castellvell, por la pensión de otro censal, 15 libras	405

LIBRO NÚMERO 46:

Constan en este libros [*sic*], entre otras, las partidas siguientes:

En el año 1705 se pagan 3 libras para reparar los tambores del Consejo	23
Por cera gastada cuando se paseó la [p. 55] imagen de la santísima Virgen del Claustro, 62 libras en el mismo año	43
En el mismo año, al masip del Carnaval, 4 libras	45
Al encargado de los pobres del hospital, 17 libras	45
Al beneficiado de N. S. del Castellvell, por pensiones de un censal, 25 libras	46
Por los <i>ventalls</i> de los cónsules, mostafás y maceros, 4 libras	46
Por gastos de las procesiones de los Santos Mártires y Virgen del Claustro, 20 libras	47
Por gastos de los somatenes que han ido a Barcelona, 2 libras	47

Por acarreo de arcabuces a la villa de Berga, por orden del rey Carlos III, en el año 1705, 2 libras	49
Por las fiestas que se hicieron en la proclamación de dicho rey, 11 libras	50
Gastos hechos con motivo de las pendencies entre esta ciudad y la villa de Cardona, 93 libras	51
Por un viaje del síndico D. Juan de Miquel	52
Gastados 22 sueldos por un sello para la ciudad, en dicho año	54
Se pagan a José Bajona 19 libras por cuatro vasos de plata que ha construido para la ciudad	55
Se pagan 15 libras cuando vino D. Juan de Miquel a tomar posesión de la ciudad para el rey don Carlos III	56
Por reparaciones de murallas 99 libras	57
[p. 56] En el año 1706 se gastan 11 libras por las fiestas ordenadas por el rey con motivo de la conquista de Valencia	69
Por los vestidos de los cónsules, en dicho año, 196 libras	119
A José Bordons se pagan 22 libras por el retrato de Carlos III	127
A Antonio Vilafranca, por una acequia hecha en la subida de la Creu Blanca, en 1707, 4 libras	148
Pago 25 libras a la administración del Claustro por pensiones de un censal, en 1709	400
En 1711 se pagan al comandante de las tropas de Felipe V 392 libras	486
Siguen anotándose crecidos gastos, de los cuales se desprende que estuvieron en Solsona mucho tiempo las tropas de dicho rey, mantenidas por la ciudad.	

LIBRO NÚMERO 47:

En este libro de cuentas constan, entre otros, los datos siguientes:

En el año 1786 se arrendaba sólo la casa del molino de la ciudad, por estar este ya inutilizado	2
A las monjas de la Enseñanza se les pagan 67 libras por dos pensiones de un censal	7
Al santuario del Milagro, por pensiones de un censal, 130 libras	8
A la Unión de Presbíteros, por ídem, 45	8
[p. 57] A la Comunidad de la catedral, por asistencia a la procesión de la Virgen del Claustro, 8 libras	9
A los capuchinos, por los sermones de Cuaresma y Adviento, 35 libras	9
A los escolapios, por la enseñanza, 161 libras	17

En las cuentas de 1787 figura el alquiler para la casa de los religiosos escolapios, hasta tener el nuevo edificio que se está construyendo, y el salario que se les da para la enseñanza de primeras letras, gramática, retórica y poesía; total, 161 libras .	17
En dicho año el cargo fue de libras 3.667, y la data de 2.401 .	20
En las cuentas del año 1792 constan pagados censales al convento de monjas	55
A D. Luciano Aguilar	55
Al Santuario del Milagro	55
Al beneficiado de Castellvell	55
Al colegio de dominicos	56
A la cofradía del Santísimo Sacramento	56
A la Virgen del Claustro	56
A la Unión de Presbíteros	57
A la causa pía del abate Llorens	57
Al convento de capuchinos, por sermones	58
En las cuentas del año 1812 aparecen las siguientes partidas:	
A los encargados de abrir y cerrar las puertas de la ciudad, 11 libras	217
Para la cera del monumento, 35 libras	218
Para las palmas del Domingo de Ramos, 40 libras	218
Al convento de capuchinos, 26	219
A las monjas, 15	219
[p. 58] Al hospital 20 libras.	
A D. Antonio Girabanques y D. Domingo Soler, comisionados para las fiestas y jura de la Constitución, 305 libras . .	220
Se trata, también, del censal de Berga	221
En el año 1825 se desprende que a los seis regidores y un síndico, de que constaba el Ayuntamiento, se les daba un salario total de 466 libras, 13 sueldos	305
En el año 1826 satisface la villa de Berga 60 libras por una pensión del censal de 2.000 libras	310
Se cobra también en dicho año por los productos de las tierras de Censades, Godés y Merli, 2.389 reales	310
Por la casa del molino 138 reales.	
Por el arriendo del hostal 3.000 reales	310
En el año siguiente, 1827, ingresaron en arcas por el alquiler del molino 138 reales.	
Por los productos de las tierras de Censades, Godés y Merli, 341 reales	318
Por el arriendo del mesón 2.837 reales.	

En el año 1827 constan pagadas varias cantidades para el sostén de voluntarios realistas que bloquearon la plaza de Cardona 322

En 1828 percibe el municipio por el alquiler del molino 138 reales.

Por las tierras de Censades, Godés y Merli, 341 reales; por el mesón 2.837 326

En 1828 ingresan 138 reales por alquiler de la casa del molino, por las tierras de Censades, Godés y Merli, 1.502 reales 335

[p. 59] Por el mesón 2.500 reales.

En el año 1828 constan pagadas pensiones de censales a los siguientes:

Convento de monjas, a la Rv. Unión, a D. Felipe Ignacio de Miquel y Blondel y D. Buenaventura de Sans y Gregorio, sucesores de D. José Mas; al convento de dominicos, a la Virgen del Claustro, a D. Fernando y Dña. Ramona Folch, a la cofradía del Santísimo Sacramento, a D. Ramón Bordons, a D. Luciano Aguilar, a la causa pía del Iltre. Bartolomé Traveset, al cabildo catedral, a la Rv. Comunidad de Peramola y al beneficio de San Pedro 338, 339

En el año 1829 ingresan por arriendo de la casa del molino 138 reales; por las tierras de Merli, Godés y Censades, 2.905, y, por el hostel, 1.066 248

En el año 1831 se pagan 1.278 reales por gastos hechos en la defensa de esta ciudad contra las tropas de Cardona y asistencia a voluntarios realistas enfermos 377

En el año 1830 se pagan los censos expresados al principio de esta llana y, a más, otro al hospital 383

LIBRO NÚMERO 50:

Este libro está mutilado. Está escrito a últimos del siglo 17 y principios del 18. En él hay una relación circunstanciada de los funerales que se hicieron a la reyna Dña. María Luisa [p. 60] de Borbón, esposa del rey D. Carlos II, de los festejos celebrados en la entrada del obispo de esta ciudad F. Juan de Santa María Alonso, del recibimiento y manera de recibir al virey de Cataluña y de los gastos hechos a favor del Archiduque de Austria D. Carlos III 28, 40, 41, 52

LIBRO NÚMERO 52:

En este libro se consignan los censos y pensiones que pagaba la ciudad en el siglo 17; y en muchas notas se citan las fechas de creación de los

misimos. Al principio del libro se relacionan las subastas que cada año se hacían, arrendando los diferentes arbitrios del Común.

LIBRO NÚMERO 53:

En este libro se anotan los censales o pensiones pagadas desde el año 1770 hasta el 1829, y se enumeran los siguientes censos:

Uno a N. S. del Milagro, capital 2.180 libras, pensión 65 libras, 89 sueldos	1
Otro al Cabildo de Solsona, capital 700 libras, pensión 21	9
Otro a la Unión de Presbíteros, capital 500 libras, pensión 15	19
Otro a la Comunidad de San [p. 61] Lorenzo de Morunys, capital 300 libras, pensión 9	27
Otro a la causa pía del Rv. Jaime Barber, capital 100 libras	37
Otro al monumento de la catedral, capital 100 libras	46
Otro a la cofradía de San Sebastián de Solsona, capital 15 libras	56
Otro a los herederos de Domingo de Rovira, de capital 2.000 libras	66
Otro a los herederos de D. José Llobet, de Solsona, de capital 500 libras	77
Otro al beneficio de la Santísima Trinidad, de capital 100 libras	87
Otro al convento de monjas de la Enseñanza de esta ciudad, capital 1.120 libras	97
Otro a José Fórnols, notario de Solsona, capital 300 libras	107
Otro a la cofradía del Sacramento de Solsona, de capital 1.110 libras	117
Otro de 1.175 libras a la causa pía del abate Llorens	127
Otro de 165 libras al I. Congreso de Canónigos de Solsona	137
Otro de 138 libras al Dr. Luciano Aguilar	147
Otro de 200 a la Comunidad de Peramola	157
Otro de 1.151 a D. José de Bordons y de Mata	166
Otro de 592 a los albaceas del Dr. Coma y Monjo, que pasa al Claustro	176
Otro de 299 al convento de monjas, antes a Pablo Alinyá	186
Otro de 62 a los herederos de José de Graner	196
Otro de 112 a los herederos del Dr. José Pallerés	206
Otro de 440 a D. Francisco Fraga, de Barcelona	216
[p. 62] Otro de 517 libras al administrador de la causa pía de Vallonga	226
Otro de 200 a las Almas del Purgatorio	239
Otro de 1.000 a la Virgen del Claustro	249

Otro de 500 a José Fórnols, notario de Solsona	261
Otro de 140 a José Martí, de Solsona	271
Otro de 400 al beneficio de Santa Lucía	281
Al final hay un resumen de capitales de censos que asciende a 15.919 libras	293
Otros, de capital total 816 libras, al convento de dominicos de esta ciudad	305
Otro al hospital, de 200 libras	315
Al albaceazgo de Sureda, otro de 210	318

LIBRO NÚMERO 60:

Demanda de interdicto posesorio entablada por el Ayuntamiento ante la Audiencia de Barcelona, contra Isidro Parcerisa, alias Grau, vecino de Lladurs, por haber perturbado a dicha corporación en la pacífica posesión de una pieza de tierra lindante con la heredad Grau	11
Cuestión grave y ruidosa entre el obispo Mezquía y el Ayuntamiento, sobre los hornos	18
Información hecha en 1757, por orden del corregidor de Cervera, sobre el coste de la conducción de aguas de Lladurs	20
Sobre el horno, cuestiones entre el obispo y el Ayuntamiento	25
Sobre lo mismo	69
[p. 63] Arrendamiento en pública subasta del puente de la Frau a Guillermo y Pablo Però, en el año 1758, por el precio de 1.635 libras, y que debía estar concluido en junio de 1761	84
Concordia firmada entre el Ayuntamiento e Isidro Parcerisa, dueño de la heredad Grau, sobre posesión de piezas de tierra lindantes con esta heredad	103
El baile episcopal D. José Torras, en 1759, presta juramento en el altar de la S. Trinidad, ante el vicario general, de desempeñar bien y fielmente su cargo	141
Ídem, del baile ducal D. Estevan Montaña	142
Trata de la demanda entablada por el Ayuntamiento en el año 1761 contra el dueño del manso Mariscots por pretender la posesión de una finca situada cerca de dicha heredad	276
Sobre varios defectos de construcción encontrados en el Pont de la Frau por el perito nombrado por el Ayuntamiento y promesa del constructor de corregirlos. Año 1761	275
Guillermo y Pablo Però, en 1762, firman carta de pago al Ayuntamiento del precio de la fábrica del Pont de la Frau	309
Información sobre el coste y distancias de la cañería de las fuentes de Lladurs	339

LIBRO NÚMERO 62:

Escritura del año 1769 sobre linde-[p. 64]ros de la heredad
Rebullosa y distrito de Solsona por la parte de Castellvell 83, 84, 89

Relación de las plantaciones de árboles hechas en 1769, en la
cual se consigna que el número de vecinos de Solsona, sin contar
los eclesiásticos, es de 347 101

Sobre derecho de pastos que tenía el Ayuntamiento sobre la
heredad Canal 104

Relación jurada de lo que produjeron los propios y arbitrios
en el año 1769 128

LIBRO NÚMERO 63:

Contiene una historia de la ciudad de Solsona y recuerdos religiosos de
los pueblos de su obispado. Consta de tres tomos, al final de cada cual hay
un índice extracto de su contenido.

Nota: Los libros de que no se habla en esta relación están explicados ya
en el índice de los mismos.

LEGAJOS

LEGAJO NÚMERO 86:

Número de los documentos [*al final de cada entrada descriptiva
del document*]

En los números del 1 al 13 hay escritos sobre edificación de
torres y murallas de la ciudad, sobre las fuentes de Ladurs, venta
que los monges de Tabérnoles hacen a Bernardo Cinca de un
campo de Ladurs, juramento y atribuciones de los cónsules, cesión
del abad de Tabérnoles a favor del vizconde de [p. 65] Cardona de
todos los derechos que aquel tenía en el pueblo de Lladurs, una
rodalía de año 1479 y unas ordinationes de la Mostafacería.

Confirmación de privilegios a Solsona, hecha por la vizcon-
desa Beatriz 16

Trata de una petición que hacen los cónsules de Cardona al
conde de dicho título 21

Restos de un antiguo libro en pergamino, en los que hay unas
cuentas de pan, ordenanzas sobre los ganados que se espacientan
en el distrito, fijación de pesas y sobre la carnicería 22

Contiene este número varios papeles sobre la heredad
llamada Trota 24

Trata este número del manso Alsina, servidumbre de yerbas
que sobre este tenía el Ayuntamiento 27

Restos de un antiguo cuaderno que contiene varios acuerdos
del municipio en el siglo 16 28

Acuerdos y arbitrajes sobre los mansos Coloma y, digo, sobre los mansos la Canal y Vilabernat, en el año 1558 y otros del mismo siglo	29
Cesión al Ayuntamiento, en 1558, del manso Vilabernat	30
Permuta, en 1558, de un trozo de tierra, celebrado entre el dueño del manso Cantons y Juan Joval	31
Arriendo hecho en 1509 por el procurador de la abadía a Pedro Rebullosa, del Castellvell, de un yermo	32
Año 1535. Confirmación de privilegios a favor de la ciudad	33
Año 1578. El duque de Cardona, residente entonces en Arbeca, escribe a los cónsules de Solsona para que cesen los pleitos con el abad	39
Manuscrito latino del año 1574 que trata de los pleitos que tenía el Ayuntamiento con el [p. 66] con el [sic] abad	40
Trata este documento de un censal de 400 libras que los condes de Cardona habían pedido al Ayuntamiento de Solsona	41
En 1584 los cónsules del abad piden permiso para pedir un censal de 400 libras para socorrer las necesidades del pueblo	45
Año 1550. Requirimiento por parte del administrador del abad a la familia de Simeón Traveset sobre pago de ciertos impuestos sobre la herencia, negativa de esta y de los cónsules	46
Constituciones del cabildo de la catedral	47
Se trata de una causa criminal instruida contra dos monjes agustinos de esta iglesia, Carlos Aranxarpí y Estevan Castells, por robo y homicidio	48
Sobre venta de yerbas a Bartolomé Tomasa, del manso Canal	49
Es un cuaderno de papeles en el que hay el traslado de un famosos pleito habido entre el Ayuntamiento y los mostafás sobre atribuciones de estos. Año 1597	50
Año 1594. Apunte sobre venta de terrenos del manso Grau	51
Ordenanzas estendidas en pergamino sobre la Mostafacería. Se desprende que los mostafás cuidaban y dictaban órdenes sobre todo lo concerniente a comestibles. Son del año 1590	52
Ídem	53
Sobre un pleito	54
Notas sobre la consagración de la catedral en el siglo once	56
Decreto del arzobispo de Tarragona para que los administradores de la cofradía de las Almas puedan vender el pan recogido. Año 1594	57
[p. 67] Año 1591. Sobre pretensión de los canónigos de la abadía de gastar 500 libras para la construcción del altar mayor de la abadía	60

Convenio entre el Ayuntamiento y el duque de Cardona sobre el pago de un censo de 4.000 libras que este debía a dicha corporación. Año 1590	61
En 1562, sentencia arbitral sobre disputas del Ayuntamiento sobre el manso de la Canal	62
Sobre las exequias fúnebres hechas en Cardona el año 1568 al príncipe don Carlos	63
Manuscrito sin fecha en el que se describen los linderos del distrito municipal de Solsona, sobre todo por las partes de Olius y Lladurs, y se trata de los puntos indicados donde el Ayuntamiento tenía servidumbre de pastos	64
Venta de la casa llamada de la Torre de las Horas, o sea, de Isanta. Condiciones impuestas al comprador en el año 1566 de dirigir el reloj	65
Libro de cuentas, gastos e ingresos, en los años de 1562 a 1567.	

LEGAJO NÚMERO 87:

Escritura del año 1602 sobre derecho o servidumbre de yerbas que el Ayuntamiento tenía sobre dicho manso [sic] . .	1
Año 1600. Ordenaciones compuestas por los individuos del municipio y los priores de las cofradías de San Marcos, San Andrés y San Eloy para el gobierno de la <i>Botiga dels pobres</i> , depósito de granos para socorrer necesidades	2
Año 1604. Sentencia arbitral sobre disputas entre los cónsules del duque y los del obispo por haber estos creado un nuevo macero y comprado mazas de plata y gramallas de grana, cuando se creó el obispado, a cuyos gastos debían concurrir los cónsules del duque	4
El obispo don Luis Sans y la duquesa de [p. 68] Cardona doña Juana de Folch aprueban dicha sentencia arbitral	5
Documento librado por el notario de esta ciudad don Pedro Mártir Andreu en el que se extractan los principales privilegios de la ciudad de Solsona. Este documento es del año 1659	7
Documento sobre un pleito que en la Audiencia de Barcelona tenían D. Tomás Villaró y otros vecinos contra el Ayuntamiento. Esponían aquellos que en el año 1711 las tropas enemigas mandadas por el comandante Grafetón pidieron al vecindario 3.360 libras, bajo amenaza de saqueo, y, para satisfacer las mismas, los demandantes tomaron a préstamo dinero a censo a las comunidades de la catedral y del hospital, y a la administración de N. S. del Milagro. Pedían que se obligase al Ayuntamiento a	

responder de dichos censos. Dicha demanda es del año 1712 . . .	8
Carta fechada en Tarrasa a 3 julio de 1651, de la Diputación catalana, pidiendo auxilios para Barcelona, caso que se viesse de nuevo invadida por el enemigo	9
Carta sobre el pleito entre el obispo y el Ayuntamiento, en mérito del cual fue este excomulgado. Año 1613	11
El año 1673 felicita el Ayuntamiento al duque de San Germán por haber sido nombrado capitán general de Cataluña	12
Rafael Montagut escribe desde Roma al Ayuntamiento, en 2 diciembre de 1613, sobre el pleito ya indicado	14
Narración impresa y en verso de las fiestas que se hizieron e l año 1605 para dar gracias a la santísima Virgen del Claustro por el beneficio de la lluvia	15
Arrendamiento de las panaderías en el año 1700	17
[p. 69] Carta del duque de Alburquerque para que la ciudad de Solsona secunde los piadosos deseos del rey, rogando al Sumo Pontífice que declare dogma la Inmaculada Concepción de María. Fecha, 4 septiembre 1617	18
Otra del rey sobre lo mismo	19
Fecha 1670. Memorial de los cónsules al virey de Cataluña, pidiéndole permiso para imponer la contribución de un veinteno para pagar a los acreedores. Dicho veinteno se refiere sobre los granos y vendimia, y se ve que el obispo se oponía a dicho gravamen	22
El duque de Cardona participa a los cónsules el casamiento de una hija suya con el marqués de Casa Nieto	23
En 1621 el rey participa a los cónsules la muerte de su padre y ruega oraciones y funerales para su alma	24
Carta de la duquesa de Cardona, fechada en Arbeca a 29 noviembre de 1622, en la que manda a sus súbditos y cónsules que no tomen parte en las querellas suscitadas entre canónigos y beneficiados de esta catedral, y, menos, favorezcan con medios ilícitos la pretensión de estos últimos de formar comunidad	25
Carta de la misma, de 14 diciembre de 1622, fechada también en Arbeca, en la que aprueba la conducta del Ayuntamiento en dicha cuestión	26
Pago de un censal a Pedro Puigredón	27
La congregación y priores de las naciones de los cinco reinos de Roma piden limosnas al municipio de Solsona para admitir en el hospital llamado de N. S. de Monserrat el mayor número posible de enfermos en el próximo año santo. Fecha de la carta, 1 enero de 1624	28

[p. 70] Año 1625. D. Miguel Alonso, doctor en ambos derechos, es nombrado por el duque de Cardona visitador y juez para examinar las cuentas del municipio de Solsona. Expediente formado con tal motivo y acuerdos dictados por dicho comisario. Consta dicho expediente de 25 folios	29
Año 1626, sobre el censal de Pedro Puigredón	30
Carta fechada en Olmedo, a 29 junio de 1746, en la que el Ilmo. Sor. D. José de Mezquía participa al Ayuntamiento haber sido nombrado obispo de Solsona	31
Estracto de los decretos del rey Felipe IV y duque de Cardona, devolviendo a Solsona los fueros y privilegios de los que la había privado dicho rey	32
Año 1628. El vicario general del obispo jura la guarda de los fueros y privilegios a la ciudad	33
En 12 octubre de 1626 el duque de Cardona D. Enrique concede privilegios a esta ciudad	34
En 1688 el obispo D. Manuel de Alva publica una pastoral impresa sobre el cumplimiento de legados piadosos	37
Año 1633. Memorial del Ayuntamiento al duque Enrique pidiéndole otorgación de privilegios sobre nombramiento de bailes	42
Restos de un libro titulado <i>Dels Obrers de les Cases</i> , que empieza en el año 1596 y concluye en 1637. Se encuentran en él los acuerdos que tomaba dicha junta sobre edificaciones y los juicios que celebraba oyendo a los interesados. Entendía dicha junta no sólo de las obras que pudiesen perjudicar al vecindario en general, sí que también de las que se hacían con infracción de los derechos civiles de los particulares. De la misma se ve que formaban parte casi siempre dos canónigos. Dictaba y ejecutaba sus acuerdos	43
Copia de una carta del duque de Cardona D. Luis Ramón Folch, en la que ratifica y devuelve a Solsona todos los fueros que tenía antes de ser privada de ellos por el rey	45
[p. 71] Carta del duque de Cardona de 1639, contestando otra de los cónsules, sobre los soldados de la guerra y del castillo	46
Cuenta de gastos que D. José Pallerés presenta al Ayuntamiento, de los gastos hechos para conducir los soldados que van a servir al rey en la guerra del condado de Rosellón, en el año 1639	47
Otra cuenta sobre lo mismo	49
El obispo de Solsona Fr. Dídac Serrano absuelve a los vecinos de Solsona de todas las censuras y delitos en que hayan podido incurrir, exceptuados los delitos que allí se expresan. Año 1639	50

- Remisión de penas a los habitantes de Solsona, desde, digo, por los delitos cometidos hasta el 18 de junio de 1639, decretada por la jurisdicción episcopal, exceptuados los robos, homicidios y otros que allí se enumeran 48
- Pliego que contiene 8 cartas señaladas con los números, desde el 72 al 79, dirigidas por el Sor. Duque de Cardona en los años 1639 a 1640 a su juez en Solsona, D. Francico Pallerés, sobre cuestiones de jurisdicción 52
- Carta dirigida por los cónsules de Solsona a los de Barcelona para que presten auxilio a D. Pablo Alinyá, que pasa a dicha capital para hacer un alijo de pólvora y balas para esta ciudad 53
- Contiene una libreta de siete folios, de últimos de siglo diez y seis y principios del diez y siete, en la que hay una relación de varias sentencias criminales dictadas contra habitantes de Solsona. Se mencionan las penas de azotes, tortura, marca, multas, prisión, galeras y servicio forzoso en el ejército 54
- Copia de una carta dirigida por los cónsules de esta a alguna autoridad, pidiéndole les releve de la carga de guarnición, ofreciéndose los vecinos a hacer guardia y a defenderse de los enemigos del Rey Cristianísimo 55
- [p. 72] Carta de los cónsules recomendando a José Riber, cabo, y a los 100 hombres reclutados por la ciudad para la guerra. Fecha, 2 octubre de 1649 56
- Ídem, de 13 octubre de 1648, en que se hace constar la entrega de 521 libras para la guerra 58
- Carta de 17 diciembre 1648 para que se respete a esta ciudad el privilegio que tiene de no tener alojamientos para las tropas, protestando de su fidelidad a la patria y al Rey Cristianísimo 59
- Ídem, de 8 octubre 1646, en la que consta la petición de los pahers de Pons, pidiendo mecha y pólvora para la gente de guerra y compra de dichos efectos a un tendero de Barcelona 60
- Carta de 28 octubre de 1646, en la que los cónsules de esta piden pólvora a los de Barcelona para defenderse del enemigo, que está en la villa de Pons 61
- Ídem, de 12 septiembre de 1646, sobre la compañía de soldados armada y reclutada por esta ciudad para el servicio del Rey Cristianísimo 62
- Carta de 28 enero de 1645, dirigida a los cónsules por el colector apostólico, en la que pide este a la ciudad el pago de 6.000 libras 63
- Carta de 2 enero de 1645, dirigida por los cónsules al obispo, en la que esponen el temor de motines populares por querrer [*sic*] este arrendar la percepción de décimas y derechos episcopales.

Proponen aquellos quedarse con dicho arrendamiento, precio por precio	64
Carta sin fecha, estendida, empero, en papel sellado de 1653, en la que Solsona pide al rey privilegio de poder tener Banco y Tabla de Depósitos. Se escusan los actos de guerra hechos por la ciudad a favor del rey de Francia	65
Dictamen del abogado Dr. Viladomat, asesor de la mensa episcopal, fecha, 28 septiembre de [p. 73] 1644, decidiendo varias dudas y cuestiones ocurridas entre los paraires de la cofradía de San Pablo sobre el arrendamiento de la bolla	66
Carta del año 1643, de los cónsules de Solsona a los de otro lugar, cuyo nombre no consta, en que dicen los primeros que tienen privilegio real de hacer dineros y que para evitar dudas han nombrado un cambiador que asegure y cambie dichas monedas. Toda vez que los segundos hacen también moneda de cobre semejante a la de Solsona, se les pide que nombren también un cambiador	67
Otra carta, copia, que dice lo mismo	68
Borrador de una carta de 3 julio de 1642, dirigida al capitán Sentís, en la que los cónsules dicen que esta ciudad no puede, por su pobreza, entregar los ausilios que se le piden para sostener el batallón de la provincia	69
Carta de 24 enero de 1641 en la que el conceller de Barcelona y coronel Pedro Juan Rosell y D. José de Gacosba, <i>mestre de cam general dels catalans</i> , mandando tomar las armas a todos los catalanes de 16 a 60 años, bajo pena de la vida	70
Relación de las armas entregadas para la guerra por los pueblos limítrofes a Solsona, pertenecientes a la mensa episcopal: Olius, Besora, Navés, Llena y Brichs, con expresión de las casas que entonces había en dichos pueblos. 3 de septiembre de 1640	72
Respuesta de los abogados Pallerés, Fontanella y Llenes, del año 1640, contestando varias dudas sobre derechos de jurisdicción de la duquesa viuda de Cardona en los vasallos de Solsona sujetos a la misma	73
Bula del Papa Paulo V dirigida al obispo de Solsona D. Juan Álvaro el año 1604, en la que se permite establecer un colegio de dominicos en el edificio donde había el hospital llamado de Llobera, fundado el año 1411 por Dña. Francisca de Palmerola y Llobera, mandando el pontífice hacer otro hospital y [p. 74] acordando varias otras resoluciones sobre el régimen de dichos colegio y hospital; diligencias, ejecutorias del citado prelado, todo estendido en copias sin firmas	74
Carta muy afectuosa de la duquesa de Cardona Dña. Cata-	

lina, sobre la guerra, en la que expresa que quisiera redimir con su sangre los sufrimientos que experimentan sus fieles súbditos de Cardona, de 28 diciembre de 1640	75
Carta del duque de Cardona, de 1613, en la que recomienda se tomen medidas para impedir la entrada de bandoleros en Solsona	76
Copia notarial sacada el año 1617 del libro de <i>Liberacions</i> , existente en un archivo de Barcelona, en la cual se dice que la villa de Prades, por estar sujeta al duque de Cardona, no viene obligada a pagar el derecho de maridaje, que exigía el colector de dicha prestación con motivo del casamiento de la primogénita del rey de Castilla, Dña. Ana Mauricia, con el rey de Francia Luis, por tener dicha villa también privilegio a su favor, expedido por el infante D. Pedro, hijo del serenísimo rey D. Jaime, dado en Barcelona a 6 de los idus de mayo de 1347	77
Carta sin fecha, dirigida por la ciudad a su agente en Roma, Rv. Busquets, para dirimir ciertas cuestiones que no se expresan	78
Borrador de una carta de 1639 en la que los cónsules se quejan al virey de malos tratos sufridos por las tropas, y piden la devolución de ganados	79
Borrador de una carta que parece escrita en 1639, en la que los cónsules se quejan de los atropellos que sufren de las tropas del virey, especialmente de los sacrificios hechos para la guerra del castillo de Salzes y condado de Rosellón	80
[p. 75] Trata de las pretensiones que tiene la ciudad sobre la fuente que tratan de dirigir a su convento los padres caputxinos, y se pide autorización para hacer un reparto entre los vecinos a fin de empezar un pleyto con tal motivo	81
Documento sin fecha en que se trata del arbitraje pactado entre los cónsules y la Comunidad eclesiástica	82
Sobre construcción de la plaza Mayor	83
Permiso para imponer la contribución del <i>vintè</i>	84

LEGAJO NÚMERO 88:

Carta del Real Consejo Criminal, fechada el día 11 julio de 1611, en Granollers, participando que se descubren desde Barcelona cincuenta velas, que se presumen traen gente para sitiar esta ciudad, y que el enemigo tiene asediada Barcelona, digo, Cervera, con 7.000 mil hombres; en consecuencia, se pide gente y socorros para defender dichas poblaciones	1
Carta de D. Feliciano Borrells, fechada en Manresa el 18 noviembre de 1651, dirigida a los cónsules de Solsona, sobre lugar	

y ceremonias que deben dispensarse al inquisidor en la iglesia, si este viene a hacer una visita a Solsona 2

Otra de Íñigo Melchor Fernández de Velasco y Tobar, Condestable de Castilla, fecha, 7 febrero de 1651, en la que participa a los cónsules de Solsona el casamiento de su prima Dña. María Teresa de Benain y les ruega continuen rindiéndole vasallaje 3

Otra de 14 febrero de 1651 dirigida a los cónsules de Solsona por D. Juan de Castilla, sobre lo mismo 4

Copia de una carta enviada por el rey de Francia a los cónsules de Solsona, fechada en París a 1 [p. 76] julio de 1651, en la que esplica lo mucho que se interesa dicho rey por la felicidad de Cataluña, que llama suya. Dice que ha enviado socorros a Barcelona para evitar los estragos de la peste, que enviará refuerzos para combatir el ejército enemigo y se queja del poco agradecimiento de Cataluña 5

Esposición al Ayuntamiento, probando que, según derecho canónico, el notario nombrado por las autoridades eclesiásticas que allí se citan, Félix Pintor, es libre de alojamientos y otros impuestos 6

Bando del presidente de la Junta del Morbo, fecha, 20 marzo de 1651, en las, digo, el cual se toman severas disposiciones para cortar el contagio de la peste en esta ciudad 7

Copias de cartas de los cónsules de Manresa y Cardona, en las que anuncian las medidas tomadas para impedir el contagio de la peste, fechadas en febrero de 1651 8

Instrucción, fecha, 20 junio de 1652, que los cónsules entregan a su representante D. Buenaventura Busquets, que pasa a Gerona para arrendar al colector apostólico las rentas del obispado y tratar sobre graves censuras eclesiásticas que, según se desprende, pesaban sobre la ciudad 9

Carta de los cónsules de Sanahüja, fecha, 3 septiembre de 1652, en la que participan a los de esta una gran victoria obtenida contra el enemigo de su patria y de su libertad, y les piden plomo y pólvora para la guerra, lo cual facilitan estos últimos 10

Carta de 8 octubre de 1652 en la que los cónsules de Cardona piden urgentes auxilios de hombres a los de Solsona 11

Otra de los mismos, de 7 octubre 1652, poniendo en conocimiento las vexaciones y atropellos que sufren las tropas francesas que se vuelven a Francia, y pidiendo [p. 77]do remedio a los cónsules de Solsona 12

Carta de las Cortes generales, reunidas en Manresa, en la que, y con fecha 12 octubre de 1652, participan que, rendida Barcelona

y abandonados de los franceses, que tantos estragos han cometido, han acordado sujetarse al rey D. Felipe III y encomendarse a su clemencia 13

Otra, fechada en Madrid, a 7 diciembre de 1652, y suscrita por el agente del Ayuntamiento D. Francisco Valonga y Gatuelles, participando al Ayuntamiento que es conveniente escriba al rey y que este les hará grandes mercedes por haberse sujetado a su obediencia 14

Carta del fraile caputxino Fr. José de Solsona, fecha, 15 noviembre de 1652, dirigida a los cónsules de Solsona, en la que exhorta a su patria a entregarse a la penitencia para librarse del azote que está sufriendo. Se deduce que era la peste. 15

Otra, del señor duque de Cardona, virey y general de Cataluña, fechada en Barcelona a los 16 de agosto de 1652, en la que dice a los cónsules que hagan provisión de trigo para las necesidades de la guerra 16

Copia de un acuerdo dictado por el juez civil de Cervera el día 8 de junio de 1652, contra el juez eclesiástico de Solsona, que había escomulgado a los cónsules de la misma por haberse opuesto a que los ganados de la Comunidad eclesiástica se apacentasen en ciertos lugares del distrito. Dicho juez de Cervera manda levantar las censuras impuestas 17

Carta del rey al Ayuntamiento, fecha, 1652, participándole haberle concedido el Sumo Pontífice la bula de la Santa Cruzada, para la defensa de la fe católica 18

Carta, fecha, 15 mayo 1652, del duque de Cardona, nombrando apoderado suyo a D. [p. 78] José Pallerés 19

Escritura del año 1652 otorgada por los cónsules de Solsona, en la cual arriendan todas las décimas de las cuadras de Penadés y Freixa, pertenecientes a la mensa episcopal, durante un año y por el precio de 440 libras, pagaderas en doblas francesas o españolas 20

Libreta de lo cobrado y gastado por el arrendamiento de las rentas del obispado de Solsona en el año 1652 21

Carta de los cónsules de Cardona a los de Solsona, de 12 septiembre de 1652, sobre muerte en esta de dos personas procedentes de Sanahüja, donde había la peste 22

Borrador de una carta, fecha, 17 de agost [sic] de 1652, dirigida *pels*, digo, por los cónsules de Solsona a los de Cardona, en la que les participan haber sido robado y maltratado un comisionado que dichos cónsules de Solsona enviaban a los paeres de Cervera con medicinas para socorrer a los apestados de esta última población 23

Carta de los paheres de la villa de Cervera a los cónsules de

Solsona, fecha, 16 noviembre de 1652, en la que se alegran de que Solsona haya padecido poco por el contagio de la peste, y les dan noticias de las personas encargadas de desinfectar las casas y les envían un instrumento, que llaman el purificador, para desinfectar las de Solsona 24

Carta de 7 febrero de 1653, en la que los cónsules de Solsona piden a los de Cardona comercio y admisión de los pasaportes de sanidad, por haber ya completa salud en esta ciudad 25

Carta fechada en Madrid, a 25 octubre de 1653, en la que D. José de Ribera manifiesta a [p. 79] los cónsules que el rey ha pasado a informe de D. Juan de Austria el memorial que la ciudad de Solsona le eleva 26

Copia de una carta dirigida a esta ciudad por el capitán general de Cataluña D. Juan de Austria, fechada en Barcelona, a 9 julio de 1653, escrita en catalán, en la que promete, en nombre del rey, respetar los fueros y libertades catalanas y les ruega no se unan a los sublevados 27

Copia de una carta escrita por los cónsules de Solsona en agosto de 1653, sobre alistamiento de tropas para la guerra 28

Carta fechada en Cervera, a los 27 agosto de 1653, mandando a la ciudad de Solsona el envío de gente y caballerías para la guerra 29

Carta, fecha, 15 julio de 1653, dirigida por los cónsules y Consejo de Solsona a Su Alteza (no consta la autoridad), en la que se reitera fidelidad al rey y que se armó una compañía en Solsona para perseguir los enemigos 30

Carta fechada en agosto de 1653, que el capitán general de Cataluña D. Juan de Austria, escrita en catalán, dirige al pueblo catalán, mandando, de acuerdo con el Sacro y Real Consejo, que se alistén soldados para socorrer a Gerona, invadida por los franceses 31

Carta fechada en Barcelona, a 9 julio de 1653, que el capitán general D. Juan de Austria dirige al Ayuntamiento de Solsona, exhortándole a continuar fiel al rey, en vista de la clemencia y buena voluntad de este 33

Carta del rey, del año 1653, manifestando que el Sumo Pontífice ha concedido otra vez el privilegio de la bula de la Santa Cruzada y sus utilidades al rey 35

[p. 80] Carta fechada en Torruella de Montgrí, a 30 setiembre de 1653, en que da gracias a Solsona por la gente enviada para libertar a Gerona de los franceses, y así lo ha comunicado al rey. La carta la escribe D. Juan de Austria 36

Bula del Sumo Pontífice Inocencio X, espedita en Roma, a los 26 abril del año 1653, en la que absuelve de toda clase de

censuras a los habitantes del obispado de Solsona y les concede indulgencia plenaria, practicando las devociones en aquella expresadas	37
Carta de D. Luis Ramón R. Folch, duque de Cardona, fecha, 16 septiembre de 1653, alegrándose de que Solsona haya vuelto a la obediencia del rey	38
Carta de los paheres de la villa de Cervera, fecha, 16 febrero de 1653, pidiendo libre comercio con Solsona, por estar las dos poblaciones libres ya de la peste. También dicen que pronto se pagarán las deudas que tienen con Solsona	39
Carta de 7 febrero de 1653, dirigida a los cónsules de Solsona por el colector de rentas eclesiásticas, en la que promete agenciar en Roma la concesión de indulgencia y absolución de censuras	40
Carta del representante del duque de Cardona, de 24 de enero de 1653, en la que recomienda a los cónsules que en las ternas que hagan para nombramiento de bailes, pongan personas afectas al rey, pues D. Juan de Austria le había preguntado el porqué no se había castigado a Solsona por lo del león, y dicho representante le había persuadido que no era verdad tal hecho	41
[p. 81] Carta que desde Cervera y con fecha 19 agosto de 1653 dirige a los cónsules de Solsona D. Miguel de Pallerés, pidiendo bagajes y soldados para librar a Gerona del ejército francés	42
Ídem, de 11 agosto de 1653, pidiendo municiones para el socorro de dicha ciudad	43
Ídem, de D. Juan de Austria, de octubre 1654, sobre dicha guerra	44
Del mismo, fechada en Vich, a los 31 octubre de 1654, diciendo que envía guarnición y municiones para asegurar a Solsona	45
Borrador de una carta, fecha, 29 octubre de 1654, que los cónsules de Solsona dirigen a D. Juan de Austria, pidiendo municiones para defenderse del enemigo	46
Borrador de una carta que los cónsules de Solsona dirigen al rey en el año 1654, para que libre a la ciudad de alojamientos	47
Carta del rey, fecha, 28 enero de 1653, en la que participa a la ciudad haber nombrado capitán general de Cataluña a D. Juan de Austria	48
Del mismo, fecha, 19 septiembre de 1653, dando las gracias a Solsona por el auxilio que le ha prestado durante la guerra última	49
Del mismo, fecha, 29 octubre 1652, participando que se rindió Barcelona y que se den gracias a Dios	50
Carta de los cónsules, fecha, 1654, sobre la guerra	51
Ídem, dirigida a los cónsules en 1654, sobre la guerra	52

Bando de 1655, ofreciendo un premio de dos doblas a los que denuncien la persona que ha robado cierta cantidad de grano en la casa de la noble Dña. Marina de Josa, y una pena pecuniaria también al que lo sepa y no lo descubra 53

[p. 82] Carta, fecha, 20 enero 1655, dirigida desde Barcelona a los cónsules, en que se les da tratamiento de V. S. y les da parecer para librarse de los alojamientos y de los 100 caballos que hay en Solsona, y les dice que no se derogarán los privilegios de que disfruta Solsona 54

Carta de 14 enero 1655, dirigida por los cónsules al virey, pidiéndole libre a Solsona de las exacciones que contra la misma hace la tropa 55

20 enero 1655. Contestación del virey a dicha carta 56

Representación de los cónsules al virey, felicitándole por su nombramiento y diciéndole que Solsona está empobrecida por los alistamientos de gente que ha hecho y por la manutención de tropas 57

Dictamen del abogado D. Antonio Villaró, en el que, con muchas citas sacadas del derecho romano, canónico y autores, se defiende el derecho que tenía la ilustre ciudad de Solsona de impedir a D. Antonio Riudecans la reedificación de una casa quemada durante la guerra de 1655, de cuyo solar se había apoderado la Junta de Obras para ensanchar la plaza Mayor 59

El capitán general, marqués de Mortara, prohíbe hasta nueva orden a los cónsules la recaudación de contribuciones, 21 noviembre de 1656 60

Carta de pago por una contribución sobre fortificaciones en 1658 61

Sobre la guerra y se pide auxilios a Solsona 62

Recurso que en 29 marzo de 1659 entabló ante el vicario general el presbítero Dr. José Palle-[p. 83]rés, contra los cónsules, por perturbar estos a aquel en la posesión de la heredad Alsina, en donde cortaban árboles y se construía una casa para las obras de las fuentes; y resolución de dicha autoridad, favorable al demandante 63

64. Memorial de los cónsules contra el duque de Cardona, en el que se hace mérito del real privilegio dado en la villa de Madrid a 11 setiembre de 1659, devolviendo a Solsona sus antiguos privilegios, tal como antes los tenía, y los cuales, por lo tanto, no puede limitar dicho duque, como pretende 64

Carta del capitán general de Cataluña, fechada en Barcelona a 10 julio de 1659, en la cual y para poner en ejecución el real privilegio de 13 febrero del mismo año, que concede a Solsona los dere-

chos de Universidad, permite y ordena que los bailes de la misma que tienen la jurisdicción sobre dicha Universidad puedan y deban, requeridos por los vecinos, convocar los jefes de familias, a sonido de trompeta y toque de campana, según estilo y costumbre, para que, reunidos, puedan deliberar, tomar acuerdos y elegir síndicos para el bien común	65
Copia del privilegio devolviendo a Solsona el título de ciudad	66
Real privilegio de 13 febrero 1659 en que el rey don Felipe perdona a Solsona los delitos cometidos de haberse levantado en armas y le devuelve todos los antiguos honores. Es un autógrafo escrito en pergamino	67
Otro autógrafo del mismo rey, de 11 septiembre del mis[mo] año, escrito también en pergamino, sobre el mismo asunto, en el que se devuelven a Solsona sus antiguos privilegios	68
[p. 84] Institución y fundación de la causa pía erigida en la catedral de Solsona por el canónigo de Cars, digo, Gerona, D. Antonio Jordana, para doncellas que quieran contraer matrimonio o entrar en religión, y para estudiantes	69
Acta notarial del año 1671, en la que el Consejo y cónsules de Solsona nombran procurador a D. Silvestre Busquets, para pedir al Sumo Pontífice Clemente X que el Consejo pueda elegir baile episcopal, que se eriga [sic] un beneficio para el sacristán mayor de N. S. del Claustro, que se concedan al municipio reliquias de san Macario y san Bartolomé para la capilla que bajo su invocación hay en el término de esta ciudad y facultad de tener oratorio en la casa consistorial	70
Acta de posesión de Solsona y confirmación de sus privilegios por el duque de Cardona en 1660	71
Acta notarial de 17 abril de 1659, en la que los cónsules y Consejo (aquellos era 4, estos 24) nombran representante para arrendar las rentas del obispado, que estaba vacante	72
Cartes [sic] del rey don Felipe, fecha, 10 noviembre de 1661. Da cuenta al Ayuntamiento de la muerte del príncipe don Felipe y del nacimiento de otro	73
Venta de un censal a Antonio Mascaró	74
Trata de transigir un pleito con el obispo	75
Carta de 1662 sobre un pleito	76
Carta del rey, de 1663, pidiendo auxilios para la guerra . . .	77
Borrador de una carta de 3 febrero de 1663, en la que la ciudad espone a la reina sus quejas contra el obispo por los continuos pleitos que la misma y el cabildo catedral han de sostener contra el prelado, principalmente por pretender este que no se puedan [p. 85] hacer rogativas públicas sin su permiso	78

Decreto del duque de Cardona, fecha, 26 mayo de 1663, permitiendo a la ciudad hacer una concordia con sus acreedores para pago de los muchos censales que debía 79

Carta del notario de Barcelona D. Jerónimo Llampilles, fecha, 1663, en la que dice a los cónsules que debe enviarse una comisión al rey para que aclare si la restitución de privilegios se extendía a todos o sólo a los reales; y hasta que esto se haga siempre habrá pleitos, como el que ahora se sigue contra el bayle del duque, por querer cobrar imposiciones 80

Proposiciones que en 1663 hace la *ilustre* ciudad al cabildo eclesiástico, sobre cobro de ciertas imposiciones sobre el vino y carne 81

Carta del virey y capitán general de Cataluña, despidiéndose del Ayuntamiento por haber sido nombrado para otro cargo, y ofreciéndole sus servicios 82

Carta de pago de 50 libras, hecha por los cónsules del obispo en 1664 a la Cámara Apostólica 83

Ídem 84

Ídem 85

Carta del rey, en 1664, participando a la ciudad que el rey le ha concedido las utilidades de la bula de la Santa Cruzada para sostener la guerra contra los infieles [*sic*] 86

Carta del año 1665, en que la reina gobernadora anuncia a Solsona la muerte de su esposo y haber quedado ella tutora de su hijo Carlos. Les ruega hagan funerales y obedezcan a las autoridades 87

Carta de la misma reyna anunciando que el Sumo Pontífice le ha concedido el producto de la bula para sostener las guerras contra los enemigos de la fe católica 88

Año 1666. Decreto del obispo D. Luis de Pons, prohibiendo continuar cierta información, por pertenecer [*p.* 86] esta a la jurisdicción eclesiástica 89

Carta del año 1666 en la que se participa a los cónsules que el duque no aplaude, al contrario, censura, los pleitos que estos tienen contra el Ilmo. Sor. Obispo 90

Carta del abogado Dr. Sabater, dirigida al M. I. Consejo en 1666, sobre el secreto que se debe guardar en los acuerdos y de los pleytos con el obispo 91

En 1666 el arzobispo de Tarragona contesta a los M. I. Cónsules, lamentándose de los pleytos que tienen con el obispo 92

Carta del apoderado del duque a los M. I. Cónsules sobre el pleyto con el obispo. 1666. Desde últimos de este siglo se empieza a dar a los cónsules el tratamiento de «Muy Ilustres Señores» 93

En el mismo año los cónsules del obispo pagan 50 libras al erario real	94
La reyna gobernadora, en 1666, participa a los cónsules el casamiento de su hija, la infanta Margarita, con su tío, el emperador Leopoldo	95
En el mismo año dicha reyna participa a los cónsules la concesión de la bula	96
Sobre una concordia con la Comunidad eclesiástica y los cónsules	97
Sobre lo mismo	99
Carta de la reyna en 1667 sobre concesión de la bula de la Santa Cruzada	100
D. Luis Ramón Folch de Cardona en 1667 participa a los cónsules el feliz parto de su esposa	101
En el año 1667, carta a los cónsules para que paguen 37 libras, 3 sueldos, por derecho de maridaje de la serenísima emperatriz de Alemania	102
La reyna, en 1666, pide auxilios para fortificar las plazas fronterizas	103
[p. 87] Copias de varias cartas dirigidas por D. Juan de Austria, desde la Torre del Lledó, en noviembre de 1668, a la reyna gobernadora, al cardenal de Aragón, al conde de Peñaranda y a otros personajes, quejándose amargamente de haberse decretado su prisión y la de su secretario, de habérsele privado de ciertos honores y de otras medidas injustas; todo lo cual atribuye D. Juan a los consejos y actitud imprudentes del padre Guerardo. Pide a la reyna que mande salir del reyno a dicho religioso . . .	107
Copia de otra carta, escrita por el propio señor D. Juan de Austria a la ciudad de Solsona, desde la Torre de Lledó, con fecha 20 noviembre de 1668, para que haga una representación a la reyna gobernadora contra la conducta del padre Guerardo . . .	108
Sobre pago de un censal a Dña. María Ana Monrodón . . .	109
Carta que D. Juan de Austria dirige a la ciudad de Solsona para represente [<i>sic</i>] a la reyna contra el padre Gerardo	110
Carta del viceprovincial de los capuchinos, dirigida al Ayuntamiento, participándole que destinará un religioso para predicar la Cuaresma en esta ciudad, año 1667	112
Carta del provincial de los capuchinos, en 1668, pidiendo al M. I. Ayuntamiento que pida al Sumo Pontífice la canonización del beato Luis Beltrán, contestación y copia del memorial que al efecto eleva el Ayuntamiento al Sumo Pontífice	114
Copia del memorial que en 1668 elevan los cónsules a la reyna sobre el asunto del padre Guerardo, digo, Guitardo	115

[p. 88] Carta que en 1667 escribe a los cónsules de Solsona D. Luis Ramón Folch, para que se de posesión de esta ciudad a su hijo, confiriendo al efecto poderes al Dr. Diego de Ferrer . . .	116
Carta del año 1668, dirigida a los cónsules, sobre cuestiones que estos tenían con el obispo acerca de precedencia en días de procesiones	117
Carta del Sor. Llampilles, en 1668, que trata del pleyto con el obispo	118
Carta del año 1668 que los cónsules dirigen a la reyna, recomendando la pretensión de D. Juan de Austria	119
Borrador de un memorial que en 1668 dirigen los cónsules a la reyna, quejándose de la conducta del obispo contra el Consejo	120
Año 1668, concesión de la bula de la Cruzada	123
Carta de 1668 que los cónsules dirigen al duque de Cardona, reclamando contra el nombramiento hecho de cónsul, sin haber sido propuesto por la ciudad	124
Carta fechada en Barcelona, en enero de 1669, que D. Juan de Austria dirige a los cónsules	126
Carta del mismo año sobre la concordia con los acreedores que pretende celebrar la ciudad	127
Copia de una carta que D. Juan de Austria dirige a la reyna, diciendo que, accediendo a los deseos de esta, pasa a Madrid con una escolta que le ha facilitado el duque de Osuna, para tratar del asunto del confesor de Su Magestad (aludiendo al mencionado padre Guerardo)	128
Año 1669, pretensiones de Antonio Mascaró para entrar en la concordia	129
Escritura pública otorgada ante el notario de esta ciudad D. Bernardo Coma, a los [p. 89] 15 de octubre de 1669, entre el síndico y representante de la ciudad, de una parte, y, de otra, los acreedores que allí se nombran, en cuyo documento se dice que la ciudad ha de dar cada año por pensiones de censal 2.365 libras, ascendiendo las atrasadas 14.201, lo cual no puede pagar la Universidad. Por tal motivo se firma una concordia en la que se promete cada año destinar la ciudad una suma de 2.000 libras para pagar una pensión y redimir un censal, cuyos pagos se harán por suerte, en la forma que allí se estipula. De dicho documento se desprende que entonces la ciudad era gobernada por dos bailes, uno nombrado por el obispo y otro por el duque de Cardona, cuatro cónsules, dos de cada jurisdicción, y en materias graves intervenía la aprobación de un Consejo compuesto de veinte y cuatro personas	130

Documento del año 1669 sobre la concordia de acreedores y obstáculos a la misma de D. Miguel de Monrodón, acuerdos del Consejo de Castilla sobre este particular	131
Ídem, sobre el censo de D. Miguel de Monredón	132
Representación, sin fecha, que hace el gremio de tejedores bajo el patrocinio de San Pablo, a los cónsules, para que manden observar las ordenaciones de dicho gremio del año 1423, en las que se prohibía ejercer dicho oficio a los que no hubiesen tenido tres años de aprendizaje	216 [sic]
Manuscrito de 1670 sobre posesión del duque de Cardona	133
Ídem, de 1670, de la reyna, sobre concesión de la bula de la Cruzada	134
Carta de 1670, escrita en castellano, que los cónsules dirigen a la duquesa de Cardona, protestando de [p. 90] de [sic] su respeto y obediencia a la misma	135
Carta que en 1670 escribe el duque de Cardona D. Vicente Folch a los cónsules, en la que les participa que ha recomendado al rey el favorable despacho de los asuntos que trahe en Madrid el síndico del Ayuntamiento D. Silvestre Busquets, y que le da también recomendaciones para el Sumo Pontífice	136
Del mismo señor duque y de igual fecha, sobre nombramiento del escribano Lluch y Azamor	137
Año 1671. Dictamen de D. Buenaventura Tristany y otros tres abogados, sobre obligación de pagar ciertos censales	138
Auténtica de la Sagrada Congregación, de 19 octubre 1671, entregando reliquias de los santos mártires Bonifacio, Vicente y Máximo para la capilla de San Bartolomé	139
Año 1761, concesión de la bula de la Cruzada	140
Año 1671, ídem	141
Año 1672. Requirimiento hecho por los cónsules Francisco Bajona y otros al señor vicario general del obispo, para que se abstenga de dictar censuras interin se tramita la apelación entablada por dichos cónsules ante el tribunal metropolitano	142
Año 1672. Los mostafás restituyen al canónigo Argullol las medidas decomisadas en mérito de un pleito entre dichos funcionarios y la jurisdicción eclesiástica	143
Ídem, concesión de la bula de la Cruzada	144
Carta de la reyna a los cónsules, en 17 junio de 1672, dándoles las gracias por los aprestos de guerra hechos contra los ejércitos del rey de Francia	145
Carta de 6 junio de 1672 que el procurador del Ayuntamiento en Barcelona D. Jeró-[p. 91]nimo Llampilles, dirige al municipio,	

diciéndole que, por haber dejado transcurrir los términos judiciales por una mala inteligencia de dicho procurador, se había perdido el pleito que dicha corporación sostenía contra el brazo eclesiástico, sobre si los mostafás podían o no decomisar las medidas para vender de que se valían los eclesiásticos y si podían o no entrar en el domicilio de los mismos	146
Carta de 1673 sobre dicho pleyto	147
Poderes que en 1673 otorgan los cónsules a favor del Rv. D. Gabriel Busquets, para personarse en pleytos y representar ante el rey	148
Carta que la reyna escribe a los cónsules, en 1673, participando el nombramiento de capitán general de Cataluña a favor del duque de San Germán	149
Carta del vizconde de Cardona D. Ramón Folk a los cónsules, diciendo que le ha enterado D. Silvestre Busquets de los pleitos que tenían con el obispo y que enterará a la reyna para que esté bien informada	150
Carta fechada en Barcelona el 18 septiembre de 1673, en la que D. Juan de Castilla promete a los cónsules interponer toda su influencia contra los pleitos que les promueve el obispo	151
Carta de 7 septiembre de 1673, que el procurador Jerónimo Llampilles dirige a los cónsules, enterándoles del estado del pleito que tiene la ciudad con el obispo	152
Carta de 1673 sobre lo mismo	153
Decreto del nuncio de Su Santidad, de 15 febrero de 1674, admitiendo la apelación interpuesta del pleito entre el obispo y los cónsules, y levantando a estos las censuras que el obispo les ha- [p. 92] había [sic] impuesto	154
Carta, fecha en Barcelona, 5 junio de 1674, en la que D. Juan de Castilla aconseja que se sometan a un arbitraje los pleytos pendientes entre el obispo y el municipio	155
Carta sobre dichos pleytos, de la cual se desprende que el obispo había fulminado excomunión contra algunos individuos del municipio	156
Carta de la reyna, en 1674, participando a los cónsules la concesión de la bula de la Santa Cruzada	157
Carta de 31 diciembre de 1674, en la que el vizconde D. Vicente Folck da las gracias a los cónsules por las felicitaciones de Navidad	158
Año 1654. El duque de Cardona contesta una carta de felicitación de Navidad que le ha dirigido el municipio	159
1674. Trata de la formación de una compañía de soldados a cargo de la ciudad	160

Carta de D. Juan de Griman a la ciudad, fecha, 7 octubre 1674, para que se envíen socorros para la compañía de la misma	161
Año 1675. Venta de una pieza de tierra en la partida o terreno llamado Glebades (cerca la Guingueta)	162
Año 1675. Carta de la reyna participando la concesión de la bula de Cruzada	163
Año 1674. Cartas de la ciudad lamentándose del entredicho y cesación <i>a divinis</i> impuestos por el obispo (hay 2 pliegos)	164
Año 1676. Carta del virey pidiendo tropas para fortificar a Puixcerdá	165
Carta de D. Juan de Austria a los cónsules de Solsona, fechada en el Retiro, en 1677	166
Carta del duque a los cónsules, 20 marzo 1677	167
Ídem, de 7 mayo de 1678, de D. Pedro de Amigant [p. 93] a los cónsules, pidiéndoles socorros para la plaza de Puixcerdá	168
Carta de fecha 3 junio 1676 del gobernador de Puixcerdá, en la que se ordena que los pueblos lo tengan todo dispuesto para el envío de tropas a dicha plaza	169
Pliego de subasta del año 1679 para el arrendamiento de venta de carnes	170
Pedazos de esplicación de un mapa. No trahe fecha, pero parece del siglo décimo séptimo	171
Pregón de anuncio de la muerte de la reyna Dña. María Luisa. No tiene fecha, pero parece ser del siglo 17	172
Escrito en el que se defiende que Solsona formaba antes un[a] baronía y que el subbaile de Cardona no puede ejercer jurisdicción en esta	173
Lista de vecinos pecheros	174
Dictamen que el cabildo da al obispo sobre unas grandes fiestas de Corpus que el pueblo quería celebrar. Dicha corporación alega la penuria de la iglesia, que estaba sin órgano, sin campanas ni ornamentos. No hay fecha	175
Carta, sin fecha, en la que el Ayuntamiento alega las razones que tiene a su favor para negarse a varias pretensiones del obispo sobre precedencia de sus familiares a los cónsules en las procesiones, pago de impuestos y otras	176
Ordenaciones que la duquesa de Cardona Dña. Catalina dio en 1616 para el buen gobierno de Solsona y Cardona y sus bailías. Trata, principalmente, de la manera de enjuiciar en lo civil y criminal, salarios de los funcionarios y pa-[p. 94]roquias que comprenden los distritos de Cardona y Solsona	177
Representación que hacen todos los brazos de la ciudad al	

gobernador (no se dice de dónde, pero se desprende ser el de Cardona) para que les exima de la entrega ordenada de 4.000 cuarteras de trigo para las tropas del rey D. Felipe V, que tenían sitiada la fortaleza de Cardona. Alegan los estragos causados a esta ciudad por las tropas de dicho rey y que estas habían ya sacado de los particulares más de mil cuarteras de granos 178

Documento del año 1755 en el que el Ayuntamiento consiente a las cofradías de San Eloy y Purísima Sangre que puedan tener tienda de pesca salada y otros comestibles que allí se expresan 179

Recopilación hecha por el canónigo del cabildo catedral D. Miguel Parent, de las costumbres y ceremonias de dicha corporación 180

Súplica de privilegios que pide esta ciudad al rey de Francia, según lo prometió D. Manuel de Aix cuando esta se sujetó a dicho rey 181

Carta del año 1650 en la que la ciudad envía socorros en metálico a la villa de Cervera para sostener un batallón 182

Carta del año 1651 en la que el general D. Gabriel de Lupiá agradece a los cónsules los regalos de perdices, quesos y orellanas que le hicieron y promete favorecer a Solsona 183

Carta de 1651 sobre arrendamiento de las rentas del obispo 184

1652. Los cónsules de esta piden a los de Joval envío de comestibles, por estar en gran necesidad 185

Carta de 28 abril 1653 en que los cónsules felicitan al obispo electo D. Francisco Roger 186

1653. Participa el virey su nombramiento 187

[p. 95] Carta del 1653 que los cónsules de Solsona dirigen a los de Cardona, participándoles el envío a esta villa de 50 hombres. Se dan noticias, también, del sitio de Berga 188

Carta de 10 junio de 1653 que el Dr. Francisco Camps dirige a los cónsules, agradeciendo la felicitación que estos le dirigieron con motivo de haber sido nombrado obispo y les dice también que no puede acceder a lo que le pedían sobre extracción de unas reliquias 189

Carta del año 1655 en la que los cónsules participan al virey D. Juan de Austria que han negado la entrada en la ciudad a un escuadrón de caballería 190

Año 1655. Carta a los cónsules sobre alistamiento de gente para la guerra 191

Ídem, sobre alojamiento del Dr. Francisco de Vilassaló 192

Carta de 24 abril de 1667 de D. Guillén Ramón de Josa a los cónsules, recomendándoles una concordia con el obispo 193

Carta de 16 de marzo de 1667 que D. Mauricio de Lloreda dirige a los cónsules para que empiezen pronto las obras que se han de hacer en el castillo del duque, corriendo los gastos de <i>manobra</i> a cuenta de la ciudad	194
Documento del año 1667 en la [sic] que se habla de las levas de gente hechas en Solsona para el sitio de Gerona y de la venta del corral al Ayuntamiento, otorgada por el Dr. Puigredón . . .	195
Documento de 28 febrero de 1667 sobre concordia entre el Ayuntamiento y el obispo	196
1667. Alojamiento de un batallón	197
1666. Se participa el casamiento de la infanta Margarita con el emperador Leopoldo	198
Cuaderno del año 1667 sobre cuentas de los cónsules episcopales	199
Sobre una transacción con el obispo	200
[p. 96] Carta de uno de los compromisarios de Barcelona, que trata de las sesiones celebradas con los árbitros nombrados por el obispo sobre las cuestiones con la ciudad	201
Carta del síndico D. José Ramonet sobre el pleito con el obispo	202
Sobre lo mismo	203
Sobre lo mismo	204
Sobre lo mismo	205
1668. Carta de D. Francisco Montaner, pidiendo al Ayuntamiento subsidios para la guerra contra los franceses	206
1668. Dando gracias por la continuación del donativo voluntario al rey	207
1669. Pago de una cuenta para las diversiones de Carnestolendas	208
D. Francisco Ramón Folch participa, en 1670, su sucesión al ducado de Cardona	209
1671. El duque de Cardona participa a los cónsules que el abad de Cardona ha logrado de Roma todas las pretensiones que tenía contra el obispo de Solsona	210
1672. Honorarios del abogado D. Buenaventura Tristany . . .	211
Carta del mismo sobre obligación de celebrar ciertas misas . . .	212
Cuestiones sobre sucesión al ducado de Cardona	213
1677. Recibo de dos doblas gastadas en Roma para absolver de censuras a los cónsules Soler y otros	214
1679. Sobre el pleyto llamado del Morbo	215
Recurso al Ayuntamiento sobre aprobación de exámenes de José Soler, tejedor	216

LEGAJO NÚMERO 89:

1680. Felicitación de los cónsules al duque de Cardona por el casamiento de su hija Dña. Ana Catalina con D. Pedro de Aragón. A últimos de este siglo los documentos municipales se escriben en castellano 1

[p. 97] 1680. Los cónsules pagan a D. Francisco Agullana y Calders, tesorero real, en Barcelona, 140 libras, 5 sueldos y un denario, por derecho de imposiciones 2

1680. Felicitación de los cónsules al duque de Cardona por su casamiento con la duquesa de Frías 3

1680. Borrador sobre lo mismo y transacción de un pleito que tenía el duque. En este manuscrito aparece por primera vez un sello municipal 4

1680. Para alcanzar Solsona Tabla de Depósitos 5

1680. Sobre transacción del pleito con el obispo 6

Ídem. Carta de Silvestre Busquets sobre recabación de privilegios 7

Ídem, Ídem. De D. Luis de Josa sobre confirmación de los privilegios concedidos por don Enrique 8

Ídem, de D. Silvestre Busquets sobre lo mismo 9

Ídem, ídem, ídem 10

Ídem, de D. Antonio Camporrells sobre lo mismo 11

Privilegio del rey don Carlos II, fecha, 31 de octubre de 1680, concediendo a Solsona privilegio de tener Tabla de Depósitos y banca 12

1680. Carta de los cónsules al provincial de los escolapios, quejándose de la enseñanza que dichos religiosos daban en esta ciudad 13

Sobre posesión al duque de Cardona 14

Arrendamiento del molino de la ciudad, situado en la rivera de Lladurs, junto a la balsa llamada Descaribot, en el año 1616 15

1681. Carta del virrey pidiendo a la ciudad el derecho del coronaje y residuo, destinado a fortificaciones 16

1681. Carta de pago de dicha contribución 17

1681. Carta del rey pidiendo el pago de dicha contribución, que se califica de donativo voluntario 18

1681. Carta del rey, rogando a los cónsules que se hagan rogativas a la Virgen para alcan- [p. 98] zar de Dios el oportuno remedio de las calamidades de España 19

Carta del rey a los cónsules, notificándoles la prórroga del privilegio de la bula 20

Sentencia sobre el privilegio de Solsona de que sólo el baile del duque podía decretar la prisión de los habitantes de Solsona	21
1682. Libro registro de las cartas escritas por los cónsules en dicho año	22
1681. Carta de los cónsules de Cardona, participando la existencia de la peste en Andalucía y participando que no se dejará entrar en dicha villa sin buleta de sanidad	23
1681. Carta del apoderado del duque de Cardona D. Antonio de Camporrells, quejándose de los cónsules por haberse hecho pregones sobre la peste sin permiso del duque	24
1681. Sobre pago de un censal a doña Mariana Cua	25
1682. Arrendamiento del impuesto sobre el vino	26
1682. Ajuste sobre la causa pía del canónigo Jordana	27
1682. Sobre pleitos	28
1682. Carta del rey pidiendo rrogativas para que cese la calamidad de la peste	29
1682. Sobre privilegios de la ciudad	30
1751 [sic]. Orden de la Audiencia y del virrey prohibiendo la asociación de frac-masones y los santeros y ermitaños, prohibiéndoles especialmente que vistan hábito	31
1682. El apoderado del duque nombra baile de Solsona y bailíos a D. Isidro Lorenzo Mir	32
[p. 99] 1682. Sobre un pleito con el duque	33
1683. Poderes del prior del monasterio de Santa Catalina de Barcelona	34
1683. Alegato sobre cuáles funcionarios, en Solsona, podían decretar la prisión	35
1683. Súplica de varios vecinos a los cónsules para que no se permita al arcediano o doctor José Sala edificar una casa sobre el derruido convento llamado Capuchins-vells	36
1684. Documentos en defensa de los derechos de los solsonenses a no pagar laudemios y otros derechos al duque de Cardona	37
1684. Propuesta en terna al señor obispo para llenar la vacante de un prohombre	38
1684. Se dan gracias a los cónsules por los socorros dados a la compañía de D. Félix Molins	39
1684. Pleito entre los cónsules y Bonany	40
1684. Sobre nombramiento del abogado de la ciudad	41
1684. Traslado del pleito seguido en la curia ducal por Agustín Morist, sobre pago de la compañía que formó la ciudad para el rey	42

1684. Sobre un pleito	43
1684. El virrey pide ausilios a Solsona para socorrer la ciudad Gerona, sitiada por el enemigo	44
1684. Carta del rey, pidiendo ausilios a Solsona para socorrer la ciudad de Gerona, sitiado [<i>sic</i>] por el ejército francés	45
1684. Carta del rey, participando el nombramiento del marqués de Leganés para el cargo de capitán general de Cataluña	46
Ídem, ídem, pidiendo ausilios para dicha guerra	47
[p. 100] 1684. Dictamen de letrados expresivo de que los habitantes de Solsona no están obligados a pagar laudemios o tercios y forscapios a los señores de la misma, por las ventas o traslaciones de dominio de las casas, ni a otros gravámenes que allí se espresan	48
1684. Sobre lo mismo	49
1684. Sobre socorro al ejército	50
1685. Carta sobre confección de unos trajes para los depen- dientes del Ayuntamiento y de un estandarte	51
1685. Sobre lo mismo	52
1685. Sobre un pleito con los eclesiásticos	53
1685. El obispo electo, D. Manuel de Alva, participa su nombramiento al Ayuntamiento	54
1685. Carta del Ayuntamiento de Gerona al de Solsona parti- cipándole que el concilio provincial, en vista de la protección extraordinaria que san Narciso ha dispensado al ejército español en sus victorias contra el francés, ha decretado que sea fiesta de precepto la de dicho santo en el día 29 de octubre para todos los fieles del Principado de Cataluña	55
1685. Pleito de D. Antonio Riu de Canes contra el Ayunta- miento por haberte [<i>sic</i>] este ampliado la plaza Mayor con un patio contíguo a la misma que aquel poseía	56
1685. Acta de posesión de la ciudad, tomada por el obispo D. Manuel de Alba	57
1686. Pago de un censal por Teresa Codina y Oriol	58
1687. Carta de los phaeres de Cervera sobre la destrucción de la langosta	59
[p. 101] 1687. Cuenta de la cera gastada y pagada para la iluminación de la Virgen del Claustro en las fiestas celebradas para la extinción de la langosta	60
1687. Dictamen de abogados sobre el derecho que tenían los eclesiásticos de vender carne	61
1687. Pago de censales en virtud de la concordia	62
1687. El baile general del obispo, D. Juan Caballol, falla una cuestión surgida en el gremio de tejedores, sobre si José Canal	

podía ser examinado de dicho oficio	63
1687. Los tejedores, reunidos en el cementerio general de la catedral [<i>sic</i>], conceden por mayoría de votos que José Canal pueda ejercer el oficio de tejedor	64
1687. Sobre derecho que tenían los eclesiásticos de tener tienda de carnes	65
1686. Arrendamiento de los menudos de las carnicerías	66
1682. Ídem, de la venta de carne de cerdo.	67
Ídem, para la provisión de la ciudad en granos de cebada	68
1688. Arrendamiento del derecho de pesar y poner mesas para la venta de mercancías	69
1688. Cuenta de 178 libras para vestidos de los cónsules	70
1688. Sobre pago de censales	71
Sobre derecho de tener tienda de carnes los eclesiásticos, en el año 1688	72
1688. El rey participa a los cónsules el nombramiento de capitán gene-[p. 102]ral de Cataluña	74
1688. Sobre lo mismo	75
1688. Carta del rey participando la prórroga del privilegio de la bula	76
Ídem. Información recibida en la curia ducal sobre atribuciones del baile de esta jurisdicción	77
Ídem. Sobre el pleito con Alinyá	78
Ídem. Los administradores de la cofradía de tejedores de San Pablo arriendan por un año el derecho de teñir las ropas que fabrican los cofrades. Cuestiones surgidas después sobre si el baile del obispo o el del duque podían apremiar para el pago de dicho arrendamiento	80
Ídem. Sobre arrendamiento del plomo, pólvora, tabaco y aguardiente	81
1689. El gremio de zapateros, bajo el patronato de San Juan, pide la suspensión de un bando de los cónsules que prometía pasar maestros a los aprendices del oficio que se alistasen para la guerra	82
1689. Respuesta del abogado Dr. Francisco Ameller en consulta de si podían entrarse en Solsona comestibles sin permiso del Ayuntamiento	83
Ídem. Carta del juez del Real Consejo para que se celebre una misa solemne y una procesión de gracias por el casamiento del rey	84
Ídem. Carta del rey sobre lo mismo	85
Ídem. Petición de soldados a Solsona para levantar el sitio de Camprodón	86
Ídem. Carta de los phaeres de Agramunt pidiendo jornaleros para la extinción de la langosta	87

[p. 103] 1689. Se celebra una subasta para el derecho de confeccionar pan	88
Arrendamiento del molino de la rivera de Lladurs	89
1688. Arrendamiento del derecho de pasajes	90
1689. Arrendamiento del aguardiente, plomo, pólvora y tabaco	91
1688. Memorial del Ayuntamiento al auditor de causas pías, contra el decreto del obispo D. Tomás Broto, que elevó los aranceles de la curia sobre dichos piadosos legados	92
1698. Letras citatorias despachadas a instancia de Solsona para mantener a los mostafás en el derecho de apremiar a los horneros que no confeccionaban bien el pan	93
1690. Carta del virrey pidiendo auxilios para la guerra contra Francia	94
1686. Arrendamiento de la entrada del vino forastero	95
690. Carta de la duquesa doña Catalina quejándose de los reparos hechos para darle posesión de esta ciudad	96
1692. Arrendamiento de la carnicería	97
1691. Ordenaciones de la cofradía de la Purísima Sangre de Gesucristo y San Eloy	98
1691. Carta de Roma que el representante en ella de los cónsules, D. Jacinto Dachs, escribe a estos explicándoles los requisitos necesarios para la fundación que en esta querían hacer de un convento de monjas dominicas	99
1691. La duquesa doña Catalina se queja a los cónsules del alboroto habido en esta ciudad el día de San Bartolomé, en que fue muerto el gobernador del duque y un sacerdote, [p. 104] habiéndose escapado los reos	100
1691. Cuenta de los medicamentos facilitados al hospital de esta ciudad por el farmacéutico D. Sebastián Fabra, y que deben pagar dichos cónsules	101
1692. Escritura de deudas a favor de la ciudad, firmadas por José Riu	102
1692, 18 de setiembre. Escritura ante el notario D. Juan Farrer, en la que Antonio Sala, como curador de los pupilos, hijos de los consortes difuntos Francisco Flaquer y Eulalia Flaquer, vende, en méritos de transacción de pleito, al Ayuntamiento, la casa llamada de la Torra de las Oras, y quitación de un censal a Francisco Bru	103
1693. Sobre la compañía de soldados organizada por Solsona y pueblos comarcanos	104
1693. Observaciones que hace Pedro Alterachs sobre abusos que se hacen en la confección de tejidos	105

1693. Carta del virrey pidiendo ausilios para la guerra . . .	106
1695. Renuncia de Jaime Sanjust al pleito con los mostafás sobre pago de una multa	107
1695. Posesión de la ciudad a favor del duque de Cardona	108
1695. Contestación del obispo dada en Zaragoza a la felicitación que le dirigió el Ayuntamiento con motivo de la fiesta de Navidad	109
Ídem. Propuesta en terna hecha al obispo por los cónsules, con motivo del fallecimiento de Juan Joval, y nombramiento del mismo	110
Ídem. Sobre la causa del Sanjust con los mostafás	111
[p. 105] 1696. Arrendamiento del pozo del hielo, que hacen los cónsules	112
1696. Arrendamiento de los derechos de pregón y andadores	113
1695. Memoria que dejan los cónsules de dicho año a sus sucesores sobre deudas pendientes de pago y asuntos que han de resolver	114
1696. Carta de los phaeres de Lérida comunicando un acuerdo del consistorio de la Diputación catalana para alistamiento de voluntarios	115
Ídem. Carta de la Diputación catalana en la que se comunica los acuerdos tomados sobre las peticiones del virrey demandando ausilios para la guerra	116
Ídem. Pago de un censal a doña Juana de Saleta y Mas, y a D. Francisco de Saleta, vecinos de San Hilario de Sacalm	117
1697. Nombramiento de procurador fiscal a favor de Félix Pintó, hecho por el arzobispo de Feso, colector de espolios del Sumo Pontífice	118
1697. Sobre lo mismo	119
Ídem. Carta del duque de Cardona, notificando la paz celebrada entre los reyes de España y Francia	120
1695. Sobre asistencia de soldados enfermos	121
1697. Orden del gobernador de Cardona a los vecinos de San Lorenzo de Morunys para que se presenten en aquella villa todos los hombres disponibles, armados de escopetas, azadas y martillos	122
1697. Sobre alojamiento en Solsona del tercio de Españoles, mandados por el maestro de [p. 106] campo D. Fernando Dávila, con motivo de la paz concluida con el rey de Francia	123
1697. Libreta de cobros y pagos	124
1696. Nota de lo que ha recogido José Cebriá para las almas del purgatorio	125

1696. Traslado del pleito entre los cónsules y D. Antonio Riudecanas, confitero, sobre posesión de unos patios de casas derruidas, situados al extremo de la plaza Mayor y que se habían destinado a ensanche de la misma	126
1697. Quitación de un censal a la causa pía del abate José Llorens, firmada por Cosme Joval	127
Ídem. Carta del rey, relevando del cargo de virrey a D. Francisco de Velasco y nombrando, en su lugar, al conde de La Corrana	128
1698. Quitación de un censal a la Virgen del Claustro, hecha por Valentín Jalmá	129
1697. Carta del rey participando el fallecimiento de su esposa a los cónsules, ordenando a los ministros y a los hombres que, en señal de luto, vistan capas largas y faldas caídas hasta los pies	130
1698. Pago de un censal al beneficiado de la Virgen de los Dolores, en el hispital [<i>sic</i>] de pobres, hecho por Pedro Mártrir Tuxonés, y otros	131
1698. Los masips de la calle de San Antonio piden permiso a los cónsules para que los vecinos de la misma puedan edificar una capilla a dicho santo sobre un patio de casa derruida, propiedad de la ciudad, situado cerca la casa llamada de la [p. 107] Torre de las Oras	132
1696. Arrendamiento de las panaderías	133
Ídem. Ídem del impuesto sobre el vino	134
1699. Ídem del plomo, pólvora y tabaco	135
1699. Ídem del aguardiente	136
1696. Ídem del aguardiente, plomo, pólvora y tabaco	137
1699. Causa entre el Ayuntamiento y el Dr. Miquel sobre construcción de una represa que hacía este en la rivera y cerca del camino de Cardona	138
Ídem. Carta de la Diputación catalana en que se manifiesta el agradecimiento del rey por los auxilios que le dio Cataluña durante la última guerra	139
Ídem. Sobre construcción de dicha represa por el Dr. D. Juan Miquel, oposición que a la misma hizo la ciudad	140
Ídem. Carta que los cónsules dirigen al obispo, pidiéndole que en caso de ser trasladado este a Lérida, conceda alguna parte de los arrendamientos para los pobres	141
Ídem. Precauciones para la peste, carta de los cónsules de Barcelona a los de Solsona	142
Ídem. Carta de los consellers de Berga sobre la peste	143
Ídem. Restos de un libro sobre pago de censales	144
Minutas de memoriales dirigidos a diferentes autoridades	145

1680. Los cónsules piden varias gracias a la duquesa de Cardona	146
Ídem. Sobre petición de tener la ciudad [p. 108] banco y Tabla	147
1688. Los cónsules de Cardona piden a los de Solsona el agua llamada de San Gregorio, para extinción de la langosta	148
1684. Sobre concesión de un privilegio	149
1684. Sobre lo mismo	150
1684. Lista de lo que pagaban algunos vecinos para el alistamiento de soldados	151
1685. Carta de los cónsules sobre la casa que había de habitar el vicario	152
1687. Cuestiones del Ayuntamiento con un tal Bonany, sobre construcción de una cañería para las fuentes	153
1689. El virrey pide auxilios para la guerra	154
1696. Sobre lo mismo	155
1697. Carta del virrey participando el tratado de paz firmado por el rey de España y el de Francia	156
Ídem. A instancias de los cónsules, se pone un curso de artes en el convento de dominicos	157
1698. Sobre pleitos	158
Ídem. Cuestiones entre el Ayuntamiento y la jurisdicción eclesiástica sobre confección de pan en el horno del obispo	159
1699. Sobre la construcción de la represa en la rivera, hecha por el Dr. D. Juan Miquel	160

LEGAJO NÚMERO 90:

1700. Mauricio Canal recurre al Ayuntamiento a causa de apacentar ganados en el man-[p. 109]so de dicho nombre . . .	1
1700. Memorial que eleva el Ayuntamiento al rey, pidiéndole auxilios para la conducción de las aguas del Adús	2
Ídem. Sobre reidificación del puente de Montpol	3
Ídem. Sobre alojamientos	4
Ídem. Carta del rey sobre concesión de la bula de la Cruzada	5
1701. Memorial al obispo, de sus vasallos, contra el sub-baile de Cardona	6
1702. El ministro del rey pide subsidios a Solsona	7
1702. Mataró participa el privilegio de ciudad que se le ha concedido	8
Ídem. Concordia entre los dos señores de la ciudad y aclaración de las atribuciones que tenían los mostafás	9
1703. Quitación de un censal de 300 libras a la Virgen del Claustro	10

Ídem. Sobre murallas	11
1704. Carta de los procuradores de Tortosa sobre honores que allí concedían a dichos procuradores los pages del obispo . . .	12
1704. Traslado de la causa entre la ciudad y el dueño de la heredad Alsina, sobre el derecho de cortar árboles y hacer arrompidas en dicha heredad	13
Ídem. Carta de los consellers de Vich, en la que se espresa que los pages del obispo saludan a los mismos en las funciones de la iglesia	14
Ídem. Parecer de varios abogados sobre los homenajes que se debían prestar a la duquesa de Cardona	15
Ídem. Ídem	16
Ídem. Carta del virrey por haber tenido el enem[i]-[p. 110]go que levantar el sitio de Barcelona	17
Ídem. Carta sobre el hecho del Dr. Pegullá	18
Ídem. Carta del virrey pidiendo ausilios	19
Ídem. Carta de los cónsules de Gerona sobre obsequios al Ayuntamiento por parte de los familiares del obispo	20
1705. Poderes a varios individuos del Consejo para prestar obediencia y homenaje al rey D. Carlos III, en nombre de la ciudad	22
Ídem. Sobre laventamiento [sic] del somatén	23
Ídem. Propuesta en terna por parte de los cónsules y nombramiento de un prohombre por el obispo	24
Ídem. Ordenanzas de la cofradía de tejedores	25
Ídem. Requerimiento que hace el síndico de la ciudad al baile del duque para que se abstenga de sacar de Solsona la causa criminal instruida contra el vecino de la misma Cosme Boix, pues, según privilegio, las causas contra dichos vecinos deben fallarse en Solsona	26
1706. Levantamiento de somatén para socorrer a Barcelona	27
Ídem. Carta del rey D. Carlos III en la que participa su resolución de presentarse en Barcelona para defenderla del ejército francés y suplica a Solsona le envía [sic] ausilios para dicha guerra	28
Ídem. Carta del rey en la que nombra al coronel D. Juan de Miquel para que fortifique la ciudad de Solsona	29
Ídem. Sobre dicha guerra	30
Ídem. Carta de D. Ignacio Maranyosa a los cónsules, participándoles que la armada de los aliados está cerca de Barcelona y los [p. 111] alrededores de esta guardados por los somatenes, para cortar la retirada al enemigo	31
Ídem. Carta del secretario del rey pidiendo ausilios para dicha guerra	32

Ídem. Carta de la Diputación catalana, pidiendo el pago a Solsona del donativo anual voluntario de 720 libras	33
Ídem. Carta de la Diputación catalana, pidiendo relación de los sacrificios hechos por Solsona durante la última guerra contra Francia	34
Ídem. Carta participando buenas noticias de la guerra	35
Ídem. Sobre título de ciudad a Mataró	36
1707. Cartas de los cónsules de Cardona sobre compañías de voluntarios para la guerra	37
Ídem. Sobre pleitos	38
Ídem. Alistamiento de voluntarios para la guerra	39
Ídem. Los phaeres de Bellpuig dan noticia a los cónsules de Solsona los movimientos del enemigo en los pueblos fronterizos de Aragón	40
Ídem. Propuesta y nombramiento de prohombre de la jurisdicción episcopal	41
Llamamiento de somatenes para acudir a Seo de Urgel, sitiada por los franceses	42
1707. Noticias del ejército francés en los pueblos cercanos al Segre	43
Cuentas del año 1793	44
1707. Noticias de la guerra contra los franceses	45
1708. Carta de los concellers de Manresa sobre la necesidad de dar auxilios al rey para sostener la guerra contra Francia	46
Ídem. Los phaers de Pons comunican el paso [p. 112] del enemigo por Agramunt y dan otras noticias de la guerra	47
1709. Imposición de derechos a los que exthraigan harinas y otros granos	48
Minutas de memoriales y cartas escritas por los cónsules	49
1708. Carta del obispo Dorda, que habla de la súplica del Ayuntamiento sobre división de vara y curias	50
1709. El duque de Medinaceli nombra regidores para la ciudad de Solsona	51
Ídem. Los cónsules de Guisona piden a los de Solsona les vendan trigo y otros granos	52
1709. Los licenciados esponen a los cónsules como el párroco de Castellvell les ha impedido oír misa en la iglesia o capilla de la Virgen, la cual es del duque de Cardona, quien permite celebrar en dicha capilla las funciones parroquiales, interin se reedifica la derruida iglesia parroquial de San Miguel	53
Ídem. Sobre alojamiento de tropas	54
1710. Carta del obispo participando a los cónsules su llegada	

a Barcelona	55
1793. Jaime Doyle pide ausilos de soldados a la villa de Cardona	56
1710. Cuenta del importe de las funciones celebradas por la victoria del ejército del rey Carlos III en la batalla de Almenar	57
Ídem. Carta de Vich a los cónsules, de las fiestas que en Gerona se hicieron al rey y ceremonial que se observó	58
Ídem. Disturbios habidos en una procesión sobre cuestión de etiquetas con las autoridades eclesiásticas	59
Ídem. Quitación de un censal a los administradores del Claustro	60
[p. 113] Legajo de comunicaciones dirigidas a diferentes autoridades	61
1714. Memorial perdiendo [<i>sic</i>] perdón de contribuciones	62
1718. Los regidores toman a Nuestra Señora del Milagro un censal de 2.180 libras	63
Memorial al rey pidiendo perdón de contribuciones	64
1711. Nombramiento de prohombres por el obispo Dorda	65
Ídem. Carta del duque dando gracias por habersele dado posesión de la ciudad	66
1712. Concordia entre la ciudad y la Comunidad eclesiástica	68
Ídem. Carta de la reyna sobre prórroga de la bula de la Cruzada	69
1712. Cuestiones entre los cónsules y la Comunidad eclesiástica por haber esta abierto una tienda de aceite y vino	70
1711. Sobre el censal creado por algunos regidores, de importe 600 doblas, para librarse del saqueo con que amenazaba el comandante Grafetón	71
1712. Memorial al obispo para que determine las atribuciones del Consejo ordinario y de la Junta de Secuestros, en vista de los disturbios que cada día hay sobre atribuciones de una y otro	73
1717. Representación para impedir que el acuerdo del intendente general, que quería embargar los bienes de los cónsules por no haber pagado una contribución de 6.000 reales	74
1712. Arreglo de cuentas entre el convento de capuchinos y la ciudad	75
[p. 114] 1712. Los jurados de Reus participan a Solsona los privilegios que a aquella ha concedido la reyna	76
Ídem. Los cónsules piden subsidios de dinero a la Junta	77
Ídem. Acuerdo del obispo para que los cónsules cobren la contribución de soldados, como se ha hecho hasta ahora, entregando después el producto a la Junta	78

1713. Relación de los subsidios que la ciudad entrega cada año al convento de capuchinos	79
Ídem. Memorial de los regidores, exponiendo la enormidad de las contribuciones que se han exigido a Solsona y su miserable estado	80
Ídem. Memorial a la Junta	81
1710. El asesor Antonio Pallarés pide el salario de 20 libras que, por dicho cargo, se le debían	82
1713. Representación de los cónsules a la Junta	83
Minutas de memoriales hechos por los cónsules relatando las enormes contribuciones satisfechas para la guerra desde el año 1711	84
Sobre lo mismo	85
1713. Circular para que los pueblos de esta comarca acudan a Cervera a prestar obediencia al rey, participando el armisticio y perdón general	86
Memorial sobre los grandes sacrificios hechos por Solsona con motivo de la guerra, desde el año 1711	87
1713. Contestación del duque de Cardona a [p. 115] los cónsules, agradeciéndoles sus felicitaciones por haberse restituido estas poblaciones al servicio del rey	88
1713. El duque concede facultades al brigadier D. José Ballejo para que asista a la extracción de cónsules (en este, anteriores y posteriores documentos se concede el tratamiento de V.S.)	89
Ídem. Carta del duque de Pópuli confirmando el indulto concedido por el rey	90
Ídem. Del mismo, accediendo a la súplica de libertar a varios vecinos de Solsona presos en Cervera por delitos políticos	91
Ídem. Ídem, dando las gracias por la felicitación de los cónsules	92
Cuenta de lo gastado para las tropas del rey en diciembre de 1717 y de 1714	93
1714. Certificación de los gastos hechos por Solsona para la reparación de sus murallas, librada por el comandante del regimiento de Soria	94
Ídem. Certificación del coronel del regimiento de Guipúzcoa, de los socorros dados a las tropas del rey por la ciudad durante el asedio que esta sufrió	95
Cuenta de los gastos hechos por Solsona en los años 1713 y 1714 para ausiliar las tropas del rey	96
1714. Expediente promovido por el Dr. Bernardino Parent, administrador de la cofradía de militares de la Soledad, para averiguar las personas que gozan del fuero militar en Solsona	97
Ídem. Expediente sobre el coste de los pesebres hechos para	

los caballos del ejército	98
Ídem. El rey participa a los cónsules la pró-[p. 116]rroga del indulto de la bula	99
Ídem. Cuenta de gastos hechos en las murallas a cargo de la ciudad	100
Ídem. El síndico Dr. Tomás Villaró da cuenta a los cónsules de las gestiones que hace en Barcelona para librar a la ciudad de alojamientos y despacho favorable de otras pretensiones . . .	101
1715. Parecer del abogado de Cardona Dr. D. Francisco Franch sobre arreglo de las cuestiones surgidas en Solsona con el brazo militar sobre pago de contribuciones	102
1718. Acto de indemnidad que firma la ciudad a favor del Dr. José Coma y otros, por varios censales que estos, en nombre propio, habían tomado a las administraciones del Milagro, de la catredal [sic] y del hospital para librar a la ciudad de los atropellos del comandante de los ejércitos del rey Felipe V D. Enrique Grafetón	103
1715. Gastos hechos por la ciudad para la manutención de las tropas del rey en los años 1713 al 1715	104
1718. Creación de un censal de 500 libras hecha por José Coma y otros a favor de la Unión de Presbíteros para librarse de la[s] amenazas de las tropas del rey Felipe V	105
1714. Carta del síndico Dr. Tomás Villaró a los cónsules y Junta de Solsona, dándoles cuenta de las gestiones que hace en Barcelona para que la Intendencia abone las sumas gastadas para la manutención de las tropas en Solsona	106
Ídem. Memorial para que se libre a Solsona de alojamientos, en el cual se ma-[p. 117]nifiesta que no llegan a 340 las casas de la ciudad	107
1714. Carta del Dr. Tomás Villaró explicando las gestiones que hace en Barcelona a favor de Solsona	108
Ídem. El obispo Dorda participa el día que llegará en esta ciudad	109
Ídem. Carta de dicho Villaró	110
Ídem. Envían los cónsules a Barcelona a don José de Jossa para saludar al duque de Bervich	111
Ídem. El duque de Bervich participa a los cónsules de Solsona la rendición de Barcelona y manda celebrar con funciones religiosas este suceso	112
Ídem. Carta que los phaeres de la ciudad de Cervera dirigen a Solsona aceptando la enhorabuena que esta les dio por la sujeción del Principado al rey y participando que han contratado ya	

los cantores que han de venir a Solsona para la fiesta que con tal motivo ha de celebrarse	113
Ídem. El gobernador de Cardona D. José de Ballejo contesta a los cónsules que procurará asistir a las fiestas que han de celebrarse en Solsona por la feliz terminación de la guerra	114
1715. El baile general del duque de Cardona en Solsona certifica de las grandes contribuciones y otros atropellos cometidos en Solsona por las tropas de Felipe V y de las casas arruinadas con tal motivo	115
Ídem. Memorial de los cónsules pidiendo el relevo de alojamientos, pues si bien es verdad que antes en esta ciudad había 500 casas, hoy han quedado reducidas a 300 por haberlas arruinado las tropas del rey	116
1715. Carta del Dr. Jaime Bajona, fechada en Madrid a los 15 de junio, dando cuenta de haber sido desestimada una petición de la ciudad	117
Memoria que dejan a sus sucesores los cónsules en 1715	118
1715. Sobre pago de contribuciones	119
Ídem. Sobre pago de deudas	120
Ídem. Carta del Dr. Jaime Bajona, fechada en Madrid, dando cuenta del mal éxito de las pretensiones de los cónsules	121
1716. Real Orden prohibiendo se hagan exequias y vestidos de luto para la[s] personas reales a cargo de los bienes municipales	122
Ídem. Representación de los cónsules al coronel de Levante, quejándose de los atropellos que cometen los soldados	123
Ídem. Representación que hacen los cónsules al prior de los dominicos, por no darse en su colegio la debida enseñanza de filosofía y theología, por el poco celo y virtudes de los religiosos, quienes se entregan, en su lugar, al comercio, contraviniendo la bula del papa Paulo V, quien extinguió el hospital fundado por D ^a Francisca de Palmerola y Llobera, y, en su lugar, fundó dicho colegio, para la enseñanza y ejercicios espirituales	124
1716. Carta sobre suministros a las tropas	125
Ídem. Carta del Dr. D. Juan Font desde Barcelona, dando cuenta de varias negociaciones que allí sigue a favor del Ayuntamiento	126
1716. Carta del rector del colegio de dominicos, defendiéndose de las acusaciones de los cónsules y acriminando a estos por no [p. 119] pagarle la renta ordenada por el pontífice Paulo V	127
1717. Carta del obispo a los cónsules sobre varias pretensiones de los mismos	128
Ídem. Oficio de la Audiencia de Barcelona preguntando por	

las rentas que están aplicadas a las enseñanzas de gramática y retórica	129
1718. Ordenanzas reales sobre gobierno de los ayuntamientos	130
1718. Sobre administración municipal	131
Ídem. Queja de los cónsules, digo, regidores, recurriendo contra la exacción de 400 doblones que exige un comandante de tropa, exponiendo las grandes miserias de la ciudad, principalmente en el año 1711, en el cual se satisfizo a las tropas del rey Felipe V por más de 40.000 libras	132
1718. Creación de un censal al Rdo. D. Antonio Dalmau	133
1719. Sobre un pleito	134
1715. Carta de D. Juan Font dando cuenta a los cónsules de las negociaciones que sigue en Barcelona para alcanzar el alivio de alojamientos y guarnición y otros asuntos	135
1719. Creación de un censal por Francisco Torrents y otros a la causa pía de Celedonio Estany	136
1720. Carta del Ayuntamiento de Cervera al de Solsona, participándoles la aparición de la peste en Marsella	138
1721. Estado de los pueblos que comprendía el veguerío de Cervera	139
Ídem. Sobre pago de contribuciones	140
Cuestiones entre el Ayuntamiento y los pa-[p. 120]dres capachinos [sic] sobre la fuente llamada dels Frares	142
Proposiciones para decidir la contraversia [sic] entre el Ayuntamiento y un tal Bonany sobre reparación de un huerto y cisterna, propiedad de dicho Bonany	143
Los priores de San Eloy piden la continuación del derecho de tener abierta una tienda de comestibles	144
Memorial que hace al Ayuntamiento la cofradía de la Purísima Sangra [sic] y de San Eloy, como a patrono y protector, según se dice, de todas las cofradías, para que no permita que se separen de la misma los alpargateros, como pretenden estos	145
Bando prohibiendo la siega el día de San Pedro	146
Los administradores del Claustro piden permiso al Ayuntamiento para que pueda dejar fabricar dos altares colaterales en la nueva capilla a cualquier particular que quiera costearlos	147
Sobre pago de un censal	148
Memoria que dejan los cónsules de 1699 a los de 1700	149
1700. Arancel de los derechos de los pregoneros y andadores	150
Ídem. Espediente sobre privilegios de Solsona	151
Sobre alojamiento de tropas	152
1700. Reparto de cuarteras de grano a las fincas rústicas de la	

ciudad en el que se indican los nombres de las fincas	153
Pedro Argentó pide permiso al Ayuntamiento para edificar un patio que a dicho ob-[p. 121]jeto le había concedido aquel . . .	154
1701. Carta de Pegullá sobre varios asuntos de la ciudad . . .	155
Sobre varios asuntos de administración municipal	156
Los síndicos de la ciudad, en Barcelona, saludad [sic] al rey, en 1701	157
1702. Carta de la Diputación catalana a los cónsules pidiendo pago de la contribución	158
Ídem. Requerimiento de los cónsules al noble D. Domingo de Rovira y Senespleda para que pague la contribución decretada por las Cortes	159
1703. Requerimiento a D. Juan de Miquel para que diese satisfacciones a D. Luis Tuxonés, cónsul, por las injurias que aquel le había dirigido	160
1704. Carta de la Diputación catalana a los cónsules pidiendo el pago de la contribución debida al rey	161
1706. Carta de D. Juan de Miquel a los cónsules, desde San Cucufate, dando noticias de la guerra	162
Ídem. Ídem. Carta desde el campo de San Gerónimo, pidiendo que vayan allí los somatenes de esta comarca	163
1706. Carta del veguer de Manresa pidiendo que se levanten los somatenes de Solsona	164
1706. Carta del virrey a los cónsules diciendo que propondrá al obispo de Solsona la extinción de la cofradía de la Asunción . . .	165
Ídem. Carta de la Diputación catalana pidiendo el pago de la contribución	166
Ídem. Carta del Dr. D. Juan Font a los cónsules dándoles noticias de la guerra, que el [p. 122] enemigo está cerca de Martorell para poner sitio a Barcelona, que se han sacado las banderas de Santa Eulalia y San Jorge y que el vecindario se dispone a una defensa heroica	167
1706. Carta de D. Luis Garriga, agente de Solsona	168
Ídem. Carta de D. Juan de Miquel diciendo a los cónsules que cobren 500 libras de los arrendadores de las baronías de D. Juan de Jossa y las emplee[n] en la reparación de las murallas	169
1707. Carta de los cónsules de Solsona pidiendo noticias a los de Tárrega de la situación de las tropas enemigas francesas y de las diligencias que se hacen a favor de nuestro rey D. Carlos III (en estos documentos aparece por primera vez el sello de la ciudad, sobre obleas, compuesto de una cruz, una torre y un cardo) . . .	170
1708. Carta desde Barcelona de los síndicos de Solsona, dando cuenta de las agencias allí practicadas	171

Ídem. Carta de los síndicos de Solsona participando, desde Barcelona, que no han podido todavía saludar a los reyes y que ha sido nombrado obispo de Solsona el abad de Poblet	172
Ídem. Carta de los cónsules de Sanahüja pidiendo municiones de guerra a los de Solsona	173
Ídem. Carta del obispo electo D. Francisco Dorda dando gracias al Ayuntamiento por su felicitación	174
Sobre desacato hecho a un cónsul de Solsona [p. 123] por el criado de un general, prisión del agresor y demás sucesos que tal hecho ocasionó	175
Pago de subsidio a las tropas	176
1710. Carta de los consellers de Manresa sobre envío de monedas llamadas <i>resellats</i>	177
Ídem. Ídem	178
1711. Carta del agente de Solsona en Barcelona	179
Información de los atropellos que hizo en Solsona el comandante Grafetón, para sacar indemnes a los que con tal motivo tomaron dinero a censo en nombre de la ciudad	180
Súplica al obispo para la imposición de una contribución para pagar deudas	181
1713. Certificación de los auxilios dados en Solsona por las tropas	182
1714. Carta del agente D. Juan Font	183
Ídem. Sobre pago de contribuciones	184
Ídem. Relación de las ropas que entregó Solsona para el hospital real de la misma	185
Ídem. Relación de lo que ha gastado Solsona para construir los pesebres para la caballería del ejército	186
Relación de los atropellos que hizo en Solsona el comandante Grafetón y como amenazó [<i>sic</i>] el saqueo de la ciudad si no se le entregaba una fuerte suma	187
Anuncio de un agente	188
1719. Relación de los censales que se tomaron en 1711	189
1720. El obispo electo anuncia su llegada al Milagro	190
Ídem. Sobre envío de soldados	191
Sobre contribuciones	192

[p. 124] LEGAJO NÚMERO 91:

Sobre el pleito entre el Ayuntamiento y Cas [<i>sic</i>] Nicolás Reygada y bando prohibiendo acaparar conejos, liebres, perdices, gallinas y demás aves hasta la una de la tarde. Se fija también precio de las mismas, año 1723	1
--	---

Desacato de un gefe militar contra un regidor, 1723	2
1723, sobre el pleyto con Reigada	3
Ídem. Próroga de la bula de la Santa Cruzada	4
Ídem. Minutas de cartas y memoriales del Ayuntamiento . .	5
Ídem. Carta del provincial de capuchinos al Ayuntamiento designando al guardián de Solsona para predicar en la misma durante la Cuaresma	6
Ídem. Carta del Ayuntamiento de Cervera al de Solsona participándole la orden del rey en que comunica la muerte de D. Luis y manda hacerle funerales	7
Ídem. El superintendente del Principado de Cataluña pide 1.043 reales por contribución industrial, consignando en el despacho los nombres de los industriales, que son unos 13 . . .	8
Consulta de letrados sobre pendencias entre los regidores del obispo y los mostafás sobre atribuciones de estos	9
1725. Petición de los regidores al obispo sobre alojamientos .	10
Ídem. Cuestión de etiqueta entre el Ayuntamiento y los dominicos, con motivo de una función en el convento de estos a que fue invitado dicho Ayuntamiento	11
1726. Acuerdo del Ayuntamiento nombrando comisionados para trasladar la imagen de N. S. del Claustro y resolviendo que con los vestidos de los regidores, o sea, con las gramallas, se hagan trages [p. 125] a los músicos y timbaleros, en virtud de haber prohibido el rey el uso de gramallas. Se acuerda también nombrar comisionados para que representen al Ayuntamiento en las fiestas que deben celebrarse el próximo septiembre, con motivo de las fiestas de traslación de la imagen de N. S. del Claustro a su nueva capilla, y se acuerda también contribuir a los gastos que se hagan, a juicio de dichos comisionados, que fueron los abogados Coma y Villaró	12
1726. Certificado del Ayuntamiento sobre el hospital de Colomé, en el que se expresa que en él se acogen los pobres de la ciudad y lugares vecinos y que tiene una renta de unas 400 libras .	13
Ídem. Reclamación contra la cantidad repartida por catastro .	14
Ídem. Orden del intendente repartiendo o asignando a Solsona, por catastro, en este año, 36.215 reales, por tierras, casas, ganados y demás que allí se expresa	15
Ídem. Cuestión entre el Ayuntamiento y el dueño del manso Grau sobre una pieza de tierra inmediata a dicha heredad . . .	16
1727. Que no se debe dar alojamiento a los militares que concurren a las fiestas de traslación de la S. Virgen del Claustro .	17
Ídem. Fr. Tomás Torrents acepta el sermón que le ha encargado el Ayuntamiento para dichas fiestas	18
Ídem. Se pide perdón de contribuciones	19

1728. Sobre un pleito con los acreedores del Ayuntamiento	20
Ídem. Pago de salarios a los regidores	21
1728. Parecer del abogado Villaró para que se revoque el acuerdo del Ayuntamiento del año anterior, que había concedido agua a los frailes capuchinos. Se dice allí, entre otras cosas notables, que los dominicos tenían agua desde que se construyeron las conducciones, [p. 126] por haber ayudado a las mismas y porque así se prometió cuando vinieron a esta dichos religiosos	22
1728. Certificación de una tempestad de piedra	23
1729. Memorial del Ayuntamiento al obispo para que obligue al guardián de los caputxinos a seguir la antigua costumbre de salir hasta la cruz foránea del convento a recibir las procesiones a las que asistan los cabildos catedral o municipal	24
Ídem. Salario a los regidores	25
1722. Los <i>masips</i> de San Antonio piden permiso al Ayuntamiento para fabricar un cubierto de piedra frente a la capilla de dicho santó, y aquel lo concede a condición de que haya de arder una lámpara en dicho pórtico todas las noches	26
Nota de los funerales de una reyna, en Barcelona	27
Concesión de la bula de la Cruzada	28
1730. Ídem, ídem	29
1730. Índice de varias cuentas y documentos del cual se desprende que en 1721 se midieron las tierras del distrito . . .	30
1730. Relación de los censales y gastos ordinarios de la ciudad, entre los cuales figura la lámpara a la Virgen del Claustro	31
El duque de Cardona nombra tres regidores para el año 1731	33
Real Cédula de 1731 sobre monedas	35
En 1733 el obispo Broto nombra tres regidores para un año	36
1734. Ídem	37
1734. El Ayuntamiento paga a la comunidad eclesiástica de Peramola un censal de 340 libras	38
Ídem. Nombra la duquesa de Cardona tres regidores para un año	39
1735. Proyecto de concordia con los acreedores del Ayuntamiento	40
[p. 127] Año 1736. La duquesa de Medinaceli nombra tres regidores	41
Ídem. Bula de la Cruzada	42
1736. Requirimiento sobre precedencia de los regidores, en el que se refiere la antigua organización del municipio de Solsona, compuesto antes de 28 prohombres, entre los cuales habían 4 cónsules, y, ahora, de 6 regidores nombrados mitad por el duque	

de Cardona y otra mitad por el obispo	43
1737. La Audiencia de Barcelona confirma el nombramiento de los tres regidores nombrados por el duque de Cardona . . .	44
Ídem. Concordia entre el Ayuntamiento y sus acreedores. Es un legajo que consta de 77 folios	45
Ídem, del año 1738, entre el Ayuntamiento y Comunidad eclesiástica, sobre pago de deudas y otros puntos. Comprende este legajo documentos de varios años, foliados desde el número 1 al 23 . .	46
Notas de censales	48
Nombramiento de tres regidores por la duquesa de Cardona . . .	49
Aprobación de los regidores nombrados por la misma, por la Audiencia	50
1738. El nuncio del papa nombra regidores de Solsona por estar la sede episcopal vacante	51
Ídem, ídem	52
1739. Carta del Ayuntamiento de Guisona pidiendo noticias al de Solsona sobre pago de la contribución	53
Ídem, nombramiento de regidores por el obispo Noriega . . .	54
Ídem, sobre pago de arbitrios	55
Bula de la Cruzada	56
Sorteo de mozos para el ejército	57
Ídem	58
Minuta de comunicaciones espedidas por el Ayuntamiento en varios años y de las recibidas	59

[p. 128] LEGAJO NÚMERO 92:

Año 1740. El gefe de un batallón participa al Ayuntamiento que viene a poner un cuartel en esta ciudad y que pasa también a Pons una compañía de granaderos	1
Carta de 10 enero de 1740 del conde de Cron manifestando que viene a esta un ingeniero, con objeto de entregar a los albaceas de D. Pablo Alinyá el terreno necesario para edificar un convento de monjas para la enseñanza	2
Nombra el duque de Cardona tres regidores	3
Aprueba la Audiencia el nombramiento de regidores y nombramiento de otros por el obispo	4
1742, sobre concordia entre el Ayuntamiento y sus acreedores	5
Nombramiento de regidores por el duque de Medinaceli . . .	6
Aprobación por la Audiencia del nombramiento de regidores . . .	7
Nombramiento de regidores	8
1743. El Ayuntamiento, contestando una real orden, dice que	

en este término no se pueden poner fábricas para las abejas . . .	9
Sobre la concordia con los acreedores	10
Petición de los árbitros de la concordia para que se reduzcan los salarios de los regidores	11
Orden real para que se destinen a servir al ejército todos los jóvenes vagabundos y ociosos	12
Pleito entre el Ayuntamiento y administradores del Milagro sobre pago de censales	13
Nombramiento de regidores por el duque de Medinaceli y aprobación por la Audiencia de Barcelona	14
Ídem	15
Acuerdo del Ayuntamiento, cabildo catedral, abogados y personas notables de la ciudad, tomado en 1744, para fundar aquí un convento de escolapios para la enseñanza	16
Otro del mismo año y con intervención de dichas personas, nombrando una comisión para allegar recursos con que fundar el convento de escolapios	18
[p. 129] Sobre permiso del obispo para la fundación de escolapios	18
La Audiencia aprueba el nombramiento de regidores hecho por el duque	19
Pago de suministros a las tropas	20
Sobre pago de luismos y tercios en la venta de casas	21
Concesión de los emolumentos de la bula al rey	22
Nombramiento de regidores por el obispo y aprobación de la Audiencia	23
Sobre exención de luismos y otros derechos a los señores de Solsona por traspasos de las casas de la misma	24
Súplica del Ayuntamiento del cabildo catedral para que dispense de residencia a un beneficiado que enseñaba gramática y denegación de la súplica	25
Interrogatorio de testigos en el pleyto de los frailes capuchinos y el Ayuntamiento. Se habla de las fuentes de Mirabella y Freixa	26
Sobre propiedad del Ayuntamiento de la heredad Merli y como se entregaba madera del mismo a los vecinos para construir sus casas	27
Papeles del año 1848 que tratan de las cuestiones habidas entre el Ayuntamiento y convento de capuchinos sobre conducción y propiedad de la Font dels Frares. La carpeta comprende nueve folios	28
Libreta de los años 1848 y siguientes, de 13 folios, en la que hay minutas y borradores de varias comunicaciones que dirijía el Ayuntamiento. Hay algunas sobre la cuestión de la Font dels Frares	29

Edicto del veguer de Cervera comunicando órdenes del rey	30
Sobre el pleito de la Font dels Frares	31
Contribuciones	31
Sobre el pleito de la Font dels Frares	32
Nombramiento de regidores por el duque	33
Aprobación del nombramiento de regidores por la Audiencia	34
Nombramiento de regidores por el duque	35
Aprobación por la Audiencia de Barcelona	36
Nombramiento de regidores por el obispo y confirmación por la Audiencia	37
[p. 130] Memoria de los regidores de 1749 dejan a sus sucesores. Se trata del pleito con los capuchinos, de la construcción del puente de Santa María del Camí, de la división del bosque de Merli con José Cardona y de otros asuntos	38
Nombramiento y confirmación de regidores	39
Sobre el pleito de la Font dels Frares	40
Confirmación de nombramiento de regidores	41
Escritura del año 1750 en la cual el Ayuntamiento y José Cardona se dividen el bosque llamado Merli y se designan los lugares donde se ponen los hitos. Se conviene que cada propietario podrá disponer a su gusto de la parte señalada y se renuncian los antiguos derechos y posesiones que tenían antes sobre dicho bosque, a saber, José Cardona el derecho de pastos y, el Ayuntamiento, el de cortar maderas para hacer casas dentro la ciudad	42
Interesante interrogatorio sobre el pleito de la Font dels Frares.	43
Sobre lo mismo	44
Sobre si los eclesiásticos habían de contribuir al reparto hecho para una carretera en la que había de pasar la infanta. Cuestión sobre esto con el Ayuntamiento	45
En 1750 los obreros ceden a Domingo Bonany un patio en la calle del Castillo para que lo edifique	46
Carta de los regidores de Cardona prometiendo contribuir a la construcción de una carretera	47
Sobre construcción de una carretera para el paso de la infanta	48
Sobre el pleito de la Font dels Frares	49
Ídem	50
Auto dictado por la Audiencia en el mencionado pleito, no dando lugar al interdicto de obra nueva interpuesto por el Ayuntamiento y haciéndose constar que la llamada Font dels Frares fue concedida a los capuchinos por decreto de la Intendencia de Barcelona de 21 octubre de 1742	51

1751. El provincial de los capuchinos acepta el [p. 131] el [sic] encargo del Ayuntamiento de nombrar un religioso para la predicación de la Cuaresma	52
1751. El corregidor de Agramunt pide a este Ayuntamiento notas detalladas de las rentas de sus bienes y de los motivos que tengan para no contribuir a la fábrica del puente de Sallent . . .	53
Espediente de multa por acaparamiento de perdices	54
1751. Documentos de los cuales se desprende que entonces estaba ya casi transijida la cuestión entre el Ayuntamiento y los capuchinos sobre la Font dels Frares y se trata del lugar donde se había de colocar una pica	55
Minutas de comunicaciones de 1757. Comprende cinco folios	56
Poderes de 1 julio 1751 que otorga el Ayuntamiento nombrando árbitros para transigir la cuestión de la Font dels Frares	57
Sobre colocación de una pica con motivo de dicha cuestión . . .	58
Sobre transacción en el asunto de la Font dels Frares	59
Sobre pago del catastro de una casa que Jalmar poseía en la Plaza	60
Nombramiento de regidores por el duque	61
Sobre la Font dels Frares	62
Ídem	63
Nombramiento de regidores por el duque	64
Carta de 1752 que el síndico de los capuchinos escribe al Ayuntamiento, de la cual se desprende que aquellos proponían para transigir la discordia sobre la Font dels Frares que los vecinos pudiesen también valerse de la citada agua	65
Auto del intendente real de Barcelona, fecha, 1752, en el que se conceden a la ciudad de Solsona las aguas de Ladurs y del distrito de la misma	66
Carta del síndico de los capuchinos al Ayuntamiento, de la cual se desprende que se transigió la cuestión de la fuente, estableciendo una en parage cercano al convento y que podían aprovechar los vecinos, recogiendo empero los sobrantes dicho convento. Tiene la fecha de 1752 y comprende 2 pliegos	67
[p. 132] Documento en el que se dice que el obispo Mezquía hizo una fundación para toque de campanas, para los agonizantes de la ciudad, según escriptura en poder del notario Fórnols, a 11 enero de 1752, cuya fundación aceptó y se encargó de cumplir el beneficiado de San Nicolás, llamado <i>del Seny</i> , quien entregó a censo los capitales necesarios a las personas que allí se expresan	68
Sobre la cuestión de la Font dels Frares	69

Ecsistencias en el pósito	70
1752, certificado de pobreza de dos niñas mudas para ser educadas	71
Ídem. Sobre la fundación de escolapios, carta del provincial	72
Sobre condonación del catastro	73
1753. Nombramiento de regidores por el duque	74
Ídem. Concesión de los emolumentos de la bula al rey	75
Ídem. Pleito entre Cinca y el Ayuntamiento sobre aguas de Lladurs	76
Ídem, sobre arrendamiento del aguardiente	77
El párroco de Torrents protesta por habérsele embargado una mula, por ser esto contrario a la inmunidad eclesiástica	78
Atestado sobre las enfermedades y pérdida de la cosecha en esta ciudad el año 1753. Comprende 2 pliegos	79
Memorial de los regidores para que se dispense a Solsona del pago del catastro en 1753, por las enfermedades y miseria expresadas	80
1753. Orden del corregidor de Cervera mandando a Solsona aprontar mulos para conducir granos desde Alicante a Madrid	81
Ídem. La Audiencia confirma en sus cargos a los regidores nombrados por el obispo	82
1754. Sobre acarreo de granos a Madrid	83
Ídem, nombramiento de regidores por el duque de Cardona	84
11 marzo de 1754. Edicto del vicario general participando que mañana se celebrará oficio y será trasladado el Santísimo Sacramento de la capilla de San Pedro al altar recientemente construido de la Merced, donde se colocará la Virgen de [p. 133] dicho título, y que por la tarde se hará procesión general, mandando a todos los vecinos que limpien las calles y adornen los frontis	85
Los ministros del duque de Cardona dirigen a los regidores carta, con fecha 27 julio de 1754, ordenándoles presenten los instrumentos justificantes de la concesión de Dña. Raimunda Folch y su hijo D. Hugo hizieron a Solsona de las aguas de Ladurs, y de la carta confirmatoria de tal cesión, hecha por Nuch Dangrasola en 17 diciembre de 1399, a fin de decretar su instancia de 12 de junio anterior	86
1754. Donativo de 100 libras para la conducción de aguas de Lladurs	87
Ídem. Se prohíbe la extracción de trigos	88
1755. El Ayuntamiento de Santander participa la concesión del privilegio de ciudad y pide al de Solsona copia del ceremonial que tiene este en sus relaciones con el obispo	89

Ídem. Cuestiones sobre el arrendamiento para vender vino, pesca y otros comestibles, limitación de tal arbitrio por parte de la superioridad	90
1755. Los administradores del hospital sujetan a la aprobación del Ayuntamiento las ordenanzas de este hospital	91
1757. Sobre pago de honorarios al maestro Oliba	92
1755. Concesión de la bula de la Cruzada	93
Ídem. Pleito sobre la exclusiva de venta de pesca	94
Ídem.	95
1755. Memorial que algunos cofrades de San Eloy y Purísima Sangre elevan al Ayuntamiento contra los priores de dicha cofradía, que han entablado un pleito sin haber reunido en cabildo a todos los cofrades, y acuerdo del municipio sobre dicho particular	96
1756. Espediente sobre permiso de abrir ventanas en algunas casas de la calle de Llobera	97
1756. Memorial del Ayuntamiento pidiendo a la Comunidad de la catedral próroga para redimir censales a fin de poder acabar la conducción de las aguas de Lladurs	98
Orden para capturar gitanos y vagabundos	99
[p. 134] 1756. Respuesta del abogado del Ayuntamiento aconsejando que en el contrato que se ha de hacer con los escolapios se reserve aquel facultad de buscar otros maestros	100
1756. El apoderado del duque de Cardona participa al Ayuntamiento que la capbreación de los emfiteotas se verificará en Solsona	101
Sobre el pleito de la cofradía de la Purísima Sangre	102
Ídem	103
1756. El Ayuntamiento de Solsona circula a los pueblos de la marca la R.O. prohibiendo la caza y pesca. Se nombran los pueblos de la marca, que son Joval, Besora, Navés, Olius, Torrens, Lladurs, Timoneda, Terrasola, Llena, Castellá, Clará, Mirabé, Catellvell, Llobera, Riner	104
1756. El Ayuntamiento revoca unas ordenanzas del hospital por ser opuestas al codicilo del fundador, otorgado en Torredenagó a febrero de 1588	105
1756. Se pide un plazo para pago de deudas a causa de los gastos que se hacen en la conducción de aguas	106
1757. Gastos ordinarios de la ciudad en dicho año	107
1757. Sobre escolapios. Se trata del convenio con el Ayuntamiento	108

Ídem. Sobre pleyto entre el Ayuntamiento y Grau de Lladurs	109
Ídem. Sobre venta de pesca	110
Ídem. Sobre dicho pleito de Grau y el Ayuntamiento . . .	111
Ídem. Sobre lo mismo	112
Ídem. Concesión del privilegio de la bula de la Cruzada .	113
Ídem. Sobre la concordia entre el Ayuntamiento y sus acreedores	114
Ídem. Creación de arbitrios para la conducción de las aguas	115
Ídem. Sobre fundación del convento de monjas	116
Ídem, ídem	117
1758. Contribución directa fijada a Solsona, 3.252 reales .	118
Ídem. Sobre el pleito con Grau	119
Ídem. Creación de arbitrios para la conducción de aguas .	120
Ídem. Próroga del privilegio de la bula	121
Ídem	122
Ídem. Sobre conducción de las fuentes	123
[p. 135] Año 1758 y día 29 abril. La priora del convento de monjas de la Enseñanza de Barcelona, Dña. María Francisca Moner, participa al Ayuntamiento que tiene ya las necesarias licencias para hacer en Solsona una fundación	124
Ídem. Sobre dicha fundación	125
Ídem. Pago de un censal a la Comunidad eclesiástica . . .	126
Ídem. Real orden concediendo licencia para la fundación del convento de monjas de la Enseñanza	127
1759. Pago de censal a los dominicos	128
Cupo de contribución para el año 1759	129
Ídem. 1759. Nombramiento de regidores por el duque de Cardona	130
Ídem, ídem	131
Requirimiento a los regidores, declarando exceptuado del servicio de alojamientos a D. Antonio Torres y Bordons, como académico de la Universidad de Cervera	132
1759. Memorial que al Ayuntamiento dirige Dña. Raimunda de Bordons y de Mata para librarse de alojamientos, por ser noble	133
Ídem. Nombramiento de regidores por el obispo Mezquía y aprobación de la Audiencia	134
1751. Sobre dominio de las aguas de Lladurs	135
1752. Ídem	136
175 [sic]. Sobre construcción del Pont de la Frau	137
1749. Sobre las fuentes de Lladurs	138
Ídem. Censales	139
Ídem. Sobre las fuentes de Lladurs	140
1744. Sobre pago de censales	141

LEGAJO NÚMERO 93:

Año 1760. Nombramiento de regidores por el duque . . .	1
Ídem. Citación del vicario general a los regidores para que se abstengan de hacer obras en una casa	2
1761. Memorial al Sumo Pontífice para que decrete la canonización del venerable Juan de Palafox y Mendoza	3
[p. 136] Requirimiento del año 1760 en que el Ayuntamiento confiesa que posee la mitad del bosque de Merli, el cual está sujeto a la jurisdicción del duque de Cardona. Se esplican sus confrontaciones, gravámenes, orígenes y fundamentos de tal dominio, calendándose los instrumentos y fechas de este	4
Concesión del privilegio de la bula de la Cruzada en 1760	5
Ídem	6
Cuaderno de 10 fóleos en el cual constan los acreedores que consistieron en aplicar a la fábrica de la conducción de las fuentes de Lladurs los capitales que se habían de envirtir [sic] en extinción de censales	7
Carta de 1760 que Juan Cinca dirige a este Ayuntamiento sobre derecho a las aguas de Lladurs	8
Carta que en 1760 dirige este Ayuntamiento al de Valls, elogiando la enseñanza que aquí dan los escolapios	9
Ídem, de 1760, del Ayuntamiento de Valls, preguntando al de Solsona sobre los escolapios	10
Carta sobre derechos del duque de Cardona en Solsona . .	11
Requirimiento del duque de Cardona al Ayuntamiento sobre capbrevación	12
1760. Circular a los pueblos comarcanos sobre prestación de bagajes	13
1760. Se ordenan rogativas para la salud de la reina y cesación de públicas diversiones	14
1760. Veda de la caza	15
Ídem. Alquiler de una casa para acuartelamiento de tropa .	16
Ídem, sobre acuartelamiento de tropa	17
1760. Sobre nombramiento de predicador para la Cuaresma	18
Ídem	19
Memoria que dejan los regidores de 1759 a los de 1760 . .	20
Sobre alojamiento de las tropas que había en esta de guarnición	21
1760. Indulto que concede el rey y delitos esceptuados . .	22
Libreta de los utensilios que el Ayuntamiento entregó en 1760 para mantener la tropa	23
Sobre lo mismo	24

Aprobación de la Audiencia de los regidores que nombró el duque [p. 137] de Cardona en 1760	25
1761. El cabildo eclesiástico de Osma da las gracias al Ayuntamiento por su cooperación a la causa de beatificación del venerable D. Juan de Palafox	26
1761. Sobre lo mismo	27
1761. El obispo Mezquía nombra regidores	28
1761. Publicación del jubileo de Santiago	29
1761. Sobre construcción del puente de la Frau	30
1761. El albañil de Cervera D. José Rey emite dictamen en la cuestión surgida entre el Ayuntamiento y el contratista del puente llamado de la Frau y dice cómo se han de corregir los defectos que este tiene	31
1761. Sobre el terreno que el Ayuntamiento poseía cerca de la heredad Mariscots	32
1761. Oposición de algunos acreedores a emplear en la conducción de las fuentes los fondos destinados al pago de deudas	33
1764. Los procuradores de la Comunidad eclesiástica dan su beneplácito para que se destruyan y terraplenen las balsas que en el valle de Santa Ana había para regar los huertos	34
Memoria que los regidores de 1760 dejan a los de 1761. Entre otras cosas, se consigna que se han entregado 2.266 bulas a Antonio Gatuelles para distribuir y de cuyo importe es responsable el Ayuntamiento	35
1761. Cuenta de la cera que cada año entregaba el Ayuntamiento a los frailes dominicos y caputxinos	36
1762. Cuestiones entre los ayuntamientos de Solsona y Lladurs sobre jurisdicción en la casa y manso Grau y sus habitantes	37
1762. Carta del Ayuntamiento de Seo de Urgel al de Lladurs sobre, digo, al de Solsona, sobre dación de cuentas	38
1762. Carta del Dr. D. José Ferrer y Alemany al Ayuntamiento sobre el dominio de la casa llamada Cal Rovira	39
1762. Demanda de interdicto posesorio contra el Ayuntamiento sobre dicha casa	40
1762. Orden del corregidor de Cervera para que se hagan las propuestas de regidores para el año próximo	41
1762. Cuestión sobre la casa de Rovira	42
[p. 138] 1762. Legajo que consta de 17 documentos sobre alistamiento de voluntarios para el cuerpo de artillería. En uno de dichos papeles se dice que esta ciudad tenía 330 casas	43
Relación de los gastos e ingresos del municipio en 1762	44

1762. Concesión de la bula de la Cruzada	45
1763. Poderes del soldado Aymerich para cobrar del Ayuntamiento la cantidad que le prometió para servir en el ejército	46
Ídem. Pago de 15 onzas de oro a dicho Aimerich para servir en el ejército	47
Memorial del Ayuntamiento al duque de Cardona en 16 de septiembre de 1763 sobre la conducción de aguas de Lladurs en el cual se consignan los siguientes datos: que el día 17 de agosto de dicho año fueron introducidas dichas aguas en los depósitos de la ciudad, que Cinca vuelve ahora a continuar el pleito empezado en 1753 sobre posesión de las aguas, que en los principios de este último año se empezaron las obras de conducción, que fueron aquellas concedidas al Ayuntamiento por D. Ramón Folch a los 3 de las kalendas de marzo de 1303, en cuyo año este y el pavorde mandaron a los prohombres de Solsona construir a cal y canto las murallas y torres de la misma, y que el agua de Lladurs entrase y pasase dentro de la población, y que dichos prohombres ofrecieron pagar por ayuda de coste 10.000 sueldos; cuya cesión fue confirmada por D. Nuch de Anglesola, conde también de Cardona, en 17 diciembre de 1399, por D. Hugo a los 6 idus de septiembre de 1332, y por Dña. Juana a los 25 de abril de 1413	48
Registro de reclutas que sentaron plaza en 1763	49
Demanda judicial de Cinca en 1753 sobre las aguas de Lladurs	50
1763. Sobre un pleito con la administración del hospital	51
1763. Sobre el pleito con Cinca acerca de las aguas de Lladurs	52
Oposición de algunos vecinos al acuerdo del Ayuntamiento de destruir las balsas de agua [p. 139] que existían en el valle de Santa Ana	53
Sobre lo mismo	54
1763. Carta de pago de 15 doblas de oro hecha al Ayuntamiento por un soldado que sentó plaza en el ejército	55
1764. El cabildo de beneficiados del Pino recomienda al Ayuntamiento escriba a Su Santidad para alcanzar la beatificación de[l] venerable Dr. José Oriol	56
1764. Memorial y decreto del capitán general para que se ponga llano y limpio y se convierta en paseo público el terreno que ocupan las balsas del valle de Santa Ana	57
1764. Sobre el pleito con Cinca acerca de la posesión de las aguas de Lladurs	58
1764. Memorial que dirigen al capitán general doña Raimunda Bordons y otros vecinos para que no se hagan desaparecer las balsas del Vall de Santa Ana, porque con ello se perjudica	

el riego de los huertos, causándose perjuicio a sus propietarios, que construyeron las canales de piedra que hay inmediatas a las mismas, cuyo riego se hace con consentimiento del Ayuntamiento, que distribuyó a los huertos dichas aguas, las cuales no causan perjuicio a la salud pública, en prueba de lo cual hay la balsa del obispo, que es la más grande de todas, <i>en la cual se recojen todas las aguas de la calle más principal de la ciudad y se trascolan las inmundicias de las letrinas de su palacio</i> , por cuyo motivo dicho señor obispo se opone también a terraplenar las citadas balsas .	59
Ídem. Contestación del Ayuntamiento a dicha instancia, en la cual dicen el muni-[p. 140]cipio que el obispo no se opone al desagüe de dichas balsas y que ha prometido, en cuanto a las de palacio, construir unas bóvedas para que el agua no cause perjuicios	60
Ídem. Sobre lo mismo	61
Ídem. Súplica del Ayuntamiento al Sumo Pontífice para la beatificación del venerable José Oriol	62
Ídem. Sobre destrucción de las balsas del Vall de Santa Ana .	63
Ídem. Sobre lo mismo	64
1765. Nombramiento de regidores por el obispo Mezquía .	65
1764. El intendente concede al Ayuntamiento facultad privativa para establecer mesones en esta ciudad	66
1765. Carta al Ayuntamiento en la que se consigna que, entre los papeles del ducado de Cardona, no se encuentra el privilegio de sacar el hielo de la Bofia del Puerto del Conde, sin embargo se concede a Solsona el derecho de extraer dicho hielo	67
Ídem. Copia del despacho a favor de[l] Excmo. Sor. Duque de Cardona, respecto a la posesión que tiene de la[s] llamadas de cámara	68
Ídem. Sobre un pleito entre el Ayuntamiento y D. Mauricio Canal	69
Ídem. Cuenta de los gastos de papel sellado	70
Ídem. Sobre posesión de las aguas de Lladurs	71
1766. Libro en el cual se anotan por barrios las personas que tenían voto para la elección de diputados y personeros del Común .	72
Ídem. Ídem. Ídem	73
Legajo que contiene un resumen de los censales que debe la ciudad y de ingresos y [p. 141] gastos	74
1774. Pueblos donde se establecen las oficinas de hipotecas en Cataluña y distritos que comprenden	75
1768. El rector de los dominicos pide permiso al capitán general para rebajar las murallas contíguas al convento	76

1769. Memorial del Ayuntamiento y decreto del intendente para que se prive a ciertos vecinos de Olius la venta de comestibles	77
Ídem. Decretos de la Audiencia sobre posesión de los regidores nombrados por el duque y por el obispo	78
Ídem. Partida de bautismo de Isabel Vilafranca, hija del manso Coloma, expedida por el vicario de Solsona	79
Escritura de deudor	80
Ídem	81
1769. Nombramiento de regidores por el duque	82
Ídem. Extinción del arbitrio de correduría, consistente en 4 dineros que pagaban los artesanos de cuanto maniobraban en sus oficios y otros cuatro en las compras y ventas, estableciendo, en su lugar, cuatro dineros por libra en los géneros que se compran y venden en las ferias	83
1760. Orden estableciendo el oficio de procurador síndico, como en Castilla	84

LEGAJO NÚMERO 94:

1770. Concesión de la bula	1
1700. Acta de deslinde y amojonamiento entre doña María Vilar y Comes, dueña del manso Comes, y los prohombres de la ciudad de [p. 142] Solsona	2
1770. Pago de un censal	3
Ídem. Ídem	4
Ídem. Ídem	5
Ídem. Ídem. Sobre la causa pía de Traveset	6
Ídem. Escritura pública en la cual los administradores de la causa pía de Colomé vendieron al Ayuntamiento una pieza de tierra debajo del cementerio y una casa en la calle del Castillo, con la obligación de pagar ciertos censales	7
Ídem. Pago de un censal al beneficiado de Santa Lucía	8
Ídem. Permiso del Rdo. Ballús para rebajar la torre de la muralla	9
1770. Pago de un censal a la cofradía de la Trinidad	10
Ídem. Se concede permiso al rector de los dominicos ensanchar la iglesia del convento [<i>sic</i>]	11
Ídem. Se pide informe al Ayuntamiento sobre la solicitud del gremio de sastres, que quería agremiar a los que ejercen el oficio sin tener título	12
Ídem. Ídem	13
Ídem. Extracto de varias órdenes recibidas de la superioridad	14

Ídem. Ídem	15
Ídem. Sobre permiso al Rdo. Ballús de rebajar una torre de la muralla	16
1733. Consulta del Ayuntamiento a la Intendencia y resolución de esta sobre la exacción del catastro a los eclesiásticos . . .	17
Cuaderno de últimos del siglo XVIII en el cual se anotan varios acuerdos importantes del Ayunta-[p. 143]miento sobre linderos y demás asuntos administrativos	18
1771. Libreta en el [sic] que se anota el reparto que se hace entre todos los vecinos para hacer el cupo de diez soldados y relación de los jóvenes obligados al servicio militar	19
1771. Escritura pública hipotecada en la que Daniel Parcerisa se compromete a mantener perpétuamente el camino y pared que lo sostiene, y está situado frente al portal llamado de Traveset, junto al molino empezado	20
1777. Memorial del Ayuntamiento al obispo y negativa de este para dispensar los trabajos de la siega en el día de San Pedro . . .	21
1772. Creación de un censal	22
Ídem. Escrituras de arrendamientos	23
1770. Pago de pensiones de censales	24
Ídem. Ídem	25
1772. Creación de un censal a favor del hospital	26
Ídem. Concesión de la bula	27
Ídem. Sobre permiso de introducir lanas en Solsona	28
Ídem. Nombramiento de regidores por el obispo Mezquía	29
Ídem. Sobre introducción de lanas	30
Ídem. Órdenes manuscritas recibidas	31
Ídem. Pago de 300 libras por las obras hechas en la casa y patio de estudios en el portal de Castillo y murallas	32
1772. Sobre lo mismo (en este documento se cita una escritura pública de 8 enero 1770 en la cual quizás se encuentran datos sobre dominio del patio inmediato al portal del Castillo)	33
Sobre las fuentes de Lladurs y dirección de la obra por un padre capachino [sic]	34
[p. 144] Cuenta de jornales para obras en la casa consistorial en 1773	35
Ídem. Órdenes recibidas por el Ayuntamiento	36
1772. Depósitos hechos de las rentas del obispado en sede vacante	37
1773. Nombramiento de regidores por el obispo Lasala	38
Ídem. Subasta para empedrar la calle de Llobera	39
Ermita de San Bartolomé, libreta en la cual se relacionan las	

ropas existentes en dicha capilla y lo que el Ayuntamiento gastó en su restauración en los años 1773 y siguientes	40
1773. Nombramiento de regidores por el duque	41
Ídem. Reconocimiento de vasalleja [<i>sic</i>] a favor del duque, de los habitantes del manso Canal y otros	42
Ídem. Ídem	43
Ídem. Ídem	44
Ídem. Nombramiento de depositario	45
1774. Órdenes manuscritas	46
Ídem. Sobre censales	47
Ídem. Concesión de la bula	48
Ídem. Sobre construcción del puente	49
Ídem	50
1775. Legajo de documentos sobre abertura de puertas en la muralla	51
Ídem. Nombramiento de regidores por el obispo Lasala . .	52
Ídem. Fijación de edictos para el nombramiento de un maestro de retórica en Seo de Urgel	53
Ídem. Sobre enseñanza en los Escolapios	54
[p. 145] Órdenes manuscritas recibidas en mil setecientos setenta y cinco	55
1775. Permiso de la Real Audiencia para hacer huertos y cerrarlos con paredes en los terrenos contiguos a la muralla de la calle de Llobera, pagando un emolumento que deberá emplearse en la construcción del puente	56
Ídem. Sobre abertura de puertas en la muralla	57
1776. Compra del Ayuntamiento de una pieza de tierra en el manso Canal, llamada Pas de la Gossa	58
1775. Concesión de una subvención a los P.P. capuchinos	59
Sobre lo mismo	60
1776. Certificado de un arbitraje entre el Ayuntamiento y el dueño del manso Canal	61
Órdenes recibidas en 1776	62
Ídem. Nombramiento de regidores por el obispo Lasala . .	63
1777. El obispo Lasala, en acto de visita, ordena a los administradores del hospital que formen nuevas constituciones, basadas en las de[l] obispo Sans y en las del año 1755, y que la ciudad nombre un supernumerario administrador seglar que permanezca 4 años en este empleo	64
1777. Real cédula sobre abusos en actos religiosos	65
Ídem. Órdenes recibidas por el Ayuntamiento	66

1778. Pago de un censal	67
Ídem. Memorial del Ayuntamiento sosteniendo el privilegio que tenía de afinar los pesos y medidas, no solo de la ciudad, sí que también de los castillos y términos vecinales [p. 146] de la misma, concedido por el Ilmo. D. Juan de Aragón, abad de esta iglesia, en el año 1533	68
1778. Los regidores acuden al obispo para que resuelva la controversia con el guardián de los Capuchinos sobre la forma con que ha de recibir este al Ayuntamiento cuando visita el indicado convento	69
Ídem. Documento en el que se espresa que se ha construido sólo la mitad del puente e invertido en el mismo 3.249 libras, y que, por lo tanto, se necesitará otra igual cantidad para la conclusión	70
Ídem. Carta del provincial de los capuchinos de Barcelona sobre la cuestión habida entre los de Solsona y los dos cabildos	71
Ídem. Ídem	72
1778. Carta del cabildo de Santiago convidando al pueblo de Solsona al jubileo del apóstol san Jaime	73
1779. Cuaderno que contiene varias resoluciones tomadas por el Ayuntamiento desde dicho año hasta el 1781	74
1779. Concesión de la bula de la Cruzada	75
Ídem. Órdenes recibidas	76
Ídem. Petición y permiso para abrir ventanas en las casas edificadas sobre la muralla	77
Ídem. Memorial y permiso para que el Ayuntamiento pague las funciones de rogativas a la Virgen del Claustro para alcanzar el beneficio de la lluvia	78
Ídem. Nombramiento de regidores por el obispo Lasala	79
Ídem. Sobre linderos en manso Rotchés	80
[p. 147] 1779. Sobre recomposición del reloj	81
1774. Sobre el pleito con Canal	82
1774. Reclamación de Inés Torrens de una deuda hecha durante la guerra de Sucesión	83

LEGAJO NÚMERO 95:

1780. Sobre las ordenanzas de sastres y calceteros bajo la advocación de san Marcos	1
Ídem. Ídem	2
Ídem. Reunión en la casa consistorial de los vecinos, divididos por barrios, para elegir compromisarios, quienes después eligen diputado del Común	3

1780. Concesión de la bula de la Cruzada	4
Calendario de 1787	5
Ídem de 1784	6
Ídem de 1785	7
Órdenes recibidas en 1780	8
Índice de las escrituras otorgadas por el notario de Cardona	
Antonio Mitjans en 1780	9
Ídem. Ídem de José Thomasa	10
Nombramiento de regidores por el obispo Lasala en 1780 .	11
Subasta del puente de Lladurs en 1781	12
1781. Arrendamiento de arbitrios	13
Ídem. Espediente sobre rentas de propios y posesión de	
Godés	14
Índice de las escrituras otorgadas por el notario de Cardona	
Antonio Mitjans en 1781	15
Extracto de órdenes recibidas en 1781	16
Nombramiento de regidores por el duque en 1781	17
Ídem por el obispo Lasala	18
Órdenes recibidas en 1782	19
[p. 148] Cuentas que presenta D. Manuel Marañoso al Ayun-	
tamiento de los gastado [sic] en 1782, para la construcción del Vall	
de Santa Ana	20
Recibo al Ayuntamiento del papel sellado que ha vendido en	
1782	21
1782. Concesión de la bula de la Cruzada	22
Ídem. Documento sobre exención de laudemios y otros dere-	
chos dominicales de que disfrutaban los inmuebles de Solsona . .	23
1783. Sobre lo mismo	24
Ídem. Súplica del Ayuntamiento al rey para que se aumente el	
número de escolapios dedicados a la enseñanza en Solsona . .	25
El Ayuntamiento, en 1783, da gracias al rey por haber	
enviado a Solsona al sabio médico doctor Mas de Vall y se	
enumeran los servicios prestados por este para extinguir la	
epidemia	26
1783. Tomás Jalmar, regidor del Ayuntamiento, pide a este	
que nombre otro regidor que dé los motivos por los que el coronel	
D. Pedro Buchs no acepta el alojamiento que se le da	27
1783. Nombramiento de regidores por el obispo Lasala . .	28
1783. Documento por el cual se entrega una reliquia de san	
Bartolomé	29
1783. Libreta en la cual consta los censales que tenía el	

Común de esta ciudad en 1776, los que se habían pagado, deudas contra la Universidad y caudal que tenía en arcas	30
Carta de Barcelona al Ayuntamiento para que este pague el primer tercio del papel sellado de 1783	31
1784. Nombramiento de regidores por el duque	32
1783. Sobre arbitrios	33
[p. 149] Órdenes recibidas en mil setecientos ochenta y cuatro	34
Nombramiento de regidores por el obispo Lasala en 1784	35
Mandando observar el tratado de paz con Turquía en 1784	36
Sobre exención de arbitrios en 1784	37
1784. El intendente obliga a este Ayuntamiento a pagar 1814 reales por la construcción de las cárceles de Cervera	38
Lectura de acuerdos	39
1784. Estado de censales	40
Ídem. Sobre construcción del puente	41
Ídem. Concesión de la bula	42
Ídem. Lectura de acuerdos	43
Ídem. Ídem	44
Ídem. Venta de un trozo de patio en el Vall de Santa Ana	45
1785. Órdenes recibidas	46
Documentos de 1785 sobre construcción del paseo que va desde la puerta del Castillo al convento de capuchinos	47
1785. Sobre construcción de las cárceles de Cervera	48
Queja del Ayuntamiento en 1785 sobre el mal comportamiento de los soldados que guarnecían esta ciudad	49
1785. Construcción de un depósito por Carlos Camps	50
1785. Lectura de acuerdos	51
Ídem. Ídem	52
1785. Estado de censales	53
1785. Se agregan a Francisco Salvi, zedacero, al gremio de la Purísima Sangre	54
Ídem. Nombramiento de regidores por el obispo Lasala	55
Ídem. Real cédula sobre bellas artes	56
[p. 150] 1786. Sobre construcción de las cárceles de Cervera	57
Ídem. Quitación de censales	58
Órdenes recibidas en 1786	59
1786. Representación de los gremios al Ayuntamiento aplaudiendo la censión [sic] de aguas al obispo Lasala y ofreciendo a contribuir a la construcción de la cañería	60
Ídem. Lectura de autos y acuerdos	61

Ídem. Acuerdo del Ayuntamiento para formar una junta de obras que se dedique al embellecimiento de la ciudad y la cual debe obrar bajo la dirección de sabio obispo D. Rafael Lasala .	62
1786. Lectura de órdenes	63
1786. Índice de las escrituras otorgadas por el notario de Cardona Mitjans	64
Ídem. Relación de censales	65
Ídem. Espediente sobre atribuciones del Ayuntamiento y jurisdicción sobre los mansos Comes, Canal y Grau	66
Ídem. Permiso para construir una azotea	67
Ídem. Sobre venta de pólvora	68
Carta del Ayuntamiento de Guisona, en 1786, haciendo presente al de esta que dicha villa socorrió con suma generosidad a Solsona en la peste del año 1753, por cuyo motivo se concedió a los vecinos de dicha villa el goce de todos los privilegios y exenciones cuando viniesen a esta. Se pide el mantenimiento de tales derechos	69
Construcción de una casa en el Vall en 1786	70
Sobre aprobación de las ordenanzas de la cofradía de San Cristóbal	71
Ídem. Ídem	72
1787. Concesión de la bula	73
[p. 151] Nombramiento de colector del Real Catastro en el año 1787 a favor de Domingo Bonany	74
Nombramiento de regidores en 1787 por el obispo Lasala .	75
1787. Sobre construcción de Escolapios	76
1788. Nombramiento de regidores por el duque	77
Registro de órdenes en 1788	78
1788. Sobre aprobación de ordenanzas del gremio de zapateros	79
Ídem. Sobre el privilegio de castigar al Ayuntamiento y de decidir verbalmente sobre hurtos de hortalizas de poca cuantía	80
Ídem. Memorial de los dominicos sobre pago de censales .	81
Ídem. Sobre pago de derechos señoriales de las fincas que posee la Unión de Presbíteros	82
1789. Nombramiento de regidores por el obispo Lasala . .	83
1788. Nombramiento de diputados del Común y actas de las votaciones	84
1789. Nombramiento de regidores por el duque de Medinaceli	85
Ídem. Registro de órdenes	86

1788. Sobre arbitrios	87
1789. Concesión de terreno para la edificación de un cementerio en el paseo que ahora existe a la derecha del puente, saliendo de la población	88
1789. Producto de los propios	89
Ídem. Votación de compromisarios y diputados del Común	90
Ídem. Sobre cuentas municipales	91
Ídem. Construcción del cementerio	92
Ídem. Sobre aprobación de ordenanzas del gremio de zapateros y curtidores	93
[p. 152] 1780. Diligencias criminales instruídas contra José Porredón, labrador de Joval, por delitos deshonestos cometidos en Terrasola	94
1787. Sobre cárceles	95
1787. Sobre derechos señoriales	96

LEGAJO NÚMERO 96:

1790. Nombramiento y votación de diputados del Común por medio de compromisarios	1
1790. Se trata del legado que el Dr. Gabriel Miquel hizo a la Unión de Presbíteros en 1783, del molino y campo anejo, para la celebración de misas	2
Ídem. Ídem	3
Ídem. Concesión de la bula	4
Ídem. Se comisiona al Dr. Luciano Aguilar para recibir juramento a los diputados del Común	5
1791. Elección de compromisarios para diputados del Común	6
Ídem. Inventario que toma el Ayuntamiento de los muebles que había en el altar de las Almas	7
Ídem. Relación de las rentas que tenían la <i>Almoyna</i> y <i>Bací de Pobres Vergoñans</i> de Solsona	8
1791. Título de posesión del Ayuntamiento sobre el manso llamado Torre den Merli	9
1741. Concesión de la bula de la Cruzada	10
1721. Ídem	11
1791. Copia de las obligaciones que tiene el baciner de las Almas del Purgatorio	12
1794. Memorial que hacen los priores de la cofradía de San Eloy para que se cierren las puertas de los huertos del valle de Santa Ana para que no puedan entrar por ellas las tropas enemigas de los franceses	13

[p. 153] 1792. Orden al Ayuntamiento para que pague la renta del papel sellado	14
Ídem. Carta del superior de los escolapios de Oliana al Ayuntamiento sobre mejora de la enseñanza en Solsona	15
1792. Carta al Ayuntamiento de la abad [sic] de Poblet Agustín, participándole su nombramiento de obispo de Solsona	16
Ídem. Documento sobre subasta del mesón que el Ayuntamiento trata de construir	17
Ídem. Sobre creación de censales a favor de Antonio Mascaró	18
Ídem. Relación de las rentas de propios	19
Ídem. Expediente formado por un comisario R. en el cual constan y se especifican todos los árboles existentes en el término de Solsona	20
1793. Alistamiento de voluntarios en Solsona y pueblos comarcanos para la guerra contra los franceses	21
1794. Informe del Ayuntamiento sobre enseñanza, edificios y religiosos escolapios	22
1793. Alistamiento de soldados para la guerra contra los franceses	23
Ídem. Ídem	24
Ídem. Ídem	25
1693. Concesión de la bula	26
Ídem. Ídem	27
Ídem. Expediente en el que constan las diligencias hechas para armarse y defenderse los vecinos de Solsona contra los franceses	28
1793. Sobre la guerra espresada	29
Ídem. Ídem	30
1793. Certificación de precios de los granos y paja	31
Ídem. Sobre ordenanzas de la cofradía de za-[p. 154]pateros	32
Ídem. Ídem	33
Órdenes recibidas en 1793	34
1793. Real orden para que se espulsen del reyno todos los residentes de nacionalidad francesa	35
Ídem. Ídem sobre propios	36
1794. Orden de socorrer a Seo de Urgel, atacada por los franceses	37
1794. Orden del gobernador militar de dicha plaza para que se reparen las murallas de Solsona	38
Ídem. Sobre dicha guerra	39

Ídem. Expedición de paisanos de Solsona que marchan al socorro de Seo de Urgel	40
Ídem. Rentas de propios	41
Ídem. Organización de voluntarios de los pueblos de Solsona y comarcas	42
Ídem. Reunión de fuerzas para atacar a los franceses	43
Ídem. Ídem por el comantante D. José de Bordons	44
Ídem. Precio de los granos y paja	45
Ídem. Memorial del notario José Capella, pidiendo ser secretario del Ayuntamiento	46
Ídem. Nombramiento de regidores por el duque de Medinaceli	47
1795. Concesión de la bula de la Cruzada	48
1793. Expediente sobre alistamiento de soldados y efectos de guerra para la campaña contra los franceses	49
Precios de los trigos en 1795	50
1795. Expediente sobre nobleza de la familia Bordons y de Mata	51
1796. Nombramiento de regidores por el [p. 155] obispo Mora	52
Presupuesto en 1796 en el cual se consigna el número de 356 vecinos	53
1796. Sobre nobleza del Dr. D. José de Bordons	54
Real cédula en la que se manda observar el tratado de alianza entre el rey de España y la República Francesa	55
1796. Relación de las rentas de propios	56
Órdenes recibidas en 1797	57
Creación de un censal en 1797 a la causa pía de Gerónimo Catllart	58
Documento de 1797 en el que se concede al colegio de Dominicanos, durante el beneplácito del Ayuntamiento, una pluma de agua de la misma cantidad como la tiene concedida el ilustrísimo señor obispo	59
1797. Sobre venta de carnes de ganados franceses	60
1798. Fallo de la Audiencia ordenando, en el pleito contra Juan Cinca, que el Ayuntamiento pueda continuar la cañería de las aguas de Lladurs	61
Ídem. Votación de compromisarios y diputados del Común	62
Ídem. Real orden permitiendo invertir 1.612 libras para reparaciones de la casa consistorial	63
1798. Sobre la heredad Merli	64
Presupuesto de 1798	65
1798. Nombramiento de regidores por el obispo Mora	66

1799. Ídem de compromisarios y diputados del Común . . .	67
Ídem. Órdenes recibidas	68
Ídem. Presupuesto	69
Papel sellado	70
Espediente de A. Aguilar solicitando privilegio de notario .	71
Lista de los vecinos sujetos al servicio militar	72
[p. 156] Lista por barrios de los jóvenes solteros sujetos al servicio militar	73
Sobre nombramiento de notario D. Antonio Aguilar . . .	74
Sobre arrendamiento de bollas	75
Sobre destrucción de las balsas del Vall de Santa Ana . .	76
Censo de población de Solsona, cabañas, 110; familias, 693	77
Subasta para construcción del mesón de la ciudad	78
Sobre disputas entre los eclesiásticos y el Ayuntamiento .	79
Sobre exención de alojamiento a los músicos y cantores de la catedral	80
Memorial del Ayuntamiento al obispo para que permita tocar las campanas cuando haya temporal	81
Recurso que hace al Ayuntamiento la cofradía de paraíres para que sostenga un acuerdo de la misma	82
Ídem	83
Dictamen del abogado Caballol sobre legitimidad de un arbi- trio impuesto por el Ayuntamiento	84
Súplica de los vecinos de la calle de San Antonio al Ayunta- miento para construir en la misma una capilla a dicho santo .	85
Relación de los gigantes, águilas y demás figuras que tenía el Ayuntamiento	86
Sobre ordenanzas del gremio de zapateros	87
1762. Letras citatorias dirigidas al Ayuntamiento como admi- nistrador del hospital de Colomés en un pleito con Ana Ferrer	88
Sobre arbitrios	89
Se acuerda no tomar parte en el pleito entre Vila y Bonany	90
1749. El Ayuntamiento pide auxilios al rey para la construc- ción de un cuartel	91
Sobre la Font dels Frares	92
Ídem	93
Ídem	94
Servidumbres de pastos que tiene Solsona	95
[p. 157] Trozos de un libro de actas del siglo 18	96
Sobre cobro de contribuciones	97

Se piden al duque de Cardona ausilios para la conducción de aguas de Lladurs	98
Memorial al duque sobre lo mismo	99
1794. Circular sobre la guerra contra los franceses	100
1795. Sobre la heredad Merli	101
1798. Sobre pago de papel sellado	102

LEGAJO NÚMERO 97:

Libreta en que constan los recibos que al monte de piedad o pósito hacían varios vecinos a quienes se les entrega trigo. Abraza los años desde el 1753 al 1761	1
Carta que en 1764 escriben los regidores de Berga a los de Solsona pidiéndoles trigo	2
Libro de las obligaciones que firman varios vecinos para devolver trigo que les había prestado el monte de piedad, referentes al año 1770	3
Ídem del año 1772	4
Ídem del año 1775	5
Ídem del año 1778	6
Ídem del año 1776	7
Ídem del año 1780	8
Ídem del año 1779	9
Ídem del año 1766	10

LEGAJO NÚMERO 98:

Libro de las obligaciones que firmaron en 1781 los vecinos que recibieron trigo del monte de piedad o pósito de la ciudad de Solsona	1
[p. 158] Ídem del año 1782	2
Legajo que contiene los memoriales que en 1794 dirigían varios propietarios a los administradores del pósito para que les dejasen trigo para sembrar	3
Libreta de obligaciones de varios vecinos para devolver al pósito los granos que este les había prestado en 1794	4
Ídem de 1796	5
Ídem de 1797	6
Ídem de 1798	7
Libreta del año 1798 que contiene los memoriales dirigidos al pósito para la prestación de granos	8
Ídem de 1799	9
Libreta de recibo de granos del pósito del año 1801	10

Cuentas que en 1803 rinde el Ayuntamiento sobre la administración del pósito	11
Recibos de granos del pósito de 1804	12

LEGAJO NÚMERO 99:

Expediente formado en 1800 sobre la servidumbre de pastos que el Ayuntamiento tiene sobre la heredad Alsina	1
Memorial impreso que el Ayuntamiento de Solsona elevó el año 1769 (al parecer) a la reina, para que pudiese cobrar de los vasallos del obispo, del cual era una 3ª parte de la población, el impuesto de una veintena por espacio de 3 años de los frutos de pan y vino que se recojían en el distrito de Solsona	2
1800. Sobre servidumbre de pastos que [p. 159] tenía en el manso Alsina el Ayuntamiento	3
Informe que 1801 [sic] hace el Ayuntamiento alegando que había de pagar sólo la mitad del palio que se usa en las funciones de la catedral [sic]	4
El rey en 1801 participa al Ayuntamiento de Solsona la concesión del privilegio de la bula de la Santa Cruzada	5
1801. Informe que hace el Ayuntamiento al señor intendente sobre derechos al palio de la catedral	6
1831. Despacho judicial obligando al Ayuntamiento al pago de unas costas procesales	7
1801. Memorial que hace al Ayuntamiento Paula Torrents para que se levante más alta la pared que cierra su huerto, parte del cual entregó a los administradores de la santísima Virgen del Claustro para construir su camarín	8
Sobre coste de la mitad del palio de la catedral por parte del Ayuntamiento, de 1801	9
Nombramiento de regidores en 1802 por la duquesa de Cardona	10
El rey participa al Ayuntamiento, en 1802, la concesión del privilegio de la Cruzada	11
1802. Pleito sobre construcción del camino que discurre debajo del camaril del Claustro	12
Interrogatorio sobre fábricas, artes y oficios que 1802 [sic] el Gobierno dirigió al Ayuntamiento de Solsona	13
Memorial que en 1802 dirigen al Ayuntamiento los priores de la cofradía del Rosa-[p. 160]rio para que las antorchas de la ciudad concurren a la procesión del Rosario	14
Decreto expedido por el obispo Mora en 1803 nombrando regidores para la ciudad	15

Expediente formado en 1803 para que los acreedores del Ayuntamiento rebajasen las pensiones que deben al Ayuntamiento	16
Convenio celebrado en 1803 entre el Ayuntamiento y los eclesiásticos sobre el arriendo de vender el pan	17
Carta de 1804 en la que se participa al Ayuntamiento el acuerdo real de celebrar rogativas públicas en todo el reino . .	18
Carta del duque de Medinaceli, en 1806, nombrado [sic] regidores	19
Ídem, ídem, del obispo Mora	20
Seguro de sanidad expedido por el Ayuntamiento	21
Ídem	22
Ídem	23
Ídem	24
Proclama impresa en catalán que dirige la Junta Superior de Cataluña a sus fieles habitantes, excitándoles a la guerra [sic] contra Magdonalt y demás generales franceses que han invadido este Principado, en 1809	25
Ídem	26
Ídem	27
Ídem	28
Ídem	29
[p. 161] Edicto impreso de 1802 en el que el obispo y cabildo de Santiago de Compostela anuncian el jubileo	30
Memorial que 1808 [sic] eleva el Ayuntamiento al rey para que se disminuyan las contribuciones	31
Anuncio de subasta en 1808 hace el Ayuntamiento para construir una cloaca y enpedrar la subida desde la plaza de San Salvador a la de San Juan	32
Circular que dirige el 26 diciembre de 1808 la Junta del corregimiento de Cervera, pidiendo subsidios para auxiliar al ejército español que ocupa los puntos de Piera, Bruch e Igualada . . .	33
Inventario de los muebles del Ayuntamiento en 1808 . . .	34
Lista de los vecinos de Solsona exentos de quintas por hidalguía u otras causas	35
Nombramiento de regidores por el obispo Mora en 1808 .	36
Órdenes manuscritas recibidas por el Ayuntamiento en 1809	37
Carta de 1809 expedida por el gobernador militar del castillo de Berga para que se embarguen los bienes de los propietarios y comendadores de órdenes militares que residen en país ocupado	

por el enemigo	38
Carta del mismo en 1809 para que los ayuntamientos le envíen las cuentas de propios	39
Ídem. Ídem pidiendo el catastro	40
Ídem. Ídem del año 1809 pidiendo subsidios para la guerra	41
Ídem. Ídem	42
[p. 162] Carta del obispo Mora en 1809 nombrando regidores de la ciudad	43
Carta, 1808, en la que la Junta de empréstito de la ciudad de Solsona y comarca pide auxilios para la defensa de los puntos de Piera, Bruch e Igualada	44
Un número del año 1810 del Diario de Tarragona	45
1810. Documentos sobre sorteo de soldados	46
Acta de 1810 en la cual los habitantes de los 12 barrios de la ciudad se reúnen en la casa consistorial y eligen 2 compromisarios cada barrio y luego estos, a pluralidad de votos, nombran 2 dipu- tados y un personero para el gobierno de la ciudad	47
Acta de 1808 en la que los comisionados del Ayuntamiento se reúnen para acordar la administración de la «La Carnecería» de esta ciudad	48
Impreso de 1810 en el que se consigna un acuerdo del Congreso Provincial de Tarragona sobre armamento del Principado	49
Manuscrito en el que se consigna un sermón de S. Benito Mártir en Martorell	50
Impreso de 1811 en el que se explican los pueblos que comprendía la marca de Solsona, que eran los pueblos de Brichs, Besora, Castellvell, Clará, Castellá, Canalda, Ceuró, Joval, Lladurs, Llobera, Llena, Olius, Odén, Pinell, Perecamps, cuadra de Isanta, Terrasola, Timoneda, Torredenagó	51
Acuerdo de 1811 en el que la Junta Suprema del Principado declara que la corigemental [<i>sic</i>] de Cervera, instalada en Solsona, tiene derecho [p. 163] a la prestación de bagajes y otros auxilios de guerra	52
Memorial de D. Ramón de Bordons, de 1812, para que el Ayuntamiento le pague un censal	53
Acta del Real Acuerdo, fecha 1812, nombrando regidores para la ciudad de Solsona	54
Memorial que en 1812 dirige al Ayuntamiento al [<i>sic</i>] jefe superior político del Principado para que en la catedral se le permita usar alfombra al pie del banco	55

Manuscrito de 1812 sobre cuestiones originadas en el nombramiento de diputados y personeros	56
Expediente de 1813 sobre si los vecinos de Solsona están o no obligados a pagar el diezmo sobre los <i>[sic]</i> legumbres	57
Manuscrito de 1813 según el cual el capitán general del Principado pide bagajes para trasladar los enfermos del hospital militar de Igualada	58
Orden de 1813 pidiendo bagajes	59
Ídem. Ídem	60
Instancia del Ayuntamiento en 1814, dirigida al jefe superior político del Principado, se concedan los medios allí indicados para sostener la cargas municipales por haber abolido las Cortes de Cádiz las exclusivas sobre venta de ciertos comestibles, que tenía el Ayuntamiento	61
Estado de los réditos y gastos que tenía el Ayuntamiento en 1814	62
O. M. de 1814 dictando varias medidas para restablecer las prácticas del Antiguo Régimen y abolir las introducidas por las <i>[p. 164]</i> Cortes de Cádiz	63
Memorial que en 1814 dirige el guardián de Capuchinos al Ayuntamiento, pidiéndole que arbitre medios para sustituir con nuevos auxilios los abolidos por las leyes modernas	64
1814. Sobre prestación de suministros	65
Libreta de 1814 en la que se consignan las cantidades que habían de pagar los vecinos por los gastos de la guerra	66
Requerimiento que en 1815 dirige al Ayuntamiento el arrendador de la casa-fonda, por no haberse privado a Antonio Sanpons de hospedar forasteros en su casa, con paga de hospedaje	67
Requerimiento que, 1815, hace el Rdo. D. Domingo Tuxonés al canónigo penitenciario D. José Faches para que deje entrar en el cargo de administradores del santo hospital a los regidores salientes, según así está preceptuado por el fundador	68
Acuerdo de la Real Audiencia, en 1815, nombrando regidores	69
M.C. de 1817 participando la concesión de la bula de la Cruzada	70
D.M. en 1816 concediendo a los ayuntamientos apoyo y auxilios para canalizar ríos	71
Edicto de 1818 expedido por el Ayuntamiento de Olot, convocando oposiciones para proveer dos vacantes de cátedras de latinidad establecidas en dicha villa	72
Decreto de 1818 en el que el administrador del Real Patri-	

monio concede a D. José Mariano de Cabanes derecho de construir una casa mesón en la ciudad de Solsona	73
[p. 165] Decreto en el que, en 1832, el conde de España publica un edicto de indulto concedido por el rey D. Fernando VII	74
Decreto de 1820 formando la Junta Corregimental de Cervera, juntas subalternas en la [sic] capitalidades de cada marca, para distribuir i reintegrar de 220.000 /S/ que al corregimiento de Cervera impuso la Junta Superior del Principado	75
Manifiesto del Ayuntamiento de Manresa, en 1821, contra los realistas	76
Libreta del 1821 en que se anotan los oficios y solicitudes redactados por el Ayuntamiento	77
Manifiesto de la Diputación Provincial de Barcelona, en 1822, dirige al pueblo a favor del gobierno constitucional . . .	78
Ídem. Ídem	79
Memorial que el Ayuntamiento de Solsona dirige en 1822 al capitán general contra las exacciones del comandante Miralles .	80
Manifiesto, en 1822, de la Diputación de Barcelona anunciando la rendición de Castellfullit	81
Oficio del subdelegado de Berga, de 1824, para la formación de la Junta de Aranceles	82
Documentos de 1825 sobre dotación prometida a los Escolapios por el Ayuntamiento de Solsona	83
El Real Acuerdo de Barcelona, en 1826, nombra diputados y síndico para el Ayuntamiento de Solsona	84
Manifiesto impreso que en 1823 dirige el Ayuntamiento de Solsona a la regencia del reino por haberse abolido la Constitución de Cádiz	85
Oficio de 1822 del padre guardián de Capuchinos pidiendo se les entreguen los subsidios de carne a que viene el Ayuntamiento obligado	86
[p. 166] Inventario sin fecha precisa, pero que se calenda ser del año 1826, en el que hay un inventario de muebles y documentos del Ayuntamiento, enumerándose, entre otros, una bandera para ir a las procesiones	87
Empadronamiento clasificado de las casas, para alojamientos en 1827	88
Lista de voluntarios realistas de esta ciudad en los años 1826, 1827 y siguientes, y otros documentos de esta especie	89

Bando del Ayuntamiento de Barcelona en 1821 sobre la Constitución	90
Memorial de 1830 que Teresa Vilar dirige al Ayuntamiento sobre estar redimida ya la servidumbre de pastos que el Común de Solsona tenía en la heredad Comas	91
Dictamen de dos letrados en 1822 sobre amojonamiento de las tierras de la casa Comas	92
Carta del rey en 1831 sobre privilegio de la bula de la Cruzada	93
Expediente de 1838 eximiendo a los frailes caputxinos del impuesto sobre el vino	94
Oficio de 1832 en que el subdelegado de Berga manda al Ayuntamiento pagar a los escolapios la deuda de 4.106 reales para proseguir la fábrica de la iglesia del convento	95
Documento de 1833 sobre formación de una compañía de voluntarios	96
Acuerdos del Ayuntamiento presidido por el alcalde mayor D. Manuel de Albornoz, en los que, entre otros, se acuerda officiar al Exmo. Sr. Obispo para que se celebre con repique general de campanas la publicación del Real Estatuto	97
Expediente del reemplazo formado en 1834	98
Acuerdos del Ayuntamiento en 1837 para distribuir el reparto de guerra	99
Reparto para la quinta en el año 1843	100
Manifiesto de la Diputación de Lérida en 1841	101
[p. 167] Manifiesto de la Diputación de Lérida en 1841	102
Memorial que en 1842 dirigió el Ayuntamiento al Gobierno haciendo relación detallada de todos los hechos de armas de Solsona a favor de Isabel y pidiendo perdón de las contribuciones atrasadas	103
Manifiesto del Ayuntamiento de Solsona sobre las muertes acaecidas en las fortalezas de Seo de Urgel en 1843	104
Ídem de los sargentos de Barcelona sobre el pronunciamiento de la misma en 1843	105
Manifiesto del Ayuntamiento de Vilafranca del Panadés contra el atentado de un ministro que obligó a la reina Isabel a firmar el decreto de disolución de las Cortes	106
Legajo de acuerdos de la Junta Provisional de Gobierno en 1843. Contiene 15 folios	107
Manifiesto de D. Salvador Maluquer en 1843 excitando a los nacionales de Solsona a pronunciarse	108

Felicitación que la Junta de Gobierno de Lérida dirige al ministro de la guerra en 1843	109
Legajo de 6 folios que contiene una sucinta historia de las glorias de Solsona y se pide al Congreso que sea señalada capital de provincia, en 1843	110
Manifiesto del duque de Castro sobre la paz en 1843	111
Ídem del alcalde de Barcelona en 1843 sobre los sucesos políticos	112
Manifiesto que la Comisión Popular de Solsona hace en 26 junio 1843 contra los fusilamientos ocurridos en el castillo de Seo de Urgel	113
Concesión de la bula en 1845	114
Ídem 1846	115
Circular del vicario capitular de este obispado don Gil Esteve, en 26 enero 1847, estableciendo conferencias científicas para los sacerdotes	116
Manifiesto que en 17 de mayo de 1847 dirige al pueblo el general D. Manuel Pavía sobre la destrucción de las partidas carlistas de Tristany y [p. 168] Ros de Eroles, concediendo indulto a los que se presenten	117
Concesión de la bula en 1849	118
Ídem	119
Escritura de fianza que presenta D. Juan Busquets para asegurar las responsabilidades que puedan surgir en el cargo de depositario del Ayuntamiento, otorgada en 21 enero 1850	120
Memorial de los tutores de D. Buenaventura Sans de Gregorio, D. Felipe de Miquel y de Blondel y los representantes de la Rnda. Comunidad de Solsona, los priores de la cofradía del Santísimo Sacramento y el administrador de la causa pía de D. Bartolomé Traveset, hacen en 26 de setiembre de 1807 para que se obligue al Ayuntamiento de Solsona al pago de los censales que debe a dichas entidades	121
Documento de 1820 en que se dan varias noticias sobre el hospital de esta ciudad y se dice que se puso la primera piedra del mismo en día 6 de enero de 1633	122
Borradores de 1840 sobre perdón de contribuciones	123
Expediente de 29 septiembre 1841 para apoderarse el Ayuntamiento de los bienes de la iglesia, en virtud de lo dispuesto por las leyes desamortizadoras; toma de posesión de algunas de dichas fincas	124
Escrito 3 julio 1843 sobre el pronunciamiento de esta ciudad	125
Escrito que en 22 julio 1843 dirige la Junta Auxiliar de Gobierno de Solsona a la Superior de la provincia, en el que se	

describen [p. 169] las operaciones y medidas tomadas para combatir las fuerzas carlistas	126
Carta de 11 julio de 1843 que D. Pascual Madoz dirige a los milicianos de Solsona	127
Certificación de buena conducta que el Ayuntamiento de Madrona hace de Miguel Jounou y José Castellana	128
Manifiesto de D. Salvador Maluquer desde Solsona en 1843	129
Ídem de la Junta Popular de Solsona en 22 junio de 1843	131 [sic]
Escrito de 9 junio de 1843 en el que los milicianos de Solsona participan el pronunciamiento verificado por los mismos en dicho día	132
Manifiesto dado en Toledo en 24 julio de 1843 adoptando el programa del ministerio López	133
Lista de los concurrentes a la quinta en 1844	134
Pasaporte de Juan Folch	[135]
Lista, sin fecha, de las noches en que los individuos del Ayuntamiento deben permanecer en la casa consistorial para cuidar del orden público	136
Manuscrito de 1844 sobre perdón de contribuciones	137
Reglamento de somatenes de 1847	138

LEGAJO NÚMERO 100:

Concesión de la bula en 1851	1
Ídem	2
Expediente en que constan todas las cabezas de ganado mular, caballar, de cerda y demás, existentes en Solsona el año 1856, y nombres de sus propietarios	3
Variaciones del amillaramiento en 1863-64	4
[p. 170] Variaciones del amillaramiento del citado año	5
Cartilla de valuación de los productos de la agricultura en 1859	6
Ídem	7
Reparto de contribución de inmuebles y ganadería en 1859	8
Cartilla de valuación en ídem	9
Ídem	10
Relación de la riqueza líquida imponible de cada propietario en 1859	11
Expediente formado en 1855 sobre construcción del cementerio, que contiene dentro tres planos para las edificaciones del mismo, firmados por el arquitecto D. José Mestres	12
Cartilla de valuación de tierras y casas, formado en 1851	13
Ídem en 1858	14

Reparto de inmuebles en 1858	15
Borrador de amillaramiento de 1852	16
Censo de población de todos los pueblos del partido en 1861	17
Censo de población de Solsona de 1861, en el que constan 600 familias y 2.480 personas. Siguen varios estados de exportación de granos y consumo de los mismos en los pueblos de este partido judicial durante los años 1860-61	18
Siguen varias ejecutorias del juzgado.	
Así mismo varios presupuestos de cárceles.	
Memorial que en 1822 dirige el Ayuntamiento al rey Fernando VII contra la Constitución	95
Espediente sobre construcción del hostel del Puente, censales y pleitos	96
Casas de las afueras en cada partida	97

VIII

1920, maig, 28-31, i juny, 12. Solsona

Actes de les sessions extraordinàries celebrades per l'Ajuntament de Solsona els dies 28, 30 i 31 de maig i 12 de juny de l'any 1902, que recullen la inspecció econòmico-administrativa ordenada pel governador civil i la suspensió de l'alcalde i els regidors en llurs càrrecs.

Arxiu de la Ciutat de Solsona, *Libro de actas del Ayuntamiento*, t. XI [1897, gener, 1 - 1902, juliol, 19], ff. 107 r. - 114 v.

[Acta del 28 de maig de 1902]

En la ciudad de Solsona, a veinte y ocho mayo de mil novecientos dos y hora de las diez y seis, se reunió el M. Y. Ayuntamiento en sesión extraordinaria y pública en la casa consistorial, previa convocatoria hecha por el Sor. Alcalde D. Blas Augé, de orden del delegado del Sor. Gobernador Civil, a cuya sesión asistieron dichos señores alcalde y delegado D. Alberto Martínez, y los señores concejales D. José Ferrer, D. Ramón Torrents, D. Ramón Carreras, D. Antonio Soler, D. Vicente Aubets, D. Florencio Mosella y D. Jaime Corominas y D. Juan Viladrich.

Abierta la sesión, el Sr. Presidente, o sea, el delegado del Sor. Gobernador Civil, presentó a la corporación municipal un oficio que dice lo siguiente:

«Gobierno Civil de la provincia de Lérida, Negociado primero, número 207. Con esta fecha digo a D. Alberto Martínez, oficial primero de este Gobierno de provincia, lo que sigue: En uso de las facultades que me están conferidas y convenientemente autorizado por el Exmo. Sor. Ministro de la Gobernación, he acordado nombrar a usted delegado de mi autoridad para que con tal carácter se persone en Solsona al objeto de girar visita de inspec-

ción económico-administrativa a la administración municipal del mismo, debiendo percibir diez pesetas diarias en concepto de dietas. Lo digo a usted para su conocimiento y efectos consiguientes. Lo que traslado a usted para su conocimiento, el de la corporación municipal y demás efectos. Dios guarde a usted muchos años. Lérida, 26 mayo 1902. F. Sebars [?]. Sor. Alcalde de Solsona».

Seguidamente el Ayuntamiento manifestó que estaba a las órdenes del señor delegado para facilitarle su cometido.

Inmediatamente se procedió a verificar el arqueo de los fondos existentes en el arca del municipio, habiendo exhibido una de las llaves su alcalde presidente, otra el secretario contador D. Domingo Valls y otra el expresado secretario por encontrarse enfermo el depositario D. Manuel Viladrich, dando el resultado siguiente, o sea, que existían tres mil quinientas pesetas en billetes del Banco de España y trescientas en plata, total tres mil ochocientas pesetas.

Después de lo cual se dio por terminado el acto y se acordó por dicho señor delegado continuar la visita el viernes próximo a las nueve.

Leída y aprobada la presente acta, la firman los expresados señores delegado, el alcalde y demás concejales asistentes a la sesión, de todo lo cual yo, el secretario, certifico.

El presidente delegado, Alberto Martínez; Blas Augé, Jaime Corominas, José Ferrer, Ramón Torrents, Florencio Mosella, Juan Viladrich, Antonio Solé, Vicente Aubets, Ramón Carreras, Domingo Valls, secretario.

[Acta del 30 de maig de 1902]

En la ciudad de Solsona, a treinta mayo de mil novecientos dos, siendo la hora de las diez y seis, previa convocatoria hecha y ordenada por el señor delegado del Gobernador Civil, D. Alberto Martínez, se reunió en la casa consistorial el M.Y. Ayuntamiento en sesión extraordinaria y pública a la cual asistieron los señores concejales Torrents, Ferrer, Carreras, Corominas, Viladrich, Aubets, Mosella y Solé, junto con el Sor. Alcalde D. Blas Augé.

Declarada abierta la sesión por el señor delegado presidente, manifestó a los señores concejales que hasta la fecha el resultado de la visita de inspección que se está girando a la administración municipal de este Ayuntamiento es el siguiente.

1°. Que presentado el inventario consta como primeras inscripciones hechas en él documentos del siglo trece y la última anotación es la colección de las sesiones del Senado del año mil ochocientos noventa, sin que haya ningún apéndice.

2°. El sello del Ayuntamiento, según manifestación expresa del secretario, le tiene en su casa por encargo de la corporación municipal, como obra el del alcalde en el domicilio de este.

3°. No se halla expuesto al público el anuncio referente a los días y horas en que deben celebrarse las sesiones ordinarias.

4°. Los libros de ingresos y gastos los tenía el secretario en su casa desde ayer veinte y nueve a las dos de la tarde hasta hoy por la mañana, que los trajo al Ayuntamiento.

5°. No se lleva libro diario de ingresos y gastos por creerlo innecesario, pues inmediatamente que hay un ingreso y un pago toma nota de ello el señor secretario en los libros que lleva y que pone de manifiesto, los cuales uno de ellos, o sea, el de gastos, contiene varias partidas, que hasta la fecha llegan a la página treinta y uno del mismo, estando en blanco las restantes hasta las cuarenta y una inclusive, y al respaldo de esta última está autorizado por el alcalde, depositario y el secretario, sin que ninguna de sus hojas tenga más autorización; y otro de ingresos, los dos principian en julio de mil ochocientos noventa y uno, autorizado en la misma forma que el anterior. Tanto en uno como en otro existen algunas raspaduras y enmiendas sin que aparezcan salvadas.

6°. No se lleva libro de inventarios y balances, ni mayor, ni ningún otro que los expresados.

7°. No se ha hecho la distribución mensual de fondos más que por acuerdo verbal del Ayuntamiento, encargando de ello a una comisión que al efecto se nombra para cada caso.

8°. No existen más ordenanzas municipales que unas muy antiguas, pero, en cambio, existen algunos bandos de buen gobierno, siendo el último de treinta julio 1899.

9°. No hay padrón de prestación personal y desde hace al menos veinte años no se ha impuesto esta obligación a los vecinos, pues los caminos, calles y demás se arreglan con fondos municipales.

10°. El extracto de los acuerdos tomados por el Ayuntamiento y aprobados por la corporación no se han remitido para su inserción en el Boletín Oficial desde hace lo menos cinco años, habiéndolo hecho sólo cuando el señor gobernador los ha pedido; y se han puesto de manifiesto dos libros, uno que consta de 121 folios sin que haya ninguno en blanco, donde hay los extractos de los acuerdos tomados por el Ayuntamiento desde el año 1865 hasta el año 1879, otro foliado hasta el número 83 donde existen los extractos de dichos acuerdos hasta el año 1901 inclusive.

11°. Del censo electoral sólo existe un libro que da principio el 14 de agosto de 1881 y termina en 7 de mayo de 1899. Se cerró este libro cuando por mandato de la ley se crearon dos colejos. En una de las primeras hojas útiles del mismo existe una nota firmada por don Domingo Valls, secretario, por orden del presidente, que copiada literalmente dice así: «Comprende el presente libro de actas de la comisión inspectora del censo electoral 125 folios útiles del papel del sello de oficio del año actual, lo que se hace constar en cumplimiento a lo dispuesto en el artículo cuarenta y siete de la ley de papel sellado, artículo cuarenta y siete. Solsona, 19 septiembre 1881», siendo la última acta de 7 mayo 1899.

12°. Las actas de la Junta de Sanidad se hallan extendidas en un libro

donde consta todo lo que tiene carácter de actas en que interviene el Ayuntamiento.

13°. Preguntados si desde el año, digo, primero de enero de 1900 hasta la fecha se ha hecho alguna corta de árboles, contestaron negativamente y que sólo se han hecho las podas necesarias, dando toda la leña a los jornaleros por su trabajo.

14°. Así mismo manifestaron que no hay ningún terreno comunal.

15°. Las inscripciones que tiene el Ayuntamiento que producen aproximadamente dos mil setecientas cinco pesetas de intereses al año, de las que hay que descontar todos los impuestos legales, obran en poder del apoderado de este Ayuntamiento, que tiene su residencia en Lérida.

16°. No se cobra impuesto alguno sobre pesas y medidas.

17°. Los productos que se calculan en el capítulo tercero del presupuesto sobre la matanza de reses en el matadero ascienden a cinco mil pesetas y no hay acuerdo especial del Ayuntamiento que autorize este impuesto y sólo el acta de votación de la Junta Municipal y el acuerdo del Ayuntamiento aprobando el proyecto del presupuesto donde figuran estos impuestos.

18°. A la sesión ordinaria de la Junta Municipal para tratar de la aprobación del presupuesto del año corriente no asistió mayoría de los señores que la componen y fue aprobado en sesión de segunda convocatoria a la que asistieron nueve señores concejales y tres vocales de dicha junta. Según manifestación del alcalde, en ambas sesiones precedió la correspondiente convocatoria, no pudiendo presentar las papeletas por no haberse hecho por duplicado o por haberse extraviado.

19°. Preguntados si los vecinos del extraradio pagan los mismos derechos de consumos que los que habitan en el casco de la población, contestaron que aquellos, o sea, los del extraradio, pagan sólo y voluntariamente los cerdos que matan, sin que tengan concierto escrito con el Ayuntamiento, observando en esto costumbre antigua.

20°. En la sesión del día dos de enero de mil novecientos dos, a la que asistieron los concejales señores Font, Mosella, Ferrer, Torrent, Viladrich, Jas, Aubets y Solé, y el alcalde D. Blas Augé, por unanimidad fue nombrado depositario del Ayuntamiento el propietario D. Manuel Viladrich y Vilella, al que no se exigió ninguna clase de fianza.

21°. En catorce de mayo de mil novecientos uno y veinte y ocho del mismo mes se celebraron sesiones extraordinarias sin que fuesen ratificados los acuerdos en ellas adoptados en la primera ordinaria que con posterioridad se celebró, ni se verificó ninguna ordinaria desde el catorce al veinte y ocho de dicho mes. Desde el doce de enero al veinte y seis no se celebró ninguna sesión ordinaria y sí se celebraron dos extraordinarias, una en cada uno de dichos días, sin que fueran ratificados sus acuerdos en las sesiones posteriores; en diez y seis marzo se celebraron tres sesiones extraordinarias referentes a quintas; en treinta y uno del mismo mes otra también extraor-

dinaria, sin que durante este período de tiempo se celebraran ninguna ordinaria ni fueron ratificados los acuerdos de las expresadas sesiones en la primera ordinaria, que fue el diez y siete de abril, constando empero al final de todas las dichas actas la frase de leídas y aprobadas. Desde el veinte y cuatro abril hasta el día de hoy no se ha celebrado ninguna sesión ordinaria, pero sí una de extraordinaria el diez de mayo.

Previamente avisado el depositario de fondos municipales, se presentó, e interrogado por el señor delegado, manifestó no llevar más libros que el Diario, en el cual hay un Resumen fechado en treinta y uno de diciembre de mil novecientos uno que no está autorizado por nadie. En dicho libro hay dos o tres enmiendas y otras dos o tres raspaduras que no aparecen salvadas.

22°. Igualmente que el anterior, fue avisado el administrador de consumos, y, personado, manifestó que no lleva más libro que un talonario que sirve tanto para los días pares como para los impares, que hace el ingreso de los fondos que recauda cada quince días; que fue nombrado el año mil ochocientos ochenta y cuatro; que no tiene prestada fianza y que posteriormente a dicho año no se le ha hecho nuevo nombramiento; así mismo espuso que, según se deduce de lo anteriormente espuesto, no lleva registro de ganados ni libros de cuentas corrientes para depósitos de cosecheros y fabricantes.

23°. Por último, preguntado a la corporación municipal si hay concierto alguno con la sal, carbón y carne, contestaron que no, por considerarlas incluidas en consumos, pero que algunas veces el Ayuntamiento lo que hace para facilitar el comercio es cobrar por trimestres o por semestres o por meses los adeudos de dichas especies.

Enterada la corporación municipal de los cargos de que queda hecho mérito, contesta don Ramón Torrents que el secretario ha hecho trabajos ímprobos y de mérito en el archivo municipal, traduciendo muchos pergaminos redactados en latín, descifrando libros antiguos que puedan hornar la literatura patria, coleccionando toda la documentación dispersa que antes había, de lo cual se le dio las gracias por el Ayuntamiento en acta de veintitrés de abril de mil ochocientos noventa y uno, que se pone a la vista del señor delegado; así mismo ha redactado un índice en el cual hay un extracto de documentos del archivo, documentos ahora ordenados y numerados, que supone una lectura de más de cincuenta mil folios, el extracto de este índice obra también en el gobierno de provincia, al cual se remitió a primeros de este año. Se pone de manifiesto el archivo al señor delegado, quien lo ha visto efectivamente y ha quedado persuadido de lo bien ordenado que está. Pide dicho señor concejal que se una al espediente una certificación del mencionado acuerdo del Ayuntamiento.

Al cargo que figura con el número veinte contesta que la corporación no puede estar sin depositario. Se encontró vacante al cargo por haber resultado electo el que lo desempeñaba, don Mariano Font, había de proveerlo

inmediatamente y no tuvo otro remedio que aceptar con carácter interino, aunque no consta en el acta por olvido, a don Manuel Viladrich, persona de arraigo y propietario de una casa situada en la calle del Castillo de esta ciudad.

Por último, el Ayuntamiento, para justificar su honradez y celo en la gestión municipal, hace constar que tiene cubiertas todas sus obligaciones, especialmente el contingente provincial, a cuyo efecto presenta al señor delegado la carta de pago número doscientos cuarenta y ocho, fecha veintitrés de los corrientes, en la cual el depositario de la Diputación, el contador y presidente firman carta de pago de ochocientas cuarenta pesetas, treinta céntimos, por el segundo trimestre de contingente provincial.

Así mismo presenta otra carta de pago de dos mil ciento cincuenta y ocho pesetas, catorce céntimos, pagada también por consumos del actual trimestre, lo cual prueba y justifica; cosa rara en España que, satisfechas todas las obligaciones, tiene un sobrante de tres mil ochocientas pesetas, según consta al señor delegado en virtud de certificación del arqueo celebrado a su presencia.

Así mismo el Ayuntamiento no debe cantidad alguna por instrucción pública; tiene aprobadas todas sus cuentas hasta el año mil ochocientos noventa y ocho al noventa y nueve, según oficio que se ha dado a leer al señor delegado; no tiene pendientes asuntos de interés o sin despachar en sus oficinas; tiene libros registros de entrada y salida de comunicaciones, que se ponen de manifiesto al señor delegado; copiadas en libros especiales sus cuentas y presupuestos en otros libros que también se han exhibido a dicho señor delegado.

En vista de lo abanzado de la hora, el señor delegado a dispuesto suspender la sesión para continuarla mañana a las diez, de lo cual quedan enterados los señores concejales y firman con dicho señor y yo, el secretario.

El delegado, Alberto Martínez; Blas Augé, José Ferrer, Ramón Carreras, Juan Viladrich, Antonio Solé, Ramón Torrents, Florencio Mosella, Jaime Corominas, Vicente Aubets; el depositario de fondos municipales, Manuel Viladrich; el administrador de consumos, Severiano Gil; Domingo Valls.

[Acta del 31 de maig de 1902]

Siendo las diez de la mañana del día treinta y uno de mayo de mil novecientos dos, se continuó la sesión extraordinaria que, por orden del señor delegado, fue suspendida en el día de ayer.

Preguntada la corporación municipal si en las obras por administración se ha fijado la nota semanal de gastos, con sus pormenores, e igualmente si fue anunciada con dos días de anticipación el acta de la sesión en que se verificó el sorteo de la Junta Municipal.

Contestan que no recuerdan estos pormenores.

Se han presentado por el señor secretario los talones de cédulas personales de este año, en los que constan que las últimas cédulas expedidas lo han sido en el mes actual, sin que se exprese el recargo que se ha cobrado, por consignarse este en el respaldo de la cédula, según ha manifestado dicho señor.

Después de lo cual y leída y aprobada esta acta, se da por terminada la visita, firmando los señores concejales que han asistido a esta sesión, no haciéndolo los demás por haber excusado su asistencia.

El presidente delegado, Alberto Martínez; Jaime Corominas, Florencio Mosella, Vicente Aubets, Ramón Torrents, Blas Augé, José Ferrer, Juan Viladrich, Antonio Solé, Domingo Valls.

[Acta del 12 de juny de 1902]

En la ciudad de Solsona, a doce junio de mil novecientos dos y hora de las ocho, se reunió el M. I. Ayuntamiento en sesión extraordinaria y pública en la casa consistorial, bajo la presidencia del señor alcalde D. Blas Augé, a la que asistieron los señores concejales Torrent, Soler, Aubets, Ferrer, Mosella, Corominas, Viladrich.

El Sor. Alcalde leyó un oficio que acababa de recibir del Sor. Gobernador Civil de fecha de ayer, en el que se suspendía de sus cargos a todos los actuales concejales y alcalde, y, en su lugar, se nombraban interinos a los señores D. José Pallerés y Ramonet, D. Pedro C. Muxí y Rudet, D. Ramón Bartrina y Arissó, D. Ramón Boix y Vicens, D. Ramón Vicens y Corominas, D. Pablo Pujol y Peró, D. Emeterio Soler y Rius, D. Francisco Bonany y Cinca.

Acto seguido el Ayuntamiento acordó que, inmediatamente y tal como dispone el oficio, se pasase recado verbal por medio del alguacil a los expresados señores nombrados, y así se hizo.

Comparecidos estos y, a más, D. Luis Aguilar y Ferrer, nombrado también en dicho oficio, se les dio posesión de dichos cargos de concejales.

De lo cual se levanta esta acta, que firman dichos señores, de todo lo cual yo, el secretario, certifico.

Blas Augé, José Ferrer, Vicente Aubets, Jaime Corominas, Antonio Solé, Ramón Torrents, Florencio Mosella, Juan Viladrich, Luis Aguilar, José Pallerés, Pedro Celestino Muxí, Ramón Boix, Ramón Vicens, Ramón Bartrina, Pablo Pujol, Hemeterio Soler, Francisco Bonany, Domingo Valls, secretario.

IX

1904, abril, 29. Solsona

Inventari dels documents lliurats per Ramon Vila Sangés, secretari de l'Ajuntament de Solsona, a Estanislau Ramonet, successor seu en la Secretaria.

Arxiu de la Ciutat de Solsona, document sense signatura arxivística.

Relación duplicada de los libros y documentos que D. Ramón Vila Sangés, secretario del Ayuntamiento de esta ciudad, entrega a su sucesor D. [en blanc], a saber:

Reparto de la contribución rústica (copia) y su lista cobratoria correspondientes a este año, digo, al año 1903.

El padrón de edificios y solares del año 1903.

La matrícula industrial y su lista cobratoria del 1903.

El presupuesto ordinario municipal de 1903.

El presupuesto carcelario de este partido para el año 1903.

El apéndice al amillaramiento para el año 1903.

Una declaración de riqueza urbana de Pablo Latrilla señalada de número 579.

La relación de altas y bajas remitida por la Hacienda para la matrícula de 1903.

Un expediente de cambio de cédula personal a D. Luis Valls.

Un padrón adicional de cédulas personales que contiene dicho contribuyente.

Un expediente de venta de un callejón sobrante de vía pública compuesto de siete folios útiles debidamente reintegrados.

Una instancia suscrita por D. José Reig que, con su diligenciamiento, comprende tres fojas útiles y reintegradas.

Un recibo acreditativo de la entrega de pases a los mozos del reemplazo de 1902.

Varias credenciales de representantes de ayuntamientos que formaron el presupuesto carcelario de 1903.

Veintidós poderes de maestros que tomaron parte en la elección de habilitado.

Una instancia suscrita por D. Ramón Masana referente a un recurso de alzada.

Otra suscrita por D. Pablo Latrilla solicitando permiso para edificar.

Una acta de nombramiento de habilitado de los maestros, de 8 de junio de 1902.

Un [sic] certificación de antecedentes penales de Alfonso Montaña.

Una libreta de actas de arqueo que comprende la de 13 de junio de 1902.

Otra acta de arqueo de 31 de marzo de de [sic] 1902.

Una solicitud firmada por D. Ramón Riera reclamando permiso para un cercado.

Una comunicación de la Junta Provincial del Censo Electoral de fecha 23 de abril de 1902, reclamando datos de las listas electorales.

Otra comunicación de esta alcaldía dirigida a D. Domingo Valls, con la nota puesta por el mismo y firmada de fecha 14 de junio de 1902.

Convocatorias de las sesiones extraordinarias del Ayuntamiento, segunda convocatoria, y junta municipal celebradas desde 13 de junio de 1902.

Gacetas de Madrid desde 13 junio de 1902 hasta fin de año, así como los Boletines Oficiales de dicho tiempo.

Boletines que ha publicado la Gaceta de Madrid en dicho tiempo.

Otras varias colecciones de Gacetas de Madrid y Boletines Oficiales anteriores al 13 de junio de 1902, así como otros muchos documentos que tampoco tenía el entregante formado inventario.

El padrón de células personales y libreta cobratoria de 1902.

Repartimiento del recargo del 16 por % sobre el cupo del tesoro para las obligaciones de instrucción primaria de 1902.

Repartimiento individual para la extinción de la langosta del año 1902.

Repartimiento del recargo del 16% sobre el cupo del Tesoro de la riqueza rústica para obligaciones de instrucción 1ª de 1902.

Inventario de los efectos entregados a Cándido Jordana.

Relación de los mozos del reemplazo de 1902 ingresados en caja.

Otra de los soldados de dicho reemplazo ingresados.

Copia de la exposición elevada al presidente del consejo de ministros oponiéndose a la supresión de esta diócesis.

Instancia de Mariano Font renunciando al cargo de depositario.

Tres justificantes de revista de la guardia civil.

Copia del título de secretario interino de Ramón Masana.

Presupuesto del material de escuela de niñas del año 1903 y su copia.

Notificación del fallo de la comisión mixta al mozo Martín Sancebriá.

Libreta de altas y bajas presentadas por los industriales desde 1.º de julio de 1897 hasta 2 junio de 1902.

Copia del presupuesto ordinario de 1898-99.

Apéndice al amillaramiento del año 1892.

Reparto de la contribución territorial de 1891-92.

Padrón de cédulas personales de 1901 y su libreta cobratoria.

Apéndice al amillaramiento del año 1893.

Padrón de cédulas personales del año 1890-91.

Padrón de cédulas personales de 1897-98.

Padrón de cédulas personales de 1898-99.

Padrón de cédulas personales de 1899-900.

Libreta cobratoria del impuesto de cédulas personales del 2.º semestre de 1900.

Apéndice al amillaramiento para el año 1891-92.

Padrón de edificios y solares de 1897-98.

Matrícula del año 1899 a 1900.

Reparto de la contribución rústica del año 1886-87.

Reparto de territorial de 1888-1889.

Contribución industrial de 1892 a 1893.

Contribución industrial de 1893-1894.

Relación de los propietarios de fincas urbanas de 1882.

Padrón de cédulas personales de 1895 a 1896.

Reparto de riqueza rústica de 1898-99.

Contribución industrial de 1898 a 99.

Padrón de edificios y solares de 1896-1897.

Contribución territorial de 1896-97.

Reparto por rústica de 1897-1898.

Impuesto de cédulas personales de 1899-900.

Contribución industrial de 1897 a 1898.

Apéndice al amillaramiento del año 1895.

Apéndice al amillaramiento del año 1901.

Reparto contribución por rústica de 1901.

Apéndice al amillaramiento del año 1891.

Apéndice al amillaramiento del año 1894.

Apéndice al amillaramiento del año 1896.

Apéndice al amillaramiento del año 1897.

Apéndice al amillaramiento del año 1898.

Apéndice al amillaramiento del año 1899.

Apéndice al amillaramiento del año 1900.

Lista cobratoria de cédulas personales del año 1890-91.

Matrícula del año 1891-92.

Padrón de cédulas personales del año 1891-92.

Padrón de los edificios y solares del año 1898-99.

Matrícula del año 1897-98.

Lista cobratoria del reparto por rústica del año 1891-92.

Instancia de José Solá de fecha 30 abril de 1900.

Instancia de José Solá de fecha 25 abril de 1900.

Instancia de Pedro Brichs de fecha 4 de junio de 1898.

Instancia de Pedro Brichs de fecha 2 de abril de 1896.

Instancia de Pedro Brichs de fecha 2 de abril de 1896.

Matrícula de 1894-95.

Lista cobratoria de la contribución territorial de 1892-93.

Reparto contribución territorial de 1887-88.

Libreta cobratoria de urbana del 2.º semestre de 1900.

Resumen del registro fiscal de fincas urbanas de 1893.

Reparto de la contribución por urbana de 1899-900.

Padrón de edificios y solares del año 1899-900.

Reparto de la contribución por rústica y pecuaria de 1899-900.

Reparto de la contribución por rústica y pecuaria de 1902.

Matrícula del año 1902.

Matrícula del año 1901.

Expediente de constitución de la junta municipal de 1903.

Rectificación del empadronamiento del año 1903.

Certificación de las fincas urbanas inscritas en el registro fiscal en el año 1903, remitida por la Administración de Hacienda.

Instancia de Ramón Boix Vicens de fecha 16 noviembre de 1903 pidiendo varios extremos para probar la incapacidad legal de D. Lorenzo Soler, José Rius, Nicolás Soler y Antonio Caserras.

Apéndice al amillaramiento para el año 1903.

69 cédulas para la inscripción de individuos sujetos al impuesto de cédulas personales de 1903.

Expediente de nombramiento de secretario compuesto de treinta y dos fojas útiles, conteniendo las diligencias y documentación de los aspirantes; cuya primera providencia es de 13 de noviembre y la última diligencia de 24 diciembre de 1903.

Registro de reservistas revistados en el año 1903.

Instancia y documentos acompañatorios de D. Domingo Valls, de fecha 28 noviembre de 1903, solicitando se declare nulo el concurso para la provisión de la secretaría.

Revista de la guardia civil de 1º diciembre de 1903.

Altas y bajas aprobadas por la Administración de Hacienda en la matrícula durante el año 1903.

Alta de Salvador Obach Benet en la matrícula para 1904.

Entrega de pases a los reclutas de 1903.

Revista de la guardia civil de 1º agosto de 1903.

Relación duplicada de mozos destinados a la zona ingresados por el comisionado en el año 1903.

Instancia de los carniceros Mas, Soler y Vendrell, de fecha 26 julio de 1903.

Recibo del fallo de la comisión mixta en el expediente de la excepción sobrevenida a Cándido Jordana.

Expediente de constitución de la junta municipal de sanidad del año 1903.

Revista de la guardia civil de 1º septiembre de 1903.

Instancia de Pascual Palomares pidiendo gratificación de sueldo.

Edicto de vocales asociados elegidos para 1903.

Diligencias del apéndice al amillaramiento de 1903.

Expediente para los preliminares del apéndice al amillaramiento de 1903.

Expediente sobre renuncia de casa ruinosa de María Vilajosana, Jaime Vendrell y solar del «Pare etern».

Instancia de José Reig pidiendo permiso para el paso por el paseo de las Moreras y diligenciamiento, compuestos de cuatro fojas útiles.

Registro de inoculaciones practicadas.

Expediente sobre vacunación obligatoria y medios de extinción de la viruela de 1903.

Instancia de Salvador Vendrell y Pedro Mas pidiendo se les cambie la hora de matanza en el matadero.

Certificación del inspector del timbre de 15 de junio de 1903 y reintegro anejo de 50 pesetas.

Expediente de constitución de la junta pericial de 1903.

Justificante de revista para el octubre del soldado Pedro Buchacha Baró.

Revista de la guardia civil de octubre de 1903.

Expediente de canje de una cédula de Arturo Juclar [?].

Expediente de canje de una cédula de Francisco Condomines [?].

Copia del título de secretario interino a favor de Ramón Vila.

Instancia de varios vecinos de la calle del Castillo de fecha 26 febrero de 1903.

Expediente de alta de riqueza de un huerto de Francisco Colell de 1903.

Recibo de los pases de excedentes de cupo de 1903.

Instancia de Antonio Caserres pidiendo inclusión en el padrón de cédulas del mismo y familia.

Instancia de Nicolás Soler sobre lo mismo que el Caserres.

Padrón adicional de cédulas personales de 1903.

Credenciales de delegados de ayuntamientos para la formación del presupuesto carcelario de 1904.

Libro de Reemplazos, tomo quinto.

Libro de actas de la junta municipal cerrado en 19 de julio de 1902 por Aguilar y Masana.

Libro de actas de la comisión inspectora del censo electoral.

Libro de acuerdos de la junta de amillaramiento.

Libro de actas de instrucción pública cerrado por Aguilar y Massana en 13 junio de 1902.

Libro de actas varias cuya última acta es de fecha 10 junio de 1902.

Libro de actas de quintas cuya última acta es de fecha 21 febrero de 1892.

Libro de actas del Ayuntamiento, tomo nueve.

Libro de actas del Ayuntamiento, tomo diez.

Libro de actas del Ayuntamiento, tomo once.

Libro de actas del Ayuntamiento, tomo ocho.
Libro de actas del Ayuntamiento, tomo siete.
Libro de actas del Ayuntamiento, tomo seis.
Libro de actas del Ayuntamiento, tomo cinco.
Libro de actas del Ayuntamiento, tomo cuarto.
Libro de actas del Ayuntamiento, tomo tercero.
Libro de actas del Ayuntamiento, tomo segundo.
Libro de actas del Ayuntamiento, tomo primero.
Libro de actas de posesiones.
Libro manual de escrituras, señalado de número 62.
Libro de actas de quintas, tomo primero, señalado número 73.
Libro de actas de quintas, tomo segundo, de número 74.
Libro de actas de quintas, tomo tercero, de número 75.
Llibre de las Fonts de Lladurs.
Libro de comunicaciones recibidas, tomo primero.
Libro de comunicaciones remitidas, tomo segundo.
Índice de actas, tomo primero.
Índice de los documentos que hay en el archivo del Ayuntamiento.
Llibre de Lleys y Costums, señalado de número 36.
Libro padrón municipal, tomo segundo, señalado de número 82.
Libro de caja, tomo primero, señalado de número 76.
Llibre del Hospital, señalado de número 48.
Llibre de Lleys y Costums, señalado de número 38.
Llibre de Lleys y Costums, señalado de número 37.
Padrón de vecinos del año 1881.
Libro de comunicaciones, señalado de número 83.
Libro de apeo.
Libro del censo electoral empezado en el año 1868-69.
Libro-registro de ganados, en blanco.
Libro de recaudación del impuesto de consumos, en blanco.
Diario de recaudación en el fielato en días impares.
Registro de cosecheros, fabricantes, etcétera; en blanco.
Diario de recaudación en el fielato, días pares, en blanco.
Registro a los depósitos de cosecheros, etcétera; en blanco.
Registro especial de ganadería.
Libro de cuentas municipales.
Libro-crónica del Ayuntamiento.
Libro de contaduría, tomo 2º, señalado de número 77.
Llibre de Comptes, señalado de número 42.
Llibre de Comptes, señalado de número 41.
Libro señalado con el número 55.
Libro señalado con el número 56.
Libro señalado con el número 57.
Libro señalado con el número 58.

- Libro señalado con el número 59.
- Libro señalado con el número 60.
- Libro señalado con el número 61.
- Libro señalado con el número 80.
- Libro señalado con el número 49.
- Libre de Notas, señalado con el número 50.
- Libro señalado con el número 54.
- Libro señalado con el número 51.
- Libro titulado «Taula de Privilegis», señalado de número 40.
- Libro en blanco del fielato, señalado de 100.
- Libro señalado con el número 43.
- Libro señalado con el número 44.
- Libro señalado con el número 45.
- Libro señalado con el número 46.
- Libro señalado con el número 47.
- Memorias de la Ciudad de Solsona, 3 tomos.
- Libro señalado con el número 40.
- Libro de matrículas, altas y bajas.
- Libro de actas de la junta municipal.
- Libro de actas de la junta local de instrucción pública.
- Libro de actas de la junta de cárceles.
- Libro de actas de la junta de sanidad en el que hay cuatro comunicaciones pertinentes al recurso [?].
- Libro de actas del Ayuntamiento, tomo número 12.
- Libro de actas del Ayuntamiento, tomo número 13.
- Libro de ingresos, borrador, que empieza el año 1891 a 1892 y cuyo último asiento lleva la fecha 20 mayo de 1902, cerrado por Aguilar y Masana.
- Libro de gastos, borrador, que empieza el año 1891 a 92 y cuyo último asiento corresponde al 12 junio de 1902, cerrado por Aguilar y Masana.
- Libro de actas de arqueo cuya primera acta es de fecha 30 junio de 1902 y la última es de fecha 31 marzo de 1904.
- Libro de inventarios y balances que empieza en 13 junio de 1902.
- Libro diario del Ayuntamiento cuyo primer asiento lleva fecha 13 junio de 1902 y el último es de fecha 26 de abril de 1904.
- Libro borrador de ingresos que empieza en 14 de junio de 1902 y termina en 31 marzo de 1904.
- Auxiliar de ingresos y gastos que empieza en julio de 1902 y termina en 31 diciembre de 1903.
- Borrador de gastos que principia en 25 de junio de 1902 y termina en 26 abril de 1904.
- Diario de entradas y salidas de caudales de cárceles cuyo primer asiento lleva fecha 13 junio de 1902 y el último de 28 abril de 1904.

Auxiliar de ingresos de cárceles cuyo primer asiento lleva fecha 13 junio de 1902 y el último la lleva de 11 abril de 1904.

Auxiliar de gastos de cárceles cuyo primer asiento lleva fecha 3 julio de 1902 y el último la lleva de 26 de abril de 1904.

Libro de amillaramiento.

Libro de acuerdos del Ayuntamiento abierto en uno de julio de 1879 por Domingo Valls.

Libro-registro de los individuos que componen las juntas.

Libro de suministros.

Libro de data de fondos carcelarios cuyo primer asiento lleva fecha de julio de 1879 y está cerrado por Aguilar y Masana.

Libro de bandos de la alcaldía.

Libro de cargo de fondos carcelarios cuyo primer asiento lleva fecha de 21 julio de 1879 y está cerrado por Aguilar y Masana.

Registro de entrada de las comunicaciones recibidas.

Registro de salida de las comunicaciones a diferentes centros y entidades.

Crónica del Ayuntamiento de Solsona.

Libro de precios medios de artículos de consumos.

Registro de penados.

Un legajo de comunicaciones del año 1902.

Un legajo de comunicaciones del año 1903.

Otro ídem de ídem de 1904.

Otro ídem, ídem de 1901.

Otro ídem, ídem de 1900.

Otro ídem, ídem de 1899.

Otro ídem, ídem de 1898.

Todas las Gacetas y Boletines Oficiales desde 13 de junio de 1902 hasta la fecha, así como los foletines publicados por la Gaceta.

Apéndice al registro fiscal de fincas urbanas formado en el año 1899.

Relaciones juradas de altas de edificios y solares de 1900.

Censo de población de 1900.

Padrón de vecinos de 1897 cuyos últimos asientos van rubricados en cada página que no esté llena.

Registro fiscal de fincas urbanas con las altas aprobadas en 1903 (tres tomos).

Cuatro tomos conteniendo las hojas de padrón a que se refiere el artículo 21 del reglamento y cuya hoja número 97 del tomo 1º contiene solo el nombre de «Ribera a Bonaplata, Josefa, soltera».

Padrón de habitantes de 1895 firmado solo por Domingo Valls.

Recibos de cárceles de 1897.

Convocatorias de las sesiones extraordinarias celebradas durante el año 1903, 1902 y parte de 1904, hasta la fecha.

Todos los cargaremes de 1902 entregados por Mariano Font.

Todos los libramientos y cartas de pago de 1902 entregados por Mariano Font.

Expediente general del reemplazo de 1903.

Expediente general del reemplazo de 1904 en el que constan originales las actas de las operaciones del reemplazo reintegradas.

Expediente general de las operaciones de la rectificación del censo electoral de 1903.

Ídem de electores de compromisarios para elección de senadores de 1903.

Oficios acompañatorios actas de votación de las elecciones de diputados a cortes de 1903 de todos los pueblos del distrito electoral.

Certificaciones actas de las elecciones de diputados a cortes de 1903 de los pueblos del distrito.

Expediente general de la elección de diputado a cortes por este distrito de 26 abril de 1903.

Expediente general de la elección de concejales efectuada en el año 1903.

Listas electorales de 1903.

Listas electorales de 1902.

Listas electorales de 1900.

Listas electorales de 1901.

Expediente general de las operaciones de la rectificación del censo electoral de 1904.

Las matrices de las cédulas personales expedidas durante el año 1903.

El libro de presupuestos en que constan copiados los del Ayuntamiento y los de la cárcel del partido.

Expediente de nombramiento de maestro, alguacil, inspector de carnes, médico titular y farmacéutico, compuesto de treinta y una fojas útiles.

Oficio aprobatorio del presupuesto ordinario de 1903.

Instancia suscrita por Ramón Bartrina, Isidro Guitart y otros.

Instancia suscrita por Juan Corominas.

Expediente de responsabilidad de inspector Juan Pellicer.

Presupuesto municipal extraordinario de 1903.

Padrón del impuesto de cédulas personales de 1903.

Lista cobratoria del impuesto de cédulas personales de 1903.

Instancia suscrita por Pedro Bantoldra.

Instancia documentada de Jerónimo Juveró y oficio acompañatorio del capitán general de Cataluña.

Instancia suscrita por Juan Corominas de fecha 12 abril de 1904.

Copia del expediente incoado por la publicación del «Rebenque».

Instancia de Pedro Real de fecha 30 marzo 1904.

Expediente de constitución de la junta municipal del año 1904.

Denuncia por Baldomero Llord de no haber sido inspeccionada la carne en el matadero el 8 de enero.

Presupuesto municipal ordinario de 1904.

Presupuesto carcelario para 1904.

Padrón adicional de cédulas personales de 1903.

Reparto de contribución industrial de 1904.

Reparto de contribución territorial de 1904.

Expediente de electores de compromisarios para elección de senadores de 1904.

Padrón de individuos sujetos al impuesto de cédulas personales de 1904.

Copia del presupuesto ordinario de 1902.

Presupuesto extraordinario de 1902.

Instancia de José Llord de fecha 18 abril 1904.

Listas electorales de 1903.

Comparecencia de Jaime Figueras.

Oficio aprobando presupuestos de 1903.

Revista de guardia civil del mes de marzo de 1904.

Certificación operaciones del reemplazo de 1904.

Diez expedientes de excepción.

Los expedientes personales de todos los mozos.

Relación duplicada de todos los mozos sorteados.

Ídem, ídem de los cortos de talla.

Ídem, ídem de los exceptuados.

Ídem, ídem de los excluidos.

Ídem, ídem de los prófugos.

Relaciones triplicadas de todos los mozos.

Oficio acompañatorio de los documentos de quintas.

Cuentas municipales de 1902 no concluidas.

Veintinueve expedientes de traspasos de la contribución.

Expediente para proceder a los preliminares del apéndice del amillaramiento.

Una prensa para timbrar papel.

Un sello del Ayuntamiento con su tambón.

Las llaves de todas las dependencias y secretaría.

Una campanilla, dos tinteros, unas tigeras grandes, un almanaque perpétuo.

Oficio del ingeniero jefe de carreteras de fecha 28 abril 1903.

Censo de población de 1897.

Las cédulas personales de este año remitidas por la Administración de Hacienda.

Una mapa de España y otro de Cataluña.

Matrices de los vendís [?] expedidos.

En los documentos y libros entregados no hay raspadura ni enmienda que no sea salvada.

De cuya entrega de documentos y efectos se extiende este inventario por duplicado, compuesto de ocho folios en cada uno de los cuales aparece en su parte superior el sello del Ayuntamiento y la firma y rúbrica de los infrascritos.

Solsona, 29 abril de 1904.

Entregué, Ramón Vila [*signatura*]. Recibí, Estanislao Ramonet [*signatura*].

Visto por el Alcalde, Juan Viladrich [*signatura*].

[*Segell de l'Ajuntament de Solsona*, «Ayuntamiento Consl. de Solsona», *amb l'escut*].

ÍNDEX GENERAL

PRÒLEG, per Eulàlia Duran	9
1. INTRODUCCIÓ: «MÈTODE HISTÒRIC» I HISTÒRIA DELS ARXIS	11
2. CONCEPTE D'ARXIU, CLASSIFICACIÓ I DESCRIPCIÓ D'ARXIS	
2.1. Evolució general fins al segle XIX	19
2.2. Els arxius municipals catalans fins a la fi del segle XIX. Alguns punts de referència	31
3. L'ARXIU DE LA CIUTAT DE SOLSONA	
3.1. Primeres notícies de l'arxiu i primers instruments de descripció	45
3.2. L' <i>Índex</i> de 1685-1687	50
3.3. L'inventari incomplet de mitjan segle XVIII	63
3.4. L' <i>Índice</i> del secretari Domènec Valls	68
4. CLOENDA	89
5. BIBLIOGRAFIA	
5.1. Bibliografia general consultada	93
5.2. Bibliografia monogràfica consultada sobre arxius municipals catalans (Principat)	103
5.3. Treballs per als quals ha estat consultat l'Arxiu de la Ciutat de Solsona	117
6. INVENTARIS I ALTRES DOCUMENTS	
I. Inventari de l'arxiu de 1412-1540	123
II. Contracte de l'any 1625 per a fer algunes reformes a l'arxiu	151
III. Inventari de 1685-1687	153
IV. Inventari incomplet de mitjan segle XVIII	241
V. Índex de la <i>Taula dels privilegis</i> fet l'any 1887	266
VI. Acta de la sessió de l'Ajuntament de Solsona de l'any 1891	276
VII. Inventari de l'arxiu fet per Domènec Valls, lliurat el 1891	277
VIII. Actes de les sessions extraordinàries de l'Ajuntament de Solsona de l'any 1902	421
IX. Inventari dels documents lliurats l'any 1904 pel secretari Ramon Vila al seu successor	428

